

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

23

**JULKAISTAAN
VKP(b):n IX EDUSTAJAKOKOUKSEN
JA SNTL:n NEUVOSTOJEN
II EDUSTAJAKOKOUKSEN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA**

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KARJALAN ALUEKOMITEAN PUOLUEHISTORIAN
INSTITUUTTI — NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTIN FILIAALI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

KARJALAN ASNT:n
VALTION KUSTANNUSLIIKE
PETROSKOI — 1959

V. I. LENIN

23
O S A

Elokuu 1916—maaliskuu 1917

ESIPUHE

Kahdeskymmenes kolmas osa sisältää ne teokset, jotka V. I. Lenin kirjoitti Sveitsissä vuoden 1916 elokuun ja vuoden 1917 maaliskuun välisenä aikana.

Useimmissa kirjoituksissa kuvastuu Leninin ja bolshevikien taistelu imperialistista sotaa ja II Internationalen puoluejohtajien — ilmeisten sosialishovinistien ja keskustalaisten — petturipolitiikkaa vastaan. Sellaisia ovat kirjoitukset: „Imperialismi ja sosialistisen liikkeen hajaannus”, „Koko kymmenikkö „socialistisia” ministereitä”, „Porvarillinen pasifismi ja sosialistinen pasifismi”, „Työläisille, jotka tukevat taistelua sotaa ja oman hallituksensa puolelle siirteittä sosialisteja vastaan” ja muut.

Osassa julkaistaan kuulu kirjoitus „Proletaarisen vallankumouksen sotilaallinen ohjelma”, missä Lenin nojautuen imperialistista kapitalismia koskeviin tosiasioihin, jotka on esitetty kirjassa „Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena”, kehitteli uuden teoreettisen näkökannan, jonka mukaan sosialismin samanaikainen voitto kaikissa maissa on *mahdotonta*, kun taas sosialismin voitto yhdessä erillisessä kapitalistisessa maassa tunnustetaan *mahdolliseksi*, ja perusteli oikeutettuja ja epäoikeutettuja sotia koskevan teesin.

Huomattava sija tässä osassa on kirjoituksilla, joissa Lenin määritteli vallankumouksellisten sosialidemokraattien tehtävät imperialistisen maailmansodan kaudella (1914—1918): „Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston tehtävät”, „Sotakysymystä koskevia periaatteellisia näkökohtia”, „Isänmaan puolustusta koskevan kysymyksen asettelusta”, „Puolueettomuuden suojelema” y.m.

Artikkeleissaan „Syntymässä olevasta „imperialistisen ekonomismin” suunnasta”, „Vastaus P. Kijevskille (J. Pjatakoville)”, „Marxilaisuuden irvikuvasta ja „imperialistisesta ekonomismista”” Lenin arvostele puoluetta vastustaneen Buharinin—Pjatakovin ryhmän marxilaisuudelle vihamielistä asennetta ja kehittää uusia historiallisia oloja vastaavaa bolshevistista ohjelmaa kansallisuuskysymyksen osalta.

Osassa on „Esitelmä vuoden 1905 vallankumouksesta”, jonka Lenin piti Zürichissä työläisnuorison kokouksessa ja jossa hän teki syvällisen ja kaikinpuolisen yhteenvedon Venäjän ensimmäisen vallankumouksen kokemuksesta.

Kirjoitukset „Vuoden 1917 maaliskuun 4 (17) pn teesi luonnos”, „Kirjeitä kaukaa”, „VSDTP:n tehtävistä Venäjän vallankumouksessa”, „Venäjän vallankumous ja kaikkien maiden työläisten tehtävät” y.m. on kirjoitettu vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen alkupäivinä. Niissä Lenin suoritti analyysin luokkien voimasuhteista vallankumouksessa ja hahmotteli porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen siirtymisen perspektiivit.

V. I. Leninin Teoksiin on ensi kerran otettu kuusi asiakirjaa. „Ehdotus sotakysymystä koskevaan päätöslauselmaehdotukseen tehtävistä muutoksista” ja „Erään sosialistisen puolueen erään lyhyen elämäkauden historiikka” on omistettu taistelulle, jota vasemmistososialidemokraatit kävivät Sveitsin sosialidemokraattisessa puolueessa imperialistisen maailmansodan aikana. Kirjoitelmassa „Tilastotiede ja sosiologia” osoitetaan, mikä osuus kansallisuusliikkeillä on kansainvälisessä työväenliikkeessä. Asiakirjat „Sähke Venäjälle matkustaville bolshevikeille” ja „Ilmoitus „Volksrecht” lehdelle” selittävät, mikä oli bolshevikkien taktiikka Venäjällä kehittyvässä vallankumouksessa. „VSDTP:n KK:n Ulkomaisen Kollegion päätös” on suunnattu menshevikkejä vastaan, jotka koettivat estää Leniniä ja bolshevikkeja palaamasta maanpaosta Venäjälle.

V. I. LENIN

1917

SYNTYMÄSSÄ OLEVASTA „IMPERIALISTISEN EKONOMISMIN” SUUNNASTA

Vanha, vuosien 1894—1902 „ekonomismi” järkeili seuraavaan tapaan. Narodnikit on kumottu. Kapitalismi on voittanut Venäjällä. Siis poliittisia vallankumouksia ei kannata ajatellakaan. Käytännöllinen johtopäätös: joko „työläisille taloudellinen, liberaaleille poliittinen taistelu”. Tämä on kuperkeikka oikealle. Tai — sosialistista kumousta varten yleislakko poliittisen vallankumouksen asemesta. Tämä on kuperkeikka vasemmalle, kuperkeikka, jota edustaa eräs, 1890-luvun lopulla ilmestynyt, nyt jo unohtunut venäläisen „ekonomistin” kirjanen ¹.

Nykyään on syntymässä uusi „ekonomismi”, joka järkeilee tehden samanlaisia kuperkeikkoja kahtaalle: „oikealle” — me vastustamme „itse-määräämisoikeutta” (siis sorrettujen kansojen vapautusta, taistelua annektointia vastaan — siihen ei ole vielä lopullisesti päädytty tai sitä ei ole sanottu). „Vasemmalle” — me vastustamme minimiohjelman (siis taistelua uudistusten ja demokratian puolesta), koska se „on ristiriidassa” sosialistisen vallankumouksen kanssa.

On kulunut jo toista vuotta siitä, kun tuo syntymässä oleva suunta paljastui eräille tovereille, nimittäin Bernin neuvottelukokouksessa keväällä 1915. Silloin onneksi vain yksi toveri, joka sai osakseen *yleisen* paheksumisen, piti neuvottelukokouksen loppuun saakka kiinni noista „imperialistisen ekonomismin” aatteista ja muotoili ne kirjallisesti erikoisiksi „teeseiksi”. *Kukaan* ei yhtynyt kannattamaan noita teesejä ².

Noita saman toverin teesejä, jotka on suunnattu itse-määräämisoikeutta vastaan, yhtyi sittemmin kannattamaan

vielä pari muuta henkilöä³ (tajuamatta tuon kysymyksen liittyvän erottamattomasti vastikään mainitsemiemme „teesien” yleiseen konseptioon). Ja „Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan Bulletinin” 3. numerossa julkaistun „hollantilaisen ohjelman” ilmestyminen helmikuussa 1916⁴ toi *heti* ilmi tuon „väärinkäsityksen” ja sai alkuperäisten „teesien” laatijan *herättämään jälleen henkiin* koko „imperialistisen ekonomisminsa” taaskin jo kokonaisuudessaan eikä vain erääseen, näennäisesti „yksityiseen” kohtaan sovelletuna.

On ehdottoman välttämätöntä *varoittaa* kyseessäolevia tovereita vielä ja vielä kerran, että he *ovat joutuneet suohon*, että heidän „aatteillaan” *ei ole mitään yhteistä enempää marxilaisuuden kuin vallankumouksellisen sosialidemokratiankaan kanssa*. Olisi sallimatonta jättää asia pitemmäksi ajaksi „kätköön”: se olisi aatteellisen sekaannuksen pahentamista ja sen suuntaamista *pahimpaan päin* — puolinaisuuksien, „yksityisten” selkkausten, loputtomien „kahnausten” j.n.e. suuntaan. Velvollisuutemme on päinvastoin vaatia aivan ehdottomasti ja mitä kategorisimmin, että esiin nousseet kysymykset *välttämättömästi* käsitellään ja selvitellään loppuun saakka.

Itsemääräämisoikeutta koskevista teeseistä* (julkaistu saksaksi „Vorboten”⁵ 2. numerosta otettuna vedoksena) „Sotsial-Demokratian”⁶ toimitus varta vasten esitti asian lehdistössä *abstraktisessa* muodossa, mutta mitä perusteellisimmin korostaen erikoisesti sitä, että kysymys itsemääräämisoikeudesta *liittyy* siihen *yleiseen* kysymykseen, joka koskee taistelua uudistusten, demokratian puolesta, ja sitä, ettei saa sivuuttaa *poliittista* puolta j.n.e. Itsemääräämisoikeutta koskeviin toimituksen teeseihin tekemissään huomautuksissa alkuperäisten teesien („imperialistisen ekonomismin”) luoja *on yhtä mieltä hollantilaisen ohjelman kanssa* ja itse osoittaa siten havainnollisesti, että itsemääräämistä koskeva kysymys ei ole lainkaan „yksityinen” sellaisena kuin sen asettavat syntymässä olevan suunnan luojat, vaan yleinen ja perin tärkeä kysymys.

Zimmerwaldin vasemmiston⁷ edustajat saivat hollantilaisen ohjelman 5—8. II. 1916 Bernissä pidetyssä Kansainväli-

* Ks. Teokset, 22. osa, ss. 135—149. *Toim.*

sen sosialistisen toimikunnan istunnossa. Kukaan tämän vasemmiston jäsenistä *ei* puhunut, *ei edes Radek*, tämän ohjelman puolesta, sillä siihen on yhdistetty sikin sokin sellaiset kohdat kuin „pankkien pakkoluovuttaminen” ja sellaiset kuin „kauppatullimaksujen poistaminen”, „senaatin ensimmäisen kamarin hävittäminen” j.n.e. Zimmerwaldin vasemmiston kaikki edustajat sivuuttivat yksimielisesti, puolella sanalla — jopa miltei sanaakaan sanomatta, pelkällä olankohautuksella — tämän hollantilaisen ohjelman ilmeisesti kokonaan epäonnistuneena ohjelmanä.

Sitä vastoin alkuperäisten, vuoden 1915 keväällä kirjoitettujen teesien laatijaa tämä ohjelma miellytti siinä määrin, että hän sanoi: „oikeastaan en sanonutkaan mitään sen enempää” (keväällä 1915), „hollantilaiset ovat ajatelleet loppuun saakka”: „heillä on sekä taloudellinen puoli — pankkien ja suurtuotantolaitosten” (yritysten) „pakkoluovuttaminen” että „poliittinen puoli — tasavalta j.n.e. Aivan oikein!”.

Itse asiassa hollantilaiset eivät ole „ajatelleet loppuun saakka”, vaan he ovat esittäneet varsin *ajattelemattoman* ohjelman. Murheellista meillä Venäjällä on se, että meillä eräät henkilöt sieppaavat uusimmasta uutuudesta juuri sen, mikä on ajattelematonta...

Vuoden 1915 teesien kirjoittajasta tuntuu, että „Sotsial-Demokratian” toimitus joutui ristiriitaisuuksiin, kun se „itse” esitti „pankkien pakkoluovuttamisen” ja vieläpä lisäsi sanan „hetikohtaisesti” (ynnä „diktatuuritoimenpiteet”) 8. pykälään („Konkreettiset tehtävät”). „Ja siitä samasta kun minua Bernissä haukuttiin!” huudahtaa vuoden 1915 teesien laatija harmissaan, muistelllessaan Bernissä keväällä 1915 käytyjä kiistoja.

Tämä kirjoittaja on unohtanut ja jättänyt huomion ulkopuolelle „pikkuseikan”: 8. pykälässä „Sotsial-Demokratian” toimitus erittelee selvästi *kaksi* tapausta: I — sosialistinen vallankumous *on alkanut*. Silloin, sanotaan siinä, „pankit pakkoluovutetaan hetikohtaisesti” j.n.e. II tapaus: sosialistinen vallankumous *ei* ala ja silloin täytyy toistaiseksi olla puhumatta noista hyvistä asioista.

Koska *tällä haavaa*, kuten tunnettua, sosialistinen vallankumous ei ole mainitussa mielessä vielä alkanut, niin hollantilaisten ohjelma on myös tolkuton. Ja teesien

laatija „syventää” asiaa palaten („jok’ kerta tässä samassa kohassa”...) entiseen virheeseensä: poliittisista vaatimuksista (sellaisista kuin „ensimmäisen kamarin hävittäminen”) tehdään „*sosiaalisen vallankumouksen poliittinen määritelmä*”.

Poljettuaan kokonaisen vuoden paikallaan laatija on päätenyt entiseen virheeseensä. Hänen epäonnistumisiensa „perussyynä” on se, että hän ei ole kyennyt saamaan selvää kysymyksestä, *miten koittanut imperialismi ja uudistusten ja demokratian puolesta käytävä taistelu voidaan sitoa toisiinsa* — samoin kuin edesmennyt „ekonomismikaan” ei osannut sitoa toisiinsa koittanutta kapitalismia ja demokratian puolesta käytävää taistelua.

Tästä johtuu mitä täydellisin sekavuus kysymyksessä, miksi demokraattiset vaatimukset ovat „toteuttamattomia” imperialismin aikana.

Tästä johtuu, että nyt, tällä haavaa, parastaikaa niin kuin aina kierretään poliittista taistelua, mikä on sopimatonta marxilaiselle (ja sopivaa vain rabotshajamyslilaisen „ekonomistin” puheissa).

Tästä johtuu se piintynyt ominaisuus „hairahtua” imperialismin *tunnustamisesta* imperialismin *puolustamiseen* (niin kuin edesmenneet „ekonomistit” hairahtuivat kapitalismin tunnustamisesta kapitalismin puolustamiseen).

J.n.e. j.n.e.

Ei millään voida eritellä kaikilta yksityiskohdiltaan niitä vuoden 1915 teesien laatijan virheitä, mitä on hänen huomautuksissaan, jotka koskevat itsemääräämisoikeutta käsitteleviä „Sotsial-Demokratian” toimituksen teesejä, sillä *jokainen lause on virheellinen!* Eihän voida kirjoittaa kirjasia ja kirjoja vastaukseksi „huomautuksiin”, kun „imperialistisen ekonomismin” alullepanijat ovat polkeneet vuoden samassa paikassa eivätkä itsepintaisesti halua pitää huolta siitä, mistä heidän suoranaan puoluevelvollisuutensa olisi huolehtia, mikäli he tahtovat suhtautua vakavasti poliittisiin kysymyksiin, nimittäin siitä, että selitettäisiin selvästi ja johdonmukaisesti, mitä he sanovat „erimielisyyskiksemme”.

Minun täytyy rajoittaa viittaamaan lyhyesti siihen, miten kirjoittaja soveltaa perusvirhettään tai kuinka hän „täydentää” sitä.

Hänestä tuntuu, että sanani lyövät ristiin: vuonna 1914 („Prosveshtshenije”⁸⁾ kirjoitin, että on järjetöntä etsiä itsemääräämisoikeutta „*Länsi-Euroopan sosialistien ohjelmista*”^{*}, kun taas 1916 julistan itsemääräämisoikeuden erikoisen ajankohtaiseksi.

Laatija ei ole ajatellut sitä (!), että nuo „ohjelmat” oli kirjoitettu vuosina 1875, 1880, 1891!⁹

Edelleen eri pykälistä (itsemääräämisoikeutta käsittelevien „*Sotsial-Demokratin*” toimituksen teesien pykälistä):

1. §. Samaa „ekonomistien” haluttomuutta nähdä ja asettaa *poliittisia* kysymyksiä. *Koska* sosialismi luo taloudellisen pohjan kansallisuuksien poliittisen sarron hävittämiselle, *niin* laatijamme ei *siitä syystä* halua määritellä *poliittisia tehtäviämme* tällä alalla! Tuo on suorastaan hassua!

Koska voittanut proletariaatti ei kiellä sotia muiden maiden porvaristoa vastaan, *niin* laatija ei *siitä syystä* halua määritellä *poliittisia tehtäviämme* kansallisuussarron osalta! Kaikki nämä ovat esimerkkejä marxilaisuuden ja logiikan vaatimusten alituisesta loukkaamisesta; eli, jos niin tahdotte, „imperialistisen ekonomismin” perusvirheiden *logiikan* ilmenemistä.

2. §. Itsemääräämisoikeuden vastustajat ovat menneet auttamattoman sekaisin viitatessaan „toteuttamattomuuteen”.

„*Sotsial-Demokratin*” toimitus tekee heille selkoa toteuttamattomuuden *kahdesta* mahdollisesta merkityksestä ja siitä, mikä on heidän virheensä *kummassakin* tapauksessa.

Mutta vuoden 1915 teesien laatija, yrittämättä edes esittää *omaa* käsitystään „toteuttamattomuudesta”, siis *hyväksyen* meidän selityksemme, että tässä sotketaan kaksi eri asiaa, *jatkaa tuota sotkemista!*

Pulat hän sitoo „imperialistiseen” „politiikkaan”: poliittinen taloustieteilijämme *on unohtanut*, että pulia oli *ennen* imperialismiakin!..

Se on sotkemista, kun sanotaan, että itsemääräämisoikeus on toteuttamaton taloudellisessa suhteessa — selittää toimitus. Laatija *ei* vastaa, hän *ei* sano, että hän katsoo itsemääräämisoikeuden toteuttamattomaksi *taloudellisessa*

^{*} Ks. Teokset, 20. osa, s. 398. *Toim.*

suhteessa; hän jättää kiistanalaisen aseman loikaten politiikkaan („sittenkin” se on toteuttamaton), vaikka hänelle on selvääkin selvemmin sanottu, että imperialisminkin aikana tasavaltakin on *poliittisessa suhteessa* aivan yhtä „toteuttamaton” kuin itsemääräämisoikeus.

Jouduttuaan tässä kohdassa puristuksiin laatija „loikkaa” vielä kerran: hän tunnustaa sekä tasavallan että koko minimiohjelman vain „sosiaalisen vallankumouksen poliittisena määritelmänä”!!!

Laatija kieltäytyy puolustamasta sitä, että itsemääräämisoikeus on „taloudellisessa suhteessa” toteuttamaton, ja loikkaa politiikan alalle. Poliittisen toteuttamattomuuden hän ulottaa koko minimiohjelman käsittäväksi. Tässä ei taaskaan ole graaniakaan marxilaisuutta, graaniakaan logiikkaa, „*imperialistisen ekonomismin*” *logiikkaa* lukuunottamatta.

Laatija tahtoo *vaiivikkaa* heittää yli laidan sosialidemokraattisen puolueen minimiohjelman (ajattelematta ja antamatta itse mitään eheää, vaivautumatta laatimaan omaa ohjelmaansa)! Ei ole ihme, että hän on vuoden polkenut paikallaan!!

Kysymys taistelusta *kautskylaisuutta* vastaan ei taaskaan ole osakysymys, vaan se on nykyajan *yleinen* kysymys, *peruskysymys*: teesien laatija *ei ole ymmärtänyt* tätä taistelua. Samoin kuin „ekonomistit” muuttivat *narodnikkeja* vastaan käydyn taistelun kapitalismin puolustamiseksi, niin myös teesien laatija muuttaa *kautskylaisuutta* vastaan käytävän taistelun imperialisminkin puolustamiseksi (tämä koskee myös 3. pykälää).

Kautskylaisuuden virhe on siinä, että se asettaa tällaisenaikin hetkenä reformistisesti sellaiset vaatimukset, joita ei voida asettaa muutoin kuin vallankumouksellisesti (ja teesien laatija erehtyy luulemaan, että kautskylaisuuden virheenä on yleensä noiden vaatimusten asettaminen, samoin kuin „ekonomistit” „käsittivät” *narodnikkilaisuutta* vastaan käydyn taistelun sillä tavalla, että „alas itsevaltius” on *narodnikkilaisuutta*).

Kautskylaisuuden virheenä on se, että se esittää *oikeat* demokraattiset vaatimukset suunnattuina taaksepäin, rauhanajan kapitalismiin, eikä eteenpäin, sosiaaliseen vallankumoukseen (ja laatija erehtyy luulemaan, että nuo vaatimukset ovat virheellisiä).

3. §. Ks. edellä. Laatija kiertää *myös* „federaatio”-kysymyksen. Saman „ekonomismin” sama perusvirhe: ei osata asettaa *poliittisia* kysymyksiä*.

4. §. „Itsemääräämisoikeudesta juontuu isänmaan puolustaminen”, jankkaa laatija itsepintaisesti. Tässä hän tekee virheen siinä, että hän tahtoo tehdä isänmaan puolustamisen kieltämisestä *kaavan*, juontaa sen „ylipäänsä” *eikä kyseisen* sodan konkreettisista historiallisista erikoisuuksista. Tämä ei ole marxilaisuutta.

Laatijalle on jo kauan sitten sanottu, eikä hän ole kumonnut tätä: yrittäkääpä keksiä sellainen kansallisuussortoa tai eriarvoisuutta vastaan käytävän taistelun määritelmä, joka *ei* oikeuttaisi „puolustamaan isänmaata”. Sitä te ette voi tehdä.

Merkitseekö tämä sitä, että me vastustamme taistelua kansallisuussortoa vastaan, jos siitä *voidaan* juontaa isänmaan puolustaminen?

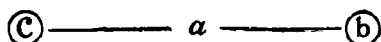
Ei. Sillä me emme ole „yleensä” „isänmaan puolustamista” vastaan (ks. puolueemme päätöslauselmia**), vaan sitä vastaan, että tällä petoksellisella tunnuksella *kaunisteltaiiin* kyseistä *imperialistista* sotaa.

Laatija *tahtoo* (mutta ei pysty; siinäkin suhteessa hän on koko vuoden vain pinnistellyt...) asettaa „isänmaan puolustamis”-kysymyksen *peräti* virheellisesti, *epähistoriallisesti*.

Puheet „dualismista” osoittavat, että laatija *ei* käsitä, mitä on monismi ja mitä dualismi.

Onko se „monismia”, jos „yhdistän” kenkähärjan ja nisäkkään?

Onko se „dualismia”, jos sanon, että tavoitteeseen a

kohdasta (b) on kuljettava vasemmalle ja kohdasta (c) oikealle?

Onko sortavien ja sorrettujen kansakuntien proletariaatin asema kansallisuussortoon nähden samanlainen? Ei, se ei

* „Me emme pelkää hajoamisia”, kirjoittaa laatija, „me emme puolusta valtakunnanrajoja”. Yrittäkääpä antaa tästä tarkka poliittinen määritelmä! Siinäpä se niksi onkin, että *te ette voi sitä tehdä*; teitä haittaa „ekonomistinen” sokeus *poliittisen demokratian* kysymyksissä.

** Ks. Teokset, 21. osa, ss. 146—147. *Toim.*

ole samanlainen, se on erilainen sekä *taloudellisessa* että *poliittisessa*, sekä *aatteellisessa*, *henkisessä* että *muissa suhteissa*.

Siis?

Siis *samaan* päämäärään (kansakuntien yhteenliittymisen) *eri* lähtökohdista toiset kulkevat *yhdellä tavalla*, toiset *toisella*. Tämän kieltäminen on sitä „monismia”, joka yhdistää kenkäharjan ja nisäkkään.

„Sorretun kansakunnan proletaarien *ei* pidä puhua tästä” (itsemääräämisoikeuden *puolesta*) — näin teesien laatija on „ymmärtänyt” toimituksen teesit.

Tuo on hassua!! *Mitään sellaista* teeseissä ei ole sanottu. Joko laatija ei ole lukenut niitä loppuun tai hän ei ole lainkaan ajatellut niitä.

5. §. Ks. edellä kautskylaisuutta koskevaa kohtaa.

6. §. Laatijalle sanotaan koko maailmassa olevan kolmen *tyyppisiä* maita. Laatija „väittää vastaan” etsien „yksityistapauksia”. Se on kasuistiikkaa eikä politiikkaa.

Haluatte tietää „yksityistapauksen”: „entä Belgia”?

Katsokaa Leninin ja Zinovjevin kirjasta¹⁰: siinä on sanottu, että me olisimme Belgian puolustamisen *kanalla* (jopa *sodankin* avulla), jos konkreettinen sota olisi toisenlainen*.

Oletteko eri mieltä tästä?

Sanokaa se!!

Ette ole ajatellut perin pohjin sitä kysymystä, *miksi* sosialidemokratia on „isänmaan puolustamista” vastaan.

Emme me ole sitä vastaan sen vuoksi kuin te luulette, sillä teikäläinen kysymyksen asettelu (pinnistely eikä asettelu) on epähistoriallinen. Tämä on vastaukseni teesien laatijalle.

Kun sanotaan „sofistiikaksi” sitä, että me, *joita puolustamme kansallisuussorron kukistamiseksi käytävää sotaa*, emme puolusta nykyistä imperialistista sotaa, jota *kumpikin* puoli käy *voimistaakseen* kansallisuussortoa, niin se merkitsee, että käytetään „lujaa” sanaa, mutta *ei ajatella hivenkään vertaa*.

Laatija *haluaisi* asettaa „isänmaan puolustamis”-kysymyksen „vasemmistolaisemmin”, mutta tuloksena on (jo vuoden ajan) — pelkkää sekasotkua!

* Ks. Teokset, 21. osa, s. 299. *Toim.*

7. §. Laatija *kritisoi*: „ei ole lainkaan kosketeltu kysymystä „rauhanehdoista” yleensä”.

Sepä kritiikkiä: ei ole kosketeltu kysymystä, jota emme tässä edes aseta!!

Mutta tässähän on „kosketeltu” ja asetettu *aluevaltauksia* koskeva kysymys, jossa „imperialistiset ekonomistit” ja tällä kerralla *yhdessä* hollantilaisten ja Radekin kanssa ovat sotkeutuneet.

Joko kiellätte hetikohtaisen tunnuksen: *entisiä ja uusia aluevaltauksia vastaan* (imperialismin aikana tämä ei ole sen „toteuttamattomampi” kuin itse-määräämisoikeuskaan; Euroopassa samoin kuin siirtomais-sakin),— ja siinä tapauksessa siirrytte salaisesta imperia-lismin puolustamisesta julkiseen.

Tai hyväksytte tuon tunnuksen (kuten Radek teki paine-tussa sanassa),— siinä tapauksessa olette tunnustaneet itsemääräämisoikeuden, joskin toisella nimellä!!

8. §. Laatija julistaa „bolshevismia Länsi-Euroopan mi-tassa” („ei ole Teidän kantanne”, lisää hän).

En anna merkitystä sille, että halutaan pitää kiinni sanasta „bolshevismi”, sillä tunnen *sellaisia* „vanhoja bol-shevikkeja”, että auta armias. Voin vain sanoa, että syvä vakaumukseni on, ettei laatijan julistama „bolshevismi Länsi-Euroopan mitassa” ole bolshevismia eikä marxilai-suutta, vaan saman vanhan „ekonomismin” pikku muunnos.

Mielestäni se on äärimmäisen sopimatonta ja kevyt-mielistä, epäpuoluekantaista, että koko vuosi julistetaan *uutta bolshevismia* ja rajoitutaan siihen. Eikö ole aika jo *ajattella* ja tarjota tovereille jotain sellaista, joka antaisi selvän ja johdonmukaisen selityksen tuosta „bolshevismista Länsi-Euroopan mitassa”?

Siirtomaiden ja toisaalta Euroopan sorrettujen kansakun-tien välistä eroa laatija ei ole todistanut eikä voi todistaa (tämän kysymyksen yhteydessä).

Hollantilaisilla ja P. S. D:lla * itsemääräämisoikeuden kieltäminen *ei ole yksinomaisesti* eikä niinkään paljon sekaannusta, sillä Gorter on itse asiassa tunnustanut sen samoin kuin puolalaisetkin Zimmerwaldin julki-lausumassaan ¹¹, kuin tulosta heidän **k a n s a k u n t a n s a**

* — PSD — Puolan sosialidemokratia. *Toim.*

erikoisesta asemasta (ne ovat pieniä kansakuntia, joilla on *vuosisataisia suurvaltaisuusperinteitä ja -vaatimuksia*).

On äärimmäisen ajattelematonta ja naiivia jäljitellä ja kertailla mekaanisesti ja epäkriittillisesti sitä, mikä muilla on tulosta vuosikymmeniä kestäneestä taistelusta kansaa pettävää nationalistista porvaristoa vastaan. Nämä ihmiset ovat jäljitelleet *juuri* sitä, mitä ei saa jäljitellä!

Kirjoitettu elo—syyskuussa 1916

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
„Bolshevik” aikakauslehden 15. numerossa
Allekirjoitus: N. Lenin*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

VASTAUS P. KIJEVSKILLE (J. PJATAKOVILLE)¹²

Toisia sota aristuttaa ja masentaa, toisia karaisee ja valistaa — niin kuin jokainen kriisi ihmisen elämässä tai kansojen historiassa.

Tämä totuus tuntuu myös sotaa koskevan ja sodan aiheuttaman sosialidemokraattisen ajattelun alalla. Toista on syventyä ajattelemaan korkealle kehittyneen kapitalismin pohjalla syntyneen imperialistisen sodan syitä ja merkitystä, tähän sotaan liittyviä sosialidemokratian taktillisia tehtäviä, sosialidemokratian kriisin syitä j.n.e. Toista on antaa sodan *tyrehdyttää* oma ajattelutoiminta, lakata sodan kauheiden vaikutelmien ja tuskallisten seurausten tai ominaisuuksien *painostamana* ajattelemasta ja analysoimasta.

Eräs tällaisista sodan *tyrehdyttämän* ja *lamauttaman* ajattelun muodoista on „imperialistisen ekonomismin” yliolkainen suhtautuminen *demokratiaan*. P. Kijevski ei huomaa, että kaikkien hänen järkeilynsä punaisena lankana on tuo sodasta johtuva lamaantuneisuus, arkuus, kieltäytyminen analyysistä. Mitä tässä kannattaa puhua isänmaan puolustamisesta, kun silmiemme edessä on sellainen hirveä teurastus! mitä tässä kannattaa puhua kansakuntien oikeuksista, kun kaikkialla on vallalla suoranainen kuristuskomento! Mitä kansakuntien itsemääräämisoikeudesta, „riippumattomuudesta”, kun — katsokaa itse, mitä „riippumattomalle” Kreikalle on tehty! mitä yleensä kannattaa puhua „oikeuksista” ja ajatella niitä, kun kaikkialla poljetaan maahan kaikki oikeudet sotilaskliikin etujen nimessä! mitä kannattaa puhua tasavallasta ja ajatella sitä, kun kaikkein demokraattisimpienkin tasavaltojen ja kaikkein taantumuksellisimpienkin monarkioiden välinen ero on

tämän sodan aikana kadonnut suorastaan olemattomiin eikä siitä näy missään edes jälkeä!

P. Kijevskiä suuttuttaa kovasti, kun hänelle sanotaan, että hän on antanut säikäyttää itseään, antanut houkutella itsensä kieltämään demokratian yleensä,— hän suuttuu ja väittää: en ole lainkaan demokratiaa vastaan, vaan ainoastaan *yhtä* demokraattista vaatimusta vastaan, jota pidän „huonona”. Mutta vaikka P. Kijevski kuinka suuttuisi, vaikka hän kuinka „vakuuttelisi” meille (ja ehken itselleenkin), ettei hän ole lainkaan demokratiaa „vastaan”, niin hänen *päätelmänsä* — tai oikeamminkin: hänen päätelmissään olevat loputtomat *virheet* — *todistavat* päinvastaista.

Isänmaan puolustaminen on valhetta imperialistisessa sodassa, mutta se ei ole lainkaan valhetta demokraattisessa ja vallankumouksellisessa sodassa. „Oikeuksista” puhuminen näyttää sodan aikana naurettavalta, sillä *jokainen* sota asettaa oikeuden tilalle suoranaisen ja välittömän väkivallan, mutta ei sen takia saa unohtaa, että historiassa on ollut menneisyydessä (ja nähtävästi tulevaisuudessaakin tulee olemaan, täytyy tulla) sotia (demokraattisia ja vallankumouksellisia sotia), jotka yhteiskunnalliselta sisällöltään, seurauksiltaan, *ovat palvelleet* demokratian ja *siis* sosialismin asiaa, vaikka ne ovatkin vaihtaneet sodan ajaksi kaiken „oikeuden”, kaiken demokratian väkivallaltaan. Kreikan esimerkki näyttää „kumoavan” kaiken kansakuntien itsemääräämisoikeuden, mutta tuo esimerkki, mikäli halutaan ajatella, analysoida, harkita eikä huumata itseään sanahelinällä, mikäli ei anneta säikäyttää itseään painostavan hirveillä sotavaikutelmilla,— tuo esimerkki ei ole hitustakaan vakavampi eikä vakuuttavampi kuin pilkanteko tasavallasta sen vuoksi, että „demokraattiset”, kaikkein demokraattisimmat tasavallat, ei yksin Ranska, vaan myös Yhdysvallat ja Portugalit ja Sveitsi, ovat tämän sodan aikana pystyttäneet ja pystyttävät aivan samanlaisen sotilasklikin mielivallan kuin Venäjänkin.

Se on tosiasia, että imperialistinen sota hävittää eron tasavallan ja monarkian väliltä, mutta päätyä tämän nojalla kieltämään tasavalta taikka vain suhtautumaan siihen välinpitämättömästi on samaa kuin pelästyä sotaa, sallia sodan kauhujen *lamauttaa* ajattelunsa. Samaan tapaan ajattelevat monet „aseistariisumis”-tunnuksen kannattajat (Roland-Holst, Sveitsin nuoret, Skandinavian

„vasemmistolaiset”¹³ ja muut) — mitä sitä muka kannattaa puhua sotaväen tai miliisin vallankumouksellisesta käyttämisestä, kun — katsokaa itse, onko tasavaltain miliisin ja monarkiaain vakinaisen sotaväen välillä mitään eroa tässä sodassa? — kun militarismi suorittaa *kaikkialla* noin kauheita tekoja?

Tuo kaikki on *samaa* ajatuksenjuoksua, siinä on *yksi ja sama* teoreettinen ja käytännöllis-poliittinen virhe, jota P. Kijevski ei huomaa, vaan tekee sen artikkelissaan kirjaimellisesti joka askeleella. Hän *luulee* kiistävänsä vain itse-määräämisoikeutta vastaan, hän *tahtoo* väittää vain sitä vastaan, mutta hänelle *käy niin* — vastoin hänen tietoaan ja tahtoaan, mikä juuri onkin huvittavaa! — käy niin, että hän *ei* esitä *ainoatakaan* todistetta, jota ei voitaisi esittää yhtä hyvin perustein yleensä demokratiaa vastaan!

Kaikkien hänen kummallisten loogisten virheidensä, kaiken sekaannuksen todellisenä lähteenä — ei yksinomaisesti itsemääräämisoikeuskysymyksessä, vaan myös kysymyksissä, jotka koskevat isänmaan puolustamista, avioeroa, „oikeuksia” yleensä, — on se, että sota *on lamauttanut* hänen ajatteluaan ja tämä lamaannus on johtanut siihen, että on perin pohjin vääristelty marxilaisuuden suhtautumista demokratiaan yleensä.

Imperialismi on korkealle kehittynyttä kapitalismia; imperialismi on edistyksestä; imperialismi *on* demokratian kieltämistä; „siis” demokratia on „toteuttamaton” kapitalismin vallitessa. Imperialistinen sota on kaiken demokratian huutavaa loukkaamista yhtä hyvin takapajuisissa monarkioissa kuin edistyksellisimmissä tasavalloissakin; „siis” oikeuksista” (t.s. demokratiasta!) puhuminen on turhaa. Imperialistisen sodan „vastakohtaksi” voidaan asettaa „vain” sosialismi; „ulospääsynä” on vain sosialismi; „siis” demokraattisten tunnusten esittäminen minimiohjelmassa, t.s. jo kapitalismin aikana, on joko petosta tai harhakuvitelua tai sosialistinen kumous -tunnuksen hämäämistä, taka-alalle työntämistä j.n.e.

Siinä se syy, jota P. Kijevski ei ole tajunnut, mutta joka on hänen kaikkien kompastumistensa todellinen alkusyy. Siinä hänen looginen *perusvirheensä*, joka juuri siksi, kun se on perustana eikä kirjoittaja ole sitä tajunnut, „*paukahtaakin*” tämän tästä kuin mätä polkupyörän rengas, „putkahtaa esiin” milloin isänmaan puolustamista

koskevassa kysymyksessä, milloin avioerokysymyksessä, milloin „oikeuksia” koskevassa lauseessa, tuossa mainiossa („oikeuksien” syvän halveksimisen ja asian syvän ymmärtämättömyyden puolesta mainiossa) lauseessa: puheena *eivät* ole oikeudet, *vaan* vuosisataisen orjuuden hävittäminen!

Sellainen lause juuri paljastaakin sen, ettei ymmärretä kapitalismin ja demokratian, sosialismin ja demokratian suhdetta.

Kapitalismi yleensä ja imperialismi erikoisesti tekevät demokratiasta harhakuvitelman — ja samalla kapitalismi herättää joukoissa demokraattisia pyrkimyksiä, luo demokraattisia laitoksia, kärjistää demokratian kieltävän imperialismin ja demokratiaan pyrkivien joukkojen välistä antagonismia. Kapitalismia ja imperialismia ei voida kukistaa millään, ei „ideaalisimmillakaan” demokraattisilla uudistuksilla, se voidaan tehdä ainoastaan taloudellisen kumouksen avulla, mutta proletariaatti, jota ei ole kasvatettu taistelussa demokratian puolesta, ei kykene suorittamaan taloudellista kumousta. Kapitalismia ei voida voittaa, ellei kapitalisteilta *oteta pois pankkeja*, ellei lakkauteta tuotannonvälineiden *yksityisomistusta*, mutta näitä vallankumouksellisia toimenpiteitä ei voida toteuttaa, ellei koko kansan voimalla järjestetä porvaristolta pois otettujen tuotannonvälineiden demokraattista hallintaa ja saada työtätekevien, niin proletarien ja puoliproletarien kuin myös pientalonpoikien koko joukkoa järjestämään demokraattisesti rivejään, voimiansa, valtion hallintaan osallistumistaan. Imperialistinen sota on, voitaneen sanoa, kolminkertaista demokratian kieltämistä (*a* — jokainen sota asettaa „oikeuksien” tilalle väkivallan; *b* — imperialismi on yleensä demokratian kieltämistä; *c* — imperialistinen sota tekee tasavalloista täydellisesti monarkioiden veroisia), mutta imperialisminvastaisen sosialistisen kapinan alkaminen ja voimistuminen on *erottamattomassa* yhteydessä demokraattisen vastarinnan ja kiihtymyksen kasvuun. Sosialismi johtaa *kaikkinaisten* valtioiden, siis kaikkinaisen demokraattiankin kuolemiseen, mutta sosialismia ei voida toteuttaa muutoin kuin proletariaatin diktatuurin *kautta*, joka samalla on väkivaltaa porvaristoa, t.s. väestön vähemmistöä vastaan ja demokratian *kaikinpuolista* kehittämistä, t.s. *kaikkien* väestöjoukkojen todella tasa-arvoista ja todella yleistä

osallistumista kaikkien *valtiollisten* asioiden hoitoon ja kaikkien mutkallisten kapitalismin likvidoimiskysymysten ratkaisuun.

P. Kijevski onkin sotkeutunut juuri näissä „ristiriidoissa” unohdeuttuaan marxilaisuuden demokratiapoin. Kuvaanollisesti sanoen sota on lamauttanut hänen ajatuskykynsä siinä määrin, että hän on vaihtanut kaiken ajattelun agitatiohuutoon „pois imperialismista” samalla tavalla kuin huutoon „pois siirtomaista” vaihdetaan sen analysointi, mitä oikeastaan *merkitsee* — taloudellisesti ja poliittisesti — sivistyskansojen „poistuminen” „siirtomaista”.

Marxilaisesti demokartiakysymys ratkaistaan siten, että luokkataisteluaan käyvä proletariaatti *käyttää* porvaristoa vastaan *kaikkia* demokraattisia laitoksia ja pyrkimyksiä tarkoituksenaan valmistella proletariaatin voittoa porvaristosta, kukistaa porvaristo. Niiden käyttäminen ei ole helppoa, ja „ekonomisteista”, tolstoilaisista y.m. se näyttää useinkin samanlaiselta laittomalta „porvarilliselle” ja opportunistiselle tehdyttä myönnytykseltä kuin P. Kijevskistä näyttää laittomalta porvarilliselle tehdyttä myönnytykseltä kansakuntien itsemääräämisoikeuden puolustaminen „finansipääoman aikakaudella”. Marxilaisuus opettaa, että sellainen „taistelu opportunistia vastaan” kuin kieltäytyminen käyttämästä hyväksi porvariston luomia ja porvariston runtelemia *kyseisen*, kapitalistisen, yhteiskunnan demokraattisia laitoksia on *täydellistä antautumista* opportunistien edessä!

Tunnuksena, joka osoittaa sekä nopeimman ulospääsyn imperialistisesta sodasta että imperialistista sotaa vastaan ja opportunistia vastaan käymämme taistelun *yhteyden*, on *kansalaissota* sosialismin puolesta. Vain tämä tunnus ottaa oikealla tavalla huomioon niin sota-ajan erikoisuudet — sota pitkistyy ja uhkaa muuttua kokonaiseksi sota-„aikakaudeksi”! — kuin senkin, että toimintamme on koko luonteltaan vastakkaista opportunistille ja sen pasifisimille, sen legaalisuudelle ja sille, että se sopeutuu „omaan” porvaristoon. Mutta sen lisäksi kansalaissota porvaristoa vastaan on köyhälistöjoukkojen *demokraattisesti* järjestettyä ja käymää sotaa omistavaa vähemmistöä vastaan. Kansalaissota on niin ikään sotaa; siis senkin täytyy väistämättömästi asettaa väkivalta oikeuden tilalle. Mutta väestön enemmistön etujen ja oikeuksien nimessä harjoitettu

väkivalta on luonteeltaan toisenlaista: se polkee maahan riistäjien, porvariston „oikeudet”, se *ei ole toteutettavissa* ilman sotaväen ja „selustan” demokraattista organisaatiota. Kansalaissota pakkoluovuttaa väkivaltaisesti, heti ja ennen muuta pankit, tehtaat, rautatiet, suurtilat j.n.e. Mutta juuri *sitä varten, että voitaisiin* pakkoluovuttaa tuo kaikki, on saatettava voimaan se, että kansa valitsee kaikki virkamiehet, kuin myös se, että kansa valitsee upseerit, että porvaristoa vastaan sotiva armeija *sulautetaan täydellisesti yhteen* väestöjoukkojen kanssa ja että ravintotarvikkeiden käytön, niiden tuotannon ja jakelun alalla j.n.e. vallitsee täydellinen demokraattisuus. Kansalaissodan tarkoituksena on pankkien, tehtaiden y.m. valtaaminen, porvariston kaiken mahdollisen vastarinnan murtaminen, *sen* sotajoukkojen tuhoaminen. Mutta tuota päämäärää ei voida saavuttaa, *ei* puhtaasti sotilaallisessa, *ei* taloudellisessa *eikä* poliittisessakaan suhteessa, jollei *meidän* sotaväessämme ja *meidän* „selustassamme” saateta samanaikaisesti voimaan ja laajenneta demokratiaa kehittämällä sitä tuon sodan kuluessa yhä pitemmälle. Me sanomme joukoille nyt (ja joukot vaistomaisesti tuntevat meidän olevan oikeassa, kun sanomme niille): „teidä petetään, kun viedään sotimaan imperialistisen kapitalismin hyväksi ja naamioidaan sitä demokratian suurilla tunnuksilla”. „Teidän tulee käydä ja te tulette käymään sotaa porvaristoa *vastaan todella* demokraattisesti ja demokratian ja sosialismin todellisen toteuttamisen hyväksi”. Nykyinen sota liittää ja „yhdistää” kansat liittoutumiksi väkivallan ja finanssiriippuvaisuuden avulla. Omassa kansalaissodassamme porvaristoa vastaan *me emme* tule liittämään ja yhdistämään kansoja toisiinsa ruflan *emme*kä väkivallan avulla, vaan *vapaaehtoisen* suostumuksen pohjalla, sen työtätekevien solidaarisuuden pohjalla, jota he tuntevat taistellessaan riistäjiä vastaan. Kaikkien kansakuntien julistaminen tasa-arvoiseksi on porvariston julistamana muuttunut petokseksi, mutta meidän julistamana se on oleva totuutta, joka helpottaa ja jouduttaa kaikkien kansakuntien saamista meidän puolellemme. Kaikkien kansakuntien työläisten ja työtätekevien joukkojen kansalaissota porvaristoa vastaan *on mahdollinen*, jollei kansakuntien välisiä suhteita järjestetä todellisuudessa *demokraattisesti* — ja siis jollei ole vapautta valtiolliseen eroamiseen.

Porvarillisen demokratismin hyväksikäytön kautta — proletariaatin sosialistiseen ja johdonmukaisen demokraattiseen järjestämiseen porvaristoa ja opportunismia vastaan. Muuta tietä ei ole. Jokin muu „ulospääsy” ei ole ulospääsy. Marxilaisuus ei tunne muuta ulospääsyä, niin kuin sitä ei tunne tosi elämäkään. Meidän tulee sisällyttää tähän samaan tiehen kansakuntien vapaa eroaminen ja vapaa yhtyminen eikä hyljeksiä niitä, ei pelätä, että tämä „tahraa” „puhtaasti” taloudellisia tehtäviä.

Kirjoitettu elo—syyskuussa 1916

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 7. (90.) numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

MARXILAISUUDEN IRVIKUVASTA JA „IMPERIALISTISESTA EKONOMISMISTA”

„Vallankumouksellista sosialidemokratiaa ei kukaan kompromettoi, ellei se kompromettoi itse itseään”. Tämä lauselma tulee aina muistaa ja pitää mielessä, kun jokin marxilaisuuden tärkeä teoreettinen tai taktillinen päätelmä voittaa tai vaikkapa vain tulee ajankohtaiseksi ja kun sen „kimppuun hyökkäävät” suoranaisten ja vakavien vihollisten lisäksi sellaiset ystävät, jotka kompromettoivat — käännettynä: häpäisevät — sitä auttamattomasti ja tekevät siitä irvikuvan. Venäjän sosialidemokratian historiassa on käynyt monesti niin. Marxilaisuuden voittoa vallankumouksellisessa liikkeessä viime vuosisadan 90-luvun alussa seurasi silloisen „ekonomismin” eli „lakkolaisuuden” muodossa esiintyneen marxilaisuuden irvikuvan ilmestyminen, ja jolleivät „iskralaiset” olisi käyneet pitkällistä taistelua tuota suuntaa vastaan, he eivät olisi voineet suojata proletariaatin teorian ja politiikan perusteita enempää pikkuporvarillista narodnikkilaisuutta kuin porvarillista liberalismiakaan vastaan. Samoin oli asianlaita bolshevismin suhteen, joka voitti vuoden 1905 työväen joukkoliikkeessä muun muassa siksi, että se Venäjän vallankumouksen tärkeimpien taistelujen kaudella, syksyllä 1905, sovelsi oikealla tavalla tunnusta „tsaarin Duuman boikotointi”, ja jonka täytyi kokea — ja voittaa taistellen — bolshevismin irvikuva vuosina 1908—1910, kun Aleksinski ja muut nostivat suuren melun vastustaen osallistumista III Duumaan.

Samoin on asianlaita nytkin. Se, että *nykyinen* sota tunnustetaan imperialistiseksi ja osoitetaan *sen* syvällinen yhteys kapitalismin imperialismikauteen, kohtaa vakavien vastustajien ohella epävakaita ystäviä, joille sanasta imperialismi on tullut „muotisana” ja jotka *opittuaan ulkoa* tuon

sanan levittävät työläisten keskuuten mitä pahinta teoretista sekasotkua uusimalla koko joukon entisen „ekonomismin” vanhoja virheitä. Kapitalismi on voittanut,— *sen vuoksi* on tarpeetonta vaivata päätään poliittisilla kysymyksillä, päättelivät entiset „ekonomistit” vuosina 1894—1901 mennessä niin pitkälle, että kielsivät poliittisen taistelun Venäjällä. Imperialismi on voittanut,— *sen vuoksi* on tarpeetonta vaivata päätään poliittisen demokratian kysymyksillä, päättelevät nykyiset „imperialistiset ekonomistit”. Näytteenä tällaisista mielialoista, tällaisesta marxilaisuuden irvikuvasta on merkitystä ylpempänä julkaistulla P. Kijevskin artikkelilla ¹⁴, jossa koetetaan ensi kerran esittää edes jossain määrin eheässä kirjallisessa asussa ne ajattelun horjunnat, joita on havaittu puolueemme eräissä ulkomaisissa ryhmissä alkaen vuoden 1915 alusta.

„Imperialistisen ekonomismin” leviäminen marxilaisten keskuudessa, jotka ovat päättäväisesti asettuneet vastustamaan sosialishovinismia ja puolustamaan vallankumouksellista internationalismia sosialismin nykyisen suurkriisin aikana, olisi mitä vakavin isku suunnallemme — ja puoluellemme,— sillä se kompromettoisi puoluettamme sisältä käsin, puolueemme omien rivien taholta, tekisi puolueemme irvikuvamaisen marxilaisuuden edustajaksi. Sen vuoksi on käsiteltävä seikkaperäisesti vaikkapa edes tärkeimmät P. Kijevskin artikkelissa olevista lukuisista virheistä, niin „mielenkiinnostonta” kuin se sinänsä onkin ja vaikka jouduttaisiinkin tämän tästä märehcimään aivan liian elementaarisesti liiankin alkeellisia totuuksia, jotka tarkkaavainen ja ajattelevainen lukija on jo kauan sitten tuntenut ja ymmärtänyt vuosina 1914 ja 1915 ilmestyneen kirjallisuutemme perusteella.

Aloitamme P. Kijevskin „keskeisimmästä” ajatuksesta johdattaaksemme lukijan heti uuden suunnan, „imperialistisen ekonomismin” „olemuksen”.

1. MARXILAISTEN SUHDE SOTIIN JA „ISÄNMAAN PUOLUSTAMISEEN”

P. Kijevski on vakuuttunut itse ja tahtoo saada lukijat vakuuttumaan siitä, että hän „on eri mieltä” vain kansakuntien itsemääräämisoikeudesta, puolueohjelmamme 9. pykälästä. Hän yrittää hyvin kiukkuisesti torjua sen syytöksen,

että demokratiakysymyksessä hän poikkeaa perin juurin marxilaisuudesta *yleensä*, että hän „on kavaltanut” (P. Kijevskin myrkylliset lainausmerkit) marxilaisuuden jossain perusasiassa. Mutta siinähan se juttu juuri onkin, että heti kun kirjoittajamme ryhtyi puhumaan muka osittaisesta ja erillisestä erimielisyydestään, ryhtyi esittämään todisteita, näkökohtia j.n.e.,— niin osoittautui heti, että hän poikkeaa marxilaisuudesta nimenomaan kautta linjan. Tarkastelkaapa P. Kijevskin artikkelin *b*-pykälää (2. osa). „Tämä vaatimus” (s.o. kansakuntien itsemääräämisoikeus) „johtaa suoraa päätä (!) sosialipatriotismiin”, julistaa kirjoittajamme ja selittää, että „petturimainen” isänmaan puolustamisen tunnus on johtopäätös, „joka tehdään loogillisesti (!) aivan (!) oikein kansakuntien itsemääräämisoikeudesta”... Itsemääräämisoikeus on hänen mielestään „tuota riippumattomuutta” (Ranskan ja Belgian kansallista valtiollista riippumattomuutta) „ase kädessä puolustavien ranskalaisten ja belgialaisten sosialipatrioottien petturuuden hyväksymistä — nämä *tekevät* sitä, mistä „itsemääräämisoikeuden” kannattajat vain puhuvat”... „Isänmaan puolustaminen on pahimpien vihollistemme aseita”... „Emme kerta kaikkiaan jaksakaan käsittää, kuinka voidaan *samanaikaisesti* vastustaa isänmaan puolustamista ja puoltaa itsemääräämisoikeutta, olla isänmaan puolesta ja sitä vastaan”.

Näin kirjoittaa P. Kijevski. Hän ei ilmeisesti ole ymmärtänyt päätöslauselmiamme, joissa vastustetaan tunnusta isänmaan puolustamisesta tässä sodassa. Täytyy esittää se, mitä noissa päätöslauselmissa on selvästi kirjoitettu, ja selittää vielä kerran selvien venäjänkielisten sanojen merkitystä.

Puolueemme, päätöslauselma, joka hyväksyttiin Bernin konferenssissa maaliskuussa 1915 ja jonka otsikkona on: „Isänmaan puolustamisen tunnuksesta”, alkaa sanoin: „*Nykyisen sodan todellisena olemuksena on*” se ja se.

Kysymys on *nykyisestä* sodasta. Sen selvemmin tätä ei voi venäjäksi sanoa. Sanat „todellisena olemuksena” osoittavat, että on erotettava näennäinen todellisesta, ulkonainen puoli oleellisesta puolesta, sanat teoista. Fraasit isänmaan puolustamisesta tässä sodassa esittävät petollisesti vuosien 1914—1916 imperialistisen sodan, sodan, jota käydään siirtomaiden jaosta, vieraiden maiden rosvoamisen tarkoituksessa j.n.e., kansalliseksi sodaksi. Jottei olisi pie-

nintäkään mahdollisuutta väärentää katsomuksiamme, päätöslauselmaan on lisätty erikoinen kohta „tosikansallisista sodista”, joita „käytiin *varsinkin* (huomatkaa: varsinkin ei merkitse samaa kuin yksinomaan!) vuosien 1789—1871 kaudella”.

Päätöslauselmassa selitetään, että näiden „tosi”-kansallisten sotien „perustana” „oli pitkäaikainen prosessi — kansalliset joukkoliikkeet, taistelu absolutismia ja feodalismia vastaan, kansallisuussorron kukistaminen”...*

Eikö liene selvää? Nykyisessä imperialistisessa sodassa, joka on imperialismien kauden kaikkien olosuhteiden aikaansaannos, t.s. joka ei ole sattuma, poikkeus eikä poikkeamista yleisestä ja tyypillisestä, fraasit isänmaan puolustamisesta ovat kansan pettämistä, sillä tämä sota *ei ole* kansallista. *Tosikansallisessa* sodassa sanat „isänmaan puolustaminen” *eivät suinkaan* ole petosta *emmekä me suinkaan ole sitä vastaan*. Sellaisia (tosikansallisia) sotia oli „varsinkin” vuosina 1789—1871, ja päätöslauselmassa, jossa ei sanallaakaan kielletä niiden olevan mahdollisia nykyäänkin, selitetään, miten tosikansallinen sota on erotettava imperialistisesta sodasta, jota naamioidaan petollisilla kansallisilla tunnuksilla. Nimittäin — niiden erottamiseksi toisistaan on tarkasteltava, onko „perustana” „pitkäaikainen prosessi — kansalliset joukkoliikkeet”, „kansallisuussorron kukistaminen”. „Pasifismia” koskevassa päätöslauselmassa sanotaan suoraan: „sosialidemokraatit eivät voi kieltää vallankumouksellisten sotien, s.o. ei imperialististen, vaan sellaisten sotien positiivista merkitystä, joita käytiin esimerkiksi” (huomatkaa tämä: „esimerkiksi”) „vuodesta 1789 vuoteen 1871 kansallisuussorron kukistamiseksi”...** Olisiko puolueemme päätöslauselmassa voitu puhua vuonna 1915 kansallisista sodista, jollaisia oli esimerkiksi vuosina 1789—1871, ja mainita, että me emme kiellä tällaisten sotien positiivista merkitystä, ellei näitä sotia olisi katsottu mahdollisiksi nykyaikanakin? On selvää, ettei olisi voitu.

Kommentaarina puolueemme päätöslauselmiin, t.s. niiden kansantajuista selittämistä, on Leninin ja Zinovjevin kirjasten: „Sosialismi ja sota”. Tämän kirjasten viidennellä sivulla on kirjoitettu selvästi, että „socialistit ovat tunnustaneet ja tunnustavat nykyäänkin isänmaan puolustamisen

* Ks. Teokset, 21. osa, s. 146. *Toim.*

** Ks. Teokset, 21. osa, s. 149. *Toim.*

eli puolustussodan lailliseksi, edistykselliseksi ja oikeuteksi" vain „vieraiden kansallisuuksien harjoittaman sorron hävittämisen" mielessä. Esitetään esimerkki: Persian sota Venäjää vastaan „*j.n.e.*" ja sanotaan: „ne olisivat oikeutettuja puolustussotia, riippumatta siitä, kuka hyökkää ensiksi, ja jokainen sosialisti suhtautuisi myötämielisesti voittoon, jonka sorretut, riippuvaiset, vajaa-oikeuksiset valtiot saavat sortavista, orjuuttavista, rosvoavista „suur"-valloista" *.

Kirjanen ilmestyi elokuussa 1915 ja se on julkaistu myös saksan ja ranskan kielellä. P. Kijevski tuntee sen vallan hyvin. Ei P. Kijevski eikä ylipäänsä kukaan muukaan ole kertaakaan esittänyt meille vastaväitteitä enempää isänmaan puolustamisen tunnusta koskevaa päätöslauselmaa kuin myöskään pasifismia koskevaa päätöslauselmaa vastaan eikä sitä vastaan, miten niitä tulkitaan kirjasessa, ei kertaakaan! Herää kysymys, panettelemmeko P. Kijevkiä sanoessamme, ettei hän ole lainkaan ymmärtänyt marxilaisuutta, kun tuo kirjailija, joka vuoden 1915 maaliskuusta ei ole vastustanut puolueemme käsityksiä sodasta, — paljastaa nyt, elokuussa 1916, itsemääräämisoikeutta käsittelevässä kirjoituksessaan, s.o. näennäisesti osakysymyksestä kirjoitetussa artikkelissaan, että yleisen kysymyksen suhteen hän on hämmästyttävän ymmärtämätön?

P. Kijevski sanoo isänmaan puolustamisen tunnusta „petturimaiseksi". Saatamme rauhallisesti vakuuttaa hänelle, että jokainen tunnus on ja tulee aina olemaan „petturimainen" niiden mielestä, jotka toistavat sen koneellisesti, ymmärtämättä sen merkitystä, syventymättä asiaan, rajoittuen muistamaan sanat analysoimatta niiden merkitystä.

Mitä on yleensä puhuen „isänmaan puolustaminen"? Onko se jokin tieteellinen käsite talouselämän tai politiikan t.m.s. alalta? Ei ole. Se on vain perin tavallinen, yleisimmin käytetty, toisinaan suorastaan poroporvarillinen sanonta, joka merkitsee *sodan puolustamista*. Eikä mitään muuta, ei kerrassaan mitään muuta! „Petturimaista" siinä voi olla vain se, että poroporvarit saattavat puolustaa *mitä* sotaa *tahansa* sanoen „me puolustamme isänmaata", kun taas marxilaisuus, joka ei alennu poroporvarillisuuteen,

* Ks. Teokset, 21. osa, ss. 294—295. *Toim.*

vääti kunkin eri sodan historiallista analysointia, jotta saataisiin selville, voidaanko tätä sotaa pitää edistyksellisenä, demokratian tai proletariaatin etuja ajavana ja *tässä mielessä* laillisena, oikeutettuna j.n.e. sotana.

Isänmaan puolustamisen tunnus on hyvin usein poroporvarillista tiedotonta sodan puolustamista, kun ei osata historiallisesti eritellä kunkin erillisen sodan merkitystä ja tarkoitusta.

Marxilaisuus tekee tämän analyysin ja sanoo: jos sodan „todellisena olemuksena” on *esimerkiksi* vieraiden kansallisuuksien harjoittaman sorron hävittäminen (mikä oli *erikoisen* tyypillistä vuosien 1789—1871 Euroopalle), niin sorretun valtion tai kansakunnan osalta sota on edistyksellistä. Jos sodan „todellisena olemuksena” on siirtomaiden uudestijako, saaliin jako, vieraiden maiden rosvoaminen (sellaista on vuosien 1914—1916 sota), niin silloin fraasit isänmaan puolustamisesta ovat „pelkkää kansan pettämistä”.

Miten saamme selville sodan „todellisen olemuksen”, miten määrittelemme sen? Sota on politiikan jatkamista. On siis tutkittava sodanedellistä politiikkaa, sotaan johtavaa ja johtanutta politiikkaa. Jos politiikka on ollut imperialistista, t.s. finanssipääoman etuja ajavaa, siirtomaihin ja muihin maihin kohdistuvaa ryöstö- ja sortopolitiikkaa, niin tästä politiikasta johtuva sotakin on imperialistista sotaa. Jos politiikka on ollut kansallisen vapautuksen politiikkaa, t.s. ilmentänyt kansallisuussortoa vastaan suuntautuvaa joukkoliikettä, niin tällaisesta politiikasta johtuva sota on kansallista vapaussotaa.

Poroporvari ei käsiti, että sota on „politiikan jatkamista”, ja rajoittuu siitä syystä toteamaan sen, että muka „vihollinen hyökkää”, „vihollinen on hyökännyt maahani”, analysoimatta, *minkä vuoksi* käydään sotaa, *mitkä* luokat sitä käyvät ja *minkä* poliittisen päämäärän vuoksi. P. Kijevski laskeutuu aivan tällaisen poroporvarin tasolle sanoessaan, että saksalaisethan ovat miehittäneet Belgian, joten siis itsensä määräämisoikeuden kannalta katsoen „Belgian sosialipatriootit ovat oikeassa”, tai: saksalaiset ovat miehittäneet osan Ranskaa, siis „Guesde voi olla tyytyväinen”, sillä „asia koskee aluetta, joka on kyseisen kansallisuuden asumaa” (eikä vieraskansallisten asumaa).

Poroporvarista on tärkeää, *missä* ovat sotajoukot, kuka on *parastaikaa* voitolla. Marxilaisesta on tärkeää, *minkä vuoksi* käydään *nykyistä* sotaa, jonka kuluessa voivat olla voitolla milloin minkin puolen sotajoukot.

Minkä vuoksi käydään nykyistä sotaa? Se on osoitettu päätöslauselmassamme (mikä perustuu siihen politiikkaan, jota sotivat vallat harjoittivat vuosikymmeniä ennen sotaa). Englanti, Ranska ja Venäjä sotivat säilyttääkseen anastamansa siirtomaat ja voidakseen ryöväätä Turkkiä j.n.e. Saksa sotii anastaakseen nuo siirtomaat itselleen ja voidakseen itse ryöväätä Turkin j.n.e. Olettakaamme, että saksalaiset valtaavat jopa Pariisin ja Pietarin. Muuttuuko nykyisen sodan luonne siitä? Ei vähääkään. Saksalaisten tavoitteena — ja mikä on vielä tärkeämpää: saksalaisten politiikkana, mikäli he voittavat, — tulee silloin olemaan siirtomaiden anastaminen, herruus Turkissa, toiskansallisten alueiden, esim. Puolan anastaminen j.n.e., muttei suinkaan ranskalaisten eikä venäläisten saattaminen vieraskansallisen sarron alaiseksi. Todelliselta olemukseltaan nykyinen sota ei ole kansallista, vaan imperialistista. Toisin sanoen: sotaa ei käydy siitä, että toinen puoli pyrki kukittamaan kansallisuussarron, toinen puolustamaan sitä. Sotaa käydään kahden sortajaryhmän, kahden ryövärin kesken siitä, miten jaetaan saalis, kuka saa ryövättäväkseen Turkin ja siirtomaat.

Lyhyesti sanottuna sota, jota käydään imperialististen (s.o. lukuisia vieraita kansoja sortavien ja näitä finanssi-pääoman valtaan y.m. riippuvaisuuteen pauloittavien) suurvaltojen *kesken* tai *liitossa* niiden kanssa, on imperialistista sotaa. Sellaista on vuosien 1914—1916 sota. „Isänmaan puolustaminen” *tässä* sodassa on petosta, tämän sodan puolustamista.

Sorrettujen kansojen (esim. siirtomaakansojen) sota imperialistisia, s.o. sortavia valtoja *vastaan* on todella kansallista sotaa. Se on mahdollista nytkin. „Isänmaan puolustaminen” kansallisuussarrasta kärsivän maan taholta kansallisuussortoa harjoittavaa maata vastaan ei ole petosta, *eivätkä* sosialistit *suinkaan vastusta* „isänmaan puolustamista” *sellaisessa* sodassa.

Kansakuntien itsemääräämisoikeus on samaa kuin taistelu täydellisen kansallisen vapautuksen puolesta, täydellisen riippumattomuuden puolesta aluevaltauksia vastaan, ja

sosialistit, elleivät he lakkaa olemasta sosialisteja, *eivät voi* kieltäytyä *sellaisesta* taistelusta — sen missään muodossa, aina kapinaa ja sotaa myöten.

P. Kijevski luulee ottelevansa Plehanovia vastaan: Plehanov näet osoitti kansakuntien itsemääräämisoikeuden ja isänmaan puolustamisen olevan yhteydessä toisiinsa! P. Kijevski *uskoi* Plehanovia, että tämä yhteys *on todella sellaista*, jollaiseksi Plehanov sen kuvaa. Uskottuaan Plehanovia P. Kijevski säikähti ja päätti, että täytyy kieltää itsemääräämisoikeus, jotta voidaan välttää Plehanovin johtopäätöksiä... Luottamus Plehanovia kohtaan on suuri, säikähdys on niin ikään suuri, muttei näy edes jälkeä siitä, että *olisi ajateltu*, mikä on Plehanovin virhe!

Esittääkseen tämän sodan kansalliseksi sosialishovinistit viittaavat kansakuntien itsemääräämisoikeuteen. Oikeaa taistelua heitä vastaan on vain se, että näytetään, että nyt ei käydä taistelua kansakuntien vapautuksesta, vaan siitä, kuka suursaalistajista saa sortaa *eniten* kansakuntia. Kun mennään niin pitkälle, että kielletään sota, jota *todella* käydään kansakuntien vapauttamiseksi, niin se on marxilaisuuden pahinta karikointia. Todistaakseen oikeutetuksi Ranskan „puolustautumisen” Saksan monarkiaa vastaan Plehanov ja Ranskan sosialishovinistit viittaavat siihen, että Ranskassa on tasavalta. Jos järkeilemme siten kuin P. Kijevski järkeilee, niin meidän täytyy vastustaa tasavaltaa tai sotaa, jota *todella* käydään tasavallan puolustamiseksi!! Todistaakseen oikeutetuksi Saksan „puolustautumisen” tsarismia vastaan Saksan sosialishovinistit viittaavat siihen, että Saksassa on yleinen äänioikeus ja yleinen oppivelvollisuus. Jos järkeilemme siten kuin Kijevski järkeilee, niin meidän täytyy vastustaa joko yleistä äänioikeutta ja yleistä oppivelvollisuutta tai sotaa, jota *todella* käydään poliittisen vapauden suojelemiseksi yrityksiltä riistää se!

K. Kautsky oli ennen vuosien 1914—1916 sotaa marxilainen, ja koko joukko hänen arvokkaimmista kirjoituksistaan ja lausunnoistaan pysyy aina marxilaisuuden esikuvana. Elokuun 26 p:nä 1910 Kautsky kirjoitti lähestyvistä ja uhkaavasta sodasta „Neue Zeit”¹⁵ lehdessä:

„Saksan ja Englannin välisessä sodassa ei kysymyksessä ole demokratia, vaan maailmanherrsäus, s.o. maailman riistäminen. Tämä kysymys ei ole sellainen, jossa

sosialidemokraattien tulisi pitää oman kansakuntansa riistäjien puolta” („Neue Zeit”, 28. Jahrg., Bd. 2, S. 776 *).

Siinä mainio marxilainen määritelmä, mikä lyö täydellisesti yhteen meidän määritelmämme kanssa, paljastaa täydellisesti nykyisen Kautskyn, joka on siirtynyt marxilaisuudesta puolustamaan sosialishovinismia, ja mikä selittää kyllin selvästi sen, miten marxilaisuus suhtautuu periaatteessa sotiin (palaamme vielä lehdistössä tähän määritelmään). Sodat ovat politiikan jatkoa; koska kerran on olemassa taistelua demokratian puolesta, niin voi siis olla myös sotaa demokratian vuoksi; kansakuntien itsemääräämisoikeus on vain eräs demokraattisista vaatimuksista, joka periaatteessa ei mitenkään eroa muista. „Maailmanherruus” on lyhyesti sanoen imperialistisen politiikan sisältönä, ja imperialistinen sota on tuon politiikan jatkoa. „Isänmaan puolustamisen”, s.o. demokraattiseen sotaan osallistumisen, kieltäminen on typeryyttä, jolla ei ole mitään yhteyttä marxilaisuuteen. Imperialistisen sodan kaunisteleminen soveltamalla siihen käsitettä „isänmaan puolustaminen”, t.s. esittämällä se demokraattiseksi sodaksi, on työläisten pettämistä ja taantumuksellisen porvariston puolelle siirtymistä.

2. „MEIDÄN KÄSITYKSEMME UUDESTA AIKAKAUDESTA”

P. Kijevski, jolle tuo lainausmerkkeihin otettu lauselma kuuluu, puhuu alinomaa „uudesta aikakaudesta”. Valitettavasti tässäkin hänen päätelmänsä ovat virheellisiä.

Puolueemme päätöslauselmissa puhutaan nykyisestä sodasta, jonka aiheuttajina ovat imperialismin kauden yleiset olosuhteet. Me käsittelemme marxilaisesti oikein „aikakauden” ja „nykyisen sodan” välistä suhdetta: ollaksemme marxilaisia meidän on arvosteltava jokaista erillistä sotaa konkreettisesti. Voidaksemme käsittää, miksi suurvaltojen kesken, joista monet olivat vv. 1789—1871 demokratian puolesta käydyn taistelun johdossa, saattoi ja täytyi syttyä imperialistinen sota, t.s. poliittiselta merkitykseltään mitä taantumuksellisin, demokratianvastainen sota, käsittääksemme tämän meidän on oltava perillä imperialismin kauden yleisistä olosuhteista, s.o. niistä olosuhteista, joiden vuoksi kehittyneiden maiden kapitalismi on muuttunut imperialismiksi.

* — „Uusi Aika”, 28. vuosikerta, 2. nide, s. 776. Toim.

P. Kijevski on esittänyt tämän „aikakauden” ja „nykyisen sodan” välisen suhteen aivan vääristeltynä. Hänen kannaltaan *konkreettinen* puhuminen on samaa kuin „aikakaudesta” puhuminen! Juuri tämä onkin väärin.

Vuosien 1789—1871 kausi on erikoinen kausi Euroopassa. Se on kiistatonta. Tämän kauden yleisiä olosuhteita ymmärtämättä ei voida ymmärtää ainoatakaan kansallista vapaus-sotaa, jotka ovat erikoisen tyypillisiä juuri tälle ajalle. Merkitseekö tämä, että tuon kauden *kaikki* sodat olivat kansallisia vapaus-sotia? Ei tietenkään. Sellaiset puheet joh-taisivat järjettömyyteen ja olisivat jokaisen erillisen sodan konkreettisen tutkimisen vaihtamista naurettavaan kaava-maisuuteen. Vuosina 1789—1871 oli myös siirtomaasotia ja sotia taantumukseellisten valtakuntien välillä, jotka sortivat useita vieraita kansakuntia.

Herää kysymys: seuraako siitä, että Euroopan (ja Ameri-kan) kehittynein kapitalismi on astunut uuteen imperialis-min aikakauteen,—seuraako siitä, että nyt voi olla vain imperialistisia sotia? Sellainen väite olisi järjetön, osoitus siitä, ettei osata erottaa kyseistä konkreettista ilmiötä aika-kauden moninaisten mahdollisten ilmiöiden summasta. Aikakautta sanotaankin aikakaudeksi juuri siksi, että se käsittää koko joukon moninaisia, sekä tyypillisiä että ei-tyypillisiä, sekä suuria että pieniä, sekä kehittyneille että takapajuisille maille ominaisia ilmiöitä ja sotia. Se on „aikakausi”-käsitteen väärinkäyttämistä, kun nämä kon-kreettiset kysymykset syrjäytetään käyttämällä yleisiä fraaseja „aikakaudesta”, niinkuin P. Kijevski tekee. Perus-tellaksemme asiaa esitämme tässä erään monista esimer-keistä. Mutta sitä ennen tulkoon mainituksi, että *eräs* vasemmistolaisryhmä, nimittäin saksalainen „Internation-ale” ryhmä¹⁶, esitti Bernin Toimikunnan Bulletinin 3. numerossa (helmikuun 29 p:nä 1916) julkaistujen tee-siensä 5. pykälässä ilmeisen virheellisen väitteen: „Tämän hillittömän imperialismiin kaudella *ei voi olla enää mitään* kansallisia sotia”. Olemme eritelleet tätä väitettä * „Sbornik Sotsial-Demokrata”¹⁷ julkaisussa. Huomautamme tässä vain, että vaikka kaikki, joita kiinnostaa internationa-listinen liike, ovat jo kauan sitten tunteneet tämän teoreettisen väitteen (me taistelimme sitä vastaan jo Bernin

* Ks. Teokset, 22. osa, ss. 298—303. *Toim.*

Toimikunnan laajennetussa istunnossa keväällä 1916), niin tähän mennessä *ei yksikään ryhmä* ole sitä toistanut eikä hyväksynyt. Eikä myöskään P. Kijevski sanonut mitään tämän tai samantapaisen väitteen hengen mukaista elokuussa 1916, jolloin hän kirjoitti artikkelinsa.

Tämä on pantava merkille sen vuoksi, että jos tuollainen tai samantapainen väite olisi esitetty, niin silloin voitaisiin puhua teoreettisesta mielipide-eroavaisuudesta. Koska mitään sellaista väitettä *ei ole* esitetty, niin meidän on pakko sanoa: tässä ei ole kysymys toisenlaisesta „aikakauden” käsittämisestä, teoreettisesta mielipide-eroavaisuudesta, vaan ainoastaan ajattelematta heitetystä korulauseesta, vain „aikakausi”-sanan väärinkäyttämistä.

Esimerkki: „Eikö tuo (itsemääräämisoikeus)”, kirjoittaa P. Kijevski aivan artikkelinsa alussa, „muistuta oikeutta saada ilmaiseksi 10.000 desjatiinaa maata Marsissa? Tähän kysymykseen ei voida vastata muutoin kuin täysin konkreettisesti ottamalla huomioon koko nykyinen aikakausi; kansakuntien itsemääräämisoikeus kaudella, jolloin muodostuivat kansallisvaltiot tuotantovoimien parhaana kehittämismuotona tuotantovoimien silloisella tasolla, on tietenkin toista kuin tuo oikeus silloin, kun nuo muodot, kansallisvaltion muodot, ovat muuttuneet tuotantovoimien kehityksen kahleiksi. Kapitalismin ja kansallisvaltion muodostumisen kaudesta on tavattoman pitkä matka kansallisvaltion tuhoutumisen ja itse kapitalismin tuhoutumisen aattoajan kauteen. Marxilaisen ei ole sopivaa puhua „ylipäänsä” ottamalla huomioon aikaa ja paikkaa”.

Tämä päätelmä on mallinäyte „imperialismin kausi”-käsitteen karikoivasta käyttämisestä. Juuri siksi, että tuo käsite on uusi ja tärkeä, on taisteltava karikointia vastaan! Mistä on puhe, kun sanotaan, että kansallisvaltion muodot ovat muuttuneet kahleiksi j.n.e.? Kehittyneimmistä kapitalistisista maista, ennen kaikkea Saksasta, Ranskasta ja Englannista, joiden osallistuminen nykyiseen sotaan on tehnyt tämän sodan etupäässä imperialistiseksi sodaksi. *Näissä* maissa, jotka tähän asti, varsinkin vuosina 1789—1871, veivät ihmiskuntaa eteenpäin, kansallisvaltion muodostumisprosessi on päättynyt, *näissä* maissa kansallinen liike on palaamatonta menneisyyttä ja sen henkiinherättäminen olisi taantumuksellista utopiaa. Ranskalaisten, englantilaisten,

saksalaisten kansallisliike on kauan sitten viety päätökseen; *siellä* historian päiväjärjestyksessä on muu: vapautuneista kansakunnista on tullut sortavia kansakuntia, imperialistisen rosvouksen kansakuntia, jotka elävät „kapitalismin tuhoutumisen aattoaikaa”.

Entä muut kansakunnat?

P. Kijevski toistaa kuin ulkoapitun säännön, että marxi-
laisten tulee päätellä „konkreettisesti”, mutta ei *noudata*
tuota sääntöä. Me sen sijaan annoimme teeseissämme
tarkoituksellisesti pikku näytteen konkreettisesta vastauk-
sesta, eikä P. Kijevski ole tahtonut osoittaa meille virhet-
tämme, mikäli hän on havainnut siinä virheen.

Teeseissämme (6. §) sanotaan, että ollaksemme konkreet-
tisia itsemääräämisoikeutta koskevassa kysymyksessä mei-
dän on erotettava ainakin *kolmea* eri tyyppiä olevia maita.
(On selvää, että yleisissä teeseissä olisi ollut mahdotonta
puhua erikseen kustakin maasta.) Ensimmäistä tyyppiä
ovat ne länsi-Euroopan (ja Amerikan) kehittyneimmät
maat, joissa kansallinen liike on *menneisyyttä*. Toista tyyppiä
on itä-Eurooppa, jossa se on *nykyisyyttä*. Kolmatta —
puolisiirtomaat ja siirtomaat, joissa se on huomattavalta
osaltaan *tulevaisuutta* *.

Onko tämä oikein vai ei? P. Kijevskin olisi pitänyt suun-
nata arvostelunsa *tähän*. Mutta hän ei edes huomaa, *mitkä*
ovat teorian kysymyksiä! Hän ei huomaa, että niin kauan
kuin hän ei kumoa teesiemme mainittua väitettä (6. pykä-
lässä) — sitä ei voidakaan kumota, sillä se on oikea, —
hänen järkeilynsä „aikakaudesta” vaikuttavat saman tapai-
silta kuin jos mies „huitoisi” miekallaan antamatta
iskua.

„Vastoin V. Iljinin ¹⁸ mielipidettä”, kirjoittaa hän artik-
kelinsa lopussa, „meidän mielestämme useimmissa (!) länsi-
maissa (!) kansallisuuskysymystä ei ole ratkaistu”...

Siis ranskalaisten, espanjalaisten, englantilaisten, hollan-
tilaisten, saksalaisten, italialaisten kansallista liikettä ei
vietykään päätökseen XVII, XVIII, XIX vuosisadalla tai
aikaisemmin? Artikkelin alussa käsitettä „imperialismin
kausi” on vääristelty siten, kuin kansallinen liike olisi
viety päätökseen yleensä eikä vain länsi-Euroopan

* Ks. Teokset, 22. osa, ss. 142—143. *Toim.*

kehittyneissä maissa. Saman artikkelin lopussa ilmoitetaan „kansallisuuskysymyksen” olevan „ratkaisematta” *nimenomaan* länsimaissa!! Tämäkö ei olisi sekasotkua?

Länsimaissa kansallinen liike on kaukaista menneisyyttä. Englannissa, Ranskassa, Saksassa j.n.e. „isänmaa” on jo laulanut laulunsa, esittänyt historiallisen osansa, t.s. siellä kansallinen liike ei voi antaa mitään, mikä olisi edistyksestä, nostaisi uusia ihmisjoukkoja uuteen taloudelliseen ja poliittiseen elämään. Siellä historian päiväjärjestyksessä ei ole siirtyminen feodalismista tai patriarkaalisesta villeydestä kansalliseen edistykseen, kulttuuriseen ja poliittisesti vapaaseen isänmaahan, vaan siirtyminen aikansa eläneestä kapitalistisesti ylikypsästä „isänmaasta” sosialismiin.

Itä-Euroopassa on asianlaita toisin. Vain mies, joka ajatuksissaan elää Marsissa, voisi esim. ukrainalaisten ja valkovenäläisten suhteen kieltää sen, ettei siellä ole vielä saatettu päätökseen kansallista liikettä, että siellä joukot ovat *vasta* heräämässä omaksuakseen äidinkieltänsä ja kirjallisuutensa — (ja sitä välttämättömästi edellyttää ja siihen johtaa kapitalismin täydellinen kehitys ja viimeisenkin talonpoikaisperheen joutuminen täydellisesti kauppavaihdon piiriin). „Isänmaa” ei ole siellä *vielä* laulanut historiallista lauluun loppuun. „Isänmaan puolustus” voi olla siellä *vielä* demokratian, äidinkielen, poliittisen vapauden puolustamista sortavia kansakuntia vastaan, keski-aikaisuutta vastaan, jota vastoin englantilaiset, ranskalaiset, saksalaiset, italialaiset valehtelevat nyt, kun he puhuvat oman isänmaansa puolustamisesta nykyisessä sodassa, sillä todellisuudessa he *eivät* puolusta äidinkieltään *eivätkä* oman kansallisen kehityksensä vapautta, vaan orjanomistajan oikeuksiaan, siirtomaitaan, finanssipääomansa „vaikutusalueita” vieraisissa maissa j.n.e.

Puolisiirtomaissa ja siirtomaissa kansallinen liike on historiallisesti vieläkin nuorempaa kuin itä-Euroopassa.

Mitä koskevat sanat „korkealle kehittyneistä maista” ja imperialismin kaudesta; *missä suhteessa* Venäjän eikä yksin Venäjän asema on „erikoinen” (P. Kijevskin artikkelin 2. luvun *d*-pykälän otsikko); *missä* kansallinen vapausliike on valheellinen korulause ja *missä* se on elävää ja edistyksestä todellisuutta — näitä asioita P. Kijevski ei ole ollenkaan käsittänyt.

3. MITÄ ON TALOUDELLINEN ANALYYSI?

Itsemääräämisoikeuden vastustajien päätelmissä ydinajatuksena on viittaus siihen, että se „on toteuttamaton” yleensä kapitalismin tai imperialismin kaudella. Sanaa „toteuttamaton” käytetään useinkin erilaisissa ja epätarkasti määritellyissä merkityksissä. Sen vuoksi vaadimme teeseissämme sitä, mikä on välttämätöntä jokaisessa teoreettisessa väittelyssä, nimittäin sen selittämistä, mitä tarkoitetaan, kun sanotaan „toteuttamaton”? Ja rajoittumatta kysymään ryhdyimme sitä selittelemään. *Kaikki* demokraattiset vaatimukset ovat imperialismin aikana „toteuttamattomia” siinä mielessä, että niiden toteuttaminen on poliittisesti vaikeaa tai mahdotonta ilman useita vallankumouksia.

Peräti virheellistä on puhua itsemääräämisoikeuden toteuttamattomuudesta siinä mielessä, että se on taloudellisesti mahdotonta.

Sellainen on ollut meidän kantamme. Tässä on teoreettisen erimielisyyden ydin, ja vastustajiemme olisi pitänyt kiinnittää koko huomionsa tähän kysymykseen, mikäli he aikoivat väitellä vähänkin vakavammin.

Katsokaapa, miten P. Kijevski pohtii tätä kysymystä.

Hän kieltäytyy ilmeisesti tulkitsemasta toteuttamattomuutta siinä mielessä, että „toteuttaminen on vaikeaa” poliittisista syistä. Hän vastaa kysymykseen suoranaisesti taloudellisen mahdottomuuden mielessä.

„Merkitsekö tämä”, kirjoittaa hän, „että itsemääräämisoikeus on imperialismin vallitessa yhtä vähän toteutettavissa kuin työraha tavarantuotannon vallitessa?” Ja P. Kijevski vastaa: „Kyllä, merkitsee! Sillä me puhumme nimenomaan kahden sosiaalisen kategorian: „imperialismin” ja „kansakuntien itsemääräämisoikeuden” välisestä loogillisesta ristiriidasta, samanlaisesta loogillisesta ristiriidasta, jollainen on olemassa kahden muun kategorian: työrahan ja tavarantuotannon välillä. Imperialismi on itsemääräämisoikeuden kieltämistä, eikä mikään taikuri onnistu sovittamaan yhteen itsemääräämisoikeutta ja imperialismia”.

Niin hirveä kuin tuo P. Kijevskin meihin suuntaama kiukkuinen „taikurit”-sana lieneekin, niin meidän on sittenkin huomautettava hänelle, ettei hän yksinkertaisesti käsitä, mitä merkitsee taloudellinen analyysi. „Loogillista

ristiriitaa” — tietenkin ehdolla, että ajatellaan loogillisesti oikein, — ei saa olla *enempää* taloudellisessa kuin poliittisessakaan analyysissa. Sen tähden ei saa millään muotoa viitata „loogilliseen ristiriitaan” yleensä, kun kysymys on nimenomaan taloudellisen eikä poliittisen analyysin suorittamisesta. „Sosiaalsiin kategorioihin” kuuluu sekä taloudellinen että poliittinen. Siis vastattuaan ensin jyrkästi ja suoraan: „kyllä, merkitsee” (t.s. itsemääräämisoikeus on yhtä vähän toteutettavissa kuin työraha tavarantuotannon vallitessa) P. Kijevski kuittasi asian todellisuudessa sillä, että kierteli ja kaarteli, muttei suorittanut taloudellista analyysia.

Millä todistetaan, että työraha on mahdoton tavarantuotannon vallitessa? Taloudellisella analyysilla. Tämä analyysi, joka enempää kuin mikään muukaan analyysi ei salli „loogillista ristiriitaa”, ottaa taloudelliset ja vain taloudelliset (eikä yleensä „sosiaaliset”) kategoriat ja tekee niiden perusteella johtopäätöksen, että työraha on mahdoton. „Pääoman” ensimmäisessä luvussa ei ylipäänsä edes puhuta mistään politiikasta, mistään poliittisesta muodosta, mistään „sosiaalisista kategorioista”: analyysi käsittää vain talouden, tavaravaihdon, tavaravaihdon kehityksen. Taloudellinen analyysi osoittaa — tietysti „loogillisen” päätelyn tietä, — että tavarantuotannon vallitessa työraha on mahdoton.

P. Kijevski ei edes yritä suorittaa taloudellista analyysia! Hän *sotkee* imperialismin taloudellisen olemuksen sen poliittisiin tendensseihin, minkä huomaa hänen artikkelinsa heti ensimmäisen kohdan ensimmäisistä lauseista. Tässä nuo lauseet:

„Teollisuuspääoma oli esikapitalistisen tuotannon ja kauppa- ja lainapääoman synteesi. Lainapääoma joutui teollisuuspääoman palvelukseen. Nyt kapitalismi on tekevässä loppua pääoman eri muodoista, on syntyvässä pääoman korkein, yhtenäinen tyyppi, finanssipääoma, ja sen tähden koko aikakautta voidaan sanoa finanssipääoman aikakaudeksi, jonka adekvaattisena ulkopoliittikan järjestelmänä onkin imperialismi”.

Taloudelliselta kannalta katsoen tuo määritelmä ei kelpaa mihinkään: tarkkojen taloudellisten kategorioiden asemesta on pelkkiä fraaseja. Mutta tässä yhteydessä meidän on mahdoton pysähtyä tarkastelemaan sitä. Tähdellistä on se,

että P. Kijevski julistaa imperialismiin „ulkopolitiikan järjestelmäksi”.

Se on ensinnäkin oikeastaan Kautskyn virheellisen ajatuksen virheellistä kertaamista.

Toiseksi se on imperialismiin puhtaasti poliittista, vain poliittista määrittelyä. Määrittelemällä imperialismiin „politiikan järjestelmäksi” P. Kijevski tahtoo välttyä tekemästä *taloudellista* analyysia, jonka hän lupasi suorittaa sanoessaan, että itsemääräämisoikeus on imperialismiin vallitessa „yhtä vähän” toteutettavissa, t.s. taloudellisesti yhtä vähän toteutettavissa kuin työraha tavarantuotannon vallitessa!

Väitellessään vasemmistolaisten kanssa Kautsky sanoi, että imperialismi on „vain ulkopoliittikan järjestelmä” (nimittäin aluevaltausjärjestelmä), että kapitalismin tiettyä taloudellista vaihetta, kehitystasetta, ei voida sanoa imperialismiksi.

Kautsky on väärässä. On tietysti epäviisasta väitellä sanoista. Ei voida kieltää käyttämästä „sanaa” imperialismiin niin taikka näin. Mutta jos halutaan väitellä, niin on otettava tarkka selko käsitteistä.

Taloudellisesti imperialismi (eli finanssipääoman „kausi”, kysymys ei ole sanoista) on kapitalismin korkein kehitysvaihe, nimittäin sellainen, jolloin tuotanto on siinä määrin suur- ja suurinta tuotantoa, että *monopoli astuu vapaan kilpailun tilalle*. Siinä on imperialismiin *taloudellinen* olemus. Monopoli ilmenee sekä trusteina, syndikaatteina y.m. että jättiläispankkien kaikkivoipaisuutena, sekä raaka-ainelähteiden ostona j.n.e. että pankkipääoman keskittymisenä j.n.e. Koko juttu on taloudellisessa monopolissa.

Uuden talouselämän, monopolistisen kapitalismin (imperialismi on monopolistista kapitalismia) poliittisena päälysrakennuksena on siirtyminen *demokratiasta* poliittiseen *taantumukseen*. Vapaata kilpailua vastaa demokratia. Monopolia vastaa poliittinen taantumus. „Finanssipääoma pyrkii herruuteen eikä vapauteen”, sanoo R. Hilferding oikein „Finanssipääomassaan”.

„Ulkopolitiikan” erottaminen politiikasta yleensä ja varsinkin ulkopoliittikan asettaminen sisäpolitiikan vastakodaksi on peräti virheellinen, epämarxilainen, epätieteellinen ajatus. Sekä ulko- että sisäpolitiikassaan, kummassakin samalla tavalla, imperialismi pyrkii loukkaamaan

demokratiaa, pyrkii taantumukseen. Siinä mielessä on kiistatonta, että imperialismi on *yleensä demokratian, kaiken demokratian* eikä suinkaan vain demokratian *yhden* vaatimuksen, nimittäin kansakuntien itsemääräämisoikeuden, „kieltämistä”.

Koska imperialismi on demokratian „kieltämistä”, se „kieltää” *samaten* myös demokratian kansallisuuskysymyksessä (t.s. kansakuntien itsemääräämisoikeuden): „samaten”, t.s. pyrkii loukkaamaan sitä; sen toteuttaminen on imperialismin vallitessa aivan yhtä vaikeaa ja samassa mielessä vaikeampaa kuin on tasavallan, miliisin, virkamiesten valinnallisuuden j.n.e. toteuttaminen imperialismin vallitessa (verrattuna esimonopolistiseen kapitalismiin). „Taloudellisesta” toteuttamattomuudesta ei voi olla puhettakaan.

P. Kijevskin on johtanut tässä harhaan nähtävästi vielä se seikka (sen lisäksi, että hän ei yleensä ymmärrä taloudellisen analyysin vaatimuksia), että poroporvarin kannalta katsoen annektointia (t.s. vieraan kansakunnan alueen liittämistä omaan alueeseen vastoin sen väestön tahtoa, s.o. kansakuntien itsemääräämisoikeuden loukkaamista) pidetään samana kuin finanssipääoman „laajenemista” (ekspanssiota) suuremmalle taloudelliselle alueelle.

Mutta teoreettisia kysymyksiä ei saa ryhtyä ratkaisemaan poroporvarillisin käsittein.

Taloudellisesti imperialismi on monopolistista kapitalismia. Jotta monopoli olisi täydellistä, on syrjäytettävä kilpailijat ei ainoastaan sisämarkkinoilta (kyseisen valtion markkinoilta), vaan myös ulkomarkkinoilta, koko maailmasta. Onko „finanssipääoman aikakaudella” *taloudellisesti* mahdollista hävittää kilpailu vieraassakin valtiossa? On tietenkin: sellaisena keinona on finanssitaloudellinen riippuvaisuus ja raaka-ainelähteiden ja sittemmin kilpailijan kaikkien liikeyritysten ostaminen.

Imperialismin eli monopolistisen kapitalismin talouden selvimpänä ilmauksena ovat amerikkalaiset trustit. Syrjäyttääkseen kilpailijansa trustit eivät rajoitu taloudellisiin keinoihin, vaan turvautuvat yhtenäen poliittisiin ja jopa rikollisiin keinoihin. Mutta olisi peräti virheellistä luulla, että trustien monopoli on taloudellisesti toteuttamaton, jos käytetään vain taloudellisia taistelukeinoja. Todellisuus

päinvastoin osoittaa joka askeleella sen olevan „toteutettavissa”: trustit horjuttavat pankkien välityksellä kilpailijan luottoa (trustien isännät ovat pankkien isäntiä: osakkeiden osto); trustit häiritsevät kilpailijan materiaalikuljetuksia (trustien isännät ovat rautateiden isäntiä: osakkeiden osto); trustit polkevat joksikin aikaa hinnat alle omakustannushinnan hukaten siihen miljoonia saattaakseen kilpailijan vararikkoon ja *ostaakseen* sen tuotantolaitokset ja raaka-ainelähteet (kaivokset, maat y.m.).

Tällainen on puhtaasti taloudellinen analyysi trustien voimasta ja niiden laajentumisesta. Tällainen on puhtaasti taloudellinen tie laajenemiseen: liikeyritysten, laitosten, raaka-ainelähteiden *osto*.

Jonkin maan suurfinanssipääoma voi aina ostaa kilpailijat myös vieraassa, valtiollisesti riippumattomassa, maassa ja aina tekeekin niin. Taloudellisesti tämä on täysin toteutettavissa. Taloudellinen „aluevaltaus” on *täysin* „toteutettavissa” ilman poliittista aluevaltausta, ja sellaista tapaa yhtenään. Imperialismia käsittelevässä kirjallisuudessa tapaatte joka askeleella esim. sellaisia mainintoja, että Argentiina on todellisuudessa Englannin „kauppasiirtomaa”, että Portugali on todellisuudessa Englannin „vasalli” j.n.e. Se on totta: taloudellinen riippuvaisuus Englannin pankeista, velat Englannille, Englannin suorittamat paikallisten rautateiden, kaivosten, maaomaisuuksien y.m. ostot — kaikki tuo tekee noista mainituista maista Englannin „aluevaltauksia” taloudellisessa mielessä, loukkaamatta niiden maiden valtiollista riippumattomuutta.

Kansakuntien itsemääräämisoikeudeksi sanotaan niiden valtiollista riippumattomuutta. Imperialismi pyrkii loukkaamaan sitä, sillä poliittisen aluevaltauksen ohessa taloudellinen aluevaltaus käy useinkin mukavammin, huokeammaksi (virkamiesten lahjominen, konsessioiden saanti, edullisen lakiehdotuksen läpivieminen j.n.e. on helpompaa), kätevämmiin, rauhallisemmin — aivan samoin kuin imperialismi pyrkii vaihtamaan demokratian yleensä harvainvaltaan. Mutta sellaiset jaarittelut, että itsemäärääminen on *taloudellisesti* „toteuttamaton” imperialismiin vallitessa, ovat pelkkää pötyä.

P. Kijevski kiertää teorian pulmat turvautumalla eräaseen hyvin helppoon ja köykäiseen keinoon, jota saksaksi sanotaan „burschikosilaisiksi”, t.s. ylioppilasmaisen

yksinkertaisiksi, karkeahkoiksi sanonnoiksi, mitkä ovat käytössä (ja luonnollisia) ylioppilaiden juomingeissa. Tässä näyte: „Yleinen äänioikeus”, kirjoittaa hän, „8-tuntinen työpäivä ja yksinpä tasavaltakin ovat *loogillisesti* yhteensovittavissa imperialismin kanssa, joskaan ne eivät suinkaan hymyilytä (!) imperialismia, ja niiden toteuttaminen on sen vuoksi äärimmäisen vaikeaa”.

Meillä ei olisi kerrassaan mitään sitä vastaan, jos sanotaisiin burschikosilaisittain: tasavalta ei „hymyilytä” imperialismia,—hauska sana toisinaan virkistää tieteellisiä aiheita!—kunhan vain vakavaa kysymystä koskevassa mieltämissä olisi sen *lisäksi* vielä taloudellinen ja poliittinen analyysi käsitteistä. P. Kijevski korvaa tuon analyysin burschikosilaisuudella, hämää sen puuttumisen.

Mitä merkitsee: „tasavalta ei hymyilytä imperialismia”? Ja minkä vuoksi se on niin?

Tasavalta on eräs kapitalistisen yhteiskunnan poliittisen päällysrakennuksen mahdollinen muoto, joka nykyoloissa on lisäksi demokraattisin. Kun sanotaan, että tasavalta „ei hymyilytä” imperialismia, niin se on samaa kuin jos sanotaisiin, että imperialismiin ja demokratian välillä on olemassa ristiriita. On hyvinkin mahdollista, että johtopäätöksemme „ei hymyilytä”, enemmänkin, ei „suinkaan hymyilytä” P. Kijevskiä, mutta silti se on kumoamaton.

Edelleen. Minkälainen on tuo imperialismiin ja demokratian välinen ristiriita? Loogillinen vaiko epäloogillinen? P. Kijevski käyttää ajattelemattomasti sanaa „loogillinen” eikä siitä syystä huomaa, että tässä tapauksessa tuo hänen käyttämänsä sana hämää (estää niin lukijaa kuin kirjoittajaakin näkemästä ja ymmärtämästä) *juuri sen kysymyksen*, jonka hän on ottanut pohdittavakseen! Tuona kysymyksenä on talouden suhde politiikkaan; imperialismiin taloudellisten ehtojen ja taloudellisen sisällön suhde valtiomuotojen yhteen muotoon. Jokainen ihmisten ajatelmissa havaittava „ristiriita” on loogillinen ristiriita; se on pelkkää tautologiaa. Tämän tautologian avulla P. Kijevski kiertää kysymyksen *ytimen*: onko tuo „loogillinen” ristiriita kahden *taloudellisen* (1)? vai kahden *poliittisen* (2)? vaiko *taloudellisen ja poliittisen* (3) ilmiön tai tilan välinen?

Tämähän se on asian ydin, kun kerran on herännyt sellainen kysymys, onko jokin taloudellisesti toteuttamatonta

vai toteutettavissa olevaa tämän tai tuon valtiomuodon vallitessa!

Ellei P. Kijevski olisi karttanut tätä asian ydintä, hän olisi nähtävästi huomannut, että imperialismin ja tasavallan välinen ristiriita on uusimman kapitalismin (nimitäin: monopolistisen kapitalismin) talouden ja yleensä poliittisen demokratian välistä ristiriitaa. Sillä P. Kijevski ei pysty koskaan todistamaan, että mikään huomattava ja perusteellinen demokraattinen toimenpide (virkamiesten ja upseerien valinnallisuus, täydellinen liittoutumis- ja kokoontumisvapaus j.n.e.) olisi vähemmän ristiriidassa imperialismin kanssa („hymyilyttäisi” sitä enemmän, jos niin tahdotaan sanoa) kuin tasavalta.

Tuloksena on nimenomaan se väite, jota *me* puolustimme teeseissä: imperialismi on ristiriidassa, „loogillisessa” ristiriidassa, *yleensä koko* poliittisen demokratian kanssa. P. Kijevskiä tämä väitteemme „ei hymyilytä”, sillä se hajottaa hänen epäloogiset ajatusrakennelmansa, mutta min-käs teet? Pitäisikö tosiaankin suhtautua sovinnollisesti siihen, kun tahdotaan näennäisesti kumota tietyt väitteet, mutta itse asiassa salakuljetetaan juuri niitä sanomalla: „tasavalta ei hymyilytä imperialismia”?

Edelleen. Miksi tasavalta ei hymyilytä imperialismia? ja millä tavoin imperialismi „saa sovitetuksi yhteen” taloutensa ja tasavallan?

P. Kijevski ei ole ajatellut tätä. Palautamme hänen mieleensä seuraavat Engelsin sanat. Puhutaan demokraattisesta tasavallasta. Kysytään: voiko rikkaus hallita tämän hallitusmuodon oloissa? t.s. kysymys on nimenomaan talouden ja politiikan „ristiriidasta”.

Engels vastaa: ... „Demokraattinen tasavalta ei virallisesti tunne rikkauteen perustuvaa eriarvoisuutta” (kansalaisten kesken). „Sen oloissa rikkaus pitää herruutta välillisesti, mutta sitä varmemmin. Toisaalta virkamiesten suoranaisten lahjomisen muodossa” („klassillisena esimerkkinä Amerikka”), „toisaalta hallituksen ja pörssin liittoutuman muodossa”...¹⁹

Siinä näyte taloudellisesta analyysistä kysymyksessä, joka koskee demokratian „toteutettavuutta” kapitalismin vallitessa ja johon osana sisältyy kysymys siitä, onko itsemäärääminen „toteutettavissa” imperialismin vallitessa!

Demokraattinen tasavalta on „loogillisessa” ristiriidassa kapitalismin kanssa, sillä se „virallisesti” tasavertaistaa rikkaan ja köyhän. Tämä on taloudellisen järjestelmän ja poliittisen päällysrakennuksen välistä ristiriitaa. Imperialismin ja tasavallan välillä on samanlainen ristiriita, jota syventää eli pahentaa se, että vapaan kilpailun vaihtuminen monopoliin „vaikeuttaa” entistä enemmän kaikenlaisten poliittisten vapauksien mahdollistamista.

Kuinka siis kapitalismi sopii yhteen demokratian kanssa? Siten, että pääoman kaikkivaltaa toteutetaan elämässä välillisesti! Siihen on olemassa kaksi taloudellista keinoa: 1) välitön lahjominen; 2) hallituksen ja pörssin liitto. (Teeseissämme se on ilmaistu sanoilla, että porvarillisen järjestelmän vallitessa finanssipääoma „ostaa ja lahjoo vapaasti minkä hallituksen ja mitkä virkamiehet tahansa”.)

Koska vallitsevana on tavarantuotanto, porvaristo, rahavalta, niin lahjominen (välittömästi ja pörssin välityksellä) „on toteutettavissa” minkä hallitusmuodon, minkä demokratian aikana tahansa.

Kysytään, mikä muuttuu kyseisessä suhteessa, kun kapitalismi vaihtuu imperialismiin, t.s. esimonopolistinen kapitalismi monopolistiseen kapitalismiin?

Vain se, että pörssin valta voimistuu! Sillä finanssipääoma on suurinta, monopoliasteelle kasvanutta teollisuuspääomaa, joka on sulautunut yhteen pankkipääoman kanssa. Suurpankit sulautuvat yhteen pörssin kanssa, nielevät sen. (Imperialismia koskevassa kirjallisuudessa puhutaan pörssin merkityksen pienenemisestä, mutta vain siinä mielessä, että jokainen jättiläispankki itse on pörssi.)

Edelleen. Jos kerran „rikkaus” yleensä osoittautuu täysin kykeneväksi alistamaan herruuteensa minkä demokraattisen tasavallan tahansa lahjomisen ja pörssin avulla, niin kuinka P. Kijevski voi hassunkuriseen „loogilliseen ristiriitaan” joutumatta väittää, että miljardeja käsittelevien trustien ja pankkien mitä suurin rikkaus ei voi „toteuttaa” finanssipääoman valtaa vieraan, t.s. valtiollisesti riippumattoman, tasavallan suhteen??

Siis kuinka? onko virkamiesten lahjominen „toteuttamattonta” vieraassa valtiossa? vai onko „hallituksen ja pörssin liitto” vain oman hallituksen liitto?

* * *

Lukija huomaa jo tästä, että kymmenen sekasotkuisen rivin selvittäminen ja kansantajuinen selittäminen vaatii lähes 10 tekstisivua. Emme voi eikä ole tarpeellistakaan eritellä yhtä tarkasti jokaista P. Kijevskin järkeilyä — hänellä ei ole kirjaimellisesti ainoatakaan sekasotkutonta järkeilyä! — koska tärkein on eritelty. Muusta mainitsemme lyhyesti.

4. NORJAN ESIMERKKI

Norja „toteutti” muka toteuttamattoman itsemääräämis-oikeuden vuonna 1905, mitä hillittömimmän imperialismin aikakaudella. Sen tähden teorian kannalta ei ole ainoastaan järjetöntä, vaan naurettavaakin puhua „toteuttamattomuudesta”.

P. Kijevski tahtoo kumota tämän haukkumalla meitä kiukuisesti „rationalisteiksi” (miksi niin? rationalisti rajoittuu ajatteluun ja sitä paitsi abstraktiseen ajatteluun, me sitä vastoin osoitimme konkreettisen tosiasian! eiköhän P. Kijevski käyttäne vieraskielistä sanaa „rationalisti” yhtä... kuinka sen nyt lievemmin sanoisi?.. yhtä „onnistuneesti” kuin hän käytti artikkelinsa alussa sanaa „ekstrahoiva” tarjotessaan meille näkökohtiaan „ekstrahoivina”?).

P. Kijevski moittii meitä siitä, että meille on „tärkeää ilmiöiden ulkonainen eikä todellinen olemus”. Tarkastelkaamme siis todellista olemusta.

Kumoaminen alkaa esimerkistä: se tosiasia, että säädetään laki trusteja vastaan, ei todista, että trustien kieltäminen ei olisi toteutettavissa. Oikein. Mutta esimerkki on epäonnistunut, sillä se puhuu P. Kijevskiä *vastaan*. Laki on valtiollinen toimenpide, se on politiikkaa. Millään valtiollisella toimenpiteellä ei voida kieltää taloutta. Millään Puolan valtiomuodolla, tulkoon Puolasta tsaristisen Venäjän tai Saksan osa tai autonominen alue taikka poliittisesti riippumaton valtio, ei voida kieltää eikä kumota sen riippuvaisuutta imperialististen valtojen finanssipääomasta eikä sitä, että tuo pääoma ostaa sen tuotantolaitosten osakkeita.

Vuonna 1905 „toteutettiin” Norjassa vain valtiollinen riippumattomuus. Taloudellista riippuvaisuutta se ei pyrkinyt

koskemaan eikä voinutkaan koskea. Juuri siitä puhutaan teeseissämme. Olemme nimenomaan huomauttaneet, että itsemääräämisoikeus koskee vain politiikkaa ja sen vuoksi on virheellistä edes asettaa kysymystä taloudellisesta toteuttamattomuudesta. Mutta P. Kijevski „kumoa” meidät esittämällä esimerkin siitä, miten voimattomia valtiolliset kiellot ovat talouselämän suhteen! On sekini „kumoamista”!

Edelleen. „Yksi tai useampikaan esimerkki voitosta, jonka pienyritykset ovat saaneet suuryrityksistä, ei riitä kumoamaan sitä Marxin oikeaa teesiä, että kapitalismin yleisen kehityksen ohella tuotanto keskittyy ja sentralisoituu”.

Tämäkin väite pohjautuu epäonnistuneeseen *esimerkkiin*, joka on valittu (lukijan ja kirjoittajan) huomion kääntämiseksi pois väittelyn todellisesta olemuksesta.

Teesissämme sanotaan, että virheellistä on puhua itsemääräämisoikeuden taloudellisesta toteuttamattomuudesta samassa mielessä kuin työrahan toteuttamattomuudesta kapitalismin vallitessa. Ei voi olla ainoatakaan „esimerkkiä” *sellaisestä* toteuttamisesta. P. Kijevski myöntää vaiteliaasti meidän olevan oikeassa tässä kohdassa, sillä hän siirtyy tulkitsemaan *toisella tavalla* „toteuttamattomuutta”.

Miksei hän tee sitä suoraan? Miksei hän määrittele suoraan ja tarkasti *omaa* teesiään: „itsemääräämisoikeus, joka on toteutettavissa siinä mielessä, että se on taloudellisesti mahdollinen kapitalismin vallitessa, on ristiriidassa kehityksen kanssa ja sen vuoksi taantumuksellinen tai vain poikkeus”?

Siksi, että vastateesin suora määrittelyminen paljastaisi heti kirjoittajan, ja sen vuoksi hänen täytyy piileskellä.

Sekä meidän että Erfurtin ohjelmassa on tunnustettu laiksi taloudellinen keskittyminen, suurtuotannon voitto pientuotannosta. P. Kijevski salaa sen tosiasian, ettei missään ole tunnustettu laiksi poliittista eli valtiollista keskittymistä. Jos tämäkin on samanlainen laki tai myös laki, niin miksei P. Kijevski esitä sitä ja kehota täydentämään ohjelmaamme? Menetteleekö hän oikein antaessaan meidän pitää kiinni huonosta, vajavaisesta ohjelmasta, kun hän on löytänyt tuon uuden valtiollisen keskittymisen lain, jolla on käytännöllistä merkitystä, sillä se vapauttaisi ohjelmamme virheellisistä johtopäätöksistä?

P. Kijevski ei esitä mitään määritelmää laista eikä kehota täydentämään ohjelmaamme, sillä hän aavistaa hämäästi, että hän olisi silloin naurettava. Kaikki nauraa höröittäisivät hassunkuriselle „imperialistiselle ekonomismille”, jos sellainen näkökanta tulisi ilmi ja sen lain rinnalle, jonka mukaisesti suurtuotanto syrjäyttää pientuotannon, asetettaisiin „laki” (siihen liittyvänä tai oheisena), jonka mukaisesti suurvaltiot syrjäyttävät pikkuvaltiot!

Selittääksemme tätä rajoitumme esittämään P. Kijevskille yhden kysymyksen: miksi taloustieteilijät lainausmerkeittä *eivät* puhu nykyaikaisten trustien tai suurpankkien „hajoamisesta”? sellaisen hajoamisen mahdollisuudesta ja toteutuvuudesta? miksi yksinpä „imperialistisenkin taloustieteilijän” lainausmerkeissä sanottuna täytyy myöntää mahdolliseksi ja toteutuviassa olevaksi suurvaltioiden hajoaminen, eikä vain hajoaminen yleensä, vaan myös esim. „pikkukansojen” (huomatkaa tämä!) eroaminen Venäjältä (P. Kijevskin artikkelin 2. luvun d-pykälä)?

Selittääksemme vieläkin kouraantuntuvammin sitä, miten pitkälle kirjoittajamme menee puheissaan, ja varoittaaksemme häntä huomautamme lopuksi seuraavasta: me kaikki esitämme julkisesti sen lain, että suurtuotanto syrjäyttää pientuotantoa, eikä kukaan pelkää sanoa taantumukseksi ilmiöksi niitä erillisiä „esimerkkejä” „voitosta, jonka pienyritykset ovat saaneet suuryrityksistä”. *Kukaan* itsemääräämisoikeuden vastustajista ei ole toistaiseksi vielä rohjennut sanoa Norjan eroamista Ruotsista taantumukseksi, vaikka me olemme vuodesta 1914 lähtien puhuneet tästä kysymyksestä kirjallisuudessa*.

Suurtuotanto ei ole toteutettavissa, jos säilyvät esim. kangaspuut; aivan järjetön on sellainen ajatus, että koneistetut tehtaot „hajoaisivat” käsityöverstaiksi. Imperialistinen pyrkimys muodostaa suuria imperiumeja on täysin toteutettavissa ja käytännössä sitä toteutetaan useinkin itsenäisten ja riippumattomien, valtiollisessa mielessä riippumattomien valtioiden imperialistisen liittoutumisen muodossa. Tuollainen liittoutuminen on mahdollista ja sellaista havaitaan, ei ainoastaan kahden maan finanssipääomien taloudellisena yhteenkasvettumisena, vaan myös sotilaallisena „yhteistoimintana” imperialistisessa sodassa.

* Ks. Teokset, 20. osa, ss. 417—422. *Toim.*

Kansallinen taistelu, kansallinen kapina, kansallinen eroaminen ovat täysin „toteutettavissa” ja niitä todella havaitaan imperialismin *aikana*, ne jopa voimistuvatkin, sillä imperialismi ei pysäytä kapitalismin kehitystä ja demokraattisten pyrkimysten voimistumista väestöjoukkojen keskuudessa, vaan *kärjistää* niiden demokraattisten pyrkimysten ja trustien demokratianvastaisten pyrkimysten välistä antagonismia.

Ainoastaan „imperialistisen ekonomismin”, t.s. karikoidun marxilaisuuden kannalta katsoen voidaan sivuuttaa huomiotta esim. seuraava imperialistisen politiikan omalaatuinen ilmentymä: nykyinen imperialistinen sota antaa meille toisaalta esimerkkejä siitä, miten valtiollisesti riippumaton pikkuvaltio saadaan finanssisiteiden ja taloudellisten intressien voimalla vedetyksi suurvaltojen väliseen taisteluun (Englanti ja Portugali). Toisaalta demokratismin loukkaaminen pienten kansakuntien suhteen, jotka imperialistisiin „suojelijoihinsa” verrattuina ovat paljon heikompia (sekä taloudellisesti että poliittisesti), aiheuttaa joko kapinan (Irlandi) tai kokonaisten rykmenttien siirtymisen vihollisen puolelle (tshekit). Kun asiantila on tällainen, niin finanssipääoman kannalta katsoen ei ole ainoastaan „toteutettavissa”, vaan *toisinaan* trusteille, *niiden* imperialistiselle politiikalle, *niiden* imperialistiselle sodalle on suorastaan *edullistakin*, että *erinäisille* pienille kansakunnille annetaan mahdollisimman paljon demokraattista vapautta, aina valtiollista itsenäisyyttä myöten, jottei aseteta vaaran alaisiksi „omia” sotilaallisia operaatioita. Se ei ole lainkaan marxilaisuutta, kun unohdetaan poliittisten ja strategisten keskinäissuhteiden omalaatuisuus ja jankutetaan yhtä ja samaa ulkoaopittua „imperialismi”-sanaa, sopi se tai ei.

Norjasta P. Kijevski sanoo meille ensiksikin, että se on „aina ollut itsenäinen valtio”. Tuo ei pidä paikkaansa, ja moisen paikkansapitämättömyyden selityksenä ei voi olla muu kuin kirjoittajan burschikosilainen leväperäisyys ja välinpitämätön suhtautuminen poliittisiin kysymyksiin. Ennen vuotta 1905 Norja *ei* ollut itsenäinen valtio, se vain nautti tavattoman laajaa autonomiaa. Ruotsi tunnusti Norjan valtiollisen itsenäisyyden vasta sen *jälkeen*, kun Norja oli eronnut siitä. Jos Norja olisi „aina ollut itsenäinen valtio”, niin Ruotsin hallitus ei olisi voinut ilmoittaa ulko-

valloille lokakuun 26 p:nä 1905, että se tunnustaa nyt Norjan riippumattomaksi maaksi.

Toiseksi, P. Kijevski esittää sarjan lainauksia todistaakseen, että Norja on katsonut länteen päin ja Ruotsi itään päin, että toisessa on „toiminut” etupäässä englantilainen ja toisessa saksalainen finanssipääoma j.n.e. Tästä johdetaan pöyhkeästi seuraava johtopäätös: „tämä esimerkki” (Norja) „sopii täydellisesti kaavoihimme”.

Siinä näyte „imperialistisen ekonomismin” logiikasta! Meidän teeseissämme seisoo, että finanssipääoma voi pitää herruutta „jokaisessa”, „vaikkapa riippumattomassakin maassa” ja että sen vuoksi kaikki päätelmät itsemääräämisoikeuden „toteuttamattomuudesta” finanssipääoman kannalta katsoen ovat pelkkää sekasotkua. Meille esitetään asiatietoja, jotka *vahvistavat* väitteemme vierasmaalaisen finanssipääoman osuudesta Norjassa *sekä ennen* eroamista *että sen jälkeen*,— ja esitetään niin aivan kuin ne *kumoaisivat* meidät!!

Onko se tosiaankin politiikasta puhumista, kun puhutaan finanssipääomasta ja sillä perusteella *unohdetaan* poliittiset kysymykset?

Ei. „Ekonomismin” loogiset virheet eivät tee poliittisia kysymyksiä olemattomiksi. Englantilainen finanssipääoma „toimi” Norjassa niin ennen eroamista kuin sen jälkeenkin. Saksalainen finanssipääoma „toimi” Puolassa ennen tämän eroamista Venäjältä ja „toimii” edelleenkin, olkoon Puolan poliittinen asema *millainen tahansa*. Tämä on niin alkeellista, että on epämukavaa kertoilla tätä, mutta minkäs teet, kun unohdetaan alkeet?

Tekeekö tämä olemattomaksi poliittisen kysymyksen, joka koskee Norjan tätä tai tuota asemaa? sen kuulumista Ruotsiin? työläisten menettelyä, kun heräsi kysymys eroamisesta?

P. Kijevski kiersi nämä kysymykset, sillä ne tekevät suurta hallaa „ekonomisteille”. Mutta elämässä nuo kysymykset ovat olleet ja ovat päiväjärjestyksessä. Elämässä on ollut päiväjärjestyksessä kysymys, voiko ruotsalainen työläinen, joka ei tunnusta Norjan oikeutta eroamiseen, olla sosialidemokraatti? *Ei voi*.

Ruotsin aristokraatit samoin kuin papitkin tahtoivat sotaa Norjaa vastaan. Tätä tosiasiaa ei ole tehnyt olemattomaksi se, että P. Kijevski „unohti” lukea siitä Norjan kansan

historioista. Ruotsalainen työläinen saattoi sosialidemokraattina pysyen kehottaa norjalaisia äänestämään eroamista vastaan (kansanäänestys eroamiskysymyksestä suoritettiin Norjassa elokuun 13 p:nä 1905 ja eroamisen puolesta annettiin 368.200 ääntä ja sitä vastaan 184; äänestykseen osallistui lähes 80% äänioikeutetuista). Mutta se ruotsalainen työläinen, joka olisi Ruotsin aristokratian ja porvariston tapaan kieltänyt norjalaisten oikeuden ratkaista tuo kysymys itsenäisesti, ilman ruotsalaisia, näiden tahdosta riippumatta, olisi ollut *sosialishovinisti* ja *lurjus, jollaista ei voitaisi sietää sosialidemokraattisessa puolueessa*.

Juuri tätä merkitsee käytännössä puolueohjelmamme 9. pykälä, jonka yli meidän „imperialistinen ekonomistimme” yritti *hypätä*. Ette te voi hypätä sen yli, hyvät herrat, joutumatta shovinismin syliin!

Entä norjalainen työläinen? Oliko hän internationalismin kannalta katsoen velvollinen äänestämään eroamisen puolesta? Ei suinkaan. Hän olisi voinut äänestää vastaan ja pysyä sosialidemokraattina. Hän olisi rikkonut sosialidemokraattisen puolueen jäsenen velvollisuuksia vastaan vain siinä tapauksessa, jos hän olisi ojentanut toverina käden sellaiselle mustasotnialaiselle ruotsalaiselle työläiselle, joka olisi esiintynyt Norjan eroamisvapautta vastaan.

Tätä yksinkertaista eroa norjalaisen ja ruotsalaisen työläisen asemassa eräät henkilöt eivät halua nähdä. Mutta he itse paljastavat itsensä, kun he *sivuuttavat* tämän konkreettisista konkreettisimmasta kysymyksestä, jonka asetamme heille suoraan. He ovat vaihi, verukehtivat ja luovuttavat siten asemansa.

Todistaaksemme, että „Norjan” kysymys voi olla päiväjärjestyksessä Venäjällä, olemme varta vasten esittäneet teesin: kun ovat olemassa luonteeltaan *puhtaasti* sotilaalliset ja strategiset ehdot, on erityinen Puolan valtio *nytkin* täysin mahdollinen. P. Kijevski tahtoo „diskutoida” — mutta on vaihi!!

Lisäämme: *puhtaasti* sotilaallisten ja strategisten näkökohtien kannalta, *nykyisen* imperialistisen sodan päättyessä tietyllä tavalla (esim. Ruotsin liittyminen saksalaisiin ja niiden puolittain voittaessa), Suomellakin on täydet *mahdollisuudet* tulla erilliseksi valtioksi vahingoittamatta finanssipääoman ainoankaan operaation „toteutettavuutta”,

tekemättä „toteuttamattomaksi” Suomen rautateiden ja muiden tuotantolaitosten osakkeiden ostoa*.

P. Kijevski pelastautuu hänelle epämieluisilta politiikan kysymyksiltä turvautumalla erääseen loistavaan fraasiin, mikä on hyvin luonteenomainen kaikelle hänen „ajattelulleen”: ... „Damokleen miekka voi millä hetkellä tahansa”... (kirjaimellisesti näin sanotaan I luvun *b*-pykälän lopussa) ... „pudota ja tehdä lopun „itsenäisen” verstaan olemassaolosta” („vihjaus” pikku Ruotsiin ja Norjaan).

Tämän pitäisi nähtävästi olla sitä tosi marxilaisuutta: jokusen kymmenen vuotta on ollut olemassa erillinen Norjan valtio, jonka eroamista Ruotsista *Ruotsin* hallitus sanoi „vallankumoukselliseksi toimenpiteeksi”. Mutta kannattaisiko meidän eritellä siitä johtuvia *poliittisia* kysymyksiä, kun kerran olemme lukeneet Hilferdingin „Finanssipääoman” ja „ymmärtäneet” sen sillä tavalla, että „millä hetkellä tahansa” — kun isketään, niin isketään oikein olan takaa! — pikkuvaltio voi hävitä olemattomiin? Kannattaako kiinnittää huomiota siihen, että olemme väärentäneet marxilaisuuden „ekonomismiksi” ja muuttaneet politiikkamme aitovenäläisten shovinistien puheiden säästämiseksi?

Kylläpä taisivat Venäjän työläiset erehtyä pahan kerran vuonna 1905 tavoitellessaan tasavaltaa: olihan finanssipääoma jo koonnut voimansa sitä vastaan sekä Ranskassa että Englannissa ynnä muualla ja tämä pääoma olisi saattanut „millä hetkellä tahansa” iskeä sen „Damokleen miekalla” kuoliaaksi, jos se olisi muodostunut!

* * *

„Kansallisen itsemääräämisoikeuden vaatiminen ei ole... utooppista minimiohjelmassa: se ei ole ristiriidassa yhteiskunnallisen kehityksen kanssa, koska sen toteuttaminen ei

* Jos nykyisen sodan päättyessä tietyllä tavalla on täysin „toteutettavissa” uusien valtioiden, Puolan, Suomen j.n.e., muodostaminen Euroopassa, ilman että se hiukankaan vahingoittaa imperialismin kehitysedellytyksiä ja sen voimaa — päinvastoin se *voimistaisi* finanssipääoman vaikutusta, yhteyksiä ja painostusta. — niin sodan päättyessä toisella tavalla on *yhtä hyvin* „toteutettavissa” uuden Unkarin, Böömin j.n.e. valtion muodostaminen. Englannin imperialistit suunnittelevat jo nyt tätä toista lopputulosta siltä varalta, jos voittavat. Imperialismin kausi ei hävitä kansakuntien pyrkimystä valtiolliseen itsenäisyyteen eikä tee näitä pyrkimyksiä „toteuttamattomiksi” maailman imperialististen suhteiden *rajoissa*. Mutta näiden rajojen *ulkopuolella* niin tasavalta Venäjällä kuin yleensä mitkä valtavat demokraattiset uudistukset hyvänsä kaikkialla maailmassa ovat „toteuttamattomia” ilman usetta vallankumouksia ja epävakaita ilman sosialismia. P. Kijevski ei ole lainkaan, ei sitten lainkaan ymmärtänyt imperialismin suhdetta demokratiaan.

pysäyttäisi tätä kehitystä". P. Kijevski kiistää tämän Martovilta otetun sitaatin siinä samassa artikkelinsa kohdassa, missä hän esitti Norjaa koskevia „lainauksia”, jotka yhä uudelleen *todistavat* sen yleisesti tunnetun tosiasian, että Norjan „itseääräytyminen” ja eroaminen *ei ole estänyt* kehitystä yleensä, *ei* m.m. finanssipääoman operaatioiden lisääntymistä *eikä* englantilaisia ostamasta Norjaa!

Meillä on muulloinkin ollut bolshevikkeja, esim. Aleksinski vv. 1908—1910, jotka ovat väittäneet Martovia vastaan *nimenomaan silloin*, kun Martov on ollut oikeassa! Luoja varjelkoon moisista „liittolaisista”!

5. „MONISMISTA JA DUALISMISTA”

Moittien meitä „vaatimuksen dualistisesta tulkitsemisesta” P. Kijevski kirjoittaa:

„Internationalen monistinen *toiminta* vaihdetaan dualistiseen *propagandaan*”.

Tämä kuulostaa kerrassaan marxilaiselta, materialistiselta: toiminta, joka on yhtenäistä, asetetaan vastakohtaksi propagandalle, joka on „dualistista”. Tarkastellessamme asiaa lähemmin meidän on valitettavasti sanottava, että tämä on samanlaista *sanallista* „monismia”, jollaista oli Dühringin „monismi”. „Jos yhdistän kenkähärjan *samaan* kategoriaan nisäkkäiden kanssa, niin siitä sille ei kasva maitorauhaset”²⁰, kirjoitti Engels Dühringin „monismia” vastaan.

Tämä merkitsee, että „yhteenkuuluviksi” voidaan *julistaa* vain sellaiset esineet, ominaisuudet, ilmiöt, toiminnot, jotka ovat objektiivisessa todellisuudessa *yhteenkuuluvia*. Kirjoittajamme onkin unohtanut juuri tämän „*pikkuseikan*”!

Hän näkee meillä olevan „dualismia” ensiksikin siinä, että me *emme* vaadi sorrettujen kansakuntien työläisiltä ennen muuta *sittä*,— puhe on vain kansallisuuskysymyksestä — mitä me vaadimme sortavien kansakuntien työläisiltä.

Tarkastaaksemme, eikö P. Kijevskin „monismi” ole tässä suhteessa Dühringin „monismia”, meidän on tarkasteltava, miten on asianlaista *objektiivisessa todellisuudessa*.

Onko sortavien ja sorrettujen kansakuntien työläisten *todellinen* asema kansallisuuskysymyksen kannalta katsoen samanlainen?

Ei, se ei ole samanlainen.

(1) *Taloudellisessa* suhteessa ero on siinä, että osa sortavien maiden työväenluokasta nauttii muruja siitä *ylimääräisestä voitosta*, jota sortavien kansakuntien porvarit saavat nylkemällä aina kaksi nahkaa sorrettujen kansakuntien työläisistä. Taloutta koskevat tiedot osoittavat lisäksi, että sortavien kansakuntien työläisistä tulee prosentuaalisesti *enemmän* „mestareita” kuin sorrettujen kansakuntien työläisistä, että heistä kapuaa prosentuaalisesti *enemmän* työväenluokan *ylimystöön* *. Tämä on tosiasia. Sortavan kansakunnan työläiset ovat *tietyissä mielessä oman* porvaristonsa osakumppaneita sen ryövätesä sorretun kansakunnan työläisiä (ja väestöjoukkoja).

(2) *Poliittisessa* suhteessa ero on siinä, että sorrettujen kansakuntien työläisiin verraten sortavien kansakuntien työläiset ovat useilla poliittisen elämän aloilla *etuoikeutussa* asemassa.

(3) *Aatteellisessa* eli henkisessä suhteessa ero on siinä, että niin koulu kuin elämäkin kasvattavat sortavien kansakuntien työläisiä sorrettujen kansakuntien työläisiin kohdistuvan halveksimisen ja yliolkaisen suhtautumisen hengessä. Sen on *kokenut* esim. jokainen isovenäläinen, joka on saanut kasvatuksensa tai elänyt isovenäläisten keskuudessa.

Siis objektiivisessa todellisuudessa on *kautta koko linjan* erilaisuutta, t.s. yksilöiden tahdosta ja tietoisuudesta riippumattoman objektiivisen maailman „dualismia”.

Miten on kaiken tämän jälkeen suhtauduttava siihen, mitä P. Kijevski sanoo „Internationalen monistiseksi toiminnaksi”?

Se on pelkkää sanahelinää eikä mitään muuta.

Jotta Internationale, joka *todellisuudessa* muodostuu työläisistä, jotka *on jaettu* sortaviin kansakuntiin ja sorrettuihin kansakuntiin kuuluviin työläisiin, *olisi* toiminnassaan *yhtenäinen*, kummassakin eri tapauksessa on harjoitettava propagandaa *eri tavalla*: juuri näin on ajateltava todellisen (eikä Dühringin) „monismin” kannalta, Marxin materialismin kannalta!

Esimerkki? Esimerkin olemme jo esittäneet (julkisessa lehdistössä enemmän kuin kaksi vuotta sitten!) — se koskee Norjaa, eikä kukaan ole yrittänyt todistaa meidän olevan väärässä. Norjan ja Ruotsin työläisten *toiminta* oli tässä

* Ks. esim. Gurvitshin englanninkielistä kirjaa immigraatiosta ja työväenluokan asemasta Amerikassa. („Immigration and Labor”) („Immigraatio ja työ”. *Toim.*).

konkreettisisessa ja elämästä otetussa tapauksessa „monistista”, yhtenäistä, internationalistista *vain* siksi ja sikäli kuin Ruotsin työläiset vaativat *ehdottomasti* Norjalle eroamisvapautta ja Norjan työläiset asettivat tämän eroamiskysymyksen *ehdollisesti*. Jolleivät Ruotsin työläiset olisi olleet *ehdottomasti* norjalaisten eroamisvapauden kannalla, niin he olisivat olleet *shovinisteja*, he olisivat kannattaneet niiden Ruotsin tilanherrojen shovinismia, jotka tahtoivat väkivalloin, sodan avulla „säilyttää” Norjan. Jos Norjan työläiset *eivät* olisi asettaneet eroamiskysymystä *ehdollisesti*, t.s. siten, että eroamista vastaan voivat äänestää ja propagoida myös sosialidemokraattisen puolueen jäsenet, niin Norjan työläiset olisivat rikkoneet internationalistien velvollisuutta vastaan ja langettaneet ahdasmieliseen, *porvarilliseen* norjalaiseen nationalismiin. Miksi? siksi että eroamista ajoi *porvaristo* eikä proletariaatti! siksi että Norjan (samoin kuin muidenkin maiden) porvaristo *aina* yrittää erottaa oman maan työläiset „vieraan” maan työläisistä! siksi että tietoiset työläiset asettavat jokaisen demokraattisen vaatimuksen (muun muassa myös itsemääräämisoikeuden) *riippuvaiseksi* sosialismin korkeimmista intresseistä. Jos esimerkiksi Norjan eroaminen Ruotsista olisi merkinnyt varmasti tai todennäköisesti Englannin ja Saksan sotaa, niin Norjan työläisten olisi pitänyt *siitä syystä* vastustaa eroamista. Mutta Ruotsin työläiset olisivat saaneet oikeuden ja tilaisuuden, lakkaamatta olemasta sosialisteja, agitoida tuollaisessa tapauksessa eroamista vastaan *vain* siinä tapauksessa, jos he olisivat järjestelmällisesti, johdonmukaisesti, jatkuvasti taistelleet Ruotsin hallitusta *vastaan* Norjan eroamisvapauden puolesta. Päinvastaisessa tapauksessa Norjan työläiset ja Norjan kansa *eivät* olisi *uskoneet* *eivätkä* olisi *voineetkaan* uskoa Ruotsin työläisten neuvon olevan vilpittömän.

Syynä itsemääräämisoikeuden vastustajien pulmalliseen asemaan on se, että he rajoittuvat elottomiin abstraktioihin *uskaltamatta* analysoida loppuun asti yhtäkään elävästä elämästä otettua konkreettista esimerkkiä. Teeseissä oleva konkreettinen mainintamme, että uusi Puolan valtio on *nyt* täysin „toteutettavissa”, jos vain pelkästään sotilaalliset, strategiset edellytykset muodostuvat tietynlaisiksi *, ei ole

* Ks. Teokset, 22. osa, s. 136. *Toim.*

kohdannut vastaväitteitä enempää puolalaisten kuin P. Kijevskinkään taholta. Mutta kukaan ei ole halunnut *ajatella*, mitä seuraa tästä meidän oikean kantamme vaite-
 liaasta tunnustamisesta. Tästä seuraa kuitenkin ilmeisesti se, että internationalistien propaganda *ei voi olla* saman-
 laista venäläisten ja puolalaisten keskuudessa, mikäli sillä halutaan kasvattaa kummatkin „yhteiseen toimintaan”. Iso-
 venäläinen (ja saksalainen) työläinen on velvollinen kannattamaan ehdottomasti Puolan eroamisvapautta, sillä muutoin hän on *todellisuudessa, nyt* — Nikolai II tai Hindenburgin lakeija. Puolan työläinen *voisi* olla eroamisen kannalla *vain* ehdollisesti, sillä jommankumman maan imperialistisen porvariston voitolla spekulointi (kuten tekevät frakit²¹) on samaa kuin muuttua *tuon porvariston* lakeijaksi. Kun ei ymmärretä tuota eroa, joka on Internationalen „monistisen toiminnan” edellytys, niin se merkitsee, ettei ymmärretä, miksi vallankumouksellisen sotajoukon „toimiakseen monistisesti” tsaarin armeijaa vastaan sano-
 kaamme Moskovon edustalla on kuljettava Nizhni Novgorodista länteen, mutta Smolenskista itään.

* * *

Toiseksi, Dühringin monismin uusi kannattajamme moittii meitä siitä, että me emme huolehdi „Internationalen eri kansallisten osastojen mitä läheisimmästä järjestöllisestä yhteenliittämisestä” sosiaalisen kumouksen yhteydessä.

Sosialismin vallitessa itsemääräämisoikeus käy tarpeettomaksi, kirjoittaa P. Kijevski, sillä valtio käy silloin tarpeettomaksi. Tällaista kirjoitetaan muka meidän kumoamiseksi! Kuitenkin olemme sanoneet *kolmella* rivillä — teesiemme ensimmäisen pykälän *kolmella* viimeisellä rivillä — täsmällisesti ja selvästi, että „demokratiakin on valtiomuoto, joka on häviävä silloin, kun valtio häviää” *. Nimenomaan tätä totuutta kertailee — tietenkin „kumotakseen” meidät! — P. Kijevski *c*-kohtansa (I luku) *monilla sivuilla*, kertailee lisäksi *vääristellen*. „Me käsitämme”, kirjoittaa hän, „ja olemme aina käsittäneet sosialistisen järjestelmän talousjärjestelmäksi, joka on jyrkän demokraattisesti (!!?)

* Ks. Teokset, 22. osa, s. 135. *Toim.*

keskittynyttä ja jonka aikana valtio koneistona, jonka avulla toinen väestönosa hallitsee toista väestönosaa, häviää”. Tämä on sekasotku, sillä demokratia *myös* on sitä, että „toinen väestönosa” hallitsee „toista väestönosaa”, se on *myös* valtio. Kirjoittaja ei ilmeisesti ole ymmärtänyt, millä tavoin valtio *kuolee* sosialismin voitettua ja mitkä ovat tuon prosessin edellytykset.

Mutta tärkeintä ovat hänen „vastaväitteensä”, jotka koskevat sosiaalisen vallankumouksen aikakautta. Sätittyään meitä hirveän kauhealla sanalla „itse-määräämisoikeuden talmutistit” kirjoittaja sanoo: „Tämän prosessin (sosiaalisen kumouksen) me käsitämme kaikkien (!!)

maiden proletariin yhteiseksi toiminnaksi, proletariin, jotka hävittävät porvarillisen (!!)

valtion rajat, kaatavat rajapylväät” („rajojen hävittämisestä” riippumattako?), „räjäyttävät (!!)

kansallisen yhteisyyden ja pystyttävät luokkayhteisyyden”.

Älköön „talmutistien” ankara tuomari panko pahakseen, kun sanomme, että tässä on runsaasti korulauseita, mutta „ajatusta” ei näy lainkaan.

Sosiaalinen kumous ei voi olla *kaikkien* maiden proletariin yhteistä toimintaa siitä yksinkertaisesta syystä, että useimmat maat ja suurin osa maapallon väestöstä eivät ole vielä kukaan edes kapitalistisen kehityksen asteella tai ovat vasta sen alkuasteella. Puhuimme tästä teesiemme 6. pykälässä *, ja P. Kijevskiltä on joko pelkän hajamielisyyden tai ajattelukyvyttömyyden vuoksi „jäänyt huomaamatta”, että me emme ole asettaneet tuota pykälää suotta, vaan juuri kumotaksemme marxilaisuuden karikatyyriset vääristelyt. Sosialismin ovat kypsiä *vain* lännen ja Pohjois-Amerikan kehittyneimmät maat, ja lukemalla Engelsin kirjeen Kautskylle („Sbornik Sotsial-Demokrata”)²² P. Kijevski voi saada konkreettista valaistusta siihen — oikeaan eikä vain luuloteltuun — „ajatukseen”, että „*kaikkien* maiden proletariin yhteisestä toiminnasta” haaveileminen on sosialismin lykkäämistä ad Kalendas graecas, t.s. ainiaaksi.

Eivät kaikkien, vaan vähemmistön muodostavien, *edistyneimmän* kapitalismin kehitystason saavuttaneiden maiden proletariitit toteuttavat yhteistoimin sosialismin. P. Kijevski onkin erehtynyt juuri siksi, että hän ei ole ymmärtänyt tätä.

* Ks. Teokset, 22. osa, ss. 142—143. *Toim.*

Näissä edistyneissä maissa (Englanti, Ranska, Saksa j.n.e.) kansallisuuskysymys on ratkaistu jo ajat sitten, kansallinen yhteisyys on jo kauan sitten elänyt aikansa, *objektiivisesti* niissä ei ole olemassa „yleiskansallisia tehtäviä”. Sen vuoksi vain *näissä* maissa voidaan jo *nyt* „räjäyttää” kansallinen yhteisyys ja pystyttää luokkayhteisyys.

Toisin on laita *kehittymättömissä* maissa, niissä maissa, jotka sijoitimme (teesiemme 6. pykälässä) toiseen ja kolmanteen kohtaan, t.s. koko itä-Euroopassa ja kaikissa siirtomaissa ja puolisiirtomaissa. Niissä yleensä on *vielä* sorrettuja ja kapitalistisesti kehittymättömiä kansakuntia. Näillä kansakunnilla on vielä *objektiivisesti* yleiskansallisia tehtäviä, nimittäin *demokraattisia* tehtäviä, *vieraiden kansallisuuksien harjoittaman sorron kukistamista* tarkoittavia tehtäviä.

Näytteenä nimenomaan tällaisista kansakunnista Engels esittää Intian sanoen, että se voi tehdä vallankumouksen voittanutta sosialismia vastaan,—sillä Engels oli kaukana siitä naurettavasta „imperialistisesta ekonomismista”, joka kuvittelee, että edistyneiden maiden voittanut proletariaatti „itsestään”, ilman tiettyjä *demokraattisia* toimenpiteitä tekee kaikkialla ja joka paikassa lopun kansallisuussorrosta. Voittanut proletariaatti uudestijärjestää ne maat, joissa se on voittanut. Tätä ei voida tehdä kerralla eikä porvaristoaakaan voida „voittaa” kerralla. Olemme varta vasten korostaneet tätä teeseissämme, mutta P. Kijevski ei ole taaskaan ajatellut, *miksi* me olemme sitä korostaneet kansallisuuskysymyksen yhteydessä.

Sinä aikana, jonka kuluessa kehittyneiden maiden proletariaatti kukistaa porvariston ja torjuu sen vastavallankumouksyritykset, kehittymättömät ja sorretut kansakunnat eivät odota, ne eivät lakkaa elämästä eivätkä häviä. Kun ne käyttävät hyväksi sellaistaakin, sosiaaliseen vallankumoukseen verraten kerrassaan pientä imperialistisen porvariston kriisiä kuin vuosien 1915—1916 sotaa noustakseen kapinaan (siirtomaat, Irlanti), niin on epäilemätöntä, että sitäkin suuremmalla syyllä ne tulevat käyttämään hyväksi kehittyneiden maiden *suurta kansalaisotakriisiä* noustakseen kapinaan.

Sosiaalinen vallankumous ei voi tapahtua muutoin kuin aikakautena, jossa yhdistyy kehittyneiden maiden

proletariaatin ja porvariston välinen kansalaissota ja *kokonainen sarja* kehittymättömien, takapajuisten ja sorrettujen kansakuntien demokraattisia ja vallankumouksellisia liikkeitä, siinä luvussa kansallisia vapausliikkeitä.

Miksi? Siksi että kapitalismi kehittyy epätasaisesti, ja objektiivinen todellisuus osoittaa meille, että kapitalistisesti korkealle kehittyneiden kansakuntien ohella on olemassa koko joukko kansakuntia, jotka ovat taloudellisesti heikosti kehittyneitä tai täysin kehittymättömiä. P. Kijevski ei ole lainkaan ajatellut sosiaalisen vallankumouksen *objektiivisia* edellytyksiä eri maiden taloudellisen kypsyymisen kannalta, ja sen vuoksi se hänen syytöksensä, että *me* muka „keksisemme”, missä voitaisiin soveltaa itsemääräämisoikeutta, on tosiaankin syyn vierittämistä toisten niskoille.

Osoittaen utteruutta, joka sietäisi tulla paremmin käyetyksi, P. Kijevski toistaa moneen kertaan niitä Marxilta ja Engelsiltä lainaamiaan sitaatteja, että meidän „ei pidä keksiä omasta päästä, vaan pitää päätä käyttäen löytää olemassa olevista aineellisista oloista” keinot ihmiskunnan pelastamiseksi niistä tai näistä sosiaalisista onnettomuuksista. Lukiessani näitä sitaatteja en voi olla muistelematta surullisenkuuluisia „ekonomisteja”, jotka yhtä ikävästi... märehdivät omaa „uutta keksintöään” — kapitalismin voittoa Venäjällä. P. Kijevski tahtoo „lyödä” meidät näillä sitaateilla, sillä me muka keksimme omasta päästämme edellytyksiä kansakuntien itsemääräämisoikeuden soveltamiselle imperialismin aikakaudella! Mutta samalta P. Kijevskiltä saamme lukea seuraavan „varomattoman tunnustuksen”:

„Jo yksin se, että me olemme isänmaan puolustusta *vastaan* (kursivointi kirjoittajan), puhuu selvääkin selvemmin siitä, että me tulemme vastustamaan aktiivisesti kaikkea kansallisen kapinan tukahduttamista, koska me siten tulemme käymään taistelua verivihollistamme — imperialismin *vastaan*” (P. Kijevskin artikkelin II luvun c-kohta).

Tiettyä kirjoittajaa ei voida arvostella eikä hänelle voida *vastata*, ellei esitetä täydellisinä vaikkapa vain tärkeimpiä väitteitä hänen artikkelistaan. Mutta kun esitetään täydellisenä vaikkapa yksikin P. Kijevskin väitteistä, niin osoittautuu aina, että hänen jokaisessa lauseessaan on 2—3 virhettä tai harkitsematonta kohtaa, jotka väärentävät marxilaisuutta!

1) P. Kijevski ei ole huomannut, että kansallinen kapina on *niin ikään* „isänmaan puolustamista"! Vähäisinkin mieltä todistaa kuitenkin jokaiselle asian olevan nimenomaan siten, sillä *jokainen* „kapinoiva kansakunta” „puolustautuu” sortavalta kansakunnalta, puolustaa kieltään, kotiseutuaan, isänmaataan.

Kaikkalainen kansallisuussorto aiheuttaa vastarintaa *laajoissa* kansanjoukoissa, ja kansallisesti sorretun väestön kaikkinaisen vastarinnan *tendenssinä* on kansallinen kapina. Joskin havaitsemme usein (varsinkin Itävallassa ja Venäjällä), että sorrettujen kansakuntien porvaristo *vain* lörpöttelee kansallisesta kapinasta, mutta todellisuudessa tekee taantumuksellisia sopimuksia sortavan kansakunnan porvariston kanssa oman kansansa selän takana ja omaa kansaansa *vastaan*, niin tällaisissa tapauksissa vallankumouksellisten marxilaisten kritiikin ei tule suuntautua kansallisliikettä, vaan sen halventamista, mataloittamista, pikkumaiseksi tappelunkahinaksi muuttamista vastaan. Sopii mainita, että varsin monet Itävallan ja Venäjän sosialidemokraatit unohtavat tämän ja muuttavat *oikeutetun* vihansa sen tapaista pikkumaista, halpaa, mitätöntä kansallista rettelöimistä kohtaan, jollaista ovat kiistat ja tappelut siitä, millä kielellä kadun nimi tulee olla ylimmäisenä ja millä alimmaisena kilvessä,—muuttavat tämän oikeutetun vihansa kansallisen taistelun tukemisen kieltämiseksi. Me emme „tue” jonkin Monakon ruhtinaskunnan tasavaltakomediaa tai „kenraalien” „tasavaltalaisia” seikkailuja etelä-Amerikan pikkuvaltioissa tai jossain Tyynen valtameren saarella, mutta tästä ei suinkaan seuraa, että voidaan unohtaa tasavalta-tunnus, kun on puhe vakavista demokraattisista ja sosialistisista liikkeistä. Me teemme pilkkaa ja meidän täytyykin tehdä pilkkaa pikkumaisesta kansallisesta rettelöimisestä ja kansallisesta kaupustelusta Venäjällä ja Itävallassa, mutta tästä ei suinkaan seuraa, että voidaan kieltäytyä tukemasta kansallista kapinaa tai kaikkinaista vakavaa, yleiskansallista taistelua kansallisuussortoa vastaan.

2) Jos kansalliset kapinat ovat mahdottomia „imperialismin aikakaudella”, niin P. Kijevskillä ei ole oikeutta puhua niistä. Jos ne ovat mahdollisia, niin kaikki hänen loputtomat fraasinsa „monismista”, siitä, että me „keksiskelemme” esimerkkejä imperialismiin aikaisesta itsemääräytymisestä

ynnä muusta ja sen sellaisesta,— *kaikki* ne osoittautuvat kestäättömiksi. P. Kijevski lyö itse itsensä.

Jos „me” „vastustamme aktiivisesti” „kansallisen kapinan” „tukahduttamista” — tapaus, jonka „*itse*” P. Kijevski on esittänyt mahdolliseksi,— niin mitä se merkitsee?

Se merkitsee, että *toiminta* muodostuu kaksinaiseksi, „dualistiseksi”, mikäli käytämme filosofista termiä yhtä sopimattomasti kuin kirjoittajamme on sitä käyttänyt. (a) Se on ensiksikin kansallisesti sorretun proletariaatin ja talonpoikaiston ja kansallisesti sorretun porvariston *yhteistä* „toimintaa” sortavaa kansakuntaa *vastaan*; (b) toiseksi se on sortavan kansakunnan proletariaatin tai sen valveutuneen osan „toimintaa” sortavan kansakunnan porvaristoa ja kaikkia tämän perässä kulkevia aineksia *vastaan*.

Lukemattomat fraasit „kansallista liittoutumaa”, kansallisia „illusioita” vastaan, nationalismi-„myrkyä” vastaan, „kansallisvihan lietsomista” ja muuta sellaista vastaan — fraasit, joita P. Kijevski on ladellut, ovat osoittautuneet jonninjoutaviksi, sillä kehottaessaan sortavan maan proletariaattia (älkäämme unohtako, että kirjoittaja pitää tätä proletariaattia huomattavana voimana) „vastustamaan aktiivisesti kansallisen kapinan tukahduttamista” kirjoittaja *lietsoo* siten kansallisvihaa, kirjoittaja *tukee* siten sorrettujen maiden työläisten „ja porvariston liittoutumaa”.

3) Jos kerran imperialismin aikana ovat mahdollisia kansalliset kapinat, niin mahdollisia ovat myös kansalliset sodat. Niiden välillä ei ole mitään suurta eroa poliittisessa suhteessa. Sotahistorioitsijat ovat täysin oikeassa laskiessaan myös kapinoiden kuuluvan sotiin. Ajattelemattomuudessaan P. Kijevski ei lyönyt ainoastaan itseään, vaan hän löi myös Juniuksen²³ ja „Internationale” ryhmän, jotka kieltävät kansallisten sotien olevan *mahdollisia* imperialismin aikana. Ja tuo kieltäminen on ainoa ajateltavissa oleva teoreettinen perustelu mielipiteelle, jonka mukaan kansakuntien itsemääräämisoikeus imperialismin aikana on mahdotonta.

4) Sillä — mitä on „kansallinen” kapina? Se on kapina, jonka pyrkimyksenä on luoda sorretun kansakunnan *poliittinen* riippumattomuus, t.s. *erillinen* kansallisvaltio.

Jos sortavan kansakunnan proletariaatti on huomattava voima (kuten kirjoittajamme olettaa ja kuten hänen täytyy-

kin olettaa imperialismiin aikakauden suhteen), niin *eiköhän* tuon proletariaatin päätös „vastustaa aktiivisesti kansallisen kapinan tukahduttamista” *ole* erillisen kansallisvaltion luomisen *auttamista*? Tietysti on!

Itsemääräämisoikeuden „toteutettavuuden” rohkea kieltäjämme tuli sanoneeksi senkin, että kehittyneiden maiden tietoisien proletariaatin täytyy *auttaa* tämän „toteuttamattoman” toimenpiteen toteuttamista!

5) *Miksi* „meidän” tulee „vastustaa aktiivisesti” kansallisen kapinan tukahduttamista? P. Kijevski esittää vain yhden perusteen: „koska me siten tulemme käymään taistelua verivihollistamme — imperialismia vastaan”. Tämän perusteen koko *voima on voimakkaassa* sanassa: „verivihollinen”, sillä kirjoittajamme ylipäänsä vaihtaa todisteperusteet lujiin ja heliseviin fraaseihin, „seipään iskemiseen porvariston väri-sevään ruumiiseen” ja muihin samantapaisiin Aleksinkin hengen mukaisiin tyylikoristeisiin.

Mutta tämä P. Kijevskin todisteperuste *ei pidä paikkaansa*. Imperialismi on samanlainen „veri”-vihollisemme kuin kapitalismikin. Niin se on. Mutta yksikään marxilainen ei unohda sitä, että kapitalismi feodalismiin nähden ja imperialismi esimonopolistiseen kapitalismiin nähden on edistyksestä. Siis meillä *ei ole* oikeutta tukea mitä imperialisminvastaista taistelua tahansa. *Me emme tue* taantumuksellisten luokkien taistelua imperialismia vastaan, *me emme tue* taantumuksellisten luokkien kapinaa imperialismia ja kapitalismia vastaan.

Siis kun kirjoittajamme myöntää tarpeelliseksi auttaa sorrettujen kansakuntien kapinaa („aktiivinen tukahduttamisen vastustaminen” on kapinan auttamista), niin siten kirjoittaja tunnustaa, että kansallinen kapina on *edistykseellinen* ja että erillisen ja uuden valtion muodostaminen, jos tuo kapina onnistuu, uusien rajojen vetäminen j.n.e. on *edistykseellistä*.

Kirjoittajamme puhuu kirjaimellisesti *jokikisessä* poliittisessa päätelmässään pahasti ristiin!

Irlannin vuoden 1916 kapina, joka tapahtui teesiemme tultua julkaistuiksi „Vorboten” * 2. numerossa, on ohimennen sanoen todistanut, ettei suotta ole sanottu kansallisten kapinain olevan mahdollisia *jopa* Euroopassakin!

* — „Edelläkävijä”. *Toim.*

6. MUITA P. KJJEVSKIN KOSKETTELEMIA JA VAARISTELEMIA POLIITTISIA KYSYMYKSIÄ

Sanoimme teeseissämme, että siirtomaiden vapauttaminen ei ole muuta kuin kansakuntien itsemääräämisoikeutta. Eurooppalaiset useinkin unohtavat, että siirtomaiden kansat ovat *niin ikään* kansakuntia, mutta moisen „hajamielisyiden” sietäminen on shovinismin sietämistä.

P. Kijevski „väittää vastaan”:

Puhtainta tyyppiä olevissa siirtomaissa „*ei ole* proletariaattia sanan varsinaisessa mielessä” (II luvun c-pykälän loppu). „Kenelle siis pitäisi vaatia „itsemääräämisoikeutta”? Siirtomaiden porvaristolleko? Fellaheilleko? Talonpojilleko? Ei tietenkään. Siirtomaihin nähden *sosialistien* (kursivointi P. Kijevskin) on järjetöntä esittää itsemääräämisoikeustunnusta, sillä on yleensä järjetöntä esittää työväenpuolueen tunnuksia sellaisia maita varten, missä ei ole työläisiä”.

Niin hirvittävän vihainen kuin P. Kijevski lieneekin, joka julistaa meidän katsantokantamme „järjettömäksi”, rohkenemme silti kunnioittavasti huomauttaa hänelle, että hänen todisteensa ovat virheellisiä. Vain surullisenkuuluisat „ekonomistit” luulivat, että „työväenpuolueen tunnuksia” esitetään *yksinomaan* työläisiä varten*. Ei, nuo tunnuksot esitetään koko työtätekevää väestöä, koko kansaa varten. Demokratiaa koskevassa ohjelmamme osassa — jonka merkitystä P. Kijevski „yleensä” ei ole ajatellut — me käännyimme varta vasten koko kansan puoleen ja puhumme sen vuoksi tässä ohjelman osassa „kansasta”**.

Siirtomaa- ja puolisiirtomaakansoiksi olemme laskeneet 1.000 milj. käsittävän väestömäärän, eikä P. Kijevski ole vaivautunut kumoamaan tätä mitä konkreettisinta väitetämme. 1.000 milj. käsittävästä väestöstä yli 700 milj. (Kiina, Intia, Persia, Egypti) tulee maiden osalle, joissa *on* työläisiä. Mutta niitäkin siirtomaita varten, missä ei ole työläisiä, vaan ainoastaan orjanomistajia ja orjia y.m.s.,

* Kehotamme P. Kijevskiä lukaisemaan A. Martynovin ja kumpp. sepustuksia vuosilta 1899—1901. Hän löytää sieltä monia „omia” todisteitaan.

** Eräät kummalliset „kansakuntien itsemääräämisoikeuden” vastustajat esittävät meille sellaisen vastaväitteen, että „kansakunnat” ovat jakautuneet luokiksi! Näille karikatyyrisille marxilaisille huomautamme tavallisesti, että ohjelmamme siinä osassa, joka koskee demokratiaa, puhutaan „kansan itsevaltiudesta”.

„itseääräämisoikeuden” vaatiminen *ei ole* suinkaan type-
rää, vaan päinvastoin *ehdotonta* jokaisen marxilaisen
osalta. Hieman ajateltuaan P. Kijevski todennäköisesti
käsittää tämän samoin kuin myös sen, että „itseääräämis-
oikeus” esitetään aina *kahta* kansakuntaa: sorrettua ja
sortavaa „varten”.

P. Kijevskin toinen „vastaväite”:

„Sen tähden rajoitumme siirtomaiden suhteen negatiivi-
seen tunnukseen, t.s. vaatimukseen, jonka sosialistit esittä-
vät omille hallituksilleen — „pois siirtomaista!” Tämä vaa-
timus, joka ei ole toteutettavissa kapitalismin puitteissa,
kärjistää taistelua imperialismia vastaan, mutta se ei ole
ristiriidassa kehityksen kanssa, sillä sosialistisella yhteis-
kunnalla ei tule olemaan siirtomaita”.

On suorastaan hämmästyttävää, miten kyvytön tai halu-
ton kirjoittaja on edes vähänkin ajattelemaan poliittisten
tunnusten teoreettista sisältöä! Muuttaako se tosiaankin
asiaa, jos käytämme teoreettisesti tarkan poliittisen termin
asemesta agitatorista lausetta? Kun sanotaan „pois siirto-
maista”, niin se merkitsee nimenomaan sitä, että piiloudu-
taan teoreettiselta analyysilta agitatorisen fraasin suojiin!
Puhuessaan Ukrainasta, Puolasta, Suomesta j.n.e. puo-
luemme jokaisella agitaattorilla on oikeus sanoa tsarismille
(„omalle hallitukselleen”) „pois Suomesta j.n.e.”, mutta
järkevä agitaattori ymmärtää, ettei positiivisia eikä negatiivisia
tunnuksia saa esittää vain „kärjistämistä” varten.
Vain Aleksinskin tyyppiset henkilöt voivat pitää kiinni
siitä, että „negatiivista” tunnusta „pois mustasta Duu-
masta” voidaan puolustaa sillä, että pyrkimyksenä on
„kärjistää” taistelua tunnettua pahaa vastaan.

Taistelun kärjistäminen on subjektivistien sisällyksetöntä
sanahelinää, subjektivistien, jotka unohtavat, että jokaisen
tunnuksen osoittamiseksi oikeaksi marxilaisuus vaatii niin
taloudellisten tosioalojen kuin myös *poliittisen* tilanteen ja
tuon tunnuksen *poliittisen* merkityksen tarkkaa analysoin-
tia. On epämukavaa märehtiä tätä, mutta minkäs teet, kun
siihen pakotetaan?

Teoreettisesta kysymyksestä käyty teoreettinen väittely
keskeytetään agitaatiohuudoilla — tähän Aleksinskin menet-
telytapaan olemme jo tutustuneet, mutta se on huono
tapa. Poliittisessa ja taloudellisessa mielessä tunnus „pois

siirtomaista” merkitsee vain yhtä: siirtomaakansojen eroamisvapautta, vapautta muodostaa erillinen valtio! Jos imperialismin *yleiset* lait ovat P. Kijevskin mielestä kansakuntien itsemääräämisoikeuden esteenä, tekevät sen utopiaksi, harhakuvitelmaksi j.n.e. j.n.e., niin kuinka voidaan ajattele mattomasti todeta maailman kansakuntien *enemmistön* olevan poikkeuksena näistä yleisistä laeista? Selvää on, että P. Kijevskin „teoria” on teorian karikoimista.

Valtaenemmistönä ovat siirtomaat, joissa on tavaran tuotantoa ja kapitalismia, finanssipääoman kiinne kohtia. Kuinka voidaan kehottaa valtioita, imperialististen maiden hallituksia laputtamaan „pois siirtomaista”, kun se on tavaran tuotannon, kapitalismin ja imperialismin *kannalta katsoen* „epätieteellinen”, *itse* Lenschin, Cunowin ja muiden „kumoama”, „utopistinen” vaatimus?

Kirjoittajan päätelmissä ei ole tippaakaan *järkeä!*

Kirjoittaja ei ole ajatellut sitä, että siirtomaiden vapauttaminen „ei ole toteutettavissa” *ainoastaan* siinä mielessä, että se „ei ole toteutettavissa ilman useita vallankumouksia”. Hän ei ole ajatellut sitä, että se on toteutettavissa Euroopan sosialistisen vallankumouksen *yhteydessä*. Hän ei ole ajatellut sitä, „että sosialistisella yhteiskunnalla ei tule olemaan” *ei* siirtomaita eikä *yleensä* sorrettuja kansakuntia-kaan. Hän ei ole ajatellut sitä, että käsittelemämme kysymyksen suhteen *ei ole* mitään taloudellista eikä liioin poliittista eroa siinä, tuleeko Venäjä „hallitsemaan” Puolaa vai Turkestantia. Hän ei ole ajatellut sitä, että „socialistinen yhteiskunta” aikoo laputtaa „pois siirtomaista” *vain* siinä mielessä, että näille annetaan *oikeus* vapaaseen eroamiseen, mutta *ei s u i n k a a n* siinä mielessä, että *näitä kehotetaan eroamaan*.

Siitä syystä, että me erotamme toisistaan eroamisoikeuskysymyksen ja sen kysymyksen, kehotammeko eroamaan, P. Kijevski on sätinyt meitä „silmänkääntäjiksi”, ja „perustellakseen tieteellisesti” tämän päätelmänsä työläisille hän kirjoittaa:

„Mitähän ajattelee työläinen, joka kysyy propagandis-tilta, miten proletaarin tulee suhtautua itsenäisyyskysymykseen” (t.s. Ukrainan valtiolliseen itsenäisyyteen), „kun hänelle vastataan: sosialistit vaativat eroamisoikeutta ja harjoittavat propagandaa eroamista vastaan?”

Luulen voivani antaa melko tarkan vastauksen tähän kysymykseen. Nimittäin: luulen jokaisen järkevän työläisen *ajattelevan*, että P. Kijevski *ei osaa ajatella*.

Jokainen järkävä työläinen „ajattelee”: aha, tuo sama P. Kijevski opettaa meitä työläisiä huutamaan „pois siirtomaista”. Siis meidän, isovenäläisten työläisten, on vaadittava hallitukseltamme, että se korjaa luunsa Mongoliasta, Turkestanista, Persiasta, — englantilaisten työläisten on vaadittava, että Englannin hallitus korjaa luunsa Egyptistä, Intiasta, Persiasta j.n.e. Mutta merkitseekö se, että *me*, proletaarit, *tahdomme* eristäytyä Egyptin työläisistä ja fellaheista, Mongolian tai Turkestanin tai Intian työläisistä ja talonpojista? Merkitseekö se, että *me* kehotamme siirtomaiden työtätekeviä joukkoja „eroamaan” Euroopan valveutuneesta proletariaatista? Ei sinnepäinkään. Me olemme aina kannattaneet, kannatamme ja tulemme kannattamaan kehittyneiden maiden valveutuneiden työläisten ja *kaikkien* sorrettujen maiden työläisten, talonpoikien ja orjien mitä likeisintä lähentymistä ja yhteenliittymistä. Me olemme aina kehottaneet ja tulemme aina kehottamaan kaikkien sorrettujen maiden, muun muassa siirtomaiden, kaikkia sorrettuja luokkia, että ne *eivät* eroaisi meistä, vaan lähentyisivät ja yhteenliittyisivät kanssamme mitä likeisimmin.

Kun me vaadimme hallituksiltamme, että ne laputtaisivat pois siirtomaista — t.s. käyttäksemme agitaatiohuudon asemesta tarkkaa poliittista sanontaa — että ne *antaisivat* siirtomaille täyden eroamisvapauden, todellisen *itseäärämis-oikeuden*, — kun me itse ehdottomasti annamme tuon oikeuden, myönnämme tuon vapauden heti vallan vallattuamme, niin me vaadimme sitä nykyiseltä hallitukselta ja me *teemme* sen tultuamme itse hallitukseen nimenomaan siksi, että helpottaisimme ja jouduttaisimme kansakuntien *demokraattista* lähentymistä ja yhteenliittymistä, *emmekä suinkaan* siksi, että „kehottaisimme” eroamaan. Me teemme kaiken voitavamme lähentyäksemme mongoleja, persialaisia, intialaisia, egyptiläisiä ja liityäksemme yhteen heidän kanssaan, me pidämme velvollisuutenamme ja *omien etujemme mukaisena* tehdä sen, sillä muutoin Euroopan sosialismi tulee olemaan *epävakaa*. Me koetamme antaa noille kansoille, jotka ovat takapajuisempia ja sorrettumpia kuin me, „epäitsekästä kulttuuriapua” —

Puolan sosialidemokraattien mainiota sanontaa käyttäkösemme,— t.s. auttaa niitä siirtymään koneiden käyttöön, työn helpottamiseen, demokratiaan, sosialismiin.

Kun me vaadimme eroamisvapautta mongoleille, persialaisille, egyptiläisille ja poikkeuksetta *kaikille* sorretuille ja vajaa-oikeuksisille kansakunnille, niin emme tee sitä suinkaan siksi, että *olemme* niiden *eroamisen kannalla*, vaan *ainoastaan* siksi, että me olemme *vapaan, vapaaehtoisen* emmekä väkivaltaisen lähentymisen ja yhteenliittymisen kannalla. *Ainoastaan* siksi!

Ja tässä suhteessa me näemme Mongolian tai Egyptin talonpojan ja työläisen eroavan Puolan tai Suomen talonpojasta ja työläisestä *ainoastaan* siinä, että viimeksi mainitut ovat korkeallekehittyntä väkeä, poliittisesti kokeneempia kuin isovenäläiset, taloudellisessa suhteessa kypsempinä j.n.e., ja siksi he epäilemättä saavat *hyvin pian* vakuuttuneiksi omat kansansa, jotka oikeutetusti vihaavat nyt isovenäläisiä sen pyövelinosan vuoksi, mitä nämä esittävät,— saavat kansansa vakuuttuneiksi, että on järjetöntä ulottaa tämä viha *sosialistisiin* työläisiin ja sosialistiseen Venäjään, että taloudellinen etu samoin kuin internationalistinen ja demokraattinen vaisto ja tietoisuuskin vaatii kaikkien kansakuntien mahdollisimman pikaista lähentymistä ja yhteenliittymistä sosialistiseksi yhteiskunnaksi. Koska puolalaiset ja suomalaiset ovat korkeastisivistynyttä väkeä, niin todennäköisesti he varmistuvat varsin pian tällaisen päätelmän oikeellisuudesta, ja Puola ja Suomi voivat erota sosialismin voiton jälkeen vain hyvin lyhyeksi ajaksi. Sivistykseltään verrattomasti takapajuisemmat fellahit, mongolit ja persialaiset voivat erota pitemmäksi ajaksi, mutta me yritämme lyhentää tuota aikaa, kuten jo on mainittu, antamalla epätsekästä kulttuuriapua.

Suhtautumisessamme puolalaisiin ja mongoleihin ei ole eikä voi olla *mitään* muuta eroa. Ei ole eikä voi olla *mitään* „ristiriitaa” siinä, että me toisaalta propagoimme kansakuntien eroamisvapautta ja olemme jyrkästi päättäneet antaa tuon vapauden, kun *me* tulemme hallitukseen, ja toisaalta propagoimme kansakuntien lähentymistä ja yhteenliittymistä. — — —

— — — Juuri näin „ajattelee” meidän varman vakauksemme mukaan jokainen järkevä työläinen, todellinen

socialisti, todellinen internationalisti meidän ja P. Kijevskin välisestä kiistasta *.

P. Kijevskin koko artikkelin läpi käyvänä piirteenä on se, että hän kummastelee pääasiallisesti sitä, miksi meidän pitää julistaa kansakuntien *eroamis* vapautta ja — valtaan noustuamme — antaa tuo vapaus, kun kerran kehityksen suuntana on kansakuntien *yhteenliittyminen*? Ja sitä paitsi, vastaamme me, miksi me julistamme proletariaatin diktatuuria ja valtaan päästyämme pystytämme sen, vaikka koko kehityksen suuntana on yhteiskunnan toiseen osaan kohdistuvan toisen osan väkivaltaisen herruuden lopettaminen. Diktatuuri on yhteiskunnan erään osan herruutta koko yhteiskuntaan ja lisäksi herruutta, joka nojaa välittömästi väkivaltaan. Proletariaatin, ainoan loppuun saakka vallankumouksellisen luokan, diktatuuri on tarpeen, jotta voitaisiin kukistaa porvaristo ja torjua sen vastavallankumoukselliset yritykset. Kysymys proletariaatin diktatuurista on niin tärkeä, että henkilö, joka kieltää sen tai tunnustaa sen vain sanoissa, ei voi olla sosialidemokraattisen puolueen jäsen. Mutta ei voida kieltää sitä, että yksityisissä tapauksissa, poikkeustapauksissa, esim. jossain pikkuvaltiossa sen jälkeen, kun iso naapurivaltio on jo suorittanut sosiaalisen vallankumouksen, porvaristo *voi* sovinnollisesti luopua vallasta, jos se tulee vakuuttuneeksi vastarinnan toivottomuudesta ja katsoo paremmaksi säilyttää henkensä. Paljon luultavampaa on tietenkin se, että pikkuvaltioissakaan *ei* toteuteta sosialismia ilman kansalaissotaa, ja sen vuoksi kansainvälisen sosialidemokratian *ainoana* ohjelmana tulee olla sellaisen sodan tunnustaminen, vaikkei ihanteemme olekaan ihmisiin kohdistuva väkivalta. Sama koskee

* P. Kijevski on näköjään eräitä saksalaisia ja hollantilaisia marxilaisia seuraten vain *toistanut* tunnuksen „pois siirtomaista“, ajattelematta sen enempää tuon tunnuksen teoreettista sisältöä ja merkitystä kuin Venäjän konkreettista erikoisuuttakaan. Hollantilaiselle ja saksalaiselle marxilaiselle voidaan tietysti mitassa antaa anteeksi, kun he rajoittuvat tunnukseen „pois siirtomaista“, sillä ensiksikin useimpien länsi-Euroopan maiden suhteen *tyypillisinä* kansakuntien sortamisen tapauksena on nimenomaan siirtomaiden sortaminen ja toiseksi „siirtomaan“-käsite on länsi-Euroopan maissa erikoisen selvä, konkreettinen ja oleellinen.

Entä Venäjällä? Venäjän erikoisuutena on juuri se, että „meidän“ „siirtomaidemme“ ja „meidän“ sorrettujen kansakuntiemme välinen ero on epäselvä, epäkonkreettinen, epäoleellinen!

Jos *tämän* Venäjän erikolisuuden nohtaminen olisikin jossain määrin anteeksiannettavaa sanokaamme saksaksi kirjoittavalle marxilaiselle, niin sitä anteeksiantamattomampaa P. Kijevskin on nohtaa se. Venäläiselle sosialistille, joka haluaa myös *ajatella* eikä vain *toistaa*, läytyy olla selvää, että Venäjän suhteen on erikoisen järjetöntä yrittää tehdä jotaln vakavaa eroa sorrettujen kansakuntien ja siirtomaiden välillä.

kansakuntia — mutatis mutandis (*vastaavin* muutoksin). Me olemme niiden yhteenliittymisen kannalla, mutta väkivaltaisesta yhteenliittämisestä, aluevaltauksista ei *nykyisin* voida siirtyä vapaaehtoiseen yhteenliittymiseen ilman eroamisvapautta. Me tunnustamme — ja täysin oikeutetusti — taloudellisen tekijän johtavaksi, mutta sen tulkitseminen à la P. Kijevski on marxilaisuuden karikoimista. Yksinpä nykyisen imperialismin kauden trustit ja pankitkaan, vaikka ne ovatkin yhtä väistämättömiä kehittyneen kapitalismin aikana, eivät ole konkreettisessa muodossaan samanlaisia eri maissa. Sitä vähemmän ovat samanlaisia kehittyneiden imperialististen maiden: Amerikan, Englannin, Ranskan ja Saksan valtiomuodot, vaikka ne perustaltaan ovatkin yhdenlaisia. Samanlaista moninaisuutta tulee ilmenemään myös sillä tiellä, jonka ihmiskunta kulkee nykyisestä imperialismista huomispäivän sosialistiseen vallankumoukseen. Kaikki kansakunnat tulevat sosialismiin, se on väistämätöntä, mutta kaikki eivät tule aivan samalla tavalla, kukin tuo omalaatuisuutta demokratian tiettyyn muotoon, proletariaatin diktatuurin tiettyyn muunnokseen, yhteiskunnallisen elämän eri puolien sosialististen uudistusten tiettyyn vauhtiin. Ei ole mitään sen rujompaa teoriassa ja sen naurettavampaa käytännössä kuin kuvailla „historiallisen materialismin nimessä” tulevaisuutta *tässä* suhteessa kauttaaltaan harmaan väriiseksi: se olisi suzdalilaista töherrystä eikä mitään muuta. Ja vaikka todellisuudessa osoittautuisikin, että nykyisin sorretuista kansakunnista vain $\frac{1}{500}$ vapautuu ja eroaa *ennen* sosialistisen proletariaatin ensimmäistä voittoa, että *ennen* sosialistisen proletariaatin lopullista voittoa maapallolla (t.s. jo alkaneen sosialistisen vallankumouksen myllerrysten aikana) eroaa niin ikään vain $\frac{1}{500}$ sorretuista kansakunnista ja mitä lyhimmäksi ajaksi, *niin yksin siinäkin* tapauksessa olisimme sekä teorian että käytännön politiikan kannalta katsoen oikeassa kehottaessamme työläisiä jo nyt olemaan päästämättä sosialidemokraattisten puolueidensa kynnykselle sortavien kansakuntien niitä sosialisteja, jotka eivät tunnusta eivätkä julista *kaikkien* sorrettujen kansakuntien eroamisvapautta. Sillä todellisuudessa me emme tiedä emmekä voi tietää, kuinka monen sorretun kansakunnan täytyy käytännössä erota antaakseen oman panoksensa demokratian *muotojen* ja sosialismiin siirtymisen *muotojen* moninaisuuteen. Mutta sen me tie-

dämme, näemme ja tunnemme joka päivä, että eroamisvapauden kieltäminen nykyhetkellä on loputon teoreettinen valhe ja käytännössä se on sortavien kansakuntien shovinistien palvelemista.

„Korostamme”, kirjoittaa P. Kijevski esittämäämme kohtaan liittyvässä huomautuksessa, „että kannatamme täydellisesti vaatimusta, joka suuntautuu „väkivaltaisia aluevaltauksia vastaan”...”

Kirjoittaja ei ole äännähtänytkään vastatakseen siihen täysin selvään lausumaamme, että tuollainen „vaatimus” on samaa kuin itsemääräämisoikeuden tunnustaminen, että „aluevaltaus”-käsitettä ei voida määritellä oikein, ottamatta sen lähtökohdaksi itsemääräämisoikeutta! Hän nähtävästi luulee, että väittelyssä on tarpeellista väitteiden ja vaatimusten asettaminen, muttei niiden todistaminen!

..., Yleensä monet vaatimukset”, jatkaa hän, „jotka suuntaavat proletariaatin tietoisuuden imperialismia vastaan, me hyväksymme täydellisesti *negatiivisessa* sanamuodossaan, kun taas vastaavien *positiivisten* sanamuotojen löytäminen on kerrassaan mahdotonta, jos pysytään olemassaolevan järjestelmän maaperällä. Sotaa vastaan, mutta ei demokraattisen rauhan puolesta”...

Tuo on ensimmäisestä sanasta viimeiseen asti väärin. Kirjoittaja on lukenut päätöslauselmamme „pasifismi ja rauhan tunnus” (kirjanen „Sosialismi ja sota”, ss. 44—45*) ja näyttää jopa hyväksyneenkin sen, muttei ole sitä ilmeisesti ymmärtänyt. Me olemme demokraattisen rauhan *puolesta*, mutta varoitamme työläisiä vain siitä petoksesta, että se on muka mahdollinen nykyisten, porvarillisten hallitusten aikana „ilman useita vallankumouksia”, kuten sanotaan päätöslauselmassa. Olemme sanoneet työläisten pettämiseksi „abstraktista” rauhan saarnaamista, t.s. selästä saarnaamista, kun *ei* välitetä sotivien maiden *nykyisten* hallitusten todellisesta luokkaluonteesta, tarkemmin: imperialistisesta luonteesta. Me sanoimme selvästi „Sotsial-Demokrat” lehdessä (№ 47) teeseissä, että meidän puolueemme, jos vallankumous nostaisi sen valtaan jo nykyisen sodan aikana, ehdottaisi viivyttelämättä demokraattista rauhaa kaikille sotiville maille**.

* Ks. Teokset, 21. osa, ss. 149—150. Toim.

** Ks. Teokset, 21. osa, s. 400. Toim.

P. Kijevski sen sijaan, vakuutellessaan itselleen ja muille, että hän vastustaa „vain” itsemääräämisoikeutta, muttei suinkaan yleensä demokratiaa, on tullut sanoneeksi, että me „emme ole demokraattisen rauhan puolesta”. No eikö tuo ole hassua?

On tarpeetonta pysähtyä tarkastelemaan P. Kijevskin jokaista seuraavaa esimerkkiä, sillä ei kannata haaskata tilaa sellaisten yhtä naiivien loogisten virheiden kumoamiseen, jotka hymyilyttävät jokaista lukijaa. Sosialidemokratialla ei ole eikä voikaan olla ainoatakaan „negatiivista” tunnusta, jonka tarkoituksena olisi vain „suunnata proletariaatin tietoisuus imperialismia vastaan” antamalla samalla positiivista vastausta siihen, *miten* sosialidemokratia ratkaisee vastaavan kysymyksen, kun se itse tulee valtaan. „Negatiivinen” tunnus, johon ei liity tietty positiivinen ratkaisu, ei „suuntaa”, vaan tylsistää tietoisuutta, sillä sellainen tunnus on aivan tyhjä, se on pelkkä huudahdus, sisällyksetön mahtipontinen lauselmä.

P. Kijevskille on jäänyt epäselväksi, mikä ero on tunnus-ten välillä, joissa suhtaudutaan „negatiivisesti” eli tuomitsevasti *poliittisiin* onnettomuuksiin ja *taloudellisiin* onnettomuuksiin. Tämä ero on siinä, että tietyt taloudelliset onnettomuudet ovat yleensä ominaisia kapitalismille, olkoot sen poliittiset päälysrakennukset millaisia tahansa, ja että taloudellisesti *on mahdotonta* tehdä loppua noista onnettomuuksista tekemättä loppua kapitalismista, ja sellaisesta lopunteosta ei voida esittää ainoatakaan esimerkkiä. Poliittiset onnettomuudet sitä vastoin ovat sitä, että poiketaan demokratismista, joka taloudelliselta kannalta katsoen on täysin mahdollinen „olemassaolevan järjestelmän maa-perällä”, t.s. kapitalismin vallitessa, ja jota poikkeustapauksissa toteutetaan sen oloissa, yhdessä valtiossa joltain yhdeltä osaltaan, toisessa toiselta. Kirjoittaja ei ole taaskaan ymmärtänyt nimenomaan yleisiä, niitä edellytyksiä, joiden vallitessa demokratia on yleensä toteutettavissa!

Samoin on laita avioerokysymyksessä. Muistutamme lukijan mieleen, että väiteltäessä *kansallisuuskysymyksestä* tähän kysymykseen kajosi ensimmäisenä Rosa Luxemburg. Hän esitti sen oikean mielipiteen, että puolustessamme valtion (alueen tai maakunnan y.m.s.) sisäistä autonomiaa meidän tulee sentralismia kannattavina sosialidemokraatteina vaatia, että yleisvaltakunnallinen valta, yleisvaltakun-

nallinen parlamentti ratkaisee tärkeimmät valtiolliset kysymykset, joihin kuuluu *avioeroa* koskeva lainsäädäntö. Avioero on esimerkki, joka osoittaa havainnollisesti, ettei voida olla demokraatti eikä sosialisti, ellei vaadita heti täyttä avioerovapautta, sillä tämän vapauden puuttuminen on sorretun sukupuolen, naisen, rajatonta sortamista, vaikkei suinkaan liene vaikeaa älytä, että aviomiehestä eroamisvapauden tunnustaminen ei ole eroamis~~kehotus~~ kaikille vaimoille!

P. Kijevski „väittää vastaan”:

„Miltä tuo oikeus” (avioero-oikeus) „näyttäisi, jos *niissä* tapauksissa” (kun vaimo *tahtoo* erota miehestään) „vaimo *ei* voisi sitä käyttää? Tai jos sen käyttäminen riippuisi *kolmansien* henkilöiden tahdosta tai, mikä olisi vieläkin parempaa, vaimon „kättä” tavoittelevien tahdosta? Rupeisimmeko me vaatimaan *tuollaisen* oikeuden julistamista? Emme tietenkään!”

Tämä vastaväite osoittaa, ettei lainkaan ymmärretä *yleensä* demokratian ja kapitalismin välistä suhdetta. Sellaiset olot, jolloin sorrettujen luokkien on mahdotonta „käyttää” demokraattisia vapauksiaan, ovat kapitalismin vallitessa tavanomaisia, ne eivät ole mitään yksityistapauksia, vaan tyypillinen ilmiö. Kapitalismin vallitessa avioero-oikeus jää useimmissa tapauksissa käyttämättä, sillä sorrettu sukupuoli on taloudellisesti poljetussa asemassa, sillä kapitalismin vallitessa, olkoon demokratia millaista tahansa, nainen pysyy „kotiorjana”, makuukamariin, lastenhuoneeseen ja keittiöön teljettynä orjana. Oikeus valita „omia” kansantuomareita, virkamiehiä, opettajia, valamiehiä j.n.e. jää niin ikään kapitalismin vallitessa useimmissa tapauksissa käyttämättä juuri siksi, että työläiset ja talonpojat ovat taloudellisesti sorrettuja. Sama koskee demokraattista tasavaltaa: ohjelmamme „julistaa” sen „kansan itsevaltiudeksi”, joskin kaikki sosialidemokraatit tietävät vallan hyvin, että kapitalismin vallitessa demokraattisinkin tasavalta johtaa vain siihen, että porvaristo lahjoo virkamiehet ja pörssi tekee liiton hallituksen kanssa.

Vain sellaiset henkilöt, jotka eivät kykene lainkaan ajattelemaan tai jotka eivät lainkaan tunne marxilaisuutta, tekevät tästä johtopäätöksen: siis tasavallalla ei ole mitään virkaa, avioerolla ei ole mitään virkaa, demokratialla ei ole mitään virkaa, kansakuntien itsemääräämisoikeudella ei ole

mitään virkaa! Mutta marxilaiset tietävät, että demokratia *ei* poista luokkasortoa, vaan tekee luokkataistelun vain selvemmäksi, laajemmaksi, avoimemmaksi, kärkevämmäksi; sitä juuri tarvitaan. Mitä täydellisempi on avioero-vapaus, sitä selvempää on naiselle, että hänen „kotiorjuuteensa” on syynä kapitalismi eikä oikeudettomuus. Mitä demokraattisempi on valtiojärjestelmä, sitä selvempää on työläisille, että pahan juurena on kapitalismi eikä oikeudettomuus. Mitä täydellisempi on kansallinen tasa-arvoisuus (se *ei ole* täydellistä ilman eroamisvapautta), sitä selvempää on sorretun kansakunnan työläisille, että syy on kapitalismissa eikä oikeudettomuudessa. Ja niin edelleen.

Vielä ja vielä kerran: on epämukavaa märehtiä marxilaisuuden aakkosia, mutta minkäs teet, kun P. Kijevski ei tunne niitä?

P. Kijevski järkeilee avioerosta samaan tapaan kuin siitä järkeili — muistaakseni Pariisin „Golosissa”²⁴ — eräs OK:n²⁵ ulkomaisista sihteereistä, Semkovski. Tosin tämä sanoi, ettei avioero-vapaus ole kaikkien vaimojen kehottamista eroamaan miehestään, mutta jos vaimolle todistetaan, että muut miehet ovat parempia kuin teidän, rouva, niin asia on viime kädessä sama!!

Järkeillessään tähän tapaan Semkovski unohti, ettei omituisuus ole sosialistin ja demokraatin velvollisuuksien loukkaamista. Jos Semkovski olisi ruvennut vakuuttamaan jollekin vaimolle, että kaikki miehet ovat parempia kuin tämän mies, niin kukaan ei olisi pitänyt sitä rikkomuksena demokraatin velvollisuuksia vastaan; korkeintaan olisi ehkä sanottu: ainahan suuressa puolueessa on myös varsin omituisia ihmisiä! Mutta jos Semkovskin päähän olisi pälkähtänyt puolustaa ja sanoa demokraatiksi miestä, joka kieltää avioero-oikeuden, vetoaa esim. oikeuteen tai poliisiin tai kirkkoon hänestä eroavaa vaimoa vastaan, niin olemme varmoja siitä, että *jopa* useimmat Semkovskin kollegoistakin ulkomaisessa sihteeristössä, vaikka he ovatkin kehnonpuoleisia sosialisteja, olisivat kieltäytyneet olemasta samaa mieltä Semkovskin kanssa!

Sekä Semkovski että P. Kijevski ovat „jutunneet” avioerosta, osoittaneet, etteivät he ymmärrä kysymystä, ja kiertäneet asian olemuksen: avioero-oikeus — niin kuin poikkeuksetta *kaikki* muutkin demokraattiset oikeudet — on kapitalismin oloissa vaikeasti toteutettavissa, se on ehdolli-

nen, rajoitettu, vain muodollinen, mutta silti kukaan kunnan sosialidemokraatti ei voi pitää sosialisteina eikä edes demokraatteina niitä, jotka kieltävät tuon oikeuden. Mutta juuri siinä on asian ydin. *Koko* „demokratia” on sitä, että julistetaan ja toteutetaan sellaisia „oikeuksia”, joiden toteuttaminen on varsin vähäistä ja varsin ehdollista kapitalismin vallitessa, mutta sosialismi on *mahdotonta* ilman tuota julistamista, ilman taistelua viivyttelemättä ja heti myönnettävien oikeuksien puolesta, ilman joukkojen kasvattamista tuon taistelun hengessä.

Kun P. Kijevski ei käsittänyt tätä, hän sivuutti artikkelissaan myös pääkysymyksen, joka kuuluu hänen erikoisteesmaansa, nimittäin kysymyksen: *kuinka* me sosialidemokraatit hävitämme kansallisuussorron? P. Kijevski rajoittui puhumaan siitä, miten maailma „valellaan verellä” j.n.e. (tämä on kerrassaan asiaan kuulumatonta). Lopputuloksesta oli oikeastaan vain se, että sosialistinen vallankumous ratkaisee kaiken! Eli, kuten P. Kijevskin mielipiteiden kannattajat väliin sanovat: itsemäärääminen on kapitalismin vallitessa mahdotonta, sosialismin vallitessa tarpeetonta.

Tuo on teoreettiselta kannalta typerä ja käytännöllisen politiikan kannalta shovinistinen mielipide. Tuo mielipide osoittaa, ettei ymmärretä demokratian merkitystä. Ilman demokratiaa sosialismi on mahdotonta kahdessa suhteessa: (1) proletariaatti ei voi suorittaa sosialistista vallankumousta, ellei se valmistaudu siihen taistelemalla demokratian puolesta; (2) voittanut sosialismi ei voi säilyttää voittoaan eikä johtaa ihmiskuntaa siihen, että valtio kuolee, ellei pystytetä täydellistä demokratiaa. Kun siis sanotaan: itsemäärääminen on sosialismin vallitessa tarpeetonta, niin se on samanlaista pötyä, samanlaista avutonta sekasotkua kuin jos joku sanoisi: demokratia on sosialismin vallitessa tarpeetonta.

Itsemäärääminen *ei ole sen mahdottomampaa* kapitalismin vallitessa eikä *sen tarpeettomampaa* sosialismin vallitessa kuin demokratia yleensä.

Taludellinen mullistus luo tarpeelliset edellytykset *kaikkinaisen* poliittisen sorron hävittämiseksi. Juuri siksi on epäloogillista ja virheellistä rajoittua viittaamaan taloudelliseen mullistukseen, kun kysymys on asetettu näin: *kuinka* tehdään loppu kansallisesta sorrosta? Siitä ei voida tehdä loppua ilman taloudellista mullistusta. Eittämättä.

Mutta jos *rajoitutaan* tähän, niin silloin joudutaan naurettavaan ja surkeaan imperialistiseen „ekonomismiin”.

On saatettava voimaan kansallinen *tasa-arvoisuus*; julistettava, määriteltävä ja annettava samanlaiset „oikeudet” kaikille kansakunnille. Tästä ovat *kaikki* samaa mieltä, paitsi ehken P. Kijevski yksin. Mutta juuri silloin herää kysymys, jota kierretään: eikö se ole tasa-arvoisuuden kieltämistä, jos kielletään *oikeus* omaan kansalliseen valtioon?

On tietysti. Ja johdonmukainen, *se on* sosialistinen demokratia julistaa, määrittelee ja antaa tuon oikeuden, jonka puuttuessa ei ole olemassa tietä kansakuntien täydelliseen vapaaehtoiseen lähentymiseen ja yhteenliittymiseen.

7. YHTEENVETO. ALEKSINSKIN MENETELMIÄ

Emme ole eritelleet läheskään kaikkia P. Kijevskin ajatelmia. Niiden *kaikkien* erittelemiseksi pitäisi kirjoittaa viisi kertaa pitempi artikkeli kuin tämä, sillä yksikään hänen päätelmistään ei ole oikea. Vain yksi hänen huomautuksensa, jossa esitetään numerotietoja pankeista, on *oikea* — mikäli numeroissa ei ole virhettä. Kaikki muu on jokin mahdoton rykelmä sekasotkua, jota on höyستetty sentapaisilla lauseparsilla kuin „seipään iskeminen värisevään ruumiiseen”, „voittavia sankareita emme aio ainoastaan tuomita, vaan myös rangaista kuolemalla ja kadotuksella”, „uusi maailma on syntyvä mitä ankarimmissa kouristuksissa”, „kysymys ei tule olemaan asetuksista, ei oikeuksista eikä kansojen vapauden julistamisesta, vaan todella vapaiden suhteiden solmimisesta, vuosisataisen orjuuden murskaamisesta, yleensä sosiaalisen sarron ja muun muassa kansallisen sarron hävittämisestä” j.n.e. j.n.e.

Nämä lauseparret verhoavat ja kuvastavat kahta „seikkaa”: ensiksi, niiden pohjana on *imperialistisen ekonomismin* „aate”; tuo ekonomismi on yhtä rujo marxilaisuuden irvikuva, yhtä täydellistä ymmärtämättömyyttä siinä suhteessa, mikä on sosialismin suhde demokratiaan, kuin oli vuosien 1894—1902 surullisenkuuluista „ekonomismi”.

Toiseksi, näemme ilmiselvästi, että näissä lauseparsissa kerrataan Aleksinskin menetelmiä, mihin täytyy puuttua erikseen, sillä P. Kijevski on kirjoittanut artikkelinsa aivan erikoisen pykälän (II luku, § e: „Juutalaisten erikois-asema”) *yksinomaan* näitä menetelmiä käyttäen.

Kerran ennen, jo Lontoon edustajakokouksessa 1907 bolshevikit loittonivat Aleksinskista, kun hän vastaukseksi teoreettisiin todisteisiin otti agitaattorin asennon ja huuteli täysin asiaan kuulumattomia kaikuvia lauseparsia kaikenlaista riistoa ja sortoa vastaan. „No tuo on jo vikisemistä”, sanoivat edustajamme silloin. Eikä „vikiseminen” johtanut Aleksinskia hyvään.

Nyt näemme P. Kijevskin „vikisevän” aivan samalla tavalla. Tietämättä, mitä vastaisi moniin teeseissä esitettyihin teoreettisiin kysymyksiin ja näkökohtiin, hän ottaa agitaattorin asennon ja alkaa huudella lauseparsia juutalaisten sorrosta, vaikka jokaiselle, ken kykenee vähänkin ajattelemaan, on selvää, ettei juutalaiskysymyksellä yleensä eikä P. Kijevskin „huudahduksilla” ole kerrassaan mitään yhteyttä aiheeseen.

Aleksinskin menetelmät eivät johda hyvään.

Kirjoitettu elo—lokakuussa 1916

Julkaistu ensi kerran v. 1924

„Zvezda” alkakauslehden

1. ja 2. numerossa

Allekirjoitus: V. Lenin

*Julkaistaan käsikirjoituksesta,
joka on tarkistettu Leninin korjaaman
konekirjoitetun kopton mukaan*

PROLETAARISEN VALLANKUMOUKSEN SOTILAALLINEN OHJELMA ²⁶

Hollannissa, Skandinaviassa ja Sveitsissä vallankumouksellisten sosialidemokraattien keskuudessa, jotka taistelevat sitä sosialishovinistien valhetta vastaan, että nykyisessä imperialistisessa sodassa „puolustetaan isänmaata”, kuuluu ääniä, jotka vaativat vaihtamaan sosialidemokraattien minimiohjelman vanhan pykälän: „miliisi” eli „kansan aseistaminen” uuteen: „aseistariisuutuminen”. „Jugend-Internationale” * on alkanut väittelyn tästä kysymyksestä ja julkaissut 3. numerossaan toimituksen artikkelin puolustuen aseistariisuutumisesta. R. Grimmin viimeisissä teeseissä ²⁷ me valitettavasti havaitsemme samaten annettavan myöten „aseistariisuutumis”-aatteelle. Aikakauslehdissä „Neues Leben” ²⁸ ja „Vorbote” ** on alettu väittely.

Tarkastelkaamme lähemmin aseistariisuutumisesta puolustavien kantaa.

I

Perusargumenttina on se, että aseistariisuutusvaatimus ilmentää kaikkein selvimmin, päättäväisimmin ja johdonmukaisimmin taistelua kaikkea militarismia ja kaikkea sotaa vastaan.

Mutta tähän perusargumenttiin sisältyykin aseistariisuutumisen kannattajien perushairahdus. Sosialistit, jos he pysyvät sosialisteina, eivät voi olla kaikenlaista sotaa vastaan.

Ensinnäkin, sosialistit eivät ole koskaan olleet eivätkä koskaan voi olla vallankumouksellisten sotien vastusta-

* — „Nuorisointernationale”. *Toim.*

** — „Edelläkävijä”. *Toim.*

ja. Imperialististen „suur”-valtojen porvaristo on tullut läpeensä taantumukselliseksi, ja sodan, jota *tämä* porvaristo nykyään käy, me katsomme taantumukselliseksi, orjanomistajain sodaksi, rikolliseksi sodaksi. Mutta mitä on sanottava tätä porvaristoa *vastaan* käytävästä sodasta? Esimerkiksi sellaisesta sodasta, jota tämän porvariston sortamat ja siitä riippuvaiset kansat tai siirtomaakansat käyvät vapautuksensa puolesta? „Internationale” ryhmän teesien 5. kohdassa sanotaan: „Tämän hillittömän imperialismin kaudella ei voi olla enää mitään kansallisia sotia” — tämä on ilmeisesti väärin.

XX vuosisadan, tämän „hillittömän imperialismin” aika-kauden historia on täynnä siirtomaasotia. Mutta ne, mitä me eurooppalaiset, maailman kansojen valtaosan imperialistiset sortajat, nimitämme meille ominaisella halpamaisella eurooppalaisella kiihkoisänmaallisuudella „siirtomaasodiksi”, ovat usein näiden sorrettujen kansojen kansallisia sotia tai kansallisia kapinoita. Imperialismin tärkeimpiä ominaisuuksia onkin juuri se, että se jouduttaa kapitalismin kehitystä takapajuisimmissa maissa ja siten laajentaa ja kärjistää taistelua kansallista sortoa vastaan. Tämä on tosiasia. Ja siitä kiertämättömästi johtuu, että imperialismin täytyy useissa tapauksissa synnyttää kansallisia sotia. *Junius*, joka kirjasessaan puolustaa edellä mainittuja „teesejä”, sanoo, että imperialismin aikakaudella jokainen kansallinen sota jotakin imperialistista suurvaltaa vastaan johtaa toisen, ensin mainitun kanssa kilpailevan, samoin imperialistisen suurvallan sekaantumiseen asioihin, ja näin jokainen kansallinen sota muuttuu imperialistiseksi sodaksi. Mutta tämäkin perustelu on väärä. Niin *voi* tapahtua, mutta ei se aina käy siten. Monet siirtomaasodat vuosina 1900—1914 eivät tapahtuneet tätä tietä. Ja olisi suorastaan naurettavaa, jos sanoisimme, että esimerkiksi nykyisen sodan jälkeen, jos se päättyy sotivien maiden äärimmäiseen nääntymiseen, „ei voi” olla „mitään” kansallisia, edistyksellisiä, vallankumouksellisia sotia, joita esimerkiksi Kiina kävisi liitossa Intian, Persian, Siamin j.n.e. kanssa suurvaltoja vastaan.

Se, että kielletään tyyten kansallisten sotien mahdollisuus imperialismin vallitessa, on teoreettisesti väärin, historiallisesti ilmeisen virheellistä ja käytännöllisesti samaa kuin eurooppalainen shovinismi: meidän, jotka kuulumme

kansakuntiin, mitkä sortavat satoja miljoonia ihmisiä Euroopassa, Afrikassa, Aasiassa j.n.e., on sanottava sorretuille kansoille, että heidän sotansa „meidän” kansakuntiamme vastaan „on mahdoton”!

Toiseksi, kansalaissodat ovat samaten sotia. Ken tunnustaa luokkien taistelun, hän ei voi olla tunnustamatta kansalaissotia, jotka ovat jokaisessa luokkayhteiskunnassa luokkataistelun luonnollista ja tietyissä tilanteissa kiertämätöntä jatkumista, kehitystä ja kärjistymistä. Kaikki suuret vallankumoukset todistavat tämän. Kansalaissotien kieltäminen tai niiden unohtaminen olisi äärimmäiseen opportunistisiin lankeamista ja sosialistisesta vallankumouksesta luopumista.

Kolmanneksi, yhdessä maassa voittanut sosialismi ei suinkaan heti sulje pois yleensä kaikkien sotien mahdollisuutta. Se päinvastoin edellyttää niitä. Kapitalismin kehitys tapahtuu sangen epätasaisesti eri maissa. Eikä muuten voi ollakaan tavarantuotannon vallitessa. Tästä seuraa eittämätön johtopäätös: sosialismi ei voi voittaa samanaikaisesti *kaikissa* maissa. Se voittaa ensi aluksi yhdessä maassa tai muutamissa maissa, mutta muut maat jäävät joksikin aikaa porvarillisiksi tai esiporvarillisiksi. Tämän täytyy aiheuttaa paitsi hankauksia myös sen, että muiden maiden porvaristo suoranaisesti pyrkii murskaamaan sosialistisen valtion voitokkaan proletariaatin. Näissä tapauksissa olisi sota meidän puoleltamme laillinen ja oikeutettu. Se olisi sotaa sosialismin puolesta, muiden kansojen vapauttamiseksi porvaristosta. Engels oli aivan oikeassa, kun hän kirjeessään Kautskylle syyskuun 12 p:nä 1882²⁹ suoraan tunnusti mahdollisiksi *jo voittaneen* sosialismin „puolustussodat”. Hän tarkoitti nimenomaan voittaneen proletariaatin puolustautumista muiden maiden porvaristoa vastaan.

Vasta sen jälkeen, kun me kukistamme, voitamme lopullisesti ja pakkoluovutamme porvariston koko maailmassa emmekä vain yhdessä maassa, käyvät sodat mahdottomiksi. Ja tieteelliseltä kannalta katsoen on aivan väärin ja aivan epävallankumouksellista, jos me sivuutamme tai hämäämme juuri tärkeimmän: porvariston vastarinnan lannistamisen — tämän vaikeimman, mikä vaatii eniten taistelua sosialismiin *siirryttäessä*. „Sosiaaliset” papit ja opportunistit ovat aina valmiit haaveilemaan tulevasta rauhallisesta sosialismista, mutta he eroavatkin vallankumouksellisista sociali-

demokraateista juuri siinä, että he eivät halua mietiskellä ja ajatella ankaria luokkataisteluja ja luokkasotia tämän ihanan tulevaisuuden toteuttamiseksi.

Me emme saa antaa johdattaa itseämme sanoilla harhaan. Esimerkiksi monet vihaavat käsitettä „isänmaan puolustus”, siksi että avoimet opportunistit ja kautskylaiset peittelevät ja hämäävät sillä porvariston valhetta *tässä* ryöstösodassa. Tämä on tosiasia. Mutta siitä ei seuraa, että meidän pitäisi lakata miettimästä poliittisten tunnusten merkitystä. „Isänmaan puolustuksen” hyväksyminen *tässä* sodassa on samaa kuin sodan katsominen „oikeuteksi”, proletariaatin etuja vastaavaksi,— eikä mitään muuta, ei kerrassaan mitään muuta, sillä maahanhyökkäys on mahdollinen kaikissa sodissa. Olisi suorastaan tyhmää kieltää „isänmaan puolustus” sorrettujen kansojen *taholta* niiden sodassa imperialistisia suurvaltoja *vastaan* tai voitaneen proletariaatin taholta *sen* taistelussa porvarillisen valtion jotain Galliffeta vastaan.

Teoreettisesti olisi aivan virheellistä unohtaa, että jokainen sota on vain politiikan jatkamista toisin keinoin; nykyinen imperialistinen sota on suurvaltojen kahden ryhmän imperialistisen politiikan jatkamista, ja tämän politiikan ovat aiheuttaneet ja sitä pitävät yllä imperialismin aikakauden kaikki suhteet yhdessä otettuina. Mutta tämän saman aikakauden täytyy ehdottomasti aiheuttaa ja pitää yllä myös kansallista sortoa vastaan suunnatun taistelun ja proletariaatin porvaristonvastaisen taistelun politiikkaa, ja siksi, ensinnäkin, vallankumoukselliset kansalliset kapinat ja sodat, toiseksi, proletariaatin sodat ja kapinat porvaristoa *vastaan*, kolmanneksi, vallankumouksellisten sotien kummankin lajin yhdistelmät j.n.e. ovat mahdollisia ja kiertämättömiä.

II

Tähän liittyy vielä seuraava yleinen näkökohta.

Sorretty luokka, joka ei pyri oppimaan aseiden käyttöä eikä omaamaan aseita, sellainen sorretty luokka ansaitsisi vain sen, että sitä kohdeltaisiin kuin orjia. Emmehän me voi, porvarillisiksi pasifisteiksi tai opportunisteiksi muuttumatta, unohtaa, että elämme luokkayhteiskunnassa ja ettei siitä ole eikä voi olla muuta ulospääsyä kuin luokkataistelu.

Jokaisessa luokkayhteiskunnassa — riippumatta siitä, perustuuko se orjuuteen, maaorjuuteen vai kuten nykyään palkkatyöhön, — sortava luokka on aseistettu. Ei vain nykyinen vakinainen sotaväki, vaan myös nykyinen milliisi — jopa demokraattisimmissakin porvarillisissa tasavalloissa, kuten esimerkiksi Sveitsissä, — on porvariston aseistautumista proletariaattia *vastaan*. Tämä on niin alkeellinen totuus, että tuskinpa lienee tarpeellista pysähtyä käsittelemään sitä erikoisemmin. Riittää, kun mainitaan sotaväen käyttämisestä kaikissa kapitalistisissa maissa lakkolaisia vastaan.

Porvariston aseistautuminen proletariaattia vastaan on nykyisen kapitalistisen yhteiskunnan huomattavimpia, olennaisimpia ja tärkeimpiä tosiasioita. Ja tästä tosiasiasta huolimatta vallankumouksellisia sosialidemokraatteja kehoitetaan esittämään „aseistariisuutumis”-„vaatimus”! Se on samaa kuin täydellinen luokkataistelukannasta luopuminen, yleensä vallankumousajatuksen hylkääminen. Tunnuksenamme olkoon: proletariaatin aseistaminen porvariston voittamiseksi, pakkoluovuttamiseksi ja aseistariisumiseksi. Se on vallankumouksellisen luokan ainoa mahdollinen taktiikka, taktiikka, joka juontuu kapitalistisen militarismin koko *objektiivisesta kehityksestä* ja jonka tuo kehitys sanelee. Vasta sen *jälkeen*, kun proletariaatti on aseistariisunut porvariston, se voi maailmanhistoriallista tehtävänsä kavaltamatta heittää romutettavaksi ylipäänsä kaikki aseet, ja proletariaatti epäilemättä tekee sen, mutta *vasta sitten eikä missään tapauksessa aikaisemmin*.

Kun nykyinen sota herättää taantumuksellisten kristillisten sosialistien, vetistelevien pikkuporvarien keskuudessa *vain* kauhua ja pelkoa, vain inhoa kaikkea aseenkäyttöä, verenvuodatusta, kuolemaa y.m.s. kohtaan, niin meidän on sanottava: kapitalistinen yhteiskunta on ollut ja tulee aina olemaan *loputonta kauhua*. Ja kun nykyinen, kaikista sodista taantumuksellisin sota valmistelee nyt tuolle yhteiskunnalle *kauheaa loppua*, niin meillä ei ole mitään syytä joutua epätoivoon. Mutta nimenomaan epätoivon ilmausta eikä mitään muuta on objektiiviselta merkitykseltään aseistariisuutumisen „vaatiminen” — oikeammin sanoen: aseistariisuutumisesta haaveileminen — tällaisena aikana, jolloin itse porvaristo kaikkien nähden omin voiminsa valmistelee ainoaa laillista ja vallankumouksellista sotaa, nimittäin kansalaissotaa imperialistista porvaristoa vastaan.

Sille, joka sanoo tämän olevan elämästä irrallista teoriaa, muistutamme kahdesta maailmanhistoriallisesta tosiasiasta: toisaalta trustien merkityksestä ja naisten tehdastyön osuudesta ja toisaalta vuoden 1871 Kommuunista ja vuoden 1905 joulukuun kapinasta Venäjällä.

Porvariston asia on kehittää trusteja, ajaa lapsia ja naisia tehtaisiin, piinata heitä siellä, turmella ja tuomita äärimmäiseen kurjuuteen. Me emme „vaadi” emmekä „kannata” tällaista kehitystä, me taistelemme sitä vastaan. Mutta *miten* taistelemme? Tiedämme, että trustit ja naisten tehdastyö ovat edistyksellistä. Me emme halua kulkea taaksepäin, käsityöhön, esimonopolistiseen kapitalismiin, naisten kotityöhön. Eteenpäin trustien y.m.s. kautta ja niitä pitemmälle sosialismiin!

Tämä päätelmä pitää vastaavin muutoksin paikkansa myös kansan nykyisen militarisoinnin suhteen. Tänään imperialistinen porvaristo militarisoi koko kansan, myös nuorison. Huomenna se kaiketi ryhtyy militarisoimaan naisia. Tämän johdosta meidän on sanottava: sitä parempi! Pikemmin eteenpäin! Mitä pikemmin, sitä lähempänä on aseellinen kapina kapitalismia vastaan. Voisivatko sosialidemokraatit antaa nuorison y.m. militarisoimisen pelästytää itseään, jos he eivät unohda Kommuunin antamaa esimerkkiä? Se ei ole „elämästä irrallista teoriaa” eikä haave, vaan tosiasia. Ja olisi tosiaankin jo kerrassaan huono juttu, jos sosialidemokraatit alkaisivat kaikista taloudellisista ja poliittisista tosiasioista huolimatta epäillä sitä, että imperialismin kauden ja imperialististen sotien täytyy kiertämättömästi johtaa tällaisten tosiasioiden toistumiseen.

Eräs Kommuunin porvarillisista havainnoitsijoista kirjoitti toukokuussa 1871 eräessä englantilaisessa lehdessä: „Jos Ranskan kansakunta muodostuisi yksinomaan naisista, niin kuinka hirvittävä kansakunta se olisikaan!”. Naiset ja lapset 13-vuotiaista alkaen taistelivat Kommuunin aikana rinnan miesten kanssa. Toisin ei voi olla myöskään tulevaisuudessa taisteltaessa porvariston kukistamiseksi. Proletaarinaiset eivät tule katsomaan passiivisina sivusta, kun hyvin-aseistautunut porvaristo alkaa ampua huonosti-aseistautuneita tai aseettomia työläisiä. He tarttuvat aseisiin, kuten vuonna 1871, ja nykyisistä pelotelluista kansakunnista — oikeamminkin nykyisestä työväenliikkeestä, jota opportunistit ovat hajottaneet enemmän kuin hallitukset.—

kehkeytyy varmasti, ennemmin tai myöhemmin, mutta kehkeytyy aivan varmasti vallankumouksellisen proletariaatin kansainvälinen „hirveiden kansakuntien” liitto.

Nykyään koko yhteiskunnallinen elämä on militarismin läpätunkemaa. Imperialismi on suurvaltojen ankaraa taistelua maailman jakamisesta ja uudelleen jakamisesta,— siksi se tulee kiertämättömästi johtamaan jatkuvaan militarisointiin kaikissa maissa, myöskin puolueettomissa ja pienissä maissa. Entä mitä proletaarinaiset tulevat tekemään tämän vastustamiseksi?? Yksinomaanko kiroamaan kaikenlaista sotaa ja kaikkea sotilaallista, yksinomaanko vain vaatimaan aseistariisuutumista? Sorretun luokan naiset, luokan, joka on todella vallankumouksellinen, eivät milloinkaan suostu sellaiseen häpeälliseen osaan. He sanovat pojilleen: „Vartut kohta isoksi. Sinulle annetaan kivääri. Ota se ja opi hyvin sotataitoa. Tämä taito on proletaareille välttämätön — ei sitä varten, että ampuisit veljiäsi, muiden maiden työläisiä, niin kuin tehdään nykyisessä sodassa ja niin kuin sosialismin petturit kehottavat sinua tekemään, vaan sitä varten, että taistelisit oman maasi porvaristoa vastaan, tekisit lopun riistosta, kurjuudesta ja sodista, ei hurskaiden toivomusten avulla, vaan voittamalla porvariston ja riisumalla sen aseista”.

Jos nykyisen sodan yhteydessä kieltäydytään harjoittamasta tällaista propagandaa ja nimenomaan tällaista propagandaa, niin silloin on parasta olla yleensä puhumatta suuria sanoja kansainvälisestä vallankumouksellisesta sosialidemokratiasta, sosialistisesta vallankumouksesta, sodasta sotaa vastaan.

III

Aseistariisuutumisen kannattajat vastustavat „kansan aseistamista” koskevaa ohjelmapykälää muun muassa siksi, että tämä viimeksi mainittu vaatimus johtaa muka helpommin siihen, että tehdään myönnytyksiä opportunistille. Tarkastelimme edellä tärkeintä: aseistariisuutumisen ja toisaalta luokkataistelun ja yhteiskunnallisen vallankumouksen keskinäistä suhdetta. Tarkastelkaamme nyt aseistariisuutumisvaatimuksen ja opportunistin välistä suhdetta koskevaa kysymystä. Eräänä tärkeimpänä syynä siihen, ettei tuota

vaatimusta voida hyväksyä, on juuri se, että tuo vaatimus ja sen synnyttämät harhaluulot ehdottomasti heikentävät ja lamauttavat taisteluamme opportunistia vastaan.

Tämä taistelu on epäilemättä Internationalen tärkein päiväjärjestyksessä oleva kysymys. Imperialisminvastainen taistelu, jota ei ole sidottu erottamattomasti opportunistinvastaiseen taisteluun, on pelkkää sanahelinää tai petosta. Eräs Zimmerwaldin ja Kienthalin³⁰ peruspuutteista, eräs näiden III Internationalen itujen mahdollisen epäonnistumisen perussyistä on juuri se, että kysymystä taistelusta opportunistia vastaan ei edes asetettu avoimesti, puhumattakaan tuon kysymyksen sen suuntaisesta ratkaisemisesta, että välien katkaiseminen opportunistien kanssa on välttämätöntä. Opportunisti on päässyt voitolle — väliaikaisesti — Euroopan työväenliikkeessä. Kaikissa suurimmissa maissa on muodostunut kaksi tärkeintä opportunistin muunnosta: ensiksikin herrojen Plehanovien, Scheidemanien, Legienien, Albert Thomas'in ja Sembat'in, Vanderveldien, Hyndmanien, Hendersonien y.m. avoin, kyynillinen ja sen vuoksi vähemmän vaarallinen sosiali-imperialismi. Toiseksi, verhottu, kautskylainen opportunisti: Kautsky — Haase ja „Sosialidemokraattinen työväenryhmä”³¹ Saksassa; Longuet, Pressemanne, Mayeras y.m. Ranskassa; Ramsay MacDonald y.m. „Riippumattoman työväenpuolueen”³² johtajat Englannissa; Martov, Tshheidze y.m. Venäjällä; Treves y.m. niin sanotut vasemmistoreformistit Italiassa.

Avoin opportunisti on avoimesti ja suoraan vallankumousta ja alkamassa olevia vallankumouksellisia liikehtimisiä ja purkauksia vastaan; se on suoranaisesti liittoutunut hallitusten kanssa, niin erilaisia kuin tuon liiton muodot ovatkin, alkaen osallistumisesta ministeristöön ja aina sotateollisuuskomiteoihin osallistumiseen saakka (Venäjällä)³³. Naamioituneet opportunistit, kautskylaiset, ovat työväenliikkeelle paljon vahingollisempia ja vaarallisempia, sillä he salaavat hyviltä kuulostavien myös-„marxilaisten” sanojen ja pasifististen tunnusten avulla sen, että he puolustavat liittoutumista ensin mainittujen kanssa. Näitä vallalla olevan opportunistin kumppaakin muotoa vastaan on käytävä taistelua proletariaatin politiikan *kaikilla* aloilla: parlamentarismien, ammattiyhdistysten, lakkojen, sotilasopiskelun j.n.e. alalla. Tärkein erikoisuus, joka on

ominainen näille opportunismiin *kummallekin* muodolle, on se, että konkreettisesta *nykyisen sodan ja vallankumouksen yhteyttä* koskevasta kysymyksestä ja *vallankumouksen muista konkreettisista kysymyksistä* ollaan vaiettu, että niitä hämätään tai tulkitaan varovasti, poliisikiellot huomioonottaen. Ja näin menetellään siitä huolimatta, että sodan edellä osoitettiin lukemattomia kertoja sekä epävirallisesti että Baselin manifestissa³⁴ virallisesti nimenomaan *tämän* edessäolleen sodan ja proletarisen vallankumouksen yhteys. Mutta aseistariisuutusvaatimuksen peruspuutteena on kuitenkin juuri se, että siinä kierretään kaikki vallankumouksen konkreettiset kysymykset. Vai ovatko aseistariisuutumisen kannattajat jonkin aivan uudenlaisen aseettoman vallankumouksen kannalla?

Edelleen. Me emme millään muotoa vastusta taistelua reformien puolesta. Me emme halua jättää huomioon ottamatta sitä murehdittavaa mahdollisuutta, että ihmiskunta joutuu — pahimmassa tapauksessa — vielä toiseen imperialistiseen sotaan, jos tästä sodasta ei kehkeydy vallankumousta joukkojen kuohunnan ja tyytymättömyyden lukuisista purkauksista huolimatta ja meidän ponnistuksistamme huolimatta. Me kannatamme sellaista uudistusohjelmaa, jonka *myös* tulee suuntautua opportunisteja vastaan. Opportunistit olisivat vain mielissään siitä, jos antaisimme heidän yksin taistella reformien puolesta ja itse kaikkoaisimme murehdittavaa todellisuutta pakoon jonkin „aseistariisuutumisen” pilvientakaisiin korkeuksiin. „Aseistariisuutuminen” on nimenomaan pahan todellisuuden pakoilemista eikä suinkaan taistelua sitä vastaan.

Sentapaisessa ohjelmassa sanoisimme suunnilleen näin: „Isänmaan puolustamisen tunnus ja sen tunnustaminen, että vv. 1914—1916 imperialistisessa sodassa puolustetaan isänmaata, on vain työväenliikkeen turmelemista porvariston valheella”. Tällainen konkreettinen vastaus konkreettisiin kysymyksiin olisi teoreettisesti oikeampi, proletariaatille paljon hyödyllisempi ja opportunisteille sietämättömämpi kuin aseistariisuutumisen vaatimus ja kieltäytyminen „kaikenlaisesta” isänmaan puolustuksesta. Ja me voisimme lisätä: „Kaikkien imperialististen suurvaltain: Englannin, Ranskan, Saksan, Itävallan, Venäjän, Italian, Japanin ja Yhdysvaltain porvaristosta on tullut niin taantumuksellinen ja se pyrkii niin peräti kiihkeästi maailmanherruuteen, että

jokainen näiden maiden porvariston käymä sota voi olla vain taantumuksellista sotaa. Proletariaatin ei ole ainoastaan vastustettava jokaista tällaista sotaa, vaan sen on myös toivottava „oman” hallituksensa tappiota tällaisissa sodissa ja käytettävä sitä vallankumouksellista kapinaa varten, jos kapina sodan estämiseksi ei onnistu”.

Milliisiä koskevassa kysymyksessä meidän tulisi sanoa: me emme ole porvarillisen, vaan ainoastaan proletaarisen miliisin kannalla. Sen tähden „ei ropoakaan eikä ainoatakaan miestä” vakainaista sotaväkeä eikä myöskään porvarillista miliisiä varten, ei edes sellaisissa maissa kuin Yhdysvallat, Sveitsi, Norja j.n.e. Ja sitäkin suuremmalla syyllä, kun vapaimmissakin tasavaltalaisissa maissa (esim. Sveitsissä) havaitsemme yhä enemmän preussilaistettavan miliisilaitosta, erikoisesti vuosina 1907 ja 1911, ja lahjottavan sitä sotaväen mobilisoimiseksi lakkolaisia vastaan. Me voimme vaatia: upseerien valitsemista kansan toimesta, kaiken sotilaslainkäytön kumoamista, ulkomaalaisten työläisten ja kotimaisten työläisten oikeuksien yhtäläistämistä (tämä on erikoisen tärkeä kohta niiden imperialististen valtioiden suhteen, jotka Sveitsin tapaan riistävät yhä suuremmassa määrässä ja yhä häikäilemättömämmin ulkomaalaisia työläisiä ollen myöntämättä heille oikeuksia), edelleen: oikeutta jokaiselle kyseisen maan sanokaamme sadan hengen ryhmälle muodostaa koko sotataitoon perehtymistä varten vapaita yhdistyksiä, joissa ohjaajat valitaan vapaasti, heidän työnsä maksetaan valtion varoista j.n.e. Vain tällaisissa oloissa proletariaatti voi opiskella sotataittoa todella *itseään* varten eikä omia orjanomistajiaan varten, ja proletariaatin edut vaativat ehdottomasti tällaista opiskelua. Venäjän vallankumous näytti, että vallankumouksellisen liikkeen jokainen menestys, vaikka se olisi vain osittainkin — esimerkiksi tietyn kaupungin, tietyn tehdaskylän valtaaminen, tietyn armeijanosan puolelleen voittaminen, — *pakottaa* voittaneen proletariaatin toteuttamaan ehdottomasti juuri tällaista ohjelmaa.

Vihdoin on itsestään selvää, että opportunistia vastaan ei voida taistella pelkästään ohjelmien avulla, vaan ainoastaan pitämällä jatkuvasti huolta siitä, että ne todella toteutetaan käytännössä. Vararikkoutuneen II Internationalen pahin, kohtalokkain virhe oli se, että sanat eivät vastanneet tekoja, että harjaannutettiin olemaan kaksinaamaisia ja

käyttämään vilpillisesti vallankumouksellisia fraaseja (ks. Kautskyn ja kumpp. nykyistä suhtautumista Baselin manifestiin). Yhteiskunnallisena aatteena — s.o. sellaisena aatteena, jonka synnyttää tietty yhteiskunnallinen tilanne ja joka voi vaikuttaa tiettyyn yhteiskunnalliseen ympäristöön eikä jää jonkun yksilön mielihoiteeksi,— aseistariisuutuminen on nähtävästi saanut alkunsa erikoisista, poikkeuksellisesti ilmenevistä „rauhallisista” elinoloista erinäisissä pikkuvaltioissa, jotka ovat olleet melko pitkän ajan syrjässä sotien veriseltä maailmantieltä ja toivovat voivansa jäädä edelleenkin syrjään. Tästä tulee vakuuttuneeksi, kun miettii tarkemmin esimerkiksi norjalaisten aseistariisuutumisen kannattajien todisteluja: „maammehan on pieni, sotaväkeä meillä on vähän, me emme mahda mitään suurvalloille” (ja siksi me olemme myös voimattomia vastustamaan väkivaltaista mukaanvetämistä tämän tai tuon suurvaltojen ryhmän imperialistiseen *liittoon*)... „me haluamme edelleenkin elää rauhassa syrjäisessä kolkassamme ja jatkaa syrjäseudun politiikkaa, vaatia aseistariisuutumista, pakollisia sovinto-oikeuksia, vakituista puolueettomuutta j.n.e.” („vakituista” — nähtävästi sellaista kuin belgialainen?).

Pikkuvaltioiden pikkuinen pyrkimys pysyä syrjässä, pikkuporvarillinen halu olla mahdollisimman etäällä maailmanhistorian suurtaisteluista, käyttää hyväkseen suhteellisen yksinoikeudellista asemaansa pysyäkseen piintyneen passiivisena — juuri tällainen on se *objektiivinen* yhteiskunnallinen tilanne, joka voi turvata aseistariisuutumisaaatteelle tietyn menestyksen ja leviämisen eräissä pikkuvaltioissa. Tuo pyrkimys on tietenkin taantumuksellinen ja perustuu kauttaaltaan harhaluuloihin, sillä imperialismi vetää pikkuvaltiot joko tavalla tai toisella maailmantalouden ja maailmanpolitiikan pyörteeseen.

Esimerkiksi Sveitsi, sen imperialistiset olot määräävät sille objektiivisesti *kaksi* työväenliikkeen linjaa: opportunistit pyrkivät liitossa porvariston kanssa tekemään Sveitsistä tasavaltalais-demokraattisen monopoliliiton, joka saa tuloja imperialistiseen porvaristoon kuuluville matkailijoilta, ja käyttämään tätä „rauhallista” monopoliasemaa mahdollisimman edullisesti ja niin rauhassa kuin mahdollista.

Sveitsin todelliset sosialidemokraatit pyrkivät käyttämään hyväksi Sveitsin suhteellista vapautta ja „kansainvälistä” asemaa auttaakseen Euroopan työväenpuolueiden

vallankumouksellisten ainesten kiinteän liiton voittoon viemistä. Sveitsissä ei luojan kiitos puhuta „oman omituista” kieltä, vaan kolmea maailmankieltä ja juuri sellaisia, joita puhutaan siihen rajautuvissa sotivissa maissa.

Jos Sveitsin puolueen 20.000 jäsentä kantaisivat viikoittain 2 centimea „erikoista sotaveroa”, niin saisimme vuodessa 20.000 frangia — enemmän kuin tarpeeksi sitä varten, että voitaisiin yleisesikuntien kielloista huolimatta ajoittaisesti julkaista kolmella kielellä ja levittää sotivien maiden työläisten ja sotamiesten keskuuteen kaiken sen, mikä sisältää totuuden alkavasta työläisten kiihtymyksestä, heidän veljeilystään ampumahaudoissa, heidän toiveistaan käyttää aseita vallankumouksellisesti heidän „oman” maansa imperialistista porvaristoa vastaan j.n.e.

Tämä ei ole uutta. Juuri niin tekevät parhaat lehdet, sellaiset kuin „La Sentinelle”, „Volksrecht”, „Berner Tagwacht”³⁵, mutta valitettavasti riittämättömästi. Vain tällaisen toiminnan kautta Aaraun puoluepäivien³⁶ mainiosta päätöksestä voi tulla jotain suurempaa kuin vain mainio päätös.

Kysymys, joka meitä tällä haavaa kiinnostaa, on seuraava: vastaako aseistariisuutusvaatimus Sveitsin sosialidemokraattien keskuudessa ilmenevää vallankumouksellista suuntaa? Ilmeisesti ei. Objektiiivisesti „aseistariisuutuminen” on pikkuvaltioiden mitä kansallisin, spesifiikkisen kansallinen ohjelma eikä suinkaan kansainvälisen vallankumouksellisen sosialidemokratian kansainvälinen ohjelma.

Kirjoitettu syyskuussa 1916

*Julkaistu ensi kerran syys- ja
lokakuussa 1917
„Jugend-Internationale” lehden
9. ja 10. numerossa
Allekirjoitus: N. L e n i n*

*Julkaistaan
lehden tekstin mukaan
Käännös saksan kielestä*

*Venäjän kielellä julkaistu ensi kerran
o. 1929 V. I. Leninin Teosten
2.—3. painoksen XIX osassa*

EKSYKSISSÄ KOLMEN MÄNNYN KESKELLÄ

Bundilaisten „Bjulletenin”³⁷ 1. numerossa (syyskuu 1916) julkaistussa erään bundilaisen Pietarista 26. II. 1916 lähettämässä kirjeessä sanotaan:

„Puolustussotakaavan hyväksyminen käy meidän kohdaltamme monin verroin vaikeammaksi siitä syystä, että ainakaan me emme voi olla vaiti Puolan kysymyksestä, niin kuin venäläiset toverimme toistaiseksi tekevät”. (Älkäämme unohtako, että tämän herran „tovereita” ovat Potresov ja kumpp.) „Ja se seikka, että meidän keskuudessamme eivät edes puolustuskantaiset halua soveltaa Venäjään nähden sanontaa „ilman aluevaltauksia”, on vaikuttava todisteperuste puolustussotaa vastaan niiden mielestä, joille puolustussota on nyt psykologisesti vastenmielistä, sillä he kysyvät ivallisesti: mitäs te puolustatte? Sitä vastoin ajatus Puolan itsenäisyydestä saa tunnustusta yläpiireissä”. (Ei ole selvää, millaisissa.)

Kun me vuoden 1915 päätöslauselmassa sanoimme, että Bundissa on voitolla saksalaismielinen shovinismi*, niin hrat Kosovski ja kumpp. saattoivat vastaukseksi vain haukkua. Heidän oma puoluetoverinsa on nyt vahvistanut heidän omassa äänenkannattajassaan meidän sanamme! Sillä jos „puolustuskantaiset” bundilaiset eivät halua soveltaa „Venäjään nähden” (pankaa merkille, että Saksasta ei mainita sanaakaan!) sanontaa „ilman aluevaltauksia”, niin missä suhteessa tämä oikeastaan eroaa saksalaismielisestä shovinismista?

Jos bundilaiset tahtoisivat ja osaisivat ajatella, niin he huomaisivat olevansa eksyksissä aluevaltauskysymyksessä.

* Ks. Teokset, 21. osa, s. 150. Toim.

Harhailuista ja sekasotkusta on yksi ulospääsy: meidän, jo vuonna 1913 selitetyn ohjelmamme hyväksyminen*. Nimittäin ajaakseen ajatellusti ja rehellisesti aluevaltauksia vastustavaa politiikkaa sorrettujen kansakuntien sosialistien ja demokraattien tulee kaikessa propaganda- ja agitaa-tiotyössään julistaa lurjuksiksi ne sortavien kansakuntien sosialistit (samantekevää, ovatko kysymyksessä isovenäläiset vai saksalaiset, puolalaiset ukrainalaisten suhteen j.n.e.), jotka eivät puolusta johdonmukaisesti ja tinkimättömästi *heidän oman kansakuntansa* sortamien (tai väkivaltaisesti alaisinaan pitämien) kansakuntien eroamisvapautta.

Elleivät bundilaiset hyväksy nyt eivätkä tulevaisuudessa tätä johtopäätöstä, niin syynä siihen on *vain se*, että he eivät halua riitaantua Venäjän Potresovien, Saksan Legienien, Südekumien ja jopa Ledebourien (hän *ei ole* Elsass-Lothringenin eroamisvapauden kannalla), Puolan nationalistien, oikeamminkin sosialishovinistien j.n.e. kanssa.

Pätevä syy, älä muuta sano!

Kirjoitettu syys—lokakuussa 1916

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Ks. Teokset, 19. osa, ss. 539—545. *Toim.*

TERVEHDYS ITALIAN SOSIALISTISEN PUOLUEEN EDUSTAJAKOKOUKSELLE ³⁸

Kalliit toverit!

Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen KK:n nimessä tervehdin Italian sosialistisen puolueen edustajakokousta ja toivotan sille menestystä työssään.

Italian sosialistinen puolue oli sotivien maiden sosialistisista puolueista *ensimmäinen*, jonka onnistui tehdä se, minkä näiden valtioiden kaikki sosialistiset puolueet olisivat voineet ja mikä niiden olisi pitänyt tehdä, jolleivät ne olisi kavaltaneet sosialismia ja siirtyneet porvariston puolelle; nimittäin: kutsua koolle oma edustajakokous, neuvottelukokous tai konferenssi sellaiseen paikkaan, joka ei ole „kotimaisen” sotasensuurin eikä sotilaspäälylystön ulottuvilla, vapaaseen maahan, missä voidaan vapaasti pohtia sosialistien suhtautumista sotaan ja lausua se julki. Sallikaa minun lausua toivomuksenani, että Italian sosialistisen puolueen vapaa — isänmaallisuuden kuonokopasta vapaa — edustajakokous onnistuisi tekemään yhtä paljon ja enemmänkin kuin Italian sosialistinen puolue kokonaisuudessaan on tähän asti tehnyt taistelussa sitä sosialismin kavaltamista vastaan, johon miltei kaikki Euroopan sosialistiset puolueet ovat syyllistyneet.

Meidän puolueemme edustajat olivat yhteistyössä teidän puolueenne edustajien kanssa Zimmerwaldissa ja Kienthalissa. Ja ainoana meitä erottavana vakavana erimielisyytenä oli se, onko välttämätöntä ja tarpeellista erota sosialishovinisteista, t.s. niistä, jotka ovat sanoissaan sosialisteja ja teoissaan shovinisteja, nimittäin kaikista niistä, jotka edustavat tai puolustavat „isänmaan puolustusta” nykyisessä imperialistisessa sodassa ja tukevat välillisesti tai välittömästi „omaa” hallitustaan ja „omaa” porvaristoaan.

tässä siirtomaiden jaosta ja maailmanherruudesta käytävässä taantumuksellisessa ryöstösodassa. Eroaminen sosialishoviniteista on meidän mielestämme historiallisesti väistämätöntä ja välttämätöntä, sillä sitä vaatii proletariaatin vilpittömän ja sanallisiin protesteihin rajoittumaton vallankumouksellinen taistelu sosialismin puolesta. Teidän puolueenne edustajien näkökanta oli se, että vieläkin voidaan luottaa proletariaatin saavan voiton sosialishoviniteista („sciovinisti”) *eroamatta* heistä.

Toivoisimme mielellämme, että tapahtumien kehittyminen maailman sosialistisessa liikkeessä poistaisi yhä enemmän pohjaa tältä meidän väliseltä erimielisyydeltä.

Toisaalta kaikkialla maailmassa, ei ainoastaan sotivissa maissa, vaan myös tärkeimmissä puolueettomissa maissa, esim. kehittyneessä kapitalistimaassa, Amerikan Yhdysvalloissa, työväenliike jakautuu *tosiasiallisesti* yhä enemmän kahtia, niihin, jotka kannattavat, ja niihin, jotka vastustavat „isänmaan puolustusta” kyseisessä imperialistisessa sodassa sekä niissä tulevisissa imperialistisissa sodissa, joita kaikkien nykyisten niin sanottujen „suur”-valtojen koko politiikalla valmistellaan ja kehitellään.

Toisaalta luimme äskettäin erikoisella mielihyvällä „*Avanti*”³⁹ lehdestä, sosialistisen puolueen pää-äänenkannattajasta, toimituksen artikkelin: „La chiusura della conferenza socialista tedesca”*. Tämä Saksan sosialistisen puolueen konferenssi on maailman sosialistisen liikkeen huomattavimpia tapahtumia viime kuukausien ajalta, sillä siinä törmäsivät yhteen ei ainoastaan Saksan, vaan *koko maailman* sosialistisen liikkeen *kolme* tärkeintä suuntaa: ensiksikin ilmeisten sosialishovinitien suunta, jollaisia ovat Legien, David ja kumpp. Saksassa, Plehanov, Potresov, Tshhenkeli Venäjällä, Renaudel ja Sembat Ranskassa, Bissolati ja hänen puolueensa Italiassa; toiseksi suunta, joka hyväksyy sosialishovinismin perusaatteen, nimittäin „isänmaan puolustuksen” tässä sodassa, ja tahtoo saattaa tuon aatteen sopusointuun todellisen sosialismin ja internationalismin kanssa, Haasen ja Kautskyn suunta, ja kolmanneksi todella sosialistinen ja internationalistinen suunta, jota edustavat Saksassa „Internationale” ryhmä ja „Saksan internationalististen sosialistien”⁴⁰ ryhmä.

* — „Saksan sosialistien konferenssi päätynyt”. *Toim.*

Antaessaan arvionsa näistä kolmesta suunnasta „Avanti!” kirjoitti mainitussa artikkelissa (№ 269, 27. IX. 1916):

„...il proletariato tedesco finirà indubbiamente per trionfare contro i Legien, gli Ebert ed i David, che anno preteso di compromettere la sua azione di classe nei tristi patteggiamenti coi Bethmann-Hollweg e gli altri fautori della guerra. Di questo noi abbiamo la più schietta certezza”.

Noi abbiamo la medesima certezza.

„Piuttosto — jatkaa „Avanti!” — la conferenza dei socialisti tedeschi ci lascia incerti circa l’atteggiamento prossimo di una parte della opposizione, quella che ebbe per esponente principale l’Haase”.

„Il gruppo „Internazionale” con Liebknecht, con Mehring, con Clara Zetkin, con Rosa Luxemburg — con tutti gli altri „sabotatori e traditori della patria” è perfettamente a posto”.

...„Meno conseguente ci è parso Haase”*.

Ja „Avanti!” selittää, että sen mielestä Haasen ja hänen ryhmänsä „epäjohtonmukaisuus”, jota me sanomme lehdistössämme maailman sosialistisen liikkeen *kautskylaiseksi* suuntaukseksi, on siinä,

*että „essi non accettano le logiche e naturali conseguenze cui sono giunti Liebknecht e compagni”**.*

Näin kirjoittaa „Avanti!”.

Yhdymme sydämemme pohjasta tuohon „Avanti!” lehden lausuntoon. Olemme varmoja siitä, että „Vorwärts”⁴¹, Saksan sosialidemokraattien pää-äänenkannattaja ja kautskylaisen suuntauksen tärkein äänenkannattaja, on erehtynyt kirjoittaessaan 7. X. 1916 ilmestyneessä numerossaan näiden „Avanti!” lehden sanojen johdosta,

„dass der „Avanti!” über die Parteiverhältnisse und Parteivorgänge in Deutschland *nicht ganz zutreffend informiert ist*”***.

* — „Saksan proletariaatti on epäilemättä pääsevä loppujen lopuksi voitolle Legieneistä, Eberteistä ja Davideista, jotka ovat yrittäneet komprometoida sen luokkataistelua tekemällä surkeita sopimuksia Bethmann-Hollwegien ja muiden sodankannattajien kanssa. Siitä me olemme vilpittömästi vakuuttuneita”.

Mekin olemme siitä vakuuttuneita.

„Kuitenkin”, jatkaa „Avanti!”, „Saksan sosialistien konferenssi ei anna melle varmuutta siitä, miten käyttäytyy tulevaisuudessa opposition se osa, jonka pääedustaja on Haase”.

„„Internationale” ryhmä ja Liebknecht, Mehring, Klara Zetkin, Rosa Luxemburg — ja kaikki muut „sabotoijat ja isänmaan petturit” — jäävät pysyvästi vartio-paikalleen”.

...„Haase tuntuu meistä vähemmän johdonmukaiselta”.

Toim.

** — „he eivät hyväksy niitä loogillisia ja luonnollisia johtopäätöksiä, joihin Liebknecht toverineen on päätenyt”. Toim.

*** — „että „Avanti!” ei ole aivan paikkansapitävästi informoitu asiaintilasta Saksan puolueessa ja puoluetapahtumista”. Toim.

Olemme varmoja siitä, että „*Avanti!*” on informoitu „ganz zutreffend”* ja ettei se sattumoisin pidä Haasen ryhmää väärässä olevana ja Liebnechtin ryhmää oikeassa olevana. Siksi luotamme siihen, että Italian sosialistinen puolue voi Liebnechtin periaatteiden ja taktiikan puolustamisen ansiosta ottaa huomattavan paikan kansainvälisessä sosialistisessa liikkeessä.

Meidän puolueemme on suunnattomasti vaikeammissa oloissa kuin Italian puolue. Koko lehdistömme on lakkautettu. Mutta ulkomailtakin käsin meidän on onnistunut auttaa Venäjällä olevien toveriemme taistelua. Todistuksena siitä, että tämä puolueemme sodanvastainen taistelu Venäjällä on todella ollut eturivin *työläisten* ja *työläisjoukkojen* taistelua, ovat seuraavat kaksi tosiasiaa: ensiksikin tsaarihallitus on karkottanut Siperiaan sodanvastaisen vallankumouksellisen propagandan vuoksi puolueemme työläisedustajat, jotka työläiset valitsivat Venäjän teollisimmissa kuvernementeissa, Petrovskin, Shagovin, Badajevin, Samoilovin ja Muranovin. Toiseksi, heidän karkottamisestaan oli jo kulunut pitkä aika, kun puolueeseemme kuuluvat Pietarin eturivin työläiset kieltäytyivät jyrkästi osallistumasta sotateollisuuskomiteoihin.

Tammikuussa 1917 kokoontuu Entente-Sozialisten konferenssi⁴². Yritimme kerran kokeeksi osallistua samantapaiseen konferenssiin Lontoossa⁴³, mutta edustajaltamme kiellettiin puheoikeus heti, kun hän julkeni sanoa totuuden Euroopan sosialistien petturuudesta. Sen tähden luulemme, että moisissa konferensseissa sopii olla vain herrojen Bissoletin, Plehanovin, Sembat’*n* ja tutti quanti**. Sen tähden aiomme kieltäytyä menemästä konferenssiin ja kääntyä Euroopan työläisten puoleen kirjelmällä, jossa paljastamme sosialishovinistien harjoittaman kansan pettämisen.

Tervehdin vielä kerran Italian sosialistisen puolueen konferenssia ja toivotan sille menestystä työssään.

Kirjoitettu lokakuun alkupuolella 1916

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVII Lenin-rokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — „aivan paikkansapitävästi”. *Toim.*

** — heidän kaltaistensa. *Toim.*

„ASEISTARIISUUTUMIS”-TUNNUKSESTA

Useissa, etupäässä pienissä maissa, jotka ovat syrjässä nykyisestä sodasta, esim. Ruotsissa, Norjassa, Hollannissa, Sveitsissä, kuuluu ääniä, jotka vaativat vaihtamaan sosialidemokraattien minimiohjelman vanhan pykälän: „miliisi” eli „kansan aseistaminen” uuteen: „aseistariisuutuminen”. Kansainvälisen nuorisojärjestön äänenkannattajan „Jugend-Internationale” („Nuorisointernationale”) lehden 3. numerossa on julkaistu aseistariisuutumista puoltava toimituksen artikkeli. Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokousta varten laadituissa sotakysymystä koskevissa R. Grimmin „teeseissä” havaitsemme annettavan myöten „aseistariisuutumis”-aatteelle. Sveitsiläisessä aikakauslehdessä „Neues Leben” („Uusi Elämä”) vuodelta 1915 Roland-Holst on esiintyvinään molempien vaatimusten „sovittamisen” puolesta, mutta puolustaakin itse asiassa samaa myöten antamista. Kansainvälisen vasemmistoryhmän äänenkannattajan „Vorbote” („Edelläkävijä”) lehden 2. numerossa on julkaistu hollantilaisen marxilaisen Wynkoopin artikkeli, jossa puolletaan entistä kansan aseistamisen vaatimusta. Kuten alempana julkaistuisia kirjoituksista⁴⁴ näkyy, skandinaivialaiset vasemmistolaiset hyväksyvät „aseistariisuutumisen” tunnustaen väliin, että siinä on pasifismin ainesta.

Tarkastelkaamme lähemmin aseistariisuutumista puolustavien näkökantaa.

I

Eräitä tärkeimpiä aseistariisuutumisen puolesta esitettyjä perusteita on seuraava päätelmä, jota ei aina sanota suoraan: me vastustamme sotaa, yleensä kaikkea sotaa, ja

tämän katsomuksemme konkreettisin, selvin ja suorin ilmaus onkin aseistariisuutumista.

Tuon päätelmän virheellisyydestä puhuimme Juniuksen kirjasta käsittelevässä artikkelissa, johon kehotammekin lukijaa tutustumaan *. Sosialistit eivät voi olla kaikenlaista sotaa vastaan, elleivät he lakkaa olemasta sosialisteja. Ei saa antautua nykyisen imperialistisen sodan sokaistavaksi. Imperialismin kaudella ovat tyypillisiä nimenomaan tällaiset „suur”-valtojen väliset sodat, mutta mahdottomia eivät suinkaan ole demokraattisetkaan sodat eivätkä kapinat, esim. sellaiset, joissa sorretut kansat taistelevat niitä sortavia kansoja vastaan vapautuakseen sorrosta. Väistämättömiä ovat proletariaatin kansalaissodat porvaristoa vastaan sosialismin puolesta. Mahdollisia ovat yhdessä maassa voittaneen sosialismin sodat muita, porvarillisia tai taantumuksellisia maita vastaan.

Aseistariisuutuminen on sosialismin ihanne. Sosialistisessa yhteiskunnassa ei tule olemaan sotia, siis suoritetaan aseistariisuutuminen. Mutta ei se ole sosialisti, joka luulee sosialismin toteutuvan *ilman* yhteiskunnallista vallankumousta ja proletariaatin diktatuuria. Diktatuuri on välittömästi *väkivaltaan* nojaavaa valtiovaltaa. XX vuosisadalla — kuten yleensäkin sivilisaation kaudella — väkivalta ei merkitse nyrkkiä eikä patukkaa, vaan *sotaväkeä*. „Aseistariisuutumisen” ottaminen ohjelmaan on samaa kuin sanoa yleensä: me vastustamme aseiden käyttöä. Tässä ei ole graaniakaan marxilaisuutta samoin kuin siinäkään, jos sanoisimme: me vastustamme väkivallan käyttöä!

Huomautamme, että kansainvälisessä mitassa tästä kysymyksestä on väitelty etupäässä, ellei yksinomaisesti, saksan kielellä. Saksan kielessä on kuitenkin käytetty kahta sanaa, joiden välistä eroa ei ole helppo ilmaista venäjän kielellä. Toinen merkitsee varsinaisesti „aseistariisuutumista” ja esim. Kautsky ja kautskylaiset käyttävät sitä merkitsemään aseistuksen supistamista. Toinen merkitsee varsinaisesti „aseistariisumista” ja sitä käyttävät etupäässä vasemmistolaiset merkitsemään militarismin poistamista, minkä tahansa militäärisen (sotilas-) järjestelmän poistamista. Puhumme tässä artikkelissa jälkimmäisestä vaatimuksesta,

* Ks. Teokset, 22. osa, ss. 295—310. *Toim.*

joka on tavanomainen eräiden *vallankumouksellisten* sosialidemokraattien keskuudessa.

Kautskylainen „aseistariisuutumisen” saarnaaminen, jossa vedotaan juuri imperialististen suurvaltojen nykyisiin hallituksiin, on mitä latteinta opportunistia, porvarillista pasifismia, jolla *itse asiassa* — imelien kautskyläisten „hurskaista toivomuksista” huolimatta — houkutellaan työläiset pois vallankumouksellisesta taistelusta. Sillä moisella saarnaamisella työläisten mieliin syövytetään sitä ajatusta, että imperialististen valtojen nykyisiä, porvarillisia hallituksia *eivät* muka sido finanssipääoman tuhannet siteet eivätkä kymmenet ja sadat vastaavanlaiset (t.s. rosvous- ja ryöväyshenkiset, imperialistista sotaa valmistelevat) keskinäiset *salaiset sopimukset*.

II

Sorrettu luokka, joka ei pyri oppimaan aseiden käyttöä eikä omaamaan aseita, ansaitsisi vain sen, että sitä kohdeltaisiin kuin orjia. Emmehän me voi, porvarillisiksi pasifisteiksi tai opportunisteiksi muuttumatta, unohtaa, että elämme luokkayhteiskunnassa ja ettei siitä ole eikä voi olla muuta ulospääsyä kuin luokkataistelu ja hallitsevan luokan vallan kukistaminen.

Jokaisessa luokkayhteiskunnassa — riippumatta siitä, perustuuko se orjuuteen, maaorjuuteen vai kuten nykyään palkkatyöhön,— sortava luokka on aseistettu. Ei vain nykyinen vakinainen sotaväki, vaan myös nykyinen miliisi — jopa demokraattisimmissakin porvarillisissa tasavalloissa, kuten esim. Sveitsissä,— on porvariston aseistautumista proletariaattia *vastaan*. Tämä on niin alkeellinen totuus, että tuskinpa lienee tarpeellista käsitellä sitä erikoisemmin. Riittää, kun mainitaan sotaväen (m.m. tasavaltalais-demokraattisen miliisiväen) käyttämisestä lakkolaisia vastaan, mikä on yleinen ilmiö poikkeuksetta kaikissa kapitalistisissa maissa. Porvariston aseistautuminen proletariaattia vastaan on nykyisen kapitalistisen yhteiskunnan huomattavimpia, olennaisimpia ja tärkeimpiä tosiasioita.

Ja tästä tosiasiasta huolimatta vallankumouksellisia sosialidemokraatteja kehoitetaan esittämään „aseistariisuutumis”-„vaatimus”! Se on samaa kuin täydellinen luokka-

taistelukannasta luopuminen, yleensä vallankumousajatuk-
sen hylkääminen. Tunnuksenamme olkoon: proletariaatin
aseistaminen porvariston voittamiseksi, pakkoluovuttami-
seksi ja aseistariisumiseksi. Se on vallankumouksellisen
luokan ainoa mahdollinen taktiikka, taktiikka, joka juontuu
kapitalistisen militarismien koko *objektiivisesta kehityksestä*
ja jonka tuo kehitys sanelee. Vasta sen *jälkeen*, kun prole-
tariaatti on aseistariisunut porvariston, se voi, maailman-
historiallista tehtäväänsä kavaltamatta, heittää romutetta-
vaksi ylipäänsä kaikki aseet, ja proletariaatti epäilemättä
tekee sen, mutta vasta sitten eikä missään tapauksessa
aikaisemmin.

Kun nykyinen sota herättää taantumuksellisten kristillisten
sosialistien, vetistelevien pikkuporvarien keskuudessa
vain kauhua ja pelkoa, vain inhoa kaikkea aseenkäyttöä,
verenvuodatusta, kuolemaa y.m.s. kohtaan, niin meidän on
sanottava: kapitalistinen yhteiskunta on ollut ja tulee aina
olemaan *lopulta kauhua*. Ja kun nykyinen, kaikista
sodista taantumuksellisin sota valmistele nyt tuolle yhteis-
kunnalle *kauheaa loppua*, niin meillä ei ole mitään syytä
joutua epätoivoon. Mutta nimenomaan epätoivon ilmausta
eikä mitään muuta on objektiiviselta merkitykseltään aseis-
tariisutumisen „vaatiminen” — oikeammin sanoen: aseista-
riisutumisesta haaveileminen — tällaisena aikana, jolloin
itse porvariston voimin valmistellaan kaikkien nähden
ainoa laillista ja vallankumouksellista sotaa, nimittäin
kansalaisotaa imperialistista porvaristoa vastaan.

Sille, joka sanoo tämän olevan elämästä irrallista teoriaa,
muistutamme kahdesta maailmanhistoriallisesta tosiasiasta:
toisaalta trustien merkityksestä ja naisten tehdastyön osuu-
desta ja toisaalta vuoden 1871 Kommuunista ja vuoden 1905
joulukuun kapinasta Venäjällä.

Porvariston asia on kehittää trusteja, ajaa lapsia ja
naisia tehtaisiin, piinata heitä siellä, turmella ja tuomita
äärimmäiseen kurjuuteen. Me emme „vaadi” emmekä „kan-
nata” tällaista kehitystä, me taistelemme sitä vastaan.
Mutta *miten* taistelemme? Tiedämme, että trustit ja naisten
tehdastyö ovat edistyksellistä. Me emme halua kulkea
taaksepäin, käsityöhön, esimonopolistiseen kapitalismiin,
naisten kotityöhön. Eteenpäin trustien y.m.s. kautta ja niitä
pitemmälle sosialismiin!

Tämä kehityksen *objektiivisen kulun* huomioiva päätelmä pitää vastaavin muutoksin paikkansa myös kansan nykyisen militarisoinnin suhteen. Tänäpäin imperialistinen porvaristo militarisoi koko kansan, myös nuorison. Huomenna se kaikei ryhtyy militarisoimaan naisia. Tämän johdosta meidän on sanottava: sitä parempi! Pikemmin eteenpäin! Mitä pikemmin, sitä lähempänä on aseellinen kapina kapitalismia vastaan. Voivatko sosialidemokraatit antaa nuorison y.m. militarisoimisen pelästyttää itseään, jos he eivät unohda Kommuunin antamaa esimerkkiä? Se ei ole „elämästä irrallista teoriaa” eikä haave, vaan tosiasia. Ja olisi tosiaankin jo kerrassaan huono juttu, jos sosialidemokraatit alkaisivat kaikista taloudellisista ja poliittisista tosiasioista huolimatta epäillä sitä, että imperialismin kauden ja imperialististen sotien täytyy kiertämättömästi johtaa tällaisten tosiasioiden toistumiseen.

Eräs Kommuunin porvarillisista havainnoitsijoista kirjoitti toukokuussa 1871 eräessä englantilaisessa lehdessä: „Jos Ranskan kansakunta muodostuisi yksinomaan naisista, niin kuinka hirvittävä kansakunta se olisikaan!”. Naiset ja lapset 13-vuotiaista alkaen taistelivat Kommuunin aikana rinnan miesten kanssa. Toisin ei voi olla myöskään tulevaisuudessa taisteltaessa porvariston kukistamiseksi. Proletaarinaiset eivät tule katsomaan passiivisina sivusta, kun hyvin-aseistautunut porvaristo alkaa ampuu huonosti-aseistautuneita tai aseettomia työläisiä. He tarttuvat aseisiin, kuten vuonna 1871, ja nykyisistä pelotelluista kansakunnista — oikeamminkin nykyisestä työväenliikkeestä, jota opportunistit ovat hajottaneet enemmän kuin hallitukset, — kehkeytyy varmasti, ennemmin tai myöhemmin, mutta kehkeytyy aivan varmasti vallankumouksellisen proletariaatin kansainvälinen „hirveiden kansakuntien” liitto.

Nykyään koko yhteiskunnallinen elämä on militarismin läpikäymä. Imperialismi on suurvaltojen ankaraa taistelua maailman jakamisesta ja uudelleen jakamisesta, — siksi se tulee kiertämättömästi johtamaan jatkuvaan militarisointiin kaikissa maissa, myöskin puolueettomissa ja pienissä maissa. Entä mitä proletaarinaiset tulevat tekemään tämän vastustamiseksi? Yksinomaanko kiroamaan kaikenlaista sotaa ja kaikkea sotilaallista, yksinomaanko vain vaatimaan aseistariisuutumista? Sorretun luokan naiset, luokan, joka on todella vallankumouksellinen, eivät

milloinkaan suostu sellaiseen häpeälliseen osaan. He sanoivat pojilleen:

„Vartut kohta isoksi. Sinulle annetaan kivääri. Ota se ja opi hyvin sotataitoa. Tämä taito on proletaareille välttämätön — ei sitä varten, että ampuisit veljiäsi, muiden maiden työläisiä, niin kuin tehdään nykyisessä sodassa ja niin kuin sosialismin petturit kehottavat sinua tekemään, vaan sitä varten, että taistelisit oman maasi porvaristoa vastaan, tekisit lopun riistosta, kurjuudesta ja sodista, ei hurskaiden toivomusten avulla, vaan voittamalla porvariston ja riisumalla sen aseista”.

Jos nykyisen sodan yhteydessä kieltäydytään harjoittamasta tällaista propagandaa ja nimenomaan tällaista propagandaa, niin silloin on parasta olla yleensä puhumatta suuria sanoja kansainvälisestä vallankumouksellisesta sosialidemokratiasta, sosialistisesta vallankumouksesta, sodasta sota vastaan.

III

Aseistariisuutumisen kannattajat vastustavat „kansan aseistamista” koskevaa ohjelmapykälää muun muassa siksi, että tämä viimeksi mainittu vaatimus johtaa muka helpommin siihen, että tehdään myönnytyksiä opportunismille. Tarkastelimme edellä tärkeintä: aseistariisuutumisen ja toisaalta luokkataistelun ja yhteiskunnallisen vallankumouksen keskinäistä suhdetta. Tarkastelkaamme nyt aseistariisuutumisvaatimuksen ja opportunismin välistä suhdetta koskevaa kysymystä. Eräänä tärkeimpänä syynä siihen, ettei tuota vaatimusta voida hyväksyä, on juuri se, että tuo vaatimus ja sen synnyttämät harhaluulot ehdottomasti heikentävät ja lamauttavat taisteluamme opportunismia vastaan.

Tämä taistelu on epäilemättä Internationalen tärkein päiväjärjestyksessä oleva kysymys. Imperialisminvastainen taistelu, jota ei ole sidottu erottamattomasti opportunisminvastaiseen taisteluun, on pelkkää sanahelinää tai petosta. Eräs Zimmerwaldin ja Kienthalin peruspuutteista, eräs näiden III Internationalen itujen mahdollisen fiaskon (epäonnistumisen, romahduksen) perussyistä on juuri se, että kysymystä taistelusta opportunismia vastaan ei edes asetettu avoimesti, puhumattakaan tuon kysymyksen sen

suuntaisesta ratkaisemisesta, että välien katkaiseminen opportunistien kanssa on välttämätöntä. Opportunismi on päässyt voitolle — väliaikaisesti — Euroopan työväenliikkeessä. Kaikissa suurimmissa maissa on muodostunut kaksi tärkeintä opportunistien muunnosta: ensiksikin herrojen Plehanovien, Scheidemannien, Legienien, Albert Thomas'in ja Sembat'in, Vanderveldien, Hyndmanien, Hendersonien y.m. avoin, kyynillinen ja sen vuoksi vähemmän vaarallinen sosiali-imperialismi. Toiseksi, verhottu, kautskylainen opportunisti: Kautsky — Haase ja „Sosialidemokraattinen työväenryhmä” Saksassa; Longuet, Pressemanne, Mayeras y.m. Ranskassa; Ramsay MacDonald y.m. „Riippumattoman työväenpuolueen” johtajat Englannissa; Martov, Tshheidze y.m. Venäjällä; Treves y.m. niin sanotut vasemmistoreformistit Italiassa.

Avoin opportunisti on avoimesti ja suoraan vallankumousta ja alkamassa olevia vallankumouksellisia liikehtimisiä ja purkauksia vastaan; se on suoranaisesti liittoutunut hallitusten kanssa, niin erilaisia kuin tuon liiton muodot ovatkin, alkaen osallistumisesta ministeristöön ja aina sotateollisuuskomiteoihin osallistumiseen saakka. Naamioituneet opportunistit, kautskylaiset, ovat työväenliikkeelle paljon vahingollisempia ja vaarallisempia, sillä he salaavat hyviltä kuulostavien myös „marxilaisten” sanojen ja passivistien tunnusten avulla sen, että he puolustavat liittoutumista ensin mainittujen kanssa. Näitä vallalla olevan opportunistien kumpaakin muotoa vastaan on käytävä taistelua proletariaatin politiikan *kaikilla* aloilla: parlamentarismin, ammattiyhdistysten, lakkojen, sotilasopiskelun j.n.e. alalla.

Mikä on se tärkein erikoisuus, joka on ominainen näille vallalla olevan opportunistien *kummallekin* muodolle?

Se, että konkreettisesta *nykyisen sodan ja vallankumouksen yhteyttä* koskevasta kysymyksestä ja *vallankumouksen muista konkreettisista kysymyksistä* ollaan vaiti, että niitä hämätään tai tulkitaan varovasti, poliisikiellot huomioonottaen. Ja näin menetellään siitä huolimatta, että sodan edellä osoitettiin lukemattomia kertoja sekä epävirallisesti että Baselin manifestissa virallisesti nimenomaan tämän *edessäolleen* sodan ja proletarisen vallankumouksen yhteys.

Mutta aseistariisuutumisvaatimuksen peruspuutteena on kuitenkin juuri se, että siinä kierretään kaikki vallankumouksen konkreettiset kysymykset. Vai ovatko aseistariisuutumisen kannattajat jonkin aivan uudenlaisen aseettoman vallankumouksen kannalla?

IV

Edelleen. Me emme millään muotoa vastusta taistelua reformien puolesta. Me emme halua jättää huomioon ottamatta sitä murehdittavaa mahdollisuutta, että ihmiskunta joutuu — pahimmassa tapauksessa — vielä toiseen imperialistiseen sotaan, jos tästä sodasta ei kehkeydy vallankumousta joukkojen kuohunnan ja tyytymättömyyden lukuisista purkauksista huolimatta ja meidän ponnistuksistamme huolimatta. Me kannatamme sellaista uudistusohjelmaa, jonka *myös* tulee suuntautua opportunisteja vastaan. Opportunistit olisivat vain mielissään siitä, jos antaisimme heidän yksin taistella reformien puolesta ja itse kaikkoaisimme murehdittavaa todellisuutta pakoon jonkin „aseistariisuutumisen” pilvientakaisiin korkeuksiin. „Aseistariisuutuminen” on nimenomaan pahan todellisuuden pakoilemista eikä suinkaan taistelua sitä vastaan.

Muuten eräiden vasemmistolaisten eräänä suurimpana puutteena kysymyksen asettelussa, esim. isänmaan puolustusta koskevan kysymyksen asettelussa, on vastauksen riittämätön konkreettisuus. Teorian kannalta on paljon oikeamin ja käytännön kannalta paljon tärkeämpää sanoa, että isänmaan puolustaminen *nykyisessä* imperialistisessa sodassa on porvarillista taantumuksellista petosta, kuin esittää „yleinen” väite „kaikenlaista” isänmaan puolustamista vastaan. Se on väärin, eikä se myöskään „lyö” työväenpuolueiden sisällä olevia työläisten välittömiä vihollisia, opportunisteja.

Miliisiä koskevassa kysymyksessä meidän tulisi sanoa kehittämällä konkreettinen ja käytännön kannalta tarpeellinen vastaus: me emme ole porvarillisen, vaan ainoastaan proletaarisen miliisin kannalla. Sen tähden „ei ropoakaan eikä ainoatakaan miestä” vakinaista sotaväkeä eikä myöskään porvarillista miliisiä varten, ei edes sellaisissa maissa kuin Yhdysvallat, Sveitsi, Norja j.n.e. Ja sitäkin

suuremmalla syyllä, kun vapaimmissakin tasavaltalaisissa maissa (esim. Sveitsissä) havaitsemme yhä enemmän preussilaistettavan miliisilaitosta ja lahjottavan sitä sotaväen mobilisoimiseksi lakkolaisia vastaan. Me voimme vaatia upseerien valitsemista kansan toimesta, kaiken sotilaslainkäytön kumoamista, ulkomaalaisten työläisten ja kotimaisten työläisten oikeuksien yhtäläistämistä (tämä on erikoisen tärkeä kohta niiden imperialististen valtioiden suhteen, jotka Sveitsin tapaan riistävät yhä suuremmassa määrässä ja yhä häikäilemättömämmin ulkomaalaisia työläisiä myöntämättä heille oikeuksia), edelleen: oikeutta jokaiselle kyseisen maan sanokaamme sadan hengen ryhmälle muodostaa koko sotataitoon perehtymistä varten vapaita yhdistyksiä, joissa ohjaajat valitaan vapaasti, heidän työnsä maksetaan valtion varoista j.n.e. Vain tällaisissa oloissa proletariaatti voi oppia sotataitoa todella *itseään* varten eikä omia orjanomistajiaan varten, ja proletariaatin edut vaativat ehdottomasti tällaista opiskelua. Venäjän vallankumous näytti, että vallankumouksellisen liikkeen jokainen menestys, vaikka se olisi vain osittainenkin — esimerkiksi tietyn kaupungin, tietyn tehdaskylän valtaaminen, tietyn armeijan osan puolelleen voittaminen — *pakottaa* voittaneen proletariaatin toteuttamaan ehdottomasti juuri tällaista ohjelmaa.

Vihdoin on itsestään selvää, että opportunismia vastaan ei voida taistella pelkästään ohjelmien avulla, vaan ainoastaan pitämällä jatkuvasti huolta siitä, että ne todella toteutetaan käytännössä. Vararikkoutuneen II Internationalen pahin, kohtalokkain virhe oli se, että sanat eivät vastanneet tekoja, että harjaannutettiin käyttämään vilpillisesti vallankumouksellisia fraaseja (ks. Kautskyn ja kumpp. nykyistä suhtautumista Baselin manifestiin). Tarkastellessamme tältä kannalta aseistariisuutusvaatimusta meidän on ennen muuta asetettava kysymys sen *objektiivisesta* merkityksestä. Yhteiskunnallisena aatteena — s.o. sellaisena aatteena, jonka synnyttää tietty yhteiskunnallinen tilanne ja joka voi vaikuttaa tiettyyn yhteiskunnalliseen ympäristöön eikä jää jonkun yksilön tai kerhon mielijohteeksi, — aseistariisuutuminen on nähtävästi saanut alkunsa erikoisista, poikkeuksellisesti ilmenevistä „rauhallisista” elinoloista erinäisissä pikkuvaltioissa, jotka ovat olleet melko pitkän ajan syrjässä sotien veriseltä maailmantieltä ja toivovat

voivansa jäädä edelleenkin syrjään. Tästä tulee vakuuttuneeksi, kun miettii tarkemmin esimerkiksi norjalaisten aseistariisuutumisen-kannattajien todisteluja: „maammehan on pieni, sotaväkeä meillä on vähän, me emme mahda mitään suurvalloille” (ja siksi me olemme myös voimattomia vastustamaan väkivaltaista mukaanvetämistä tämän tai tuon suurvaltojen ryhmän imperialistiseen *liittoon!*), „me haluamme edelleenkin elää rauhassa syrjäisessä kol-kassamme ja jatkaa syrjäseudun politiikkaa, vaatia aseistariisuutumista, pakollisia sovinto-oikeuksia, vakituista puolueettomuutta j.n.e.” („vakituista” — nähtävästi sellaista kuin belgialainen?).

Pikkuvaltioiden pikkuinen pyrkimys pysyä syrjässä, pikkuporvarillinen halu olla mahdollisimman etäällä maailmanhistorian suurtaisteluista, käyttää hyväkseen suhteellisen yksinoikeudellista asemaansa pysyäksään piintyneen passiivisena — juuri tällainen on se *objektiivinen* yhteiskunnallinen tilanne, joka voi turvata aseistariisuutumisaatteelle tietyn menestyksen ja leviämisen eräissä pikkuvaltioissa. Tuo pyrkimys on tietenkin taantumuksellinen ja perustuu kauttaaltaan harhaluuloihin, sillä imperialismi vetää pikkuvalliot tavalla tai toisella maailmantalouden ja maailmanpolitiikan pyörteeseen.

Valaisemme tätä Sveitsin esimerkin pohjalla. Sveitsin imperialistiset olot määräävät sille objektiivisesti *kaksi* työväenliikkeen linjaa. Opportunistit pyrkivät liitossa porvariston kanssa tekemään Sveitsistä tasavaltalais-demokraattisen monopoliliiton, joka saa tuloja imperialistiseen porvaristoon kuuluville matkailijoilta, ja käyttämään tätä „rauhallista” monopoliasemaa mahdollisimman edullisesti ja niin rauhassa kuin mahdollista. Itse asiassa tuo politiikka on pienen etuoikeutetussa asemassa olevan maan vähäisen etuoikeutetun työläiskerroksen ja kotimaisen porvariston liiton politiikkaa, joka on suunnattu proletariaatin joukkoja *vastaan*. Sveitsin todelliset sosialidemokraatit pyrkivät käyttämään hyväksi Sveitsin suhteellista vapautta ja „kansainvälistä” asemaa (sitä, että sen naapurimaat ovat korkean kulttuurin maita, edelleen sitä seikkaa, että Sveitsissä ei luoja kiitos puhuta „oman omituista” kieltä, vaan kolmea maailmankieltä) laajentaakseen, vahvistaakseen ja lujittaakseen koko Euroopan proletariaatin vallankumouksellisten ainesten *vallankumouksellista* liittoa. Auttakaamme

porvaristoamme säilyttämään mahdollisimman kauan monopoliasemansa Alppien ihanuuksien ratki rauhallisessa kau-passa, niin ehkä meillekin tipahtaa roponen — sitä on *objektiiviselta* sisällöltään sveitsiläisten opportunistien politiikka. Auttakaamme vallankumouksellisen proletariaatin liittoutumista ranskalaisten, saksalaisten, italialaisten keskuudessa porvariston kukistamista varten — sitä on objektiiviselta sisällöltään sveitsiläisten vallankumouksellisten sosialidemokraattien politiikka. Valitettavasti Sveitsin „vasemmistolaiset” eivät toteuta tätä politiikkaansa vielä läheskään riittävässä määrässä, ja mainio päätös, jonka heidän puolueensa edustajakokous hyväksyi Aaraussa vuonna 1915 (vallankumouksellisen joukkotaistelun tunnustaminen), jää toistaiseksi etupäässä paperille. Mutta emme-hän nyt käsittele sitä.

Kysymys, joka meitä tällä haavaa kiinnostaa, on seuraava: vastaako aseistariisuutusvaatimus Sveitsin sosialidemokraattien keskuudessa ilmenevää vallankumouksellista suuntaa? Ilmeisesti ei. Objektiivisesti aseistariisuutus-„vaatimus” vastaa opportunistista, ahtaasti kansallista, pikkuvalltion näköpiiriin rajoittuvaa työväenliikkeen linjaa. Objektiivisesti „aseistariisuutuminen” on pikkuvaltioiden mitä kansallisin, spesifiikkisen kansallinen ohjelma eikä suinkaan kansainvälisen vallankumouksellisen sosialidemokratian kansainvälinen ohjelma.

P. S.* Englantilaisen „Sosialistinen Katsaus” — „The Socialist Review”⁴⁵ — julkaisun, opportunistisen „Riippumattoman työväenpuolueen” äänenkannattajan, viime numerosta (syyskuu 1916) sivulta 287 löydämme tämän puolueen Newcastle’in konferenssin päätöslauselman, jossa kieltäydytään tukemasta *minkä tahansa* hallituksen *mitä tahansa* sotaa, vaikka se „nimellisesti” olisikin „puolustus”-sotaa. Ja sivulta 205 tapaamme toimituksen artikkelissa seuraavan sanonnan: „Me emme hyväksy sinnfeinien kapinaa” (Irlannin vuoden 1916 kapinaa). „Me emme hyväksy mitään aseellista kapinaa, samoin kuin emme hyväksy minkään muunkaan muotoista militarismia ja sotaa”.

* — Postscriptum — jälkikirjoitus. *Toim.*

Tarvinneeko todistella, että nämä „militarismin vastustajat”, *moiset* aseistariisuutumisen puoltajat maassa, joka ei ole pikkuvaltio, vaan suurvalta, ovat mitä pahimpia opportunisteja? Ja teoreettisesti he ovat kuitenkin täysin oikeassa pitäessään aseellista kapinaa myös „eräänä” militarismin ja sodan „muotona”.

Kirjoitettu lokakuussa 1916

*Julkaistu joulukuussa 1916
„Sbornik Sotsial-Demokrata”
kokoelman 2. numerossa
Allekirjoitus: N. L e n i n*

*Julkaistaan
kokoelman tekstin mukaan*

IMPERIALISMI JA SOSIALISTISEN LIIKKEEN HAJAANNUS

Onko olemassa yhteyttä imperialismin ja sen hirveän inhottavan voiton välillä, jonka opportunisti (sosialishovinismin muodossa) on saanut työväenliikkeestä Euroopassa?

Tämä on nykyisen sosialistisen liikkeen peruskysymys. Ja nyt kun olemme puoluekirjallisuudessamme osoittaneet täysin selvästi ensiksikin sen, että aikakautemme ja nykyinen sota ovat luonteeltaan imperialistisia, ja toiseksi sen, että sosialishovinismin ja opportunistin välillä on erottamaton historiallinen yhteys, samoin kuin senkin, että ne ovat aatteellis-poliittiselta sisällöltään yhtäläisiä, voimme ja meidän täytyykin siirtyä erittelemään tätä peruskysymystä.

Aluksi täytyy määritellä mahdollisimman täsmällisesti ja täydellisesti imperialismi. Imperialismi on kapitalismin erikoinen historiallinen vaihe. Tämä erikoisuus on kolminainen: imperialismi on (1) monopolistista kapitalismia; (2) loismaista eli mätänevää kapitalismia; (3) kuolevaa kapitalismia. Imperialismin taloudellisena peruspiirteenä, *olemuksena* on vapaan kilpailun vaihtuminen monopoliin. Monopolismi ilmenee 5 päämuodossa: 1) kartellit, syndikaatit ja trustit; tuotannon keskittyminen on saavuttanut sen asteen, että se on synnyttänyt nämä kapitalistien monopolistiset liittoumat; 2) suurpankkien monopoli-asema: 3—5 jättiläispankkia määräävät koko Amerikan, Ranskan, Saksan talouselämästä; 3) trustit ja finanssioligarkia (finanssipääoma on monopolistista teollisuus-pääomaa, joka on sulautunut yhteen pankkipääoman kanssa) ovat anastaneet *raaka-ainelähteet*; 4) kansainväliset kartellit *ovat aloittaneet* maailman (taloudellisen) jaon. Tällaisia kansainvälisiä kartelleja, jotka hallitsevat *kaikkia* maailman-

markkinoita ja jakavat ne „sovinnollisesti” — kunnes sota jakaa ne *uudelleen* — lasketaan olevan jo toista *sataa!* Pääomanvienti erikoisen luonteenomaisena ilmiönä erotukseksi esimonopolistisen kapitalismin ajan tavaraviennistä on mitä läheisimmin sidottu maailman taloudelliseen jakoon ja valtiolliseen aluejakoon. 5) Maailman alueellinen (siirtomaiden) jako *on suoritettu loppuun.*

Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena Amerikassa ja Euroopassa ja sittemmin myös Aasiassa muodostui lopullisesti vuosiin 1898—1914 mennessä. Espanjan ja Amerikan sota (1898), Englannin ja buurivaltioiden (1899—1902), Venäjän ja Japanin sota (1904—1905) ja Euroopan talouspula vuonna 1900 — nämä ovat maailmanhistorian uuden kauden tärkeimpiä merkkitapahtumia.

Se, että imperialismi on loismaista eli mätänevää kapitalismia, ilmenee ennen kaikkea mätänemistendenssinä, mikä on erikoista *jokaiselle* monopolille tuotannonvälineiden yksityisomistuksen vallitessa. Tasavaltalais-demokraattisen ja taantumuksellisen monarkistisen imperialistisen porvariston välinen ero häviää nimenomaan siksi, että ne kumpikin mätänävät elävältä (mikä ei vähimmässäkään määrässä tee olemattomaksi hämmästyttävän nopeaa kapitalismin kehitystä eri tuotannonaloilla, eri maissa, eri kausina). Toiseksi, kapitalismin mätäneminen ilmenee siinä, että muodostuu hyvin suuri kerros *koroillaeläjiä*, kapitalisteja, jotka elävät „kuponkien leikkuulla”. Neljässä imperialistisessa kehittyneessä maassa: Englannissa, Pohjois-Amerikassa, Ranskassa ja Saksassa arvopapereihin sijoitettu pääoma tekee maata kohti 100—150 *miljardia* frangia, mikä merkitsee maata kohti ainakin 5—8 miljardin vuosituloa. Kolmanneksi, pääoman vienti on neliöön korotettua parasitismia. Neljänneksi, „finanssipääoma pyrkii herruuteen eikä vapauteen”. Imperialismille on ominaista poliittinen taantumus kautta *koko* linjan. Jättiläismitat saavuttanut lahjottavuus ja lahjominen, kaikenlainen suurhuijaus. Viidenneksi, sorrettujen kansojen riisto, joka on erottamattomassa yhteydessä aluevaltauksiin, ja varsinkin siirtomaariisto, jota harjoittaa kourallinen „suur”-valtoja, muuttaa „sivistys”-maailmaa yhä suuremmassa mitassa satamiljoonaisten sivistymättömien kansojen kehoon puretuneeksi loiseksi. Rooman proletaari eli yhteiskunnan kustannuksella. Nykyajan yhteiskunta elää nykyajan

proletaarin kustannuksella. Marx korosti erikoisesti tätä Sismondin syvämielteistä lausuntoa⁴⁶. Imperialismi on hieman muuttanut asianlaitaa. Imperialististen valtojen proletariaatin etuoikeutettu kerros elää osaksi sivistymättömien kansojen satamiljoonaisten joukkojen kustannuksella.

On ymmärrettävää, miksi imperialismi on *kuolevaa* kapitalismia, sosialismiin johtavan *siirtymäkauden* kapitalismia: kapitalismista esiin kasvava monopolijärjestelmä on jo kapitalismin kuolemista, siitä sosialismiin siirtymisen alkua. Imperialismin suorittama valtava työn *yhteiskunnallistaminen* (se, mitä apologeetat — porvarilliset taloustieteilijät sanovat „yhteenpunoitumiseksi”) merkitsee samaa.

Esittäessämme tällaisen määritelmän imperialismista joudumme täydelliseen ristiriitaan K. Kautskyn kanssa, joka ei halua pitää imperialismia „kapitalismin vaiheena”, vaan määrittelee sen finanssipääoman „suosimaksi” *politiikaksi*, „teollisuus”-maiden pyrkimykseksi anektoida „agraari”-maat*. Teorian kannalta tämä Kautskyn määritelmä on läpeensä väärä. Imperialismin erikoisuutena onkin juuri finanssipääoman *eikä* teollisuuspääoman herruus, pyrkimys juuri *kaikenlaisten* maiden *eikä* vain agraari-maiden anektointiin. Kautsky *erottaa* imperialismiin politiikan erilleen sen taloudesta, hän erottaa poliittisen monopolismin erilleen taloudellisesta monopolismista raivatukseen tietä sentapaiselle lattealle porvarilliselle reformismilleen kuin „aseistariisuutumiselle”, „ultraimperialismille” ja muulle samanlaiselle hölynpölylle. Tämän teoreettisen väärennyksen tarkoituksena ja tavoitteena ei ole mikään muu kuin hämätä imperialismiin *syvimät* ristiriidat ja tehdä siten oikeutetuksi „yhtenäisyys”-teoria, „yhtenäisyys” imperialismiin apologeettain, ilmeisten sosialishovinistien ja opportunistien kanssa.

Tätä Kautskyn eroamista marxilaisuudesta olemme jo käsitelleet kylliksi sekä „Sotsial-Demokratissa” että „Kommunistissa”⁴⁷. Meidän venäläiset kautskylaiset, „organomitealaiset” Axelrod ja Spektor etunenässään, samoin Martov ja huomattavassa määrässä Trotskikin, ovat katso-
neet paremmaksi olla käsittelemättä kautskylaisuutta suun-

* „Imperialismi on korkealle kehittyneen teollisuuskapitalismin tuote. Se on jokaisen teollisen kapitalistisen kansakunnan pyrkimystä alistaa ja liittää aluehinsa yhä enemmän *agraari*alueita välittämättä siitä, minkä kansan asumia ne ovat” (Kautsky „Neue Zeitissa” 11/IX 1914).

tana. He eivät ole uskaltaneet puolustaa sitä, mitä Kautsky on kirjoittanut sodan aikana, vaan ovat rajoittuneet joko pelkästään kehuamaan Kautskya (Axelrod saksankielisessä kirjassaan, jonka OK on *luvannut* julkaista venäjäksi) tai viittaamaan Kautskyn yksityiskirjeisiin (Spektator), joissa hän vakuuttaa kuuluvansa oppositioon ja yrittää jesuiittamaisesti tehdä olemattomiksi shovinistiset lausumansa.

Huomautamme, että Kautskyn „käsitys” imperialismista — mikä on samaa kuin sen kaunisteleminen — on taka-askel ei vain Hilferdingin „Finanssipääomaan” verran (niin uutterasti kuin Hilferding nykyään itse puolustaakin Kautskya ja „yhtenäisyyttä” sosialishovinistien kanssa!), vaan myös *sosiaaliliberaali* J. A. Hobsoniin verran. Tämä englantilainen taloustieteilijä, joka ei edes yritä käydä marxilaisesta, määrittelee imperialismiin paljon syvällisemmin ja paljastaa sen ristiriidat vuodelta 1902 olevassa teoksessaan *. Tämä kirjailija (jolta voi tavata miltei kaikki Kautskyn pasifistiset ja „sovittelevat” latteudet) kirjoitti erittäin tärkeästä imperialismiin parasitismia koskevasta kysymyksestä seuraavaa:

Vanhon suurvaltojen voimaa on Hobsonin mielestä heikentänyt kaksi seikkaa: 1) „taloudellinen parasitismi” ja 2) sotaväen muodostaminen riippuvaisuussuhteissa olevista kansoista. „Ensimmäisenä seikkana on tavanomainen taloudellinen parasitismi, jonka mukaisesti isäntävaltio käyttää provinssiaan, siirtomaitaan ja riippuvaisuussuhteissa olevia maita oman hallitsevan luokkansa rikastuttamiseen ja omien alaluokkiensa lahjomiseen, jotta nämä pysyisivät rauhallisina”. Toisesta seikasta Hobson kirjoittaa:

„Imperialismin sokeuden kummallisimpia oireita” (nämä laulut imperialistien „sokeudesta” sopivat paremmin sosialiliberaali Hobsonille kuin „marxilaiselle” Kautskylle) „on se huolettomuus, jolla Iso-Britannia, Ranska ja muut imperialistiset kansakunnat lähtevät tälle tielle. Iso-Britannia on mennyt muita pitemmälle. Useimmat niistä taisteluista, joilla me valloitimme intialaisen valtakuntamme, kävivät sikäläisestä väestöstä muodostetut sotajoukkomme; Intiassa samoin kuin viime aikoina Egyptissäkin on suuria brittiläisten komentamia vakinaisia armeijoita; alkuasukkaat ovat käyneet meitä varten miltei kaikki ne sodat, joilla olemme

* J. A. Hobson, „Imperialism”, London, 1902 (J. A. Hobson, „Imperialismi”, Lontoo, 1902. *Toim.*).

alistaneet valtaamme Afrikan, sen eteläosaa lukuunottamatta”.

Kiinan jakamisen perspektiivi on saanut Hobsonin antamaan seuraavan taloudellisen arvion: „Suurin osa Länsi-Eurooppaa voisi silloin saada sen ulkonäön ja luonteen, mikä nyt on näiden maiden erällä osilla: etelä-Englannilla, Rivieralla, niillä Italian ja Sveitsin seuduilla, missä käy eniten matkailijoita ja asuu rikkaita, nimittäin sellaisia rikkaiden ylimysten pikkuryhmiä, jotka saavat osinkoja ja eläkettä kaukaisesta Idästä, ja hieman huomattavampi ryhmä toimenhaltijoita ja kauppiaita ja suurempi määrä kotiapulaisia ja kuljetusalalla ja tuotteiden loppujalostuksen suorittavassa teollisuudessa työskenteleviä työläisiä. Tärkeimmistä teollisuusaloista tulisi loppu, ja elintarvikkeita ja puolivalmisteita virtaisi massatuotteina pakkoveron muodossa Aasiasta ja Afrikasta”. „Sellaisia mahdollisuuksia tarjoaa meille länsivaltojen laajempi yhteenliittymä, Euroopan suurvaltojen liitto: se ei ainoastaan olisi viemättä eteenpäin maailman sivilisaation asiaa, vaan saattaisi merkitä hirveän suurta Lännen parasitismien vaaraa: erottaa erilliseksi ryhmäksi teollisesti kehittyneet kansakunnat, joiden yläluokat saisivat valtavan suurta pakkoveroa Aasiasta ja Afrikasta ja pitäisivät tämän pakkoveron turvin yllä suuria, nöyriä toimitsija- ja palvelijajoukkoja, jotka eivät enää työskentelisi maatalouden ja teollisuuden massatuotteiden tuotannossa, vaan olisivat yksilöiden palveluksessa tai toisarvoisessa teollisessa työssä uuden finanssiylimystön valvonnan alaisina. Ne, jotka ovat valmiit viittaamaan kintaalla sellaiselle teorialle” (olisi pitänyt sanoa: perspektiiville) „käsittelyä ansaitsemattomana, ajatelkoot niitä taloudellisia ja sosiaalisia oloja, jotka vallitsevat nykyisen etelä-Englannin niissä piirikunnissa, jotka on jo saatettu sellaiseen tilaan. Ajatelkoot he sitä, miten tavattoman laajaksi tällainen järjestelmä saattaisi muodostua, jos Kiina alistettaisiin sentapaisten rahamiesryhmien, „pääoman sijoittajain” (koroillaeläjäin) ja heidän poliittisten ja kauppa- ja teollisuuspalvelijainsa taloudelliseen valvontaan, jotka pumppaavat tuloja säiliöstä, joka potentiaalisesti on suurimpia, mitä maailma on koskaan nähnyt, tarkoituksenaan käyttää nuo voittotulot Euroopassa. Tilanne on tietenkin liian monimutkainen ja maailman voimien peli liian vaikea arvioitavaksi, jotta voitaisiin pitää

hyvin uskottavana joko tätä tai tuota, vain jotain yhdensuuntaista tulevaisuuden tulkintaa. Mutta ne vaikutteet, jotka ohjaavat Länsi-Euroopan imperialismia nykyään, sysäävät tähän suuntaan, ja elleivät ne kohtaa vastarintaa, ellei niitä johdeta toiseen suuntaan, niin ne tulevat suuntaamaan kehitystä nimenomaan sellaiseen lopputulokseen”.

Sosiaaliliberaali Hobson ei näe sitä, että tällaista „vastarintaa” voi tehdä *vain* vallankumouksellinen proletariaatti ja *vain* sosiaalisen vallankumouksen muodossa. Siksipä hän onkin sosialiliberaali! Mutta jo vuonna 1902 hän käsitti varsin hyvin niin „Euroopan Yhdysvaltojen” merkityksen (tietäköön kautskylainen Trotski tämän!) kuin myös kaiken sen, minkä eri maiden *vilpilliset kautskylaiset* hämäävät, nimittäin, että *opportunistit* (sosialishovinitit) toimivat yhdessä imperialistisen porvariston kanssa *juuri* siihen suuntaan, joka johtaa Aasian ja Afrikan harteilla ratsastavan imperialistisen Euroopan muodostumiseen, että objektiivisesti *opportunistit* ovat pikkuporvaristosta ja eräistä työväenluokan kerroksista muodostunut osa, joka *on lahjottu* imperialistien ylimääräisen voittotulon varoilla ja josta on tehty kapitalismin *vahtikoiria* ja työväenliikkeen *harhaannuttajia*.

Tähän taloudelliseen ja sen vuoksi syvällisimpään yhteyteen, joka on olemassa nimenomaan imperialistisen porvariston ja työväenliikkeessä nykyisin (pitkäksiköhän ajaksi?) voittaneen opportunistien välillä, olemme viitanneet monesti niin artikkeleissa kuin puolueemme päätöslauselmissakin. Siitä olemme muun muassa tehneet sen johtopäätöksemme, että on ehdottomasti erottava sosialishoviniteista. Kautskylaisemme ovat katsoneet paremmaksi välttää kysymystä! Martov esim. turvautui jo referaateissaan sofismiin, joka sanomalehdessä „Izvestija Zagranitshnogo Sekretariata OK”⁴⁸ (№ 4, huhtikuun 10 pnä 1916) on esitetty seuraavalla tavalla:

— — — „Vallankumouksellisen sosialidemokratian asia olisi perin huonolla kannalla, jopa toivotonkin, jos henkisesti kehitykseltään „intelligenssiä” lähimpänä olevat ja parhaat ammattityöläisten ryhmät fataalisesti jättäisivät sen siirtyen opportunistisiin”...

Typerän „fataalisesti”-sanan ja eräänlaisen „väärinpeluun” avulla *on kierretty* se *tosiasia*, että *tietyt* työläiskerrokset *ovat siirtyneet* opportunistien ja imperialistien

porvariston kannalle! Eivätkä Organisaatiokomitean sofistit muuta tahdokaan kuin *kiertää* tämän tosiasian! He kuittavat asian sillä „virallisella optimismilla”, jolla nykyisin keikaroivat niin kautskylainen Hilferding kuin monet muutkin: objektiiviset olot muka takaavat proletariaatin yhtenäisyyden ja vallankumouksellisen virtauksen voiton! me olemme muka „optimisteja” proletariaatin suhteen!

Mutta todellisuudessa he, kaikki nuo kautskylaiset, Hilferding, orgkomitealaiset, Martov ja kumpp. ovat *optimisteja... opportunistien* suhteen. Siinä asian ydin!

Proletariaatti on kapitalismin — ei yksin Euroopan eikä yksin imperialistisen, vaan maailman kapitalismin lapsi. Maailman mittakaavassa „proletariaatti” tietenkin „tulee” olemaan yhtenäinen ja sen keskuudessa pääsee „ehdottomasti” voitolle sosialidemokratia joko 50 vuotta aikaisemmin tai 50 vuotta myöhemmin — *tuon* mittakaavan kannalta katsoen tämä on sivukysymys. Kysymys ei ole siitä, herrat kautskylaiset, vaan siitä, että *te* nyt *nöyristellette* Euroopan imperialistisissa maissa opportunistien edessä, jotka ovat *vieraita* proletariaatille, proletaarien luokalle, ja porvariston palvelijoita, asiamiehiä, sen vaikutuksen välittäjiä ja joista *vapautumatta* työväenliike jää *porvarilliseksi työväenliikkeeksi*. Kun te saarnaatte, että on oltava „yksimielisiä” opportunistien, Legienien ja Davidien, Plehanovien tai Tshhenkelien ja Potresovien j.n.e. kanssa, niin te objektiivisesti puolustatte sitä työväen *orjuuttamista*, jota imperialistinen porvaristo harjoittaa työväenliikkeessä olevien parhaimpien asiamiestensä välityksellä. Vallankumouksellisen sosialidemokratian voitto maailman mitassa on ehdottoman kiertämätön, mutta se on kääntymässä ja kääntyy, on koitumassa ja koituu vain teidän tappioksenne, se tulee olemaan teidän tappionne.

Engels ja Marx tarkkailivat Englannissa useiden vuosikymmenien kuluessa, likipitään vuodesta 1858 vuoteen 1892, niiden kahden, nykyisessä työväenliikkeessä esiintyvän tendenssin, vieläpä *kahden* puolueenkin kehittymistä, jotka ovat niin näkyvästi erkaantuneet toisistaan kaikkialla maailmassa vuosina 1914—1916.

Marx ja Engels eivät eläneet maailman kapitalismin imperialistiseen kauteen saakka, joka alkoi aikaisintaan vasta vuosina 1898—1900. Mutta jo XIX vuosisadan puolivälistä lähtien Englannin erikoisuutena oli se, että siellä

oli ainakin *kaksi* imperialismiin huomattavinta erikoispiirrettä: (1) äärettömät siirtomaat ja (2) monopolivoitot (mikä johtui sen monopoliasemasta maailmanmarkkinoilla). Kummassakin suhteessa Englanti oli silloin poikkeuksena kapitalististen maiden joukossa, ja analysoidessaan tätä poikkeusta Engels ja Marx osoittivat täysin selvästi ja määritellysti opportunistismin voiton (väliaikaisen) Englannin työväenliikkeessä olevan *yhteydessä* siihen.

Vuoden 1858 lokakuun 7 pille päivätyssä kirjeessään Engels kirjoitti Marxille: „Englannin proletariaatti porvarillistuu tosiasiaassa yhä enemmän, joten tuo kaikista kansakunnista porvarillisin kansakunta haluaa nähtävästi johtaa asiat loppujen lopuksi siihen, että sillä on porvariston *ohella* porvarillinen ylimystö ja porvarillinen proletariaatti. Koko maailmaa riistävän kansakunnan taholta sellainen on tietenkin tietystä suhteesta lainmukaista”⁴⁹. Sorgelle lähettämässään vuoden 1872 syyskuun 21 pille päivätyssä kirjeessään Engels ilmoittaa, että Hales nosti Internationalen liittoneuvostossa ison skandaalin ja sai hyväksytyksi paheksumislausunnon Marxille sellaisten sanojen johdosta, että „Englannin työväenjohtajat ovat myyneet itsensä”. Marx kirjoittaa Sorgelle elokuun 4 pñä 1874: „Mitä tulee tšekäläisiin (Englannin) kaupunkilaistyöläisiin, niin täytyy murehtia sitä, ettei koko johtajasakki päässyt parlamenttiin. Sitä tietä olisi varmimmin vapauduttu tuosta roistoväestä”⁵⁰. Vuoden 1881 elokuun 11 pille päivätyssä kirjeessään Marxille Engels puhuu „pahimmista Englannin trade unioneista, jotka sallivat porvariston ostamien tai ainakin sen palkkaamien henkilöiden johtaa itseään”⁵¹. Kautskyille osoittamassa kirjeessään, joka on päivätty syyskuun 12 pille 1882, Engels kirjoitti: „Kysytte minulta, mitä Englannin työläiset ajattelevat siirtomaapolitiikasta? Sitä samaa, mitä he ajattelevat yleensä politiikasta. Täällä ei ole työväenpuoluetta, täällä on ainoastaan vanhoillisia ja liberaalisia radikaaleja, ja työläiset nauttivat kaikessa rauhassa yhdessä heidän kanssaan siitä monopoliasemasta, joka Englannilla on siirtomaissa ja maailmanmarkkinoilla”⁵². Joulukuun 7 pñä 1889 Engels kirjoitti Sorgelle: „...„Inhotavinta täällä (Englannissa) on työläisten luihin ja ytimiin syöpyneet porvarillinen „kunnioitettavuus” (respectability)... yksinpä Tom Mannin, jota olen pitänyt parhaimpana, puhuu mielellään siitä, että hän menee

lounaalle lord-mayorin seurassa. Kun tätä vertaa Ranskaan, niin huomaa, mitä merkitsee vallankumous”⁵³. Vuoden 1890 huhtikuun 19 p:n päivätyssä kirjeessä: „liike (työväenluokan liike Englannissa) edistyy pintakerrosta *alempana* ja tempaa mukaan yhä laajempia kerroksia ja sitä paitsi enimmäkseen *alimpien* (kursivointi Engelsin) joukkojen keskuudesta, jotka tähän asti ovat olleet paikallaan, eikä ole enää kaukana se päivä, jolloin nuo joukot *löytävät itsensä*, jolloin niille selviää, että nimenomaan ne itse ovat tuo jättiläismäinen liikkeellepaneva joukko”. Vuoden 1891 maaliskuun 4 p:nä: „satamatyöläisten hajonneen liiton epäonnistuminen, „vanhat”, konservatiiviset trade unionit, jotka ovat *rikkaita* ja juuri sen vuoksi arkoja, jäävät yksin taistelukentälle”... Syyskuun 14 p:nä 1891: trade unionien Newcastlen kongressissa voitettiin vanhat unionistit, 8-tuntisen työpäivän vastustajat, „porvarillisetkin lehdet tunnustavat *porvarillisen työväenpuolueen* tappion” (kursivointi kaikkialla Engelsin)...⁵⁴

Todistuksena siitä, että näitä vuosikymmenien ajan toistamia ajatuksia Engels esitti myös julkisesti, painetussa sanassa, on hänen esipuheensa vuonna 1892 ilmestyneeseen „Englannin työväenluokan asema” teoksen toiseen laitokseen⁵⁵. Siinä puhutaan „työväenluokan aristokratiasta”, „työläisten etuoikeutetusta vähemmistöstä” „laajojen työläisjoukkojen” vastakohtana. Vain yksinomaan „pienelle, etuoikeutetulle, suojelusta nauttivalle” työväenluokan „vähemmistölle” oli „pitempiäaikaista etua” Englannin etuoikeutetusta asemasta vv. 1848—1868, „laajat joukot saivat parhaassa tapauksessa vain tilapäistä parannusta asemaansa”... „Englannin teollisen monopoliaseman sortuessa Englannin työväenluokka menettää etuoikeutetun asemansa”... „Uusien” unionien, kouluttamattomien työläisten liittojen jäsenillä „on eräs mittaamattoman suuri etuisuus: heidän henkinen olemuksensa on vielä koskematon maaperää, joka on täysin vapaa perityistä, „kunnioitettavista” porvarillisista ennakkoluuloista, jotka panevat paremmassa asemassa olevien „vanhojen unionistien” pään pyörälle”... Englannissa nimitetään „niin sanotuiksi työläisedustajiksi” miehiä, „joille annetaan anteeksi heidän kuuluvaisuutensa työväenluokkaan, siksi kun he itse ovat valmiit hukuttamaan tämän ominaisuutensa liberalisminsa valtamereen”...

Esitimme varta vasten melko seikkaperäisiä lainauksia Marxin ja Engelsin selvistä lausunnoista, jotta lukijat voisivat tutkia niitä *kokonaisuutena*. Ja niitä on välttämättä tutkittava, niitä kannattaa miettiä perin pohjin. Sillä se on *ytimenä* siinä työväenliikkeessä noudatettavassa taktiikassa, minkä sanelevat imperialismiin kauden objektiiviset olosuhteet.

Kautsky on yrittänyt jo tässäkin „samentaa vettä” ja asettaa marxilaisuuden tilalle imelän sovinnollisuuden opportunisteihin nähden. Polemisoidessaan sellaisia julkisia ja naiiveja sociali-imperialisteja vastaan (kuin Lensch), jotka puolustavat Saksan käymää sotaa Englannin monopoli-aseman murtamisena, Kautsky „*oikaisee*” tämän ilmeisen valheen toisella yhtä ilmeisellä valheella. Kyynillisen valheen tilalle hän asettaa imelän valheen! Englannin *teollinen* monopoli-asema on jo kauan sitten murrettu, se on kauan sitten murskattu, sanoo hän, siinä ei ole mitään murskaamista, se on mahdotonta.

Miksi tämä todiste on valheellinen?

Siksi, että siinä on ensiksikin sivuutettu Englannin monopoli-asema *siirtomaita* omistavana maana. Engels sitä vastoin, kuten olemme huomanneet, viittasi siihen kyllin selvästi jo vuonna 1882, 34 vuotta sitten! Joskin Englannin monopoli-asema teollisuudessa on murrettu, niin siirtomaissa se ei ole ainoastaan säilynyt, vaan on käynyt tavattoman kärkeväksi, koska koko maapallo on jo jaettu! Imelän valheensa avulla Kautsky ajaa sitä porvarillis-pasifistista ja opportunistis-poroporvarillista aatepahasta, että „ei ole syytä sotia”. Päinvastoin, paitsi sitä, että *kapitalisteilla* nyt on syytä sotia, he *eivät voi olla sotimatta*, jos he haluavat säilyttää kapitalismin, sillä ilman siirtomaiden väkivaltaista uudelleen jakamista *uudet* imperialistiset maat eivät voi saada niitä etuoikeuksia, joita nauttivat vanhat (*ja heikommat*) imperialistiset vallat.

Toiseksi. Miksi opportunistismin voitto (tilapäinen voitto) Englannissa saa selityksensä Englannin monopoli-asemasta? Siksi, että monopoli antaa *ylivoittoa*, t.s. ylimääräistä voittoa normaalin, koko maailmassa yleisen kapitalistisen voiton lisäksi. Tästä ylivoitosta kapitalistit *voivat* käyttää osasen (jopa melko suurenkin!) *omien* työläistensä lahjomiseen muodostaakseen jonkin liiton tapaisen (johdattakaapa mieleenne Webbin kuvaamat Englannin trade

unionien kuulut „allianssit”, joissa omat isännät olivat mukana) — kyseisen kansakunnan työläisten ja heidän omien kapitalistinsa liiton muita maita *vastaan*. Englannin teollinen monopoli-asema murrettiin jo XIX vuosisadan lopulla. Se on kiistatonta. Mutta *millä tavalla* se tapahtui? Sitenkö, että *kaikki* monopolioikeudet hävisivät?

Jos asianlaita olisi siten, niin Kautskyn sovinollista (oportunismiin nähden sovinollista) „teoriaa” voitaisiin tiettyssä mielessä puolustaa. Mutta siinäpä se, että asianlaita *ei ole* niin. Imperialismi *on* monopolistista kapitalismia. Jokainen kartelli, trusti, syndikaatti, jokainen suuri jättiläispankki *on* monopolia. Ylivoitto *ei ole* kadonnut, vaan se on säilynyt. Yhden, etuoikeutetussa asemassa olevan, raharikkaan maan harjoittama *kaikkien* muiden maiden riisto on säilynyt ja voimistunut. Kourallinen rikkaita maita — niitä on kaikkiaan neljä, mikäli puhutaan maiden omasta ja todella jättiläismäisen suuresta „nykyaikaisesta” rikkaudesta: Englanti, Ranska, Yhdysvallat ja Saksa — tuo kourallinen on laajentanut monopolioikeuksiaan äärettömästi, saa *ylivoittoa* satoja miljoonia, ellei miljardeja. „ratsastaa” muiden maiden monisatamiljoonaisen väestön „selässä”, käy keskinäistä kamppailua erikoisen ruhtinaallisen, erikoisen runsaan, erikoisen helposti saatavan saaliin jakamisesta.

Juuri siinä on imperialismin taloudellinen ja poliittinen olemus, ja Kautsky hämää tuon imperialismin syvimpiä ristiriidat eikä paljasta niitä.

Imperialistisen „suur”-vallan porvaristo *on taloudellisesti kykenevä* lahjomaan „omien” työläistensä huippukerrokset käyttämällä siihen satasen tai pari sataa miljoonaa frangia vuodessa, sillä sen *ylivoitto* muodostanee lähes miljardin. Ja se on jo toisarvoinen kysymys, miten tuo pikku almu jaetaan työläisministerien, „työläisedustajien” (johdattakaa mieleenne se mainio analyysi, minkä Engels suoritti tästä käsitteestä), sotateollisuuskomiteoihin osallistuvien työläisten, työläisvirkamiesten, suppeihin ammattikunnallisiin liittoihin kuuluvien työläisten, toimihenkilöiden j.n.e. kesken.

Vuosina 1848—1868 ja osaksi myöhemminkin monopoli-
oikeuksia nautti vain Englanti; *sen tähden* oportunisti saattoi saada siellä voiton vuosikymmeniksi; *ei ollut* muita perin rikkaita siirtomaita omistavia ja teollisessa monopoli-
asemassa olevia maita.

XIX vuosisadan viimeinen kolmannes oli uuteen imperialismin kauteen johtavaa siirtymäaikaa. Monopolioikeutta *ei* nauti yhden, vaan useampien, hyvin harvojen suurvaltojen finanssipääoma. (Se monopoliasema, joka Japanissa ja Venäjällä on sotilasvoimaan, tavattoman laajaan alueeseen tai siihen nähden, että ne voivat erikoisen mukavasti rosvoita muukalaisia, Kiinaa j.n.e., osaksi täydentää ja osaksi korvaa nykyisen, uusimman finanssipääoman monopolia.) Tästä erosta johtuu se, että Englannin monopolioikeus *saattoi* olla vuosikymmeniä *kiistaton*. Nykyisen finanssipääoman monopolioikeudesta käydään hurjaa taistelua; on alkanut imperialististen sotien kausi. Ennen voitiin lahjoa, turmella *yhden* maan työväenluokka vuosikymmeniksi. Nykyään se ei ole todennäköistä, tokkopa se on mahdollistakaan, mutta *jokainen* imperialistinen „suur”-valta voi sen sijaan lahjoa ja lahjookin „työväen aristokratian” *pienempiä* kerroksia (pienempiä kuin Englannissa vv. 1848—1868). Ennen, kuten Engels on merkillepantavan harkitusti huomauttanut, „*porvarillinen työväenpuolue*” saattoi muodostua vain yhdessä maassa, sillä monopoliasemassa oli vain yksi maa ja olikin pitkän aikaa. Nykyään „*porvarillinen työväenpuolue*” on *kiertämätön kaikissa* imperialistisissa maissa ja se on niille tyypillinen, mutta näiden maiden ankaran saaliinjakotaistelun vuoksi ei ole luultavaa, että sellainen puolue voisi useissa maissa saada voiton pitkäksi aikaa. Vaikka trustit, finanssioligarkia, korkeat hinnat y.m. *tekevätkin* mahdolliseksi lahjoa kourallisen huippukerroksia, niin samalla ne yhä kovemmin kuristavat, sortavat, saattavat tuohon ja kärsimykseen proletariaatin ja puoliproletariaatin *joukkoja*.

Toisaalta porvaristo ja opportunistit pyrkivät muuttamaan kourallisen rikkaimpia, etuoikeutettuja kansakuntia muun ihmiskunnan „*ikuisiksi*” loiseläjiksi, „*lepäämään*” neekerien, intialaisten ja muiden riistämisen „*laakereilla*” ja pitämään näitä alistetussa asemassa mainioilla tuhoamisaseilla varustetun uudenaikaisimman militarismin avulla. Toisaalta *joukot*, joita sorretaan entistä kovemmin ja jotka saavat kestää kaikki imperialistisen sodan aiheuttamat kärsimykset, pyrkivät vapautumaan tuosta ikeestä, kukistamaan porvariston. Työväenliikkeen historia tulee nyt väistämättömästi kehittymään näiden kahden pyrkimyksen välisenä taisteluna. Ensiksi mainittu pyrkimys ei näet ole

satunnainen, vaan taloudellisesti „perusteltu”. *Kaikissa* maissa porvaristo on jo synnyttänyt, ruokkinut ja varannut itselleen sosialishovinistien „porvarillisen työväenpuolueen”. Muotoutuneen puolueen, esim. Italiassa Bissolatin täysin sociali-imperialistisen puolueen, ja sanokaamme Potresovien, Gvozdevien, Bulkinien, Tshheidzein, Skobelevien ja kump. puoleksi muotoutuneen miltei-puolueen väliset eroavaisuudet eivät ole oleellisia. Tärkeää on se, että työväen aristokratiakerroksen siirtyminen porvariston puolelle on käynyt taloudellisesti ajankohtaiseksi ja päättynyt, ja taas tämä taloudellinen tosiasia, tämä luokkien välisissä suhteissa tapahtunut muutos löytää itselleen sen suuremmita „vaivoittoa” tämän tai tuon poliittisen muodon.

Uudenaikaisimman kapitalismin poliittiset instituutiot — lehdistö, parlamentti, yhdistykset, edustajakokoukset j.n.e.— ovat mainitulla taloudellisella pohjalla järjestäneet taloudellisia etuoikeuksia ja lahjuksia vastaavia *poliittisia* etuoikeuksia ja lahjuksia arvossapidetyille, siivoille, reformistisille ja isänmaallisille toimenhaltijoille ja työläisille. Hyvätuloisilla ja turvallisilla paikoilla ministeristössä tai sotateollisuuskomiteassa, parlamentissa ja erilaisissa toimikunnissa, „edustavien” julkisten lehtien toimituksessa tai yhtä edustavien ja „porvarillisen kuuliaisten” työväenyhdistysten johtokunnassa — juuri näillä imperialistinen porvaristo houkuttelee puolelleen ja palkitsee „porvarillisten työväenpuolueiden” edustajia ja kannattajia.

Poliittisen demokratian mekanismi toimii samansuuntaisesti. Meidän aikakaudellamme tarvitaan vaaleja; tarvitaan joukkoja, mutta kirjapainotaidon ja parlamentarismien aikakaudella joukkoja *on mahdoton* saada mukaan ilman moniulotteista, jatkuvasti sovellettua, kestäväksi sommiteltua järjestelmää, jonka muodostavat imartelu, valhe, puijaus, suosituilla muotisanoilla jongleeraaminen, jos jonkinlaisten uudistusten ja jos jonkinlaisten hyvyksien aulis lupailminen työläisille, jotta nämä luopuisivat porvariston kukistamiseen tähtäävästä vallankumouksellisesta taistelustaan. Mieleni tekee sanoa tätä järjestelmää lloyd-georgesmiksi englantilaisen ministerin Lloyd Georgen nimen mukaan, sillä hän on tämän järjestelmän johtavimpia ja taitavimpia edustajia klassillisessa „porvarillisen työväenpuolueen” maassa. Lloyd George, tämä ensiluokkainen porvarillinen tekijämies ja poliittinen kelmi, yleisesti tunnettu puhuja,

joka osaa pitää vaikka minkälaisia, jopa ultravallankumouksellisiakin puheita työläiskuulijakunnalle ja pystyy hankkimaan nöyräniskaisille työläisille melkoisia armolahjoja sosiaalisten uudistusten muodossa (vakuutus j.n.e.), ajaa mainiosti porvariston asiaa * ja hän ajaa sitä juuri työläisten *joukossa*, levittää porvariston vaikutusta *juuri* proletariaatin keskuuteen, siellä, missä joukkojen moraalinen alistaminen on tarpeellisinta ja vaikeinta.

Mutta onkohan suurtakaan eroa Lloyd Georgen ja Scheidemanniin, Legienien, Hendersonien ja Hyndmanien, Plehanovien, Renaudielien ja kumpp. välillä? Eräät viimeksi mainituista, vastataan meille, palaavat Marxin vallankumoukselliseen sosialismiin. Voi olla niin, mutta tässä on vain mitätön aste-ero, jos tarkastellaan asiaa poliittisessa mitassa, s.o. joukkomitassa. Jotkut nykyisistä sosialishovinistisista johtomiehistä voivat palata proletariaatin puolelle. Mutta sosialishovinistinen eli (mikä on samaa) opportunistinen *virtaus* ei voi kadota eikä liioin „palata” vallankumouksellisen proletariaatin kannalle. Siellä, missä marxilaisuus on työläisten keskuudessa populääristä, tämä poliittinen virtaus, tämä „porvarillinen työväenpuolue” tulee vannomaan ja vakuuttamaan Marxin nimeen. Niitä ei voida sitä kieltää, kuten ei voida kieltää kauppalikettä käyttämästä mitä esitettä, nimikilpeä, mainosjulistetta hyvänsä. Historiassa on aina ollut niin, että sorrettujen luokkien keskuudessa suosittujen vallankumouksellisten johtajien viholliset ovat näiden johtajien kuoleman jälkeen yrittäneet ottaa omakseen heidän nimensä pettääkseen sorrettuja luokkia.

Tosiasia on, että „porvarillisia työväenpuolueita” poliittisina ilmentyminä on jo perustettu *kaikissa* edistyneimmissä kapitalistisissa maissa ja ettei voi olla puhettakaan taistelusta imperialismia vastaan eikä liioin marxilaisuudesta eikä sosialistisesta työväenliikkeestä, ellei kautta linjan käydä päättäväistä, armotonta taistelua näitä puolueita — tai, mikä on samantekevää, ryhmiä, virtauksia y.m.s. vastaan. Tshheidzen ryhmä⁵⁶, „Nashe Delo”, „Golos Truda”⁵⁷ Venäjällä ja „orgkomitealaiset” ulkomailla eivät ole muuta

* Näin äskettäin eräässä englantilaisessa aikakausjulkaisussa erään toryn, Lloyd Georgen poliittisen vastustajan, artikkelin: „Lloyd George toryn näkökannalta katsoen”. Sota oli avannut tämän vastustajan silmät näkemään, mikä mainio porvariston asiamies on tuo Lloyd George! Toryt tekivät sovinnon hänen kanssaan!

kuin eräs *sellaisten* puolueiden muunnelma. Meillä ei ole mitään perusteita luulla, että nuo puolueet voivat hävitä *ennen* sosiaalista vallankumousta. Päinvastoin, mitä lähemmäksi tuo vallankumous tulee, mitä voimallisempana se puhkeaa, mitä jyrkempiä ja tuntuvampia siirtymisiä ja hyppäyksiä sen kulussa tulee olemaan, sitä suurempaa osaa työväenliikkeessä esittää vallankumouksellisen virtauksen, joukkovirtauksen taistelua opportunistista, pikkuporvarillista virtausta vastaan. Kautskylaisuus ei ole mikään itsenäinen virtaus, sillä ei ole pohjaa joukoissa eikä myöskään porvariston puolelle siirtyneessä etuoikeuksia nauttivassa kerroksessa. Mutta kautskylaisuus on vaarallinen siksi, että käyttäen hyväkseen menneiden aikojen ideologiaa se yrittää saada aikaan sovinnon proletariaatin ja „porvarillisen työväenpuolueen” kesken, säilyttää proletariaatin ja tuon puolueen yhtenäisyyden, kohottaa siten tuon puolueen arvovaltaa. Joukot eivät seuraa enää ilmeisiä sosialishovinisteja: Lloyd George huudettiin alas Englannissa työväen kokouksissa, Hyndman on eronnut puolueesta, Renaudeleja ja Scheidemanneja, Potresoveja ja Gvozdeveja puolustaa poliisi. Vaarallisinta on kautskylaisten verhottu sosialishoviniestien puolustelu.

„Joukkoihin” viittaaminen on kautskylaisuuden yleisimpiä sofismeja. Emme muka halua eristäytyä joukoista ja joukkojärjestöistä! Mutta ajatelkaapa sitä, miten Engels asettaa tämän kysymyksen. Englannin trade unionien „joukkojärjestöt” olivat XIX vuosisadalla porvarillisen työväenpuolueen kannalla. Marx ja Engels eivät leppyneet tuolle puolueelle sen perusteella, vaan paljastivat sen. He eivät unohtaneet (1), että trade unionien järjestöihin kuuluu välittömästi *vähemmistö proletariaatista*. Kuten silloin Englannissa, niin myös nyt Saksassa kuuluu järjestöihin korkeintaan $\frac{1}{5}$ proletariaatista. Ei kukaan voi ajatella vakavissaan sellaista, että kapitalismin aikana suurin osa prolettaareista voitaisiin saada mukaan järjestöihin. Toiseksi — ja tämä on pääasia — kysymys ei ole niinkään järjestön jäsenmäärästä kuin sen politiikan reaalista, objektiivisesta merkityksestä: edustaako tuo politiikka joukkoja, palveleeko se joukkoja, t.s. auttaako se joukkoja vapautumaan kapitalismista, vai edustaako se vähemmistön intressejä, vähemmistön ja kapitalismin välisen sovinnon asiaa? Nimenomaan viimeksi mainittu piti paikkansa Eng-

lannin suhteen XIX vuosisadalla ja pitää nykyään paikansa Saksan y.m. suhteen.

Engels tekee eron *vanhojen* trade unionien „porvarillisen työväenpuolueen”, etuoikeuksia nauttivan vähemmistön, ja „*pohjakerroksen*”, todellisen enemmistön välillä, vetoaa siihen, johon „porvarillinen kunnioitettavuus” *ei ole* tarttunut. Juuri siinä on marxilaisen taktiikan ydin!

Emme voi — eikä kukaan voi — laskea, nimenomaan mikä osa proletariaatista seuraa ja on seuraava sosialishovinisteja ja opportunisteja. Sen osoittaa vasta taistelu, sen ratkaisee lopullisesti vasta sosialistinen vallankumous. Mutta me tiedämme varmasti, että „isänmaan puolustajat” imperialistisessa sodassa *edustavat* vain vähemmistöä. Ja sen vuoksi, mikäli haluamme pysyä sosialisteina, velvollisuutemme on mennä *alemmaksi* ja *syvemmälle*, todellisten joukkojen luo: vain sitä merkitsee taistelu opportunistia vastaan ja siinä on tämän taistelun sisältö. Paljastamalla, että todellisuudessa opportunistit ja sosialishovinistit kavaltavat ja myyvät joukkojen intressit, puolustavat työläisten vähemmistön tilapäisiä etuoikeuksia, levittävät porvarillisia aatteita ja vaikutusta ja ovat todellisuudessa porvariston liittolaisia ja asiamiehiä, — juuri täten me opetamme joukot tuntemaan niiden todelliset poliittiset intressit, taistelemaan sosialismin ja vallankumouksen puolesta imperialististen sotien ja imperialististen välirauhojen kaikissa, pitkäkkäisissä ja vaikeissa vaiheissa.

Ainoana marxilaisena linjana maailman työväenliikkeessä on se, että selitetään joukoille, miten kiertämätöntä ja farpeellista on erota opportunisteista, kasvatetaan joukkoja vallankumoukseen käymällä armotonta taistelua opportunistia vastaan, otetaan opiksi sodan antamat kokemukset kansallisliberaalisen työväenpolitiikan kaikkien iljettävyyksien paljastamiseksi eikä niiden peittelemiseksi.

Seuraavassa artikkelissa yritämme summeerata ne tärkeimmät erikoisuudet, jotka erottavat tämän linjan sen vastakohtana olevasta kautskylaisuudesta.

Kirjoitettu lokakuussa 1916

Julkaistu joulukuussa 1916

„*Sbornik Sotsial-Demokrata*”

kokoelman 2. numerossa

Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan

kokoelman tekstin mukaan

**SVEITSIN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN
EDUSTAJAKOKOUKSESSA MARRASKUUN 4 p:nä 1916
PIDETTY PUHE**

Sveitsin sosialidemokraattisella puolueella oli hiljattain kunnia joutua Tanskan virallisen sosialidemokraattisen puolueen johtomiehen herra ministeri Stauningin suuttumuksen kohteeksi. Eräälle toiselle — niin ikään quasi *-sosialistiselle — ministerille Vanderveldelle osoittamassaan kirjeessä, joka on päivätty kuluvan vuoden syyskuun 15 p:lle, Stauning ilmoitti ylpeästi, että „me (Tanskan puolue) olemme kieltäytyneet jyrkästi ja selvästi siitä järjestöä vahingoittavasta hajotustoiminnasta, jota niin sanottu Zimmerwaldin liike suorittaa Italian ja Sveitsin puolueen aloitteesta”.

Kun nyt VSDTP:n KK:n nimessä tervehdin Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokousta, niin teen sen toivoen, että tämä puolue tulee vastaisuudessaakin tukemaan sitä vallankumouksellisten sosialidemokraattien kansainvälistä yhteenliittymistä, joka alkoi Zimmerwaldissa ja jonka lopputuloksena on oleva sosialistisen liikkeen täydellinen ero ministereinä olevista ja sosialipatrioottisista pettureista.

Tämä kahtiajakautuminen on kypsymässä kaikissa kehittyneen kapitalismin maissa. Saksassa Karl Liebknechtin aatetoveri тов. Otto Rühle joutui opportunistien ja n.s. keskustan hyökkäyksen kohteeksi sanottuaan Saksan puolueen pää-äänenkannattajassa, että kahtiajakautuminen on käynyt väistämättömäksi („Vorwärts” **, tammikuun 12 p:nä 1916). Tosiasiat puhuvat kuitenkin yhä selvemmin sen puo-

* — muka. *Toim.*

** — „Eteenpäin”. *Toim.*

lesta, että tov. Rühle oli oikeassa, että Saksassa on todellakin kaksi puoluetta: toinen auttaa porvaristoa ja hallitusta käymään rosvosotaa, toinen, joka kehittää toimintaansa etupäässä illegaalisesti, levittää tosisosialistisia julistuksia todellisten joukkojen keskuudessa, järjestää joukkomielenosoituksia ja poliittisia lakkoja.

Ranskassa „Kansainvälisiä yhteyksiä ennallistava komitea”⁵⁸ on julkaissut äskettäin kirjasen „Zimmerwaldin sosialistit ja sota”, josta saamme lukea, että Ranskassa puolueen sisällä on muodostunut kolme päävirtausta. Ensimmäisen, johon kuuluu enemmistö, muodostavat ne, jotka kirjasessa leimataan sosialistinationalisteiksi, sosialipatrioteiksi, jotka ovat tehneet „pyhän liiton” luokkavihollistemme kanssa. Toisen suunnan tämän kirjasen tietojen mukaan muodostaa vähemmistö, siihen kuuluvat edustajien Longuet’n ja Pressemannen kannattajat, jotka tärkeimmissä kysymyksissä käyvät yhtä jalkaa enemmistön kanssa ja tietämättään valavat vettä enemmistön myllyyn houkutellen puolelleen tyytymättömiä aineksia nukuttamalla niiden sosialistisen omantunnon ja pakottaen niitä pitämään ohjenuoranaan puolueen virallista politiikkaa. Kolmanneksi virtaukseksi kirjanen mainitsee zimmerwaldilaiset. Viimeksi mainitut selittävät, että Ranskaa ei ole saattanut sotaan Saksan sodanjulistus, vaan sen oma imperialistinen politiikka, joka sopimusten ja lainojen voimalla on sitonut sen Venäjään. Tämä kolmas virtaus on julistanut selvästi, että *„isänmaan puolustaminen on epäsosialistista”*.

Samat kolme virtausta ovat oikeastaan muodostuneet myös meillä Venäjällä samoin kuin Englannissa ja puolueettomissa Amerikan Yhdysvalloissa, sanalla sanoen kaikkialla maailmassa. Näiden virtausten välinen taistelu määrää työväenliikkeen kohtalon lähiajoiksi.

Sallikaa minun kosketella muutamin sanoin vielä erästä seikkaa, josta näinä päivinä on puhuttu erikoisen paljon ja josta meillä, Venäjän sosialidemokraateilla, on erikoisen runsaasti kokemusta; kysymys on terroristista.

Meillä ei ole vielä mitään tietoja Itävallan vallankumouksellisista sosialidemokraateista, joita sielläkin on, mutta joista on yleensä varsin niukalti tietoja. Siksi emme tiedä, onko tov. Fritz Adlerin suorittama Stürgkhin murha⁵⁹ terroristaktiikan soveltamista taktiikkana, joka

merkitsee joukkojen vallankumoukselliseen taisteluun liittymätöntä poliittisten murhien systemaattista järjestämistä, vai onko tuo murha vain eräs askel siirryttäessä Itävallan virallisten sosialidemokraattien opportunistisesta epäsosialistisesta taktiikasta ja isänmaan puolustuksesta vallankumouksellisten joukkoesiintymisten taktiikkaan. Viimeksi mainittu oletamus vastannee lähemmin olosuhteita, ja sen vuoksi Italian puolueen Keskuskomitean ehdottama ja „Avanti!” * lehdessä lokakuun 29 p:nä julkaistu tervehdys Fritz Adlerille ansaitsee kaikkinaista sympatiam.

Joka tapauksessa vakaumuksemme on, että Venäjän vallankumouksen ja vastavallankumouksen antama kokemus on vahvistanut oikeaksi taistelun, jota puolueemme on yli kaksikymmentä vuotta käynyt terroristiaktiikkaa vastaan. Mutta ei pidä unohtaa, että tähän taisteluun on läheisesti liittynyt armoton taistelu opportunistimia vastaan, joka on ollut taipuvainen kieltämään kaikkinaisen sortajiin kohdistuvan sorrettujen luokkien väkivallan käytön. Olemme aina olleet sen kannalla, että niin joukkotaistelussa kuin sen yhteydessäkin on käytettävä väkivaltaa. Toiseksi, me olemme yhdistäneet terrorismivastaisen taistelun monivuotiseen, jo monta vuotta ennen vuoden 1905 joulukuuta aloitettuun aseellisen kapinan propagointiin. Aseellinen kapina ei meistä ole ollut vain paras proletariaatin vastaus hallituksen politiikkaan, vaan myös välttämätön tulos sosialismin ja demokratian puolesta käydyn luokkataistelun kehityksestä. Kolmanneksi, me emme ole rajoittuneet väkivallan käytön periaatteelliseen tunnustamiseen ja aseellisen kapinan propagointiin. Niinpä esim. jo neljä vuotta ennen vallankumousta me tuimme joukkojen väkivaltaista käyttäytymistä sortajiaan vastaan, varsinkin katumielenosoitusten aikana. Me koetimme saada koko maan ottamaan oppia jokaisesta tällaisesta mielenosoituksesta. Me aloimme yhä enemmän miettiä sitä, miten saisimme järjestettyä joukot tekemään johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti vastarintaa armeijalle ja poliisille, miten saisimme tuon vastarinnan avulla vedetyksi mahdollisimman suuren osan armeijasta proletariaatin ja hallituksen väliseen taisteluun, miten saisimme talonpoikaiston ja sotilasjoukot osallistu-

* — „Eteenpäini”. *Toim.*

maan tietoisesti tuohon taisteluun. Tällaista oli se taktiikka, jota noudatimme taistelussa terrorismia vastaan ja joka — olemme syvästi vakuuttuneita siitä — on kantanut hedelmän.

Lopetan, toverit, tervehtimällä vielä kerran Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokousta ja toivotamalla menestystä työllenne. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

*Julkaistu v. 1916
kirjassa „Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei der Schweiz vom 4. und 5. November 1916 abgehalten im Gesellschaftshaus „z. Kaufleuten“ in Zürich“*

*Julkaistu venäjäksi ensi kerran v. 1924
„Proletarskaja Revoljutsija“ aikakauslehdessä 4. (27.) numerossa*

*Julkaistaan
kirjan tekstin mukaan
Käännös saksan kielestä*

ERILLISRAUHASTA

Venäjä ja Saksa käyvät jo neuvotteluja erillisrauhasta. Nämä neuvottelut ovat virallisia, ja tärkeimmistä seikoista molemmat valtakunnat ovat jo päässeet yksimielisyyteen.

Tällaisen uutisen julkaisi hiljattain Bernin sosialistinen lehti saamiensa tietojen perusteella. Ja kun Venäjän Bernin-lähetystö kiirehti virallisesti kumoamaan uutisen ja Ranskan shovinistit selittivät moisten huhujen levittelemisen johtuvan „saksmannin ilkijuonista”, niin sosialistinen lehti kieltäytyi antamasta mitään merkitystä tuolle kumoamiselle ja viittasi uutisensa vahvisteksi vielä siihen tosiseikkaan, että Sveitsissä on parhaillaan sekä saksalaisia (Bülow) että venäläisiä „valtiomiehiä” (Stürmer, Girs ja eräs Espanjasta saapunut diplomaatti) ja että Sveitsin kauppiaspiirit ovat saaneet Venäjän kauppiaspiireiltä samanlaisia asian todenperäisyyttä vahvistavia tietoja.

Tietysti petosta voi harjoittaa yhtä hyvin Venäjä, joka ei voi tunnustaa käyvänsä neuvotteluja erillisrauhasta, kuin Saksakin, joka ei voi olla yrittämättä riitaannuttaa Venäjää ja Englantia riippumatta siitä, käydäänkö neuvotteluja ja miten menestyksellisesti niitä käydään.

Voidaksemme päästä selville erillisrauhakysymyksestä meidän ei ole pidettävä lähtökohtana Sveitsin nykytapahtumia koskevia huhuja ja uutisia, joita oikeastaan on mahdoton tarkastaa, vaan viimeksi kuluneiden vuosikymmenten aikana harjoitetun *politiikan* kiistattoman varmoja *tosiasioita*. Herrat Plehanov, Tshhenkeli, Potresov ja kumpp., jotka esiintyvät nykyään Purishkevitchin ja Miljukovin marxilaisiksi-tekeytyvien lakeijoiden tai narrien osassa, saavat pinnistää kaikkensa todistellessaan „Saksan syy-

pääksi” ja Venäjän käyvän „puolustusluontoista” sota, mutta tietoiset työläiset eivät ole kuunnelleet eivätkä kuuntele noita narreja. Sodan syynä ovat suurvaltojen imperiaalistiset keskinäissuhteet, t.s. saaliinjakotaistelu, taistelu siitä, kuka saa nielaista mitkään siirtomaat ja pikkuvaltiot, ja etusijalla tässä taistelussa on *kaksi* konfliktia. Ensimmäinen — Englannin ja Saksan välillä. Toinen — Saksan ja Venäjän välillä. Nämä kolme suurvaltaa, nämä kolme suurta maantierosvoa ovat päätekijöitä nykyisessä sodassa, muut ovat epäitsenäisiä liittolaisia.

Kumpaakin konfliktia valmisteli se *koko* politiikka, jota nämä valtakunnat harjoittivat *useita vuosikymmeniä* ennen sota. Englanti sotii ryöstääkseen Saksalta siirtomaat ja saattaakseen perikatoon pääkilpailijansa, joka löi sitä arrottomasti mainiolla tekniikallaan, organisaatiolla, kauppatarmollaan, löi ja löikin niin, että Englanti *ei voinut* sodatta puolustaa maailmanherruuttaan. Saksa sotii siksi, että sen kapitalistit katsovat — ja täysin oikeutetusti, — että heillä on „pyhä” porvarillinen oikeus olla maailmassa etutilalla siirtomaiden ja riippuvaisten maiden rosvouksessa, se sotii m.m. Balkanin maiden ja Turkin saattamiseksi valtansa alle. Venäjä käy sota Galitsiasta, joka sen on saatava haltuunsa etenkin Ukrainan kansan kuristamiseksi (Galitsiaa lukuunottamatta tällä kansalla ei ole eikä voi olla vapaata, tietysti suhteellisen vapaata kolkkaa), Armeniasta ja Konstantinopolista ja sitten niin ikään Balkanin maiden alistamiseksi valtaansa.

Venäjän ja Saksan rosvous-„intressien” aiheuttaman konfliktin ohella on olemassa vähintäinkin yhtä syvällinen — ellei syvälisempikin — konflikti Venäjän ja Englannin välillä. Venäjän imperialistisen politiikan tehtävä, jonka sanelevat suurvaltojen vuosisatainen kilpailu ja objektiiviset kansainväliset keskinäissuhteet, voidaan lyhyesti määrittellä seuraavasti: on lyötävä Englannin ja Ranskan avulla Saksa Euroopassa, jotta voidaan ryöväitä Itävalta (anastaa Galitsia) ja Turkki (anastaa Armenia ja varsinkin Konstantinopoli). Ja sitten on lyötävä Japania *ja saman* Saksan avulla Englanti Aasiassa, jotta voidaan anastaa *koko* Persia, suorittaa loppuun Kiinan jako j.n.e.

Tsarismi on pyrkinyt vuosisatoja valloittamaan sekä Konstantinopolin että suurimman osan Aasiasta harjoittaen järjestelmällisesti sen mukaista politiikkaa ja käyttäen siinä

tarkoituksessa hyväksi kaikkia suurvaltojen välisiä ristiriitoja ja konflikteja. Englanti on vastustanut näitä pyrkimyksiä kauemmin, sitkeämmin ja voimakkaammin kuin Saksa. Alkaen vuodesta 1878, jolloin venäläiset joukot lähenivät Konstantinopolia ja Englannin laivasto ilmaantui Dardanellien tienoille uhaten avata tulen venäläisiä vastaan, jos nämä vain ilmestyvät „Tsargradiin”, — vuoteen 1885, jolloin Venäjä oli vähällä joutua sotaan Englannin kanssa saaliinjaosta Keski-Aasiassa (Afganistan; venäläisten joukkojen eteneminen Keski-Aasian sisäosiin uhkasi Englannin herruutta Intiassa), — ja vuoteen 1902, jolloin Englanti teki liiton Japanin kanssa valmistuen tätä sotaan Venäjää vastaan — koko tämän pitkän ajanjakson Englanti on ollut Venäjän rosvovaltioiden voimakkain vastustaja, sillä Venäjä on uhanut horjuttaa sitä herruutta, joka Englannilla on moniin muukalaiskansoihin.

Entä nyt? Katsokaapa, mitä tapahtuu tässä sodassa. Sietämättömäksi käy kuunnella „sosialisteja”, jotka ovat siirtyneet proletariaatin puolelta porvariston puolelle ja puhuvat, että nykyisessä sodassa Venäjä „puolustaa isänmaata” eli „pelastaa maata” (Tshheidze). Sietämättömäksi käy kuunnella imeläsuista Kautskya ja kumpp., jotka puhuvat demokraattisesta rauhasta siihen tapaan, kuin sen *voisivat* solmia nykyiset ja ylipäänsä porvarilliset hallitukset. Todellisuudessa näitä hallituksia pauloittaa niiden omien liittolaisten kanssa ja omia liittolaisia *vastaan* solmittujen keskinäisten *salaisten sopimusten* verkko, eikä näiden sopimusten sisältöä ole määrännyt sattuma eikä vain „paha tahto”, vaan se riippuu imperialistisen ulkopoliittikan koko käytännöstä ja kehityksestä. Ne „sosialistit”, jotka summentavat työläisten silmiä ja järkeä puhumalla typeriä lauseparsia yleensä hyvistä asioista (isänmaan puolustus, demokraattinen rauha), mutta *eivät* paljasta niitä *salaisia* sopimuksia, joita heidän *oma* hallituksensa on tehnyt muiden maiden ryöväämiseksi, — sellaiset „sosialistit” kavaltavat sosialismin täydellisesti.

Niin Saksan, Englannin kuin Venäjänkin hallitukselle on vain eduksi, kun sosialistien leiristä kuuluu puheita laatuisasta rauhasta, sillä siten ensiksikin uskotellaan sellaisen rauhan olevan mahdollista nykyisen hallituksen aikana ja toiseksi käännetään huomio pois noiden samojen hallitusten ryöstöpolitiikasta.

Sota on politiikan jatkoa. Ja politiikkakin „jatkuu” sodan aikana! Saksa on tehnyt salaisia sopimuksia Bulgarian ja Itävallan kanssa saaliin jaosta ja käy edelleenkin saman suuntaisia neuvotteluja. Venäjä on tehnyt salaisia sopimuksia Englannin, Ranskan j.n.e. kanssa ja *kaikki* nuo sopimukset koskevat *rosvoamista* ja *ryöväämistä*, siirtomaiden ryöväämistä Saksalta, Itävallan ryöväämistä, Turkin jakoa y.m.

„Sosialisti”, joka tällaisen asiointilan vallitessa puhuu kansoille ja hallituksille laatusasta rauhasta, muistuttaa täydellisesti pappia, joka näkee edessään kirkossa parhailta paikoilla porttolanpitäjän ja stanovoin, jotka ovat tehneet keskenään salaisen sopimuksen, ja „saarnaa” näille ja kansalle, että on rakastettava lähimmäistään ja noudatettava kristinopin käskyjä.

Venäjä ja Englanti ovat epäilemättä tehneet salaisen sopimuksen m.m. Konstantinopolista. On tiettyä, että Venäjä toivoo saavansa sen ja ettei Englanti halua sitä antaa, ja jos antaakin, niin se joko yrittää ottaa sen sittemmin takaisin tai liittää „myönnytykseen” ehtoja, jotka on suunnattu Venäjää vastaan. Salaisen sopimuksen tekstiä ei tunneta, mutta että Englannin ja Venäjän kesken käydään taistelua nimenomaan tästä kysymyksestä ja käydään nytkin,— se on sekä tunnettua että täysin epäilyksetöntä. Samoin tiedetään, että Venäjä ja Japani ovat aikaisempien sopimustensa lisäksi (esim. vuoden 1910 sopimuksen lisäksi, joka antoi Japanin „syödä” Korean ja Venäjän syödä Mongolian) solmineet jo nykyisen sodan aikana *uuden* salaisen sopimuksen, joka ei suuntaudu ainoastaan Kiinaa, vaan *tietyissä mitassa myös Englantia vastaan*. Tämä on varmaa, vaikkei sopimuksen tekstiä tunnetakaan. Japani löi vuosina 1904—1905 Venäjän Englannin auttamana ja valmistelee nyt varovaisesti tilaisuutta lyödäkseen Englannin Venäjän auttamana.

Venäjän „hallitsevissa piireissä” — Nikolai Verisen hovi-joukkion, aateliston, armeijan j.n.e. keskuudessa — on ryhmä saksalaismielisiä. Saksassa porvaristo (ja sitä seuraten myös sosialishovinistit) näkyy viime aikoina kääntyneen kautta linjan venäläismielisyyteen, haluavan erillisrauhaa Venäjän kanssa, pyrkivän hyvittelemään Venäjää iskeäkseen kaikin voimin Englantia. Saksan kohdalta tämä suunnitelma on selvä eikä herätä epäilyksiä. Venäjän

kohdalta asianlaita on siten, että tsarismi tietysti mielummin löisi ensin perin pohjin Saksan „kahmaistakseen” mahdollisimman paljon, koko Galitsian, koko Puolan, koko Armenian, Konstantinopolin, „nujertaakseen lopullisesti” Itävallan j.n.e. Silloin olisi mukavampi kääntyä Japanin auttamana Englantia vastaan. Mutta nähtävästi ei riitä voimia. Siinä se niksi onkin.

Kun entinen sosialisti hra Plehanov kuvaa asian siten, kuin Venäjän taantumukselliset yleensä tahtoisivat rauhaa Saksan kanssa ja „edistysmielinen porvaristo” „preussilaisen militarismin” murskaamista ja ystävyysuhteita „demokraattisen” Englannin kanssa, niin se on lapsen kengissä kävelevien poliitikkojen tasoa vastaavaksi soviteltu lastensatu. Tosiasiassa *sekä* tsarismi *että* kaikki Venäjän taantumukselliset *samoin kuin* koko „edistysmielinen” porvaristo (lokakuulaiset ja kadetit) tahtovat *yksinomaan* ryöväitä Saksan, Itävallan ja Turkin Euroopassa, lyödä Englannin Aasiassa (anastaa koko Persian, koko Mongolian, koko Tiibetin j.n.e.). Nämä „hyvät ystävykset” kinastelevat keskenään vain siitä, *milloin ja miten* Saksaa vastaan käyty taistelu on muutettava taisteluksi Englantia vastaan. Vain siitä, milloin ja miten!

Ja tämän hyvien ystävysten ainoan kiistakysymyksen ratkaisu riippuu *sotilaallisista ja diplomaattisista näkökohdista*, jotka kokonaisuudessaan tuntee *ainoastaan* tsaarihallitus ja joista Miljukovit ja Gutshkovit tuntevat vain neljäsosan.

Saksalta ja Itävallalta on otettava koko Puola! Tsarismi on sen kannalla, mutta riittääkö voimia? ja salliiko Englanti?

On otettava Konstantinopoli ja salmet! Itävalta on lopullisesti nujerrettava ja pirstottava! Tsarismi on täydellisesti sen kannalla. Mutta riittääkö voimia? ja salliiko Englanti?

Tsarismi tietää, nimenomaan montako miljoonaa sotamiestä on pantu turpeeseen ja montako *vielä* voidaan kansasta ottaa, nimenomaan paljonko kulutetaan ammuksia ja paljonko on vielä lisäämisen varaa (Japani *ei* anna enää ammuksia siinä tapauksessa, jos alkaa sota Kiinan kanssa, sota, joka uhkaa alkaa ja on täysin mahdollinen!). Tsarismi tietää, miten sen ja Englannin väliset Konstantinopolia koskevat salaiset neuvottelut ovat sujuneet ja sujuvat nyt, paljonko englantilaisia joukkoja on Salonikissa, Mesopota-

miassa j.n.e. Tsarismi tietää kaiken tämän, sillä on kaikki kortit kädessä ja se laskee tarkasti — mikäli yleensä voidaan ajatella tarkkaa tuntemusta sellaisissa asioissa, joissa epäilyttävillä, epävarmoilla seikoilla, „sotaonnella” on erikoisen suuri osuus.

Mutta Miljukovit ja Gutshkovit jaarittelevat sitä enemmän, mitä vähemmän he tietävät. Ja Plehanovit, Tshhenkelit, Potresovit eivät tiedä tsarismen salaisista kaupoista kerrassaan mitään, he unohtavat jopa senkin, mitä ovat aikaisemmin tietäneet, eivät tutki sitä, minkä voi saada tietää ulkomaisista lehdistä, eivät ota selvää tsarismien sodanedellisen ulkopoliittikan kehityksestä eivätkä seuraa *sen* sodanaikaista kehitystä ja siksi he esittävätkin vain sosialististen pöhlö-liivanoiden osaa.

Tsarismi *ei voi olla pyrkimättä* erillisrauhaan Saksan kanssa silloin, kun se on vakuuttunut, että jopa liberaalisten yhteiskuntapiiriensäkin kaikesta avusta huolimatta, sotateollisuuskomiteoiden kaikesta uurastuksesta huolimatta, herrojen Plehanovien, Gvozdevien, Potresovien, Bulkinien, Tshirkinien, Tshheidzein („maan pelastaminen”, leikki pois!), Kropotkinien ja muun palvelusväen kaikesta jalon ammustenlisäämisen auttamisesta huolimatta — että kaikesta tästäkään huolimatta ja kaikkien mahdollisten ja sotaan vedettyjen liittolaisten sotavoimien (eli sotilaallisen voimattomuuden) ollessa nykyisessä tilassa *ei voida* saada aikaan enempää, ei voida saada *tuntuvampaa* voittoa Saksasta tai se käy suhteettoman kalliiksi (esim. vaatii *vielä* kymmenen miljoonan venäläisen sotamiehen menetyksen, joiden rekrytointiin, koulutukseen ja varustamiseen tarvitaan vielä niin ja niin monta miljardia ja niin ja niin monta sotavuotta).

Jos „me” lähdemme tavoittamaan liian suurta saalista Euroopasta, niin „me” uskaltaudumme siihen riskiin, että „omat” sotilaalliset voimavaramme ehtyvät täydellisesti, että emme saa juuri mitään Euroopasta ja menetämme mahdollisuuden saada „omamme” Aasiasta — näin ajattelee tsaarihallitus, ja imperialististen etujen kannalta katsoen se ajattelee *oikein*. Se ajattelee *oikeammin* kuin porvarilliset ja opportunistiset suunsoittajat Miljukovit, Plehanovit, Gutshkovit, Potresovit.

Kun emme voi ottaa Euroopasta enempää edes liitettyämme alueisiimme Romanian ja Kreikan (mistä „me”

olemme ottaneet irti kaiken, minkä olemme pystyneet ottamaan), niin ottakaamme mitä otettavissa on! Englanti *ei voi* nyt antaa „meille” mitään. Saksa antaa meille ehkä takaisin sekä Kuurinmaan että osan Puolasta ja nähtävästi itä-Galitsian — se on „meille” erikoisen tärkeä voidaksemme tukahduttaa Ukrainan liikkeen, vapautta ja äidinkieltä tavoittelevan monimiljoonaisen, historiallisesti vielä tähän asti nukkuneen kansan liikkeen,— sekä nähtävästi myös Turkin Armenian. Ottaessamme tämän *nyt* voimme luopua sodasta *voimistuneena* ja sitten *huomenna* Japanin ja Saksan auttamana, kun harjoitamme viisasta politiikkaa ja Miljukovit, Plehanovit ja Potresovit auttavat edelleenkin „pelastamaan” rakasta „isänmaata”, me voimme saada sodassa Englantia vastaan sievoisen palan Aasiasta (koko Persian ja Persian lahden, josta on pääsy valtameren ulapalle eikä niin kuin Konstantinopolista vain Välimerelle ja sinnekin vain saaristojen kautta, jotka Englanti voi helposti ottaa ja linnoittaa jättämättä „meille” mitään pääsyä avomerelle) j.n.e.

Nimenomaan näin ajattelee tsarismi ja, toistamme, se ajattelee oikein ei ainoastaan suppean monarkistiselta, vaan myös yleisimperialistiselta kannalta katsoen, se tietää enemmän ja näkee pitemmälle kuin liberaalit ja Plehanovit ynnä Potresovit.

Sen tähden on varsin mahdollista, että huomenna tai ylihuomenna herätessämme saamme kolmen monarkin manifestin: „rakkaiden kansojemme tahtoa noudattaen me olemme päättäneet onnellistaa ne rauhan suomilla hyvyyksillä, solmia välirauhan ja kutsua koolle yleiseurooppalaisen rauhankongressin”. Kolme monarkkia voivat samalla laskeella melko nasevia sukkeluiksiakin toistamalla muutamia Vandervelden, Plehanovin ja Kautskyn fraasien pätkiä: me näet „lupaamme” — lupaukset ovat ainoaa tavaraa, joka on halpaa jopa hurjan kalliinakin aikana,— pohtia aseistuksen supistamista ja „pysyvää” rauhaa koskevaa kysymystä j.n.e. Vandervelde, Plehanov ja Kautsky kipittävät kintereillä järjestämään omaa „sosialisti”-kongressiaan samaan kaupunkiin, mihin kokoontuu rauhankongressi; siellä lausutaan kaikilla kielillä loputtomasti hurskaita toivomuksia, puhutaan imeliä fraaseja ja vakuutetaan, että on välttämättömästi „puolustettava isänmaata”. Lavastus ei ole hullumpi — se naamioi siirtymistä imperialistisesta

Saksan-vastaisesta Englannin ja Venäjän liitosta samanlaiseen Englannin-vastaiseen Saksan ja Venäjän liittoon!

Päätyykö nykyinen sota tähän tapaan aivan lähitulevaisuudessa vai „pitääkö” Venäjä hieman kauemmin pyrkimysenään Saksan voittamista ja Itävallan suurempaa ryöväämistä vai tulevatko erillisrauhanneuvottelut olemaan ovelan kiristäjän manööverina (tsarismi näyttää Englannille valmiin luonnoksen Saksan kanssa solmittavasta sopimuksesta ja sanoo: niin ja niin monta miljardia ruplaa ja ne ja ne myönnytykset tai takeet, muutoin allekirjoitan huomenna tämän sopimuksen), — imperialistinen sota *ei missään tapauksessa voi* päättyä mihinkään muuhun kuin imperialistiseen rauhaan, *jos* tuo sota ei muutu proletariaatin porvaristonvastaiseksi kansalaissodaksi sosialismin puolesta. Tätä viimeksi mainittua lopputulosta lukuunottamatta imperialistinen sota voimistaa joka tapauksessa jotakuta kolmesta voimakkaimmasta imperialistisesta suurvallasta, Englantia, Saksaa tai Venäjää, muiden heikompien (Serbian, Turkin, Belgian y.m.) kustannuksella, ja täysin mahdollista on sekin, että nuo *kaikki* kolme ryöväriä voimistuvat sodan seurauksena, kun ne jakavat rosvoamansa saaliin (siirtomaat, Belgian, Serbian, Armenian), ja riidanalaista tulee olemaan vain se, minkä osan kukin saa *tuosta* saaliista.

Joka tapauksessa käy kiertämättömästi, väistämättömästi ja epäilemättä niin, että narratuiksi ja häväistyiksi tulevat sekä ilmetyt ja julkiset sosialishovinistit, t.s. ne, jotka avoimesti hyväksyvät „isänmaan puolustamisen” tässä sodassa, että myös naamioituneet, puolinaiset sosialishovinistit, t.s. kautskylaiset, jotka saarnaavat *yleensä* „rauhaa”, „ilman voittajia ja voitettuja” y.m.s. Jokainen rauha, jonka solmivat ne samat hallitukset, jotka aloittivat tämän sodan, tai muut yhtä porvarilliset hallitukset, osoittaa havainnollisesti kaikille kansoille, mitä imperialismiin lakeijoiden osaa ovat esittäneet nuo kummankin lajin sosialistit.

Päätyyköön nykyinen sota miten tahansa, oikeassa tulevat olemaan ne, jotka ovat sanoneet, että ainoana sosialistisena ulospääsynä sodasta voi olla vain proletariaatin kansalais-sota sosialismin puolesta. Oikeassa tulevat olemaan ne venäläiset sosialidemokraatit, jotka ovat sanoneet, että tsarismiin tappio, tsarismiin täydellinen sotilaallinen häviö on „joka tapauksessa” pienempi paha. Sillä historia ei

pysähdy koskaan, se kehittyy edelleen nykyisenkin sodan aikana; ja ellei Euroopan proletariaatti pysty lähtemään eteenpäin sosialismia kohti nyt, ellei se pysty karistamaan niskoiltaan sosialishovinistien ja kautskylaisten iestä ensimmäisen imperialistisen suursodan aikana, niin itä-Eurooppa ja Aasia voivat lähteä demokratiaa kohti seitsemän peninkulman askelin vain siinä tapauksessa, että tsarismi kärsii täydellisen sotilaallisen häviön ja siltä riistetään *kaikki* mahdollisuudet puolifeodaalista tyyppiä olevan imperialistisen politiikan harjoittamiseen.

Sota tappaa ja lyö lopullisesti kaiken mikä on heikkoa, m.m. sosialishovinismin ja kautskylaisuuden. Imperialistinen rauha tekee *nuo* heikkoudet vieläkin kouraantuntuvammiksi, häpeällisemmiksi ja inhottavammiksi.

„Sotsial-Demokrat” № 56,
marraskuun 6 pnä 1916

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden
tekstin mukaan

KOKO KYMMENIKKÖ „SOSIALISTISIA” MINISTEREITÄ

Kansainvälisen sosialishovinistisen toimiston ⁶⁰ sihteeri Huysmans on lähettänyt tervehdyssähkeen Tanskan salkutomalle ministerille Stauningille, Tanskan pseudo-„sosialidemokraattisen” puolueen johtajalle: „Näin lehdistä, että Teidät on nimitetty ministeriksi. Onnittelen sydämellisesti. Meillä on siis jo kymmenen sosialistiministeriä maailmassa. Asiat edistyvät! Parhaimmat tervehdykseni”.

Niinpä kyllä, asiat edistyvät. Toinen Internationale etenee nopeasti — yhtyäkseen täydellisesti kansallisliberaalien politiikkaan. Saksan äärimmäisten opportunistien ja sosialishovinistien taistelulehti Chemnitzin „Kansan Ääni” ⁶¹ julkaistessaan tämän sähkeen huomauttaa hieman myrkyllisesti: „Kansainvälisen sosialistisen toimiston sihteeri tervehtii ilman muuta sitä, että sosialidemokraatti on ottanut vastaan ministerinviran. Mutta vähän ennen sotaa kaikki puolueiden edustajakokoukset ja kansainväliset kongressit vastustivat jyrkästi sellaista! Ajat muuttuvat, samoin mieliteet — tässäkin suhteessa”.

Heilmanneilla, Davideilla ja Südekumeilla on täysi oikeus taputtaa halveksivasti olalle Huysmanseja, Plehanoveja, Vanderveldeja...

Stauning julkaisi hiljattain Vanderveldelle osoittamansa kirjeen, jossa saksalaismielinen sosialishovinisti yhtenäen piikkittelee ranskalaista sosialishovinistia. Tässä kirjeessään Stauning ylvästelee muun muassa sillä, että „me (Tanskan puolue) olemme kieltäytyneet jyrkästi ja selvästi siitä järjestöä vahingoittavasta hajotustoiminnasta, jota niin sanottu Zimmerwaldin liike suorittaa Italian ja Sveitsin puolueen aloitteesta”. Siinä on kirjaimellisesti näin!

Tanskassa kansallinen valtio muodostui XVI vuosisadalla. Tanskan kansanjoukot ovat jo kauan sitten vieneet loppuun porvarillisen vapausliikkeen. Enemmän kuin $\frac{96}{100}$ Tanskan väestöstä muodostavat Tanskassa syntyneet tanskalaiset. Saksassa tanskalaisia ei ole edes täyttä kahtasataa tuhatta. (Tanskan väkiluku on 2,9 milj.) Tämän perusteella voidaan päätellä, miten karkeaa porvarillista petosta ovat Tanskan porvariston senaiheiset puheet, että nykyhetken tehtävänä on luoda „itsenäinen kansallinen valtio"! Sellaista puhuvat XX vuosisadalla Tanskan porvarit ja monarkistit, joiden *hallussa ovat* sellaiset *siirtomaat*, joissa on väestöä miltei yhtä paljon kuin tanskalaisia Saksassa ja joilla Tanskan hallitus *käy nyt kauppaa*.

Kuka on sanonut, ettei meidän aikanamme käydä ihmis-kauppaa? Käydään ja mainiosti käydäänkin. Tanska myy Amerikalle niin ja niin monesta miljoonasta (hinnasta ei ole vielä sovittu) kolme saarta — ne ovat kaikki tietysti asuttuja.

Tanskan imperialismin erikoispiirteenä on sitä paitsi se, että tuo imperialismi saa ylivoittoa, mikä johtuu sen edullisesta monopoli-asemasta maito- ja lihamarkkinoilla: se vie tuotteensa halpaa meritietä pitkin Lontooseen, maailman huomattavimmille markkinoille. Tämän ansiosta Tanskan porvaristo ja Tanskan rikkaat talonpojat (jotka ovat ihan ilmettyjä porvareita, vaikka venäläiset narodnikit jaarittelevatkin toista) ovat muuttuneet Englannin imperialistisen porvariston „kukoistaviksi” leipäsusiksi, jotka saavat osansa sen varsin turvatuista ja varsin lihavista voittotuloista.

Tällaiseen kansainväliseen tilanteeseen on täydellisesti suostunut Tanskan „sosialidemokraattinen” puolue, joka on vuorenlujana kannattanut ja kannattaa Saksan sosialidemokratian oikeistosiipeä, opportunisteja. Tanskan sosialidemokraatit ovat äänestäneet sen puolesta, että porvarillismonarkistiselle hallitukselle myönnettäisiin määrärahoja — „puolueettomuuden suojaamiseksi”, niin kuin teeskennellysti sanotaan. Edustajakokouksessa syyskuun 30 p:nä 1916 enemmistö, joka teki $\frac{9}{10}$, kannatti ministeristöön osallistumista, sopimuksen tekoa hallituksen kanssa! Bernin sosialistilehden kirjeenvaihtaja tiedottaa, että ministerisotialismia Tanskassa vastustivat Gerson Trier ja toimittaja I. P. Sundbo. Trier puolusti loistavassa puheessaan vallankumouksellisia marxilaisia katsantokantoja ja, kun puolue

päätöksi osallistua ministeristöön, erosi Keskuskomiteasta ja puolueesta sanoen, ettei hän halua olla *porvarillisen* puolueen jäsen. Viime vuosina Tanskan „socialidemokraattinen“ puolue ei ole millään tavoin eronnut porvarillisista radikaaleista.

Tervehdys toveri G. Trierille! „Asiat edistyvät“, Huysmans on oikeassa,— edistyvät siihen suuntaan, että tapahtuu ilmeinen, selvä, poliittisessa mielessä rehellinen ja sosialismin kannalta välttämätön rajankäynti vallankumouksellisen proletariaatin *joukkojen* edustajain, vallankumouksellisten marxilaisten ja imperialistisen porvariston plehanovilais-potresovilais-huysmansilaisten liittolaisten ja asiamiesten välillä, joilla on puolellaan enemmistö „*johtomiehistä*“, mutta jotka eivät edusta sorrettujen joukkojen etuja, vaan vähemmistönä olevien, porvariston puolelle siirtyvien etuoikeutettujen työläisten etuja.

Tahtovatkohan Venäjän tietoiset työläiset, ne, jotka olivat valitsemassa Siperiaan karkotettuja edustajia, ne, jotka äänestivät vastaan, kun oli kysymyksessä osallistuminen imperialistista sotaa tukemaan muodostettuihin sotateollisuuskomiteoihin, tahtovatkohan he kuulua *kymmenen* ministerin „Internationaleen“? *Stauningien* Internationaleen? Internationaleen, josta eroavat *Trierit*?

„Sotsial-Demokrat“ № 56,
marraskuun 6 pnä 1916

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat“ lehdessä
tekstin mukaan

SVEITSIN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN ZIMMERWALDILAISEN VASEMMISTON TEHTÄVÄT ⁶²

Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen Zürichin kongressi (4—5. XI. 1916) osoitti lopullisesti, että tämän puolueen päätös Zimmerwaldiin yhtymisestä ja *vallankumouksellisen joukkotaistelun* hyväksymisestä (Aaraun kongressin päätöslauselma, 1915) on jäänyt vain paperille ja että puolueen sisällä on täysin muotoutunut „keskusta”, t.s. samanlainen suunta kuin on Kautskyn—Haasen ja „Arbeitsgemeinschaftin” * suunta Saksassa ja Longuet’n—Pressemannen ja kumpp. suunta Ranskassa. Tämä „keskusta”, jonka johtajaksi on osoittautunut R. Grimm, yhdistää „vasemmistolaiset” julkilausumat „oikeistolaiseen”, t.s. opportunistiseen käytäntöön.

Sen vuoksi Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston tehtävänä on yhdistää heti ja ehdottomasti voimansa vaikuttaakseen järjestelmällisesti puolueeseen siinä hengessä, ettei Aaraun kongressin päätös jäisi kuolleeksi kirjaimeksi. Tämä zimmerwaldilaisen vasemmiston voimien yhteenliittäminen on tarpeellista sitäkin kipeämmin, kun ei Aaraun eikä liioin Zürichin puoluekongressi herätä pienintäkään epäilystä Sveitsin proletariaatin vallankumouksellisten ja internationalististen sympatioiden suhteen. Ei riitä, että hyväksytään päätöslauselma, jossa ilmoitetaan oltavan yksimielisiä Liebknechtin kanssa; on suhtauduttava vakavasti hänen tunnukseensa, jonka mukaan nykyiset sosialidemokraattiset puolueet kaipaavat *uudistusta* (Regeneration) ⁶³.

Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston toimintaohjelman pitäisi olla likipitään seuraavanlainen:

* — „Työyhteisön”. *Toim.*

I. SUHTAANTUMINEN SOTAAN JA PORVARILLISEEN HALLITUKSEEN YLEENSA

1. Sveitsin „isänmaan puolustaminen” nykyisessä imperialistisessa sodassa samoin kuin valmisteilla olevissa uusissakin imperialistisissa sodissa on vain porvarillista kansan pettämistä eikä mitään muuta, sillä todellisuudessa Sveitsin osallistuminen nykyiseen sotaan samoin kuin muihinkin samanlaisiin sotiin olisi vain osallistumista taantumukselliseen rosvosotaan liitossa *jonkin* imperialistisen koalition kanssa eikä suinkaan „vapauden”, „demokratian”, „riippumattomuuden” j.n.e. puolesta käytävää sotaa.

2. Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen tulee suhtautua Sveitsin porvarilliseen hallitukseen ja kaikkiin Sveitsin porvarillisiin puolueisiin täysin epäluottamuksellisesti, sillä tuo hallitus (a) on mitä läheisimmin sidottu sekä taloudellisesti että finanssien kannalta imperialististen „suur”-valtojen porvaristoon ja se on kokonaan riippuvainen tästä; (b) se on jo kauan sitten siirtynyt kautta linjan kansainvälisissä ja sisäisissä asioissa poliittiseen taantumukseen (valtiollinen poliisi; Euroopan taantumuksen ja Euroopan monarkioiden j.n.e. orjailu); (c) se on monien vuosien aikana osoittanut koko politiikallaan (sotalaitoksen uudelleenjärjestely v. 1907 j.n.e.; Eglin, de Loys'in „jutut”⁶⁴ y.m. y.m.), että se on yhä enemmän muuttumassa Sveitsin taantumuksellisimman sotapuolueen ja sotilasklikin käytävissä olevaksi pelinappulaksi.

3. Tämän vuoksi Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen ajankohtaisimpana tehtävänä on paljastaa imperialistista porvaristoa ja sotilasvaltaa orjailevan hallituksen todellinen luonne, osoittaa, että se pettää kansaa puhumalla demokratiasta y.m., ja selittää täysin mahdolliseksi se, että tämä hallitus kavaltaa (Sveitsin koko valtaapitävän porvariston suostumuksella) Sveitsin kansan edut tälle tai tuolle imperialistiselle koalitiolle.

4. Sen tähden siinä tapauksessa, että Sveitsi vedetään nykyiseen sotaan, sosialidemokraattien velvollisuus on tuomita ehdottomasti „isänmaan puolustus” ja paljastaa, että tuolla tunnuksella petetään kansaa. Sellaisessa sodassa työläiset ja talonpojat kaatuisivat imperialistisen porvariston etujen eivätkä omien etujensa ja demokratian puolesta. Sveitsin samoin kuin muidenkin kehittyneiden maiden

sosialistit voivat hyväksyä isänmaan sotilaallisen puolustamisen ja heidän tuleekin hyväksyä se *vasta sitten*, kun tuo isänmaa on uudistettu sosialistiseksi, t.s. kun kysymyksessä on proletaarisen, sosialistisen vallankumouksen puolustaminen porvaristolta.

5. Sosialidemokraattinen puolue ja sen parlamenttiedustajat eivät voi rauhan enempää kuin sodankaan aikana äänestää millään muotoa sotamäärärahojen puolesta, pidettäköönpä sellaisen menettelyn puolustukseksi vaikka millaisia harhauttavia puheita „puolueettomuuden suojelemisesta” y.m.

6. Proletariaatin puolestaan täytyy vastata sotaan propagoimalla, valmistelemalla ja järjestämällä vallankumouksellisia joukkoesiintymisiä tarkoituksenaan kukistaa porvariston herruus, valloittaa valtiovalta ja luoda sosialistinen järjestelmä, joka yksin vain voikin vapauttaa ihmiskunnan sodista ja jonka luomisesta *kaikkien* maiden työläisten tietoisuudessa on ennen näkemättömän nopeasti kypsymässä päätös.

7. Vallankumouksellisten esiintymisten muotoina tulee olla myös mielenosoitusten ja joukkolakkojen, mutta ei missään tapauksessa kieltäytyminen sotapalveluksesta. Päinvastoin, vain se, ettei kieltäydytä ottamasta asetta, vaan suunnataan nuo aset *omaa* porvaristoa vastaan, voi olla proletariaatin tehtävien mukaista ja vastata internationaalismin parhaimpien edustajien, esim. K. Liebknechtin tunnuksia.

8. Hallituksen ryhtyessä sodan edellä tai sodan aikana vähäisimpiinkin toimenpiteisiin kumotakseen tai rajoittaakseen poliittisia vapauksia sosialidemokraattisten työläisten täytyy muodostaa maanalaisia järjestöjä, joiden tarkoituksena on propagoida järjestelmällisesti, sisukkaasti sotaa sotaa vastaan, vaikka se vaatisi uhrejakin, ja tehdä joukoille selkoa sodan todellisesta luonteesta.

II. KALLIS AIKA JA JOUKKOJEN SIETAMATTOMAN VAIKEA TALOUDELLINEN ASEMA

9. Ei ainoastaan sotaa käyvässä maissa, vaan myös Sveitsissä sodan seurauksena on ollut ennen näkemätön, skandaalimainen pienen rikkaiden ryhmän rikastuminen ja

kalliista ajasta ja elintarvevarojen vähyydestä johtunut joukkojen tavaton puutteenalaisuus. Sosialidemokraattisen puolueen päätehtävänä on käydä vallankumouksellista eikä reformistista taistelua tätä onnettomuutta vastaan — propagoida ja valmistella tätä taistelua järjestelmällisesti ja sisukkaasti, pelkäämättä väistämättömiä väliaikaisia vaikeuksia ja tappioita.

10. Vastaukseksi porvarien lukuisiin finanssireformisuunnitelmiin sosialidemokraattisen puolueen tulee ottaa päätehtäväkseen paljastaa se, että porvaristo yrittää säilyttää liikekannallepanosta ja sodasta aiheutuvat rasitukset työläisten ja köyhimpien talonpoikien kannettaviksi.

Socialidemokraattinen puolue ei voi missään tapauksessa eikä millään tekosyyllä myöntyä välillisiin veroihin. Sekä Aaraun kongressin (1915) päätös että Zürichin kongressissa (1916) hyväksytty Huberin—Grimmin päätöslauselma, joiden mukaan sosialidemokraatit voivat hyväksyä välilliset verot, on kumottava. Kaikkien sosialidemokraattisten järjestöjen on heti ryhdyttävä mitä tarmokkaimmin valmistautumaan helmikuussa 1917 Bernissä kokoontuvaan puoluekongressiin ja valittava kongressiin vain sellaisia edustajia, jotka suostuvat kumoamaan nuo päätökset.

Liberaalisten virkamiesten eikä suinkaan vallankumouksellisten sosialidemokraattien tehtävänä on auttaa porvarihallitusta selviytymään nykyisistä vaikeuksista ja säilyttämään kapitalistisen järjestelmän, t.s. ikuistamaan joukkojen puutteenalaisuuden.

11. Sosialidemokraattien on harjoitettava mahdollisimman laajasti joukkojen keskuudessa sellaista propagandaa, että tarvitaan välttämättömästi koko liittovaltion mitassa yhtäläistä omaisuus- ja tuloveroa, jonka korkeat ja progressiiviset taksat *eivät ole seuraavia pienemmät*:

Omaisuus	Tulo	Veroprosentti
20.000 fr. —	5.000 —	verovapaa
50.000 „ —	10.000 —	vero 10 %
100.000 „ —	25.000 —	40 %
200.000 „ —	60.000 —	60 %

j.n.e.

Täysihoitoloita käyttävien verotus:

alle 4 fr. päivältä	—	verovapaa
5 „	—	vero 1 %
10 „	—	20 %
20 „	—	25 % j.n.e.

12. Sosialidemokraattien on käytävä armotonta taistelua sitä porvarillista valhetta vastaan, jota myös monet oppor- tunistit levittelevät sosialidemokraattisessa puolueessa ja jonka mukaan omaisuus- ja tuloveron vallankumouksellisen korkeiden taksojen propagoiminen on muka „epäkäytännöllistä”. Päinvastoin, se on ainoaa käytännöllistä ja ainoaa sosialidemokraattista politiikkaa, sillä ensiksikään meidän ei ole sopeutettava toimintaamme sen mukaiseksi, minkä rikkaat „voivat hyväksyä”, vaan meidän tulee vedota niihin köyhien ja omistamattomien laajoihin joukkoihin, jotka suhtautuvat sosialidemokraattiseen puolueeseen suuressa määrin välinpitämättömästi tai epäilevästi juuri tämän puolueen reformistisen ja opportunistisen luonteen vuoksi. Toiseksi, porvaristolta voidaan saada myönnytyksiä vain sillä tavalla, ettei ruveta „kauppoihin” sen kanssa eikä „sopeuduta” sen etujen tai ennakkoluulojen mukaisesti, vaan valmistetaan joukkojen vallankumoukselliset *voimat* taisteluun sitä *vastaan*. Ja mitä suuremman osan kansasta me saamme vakuuttuneeksi siitä, että vallankumouksellisen korkeat verotaksat ovat oikeudenmukaisia ja että on taisteltava niiden voimaansaattamiseksi, sitä pikemmin porvaristo antaa periksi ja me puolestamme käytämme hyväksi jokaista, jopa pientäkin myönnytystä käydäksemme järkkymättömästi taistelua porvariston täydellisen pakkoluovuttamisen puolesta.

13. Poikkeuksetta kaikkien Bundesräten * ja muiden toimen- ja viranhaltijoiden palkkarajaksi on perheenjäsenten luvun mukaan säädettävä korkeintaan 5—6 tuhatta frangia vuodessa. Kaikkalainen muiden tulojen kasaaminen on kiellettävä vankeusrangaistuksen ja noiden tulojen takavarikoin- misen uhalla.

14. On pakkoluovutettava tehtaat ja tuotantolaitokset — ennen kaikkea ne, joita tarvitaan väestön turvaamiseen elämänvälineillä,— sekä kaikki maataloudelliset yritykset, joilla on maata enemmän kuin 15 ha (yli 40 „Jucharten” **) (tällaisia yrityksiä Sveitsissä on 252 tuhannesta vain 22 tuhatta, t.s. vähemmän kuin $\frac{1}{10}$ maatalousyritysten yhteismäärästä). Näiden uudistusten pohjalla on ryhdyttävä järjestelmällisiin toimenpiteisiin elintarvikkeiden tuotannon

* — Liittoneuvoston jäsenten. *Toim.*

** — „eekkeriä”. *Toim.*

lisäämiseksi ja kansan turvaamiseksi huokeilla ruokatavaroilla.

15. On viivyttelämättä pakkoluovutettava valtiolle kaikki Sveitsin vesivoimavarat soveltamalla tässä niin kuin muissakin pakkoluovuttamistapauksissa yllämainittuja omaisuus- ja tuloverotaksoja.

III. ERIKOISEN AJANKOHTAISET DEMOKRAATTISET UUDISTUKSET JA POLIITTISEN TAISTELUN JA PARLAMENTARISMIN HYVÄSIKÄYTTÖ

16. Parlamentin puhujankoroketta samoin kuin aloite- ja referendumioikeutta ei ole käytettävä reformistisesti, t. s. siten, että kannatetaan reformeja, jotka porvaristo „voi hyväksyä” ja jotka sen vuoksi eivät voi poistaa joukkojen pahimpia ja pohjimmaisimpia onnettomuuksia, vaan niitä on käytettävä siihen, että propagoidaan Sveitsin sosialistista uudistamista, mikä on täysin mahdollista taloudellisesti ja käy yhä ajankohtaisemmaksi ja tarpeellisemmaksi, sillä siihen pakottavat sekä kallis aika ja finanssipääoman harjoittama sorto että sodan synnyttämät kansainväliset suhteet, jotka sysäävät koko Euroopan proletariaattia valankumoukseen.

17. On poistettava poikkeuksetta *kaikki*, mikä rajoittaa naisten poliittisia oikeuksia miesten oikeuksiin verraten. Joukoille on selitettävä, että tämä uudistus on erikoisen tarpeellinen sellaisena aikana, jolloin sota ja kallis aika aiheuttavat levottomuutta laajoissa kansanjoukoissa ja kääntävät varsinkin naisten mielenkiinnon ja huomion politiikkaan.

18. On saatettava voimaan ulkomaalaisten pakollinen ja maksuton siirtyminen Sveitsin alamaisuuteen (Zwangseinbürgerung). Jokaisesta ulkomaalaisesta, joka on oleskellut 3 kuukautta Sveitsissä, tulee Sveitsin alamainen, ellei hän erikoisen pätevien syiden vuoksi ano lykkäystä, joka myönnetään enintään 3 kuukaudeksi. Joukoille on selitettävä, että Sveitsille tämä uudistus on erikoisen tarpeellinen, ei vain yleisdemokraattiselta näkökannalta, vaan myös sen vuoksi, että Sveitsin imperialistinen tila on tehnyt siitä valtion, jossa ulkomaalaisia on prosentuaalisesti enemmän kuin muualla Euroopassa. Näistä ulkomaalaisista $\frac{9}{10}$ puhuu

jotain Sveitsin kolmesta kielestä. Ulkomaalaisten työläisten poliittinen oikeudettomuus ja eristyneisyys voimistaa jo ennestään lisääntyvää poliittista taantumusta ja heikentää proletariaatin kansainvälistä solidaarisuutta.

19. On ryhdyttävä viivyttelemättä agitoimaan sen puolesta, että Nationalratin * vaaleissa 1917 sosialidemokraattisen puolueen ehdokkaat asetettaisiin vasta sen jälkeen, kun valitsijoiden edessä on käsitelty alustavasti ja kaikinpuolisesti poliittista toimintaohjelmaa ja varsinkin sellaisia kysymyksiä kuin suhtaantuminen sotaan ja isänmaan puolustamiseen, reformistinen ja vallankumouksellinen taistelu kallista aikaa vastaan.

IV. PUOLUEEN LÄHIMMÄT TEHTÄVÄT PROPAGANDAN, AGITAATION JA ORGANISAATION ALALLA

20. Joukkojen vallankumouksellista taistelua koskevaa Aaraan kongressin päätöstä on mahdoton toteuttaa toden teolla tekemättä järjestelmällisesti ja sisukkaasti työtä sosialidemokraattien joukkovaikutuksen laajentamisen hyväksi ja vetämättä työtätekevien ja riistettyjen joukkojen *uusία* kerroksia mukaan liikkeeseen. Propagandaa ja agitatiota sosiaalisen vallankumouksen hyväksi on harjoitettava konkreettisemmin, kouraantuntuvammin, välittömän käytännön pohjalta, jotta se olisi ymmärrettävää, ei ainoastaan järjestyneille työläisille, jotka kapitalismin oloissa ovat aina vähemmistönä proletariaatin ja yleensä sorrettujen luokkien keskuudessa, vaan myös riistettyjen enemmistölle, joka kapitalismin hirveän ikeen alla ei kykene järjestäytymään systemaattisesti.

21. Joukkovaikutuksensa laajentamiseksi puolueen on ryhdyttävä julkaisemaan järjestelmällisemmin ilmaiseksi jaettavia lentolehtisiä, joissa selitetään joukoille, että vallankumouksellinen proletariaatti taistelee Sveitsin sosialistisen uudistamisen hyväksi, mikä on tarpeen $\frac{9}{10}$:lle väestöstä ja sen etujen mukaista. On järjestettävä kaikki puolueosastot ja varsinkin nuorisojärjestöt julkiseen kilpailuun levittämään näitä lentolehtisiä, agitoimaan kaduilla, taloissa ja asunnoissa; enemmän huomiota ja tarmoa agitaatioon, jota harjoitetaan maatyöläisten, palkollisten ja päiväläisten kes-

* — Kansallisneuvoston. *Toim.*

kuudessa sekä talonpoikaiston köyhimmän osan keskuudessa, joka ei riistä palkkatyöläisiä eikä kasaa rikkautta kalliin ajan kustannuksella, vaan kärsii siitä. Puolueen parlamenttiedustajilta (National-, Kantons-, Gross- y.m. Räte) on vaadittava, että he vähemmän käyttäisivät varsin edullista poliittista asemaansa parlamentaariseen reformistiseen suunsoittoon, mikä aiheellisesti saa työläiset apeiksi ja epäuskoisiksi, ja enemmän sosialistisen vallankumouksen propagoimiseen kaupungin ja varsinkin maaseudun proletariaatin ja puoliproletariaatin *takapajuisimpien* kerrosten keskuudessa.

22. On luovuttava päättäväisesti siitä teoriasta, että työväenluokan, toimihenkilöiden j.n.e. taloudelliset järjestöt ovat „puolueettomia”. Joukoille on selitettävä se totuus, minkä sota on vahvistanut erikoisen selvästi, nimittäin, että niin sanottu „puolueettomuus” on porvarillista petosta ja vilppiä, että todellisuudessa se merkitsee *passiivista* alistumista porvariston holhoukseen ja sen varsin kataliin, imperialistisen sodan kaltaisiin hankkeisiin. On voimistettava sosialidemokraattista toimintaa työväenluokan ja pikkuporvariston köyhimpien kerrosten eli toimihenkilöiden kaikissa liitoissa, muodostettava erikoisia sosialidemokraattien ryhmiä kaikissa näissä liitoissa, muokattava asiaintilaa järjestelmällisesti sellaiseksi, että vallankumouksellisella sosialidemokratialla olisi kaikissa näissä liitoissa enemmistö ja johto käsissään. Joukoille on selitettävä, miten peräti tärkeä tämä seikka on vallankumouksellisen taistelun menestymisen kannalta.

23. On laajennettava ja voimistettava sosialidemokraattista toimintaa sotaväen keskuudessa niin ennen nuorison astumista sotaväen riveihin kuin myös palvelusaikana. On perustettava sosialidemokraattisia ryhmiä kaikissa joukko-osastoissa. On selitettävä, että sosialismin kannalta on historiallisesti sekä välttämätöntä että oikeutettua käyttää aseita ainoassa oikeutetussa sodassa, nimittäin sodassa, jota proletariaatti käy porvaristoa vastaan vapauttaakseen ihmiskunnan palkkatyöorjuudesta. Sotaväen vallankumouksellisen osan käymän taistelun sekä proletariaatin ja yleensä riistonalaisen väestön laajan liikkeen yhtenäisyyden nimessä on harjoitettava propagandaa erillisiä *attentaatteja* (tihutöitä) vastaan. On voimistettava Oltenin päätöksen osan propagointia, jossa kehoitetaan sotilaita olemaan

tottelematta, silloin kun sotaväkeä käytetään lakkolaisia vastaan, sekä olemaan rajoittumatta passiiviseen tottelemattomuuteen ⁶⁵.

24. On selitettävä joukoille, että se käytännöllinen toiminta, jota harjoitetaan edellä kehitellyn johdonmukaisen vallankumouksellisen sosialidemokraattisen suunnan mukaisesti, on erottamattomassa yhteydessä siihen johdonmukaiseen *periaatteelliseen* taisteluun, jota käyvät keskenään nykyisen työväenliikkeen *kolme tärkeintä* suuntaa, jotka ovat muodostuneet *kaikissa* sivistysmaissa ja hahmottuneet lopullisesti myös Sveitsissä (eritoten Zürichin kongressissa 1916). Nämä kolme suuntaa ovat: 1) sosialipatriootit, t.s. ne, jotka julkisesti hyväksyvät sen, että nykyisessä, vv. 1914—1916 imperialistisessa sodassa „puolustetaan isänmaata”. Tämä on työväenliikkeessä olevien porvariston asiameiesten oportunistinen suunta; 2) Zimmerwaldin vasemmistolaiset, jotka periaatteessa kieltävät „isänmaan puolustamisen” imperialistisessa sodassa ja kannattavat eroamista sosialipatrioteista, porvariston asiamehistä, ja joukkojen vallankumouksellista taistelua ja samalla sosialidemokraattien taktiikan *täydellistä* uusimista tuon taistelun propagoimista ja valmistamista vastaavasti; 3) niin sanottu „keskusta” (Kautsky — Haase, „Arbeitsgemeinschaft” Saksassa; Longuet — Pressemanne Ranskassa)*, joka tahtoo ensimmäisen ja toisen suunnan yhtenäisyyttä. Moinen „yhtenäisyys” sitoo vain vallankumouksellisen sosialidemokratian kädet estäen sitä laajentamasta toimintaa ja harhauttaen joukkoja, sillä puuttuu puolueen periaatteiden ja sen käytännöllisen toiminnan välinen täydellinen erottamaton yhteys.

Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen kongressissa Zürichissä 1916 kolmessa Nationalratsfraktionia** koskevasta kysymyksestä käytetyssä puheenvuorossa, nimittäin Plattenin, Naine'in ja Greulichin puheenvuoroissa, tuli erikoisen selvästi tunnustettua se, että sosialidemokraattisen politiikan eri suuntien taistelu Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen sisällä *on jo aikoja ollut tostiasia*. Useimmat edustajat olivat ilmeisesti myötämielisiä Plattenille, kun hän sanoi, että on pidettävä johdonmukaisesti kiinni vallan-

* Saksan sosialidemokraattisessa lehdistössä „keskusta” rinnastetaan väliin — ja täysin oikeutetusti — „zimmerwaldilaisten” *oikeistosiipeen*.

** — Kansallisneuvoston edustajaryhmää. *Toim.*

kumouksellisen sosialidemokratian hengen mukaisesta toiminnasta. Naine sanoi suoraan, selvästi ja varmasti, että Nationalratsfraktionin sisällä käyvät alituista taistelua kaksi suuntaa ja työväenjärjestöjen on itse huolehdittava siitä, että Nationalratiin lähetetään todella yksimielisiä vallankumouksellisen suunnan kannattajia. Kun Greulich sanoi, että puolue on luopunut entisistä „lemmikeistään” (Lieblinge) ja löytänyt itselleen uusia „lemmikkejä”, niin hän tunnusti sen saman tosiasian, että on olemassa eri suuntia ja niiden välistä taistelua. Kukaan tietoinen ja ajatteleva työläinen ei kuitenkaan hyväksy „lemmikki-teoriaa”. Juuri siksi, ettei väistämätön ja välttämätön suuntataistelu muodostuisi „lemmikkien” kilpailuksi, henkilökohtaisiksi selkkauksiksi, pikkumaisiksi epäluuloiksi, rettelöiksi, juuri siksi sosialidemokraattisen puolueen kaikkien jäsenten velvollisuus on huolehtia siitä, että sosialidemokraattisen politiikan eri suuntien taistelu olisi *avointa ja periaatteellista*.

25. On käytävä *periaatteellista* voimaperäistä taistelua Grütli-Vereinia⁶⁶ vastaan, jossa Sveitsin maaperällä ilmenevät havainnollisina *porvarillisen* työväenpolitiikan tendenssit, nimittäin opportunisti, reformismi, sosialipatriotismi, joukkojen harhauttaminen porvarillis-demokraattisilla harhakuvitelmillä. Grütli-Vereinin konkreettista toimintaa esimerkkinä käyttäen on tehtävä joukoille täysin selväksi, kuinka erheellistä ja vahingollista on sosialipatrioottien ja „keskustan” politiikka.

26. On heti ryhdyttävä valmistautumaan Bernissä helmikuussa (1917) kokoontuvan puoluekongressin edustajien vaaleihin, ettei noita vaaleja toimitettaisi millään muulla kuin sillä perusteella, että jokaisessa puoluejärjestössä keskustellaan periaatteellisista ja käytännöllis-poliittisista toimintaohjelmista. Sellaisena johdonmukaisten vallankumouksellisten sosialidemokraatti-internationalistien ohjelmana olkoon tämä ohjelma.

Puolueen kaikille johtopaikoille, Presskommissioniin*, kaikkiin edustuslaitoksiin, kaikkiin johtokuntiin j.n.e. valittakoon toimihenkilöt vain samantapaisen ohjelmien käsittelyn perusteella eikä muutoin.

* — Painoaslain vallokuntaan. *Toim.*

Kunkin paikallisjärjestön on valvottava huolellisesti puolueen paikallisen äänenkannattajan työtä siltä kannalta, ettei se noudattaisi vain yleensä sosialidemokratian kantaa ja taktiikkaa, vaan nimenomaan *tarkoin määrättyä* sosialidemokraattisen politiikan *ohjelmaa*.

V. SVEITSIN SOSIALIDEMOKRAATTIEN KANSAINVÄLISET TEHTÄVÄT

27. Jottei internationalismin tunnustaminen Sveitsin sosialidemokraattien puolelta jäisi vain pelkäksi, mihinkään velvoittamattomaksi puheeksi — sellaiseksi pelkäksi puheeksi, johon „keskustan” kannattajat ja yleensä II Internationalen kauden sosialidemokraatit aina rajoittuvat, — on ensiksikin taisteltava johdonmukaisesti ja jatkuvasti sen puolesta, että ulkomaalaiset ja sveitsiläiset työläiset saataisiin järjestöllisesti yhdistettyä ja liitettyä samoihin liittoihin ja että heillä olisi täysin samanlaiset (niin kansallais- kuin poliittisetkin) oikeudet. Sveitsin imperialismiin omalaatuiseuna erikoisuutena on nimenomaan se, että Sveitsin porvaristo, joka perustaa toivonsa näiden kahden työläiskategorian toisistaan eristämiseen, riistää yhä kasvavassa määrässä oikeudettomia ulkomaalaisia työläisiä.

Toiseksi, on tehtävä kaikki voitava sen hyväksi, että Sveitsin saksalaisten, ranskalaisten ja italialaisten työläisten keskuudessa muodostuisi *yhtenäinen*, todellisuudessa, työväenliikkeen koko *käytännössä* yhtenäinen *internationalistinen* suunta, joka taistelee yhtä päättäväisesti ja yhtä periaatteellisesti niin ranskalaista (romaanisen Sveitsin) ja saksalaista kuin italialaistakin sosialipatriotismia vastaan. Kyseisen toimintaohjelman tulee muodostua *kaikkien kolmen* Sveitsissä esiintyvän peruskansallisuuden eli -kieliryhmän työläisten yleisen ja yhtenäisen ohjelman perustaksi. Ellei Sveitsin kaikkien kansallisuuksien keskuudessa tapahdu tätä vallankumouksellisen sosialidemokratian kannalla olevien työläisten yhteenliittymistä, niin internationalismi on pelkkä sana.

Tämän yhteenliittymisen käytännöllisen toteutumisen helpottamiseksi on aikaansaattava se, että Sveitsin kaikkien sosialidemokraattisten lehtien (ja työläisten, toimihenkilöiden y.m. taloudellisten yhdistysten kaikkien äänenkannattajien) liitteenä julkaistaan (vaikkapa vain kerran

viikossa (kuukaudessa) ja aluksi vaikkapa vain pari sivua käsittäviä) lisälehtiä, jotka painetaan *kolmella kielellä* ja joissa kehitellään kyseistä toimintaohjelmaa yhdistämällä se päivänpolitiikan kysymyksiin.

28. Sveitsin sosialidemokraattien on tuettava *vain* niitä muiden sosialististen puolueiden vallankumouksellisia internationalistisia aineksia, jotka ovat Zimmerwaldin vasemmiston kannalla, mutta tämän tuen ei pidä jäädä platoniseksi. Varsin tärkeää on julkaista Sveitsissä uudelleen niitä julistuksia, joita Saksassa, Ranskassa ja Italiassa julkaistaan salaa hallitusta vastaan, kääntää niitä kaikille kolmelle kielelle ja levittää niin Sveitsin proletariaatin kuin myös kaikkien naapurimaiden proletariaatin keskuuteen.

29. Bernin kongressissa (helmikuussa 1917) Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen ei ole vain ajettava läpi sitä kantaa, että yhdytään, ja lisäksi ehdottomasti, Kienthalin konferenssin päätöksiin, vaan sen on myös vaadittava puolestaan, että erotaan heti, täydellisesti, järjestöllisesti Haagin I. S. B:stä *, joka on sosialismin eduille peräti vieraan opportunistin ja sosialipatriotismin linnoitus.

30. Sveitsin sosialidemokraattinen puolue, jolla on poikkeuksellisen suotuisat mahdollisuudet tutustua Euroopan kehittyneiden maiden työväenliikkeen tapahtumiin ja yhdistää tämän työväenliikkeen vallankumouksellisia aineksia, ei saa odottaa passiivisesti työväenliikkeen sisäisen taistelun kehittymistä, vaan sen *tulee olla* tuon taistelun *etulinjassa*. Siis sen on kuljettava sitä Zimmerwaldin vasemmiston tietä, jonka oikeellisuus käy päivä päivältä yhä selvemmin ilmi Saksan, Ranskan, Englannin, Yhdysvaltojen ja yleensä kaikkien sivistysmaiden sosialistisen liikkeen tapahtumien kulusta.

*Kirjoitettu loka- ja marraskuun
vähteessä 1916*

*Julkaistu ensi kerran v. 1918
erillisenä ranskankielisenä kirjasena*

*Julkaistu ensi kerran
venäjän kielellä v. 1924
„Proletarskaja Revoljutsija“ aikakaus-
lehden 4. (27.) numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — Internationalem Sozialistischen Bureau — Kansainvälisestä sosialistisesta toimistosta. *Toim.*

TEESIT

SVEITSIN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN SUHTAANTUMISESTA SOTAAN ⁶⁷

1. Nykyinen maailmansota on imperialistista sotaa, jota käydään maailman poliittista ja taloudellista riistaa silmälläpitäen, menekkimarkkinoista, raaka-ainelähteistä ja uusista pääoman sijoitusalueista, heikkojen kansojen sortamiseksi j.n.e.

Kummankin sotaa käyvän liittoutuman fraasit „isänmaan puolustamisesta” eivät ole mitään muuta kuin porvariston harjoittamaa kansan pettämistä.

2. Sveitsin hallitus on Sveitsin porvariston asiantuntija, ja Sveitsin porvaristo on kokonaan riippuvainen kansainvälisestä finanssipääomasta ja sidottu mitä läheisimmin suurvaltojen imperialistiseen porvaristoon.

Sen vuoksi ei ole suinkaan sattuma, vaan noiden taloudellisten tosiasiain välttämätöntä seurausta, että Sveitsin hallitus harjoittaa päivä päivältä — ja näin on ollut jo kymmeniä vuosia — yhä taantumuksellisempaa politiikkaa ja salaista diplomatiata supistaen ja loukaten kansan demokraattisia oikeuksia ja vapauksia, matelee sotilaskliin edessä ja uhraa jatkuvasti ja häpeämättömästi laajojen väestöjoukkojen edut harvalukuisten finanssimagnaatien etujen vuoksi.

Sveitsi voidaan vetää nyt nykyiseen sotaan milloin tahansa, ja syynä siihen on tuo Sveitsin porvarillisen hallituksen riippuvaisuus finanssioligarkian eduista; siihen voi johtaa myös jommankumman imperialististen valtojen liittoutuman voimakas painostus.

3. Siksiäpä myöskään Sveitsiin nähden „isänmaan puolustus” ei tällä haavalla ole mitään muuta kuin ulkokultaista

fraseologiaa, sillä todellisuudessa kysymys ei ole mistään demokratian, itsenäisyyden ja laajojen kansanjoukkojen etujen puolustamisesta j.n.e., vaan päinvastoin työläisten ja pientalonpoikain valmistamisesta teurastukseen porvariston monopoli- ja etuoikeuksien säilyttämiseksi ja kapitalistien herruuden ja poliittisen taantumuksen voimistamisesta.

4. Näistä tosiasioista lähtien Sveitsin sosialidemokraattinen puolue kieltää periaatteessa „isänmaan puolustuksen”, vaatii hetikohtaista kotiuttamista ja kehottaa työväenluokkaa käyttämään mitä jyrkimpiä proletaarisen luokkataistelun keinoja vastaukseksi Sveitsin porvariston sotavarusteluihin samoin kuin sotaan, jos se syttyy.

Tällaisina keinoina mainittakoon erikoisesti seuraavat:

(a) Ei mitään kansalaisrauhaa; on kärjistettävä periaatteellista taistelua kaikkia porvarillisia puolueita vastaan sekä myös Grütli-liittoa, tuota työväenliikkeessä olevien porvariston asiamiesten liittoa vastaan, samoin kuin sosialistisessa puolueessa ilmeneviä grüttiläisiä pyrkimyksiä vastaan.

(b) Kaikkien sotamäärärahojen evääminen niin rauhan kuin sodankin aikana, pyydetäköön niitä millä verukkeella tahansa.

(c) Se, että tuetaan sotaa käyvien maiden työväenluokan kaikkia vallankumouksellisia liikehtimisiä ja kaikkinaista taistelua sotaa ja kotimaista hallitusta vastaan.

(d) Sveitsin sisäisen vallankumouksellisen joukkotaistelun, lakkoilun, mielenosoitusten, porvaristoa vastaan suuntautuvan aseellisen kapinan auttaminen.

(e) Järjestelmällinen propagandatyö sotaväessä, jossa tarkoituksessa armeijassa muodostettakoon erikoisia ryhmiä sosialidemokraateista samoin kuin kutsuntaiässä olevasta nuorisosta.

(f) Illegaalisten järjestöjen perustaminen itse työväenluokan toimesta vastaukseksi kaikkiin poliittisia vapauksia rajoittaviin tai hävittäviin hallituksen toimenpiteisiin.

(g) Tekemällä suunnitelmallista selitystyötä työläisten keskuudessa kehitetään järjestelmällisesti tilannetta sellaiseksi, että johto poikkeuksetta kaikissa työläisten ja toimihenkilöiden järjestöissä siirtyy niille henkilöille, jotka ovat edellä mainitun sodanvastaisen taistelun kannalla ja pystyvät käymään sitä.

5. Jo vuonna 1915 Aaraan puoluepäivillä hyväksytyksi tullee vallankumouksellisen joukkotaistelun päämääräksi puolue esittää sosialistisen kumouksen Sveitsissä. Taloudellisesti tuo kumous on mahdollinen heti. Se on ainoa tehokas keino vapauttaa joukot kalliin ajan ja nälänhädän kauhulta. Se lähenee nykyisen, koko Euroopan kriisin seurauksena ja se on ehdottoman välttämätön, jotta militarismista ja kaikista sodista voitaisiin tehdä täydellinen loppu.

Puolue julistaa, että mikäli ei hyväksytä tätä päämäärää ja siihen johtavia vallankumouksellisia teitä, kaikki porvarillis-pasifistiset ja sosialistis-pasifistiset militarismin ja sodanvastaiset puheet ovat harhakuvittelua tai valhetta, joiden tarkoituksena on vain käännättää työväenluokka pois kaikesta vakavasta taistelusta kapitalismin perustuksia vastaan.

Samalla kun jatketaan taistelua palkkatyöorjien aseman parantamiseksi, puolue kehottaa työväenluokkaa ja sen edustajia asettamaan päiväjärjestykseen Sveitsissä viipymättä suoritettavan sosialistisen vallankumouksen propagoinnin käyttämällä siinä joukkoagitaatiota, parlamenttipuheita, -aloitteita j.n.e., todistamalla, että porvarillisen hallituksen tilalle on saatava omistamattomiin väestöjoukkoihin nojaava proletaarinen hallitus, ja selittämällä, miten pakottavan välttämättömiä ovat sellaiset toimenpiteet kuin pankkien ja suuryritysten pakkoluovuttaminen, kaikkien välillisten verojen lakkauttaminen, sellaisen uuden yhtäläisen välittömän verotuksen voimaansaattaminen, että suurituloista verotetaan vallankumouksellisen korkeiden taksojen mukaisesti, j.n.e.

*Kirjoitettu saksaksi
joulukuun alkupuolella 1916
Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksan kielestä*

SOTAKYSYMYSTÄ KOSKEVIA PERIAATTEELLISIA NÄKÖKOHTIA

Sveitsin vasemmistososialidemokraattien keskuudessa ollaan täysin yksimielisiä siitä, että juuri nykyisen sodan yhteydessä on välttämättömästi kieltäydyttävä periaatteessa isänmaan puolustuksesta. Proletariaatti tai ainakin sen parhaimmisto suhtaantuu niin ikään kielteisesti isänmaan puolustukseen.

Siis yleensä nykyisen sosialistisen liikkeen ja m.m. Sveitsin sosialistisen puolueen ajankohtaisimman kysymyksen suhteen ollaan nähtävästi kyllin yksimielisiä. Mutta jos asiaa tarkastellaan lähemmin, niin päädymme välttämättömästi siihen johtopäätökseen, että tuo yksimielisyys on vain *näennäistä*.

Itse asiassa ei ole lainkaan selvää käsitystä siitä — yksimielisyydestä puhumattakaan, — että kielteisen kannan esittäminen isänmaan puolustuksesta on jo sinänsä teko, mikä *vaatii tavattoman korkeaa* vallankumouksellista tietoisuutta samoin kuin vallankumouksellista toimintatarmoakin puolueelta, joka sen esittää, — edellyttäen tietenkin, ettei tuo julkilausuma jää pelkäksi fraasiksi. Ja se jää silloin pelkäksi fraasiksi, jos noin vain julistetaan kieltäydyttävän maanpuolustuksesta tekemättä itselleen tiliä siitä, t.s. käsittämättä sitä, mitä vaatimuksia se asettaa, ja ymmärtämättä, että puolueen *koko propaganda-, agitaatio- ja järjestötyössä*, sanalla sanoen koko toiminnassa on saatava aikaan perinpohjainen muutos, että se on „uudistettava” (Karl Liebknechtin sanontaa käyttäkseni) ja mukautettava *suurimpia* vallankumoustehtäviä vastaavaksi.

Ajatelkaamme tarkasti, mitä oikeastaan merkitsee isänmaan puolustuksesta kieltäytyminen, mikäli käsitämme sen

poliittiseksi ohjauseeksi, joka *otetaan vakavalta kannalta ja aiotaan todella toteuttaa.*

Ensiksi. Me kehotamme kaikkien sotivien maiden ja kaikkien sodanvaarassa olevien maiden proletaareja ja riistonalaisia kieltäytymään puolustamasta isänmaata. Eräiden sotivien maiden kokemuksesta tiedämme nyt jo aivan tarkasti, mitä *todellisuudessa* merkitsee kieltäytyä puolustamasta isänmaata nykyisessä sodassa. Se merkitsee nykyisen porvarillisen yhteiskunnan kaikkien perustojen kieltämistä ja nykyisen yhteiskuntajärjestelmän juurien katkomista ei ainoastaan teoriassa eikä vain „yleensä”, vaan käytännössä, välittömästi, juuri nyt. Eikö ole selvää, että se voidaan tehdä *vain* sillä ehdolla, ettemme pelkästään teoriassa päädy siihen mitä varmimpaan vakaumukseen, että kapitalismi on jo täysin kypsä sosialismiksi muutettavaksi, vaan myönnämme tuon sosialistisen mullistuksen, t.s. sosialistisen vallankumouksen, toteuttamisen mahdolliseksi käytännössä, välittömästi, heti?

Tämä seikka kuitenkin unohdetaan miltei aina, kun puheena on isänmaan puolustuksesta kieltäytyminen. Parhaassa tapauksessa suostutaan myöntämään „teoreettisesti”, että kapitalismi on jo kypsä sosialismiksi muutettavaksi, mutta *ei haluta edes kuulla puhuttavan siitä, että puolueen koko toiminta on muutettava heti ja perinpohjaisesti välittömän edessäolevan sosialistisen vallankumouksen hengen mukaiseksi!*

Kansa ei ole muka valmis siihen!

Tuo on kuitenkin naurettavan epäjohdonmukaista. Joko — tai. Meidän on joko heti pidättäydyttävä julistamasta isänmaan puolustuksen kieltämistä tai kehitettävä tai alettava kehittää *heti* järjestelmällistä propagandaa välittömästi suoritettavan sosialistisen vallankumouksen hyväksi. Tietyssä mielessä „kansa” *ei* tietenkään ole „valmis” kieltäytymään maanpuolustuksesta *eikä* liioin suorittamaan sosialistista vallankumousta, mutta siitä ei seuraa, että meillä olisi oikeus lykätä kahdella vuodella — — — kahdella vuodella! — — sellaisen järjestelmällisen valmistelun alkua!

Toiseksi. Mikä asetetaan isänmaan puolustuksen ja kansalaisrauhan asiaa ajavan poliitiikan vastapainoksi? Vallankumouksellinen sodanvastainen kamppailu, „vallankumoukselliset joukkoesiintymiset”, sellaisina kuin ne hyväksyttiin vuonna 1915 Aaraan puoluepäivien päätöslauselmassa. Tuo

päätös on epäilemättä mainio, mutta... mutta noiden puoluepäivien jälkeinen puolueen historia, puolueen *todellinen* politiikka todistavat, että päätös on jäänyt *paperille!*

Mikä on vallankumouksellisen joukkotaistelun *päämäärä?* Siitä puolue ei ole sanonut mitään virallisesti eikä siitä yleensäkään puhuta. Joko pidetään ilmeisenä tai myönnettään suoranaisesti, että sen päämääränä on „*sosialismi*”. Kapitalismin (eli imperialismin) vastakohtaksi asetetaan sosialismi.

Mutta juuri se onkin (teorian kannalta) mitä epäjohtomukaisinta ja vailla käytännöllistä sisältöä. Se on epäjohtomukaista, koska se on *liian* ylimalkaista, liian epämääräistä. Eivät ainoastaan kautskylaiset ja sosialishovinistit, vaan myös monet porvarilliset sosiaalipoliitikot tunnustavat nykyään päämääräksi „*sosialismin*” ylipäänsä, kapitalismin (eli imperialismin) vastakohtaksi. Mutta nyt ei ole kysymyksessä kahden yhteiskuntajärjestelmän yleinen vastakkainasettelu, vaan se *konkreettinen* päämäärä, johon pyritään käymällä *konkreettista* „vallankumouksellista joukkotaistelua” *konkreettista* pahaa, nimittäin *nykyistä* kallista aikaa, *nykyistä* sodanvaaraa tai *nykyistä* sotaa vastaan.

Vuosien 1889—1914 II Internationale kokonaisuudessaan asetti sosialismin yleensä kapitalismin vastakohtaksi ja kärsi vararikon *juuri* tämän liian yleisen „yleistämisen” vuoksi. Se ei ottanut huomioon nimenomaan sitä aikakaudelleen leimaa antavaa pahaa, jota Fr. Engels jo miltei 30 vuotta sitten, tammikuun 10 pnä 1887, luonnehti seuraavin sanoin:

„...Itse sosialidemokraattisessa puolueessa, siinä luvussa myös valtiopäiväryhmässä, saa sijaa tietynlainen pikkuporvarillinen sosialismi. Se ilmenee siten, että nykyaikaisen sosialismin peruskatsomukset ja vaatimus kaikkien tuotannonvälineiden muuttamisesta yhteiskunnalliseksi omaisuudeksi tunnustetaan oikeiksi, mutta *sen toteuttamisen selitetään olevan mahdollista vasta kaukaisessa, käytännöllisesti katsoen epämääräisessä tulevaisuudessa. Siten nykyajan tehtäväksi määritellään vain pelkkä sosiaalinen paikkaileminen...*” („Asuntokysymyksestä”, Esipuhe)⁶⁸.

„Vallankumouksellisen joukkotaistelun” konkreettisena päämääränä voivat olla vain sosialistisen *vallankumouksen*

konkreettiset tehtävät eikä yleensä „socialismi”. Kun kehoitetaan osoittamaan tarkasti nämä konkreettiset tehtävät — niin kuin tekivät hollantilaiset toverit „Kansainvälisen Sosialistisen toimikunnan bulletiin” 3. numerossa (Bern, helmikuun 29 p:nä 1916) julkaistussa ohjelmassaan: valtionvelkojen mitätöinti, pankkien pakkoluovutus, kaikkien suur-yritysten pakkoluovutus,— kun kehoitetaan sisällyttämään puolueen viralliseen päätöslauselmaan tällaisia täysin konkreettisiä tehtäviä ja selostamaan niitä järjestelmällisesti mitä helppotajuisimmassa muodossa jokapäiväisen puoluepropagandan ja -agitaation avulla kokouksissa, parlamenttipuheissa, aloitteiden muodossa, niin silloin jälleen saadaan se sama viivyttävä tai karttava, läpeensä sofistinen vastaus, että kansa ei ole muka vielä valmis siihen j.n.e.!

Mutta siitähän juuri onkin kysymys, että alettaisiin nyt heti tuo valmistelu ja suoritettaisiin sitä jatkuvasti!

Kolmanneksi. Puolue „on tunnustanut” vallankumouksellisen joukkotaistelun. Hyvä on. Mutta *kykeneekö* puolue saamaan aikaan jotakin sen tapaista? Valmistautuuko se siihen? Tutkiiko se *näitä* kysymyksiä, kokoako se vastaava ainesta, muodostaako se *vastaavanlaisia* elimiä ja järjestöjä ja käsittelee se kansan keskuudessa ja yhdessä kansan kanssa *vastaavanlaisia* kysymyksiä?

Eikö mitä! Puolue pysyttelee itsepintaisesti kauttaaltaan vanhoilla, vain parlamentaarisisilla, vain tradeunionistisilla, vain reformistisilla, vain legaalisisilla raiteilla. On aivan ilmeistä, että puolue on edelleenkin *kykenemätön* edistämään ja johtamaan vallankumouksellista joukkotaistelua ja että se ei lainkaan valmistaudu siihen. Vanha rutiini on vallitsevana ja „uudet” sanat (kieltäytyminen isänmaan puolustuksesta, vallankumouksellinen joukkotaistelu) — jäävät *vain sanoiksi!* Mutta vasemmistolaiset eivät sitä tajua eivätkä kaikkialla, kaikilla puolueyön aloilla kokoa järjestelmällisesti ja sisukkaasti voimiaan taisteluun tuota pahaa vastaan.

Ei voi muuta kuin kohauttaa olkapäitään, kun lukee esim. seuraavan lauseen (viimeisen lauseen) sotakysymystä koskevista Grimmin teeseistä:

„Puolue-elinten on yhdessä maan ammattijärjestöjen kanssa ryhdyttävä siinä tapauksessa (i.s. kehottaessaan sodanvaaran uhatessa rautatieläisiä joukkolakkoon j.n.e.) kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin”.

Nämä teesit julkaistiin viime kesänä, ja syyskuun 16 p:nä 1916 „Schweizerische Metallarbeiterzeitungista”⁶⁹, johon toimittajat O. Schneeberger ja K. Dürr ovat laittaneet nimensä, saatiin lukea seuraava lause (olin vähällä sanoa: seuraava *virallinen vastaus* Grimmin teeseihin eli hurskaksiin toivomuksiin):

„...Peräti pahalta tuntuu... lause: „työläisellä ei ole isänmaata” tällaisena ajankohtana, kun koko Euroopan työläisten valtaenemmistö on jo kaksi vuotta seisonut rinta rinnan porvariston kanssa taistelukentällä vastustamassa isänmaansa „vihollisia” ja kun kotiin jääneet tahtovat „kestää”, puutteesta ja ahdingosta huolimatta. *Samaa havait-sisimme epäilemättä Sveitsissäkin, jos jokin ulko-valtio hyökkäisi kimppuumme!!!*”

Eikö se ole „kautskylaista” politiikkaa, voimattomien fraasien, vasemmistolaisten julistusten ja opportunistisen käytännön politiikkaa, kun toisaalta ehdotetaan sellaisia päätöslausemia, että puolueen on „yhdessä ammattijärjestöjen kanssa” kehotettava vallankumouksellisiin joukkolakoihin, mutta toisaalta ei taistella millään tavoin *grüttiläistä*, t.s. sosialipatrioottista, reformistista, legaalisuuteen rajoittuvaa *suuntaa* ja sen kannattajia vastaan puolueessa ja ammattiyhdistyksissä?

Onko se joukkojen „kasvattamista” vai joukkojen hajottamista ja demoralisoimista, kun niille ei sanota ja todisteta *joka päivä*, että „johtavat” toverit O. Schneeberger, K. Dürr, P. Pflüger, H. Greulich, Huber ja *monet* muut ovat *juuri samanlaisten* sosialipatrioottisten katsomusten kannalla ja harjoittavat *juuri sitä samaa* sosialipatrioottista politiikkaa, jonka Grimm niin „miehuullisesti” paljastaa ja jota hän ruuskii... kun kysymyksessä ovat *Saksan saksalaiset* eivätkä sveitsiläiset? Ruuskitaan ulkomaalaisia, suojellaan „omia” „maanmiehiä”... sekö on „internationalistista”? sekö on „demokraattista”?

Herman Greulich on kuvaillut Sveitsin työläisten asemaa, Sveitsin sosialistisen liikkeen kriisiä sekä sosialistisen puolueen *sisällä* harjoitetun grüttiläisen politiikan *olemusta* seuraavin sanoin:

„...Elintaso on kohonnut hyvin vähän ja vain proletariaatin huippukerosten (huomaal huomaa!) osalta. Varsinaiset työläisjoukot elävät edelleenkin puutteen, huolien ja ahdingon aikaa. Sen vuoksi herää tämän tästä epäily, onko tähän asti kulkemamme tie oikea. Arvostelijat etsivät uusia teitä ja perustavat toiveensa erikoisestikin entistä jyrkempään esiintymiseen. Siihen suuntaan tehdään yrityksiä, jotka säännöllisesti (?)

epäonnistuvat (??) ja pakottavat yhä vaativammin palaamaan entiseen taktiikkaan" (eiköhän tässäkin ajatuksen isänä ole halu?)... „Ja sitten puhkesi maailmansota... Elintason tavaton aleneminen, mikä on saattanut puutteeseen nekin kerrokset, joiden elämä aikaisemmin oli vielä siedettävää, voimistaa vallankumouksellisia mielialoja" (huomaa! huomaa!)... „Puoluejohto ei todellakaan ole ollut tehtäviensä tasalla ja on ollut liian altis (??) hurjapäiden vaikutukselle (niinkö? vai niin?)... Grütli-liiton keskuskomitea ottaa ajaakseen „käytännöllistä kansallisuuspolitiikkaa" aikoen ajaa sitä puolueen ulkopuolella... Miksei se ole tehnyt sitä puolueen sisällä?" (huomaa! huomaa!) „Miksi se on miltei aina jättänyt minun tehtäväkseni käydä taistelua ultraradikaaleja vastaan?" („Avoin kirje Hottingenin Grütli-liitolle", syyskuun 26 pnä 1916).

Sillä tavalla puhuu Greulich. Siis asianlaita ei ole süin-kaan niin, että eräät „pahansuopaiset ulkomaalaiset" (niin kuin puolueeseen kuuluvat grüttiläiset salassa ajattelevat tai vihjailevat lehdistössä ja kuten puolueeseen kuulumattomat grüttiläiset väittävät julkisesti) tahtovat kärsimättömyytensä puuskassa tuoda vallankumouksellisuutta työväenliikkeeseen, jota he katselevat „ulkomaalaisten silmälasien" läpi. Ei. Ei kukaan muu, vaan Herman Greulich, joka politiikassa esittää tosiasiallisesti samanlaista osaa kuin porvarillinen työministeri demokraattisessa pikkuvaltiossa, ilmoittaa meille, että vain työläisten huippukerrosten asema on jonkin verran parantunut, jota vastoin *joukot* ovat edelleenkin puutteessa, ja että „vallankumouksellisten mielialojen voimistumisen" syynä eivät ole kirotut ulkomaalaiset „yllyttäjät", vaan „elintason tavaton aleneminen".

Siis?

Siis se pitää ehdottomasti paikkansa, jos sanomme:

Sveitsin kansa tulee *joko* näkemään nälkää, ja nälänhätä sitä paitsi viikko viikolta yhä pahenee, ja olemaan joka päivä vaarassa joutua vedetyksi imperialistiseen sotaan, t.s. tapetuksi kapitalistien etujen vuoksi, *tai* se tulee seuraamaan proletariaattinsa parhaimmiston neuvoa, kokoamaan kaikki voimansa ja suorittamaan sosialistisen vallankumouksen.

Sosialistisen vallankumouksenko? Utopiaa! Se on „kaukainen, käytännöllisesti katsoen epämääräinen" mahdollisuus!...

Se ei ole yhtään sen utooppisempaa kuin kieltäytyminen puolustamasta isänmaata nykyisessä sodassa tai vallan-

kumouksellinen joukkokamppailu tätä sotaa vastaan. Ei pidä huumata itseään sanoilla eikä antaa pelotella itseään sanoilla. Miltei jokainen on valmis hyväksymään sodanvastaisen vallankumouksellisen taistelun, mutta käsitettäköön myös se, miten valtava on tuo tehtävä — lopettaa tällainen sota vallankumouksen avulla! Ei, se ei ole utopiaa. Vallankumous *voimistuu* kaikissa maissa, eikä *nyt* ole kysymys siitä, pitäisikö edelleenkin elää rauhassa ja siedettävästi vai olisiko lähdeittävä seikkaillemaan. Päinvastoin, nyt on kysymys siitä, pitäisikö nähdä nälkää ja mennä teurastettavaksi *muiden, vieraiden etujen vuoksi* vai olisiko ryhdyttävä suuriin uhrauksiin sosialismin, ihmiskunnan $\frac{9}{10}$:n etujen vuoksi.

Sosialistinen vallankumous on muka utopiaa! Mutta Sveitsin kansalla ei luojan kiitos ole „itsenäistä” eli „riippumatonta” kieltä, vaan se puhuu kolmea maailmankieltä, joita puhutaan sotaa käyvissä naapurivaltioissa. Sen vuoksi ei ole mitään ihmettelemistä, jos Sveitsin kansa tietää hyvin, mitä noissa valtioissa tapahtuu. Saksassa on menty niin pitkälle, että *yksi keskus* ohjaa *66 miljoonan ihmisen* talouselämää, yksi keskus järjestelee *66-miljoonaisen* väestön kansantaloutta, että kansan suurelta enemmistöltä on vaadittu mitä raskaimpia uhreja ja kaikki tämä on tehty vain siksi, että „30.000 ylimmällä portaalla olevaa” voisivat pistää taskuunsa sodan tuottamia miljardivoittoja ja miljoonat ihmiset tuhoutuisivat suurlahtauksessa noiden kansakunnan „jaloimpien ja parhaimpien” edustajien hyödyksi. Voidaanko tosiaankin näiden *tosiasioiden* ja tämän *kokemuksen* valossa pitää „utopiana” sitä, että pieni kansa, jolla ei ole monarkiaa eikä junkkereita ja joka on saavuttanut kapitalismin varsin korkean kehitystason ja järjestäytyneet erilaisiksi liitoiksi ehken paremmin kuin muiden kapitalististen maiden kansat, — että tällainen kansa, *pelastaakseen itsensä nälänhädältä ja sodanvaaralta*, tekee *se n s a m a n*, mitä on kokeiltu käytännössä Saksassa; ero tulee olemaan tietysti siinä, että Saksa tapattaa ja saattaa raajarikoiksi miljoonia ihmisiä, jotta muutamat harvat voisivat rikastua, saada Bagdadin, vallata Balkanit, jota vastoin Sveitsissä on pakkoluovutettava omaisuus korkeintaan 30.000 porvarilta, t.s. heitä ei tarvitse tuhota, vaan heidät tulee tuomita „hirveän” kohtalon omiksi, siihen, että he saavat „*vain*” 6—10 tuhannen frangin tulot ja joutuvat luovuttamaan

lopun loput sosialistiselle työväenhallitukselle, jotta kansa pelastettaisiin nälänhädältä ja sodanvaaralta.

Mutta eiväthän suurvallat tulisi koskaan sietämään sosialistista Sveitsiä, ja samat suurvallat tukahduttaisivat jätti-läismäisellä ylivoimallaan heti ensimmäiset sosialistisen vallankumouksen idut Sveitsissä!

Tämä pitäisi epäilemättä paikkansa, jos ensiksikin Sveitsin sosialistinen vallankumous voisi alkaa niin, että se *ei* herättäisi naapurimaissa solidaarista luokkaliikettä; toiseksi, jolleivät nuo suurvallat olisi auttamattomasti „näännytysodassa”, joka on jo tehnyt miltei kokonaan lopun kärsivällisimpienkin kansojen kärsivällisyydestä. Nyt sitä vastoin keskinäisissä vihollisuussuhteissa olevien suurvaltojen sotilaallinen sekaantuminen olisi vain alkua vallankumouksen puhkeamiselle koko Euroopassa.

Luuletteko minua ehken niin naiiviksi, että uskon „suostuttelujen avulla” voitavan ratkaista sellaiset kysymykset kuin sosialistisen vallankumouksen kysymys?

Ei. Tahdon ainoastaan *havainnollistaa* ja vieläpä vain yhtä *osakysymystä*: sitä, mikä *muutos* pitäisi tapahtua puolueen koko propagandatyössä, jos tahdottaisiin suhtautua todella vakavasti sellaiseen kysymykseen kuin *kieltäytymisen isänmaan puolustuksesta!* Tämä on *vain* havainnollistamista ja *vain* yhden osakysymyksen havainnollistamista — mitään enempää en tavoittele.

Kerrassaan virheellistä olisi olettaa, että voidaksemme käydä välitöntä taistelua sosialistisen vallankumouksen puolesta me voisimme tai meidän pitäisi luopua taistelemasta uudistusten hyväksi. Ei millään muotoa. Emmehän voi tietää, kuinka pian onnistutaan saamaan voitto, kuinka pian objektiiviset olot tulevat sellaisiksi, että *tu*o vallankumous voi koittaa. Meidän on tuettava joukkojen taloudellisen ja poliittisen aseman kaikkea parantamista, kaikkea todellista parantamista. Me ja reformistit (s.o. Sveitsissä grütliläiset) emme eroa toisistamme siinä, että me vastustamme ja he puolustavat uudistuksia. Ei sinnepäinkään. He rajoittuvat uudistuksiin ja alentuvat sen vuoksi olemaan — „Schweizerische Metallarbeiterzeitungin” (№ 40) erään (peräti harvinaisen!) vallankumousmielisen työntekijän sattuvan sanonnan mukaisesti — pelkkinä „kapitalismin sairaanhoitajattarina”. Me sanomme työläisille: äänestäkää suhteellisten j.n.e. vaalien puolesta, mutta älkää rajoittuko

toiminnassanne siihen, vaan ennen kaikkea levittää jatkuvasti ajatusta heti suoritettavasta sosialistisesta vallankumouksesta, valmistautukaa tuohon vallankumoukseen ja tehkää kautta koko linjan sen mukaisia perinpohjaisia muutoksia puolueen koko toiminnassa. Porvarillisen demokratian oloissa joudumme varsin usein ottamaan jonkin tietyn kannan monen monien pienten ja peräti pienten uudistusten suhteen, mutta meidän on osattava esittää tai opittava esittämään kantamme uudistusten puolesta *niin* (sillä tavalla), että — sanoisinko suuremman selvyuden vuoksi hieman yksinkertaisesti — puhumme jokaisessa puolituntisessa puheessa 5 minuuttia reformista ja 25 minuuttia tulevasta vallankumouksesta.

Sosialistinen vallankumous on mahdoton ilman raskasta, monia uhreja vaativaa vallankumouksellista joukkotaistelua. Mutta se olisi epäjohdonmukaista, jos hyväksyttäisiin vallankumouksellinen joukkotaistelu ja pyrkimys lopettaa heti sota — ja samaan aikaan kieltäydyttäisiin heti suoritettavasta sosialistisesta vallankumouksesta! Edellinen ilman viimeksi mainittua on nollanarvoista, pelkkää puhetta.

Ei voida välttää myöskään ankaraa *puolueen sisäistä taistelua*. Ja se olisi vain kieroilua, ulkokultaisuutta ja strutsin menettelyn mukaista poroporvarillista politiikkaa, jos kuvittelisimme, että Sveitsin sosialidemokraattisessa puolueessa *voi* yleensä vallita „sisäinen rauha”. Kysymys ei ole näin: joko „sisäinen rauha” tai „sisäinen puoluetaitelu”. Huomatakseen sellaisen olettamuksen täysin virheelliseksi ei tarvitse muuta kuin lukea edellä mainittu Herman Greulichin kirje ja tarkastella muutamien viime vuosien aikaisia puoluetapahtumia.

Todellisuudessa kysymys on näin: *joko* puolueen sisäisen taistelun *nykyiset* salaiset *muodot*, jotka vaikuttavat demoralisoivasti joukkoihin, *tai* internationalistisen vallankumouksellisen virtauksen ja grütliläisen suunnan välinen avoin, periaatteellinen taistelu niin puolueen sisällä kuin sen ulkopuolellakin.

Sellainen „sisäinen taistelu”, jossa H. Greulich käy „ultraradikaalien” eli „hurjapäiden” kimppuun nimeämättä tarkoin näitä hirviöitä ja määrittelemättä tarkasti heidän

politiikkaansa — ja R. Grimm julkaisee „Berner Tagwacht” * lehdessä artikkeleja, jotka ovat täynnä vihjauksia ja joista 99 lukijaa sadasta ei ymmärrä tuon taivaallista, artikkeleja, joissa sadatellaan „ulkomaalaisten silmälasien läpi katsovia” eli Grimmille epämieluisen päätöslauselmaehdotusten „tosiasiallisia alkuunpanijoita”, — sellainen sisäinen taistelu *demoralisoi* joukkoja, jotka käsittävät tai arvaavat sen olevan eräänlaista „johtajien keskinäistä rettelöintiä” *ymmärtämättä, mistä oikeastaan on kysymys.*

Mutta sellainen taistelu, jossa puolueen *sisäinen* grütiläinen suunta — ja se on merkitykseltään paljon tärkeämpi ja vaarallisempi kuin puolueen ulkopuolinen — on pakotettu taistelemaan *avoimesti* vasemmistolaisia vastaan ja kumpikin *suunta* tulee kaikkialla esittämään omia katsomuksiaan ja harjoittamaan omaa politiikkaansa sekä käymään keskenään *periaatteellista* taistelua antaen puoluetoverijoukkojen eikä yksinomaan „johtajien” *todellakin* ratkaista tärkeät periaatekysymykset,— sellainen taistelu on välttämätöntä ja hyödyllistä, se *kasvattaa joukkoja* itsenäisiksi ja kykeneviksi täyttämään maailmanhistoriallisen vallankumoustehtävänsä.

Kirjoitettu saksaksi joulukuussa 1916

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVII Lenin-rokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksan kielestä*

* — „Bernin Vartio”. *Toim.*

ISÄNMAAN PUOLUSTUSTA KOSKEVAN KYSYMYKSEN ASETTELUSTA

Porvaristo ja työväenliikkeessä olevat porvariston puoltajat, grütililäiset, asettavat kysymyksen tavallisesti näin: joko hyväksymme periaatteessa isänmaanpuolustusvelvollisuuden tai jätämme maamme suojaamattomaksi.

Peräti väärää on asettaa kysymystä sillä tavalla.

Todellisuudessa kysymys on näin:

joko annamme tappaa itsemme imperialistisen porvariston etujen vuoksi tai ryhdymme järjestelmällisesti valmistelemaan riistettyjen enemmistöä ja itseämme valtaamaan mahdollisimman pienin uhrein pankit, pakkoluovuttamaan porvariston tehdäksemme yleensä lopun niin kalliista ajasta kuin sodistakin.

* * *

Ensin mainittu kysymyksen asettelutapa on läpeensä porvarillinen eikä sosialistinen. Siinä ei oteta huomioon, että elämme imperialismin kautta, että nykyinen sota on imperialistista sotaa, että Sveitsi ei missään tapauksessa tule sotimaan tässä sodassa imperialismia *vastaan*, vaan se tulee olemaan jommankumman imperialistisen valtioliittoutuman *puolella*, t.s. siitä tulee joko niiden tai näiden suurten saalistajavaltojen apuri, että Sveitsin porvaristo on jo kauan ollut tuhansin sitein sidottu imperialistisiin intresseihin, ja on samantekevää, sitooko sitä niihin suurpankkien välisten keskinäissuhteiden ja „molemminpuolisen osallistumisen” verkko vai pääoman vienti vai matkailijoista riippuva ja ulkomaalaisten miljonäärien kustannuksella elävä teollisuus vai oikeudettomien ulkomaalaisten työläisten julkea riistäminen t.m.s.

Sanalla sanoen kaikki sosialismin perusnäkökohdat, kaikki sosialistiset aatteet on unohdettu, imperialistista saalistussotaa kaunistellaan, oma „kotimainen” porvaristo kuvataan viattomaksi karitsaksi ja nykyisen Sveitsin parkkiintuneet pankinjohtajat sankarillisiksi Wilhelm Telleiksi ja samalla suljetaan silmät näkemästä kotimaisten ja ulkomaisten pankkien ja diplomaattien salaisia sopimuksia ja koko tuota porvarillisen valheen tavatonta kasaamaa verhotaan kauniilla „kansanomaisella” ja kansaa huumavalla fraasilla: „isänmaan puolustus”!

Kirjoitettu saksaksi joulukuussa 1916

*Julkaistu ensi kerran elokuun 1 pnä 1929
„Pravda” lehden 174. numerossa*

Julkaistaan

*käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksan kielestä*

NUORISOINTERNATIONALE

(KIRJOITELMA)

Tämän nimisenä on vuoden 1915 syyskuun 1 pstä ilmestynyt Sveitsissä saksankielinen „Sosialististen nuorisojärjestöjen kansainvälisen liiton taistelu- ja propagandalehti”. Kaikkiaan on ilmestynyt jo 6 numeroa tätä julkaisua, joka on välttämättömästi pantava yleensä merkille ja jota niin ikään suositeltakoon innokkaasti kaikille niille puolueemme jäsenille, joilla on tilaisuus olla kosketuksissa ulkomaisiin sosialidemokraattisiin puolueisiin ja nuorisojärjestöihin.

Euroopan useimmat viralliset sosialidemokraattiset puolueet ovat nykyään mitä halpamaisimman ja konnamaisimman sosialishovinismin ja opportunistismin kannalla. Sellaisia ovat Saksan ja Ranskan sosialidemokraattiset puolueet, Englannin fabianilainen puolue⁷⁰ ja „työväenpuolue”⁷¹, Ruotsin, Hollannin (Troelstran puolue), Tanskan, Itävalan y.m. puolueet. Sveitsin puolueessa, vaikka äärimmäiset opportunistit ovatkin eronneet (työväenliikkeen suureksi onneksi) *ei*-puolueeksi — „Grütli-liitoksi”, on sosialidemokraattisen puolueen sisälle silti jäänyt lukuisia opportunistisia, sosialishovinistisia ja Kautskyn ajatuskannalla olevia johtomiehiä, joiden vaikutus puolueen asioihin on *valtava*.

Kun asiaintila Euroopassa on tällainen, sosialististen nuorisojärjestöjen liitolle lankeaa valtava, kiitollinen, mutta samalla myös vaikea tehtävä: taistella vallankumouksellisen internationalismin, todellisen sosialismin *hyväksi* ja vallalla olevia imperialistisen porvariston puolelle siirtyneitä opportunisteja vastaan. „Nuorisointernationalessa” on julkaistu useita hyviä vallankumouksellista internationalismia puolustavia artikkeleja, ja koko julkaisun läpikäyvänä vallitsevana henkenä on palava viha niitä

socialismin pettureita kohtaan, jotka „puolustavat isänmaata” nykyisessä sodassa, ja mitä vilpittömin pyrkimys puhdistaa kansainvälinen työväenliike sitä kalvavasta shovinismista ja opportunistista.

Teoreettista selvyyttä ja varmuutta ei nuorisolehdellä tietysti *vielä* ole eikä ehken tule koskaan olemaankaan juuri sen vuoksi, että se on kuohuvan, poreilevan, etsivän nuorison äänenkannattaja. Mutta *tämän* väen keskuudessa tavattavaan teoreettisen selvyuden puuttumiseen meidän on suhtaannuttava kokonaan toisin kuin me suhtaannumme ja meidän tulee suhtaantua „orgkomitealaistemme”, „sosialivallankumouksellisten”, tolstoilaisten, anarkistien, koko Euroopan kautskylaisten („keskustalaisten”) y.m. päässä vallitsevaan teoreettiseen sekamelskaan ja vallankumouksellisen johdonmukaisuuden puuttumiseen heidän sydämessään. Toista on, kun proletariaattia harhauttavat aikaihmitset, jotka pyrkivät johtamaan ja opettamaan muita: heitä vastaan on käytävä *armotonta* taistelua. Toista ovat *nuorisojärjestöt*, jotka ilmoittavat avoimesti, että ne vielä opiskelevat ja että niiden tärkein tehtävä on kouluttaa sosialististen puolueiden työntekijöitä. Näitä henkilöitä on kaikin tavoin autettava, suhtaannuttava mahdollisimman kärsivällisesti heidän virheisiinsä koettaen ojentaa heitä vähitellen ja etupäässä *neuvomalla* eikä taistelemalla. Usein käy niin, että iäkkäämmän ja vanhemman sukupolven edustajat *eivät osaa* suhtaantua oikealla tavalla nuorisoon, joka joutuu välttämättömyyden pakosta lähenemään sosialismia *toisin, toista tietä, toisella tavalla, toisissa* oloissa kuin heidän isänsä. Sen tähden meidän on muun muassa ehdottomasti kannatettava nuorisoliiton *järjestöllistä itsenäisyyttä* ja näin on tehtävä itse asian olemuksen vuoksi *eikä vain* siksi, että opportunistit pelkäävät tuota itsenäisyyttä. Sillä ellei nuorisolla ole täyttä itsenäisyyttä, se *ei voi* kehittää keskuudestaan hyviä sosialisteja eikä valmistautua viemään sosialismia *eteenpäin*.

Siis täysi itsenäisyys nuorisoliitoille, mutta myös täysi vapaus arvostella toverillisesti niiden virheitä! Meidän ei pidä imarrella nuorisoa.

Mainitsemamme mainion julkaisun virheitä ovat ennen muuta seuraavat kolme virhettä:

1) Aseistariisuutumisen- (eli „aseistariisumis”-) kysymyksessä ollaan väärällä kannalla, jota olemme arvostelleet

edellä erikoisessa artikkelissa *. On syytä olettaa virheen aiheutuneen yksinomaan hyvästä tarkoituksesta korostaa, että on pyrittävä „hävittämään kokonaan militarismi” (mikä on aivan oikein), mutta samalla on unohdettu, mikä merkitys on kansalaissodilla sosialistisessa vallankumouksessa.

2) Kysymyksessä, mikä ero on sosialistien ja anarkistien suhtaantumisessa valtioon, tov. Nota-Benen⁷² artikkelissa (№ 6) on tehty hyvin paha virhe (niin kuin eräissä muissakin kysymyksissä, esim. *perusteltaessa* taisteluumme „isänmaan puolustus”-tunnusta vastaan). Kirjoittaja haluaa antaa „selvän kuvan valtiosta yleensä” (samalla kun kuvaillaan imperialistista rosvovaltiota). Hän siteeraa useita Marxin ja Engelsin lausuntoja. Hän päättyy m.m. kahteen seuraavaan johtopäätökseen:

a)„Kerrassaan virheellistä on pitää sosialistien ja anarkistien eroavaisuutena sitä, että ensin mainitut ovat valtion kannattajia ja viimeksi mainitut sen vastustajia. Itse asiassa he eroavat toisistaan siinä, että vallankumoukselliset sosialidemokraatit tahtovat järjestää uuden yhteiskunnallisen tuotannon keskitetyksi, t.s. teknillisesti mahdollisimman edistykseksi, jota vastoin anarkistinen desentralisoitu tuotanto olisi vain taka-askel, palaamista vanhaan tekniikkaan, vanhaan liikeyritysmuotoon”. Se on väärin. Kirjoittaja asettaa kysymyksen, mikä ero on sosialistien ja anarkistien suhtaantumisessa *valtioon*, mutta *ei* vastaa tähän, vaan *toiseen* kysymykseen, mikä ero on heidän suhtaantumisessaan tulevan yhteiskunnan taloudelliseen perustaan. Tämä on tietysti hyvin tärkeä ja välttämätön kysymys. Mutta siitä ei suinkaan seuraa, että voidaan unohtaa *pääasia* sosialistien ja anarkistien erilaisessa suhtaantumisessa valtioon. Sosialistien mielestä on käytettävä hyväksi nykyaikaista valtiota ja sen laitoksia taistelussa työväenluokan vapauttamiseksi ja valtiota on käytettävä myös omalaatuisena kapitalismista sosialismiin johtavana siirtymämuotona. Tällaisena siirtymämuotona, *niin ikään* valtiona, on proletariaatin diktatuuri.

Anarkistit tahtovat „kumota” valtion, „räjäyttää” („sprenge”) sen, niin kuin tov. Nota-Bene eräessä kohdassa sanoo, esittäen tuon näkökannan virheellisesti sosialistien

* Ks. tätä osaa, ss. 88—99. *Toim.*

näkökannaksi. Sosialistit — kirjoittaja on valitettavasti siteerannut liian epätäydellisesti tätä koskevat Engelsin sanat — ovat sitä mieltä, että porvariston pakkoluovuttamisen *jälkeen* valtio „kuolee”, „nukahtaa” hiljalleen.

b) „Sosialidemokratian, joka on tai jonka ainakin pitäisi olla joukkojen kasvattaja, täytyy nyt korostaa enemmän kuin koskaan, että se suhtaantuu periaatteessa vihamielisesti valtioon... Nykyinen sota on näyttänyt, miten syvälle valtiollisuus on työntänyt juurensa työläisten sisimpään”. Näin kirjoittaa tov. Nota-Bene. Jotta voitaisiin „korostaa” sitä, että suhtaannutaan „periaatteessa vihamielisesti” valtioon, on todellakin oltava „selvä” käsitys siitä, mutta kirjoittajaltapa puuttuukin juuri selvyys. Sanonta „valtiollisuuden juuret” on jo kerrassaan sekava, se ei ole marxilainen eikä sosialistinen. Tässä eivät ole vastakkain suinkaan „valtiollisuus” ja valtiollisuuden kieltäminen, vaan opportunistinen politiikka (t.s. opportunistinen, reformistinen, porvarillinen suhtaantuminen valtioon) ja vallankumouksellinen sosialidemokraattinen politiikka (t.s. vallankumouksellinen sosialidemokraattinen suhtaantuminen porvarilliseen valtioon ja valtion käyttämiseen porvaristoa vastaan sen kukistamiseksi). Nämä ovat kerrassaan ja kokonaan eri asioita. Tähän peräti tärkeään kysymykseen toivomme voivamme palata erikoisessa artikkelissa ⁷³.

3) „Sosialististen nuorisjärjestöjen kansainvälisen liiton periaatejulistuksessa”, joka julkaistiin 6. numerossa „sihteeristön luonnoksena”, on melko runsaasti erinäisiä epätarkkuuksia ja puuttuu tyyten *pääasia*: ei ole asetettu selvästi vastakkain niitä *kolmea* perussuuntaa (socialishovinismi; „keskusta”; vasemmistolaiset), jotka kamppailevat nyt koko maailman sosialistisessa liikkeessä.

Vielä kerran: tällaiset virheet on torjuttava ja selitettävä, koetettava kaikin voimin päästä kosketukseen ja yhteyteen nuorisjärjestöjen kanssa, autettava niitä kaikin tavoin, mutta niihin on osattava suhtaantua *oikealla tavalla*.

OPPORTUNISMIN PUOLUSTAMISYRITYKSIÄ

Pariisilaista „Nashe Slovoa”⁷⁴, jonka Ranskan hallitus hiljattain lakkautti tehdäkseen palveluksen tsarismille (lakkauttamisen syy: Marseillessa kapinaan nousseilta venäläisiltä sotilailta tavattiin „Nashe Slovon” numeroita!), on kauhduttanut edustaja Tshheidzen esittämä „kurja” osa. Tshheidze on nimittäin esiintynyt Kaukasiassa viranomaisen luvalla julkisissa kokouksissa kehottaen väestöä pidättäytymään „levottomuuksista” (ja hävittämästä samalla puoteja y.m.) ja perustamaan osuuskuntia j.n.e. On sekin *muka* sosialidemokraatin matka, joka „suoritetaan kuvernöörin, everstin, papin ja poliisin turvin” („Nashe Slovo” № 203).

L. Martov kiiruhti oitis esittämään bundilaisten „Bulletiinissa” jalon vastalauseensa sitä vastaan, että „Tshheidze kuvataan joksikin” (?? ei „joksikin”, vaan „kaikkien likvidaattorien kaltaiseksi”) „heräämässä olevan vallankumouksellisen hengen tukahduttajaksi”. Martov puolustaa Tshheidzeä kahta linjaa: asialliselta ja periaatteelliselta puolelta.

Asiallisena vastaväitteenä on se, että „Nashe Slovo” siteeraa Kaukasian mustasotnialaisten lehteä ja että Tshheidzen ohella esiintyneistä henkilöistä Mikoladze on vakinaisesta palveluksesta eronnut upseeri, joka „tunnetaan kotiujestisään radikaaliseksi yhteiskunnalliseksi toimihenkilöksi”, ja pappi Hundadze „joutui 1905 vastuuseen osallistumisestaan sosialidemokraattiseen liikkeeseen” („Gruusian sosialidemokraattisessa liikkeessä maalaispappien mukanaolo on, kuten tunnettua, melko yleinen ilmiö”, lisää Martov).

Sillä tavalla Martov „puolustelee” Tshheidzeä. Peräti keinoa puolustelua. Se, että Tshheidzen esiintymisestä

rinnan papin kanssa on kirjoittanut mustasotnialaisten lehti, ei tee *tosiasiaa* lainkaan olemattomaksi, ja Martov myöntää itsekin, että esiintymisiä on ollut.

Se ei todista kerrassaan mitään, että Hundadze „joutui 1905 vastuuseen”, sillä silloinhan „joutuivat vastuuseen” myös Gapon ja Aleksinski. Mikäli Martovin aikomuksena oli totuuden etsiminen eikä „advokatyyni”, hänen olisi pitänyt ottaa selvää siitä, minkä puolueen jäseniä tai minkä puolueen kannalla ovat *nyt* Hundadze ja Mikoladze, ovatko he ehkä *puolustuskantalaisia*. „Tunnetaan kotiujestissaan radikaaliseksi yhteiskunnalliseksi toimihenkilöksi” — tällaisella lauseella meillä, meidän lehdistössä, tarkoitetaan useinkin vain liberaalista tilanherraa.

Huutaessaan, että „Nashe Slovo” on antanut „kerrassaan väärän kuvan”, Martov tahtoo huudollaan hämätä *totuuden*, jota hän ei ole saanut kumotuksi edes hivenen vertaa.

Tähdellisintä ei kuitenkaan ole vielä tämä. Tämä on vasta alkua, muu seuraa perästä. Martov, joka asiallisella vastaväitteellään ei kyennyt kumoamaan sitä, että Tshheidzen menettely oli „kurjaa”, *todisti sen periaatteellisella* puolustelullaan.

„Kiistatonta on”, Martov kirjoittaa, „että toveri” (?? Potresovin ja kumpp. toveri?) „Tshheidze katsoi välttämättömäksi esiintyä ei ainoastaan sitä taantumuksellista suuntaa vastaan, minkä Kaukasian levottomuudet olivat saaneet, koska tuo suunta joutui” (? he joutuivat?) „mustasotnialaisten vaikutuksen alaiseksi, vaan myös niitä sen tuhoisia muotoja (puotien hävitykset, väkivaltaisuudet kauppiaita kohtaan) vastaan, jotka kansan tyytymättömyys yleensä puhuen voi saada taantumuksellisten vaikutuksesta huolimattakin”. Huomatkaa: „kiistatonta on”!

Ja Martov visertelee satakielenä ainakin yhtä hyvin kuin V. Maklakov: joukkojen avuttomuus, hajanaisuus, „neuvottomuus ja ehken riittämätön tietoisuuskin”... „tällaisten „mellakoiden” tie ei johda päämäärään ja on viime kädessä proletariaatin etujen kannalta katsoen vahingollinen”... Toisaalta: „huono on se vallankumouksellinen puolue, joka kääntää selkensä syntymässä olevalle liikkeelle sen vuoksi, että siihen liittyy spontaanisia ja epätarkoituksemukaisia eksessejä”, toisaalta: „huono olisi se puolue, joka katsoisi vallankumoukselliseksi velvollisuudekseen kiel-

täytyä taistelemasta näitä epätarkoituksenmukaisina esiintymisinä pidettäviä eksessejä vastaan"... „Koska meillä Venäjällä... ei vielä ole aloitettu järjestynyttä taistelua sotaa vastaan (?) ja koska proletariaatin tietoisten ainesten hajanaisuus ei salli verrata asemaamme edes vuosiin 1914—1915 (?) vuosista 1904—1905 puhumattakaan, niin kansan levottomuudet, jotka ovat erittäin tärkeitä *oireita* ja joita puhkeaa kalliin ajan y.m.s. vuoksi, eivät voi (?) *välittömästi* (?) muodostua lähtökohdaksi sille liikkeelle, joka on meidän tavoitteemme. Niitä voidaan tarkoituksellisesti „käyttää hyväksi” vain johtamalla niissä purkautuva tyytymättömyys jonkin järjestyneen taistelun uomaan, minkä puuttuessa ei voi olla puhuttakaan siitä, että joukot asettaisivat vallankumouksellisia tehtäviä. Sen tähden yksinpä sekin (!!), että joukkojen omatoimisuuden kehittämisen perusteella kehoitetaan järjestämään osuuskuntia, painostamaan kaupunginduumia hintataksoituksen aikaansaamiseksi ja ryhtymään muihin samantapaisiin puolinaiisiin toimenpiteisiin, on paljon vallankumouksellisempaa (hahhaa!) ja hedelmällisempää kuin keimaileminen... kevytmieliset spekulatiot ovat „suorastaan rikollisia” j.n.e.

On vaikea pysyä tyynenä, kun lukee näitä kimpaannuttavia sepustuksia. Bundilainen toimituskin lienee tajunnut, että Martov vilpistelee, koska liitti hänen artikkeliinsa kaksimielisen lupauksen „asiaan palaamisesta”...

Asia on selvääkin selvempi. Olettakaamme, että Tshheidze oli tekemisissä sellaisten levottomuuksien kanssa, jotka muodoltaan olivat hänen mielestään epätarkoituksenmukaisia. Ilmeisestikin hänen oikeutenaan ja vallankumousmiehen velvollisuutena oli taistella *epätarkoituksenmukaista* muotoa vastaan... mutta minkä nimessä? tarkoituksenmukaisen *vallankumouksellisten* esiintymisten nimessä? vaiko tarkoituksenmukaisen *liberaalisen* taistelun nimessä?

Kysymys on vain siitä! Mutta Martov sotkee juuri tämän!

Hra Tshheidze „johti” „joukkojen” vallankumouksellisesti purkautuvan „tyytymättömyyden” *liberaalisen* taistelun „uomaan” (vain siivoja osuuskuntia, vain legaalista, kuvernöörin hyväksymää kaupunginduumain painostamista j.n.e.) eikä tarkoituksenmukaisen *vallankumouksellisen* taistelun uomaan. Siinä on asian ydin, kun taas Martov puhuu palturia ja puolustelee liberaalista politiikkaa!

Vallankumouksellinen sosialidemokraatti sanoo: puoti-pahasen hävittäminen ei ole tarkoituksenmukaista, järjestäkäämme vakavampilaatuinen mielenosoitus yhtäaikaan vaikkapa Bakun, Tiflisiin ja Pietarin työläisten kanssa, kohdistakaamme vihamme hallitukseen, vetäkäämme puolellemme rauhaa tahtovat sotaväenosastot. *Näinkö* hra Tshheidze puhui? Ei, hän kehotti sellaiseen „taisteluun”, jonka *liberaalit voivat hyväksyä!*

Martov sutaisi oitis „toimintaohjelman”, jossa suositellaan „vallankumouksellisia joukkoesiintymisiä” — totta kai on esiinnyttävä vallankumouksellisena työläisten edessä! — mutta annas kun tapahtumapaikalla, Venäjällä, päästään niin pitkälle, että nämä esiintymiset pääsevät hieman alulle, niin silloin hän alkaa kaikin mokomin puolustella „vasemmistolais”-*liberaali* Tshheidzeä.

„Venäjällä ei vielä ole aloitettu järjestynyttä taistelua sotaa vastaan”... Ensiksikään se ei ole totta. Se on aloitettu ainakin Pietarissa julistusten, joukkokokousten, lakkojen ja mielenosoitusten avulla. Toiseksi, *jos* kohta sitä ei ole aloitettu jossain maaseudulla, niin *se pitää aloittaa*, vaikka Martov esittää hra Tshheidzen „alkaman” liberaalisen kampanjan „vallankumouksellisemmaksi”.

Eikö tämä ole opportunistin iljettävyuden puolustamista?

Julkaistu joulukuussa 1916
„Sbornik Sotsial-Demokrata”
kokoelman 2. numerossa
Allekirjoitus: N. Lenin

Julkaistaan kokoelman
tekstin mukaan

TSHHEIDZEN RYHMÄ JA SEN MERKITYS

Olemme aina osoittaneet, että herrat Tshheidze ja kumpp. *eivät* edusta sosialidemokraattista proletariaattia ja että tosi sosialidemokraattinen työväenpuolue ei tee koskaan sovintoa eikä liity yhteen mainitun ryhmän kanssa. Perusteluissamme olemme viitanneet kiistattomiin tosiasioihin: 1) Tshheidzen käyttämä ohjelmalause „maan pelastaminen” ei oikeastaan eroa mitenkään maanpuolustuskannasta; 2) Tshheidzen ryhmä ei ole esiintynyt koskaan hra Potresovia ja kumpp. vastaan, ei edes silloin, kun Martov on esiintynyt näitä vastaan; 3) tämä ryhmä ei ole vastustanut osallistumista sotateollisuuskomiteoihin, mikä on ratkaiseva tosiasia.

Kukaan ei ole edes yrittänyt kumota näitä tosiasioita. Tshheidzen kannattajat ovat yksinkertaisesti olleet vaiti niistä.

Ripittäessään meitä „ryhmäkuntalaisuudesta” „Nashe Slovo” ja Trotski ovat tosiasioiden pakottamina joutuneet kamppailemaan yhä enemmän OK:ta ja Tshheidzeä vastaan; mutta nasheslovolaiset ovat nimenomaan vain „pakosta” (kriitikkimme ja tosiasioiden „pakottamina”) perääntyneet asemasta toiseen *sanomatta tähän mennessä* mitään ratkaisevaa. Yhteenkö Tshheidzen ryhmän kanssa vaiko eroon siitä? — sitä he eivät vielääkään uskalla ajatella loppuun saakka!

„Bjulleten Zagranitshnogo Komiteta Bunda” julkaisun 1. numerossa (syyskuu 1916) on julkaistu Pietarista helmikuun 26 pnä 1916 lähetetty kirje. Tämä kirje on arvokas asiakirja, joka vahvistaa meidän antamamme arvion täysin oikeaksi. Kirjeen lähettäjä myöntää ilman muuta, että

„menshevismmin omassa leirissä on epäilemättä kriisi”, samalla kun — tämä on varsin luonnehtivaa — hän *ei ylipäänsä edes mainitse*, että olisi *menshevikkejä, jotka vastustavat* osallistumista sotateollisuuskomiteoihin! Venäjällä hän ei ole nähnyt niitä eikä kuullut niistä!

Hän sanoo, että Tshheidzen ryhmän viidestä jäsenestä kolme vastustaa (samoin kuin OK) ja *kaksi puoltaa* „puolustuskantaa”.

„Ryhmän toimihenkilöt”, hän kirjoittaa, „eivät onnistu saamaan ryhmän enemmistöä luopumaan kannastaan. Paikallinen puolustuskantaa vastustava „aloiteryhmä”⁷⁵ rientää tukemaan ryhmän enemmistöä”.

Noita toimihenkilöitä ovat Potresovin, Maslovin, Ortodoksin⁷⁶ ja kumpp. tapaiset herrat intelligentti-liberaalit, jotka sanovat itseään sosialidemokraateiksi. *Bundilainen on nyt vahvistanut oikeiksi* ne monesti toistamamme väitteet, että tuo *intelligenttiryhmä* on opportunismmin ja liberaalisen työväenpolitiikan „pesäke”.

Hän kirjoittaa edelleen: „Elämä on nostanut esille (eivätkö sitä ole nostaneet esille Purishkevitch ja Gutshkov?)... uuden elimen, työväenryhmän, joka muodostuu yhä enemmän työväenliikkeen keskukseksi”. (Kirjoittaja puhuu gutshkovilaisesta eli entistä termiä käyttäöksemme stolypiinilaisesta työväenliikkeestä, muunlaista hän ei tunnusta!) „*Sitä valittaessa päädyttiin kompromissiin: ei mitään puolustusta eikä itsepuolustusta, vaan maan pelastaminen, jolla tarkoitetaan jotain kauaskantoisempaa*”.

Sillä tavalla *bundilainen* paljastaa Tshheidzen ja tätä koskevat Martovin valheet! Tshheidze ja OK *tekevät kompromissin valittaessa* gutshkovilaisia junkkareita (Gvozdevia, Breidoa ja muita) sotateollisuuskomiteoihin. Tshheidzen ohjelmalause tietää siis *kompromissia* Potresovin ja Gvozdevien kanssa!

Tämän Martov on salannut ja salaa.

Kompromissi ei rajoittunut siihen. Myös julkilausuma laadittiin tekemällä kompromissi, jota *bundilainen* luonnehtii seuraavasti:

„*Määräperäisyys katosi*”. „Ryhmän enemmistön ja „aloiteryhmän” edustajat jäivät tyytymättömiksi, sillä olihan tuo julkilausuma sittenkin pitkä edistysaskel puolustuskannan määrittämisen mielessä”. „*Kompromissi tietää*”

oikeastaan Saksan sosialidemokratian kantaa, mutta Venäjään sovellettuna”.

Niin kirjoittaa bundilainen.

Eiköhän asia liene selvä? On olemassa yksi orgkomitealaisten, tshheidzeläisten ja potresovilaisten puolue. Siinä kamppailevat kaksi siipeä, jotka *sopivat*, tekevät kompromissin ja pysyvät samassa puolueessa. Kompromissi tehdään sillä *pohjalla*, että osallistutaan sotateollisuuskomiteoihin. Kinastellaan vain „motiivien” sanamuodosta (t.s. siitä, millä tavalla petkutetaan työläisiä). Kompromissin tuloksena on „oikeastaan Saksan sosialidemokratian kanta”.

Siis kuinka? Emmekö olleet oikeassa sanoessamme, että OK:n puolue on sosialishovinistinen? Että OK ja Tshheidze puolueena ovat samaa maata kuin Saksan Südekumit?

Niiden ja Südekumien yhtäläisyyden joutuu tunnustamaan jopa bundilainenkin!

Tshheidze kumppaneineen enempiä kuin OK:kaan, vaikka ne ovatkin „tyytymättömiä” kompromissiin, eivät ole esiintyneet missään eivätkä milloinkaan sitä vastaan.

Näin oli asianlaita helmikuussa 1916, mutta huhtikuussa 1916 Martov ilmaantuu Kienthaliin „aloiteryhmän” valtuuttamana ja edustaa *koko* OK:ta, Ok:ta *ylipäänsä*.

Eikö tuo ole Internationalen pettämistä?

Katsokaa, miten sitten käy! Potresov, Maslov ja Ortodoks perustavat *oman* ilmi puolustuskantaisen „Delo”⁷⁷ lehtensä, *kutsuvat avustajaksi* Plehanovin ja keräävät yhdeksi ryhmäksi hrat Dmitrijev, Tsherevanini, Majevskit, Gr. Petrovitshit ja muut, koko intelligenttien kuppikunnan, vanhat likvidaattoruuden tukipylyvät. Täydellisen vahvistuksensa saa se, mitä sanoin bolshevikkien nimissä *toukokuussa 1910* („Diskussionnyi Listok”⁷⁸) *riippumattomien legalistien ryhmän* lopullisesta muodostumisesta*.

„Delo” on asettunut häikäilemättömän shovinismin ja reformismin kannalle. Se näkyy, kun silmäilee sitä, miten rva Ortodoks väärentää Marxia tehden hänestä poisjätöjen avulla Hindenburgin liittolaisen („filosofisin” perusteluin, niin että leikki pois!), miten hra Maslov puolustelee (varsinkin „Delon” 2. numerossa) reformismia kautta koko

* Ks. Teokset, 16. osa, ss. 233—246. *Toim.*

linjan, miten hra Potresov syyttää Axelrodia ja Martovia „maksimalismista” ja anarko-syndikalismista, miten koko aikakauslehti esittää puolustusvelvollisuuden „demokratian” asiaksi karttaen kainosti sellaista epämieluisaa kysymystä kuin se, että eiköhän tsarismi käy tätä taantumuksellista sotaa ryöstötarkoituksin, kuristaakseen Galitsian, Armenian j.n.e.

Tshheidzen ryhmä ja OK ovat vaiti. Skobelev lähettää tervehdyksensä „kaikkien maiden Liebknechteille”, vaikka oikea Liebknecht on armottomasti paljastanut ja leimannut häpeämerkillä *kotimaiset* Scheidemannit ja kotimaiset kautskylaiset, jota vastoin Skobelev on jatkuvasti niin Venäjän Scheidemannien (Potresovin ja kumpp., Tshhenkelin ja muiden) kuin myös Venäjän kautskylaisten (Axelrodin ja muiden) aatetoveri ja ystävä.

„Golosin”⁷⁹ 2. numerossa (Samara, syyskuun 20 p:nä 1916) Martov kieltäytyy sekä omista että ulkomaisten ystäviensä nimissä olemasta yhteistyössä „Delon” kanssa ja *samaan aikaan* puolustaa Tshheidzeä ja *samaan aikaan* („Izvestijan” 6. numero, 12. IX. 1916) vakuuttaa yleisölle katkaisseensa suhteensa Trotskiin ja „Nashe Slovoon” muka Venäjän porvarillisen vallankumouksen kiistävän „trotskilaisen” aatteen vuoksi, vaikka jokainen tietää sen valheeksi ja Martovin eronneen „Nashe Slovoista” siitä syystä, että viimeksi mainittu ei voinut sietää, kun Martov *puolusti* OK:ta! Samassa „Izvestijassa” Martov *puolustelee* omaa, jopa Roland-Holstiakin kuohuttanutta saksalaisen yleisön pettämisyritystään, jonka hän teki julkaisemalla saksaksi kirjasen, missä Pietarin ja Moskovan menshevikkien julkilausumasta on jätetty pois *juuri se kohta*, jossa sanotaan heidän *suostuvan osallistumaan* sotateollisuuskomiteoihin!

Johdattakaapa mieleenne väittely, jota Trotski ja Martov kävivät „Nashe Slovoissa” ennen Martovin eroamista toimintuksesta. Martov moitti Trotskia siitä, että tämä ei vielääkään tiedä, lähtekö hän ratkaisevalla hetkellä Kautskyn mukaan. Trotski sanoi Martoville, että tämän osana on olla „syötin”, „houkuttimena”, jolla vallankumouksellisia työläisiä vietellään Potresovien, edelleen OK:n j.n.e. opportunistisen ja shovinistisen puolueen puolelle.

Kumpikin kiistelijä on toistanut *meidän* todisteperustemme. Ja kumpikin on oikeassa.

Totuus Tshheidzestä ja kumpp. tulee ilmi, vaikka sitä kuinka yritettäisiin pitää salassa. Tshheidzen tehtävänä on tehdä kompromisseja Potresovien kanssa ja *verhota* opportunistista ja shovinistista politiikkaa epämääräisin tai miltei „vasemmistolaishenkisin” sanoin. Ja Martovin tehtävänä on puolustaa Tshheidzeä.

*Julkaistu joulukuussa 1916
„Sbornik Sotsial-Demokrata”
kokoelman 2. numerossa
Allekirjoitus: N. L e n i n*

*Julkaistaan kokoelman
tekstin mukaan*

**PORVARILLINEN PASIFISMI
JA SOSIALISTINEN PASIFISMI ⁸⁰**

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa
Allekirjoitus: N. L.*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

I. KIRJOITUS (ELI LUKU)
 KÄÄNNE MAAILMANPOLITIIKASSA

On olemassa oireita, että mainittu käänne on tapahtunut tai on tapahtumassa. Nimittäin käänne imperialistisesta sodasta imperialistiseen rauhaan.

Kumpikin imperialistinen liittouma on epäilemättömästi kovin näännyksissä; sodan jatkaminen on vaikeaa; kapitalistien yleensä ja m.m. finanssipääoman on vaikeaa nylkeä vielä jotain kansoista, jotka skandaalimaisten „sota-ajan” voittotulojen muodossa on nyljetty jo kahdesti ja useammatikin; puolueettomien maiden: Yhdysvaltojen, Hollannin, Sveitsin ja muiden maiden finanssipääoma, joka on saalistanut valtavasti sodassa ja jonka on vaikea jatkaa tätä „edullista” liikehommaa raaka-aine- ja elintarvikepulan takia, on kylläantynyt; Saksa yrittää voimaperäisesti saada pahimman imperialistisen kilpailijansa — Englannin — yhtä ja toista liittolaista eroamaan siitä; Saksan hallitus ja sitä seuraten myös useiden puolueettomien maiden hallitukset puhuvat rauhasta — nämä ovat noista oireista tärkeimpiä.

Onko olemassa sodan pikaisen päättymisen mahdollisuuksia vai ei?

Tähän kysymykseen on hyvin vaikea vastata myöntävästi. Kaksi mahdollisuutta hahmottuu mielestämme melko selvästi:

Ensimmäinen — Saksan ja Venäjän välillä on solmittu erillisrauha, joskaan ei ehken tavanomaisen muodollisen kirjallisen sopimuksen muodossa. Toinen — tuota rauhaa ei ole solmittu, Englanti liittolaisineen todella jaksaa kestää vielä vuoden, pari j.n.e. Edellisessä tapauksessa sota päättyy kiertämättömästi, ellei nyt heti, niin

lähitulevaisuudessa, eikä sen kulussa ole odotettavissa mitään vakavia muutoksia. Jälkimmäisessä tapauksessa sota voi jatkua määräämättömän kauan.

Tarkastelkaamme edellistä tapusta.

Ei voi olla mitään epäilystä sen suhteen, että Saksa ja Venäjä ovat aivan hiljattain käyneet keskenään neuvotteluja erillisrauhasta, että Nikolai II itse tai vaikutusvaltainen hovikliikki kannattaa sellaista rauhaa, että maailman politiikassa on hahmottunut käänne Venäjän ja Englannin Saksan-vastaisesta imperialistisesta liitosta Venäjän ja Saksan yhtä imperialistiseen Englannin-vastaiseen liittoon.

Trepovin astuminen Stürmerin tilalle, tsarismien julkinen ilmoitus, että kaikki liittolaiset ovat tunnustaneet Venäjän „oikeudet” Konstantinopoliin, erityisen Puolan valtion muodostaminen Saksan toimesta — kaikki nämä merkit näyttävät viittaavan siihen, että neuvottelut erillisrauhasta ovat epäonnistuneet. Ehkä tsarismi kävi noita neuvotteluja *vain* kiristääkseen Englantia, saadakseen tämän tunnustamaan virallisesti ja suoraan Nikolai Verisen „oikeudet” Konstantinopoliin ja antamaan jonkinlaiset „varmat” takeet noista oikeuksista?

Koskapa nykyisen imperialistisen sodan varsinaisena tarkoituksena, sen perustarkoituksena on kolmen pahimman imperialistisen kilpailijan, kolmen rosvon: Venäjän, Saksan ja Englannin keskinäinen saaliinjako, niin sellainen oletamus ei ole lainkaan epätodennäköinen.

Toisaalta, mitä selvemmin tsarismi tulee näkemään, että sen on tosiasiallisesti, sotilaallisesti mahdotonta saada takaisin Puolaa, vallata Konstantinopolia, murtaa Saksan raudanluja rintama, jota Saksa on mainiosti suoristanut, lyhentänyt ja lujittanut viimeksi saamallaan voitoilla Romaniassa, sitä suurempi *pakko* tsarismien on solmia erillisrauha Saksan kanssa, *toisin sanoen* luopua Englannin kanssa tekemästään Saksan-vastaisesta imperialistisesta liitosta solmiakseen Saksan kanssa imperialistisen liiton Englantia vastaan. Ja miksikäs ei? Olihan Venäjä vähällä joutua sotaan Englannin kanssa sen molempien suurvaltojen imperialistisen kilpailun seurauksena, jota ne kävivät keski-Aasiassa saaliin jaosta! Käviväthän Englanti ja Saksa keskenään neuvotteluja liittoutumisesta Venäjää *vastaan* 1898, minkä lisäksi Englanti ja Saksa sopivat silloin salassa, että

ne jakavat keskenään Portugalin siirtomaat „siinä tapauksessa”, jos tämä jättää täyttämättä finanssisitouxuksensa!

Saksan johtavissa imperialistisissa piireissä ilmeni jo muutamia kuukausia sitten voimakasta pyrkimystä liittoon Venäjän kanssa Englantia vastaan. Liiton perustaksi muodostunee Galitsian jako (ukrainalaisen agitaatiotyön ja Ukrainan vapausliikkeen keskuksen murskaaminen on tsarismille peräti tärkeää) sekä Armenian ja *ehken Romanian* jako! „Vihjattiinhan” eräässä saksalaisessa lehdessä sivumennen, että Romania voitaisiin jakaa Itävallan, Bulgarian ja Venäjän kesken! Saksa saattaisi suostua tekemään vielä muitakin „pikku myönnytyksiä” tsarismille, kunhan vain saisi aikaan liiton Venäjän kanssa ja ehkäpä vielä Japaninkin kanssa Englantia vastaan.

Nikolai II ja Vilhelm II ovat voineet solmia salaa erillisrauhan. Diplomatian historiassa on esimerkkejä salaisista sopimuksista, joista paria kolmea henkilöä lukuunottamatta ei ole tietänyt kukaan, eivät edes ministerit. Diplomatian historiassa on esimerkkejä siitä, että „suurvallat” ovat osallistuneet „yleiseurooppalaiseen” kongressiin tärkeimpien kilpailijoiden sovittua etukäteen salaa pääasiasta (esim. Venäjän ja Englannin tekemä Turkin ryöväystä koskeva salainen sopimus vuoden 1878 Berliinin kongressin edellä). Siinä ei olisi kerrassaan mitään ihmeellistä, vaikka tsarismi olisikin kieltäytynyt solmimasta virallista erillisrauhaa hallitusten kesken m.m. siksi, että Venäjän nykytilanteessa Venäjän hallitukseen voisivat siinä tapauksessa tulla Miljukov ja Gutshkov taikka Miljukov ja Kerenski, ja samaan aikaan tehnyt salaisen, tosin epävirallisen, mutta silti „kestävän” sopimuksen Saksan kanssa siitä, että molemmat „korkeat sopimuspuolet” ajavat yhdessä *tiettyä* linjaa tulevassa rauhankongressissa!

Mahdotonta on sanoa, pitääkö tämä oletamus paikkansa vai ei. Mutta siinä on joka tapauksessa tuhat kertaa enemmän *totuutta, todellisuuden* kuvausta kuin loputtomissa kauniissa fraaseissa nykyisten ja yleensä porvarillisten hallitusten kesken solmittavasta rauhasta, jonka pohjana on kieltäytyminen aluevaltauksista j.n.e. Sellaiset fraasit ovat joko viattomia toivomuksia tai vilppiä ja valhetta, jolla salataan totuus. Nykyajan, nykyisen sodan, nykyhetken rauhan-tekoyritysten olemuksena on *imperialistien saaliin jako*.

Siinä on asian ydin, ja sosialistisen politiikan perustehtävänä on tajuta tuo totuus, tuoda se ilmi, „tuoda ilmi todellisuus”, erotukseksi porvarillisesta politiikasta, jolle on tärkeintä tuon totuuden salaaminen ja hämääminen.

Molemmat imperialistiset liittoumat ovat jo saaneet rosvoiksi tietyn saaliin, jota paitsi eniten ovat rosvooneet juuri kaksi johtavinta ja voimakkainta saalistajaa, Saksa ja Englanti. Englanti ei ole menettänyt tuumaakaan omasta maastaan eikä siirtomaa-alueistaan, mutta se „on hankkinut itselleen” Saksan siirtomaita ja osan Turkkiä (Mesopotamian). Saksa on menettänyt miltei kaikki siirtomaansa, mutta se on saanut verrattomasti arvokkaampia alueita Euroopasta valtaamalla Belgian, Serbian, Romanian, osan Ranskaa, osan Venäjää j.n.e. Kysymyksessä on tämän saaliin jako, jota paitsi kummankin rosvojoukon „päällikön”, t.s. sekä Englannin että Saksan, täytyy antaa joko suurempi tai pienempi palkkio liittolaisilleen, jotka Bulgaria ja vähemmässä määrin Italiaa lukuunottamatta ovat menettäneet erittäin paljon. Heikoimmat liittolaiset ovat menettäneet eniten: Englannin liittoumassa on murskattu Belgia, Serbia, Montenegro ja Romania, Saksan liittoumassa Turkki on menettänyt Armenian ja osan Mesopotamiaa.

Toistaiseksi Saksan saalis on epäilemättömästi ja hyvinkin huomattavasti suurempi kuin Englannin saalis. Saksa on toistaiseksi ollut voitolla osoittautuen paljon voimakkaammaksi kuin kukaan aavistikaan ennen sotaa. Sen vuoksi on ymmärrettävää, että Saksan olisi edullista solmia rauha mahdollisimman pian, sillä Saksan kilpailija saattaa vielä, sille edullisimmassa ajateltavissa olevassa (joskaan ei kovin todennäköisessä) tilaisuudessa, panna liikkeelle isommat rekryyttireservit j.n.e.

Sellainen on *objektiivinen* tilanne. Siinä pisteessä on tällä hetkellä imperialistinen saaliinjakokamppailu. On aivan luonnollista, että *kyseinen* ajankohta on aiheuttanut etupäässä Saksan liittouman ja sitten myös puolueettomien maiden porvari- ja hallituspiireissä pasifistisia pyrkimyksiä, julkilausumia ja esiintymisiä. Yhtä luonnollista on, että porvariston ja *sen* hallitusten täytyy kaikin mokomin pyrkiä pettämään kansoja — salatakseen imperialistisen rauhan inhottavan olemuksen, rosvoitun saaliin jaon — puhumalla fraaseja, läpeensä valheellisia fraaseja demokraattisesta

rauhasta, pienten kansojen vapaudesta, aseistuksen supistamisesta y.m.s.

Mutta joskin on luonnollista, että porvaristo pyrkii pettämään kansoja, niin kuinka täyttävät velvollisuutensa sosialistit? Siitä seuraavassa kirjoituksessa (eli luvussa).

2. KIRJOITUS (ELI LUKU)

KAUTSKYN JA TURATIN PASIFISMI

Kautsky on II Internationalen arvovaltaisin teoreetikko, Saksan n.s. „marxilaisen keskustan” huomattavin johtomies ja kuuluu oppositioon, joka on valtiopäivillä muodostanut erikoisen ryhmän: „Sosialidemokraattisen työväenryhmän” (Haase, Ledebour y.m.). Saksan useissa sosialidemokraattisissa lehdissä on nyt julkaistu rauhannehtoja käsitteleviä Kautskyn artikkeleja, joissa esitetään muunnettuna se virallinen julkilausuma, minkä „Sosialidemokraattinen työväenryhmä” antoi Saksan hallituksen tunnetun, rauhanneuvotteluja ehdottaneen nootin johdosta. Tuossa julkilausumassa vaaditaan hallitusta esittämään konkreettiset rauhannehdot, ja se sisältää muun muassa seuraavan kuvaavan lauseen:

...„Jotta tämä (Saksan hallituksen) nootti voisi johtaa rauhaan, kaikissa maissa on torjuttava vilpittömästi ajatus vieraiden alueiden valtaamisesta ja jonkin kansan valtiollisesta, taloudellisesta tai sotilaallisesta alistamisesta toisen valtion valtaan”...

Muunnellen ja konkretisoiden tätä väitettä Kautsky „todistelee” seikkaperäisesti artikkeleissaan, että Konstantinopoli ei saa joutua Venäjälle ja että Turkista ei saa tulla kenenkään vasallivaltiota.

Tarkastelkaamme syvällisemmin näitä Kautskyn ja hänen aateveljiensä poliittisia ohjelauseita ja todisteita.

Kun kysymyksessä on Venäjä, t.s. Saksan imperialistinen kilpaillija, silloin Kautsky esittää vaatimuksen, joka ei ole abstraktinen, „yleinen”, vaan täysin konkreettinen, tarkka ja selvä: Konstantinopoli ei saa joutua Venäjälle. Siten hän *paljastaa*... Venäjän *todelliset* imperialistiset tarkoitusperät. Mutta kun kysymyksessä on Saksa, t.s. juuri se maa, jonka porvaristoa ja hallitusta auttaa imperialistisen sodan käymisessä enemmistö siitä puolueesta, joka katsoo Kautskyn

jäsenekseen (ja on nimittänyt hänet johtavan, teoreettisen pää-äänenkannattajansa „Neue Zeitin” * toimittajaksi), niin silloin Kautsky *ei* paljasta *oman* hallituksen *konkreettisia* imperialistisia tarkoituksia, vaan rajoittuu „yleiseen” toivomukseen eli lausumaan: Turkista ei saa tulla kenenkään vasallivaltiota!!

Missä suhteessa Kautskyn politiikka eroaa todellisen sisältönsä puolesta siitä politiikasta, jota harjoittavat Ranskan ja Englannin niin sanoakseni taisteluhenkiset sosialishovinistit (t.s. sanoissaan sosialistit, teoissaan shovinistit), jotka paljastavat avoimesti Saksan konkreettiset imperialistiset edesottamukset, mutta rajoittuvat „yleisiin” toivomuksiin ja lausumiin, kun on kysymys niistä maista ja kansoista, mitkä Englanti ja Venäjä aikovat valloittaa? — sosialishovinistit, jotka huutavat Belgian ja Serbian anastamisesta, mutta ovat vaiti Galitsian, Armenian ja Afrikassa olevien siirtomaiden anastamisesta?

Itse asiassa Kautskyn yhtä hyvin kuin Sembat'n ja Hendersoninkin politiikka auttaa *oman maan* imperialistista hallitusta, koska se kiinnittää päähuomion kilpailijan ja vastustajan ilkijuoniin ja verhoaa „*oman*” porvariston *yhtä* imperialistisia hankkeita epämääräisten yleisten fraasien ja hyvien toivomusten hunnulla. Ja me lakkaisimme olemasta marxilaisia, lakkaisimme yleensäkin olemasta sosialisteja, jos rajoittuisimme hyvien yleisten fraasien hyvyyden niin sanoakseni kristilliseen tarkasteluun paljastamatta niiden *todellista* poliittista tarkoitusta. Emmekö saa ehtimiseen nähdä, että kaikkien imperialististen valtojen diplomatia koreilee kauniilla „yleisillä” fraaseilla ja „demokraattisilla” julkilausumilla *verhoten* niillä pikku kansojen rösvöistä, turmelemista ja kuristamista?

„Turkista ei saa tulla kenenkään vasallivaltiota”... Mikäli en sano mitään muuta, näyttää siltä kuin olisin Turkin täydellisen vapauden kannalla. Mutta asiallisesti toistankin vain sen fraasin, minkä tavallisesti lausuvat myös Saksan diplomaatit, jotka *tarkoituksellisesti* valehtelevat ja teeskentelevät salaten tällä fraasilla sen *tosiasian*, että Saksa on *tätä nykyä* muuttanut Turkin vasallikseen *sekä* finanssietä sotilaallisessa suhteessa! Ja mikäli olen saksalainen sosialisti, niin Saksan diplomatialle on vain *etua* „yleisistä”

* — „Uusi Aika”. Toim.

fraaseistani, sillä todellisuudessa ne merkitsevät Saksan imperialismin *kaunistelemista*.

...,„Kaikissa maissa on torjuttava ajatus alueiden valtaamisesta,... jonkin kansan taloudellisesta alistamisesta”... Kuinka kaunopuheista! Imperialistit ovat tuhansia kertoja „torjuneet ajatuksen” aluevaltauksista ja heikkojen kansojen finanssitaloudellisesta kuristamisesta, mutta eiköhän tätä pitäisi verrata *tosiasioihin*, jotka osoittavat, että Saksan, Englannin, Ranskan, Yhdysvaltojen jok’ikinen suurpankki *pitää* pikku kansoja „*alistettuina*”? Voiko rikkaan maan nykyinen porvarillinen hallitus *todella* kieltäytyä aluevaltauksista ja vieraiden kansojen taloudellisesta alistamisesta, kun on sijoitettu monia miljardeja heikkojen kansojen rautateihin ja muihin laitoksiin?

Entä kuka todella vastustaa aluevaltauksia y.m.s.—sekö, joka syyttää ilmoille kauniita fraaseja, jotka objektiivisesti ovat aivan saman arvoisia kuin kruunupäisten ja kapitalististen ryöväreiden siunaamiseen käytetty kristillinen vihkivesi, vaiko se, joka selittää työläisille, että aluevaltausten ja finanssitaloudellisen kuristuksen lopettaminen on mahdotonta, ellei kukisteta imperialistista porvaristoa ja sen hallituksia?

Tässä vielä eräs Kautskyn saarnaamaa pasifismia valaiseva Italiaa koskeva esimerkki.

Tunnettu reformisti Filippo Turati julkaisi Italian sosialistisen puolueen pää-äänenkannattajassa „Avanti!” („Eteenpäin!”) lehdessä joulukuun 25 p:nä 1916 artikkelin otsikoin „Abrakadabra”. Hän kirjoittaa, että marraskuun 22 p:nä 1916 Italian sosialistinen parlamenttiryhmä teki parlamentissa ehdotuksen rauhasta. Tässä ehdotuksessaan se „totesi, että Englannin ja Saksan edustajien esittämät periaatteet, joiden pitäisi muodostua mahdollisen rauhan perustaksi, ovat sopuoinnussa keskenään, ja kehotti hallitusta ryhtymään Yhdysvaltojen ja muiden puolueettomien maiden välityksellä rauhanneuvotteluihin”. Tähän tapaan Turati itse tekee selkoa sosialistien ehdotuksen sisällöstä.

Joulukuun 6 p:nä 1916 edustajakamari „hautaa” sosialistien ehdotuksen „lykkäämällä” sen käsittelyä. Joulukuun 12 p:nä Saksan kansleri ehdottaa omissa nimissään valtiopäivillä samaa, mitä tahtoivat Italian sosialistit. Joulukuun 22 p:nä esittää nootinsa Wilson, joka „mukailee ja kertaillee”, F. Turatin sanojen mukaan, „socialistien ehdotuksen

ajatuksia ja motiiveja”. Joulukuun 23 pnä astuvat näyttämölle muut puolueettomat maat, jotka mukailevat Wilsonin nootia.

Meille esitetään syytös, että me olemme myyneet itsemme Saksalle, huudahtaa Turati. Olisivatkohan myös Wilson ja puolueettomat maat myyneet itsensä Saksalle?

Joulukuun 17 pnä Turati piti parlamentissa puheen, jonka eräs kohta aiheutti tavattoman — ansaitusti kylläkin — sensaation. „Avantin!” selostuksen mukaan tuo kohta oli seuraava:

...„Olettakaamme, että sen tapainen käsittely, jollaista Saksa ehdottaa meille, voisi ratkaista pääpiirteissään sellaiset kysymykset kuin sotajoukkojen evakuoiminen Belgiasta ja Ranskasta, Romanian, Serbian ja, jos niin tahdotte, Montenegron ennallistaminen; lisäksi mainitsen vielä Italian rajojen korjaamisesta sen suhteen, mikä kuuluu kiistattomasti Italiaan ja vastaa strategisluontoisia takeita”... Tässä kohdassa porvarillinen ja shovinistinen edustajisto keskeyttää Turatin; joka taholta kuuluu huutoja: „Hyvä! Siis tekin tahdotte sitä samaa! Eläköön Turati! Eläköön Turati”...

Turati nähtävästi huomasi, että jotain oli vinossa, kun porvaristo noin riemastui, ja yritti „oikaista” ja „selitellä”:

...„Herrat”, hän sanoi, „ei pidä laskea sopimatonta leikkiä. Toista on myöntää sopivaksi ja oikeaksi kansallinen yhtenäisyys, minkä me olemme aina tunnustaneet; toista on yllyttää sotaan tai puolustaa sotaa sellaisin tarkoituksin”.

Ei tämä Turatin oma „selitys” eivätkä häntä puolustavat „Avanti!” lehden kirjoitukset, ei Turatin joulukuun 21:senä päivätty kirje eikä Zürichin „Volksrecht” * lehdessä julkaistu erään „b b”:n artikkeli „paranna” asiaa vähääkään eikä tee olemattomaksi sitä tosiasiaa, että *Turati on puhunut itsensä kiikkiin!*.. Oikeastaan kiikkiin ei ole joutunut Turati, vaan sekä Kautskyn että, kuten alempana tulemme huomaamaan, Ranskan „kautskylaisten” edustama sosialistinen pasifismi kokonaisuudessaan. Italian porvarilehdistö oli oikeassa tarratessaan kiinni Turatin puheen kyseiseen kohtaan ja riemuittaen sen johdosta.

* — „Kansan Oikeus”. *Toum.*

Edellä mainittu „b b” yrittää puolustella Turatia sillä, että tämä muka puhui vain „kansakuntien itsemääräämisoikeudesta”.

Kestämätön puolustus! Mitä tekemistä tässä on „kansakuntien itsemääräämisoikeudella”, joka marxilaisten ohjelmassa liittyy — ja on kansainvälisen demokraattisen liikkeen ohjelmassa aina liittynyt — *sorrettujen* kansojen puolustamiseen? Mitä yhteyttä sillä on imperialistiseen sotaan, t.s. siirtomaiden jakamisesta, vieraiden maiden *sortamiseksi* käytyyn sotaan, rosvoavien ja sortavien valtojen *keskinäiseen* sotaan, jota käydään siitä, *kuka* saa sortaa *eniten* vieraita kansoja?

Missä suhteessa se, että vedotaan kansakuntien itsemääräämisoikeuteen imperialistisen, siis ei suinkaan kansallisen, sodan puolustamiseksi, eroaa siitä, mitä puhuvat Aleksinski, Hervé ja Hyndman, jotka viittaavat siihen, että Ranskassa on *tasavalta* asettaen sen Saksan monarkian vastakohtaksi, vaikka jokainen tietää, ettei nykyisen sodan syynä ole suinkaan tasavaltalaisuuden ja monarkkisen periaatteen yhteentörmäys, vaan sitä käydään kahden imperialistien liittouman välillä siirtomaiden y.m. jaosta?

Turati selitteli ja todisteli, että hän *ei lainkaan* „puolusta” sotaa.

Uskokaamme reformisti Turatia, Kautskyn aateveljeä Turatia, ettei hänen *aikomuksenaan* ollut sodan puolustaminen. Mutta kukapa ei tietäisi, että politiikassa pidetään lukua teoista eikä aikomuksista? tosiasiosta eikä hyvistä toivomuksista? todellisuudesta eikä mielikuvitellusta?

Olkoon, ettei Turati tahtonut puolustaa sotaa eikä Kautsky tahtonut puolustaa Turkin muuttamista Saksan toimesta Saksan imperialismiin vasalliksi. *Todellisuudessa* kuitenkin *kävi niin*, että kumpikin noista hyväsydämisistä pasifisteista *nimenomaan puolusti sotaa!* Juuri siinä on asian ydin. Jos Kautsky olisi lausunut tämän tapaisen fraasin: „Konstantinopoli ei saa joutua Venäjälle, Turkista ei saa tulla kenenkään vasallivaltiota” parlamentin puhujakorokkeelta elävälle, herkälle, etelämäisen temperamenttiselle porvarilliselle yleisölle eikä julkaissut sitä aikakauslehdessä, joka on niin ikävyydyttävä, ettei sitä kukaan lue, niin ei olisi mikään ihme, jos terävä-älyiset porvarit olisivat huutaneet: „Hyvä! Oikein! Eläköön Kautsky!”.

Kannanotossaan Turati oli itse asiassa — riippumatta siitä, tahtoiko hän sitä ja tajusiko hän sen,— kuin porvarillinen meklari, joka kehottaa imperialistisia saalistajia sopimaan keskenään. Itävallalle kuuluvien Italian maa-alueiden „vapauttaminen” olisi *itse asiassa* vain verhottu palkkio Italian porvaristolle osallistumisesta jättiläismäisen imperialistisen liittouman imperialistiseen sotaan, se olisi vain toisarvoinen lisä siihen, mitä se saa Afrikan siirtomaiden jaossa, Dalmatiassa ja Albaniassa sijaitsevien vaikutuspiirien jaossa. Reformisti Turatin kuuluu kaiketi luonnostaan olla porvariston katsantokannalla, mutta Kautskykaan ei oikeastaan eroa kerrassaan missään Turatista.

Jottei kaunisteltaisi imperialistista sotaa, jottei autettaisi porvaristoa esittämään tätä sotaa valheellisesti kansalliseksi sodaksi, kansojen vapautussodaksi, jottei jouduttaisi porvarillisen reformismin kannalle, olisi puhuttava toisin kuin mitä puhuvat Kautsky ja Turati, olisi puhuttava niin kuin puhui Karl Liebknecht, olisi sanottava *oman maan* porvaristolle, että se menettelee kaksinaamaisesti puhuesaan kansallisesta vapautuksesta, että demokraattinen rauha on mahdoton nykyisen sodan yhteydessä, jollei proletariaatti „käännä aseita” *omia* hallituksiaan vastaan.

Tällainen ja vain tällainen voi olla todellisen marxilaisen, todellisen sosialistin eikä minkään porvarillisen reformistin kanta. Demokraattisen rauhan hyväksi ei todellisuudessa toimi se, joka kertailee yleisiä, mitään sanomattomia hyviä pasifistisia toivomuksia, jotka eivät velvoita mihinkään, vaan tuon rauhan hyväksi toimii se, joka paljastaa sekä nykyisen sodan että sen edellyttämän imperialistisen rauhan imperialistisen luonteen ja kehottaa kansoja vallankumoukseen rikollisia hallituksia vastaan.

Eräät yrittävät väliin puolustaa Kautskya ja Turatia sillä, että julkisesti oli mahdotonta tehdä muuta kuin „vihjailia” hallitusta vastaan, ja mainitunlaiset pasifistit ovat niin tehneetkin. Tähän on vastattava ensiksikin, että se, ettei voida sanoa julkisesti totuutta, ei puhu totuuden salaamisen puolesta, vaan maanalaisen, t.s. poliisista ja sensuurista riippumattoman, organisaation ja lehdistön tarpeellisuuden puolesta; toiseksi, että on olemassa historiallisia ajankohtia, jolloin sosialistin *täytyy* luopua kaikesta legaalisuudesta; kolmanneksi, että yksinpä maaorjuuden ajan Venäjälläkin Dobroljubov ja Tshernyshevski osasivat sanoa totuuden

milloin vaikenemalla vuoden 1861 helmikuun 19 p:n manifestista, milloin saattamalla naurunalaiseksi ja häpeään silloiset liberaalit, jotka pitivät täsmälleen samanlaisia puheita kuin Turati ja Kautsky.

Seuraavassa artikkelissa käsittelemme ranskalaista pasifismia, joka on saanut ilmauksensa kahden vastikään pidetyn kongressin, Ranskan työväenjärjestöjen kongressin ja sosialististen järjestöjen kongressin, päätöslauselmissa.

3. KIRJOITUS (ELI LUKU)

RANSKAN SOSIALISTIEN JA SYNDIKALISTIEN PASIFISMI

Äskettäin päättyivät Ranskan C. G. T:n (Confédération générale du Travail, Yleinen työväen ammattiyhdistysten liitto)⁸¹ ja Ranskan sosialistisen puolueen⁸² kongressit. Niissä tuli erikoisen selvästi näkyviin se, mikä on sosialistisen pasifismin todellinen merkitys ja mitä osaa se esittää todellisuudessa nykyhetkellä.

Tällainen on syndikalistien kongressin päätöslauselma, jonka ovat hyväksyneet *yksimielisesti* kaikki, niin kiivaimpien shovinistien valtaenemmistö ja heidän etunensä surullisen kuuluisa Jouhaux kuin myös anarkisti Brouthoux ja... „zimmerwaldilainen” Merrheim:

„Kansallisten korporatiivisten liittojen, syndikaattiliittojen (ammattiliittojen), työväenpörssien konferenssi, ottaen huomioon Yhdysvaltojen presidentin nootin, missä „kehoteetaan kaikkia kansakuntia, jotka nykyään ovat keskenään sodassa, esittämään julkisesti mielipiteensä niistä ehdoista, joiden pohjalla sota voitaisiin lopettaa” —

pyytää Ranskan hallitusta suostumaan tuohon ehdotukseen;

kehottaa hallitusta ottamaan aloitteen käsiinsä ja tekemään samantapaisen esityksen liittolaisilleen, jotta saataisiin pikainen rauha;

julkilausuu, että kansakuntien liitto, joka on lopullisen rauhan takeita, voi tulla pysyväksi vain kaikkien, niin suurten kuin pientenkin kansakuntien itsenäisyyden, alueellisen koskemattomuuden sekä poliittisen ja taloudellisen vapauden oloissa.

Konferenssissa edustetut järjestöt sitoutuvat tukemaan tätä ajatusta ja levittämään sitä työväenjoukkoihin tehdäkseen lopun siitä epämääräisestä, kaksinaisesta tilanteesta,

mistä on etua vain salaiselle diplomatialle, jota työväenluokka on aina vastustanut”.

Tämä on esimerkki täysin Kautskyn hengen mukaisesta „puhtaasta” pasifismista, minkä on hyväksynyt työväen virallinen järjestö, jossa enemmistönä ovat shovinistit ja jolla ei ole mitään yhteyttä marxilaisuuteen. Siinä on meillä suurenmoinen, mitä vakavinta huomiota ansaitseva asiakirja shovinistien ja „kautskylaisten” *poliittisesta yhteensiirtymisestä*, joka pohjaa pelkkään pasifistiseen fraseologiaan. Kun edellisessä kirjoituksessa yritimme osoittaa, mikä on shovinistien ja pasifistien, porvarien ja sosialististen reformistien yksimielisyyden *teoreettinen* perusta, niin nyt havaitsemme tuon yhtenäisyyden *käytännössä* toteutettuna eräässä toisessa imperialistisessa maassa.

Zimmerwaldin konferenssissa, 5—8. IX. 1915, Merrheim sanoi: „Le parti, les Jouhaux, le gouvernement, ce ne sont que trois têtes sous un bonnet” („puolue, herrat Jouhaux’t ja hallitus eivät ole muuta kuin kolme päätä samassa myssyssä”, t.s. ne ovat yksimielisiä). Joulukuun 26 pnä 1916 C. G. T:n konferenssissa Merrheim äänestää *yhdessä Jouhaux’n kanssa* pasifistista päätöslauselmaa. Joulukuun 23 pnä 1916 yksi Saksan sociali-imperialistien avomielisimmistä ja jyrkimmistä äänenkannattajista, Chemnitzin „Volksstimme” * lehti, julkaisee toimituksen artikkelin: „Porvarillisten puolueiden rappeutuminen ja sosialidemokraattien yhtenäisyyden palauttaminen”. Mainitussa artikkelissa ylistellään tietenkin Südekumin, Legienin, Scheidemannin ja kumpp., Saksan sosialidemokraattisen puolueen koko enemmistön ja niin ikään Saksan hallituksen rauhanrakkautta ja julistetaan, että „sodan jälkeen kokoontuvan ensimmäisen puoluekongressin tulee palauttaa puolueen yhtenäisyys, muutamia puolueen jäsenmaksuja maksamasta kieltäytyneitä fanaatikkoja (t.s. Karl Liebknechtin kannattajia!) lukuunnottamatta, yhtenäisyys, jonka pohjana on puolueen hallinnon, valtiopäivien sosialidemokraattisen ryhmän ja ammattiliittojen politiikka”.

Siinä on selvääkin selvemmin ilmaistu aatteena ja kuuluttettu politiikkana Saksan julkisten sosialishovinistien sekä Kautskyn ja kumpp., „Sosialidemokraattisen työväenryh-

* — „Kansan Ääni”. *Toim.*

män”, „yhtenäisyys” — pasifistisiin fraaseihin pohjautuva yhtenäisyys,— se „yhtenäisyys”, joka Ranskassa rakennettiin Jouhaux'n ja Merrheimin kesken joulukuun 26 pnä 1916!

Italian sosialistisen puolueen pää-äänenkannattaja „Avanti!” kirjoitti toimituksen artikkelissa joulukuun 28 pnä 1916:

„Joskin Bissolati ja Südekum, Bonomi ja Scheidemann, Sembat ja David, Jouhaux ja Legien ovat siirtyneet porvarillisen nationalismiin leiriin ja kavaltaneet (hanno tradito, tehneet petoksen) internationalistien aatteellisen yhtenäisyyden, jota he olivat luvanneet palvella uskollisesti ja vilpittömästi, niin me pidämme edelleenkin yhtä sellaisten saksalaisten toveriemme kanssa kuin Liebknecht, Ledebour, Hoffmann, Meyer ja sellaisten ranskalaisten toveriemme kanssa kuin Merrheim, Blanc, Brizon, Raffin-Dugens, jotka eivät ole muuttuneet eivätkä horjahtaneet”.

Katsokaa, minkälaista sekasotkua syntyy:

Bissolati ja Bonomi *erotettiin* reformisteina ja shovinisteina Italian sosialistisesta puolueesta jo ennen sotaa. „Avanti!” rinnastaa heidät Südekumiin ja Legieniin, mikä on tietysti täysin oikein, mutta kun Südekum, David ja Legien ovat Saksan näennäisesti sosialidemokraattisen, mutta todellisesti sosialishovinistisen puolueen johdossa, niin sama „Avanti!” asettuu vastustamaan heidän erottamistaan, heistä eroamista, III Internationalen muodostamista. „Avanti!” sanoo ja sanoo täysin oikein, että Legien ja Jouhaux ovat siirtyneet porvarillisen nationalismiin leiriin, asettaen heidän vastakohtakseen Liebknechtin ja Ledebourin, Merrheimin ja Brizonin. Mutta me näemme, että Merrheim *äänestää yhdessä Jouhaux'n kanssa* ja Legien julistaa — Chemnitzin „Kansan Äänen” välityksellä — olevansa varma, että puolueen yhtenäisyys palautetaan, lukuunottamatta *ainoastaan* Liebknechtin aatetovereita, siis „yhtenäisyys” „Sosialidemokraattisen työväenyhmän” *kanssa* (Kautsky mukaan luettuna), johon kuuluu Ledebour!!

Tämä sekaannus johtuu siitä, että „Avanti!” sekoittaa keskenään porvarillisen pasifismin ja vallankumouksellisen sosialidemokraattisen internationalismin, kun taas sellaiset kokeneet politikoitsijat kuin Legien ja Jouhaux ovat hyvin käsittäneet sosialistisen ja porvarillisen pasifismin *yhtäpitävyyden*.

Mikseivät herra Jouhaux ja hänen shovinistinen „La Bataille”⁸³ lehtensä todella iloitsisi Jouhaux’n ja Merrheimin „yksimielisyyden” vuoksi, kun yksimielisesti hyväksytyssä päätöslauselmassa, jonka olemme esittäneet kokonaisuudessaan, ei *todellisuudessa* ole kerrassaan mitään muuta kuin porvarillis-pasifistisia fraaseja, kun siinä ei ole *merkkiäkään* vallankumouksellisesta tietoisuudesta, *ei ainoatakaan* sosialistista ajatusta!

Eikö ole naurettavaa puhua „kaikkien, niin suurten kuin pientenkin kansakuntien taloudellisesta vapaudesta” ja olla vaiti siitä, että niin kauan kuin ei ole kukistettu porvarillisia hallituksia eikä pakkoluovutettu porvaristoa, tuo „taloudellinen vapaus” on samanlaista kansan *pettämistä* kuin fraasit *yleensä* kansalaisten, niin pientalonpoikien kuin rikkaidenkin, niin työläisten kuin kapitalistienkin „taloudellisesta vapaudesta” nykyisessä yhteiskunnassa?

Päätöslauselma, jonka puolesta Jouhaux ja Merrheim yksimielisesti äänestivät, on läpeensä ja kauttaaltaan sen „porvarillisen nationalismin” aatteiden kyllästävä, jota „Avanti!” oikeutetusti havaitsee olevan Jouhaux’lla, mutta jota se, „Avanti!”, kumma kyllä *ei* huomaa olevan Merrheimillä.

Porvarilliset nationalistit ovat aina ja kaikkialla keikailleet puhumalla „yleisiä” fraaseja „kansakuntien liitosta” *yleensä* ja „kaikkien, niin suurten kuin pientenkin kansakuntien taloudellisesta vapaudesta”. Erotukseksi porvarillisista nationalisteista sosialistit ovat aina sanoneet ja sanovat: on inhottavan ulkokultaista puhua „suurten ja pienten kansakuntien taloudellisesta vapaudesta” niin kauan kuin *toiset* kansakunnat (esim. Englanti ja Ranska) sijoittavat *kymmeniä ja taas kymmeniä miljardeja frangeja pääomaa* ulkomaille, t.s. antavat pienille ja jälkeen jääneille kansakunnille lainaa kiskurimaista korkoa vastaan, ja pienet ja heikot kansakunnat ovat niiden velkaorjuudessa.

Sosialistit eivät voisi olla vastustamatta jyrkästi *jokaista lausetta* siinä päätöslauselmassa, jonka puolesta Jouhaux ja Merrheim ovat yksimielisesti äänestäneet. Sosialistit sanoisivat aivan päinvastoin kuin tuo päätöslauselma, että Wilsonin esiintyminen on ilmeisen valheellinen ja vilpillinen, sillä Wilson edustaa porvaristoa, joka on saalistanut miljardeja sodassa, hän johtaa hallitusta, joka on

aseistanut hurjasti Yhdysvaltoja ilmeisenä tarkoituksenaan *toinen* suuri imperialistinen sota; — että Ranskan porvarillinen hallitus, jolta ovat sitoneet sekä kädet että jalat finanssipääoma, minkä orja se on, sekä Englannin, Venäjän y.m. kanssa solmitut salaiset imperialistiset, läpeensä rosvoushenkiset ja taantumukselliset sopimukset, ei voi demokraattista ja „oikeudenmukaista” rauhaa koskevassa kysymyksessä sanoa eikä tehdä mitään muuta kuin valehdella samaan tapaan; — että sellaisen rauhan puolesta ei taistella kertailemalla yleisiä, sisällyksettömiä, mitään sanomattomia, mihinkään velvoittamattomia, oikeastaan vain imperialistista saastaa kaunistelevia, kauniita ja imeliä pasifistisia fraaseja, vaan sanomalla kansoille *totuus*, nimittäin sanomalla kansoille: demokraattisen ja oikeudenmukaisen rauhan aikaansaamiseksi on kukistettava kaikkien sotivien maiden porvarilliset hallitukset ja käytettävä sitä varten hyväksi miljoonien työläisten aseellisuutta samoin kuin kalliin ajan ja imperialistisen sodan kauhujen aiheuttamaa kansanjoukkojen yleistä suuttumusta.

Jouhaux'n ja Merrheimin päätöslauselman asemesta sosialistien olisi pitänyt sanoa juuri tämä.

Kongressissaan, joka pidettiin Pariisissa samaan aikaan kuin C. G. T:n kongressikin, Ranskan sosialistinen puolue ei ainoastaan ollut sanomatta tätä, vaan hyväksyi *vieläkin huonomman* päätöslauselman 2.838 äänellä 109 vastaan 20 pidättäytyessä äänestämistä, t.s. päätöslauselman puolesta äänestivät sosialishovinitit (Renaudel ja kumpp., niin sanotut „majoriteetin”, enemmistön kannattajat) liitossa *longuetlaisten* (Longuet'n kannattajien, Ranskan kautskylaisten) kanssa!! Lisäksi myös zimmerwaldilainen Bourderon ja kienthalilainen (kinthalien, Kienthalin konferenssin osanottaja) Raffin-Dugens äänestivät tämän päätöslauselman puolesta!!

Emme esitä tässä tuon päätöslauselman tekstiä, sillä se on aivan liian pitkä ja kerrassaan mielenkiinnoton: *samalla kun* puhutaan herttaisia ja imeliä fraaseja rauhasta, siinä sanotaan oltavan valmiita tukemaan edelleenkin Ranskan niin sanottua „isänmaan puolustusta”, t.s. tukemaan imperialistista sotaa, jota Ranska käy liitossa sellaisten vieläkin suurempien ja voimakkaampien ryövärien kuin Englannin ja Venäjän kanssa.

Ranskassa sosialishoviniistien ja pasifistien (eli kautsky-laisten) ja osaksi zimmerwaldilaisten yhteenliittyminen on siis tapahtunut myös sosialistisessa puolueessa eikä yksinomaan C.G.T:ssa.

4. KIRJOITUS (ELI LUKU) ZIMMERWALD TIENHAARASSA

Joulukuun 28 pnä saapui Berniin ranskalaisia lehtiä, joissa selostettiin C.G.T:n kongressia, ja joulukuun 30 pnä Bernin ja Zürichin sosialistisissa lehdissä julkaistiin Bernin I.S.K:n („Internationale Sozialistische Kommission”), Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan, Zimmerwaldin yhdistyksen toimeenpanevan elimen, uusi julistus. Tässä vuoden 1916 joulukuun lopulla päivätyssä julistuksessa puhutaan Saksan samoin kuin myös Wilsonin ja muiden puolueettomien maiden rauhanehdotuksesta, samalla kun kaikkia noita hallitusten esiintymisiä sanotaan — ja tietysti täysin oikeutetusti sanotaankin — „rauhanilveilyksi”, „omien kansojen pettämistarkoituksessa harjoitetuksi peliksi”, „diplomaattien vilpillisiksi pasifistisiksi eleilyiksi”.

Tämän ilveilyn ja valheen vastapainoksi asetetaan „ainoana voimana”, joka voi saada aikaan rauhan y.m., maailman proletariaatin „vakaa pyrkimys” „suunnata taisteluseet ei omia veljiä, vaan kotimaassa olevaa vihollista vastaan”.

Esittämämme lainaukset ovat meille havainnollisena osoituksena kahdesta peräti erilaisesta politiikasta, jotka tähän asti ovat ikään kuin viihtyneet yhdessä Zimmerwaldin yhdistyksen puitteissa, mutta ovat nyt eronneet lopullisesti.

Toisaalta Turati sanoo selvästi ja aivan oikein, että Saksan, Wilsonin j.n.e. ehdotus on vain „muunnelma” italialaisesta „sosialistisesta” pasifismista; Saksan sosialishoviniistien julkilausuma ja Ranskan sosialishoviniistien äänestys todistavat, että niin edelliset kuin jälkimmäisetkin ovat vallan hyvin käsittäneet hyödylliseksi verhota omaa politiikkaansa pasifismilla.

Toisaalta Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan julistuksessa sanotaan kaikkien sotivien ja puolueettomien maiden hallitusten pasifismin olevan ilveilyä ja vilppiä.

Toisaalta Jouhaux yhtyy Merrheimiin, Bourderon, Longuet ja Raffin-Dugens Renaudeliin, Sembat'han ja Thomas'han, ja Saksan sosialishovinitit Südekum, David ja Scheidemann julistavat, että „socialidemokratian yhtenäisyys palautetaan” yhtymällä Kautskyn ja „Socialidemokraattisen työväenyhmän” kanssa.

Toisaalta Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan julistuksessa kehoitetaan „socialistista vähemmistöä” taistelemaan tarmokkaasti „omia hallituksia” „ja niiden sosialipatrioottisia palkkarenkejä” (Söldlinge) vastaan.

Kummin on tehtävä?

Onko paljastettava porvarillisen pasifismin tyhjiys, järjestömyys ja tekopyhyys *vaiko* „muunneltava” sitä „socialistiseksi” pasifismiksi? Onko taisteltava Jouhaux'ita ja Renaudeleja, Legienejä ja Davideja, näitä hallitusten „palkkarenkejä” vastaan *vaiko* liittouduttava heidän kanssaan ottamalla perustaksi ranskalais- tai saksalaismaalliset sisällyksettömät pasifistiset deklamatoriset fraasit?

Tätä linjaa kulkee nyt raja erottaen Zimmerwaldin oikeiston, joka on aina vastustanut kaikin voimin eroamista sosialishoviniteista, ja Zimmerwaldin vasemmiston, joka jo Zimmerwaldissa yritti — eikä suinkaan suotta — julki-
sesti erota oikeistosta ja esiintyä sekä konferenssissa että sen jälkeen lehdistössä omin ohjelmin. Rauhan lähestyminen taikka se, että eräät porvarilliset ainekset ovat alkaneet edes pohtia kiihkeästi rauhankysymystä, on aiheuttanut väistämättömästi eikä suinkaan sattumalta kummankin politiikan erittäin selvää erottautumista. Sillä porvarilliset pasifistit ja heidän „socialistiset” jäljittelijänsä eli säästäjensä ovat aina kuvitelleet ja kuvittelevat rauhan joksikin periaatteellisesti erilaiseksi, sillä ajatus: „sota on rauhanpolitiikan jatkoa, rauha on sotapolitiikan jatkoa” on aina jäänyt käsittelemättömäksi kummankin suuntavivahteen pasifisteille. Eivät porvarit eivätkä sosialishovinititkaan ole tahtoneet eivätkä tahdo nähdä sitä, että vuosien 1914—1917 imperialistinen sota on vuosien 1898—1914, ellei vieläkin aikaisemman kauden imperialistisen politiikan jatkamista. Porvarilliset enempää kuin sosialistisetkaan pasifistit eivät näe, että rauha voi olla *nyt* vain imperialistista sotaa jatkavaa imperialistista rauhaa, jollei porvarillisia hallituksia kukisteta vallankumouksellisesti.

Niin kuin nykyistä sotaa on arvosteltu puhumalla merkityksettömiä, vulgäärisiä, poroporvarillisia fraaseja hyökkäämisestä ja puolustautumisesta yleensä, niin myös rauhaa arvostellaan puhumalla samanlaisia yleisiä poroporvarillisia lauseparsia ja unohtamalla konkreettinen historiallinen tilanne, imperialististen valtojen keskinäisen taistelun konkreettinen todellisuus. Ja sosialishovinitit, nuo työväenpuolueissa olevat hallitusten ja porvariston asiamiehet, luonnollisestikin käyttävät hyväksi varsinkin rauhan lähestymistä, yksinpä rauhasta puhumistakin *hämätäkseen* reformisminsa, opportunistinsa syvyyden, jonka sota on tuonut ilmi, ja saadakseen rauenneen joukkovaikutuksensa entiselleen. Sen vuoksi niin Saksassa kuin Ranskassakin sosialishovinitit, kuten olemme huomanneet, yrittävät kaikin mokomin „yhtyä” „opposition” horjuvan, selkärangattoman, pasifistisen osan kanssa.

Zimmerwaldin yhdistyksessäkin yritetään hämätä kahden sovitattoman poliittisen linjan ristiriitaisuutta. Voidaan aavistaa kahdenlaisia sen suuntaisia yrityksiä. „Selkärangattomana” sovintona on yksinkertaisesti se, että mekaanisesti yhdistetään suurisanaiset vallankumoukselliset fraasit (joita ovat esim. Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan julistuksessa olevat fraasit) opportunistiseen ja pasifistiseen käytäntöön. Niin oli laita II Internationalessa. Huysmansin ja Vandervelden julistuksissa sekä eräissä kongressien päätöslauselmissa olevilla äärimmäisen vallankumouksellisilla fraaseilla on vain verhottu useimpien eurooppalaisten puolueiden äärimmäisen opportunistista käytäntöä mitenkään muuttamatta tai horjuttamatta sitä, taistelematta sitä vastaan. Tokkopa sellaisella taktiikalla voisi olla jälleen menestystä Zimmerwaldin yhdistyksessä.

„Periaatteelliset sovittelijat” koettavat väärentää marxilaisuutta siinä hengessä kuin edellyttää esim. se päätelmä, että uudistukset eivät kiellä vallankumousta ja että imperialistinen rauha, johon liittyy tietynlaisia kansallisuuksien välisten rajojen tai kansainvälisen oikeuden taikka aseistautumisbudjetin menopuolen y.m.s. „parannuksia”, on mahdollinen vallankumousliikkeen ohellakin „eräänä” tuota liikettä „edistävänä momenttina” ja niin edelleen ynnä muuta sellaista.

Tuo olisi marxilaisuuden vääristelyä. Uudistukset eivät tietenkään kiellä vallankumousta. Mutta nyt ei ole kysymys

tästä, vaan siitä, että vallankumousmiehet eivät kieltäisi *itseään* reformistien tähden, t.s. että sosialistit eivät muuttaisi vallankumouksellista toimintaansa reformistiseksi. Euroopassa on parhaillaan vallankumouksellinen tilanne. Sota ja kallis aika kärjistävät sitä. Siirtyminen sodasta rauhaan ei vielä suinkaan tee ehdottomasti tuota tilannetta olemattomaksi, sillä mikään ei edellytä, että miljoonat työläiset, joilla nyt on käytettävänä mainiot aseet, antaisivat välttämättömästi ja ehdottomasti porvariston „riisua” heidät „rauhassa aseista” sen sijaan, että noudattaisivat K. Liebknechtin neuvoa, t.s. kohdistaisivat aseensa *omaa* porvaristoaan vastaan.

Asia ei ole siten niin kuin pasifistit, kautskylaiset asettavat kysymyksen: joko poliittinen reformikamppailu tai kieltäytyminen reformeista. Tuo on porvaristolle ominaista kysymyksen asettelua. Tosiasiassa kysymys on seuraavasta: joko vallankumoustaistelu, jonka sivutuotteina, mikäli vallankumous ei onnistu täydellisesti, ovat reformit (maailman kaikkien vallankumousten historia on sen todistanut), taikka vain puheita reformeista ja reformien lupailamista eikä muuta.

Kautskyn, Turatin ja Bourderonin reformismi, joka nykyisin ilmenee pasifismina, ei ainoastaan jätä sivuun vallankumoukskysymystä (*jo* tämä on sosialismin kavaltamista) eikä ainoastaan kieltäydy käytännössä kaikesta järjestelmällisestä ja tarmokkaasta vallankumouksellisesta toiminnasta, vaan menee niin pitkälle, että sanoo katumielenosoitusten olevan seikkailua (Kautsky, „Neue Zeit”, marraskuun 26 p:nä 1915), ja puolustaa ja rakentaa yhtenäisyyttä vallankumouksellisen taistelun ilmeisten ja jyrkkien vastustajien, Südekumien, Legienien, Renaudilien, Thomas'in y.m. kanssa.

Tuo reformismi ei sovi lainkaan yhteen vallankumouksellisen marxilaisuuden kanssa, jonka velvollisuus on käyttää kaikin puolin hyväksi Euroopan nykyistä vallankumouksellista tilannetta propagoidakseen välittömästi vallankumousta, porvarillisten hallitusten kukistamista, proletariaatin toteuttamaa aseellista vallan valtaamista kieltäytymättä ja luopumatta suinkaan käyttämästä hyväksi reformeja vallankumouksen nimessä käytävän taistelun kehittämiseksi ja sen kulussa.

Lähtulevaisuus osoittaa, millaiseksi muodostuu yleensä tapahtumien kulku Euroopassa ja muun muassa reformismin-pasifismin ja vallankumouksellisen marxilaisuuden, siinä luvussa myös Zimmerwaldin yhdistyksen kahden osan välinen taistelu.

Zürich, tammikuun 1 p:nä 1917.

AVOIN KIRJE BORIS SOUVARINELLE ⁸⁴

Kansalainen Souvarine ilmoittaa osoittavansa oman kirjjeensä myös minulle. Vastaan hänelle sitäkin suuremmalla mielihyvällä, kun hänen artikkelinsa koskettelee kansainvälisen sosialistisen liikkeen tärkeimpiä kysymyksiä.

Souvarine katsoo „epäisänmaalliseksi” niiden näkökannan, joiden mielestä „isänmaan puolustus” on ristiriidassa sosialismin kanssa. Ja hän puolestaan „puolustaa” Turatin, Ledebourin ja Brizonin näkökantaa, jotka sotamäärärahoja vastaan äänestäessään julistautuvat samalla „isänmaan puolustuksen” kannattajiksi, t.s. sen suunnan näkökantaa, jota sanotaan „keskustaksi” (mieluummin sanoisin sitä „suoksi”) eli tämän suunnan johtavimman teoreetikon ja kirjallisen edustajan Karl Kautskyn nimen mukaisesti — kautskylaisuudeksi. Huomautan sivumennen, että Souvarine on väärässä väittäessään, että „he (t.s. II Internationalen vararikkoutumisesta puhuvat venäläiset toverit) rinnastavat sellaiset miehet kuin Kautskyn, Longuet’n j.n.e. ...Scheidemannin ja Renaudelin tyyppisiin nationalisteihin”. En minä eikä puolue, johon kuulun (VSDTP:n KK), ole koskaan rinnastanut sosialishovinistien katsantokantaa „keskustan” katsantokantaan. Puolueemme virallisissa julkilausumissa, vuoden 1914 marraskuun 1 p:nä julkaitussa KK:n manifestissa * ja maaliskuussa 1915 hyväksytyissä päätöslauselemissa ** (nämä molemmat asiakirjat on esitetty *in extenso* *** Souvarinen tuntemassa kirjasesamamme „*Sosialismi ja sota*” ****) olemme aina tehneet eron

* Ks. Teokset, 21. osa, ss. 11—20. *Toim.*

** Ks. Teokset, 21. osa, ss. 145—151. *Toim.*

*** — kokonaisuudessaan. *Toim.*

**** Ks. Teokset, 21. osa, ss. 289—333. *Toim.*

sosialishovinistien ja „keskustan” välillä. Edelliset ovat mielestämme siirtyneet porvariston puolelle. Heihin nähden vaatimuksenamme ei ole ainoastaan taistelu, vaan myös ero. Jälkimmäiset sitä vastoin ovat niitä epäröiviä, horjuvia, jotka aiheuttavat suurinta vahinkoa proletariaatille yrittämällä liittää yhteen sosialistisia joukkoja ja shovinistisiä johtomiehiä.

Souvarine sanoo tahtovansa „tarkastella tosiasioita marxilaiselta kannalta”.

Mutta marxilaiselta kannalta katsoen sellaisilla yleisillä ja abstraktisilla määritelmillä kuin „epäisänmaallisuus” ei ole kerrassaan mitään arvoa. Isänmaa, kansakunta — nämä ovat historiallisia kategorioita. Jos sodan aikana on kysymyksessä demokratian puolustaminen tai taistelu kansakuntaa rasittavaa sironniestä vastaan, niin en missään määrin vastusta sellaista sotaa enkä pelkää sanoja „isänmaan puolustus”, silloin kun ne liittyvät mainitunlaiseen sotaan tai kapinaan. Sosialistit asettuvat aina sorrettujen puolelle eivätkä he siis voi vastustaa sotia, joiden tarkoituksena on demokraattinen tai sosialistinen taistelu sortoa vastaan. Olisi siis suorastaan naurettavaa väittää laittomiksi vuoden 1793 sotia, Ranskan sotia Euroopan taantumuksellisia monarkioita vastaan, tai Garibaldin sotia j.n.e. ... Aivan yhtä naurettavaa olisi se, jos ei haluttaisi tunnustaa laillisiksi sortajia vastaan kohdistuvia sorrettujen kansojen sotia, joita voi ehkä puhjeta nykyisin, esim. irlantilaisien kapinaa Englantia vastaan taikka Marokon kapinaa Ranskaa vastaan, Ukrainan kapinaa Venäjää vastaan j.n.e. ...

Marxilaiselta kannalta katsoen on tärkeää määritellä sodan poliittinen olemus kussakin eri tapauksessa, kunkin sodan osalta erikseen.

Entä kuinka voidaan määritellä sodan poliittinen olemus?

Jokainen sota on vain politiikan jatkamista. Minkä politiikan jatkamista on nykyinen sota? Onko se proletariaatin politiikan jatkamista, proletariaatin, joka vuodesta 1871 vuoteen 1914 on yksin edustanut sosialismia ja demokratiaa Ranskassa, Englannissa ja Saksassa? Vai onko se pikemminkin taantumuksellisen, rappeutuvan ja kuolevan porvariston imperialistisen politiikan jatkamista, politiikan, jonka tarkoituksena on siirtomaarous ja heikkojen kansojen sortaminen?

Kunhan vain asettaa kysymyksen selvästi ja oikein, niin saa täysin selvän vastauksen: nykyinen sota on imperialistista sotaa, se on orjanomistajien sotaa, orjanomistajien, joiden kesken on tullut riitaa heidän työjuhdistaan ja jotka haluavat vakiinnuttaa ja ikuistaa orjuuden. Tämä sota on sitä „kapitalistista ryöväystä”, josta Jules Guesde puhui vuonna 1899 tuomiten siten ennakkolta oman myöhäisemmän petturuutensa. Guesde sanoi silloin:

„On olemassa toisenlaisia sotia... joita syytty joka päivä, nimittäin menekkimarkkinasotia. Tältä puolen sota ei ainoastaan ole katoamatta, vaan se uhkaa muodostua yhtämittäiseksi. Tämä sota on etupäässä kapitalistista sotaa, jota kaikkien maiden kapitalistit käyvät keskenään voittotuloista ja valloittaakseen maailmanmarkkinat meidän veremme hinnalla. Kuvitelkaapa, että Euroopan jokaisessa kapitalistisessa maassa olisi sosialisti johtamassa tuontapaista ryöstötarkoituksessa tapahtuvaa keskinäistä kahakkaa! Kuvitelkaapa, että Ranskan Mille-
randin lisäksi olisi olemassa Englannin Millerand, Italian Millerand, Saksan Millerand, jotka vetävät proletaareja tuohon kapitalistiseen ryöstöhommaan toistensa vihollisina! Kysyn teiltä, toverit, mitä silloin jäisi jäljelle kansainvälisestä solidaarisuudesta? Samana päivänä, jolloin millerandismista tulisi yleinen ilmiö, meidän pitäisi sanoa „hyvästit” kaikelle internationalismille ja muuttua nationalisteiksi, joita ette te enkä minä suostuisi koskaan olemaan” (ks. Jules Guesden „Vartiossa!” („En Gardel!”), Pariisi, 1911, ss. 175—176).

Se ei ole totta, että Ranska sotii tässä vv. 1914—1917 sodassa vapauden, kansallisen itsenäisyyden, demokratian j.n.e. puolesta... Ranska sotii säilyttääkseen omat siirtomaansa, se sotii, jotta Englanti säilyttäisi omat siirtomaansa, joihin Saksalla on paljon suurempi oikeus — tietysti porvarillisen oikeuden kannalta katsoen. Ranska sotii, jotta Konstantinopoli joutuisi Venäjälle j.n.e. ... Tätä sotaa ei siis käy demokraattinen ja vallankumouksellinen Ranska, ei vuoden 1792 Ranska, ei vuoden 1848 Ranska eikä Pariisin Kommuunin Ranska. Sotaa käy porvarillinen Ranska, taantumuksellinen Ranska, tsarismiin liittolainen ja ystävä, „maailman koronkiskuri” (sanonta ei ole minun, vaan „L'Humanitén”⁸⁵ työntekijän Lysisin), joka puolustaa saalistaan, „pyhää oikeuttaan” omata siirtomaita ja riistää „vapaasti” koko maailmaa niiden miljarjensa avulla, joita se on antanut lainaksi vähävoimaisille ja köyhemmille kansoille.

Ei pidä sanoa, että vaikea on erottaa vallankumouksellisia sotia taantumuksellisista sodista. Tahdotteko, että esittäisin

jo osoittamani tieteellisen kriteerin lisäksi myös puhtaasti käytännöllisen, kaikille ymmärrettävän kriteerin?

Kas tässä: jokaista hiemankin merkittävämpää sotaa valmistellaan etukäteen. Kun valmisteilla on vallankumouksellinen sota, demokraatit ja sosialistit *eivät pelkää sanoa ennakoita*, että sellaisessa sodassa he ovat „isänmaan puolustuksen” kannalla. Kun sitä vastoin valmisteilla on taantumuksellinen sota, niin yksikään sosialisti *ei rohkene ennakoita*, t.s. ennen sodan julistamista, sanoa, että sen tapaisessa sodassa hän on „isänmaan puolustuksen” kannalla.

Marx ja Engels eivät pelänneet kehottaa Saksan kansaa sotaan Venäjää vastaan vuosina 1848 ja 1859.

Baselissa sitä vastoin, vuonna 1912, sosialistit eivät rohjenneet puhua „isänmaan puolustuksesta” siinä sodassa, jonka puhkeamisen he jo aavistivat ja joka todella puhkesi vuonna 1914.

Meidän puolueemme ei pelkää sanoa julkisesti, että se suhtautuu myötätuntoisesti sotiin tai kapinoihin, joita Irlanti ehken alkaa Englantia vastaan, Marokko, Algeria, Tunisia Ranskaa vastaan, Tripolitania Italiaa vastaan, Ukraina, Persia, Kiina Venäjää vastaan j.n.e.

Entä sosialishovinitit? Entä „keskustalaiset”? Uskaltavatko he sanoa julkisesti ja virallisesti, että he ovat tai tulevat olemaan „isänmaan puolustuksen” kannalla siinä tapauksessa, jos syttyy sota esim. Japanin ja Yhdysvaltojen välillä, täysin imperialistinen sota, joka uhkaa monia satoja miljoonia ihmisiä ja jota on valmisteltu kymmeniä vuosia? Yrittäköötppä! Olen valmis lyömään vetoa, että sitä he eivät tee, sillä he käsittävät liiankin hyvin, että jos he sen tekisivät, niin työväenjoukot pitäisivät heitä pilkkaamaan, huutaisivat heidät alas ja heidät karkotettaisiin sosialistisista puolueista. Juuri sen vuoksi sosialishovinitit ja „keskustalaiset” varovat sanomasta mitään julkisesti tästä kysymyksestä ja tulevat edelleenkin kieroilemaan, valehtelemaan, sotkemaan kysymystä ja rajoittumaan sellaisiin sofismeihin kuin se, joka hyväksyttiin Ranskan puolueen viime kongressissa vuonna 1915: „Hyökkäyksen kohteeksi joutuneella maalla on oikeus puolustautua”.

Ikään kuin asian ytimenä olisi se, *kuka on hyökännyt ensimmäisenä*, eikä se, *mitkä ovat sodan syyt, mitä tarkoituseriä se ajaa ja mitkä luokat sitä käyvät*. Voidaanko

esim. olettaa, että sosialistit, jos he ovat tervejärkisiä, voisivat myöntää Englannilla olleen v. 1796 oikeuden „puolustaa isänmaata”, kun Ranskan vallankumouksellinen sota-väki alkoi veljeillä irlantilaisten kanssa? Ja kuitenkin juuri ranskalaiset hyökkäsivät silloin Englannin kimppuun ja Ranskan armeija varustautui jopa nousemaan maihin Irlannissa. Ja voitaisiinko huomispäivänä myöntää Venäjällä ja Englannilla olevan oikeuden „puolustaa isänmaata”, jos ne heti Saksalta saamansa läksytyksen jälkeen saisivat kimppuunsa Persian ja sen kanssa liittoutuneet Intian, Kiinan ja muut Aasian vallankumoukselliset kansat, jotka vievät läpi omaa 1789 ja omaa 1793 vuottaan?

Tällainen on vastaukseni siihen suorastaan hassuun meihin kohdistettuun syytökseen, että me muka olemme Tolstoin aateveljiä. Puolueemme on kieltäytynyt niin Tolstoin opista kuin pasifismistakin julistaen, että sosialistien tulee pyrkiä muuttamaan nykyinen sota proletariaatin kansalaissodaksi porvaristoa vastaan ja sosialismin puolesta.

Jos sanotte minulle, että se on utopiaa, niin vastaan teille, että Ranskan, Englannin ja muiden maiden porvaristo ei nähtävästi ole kanssamme samaa mieltä, sillä se ei tietenkään rupeaisi esittämään halpamaista ja naurettavaa osaa eikä pistäisi vankilaan ja kutsuisi asepalvelukseen „pasifisteja”, jollei se aavistaisi ja näkisi ennakolta, että vallankumous kehkeytyy kiertämättömästi ja herkeämättömästi ja alkaa kohta.

Tämä tuo mieleeni kahtiajakokysymyksen, jonka Souvarine niin ikään herättää. Kahtiajako! Se on pelätin, jolla sosialistijohtajat yrittävät säilyttellä muita ja jota he itse niin kovin pelkäävät! „Mitä hyötyä olisi *nyt* uuden Internationalen perustamisesta?” sanoo Souvarine. „Sen toimintaa vaivaisi hedelmättömyys, sillä lukumääräisesti se olisi perin heikko”.

Mutta, kuten tosiasiat joka päivä osoittavat, nimenomaan Pressemannin ja Longuet'n „toimintaa” Ranskassa ja Kautskyn ja Ledebourin „toimintaa” Saksassa vaivaa hedelmättömyys *juuri siksi, että he pelkäävät kahtiajakoa!* Ja juuri siksi, että K. Liebknecht ja O. Rühle Saksassa eivät ole pelänneet kahtiajakoa, vaan ovat avoimesti sanoneet sen olevan *välttämätöntä* (ks. Rühlen kirjettä, „Vorwärts” *).

* — „Eteenpäin”. *Toim.*

tammikuun 12 p:nä 1916) ja epäröimättä menneet siihen, juuri siksi heidän toimintansa merkitsee niin paljon proletariaatille, *vaikka he lukumääräisesti ovatkin heikkoja*. Liebknecht ja Rühle — siinä on vain kaksi 108:aa vastaan. Mutta nuo kaksi edustavat miljoonia ihmisiä, riistonalaisia joukkoja, väestön valtaenemmistöä, ihmiskunnan tulevaisuutta, vallankumousta, joka päivä päivältä kasvaa ja kypsyi. 108 eivät edusta muuta kuin proletariaatin keskuudessa olevien porvariston lakeijoiden pikkuryhmän mairitteluhenkä. Brizonin toimintaa vaivaa hedelmättömyys silloin, kun hänellä ilmenee keskustan eli suon heikkouksia. Ja päinvastoin, Brizonin toiminta lakkaa olemasta hedelmätöntä, se järjestää proletariaattia, herättää ja ravistelee sitä silloin, kun Brizon todella rikkoo „yhtenäisyyttä” ja kun hän parlamentissa huudahtaa miehuullisesti: „Alas sota!” tai kun hän sanoo julkisesti totuuden, sen, että liittolaiset tappelevat antaakseen Konstantinopolin Venäjälle.

Ettäkö tosivallankumoukselliset internationalistit ovat lukumääräisesti heikkoja? Joutavaa puhetta! Otamme esimerkiksi vuoden 1780 Ranskan ja vuoden 1900 Venäjän. Tietoiset ja päättäväiset vallankumoukselliset, jotka ensin mainitussa tapauksessa olivat porvariston, sen kauden vallankumouksellisen luokan, edustajia ja viimeksi mainitussa tapauksessa nykyajan vallankumouksellisen luokan, proletariaatin, edustajia, olivat tavattoman vähälukuisia. He olivat vain harvoja yksilöitä, jotka muodostivat korkeintaan vain $\frac{1}{10.000}$ tai vieläpä $\frac{1}{100.000}$ luokastaan. Mutta muutamia vuosia myöhemmin nuo samat yksilöt, tuo sama niin mitättömältä näyttävä vähemmistö sai mukaansa joukot, miljoonia ja kymmeniä miljoonia ihmisiä. Miksi? Siksi että tuo vähemmistö todella edusti noiden joukkojen intressejä, siksi että se uskoi tulevaan vallankumoukseen ja oli valmis palvelemaan sitä rajattomasti.

Ettäkö vähälukuisia? Entä mistä hetkestä alkaen vallankumoukselliset ovat alkaneet asettaa politiikkansa riippuvaiseksi siitä seikasta, ovatko he enemmistönä vai vähemmistönä? Kun marraskuussa 1914 puolueemme sanoi, että on välttämättömästi erottava opportunisteista*, ja julisti, että tuo ero on ainoa oikea ja asianmukainen vastaus heidän elokuussa 1914 tekemäänsä kavallukseen, niin monista tuo

* Ks. Teokset, 21. osa, ss. 11—20. *Toim.*

julkilausuma näytti vain sellaisten henkilöiden lahkolais-henkiseltä hulluudelta, jotka olivat lopullisesti irtautuneet elämästä ja todellisuudesta. Siitä on kulunut kaksi vuotta, ja katsokaa, miten on käynyt. Englannissa kahtiajako on ilmeinen tosiasia; sosialishovinisti Hyndmanin on täytynyt erota puolueesta. Saksassa kahtiajako kehkeytyy kaikkien nähden. Berliinin, Bremenin ja Stuttgartin järjestöillä on ollut jopa kunnia tulla erotetuiksi puolueesta... keisarin lakeijoiden puolueesta, herrojen saksalaisten Renaudelin, Sembat'in, Thomas'in, Guesde'ien ja kumpp. puolueesta. Entä Ranskassa? Toisaalta noiden herrojen puolue sanoo pysyvänsä „isänmaan puolustuksen” kannalla; toisaalta zimmerwaldilaiset sanovat kirjasessaan „Zimmerwaldin sosialistit ja sota”, että „isänmaan puolustus” on epäsocialistista. Eikö tämä ole kahtiajakoa?

Ja kuinka voisivat toimia tunnollisesti rinta rinnan samassa puolueessa ihmiset, jotka nyt, kun tämä maailman suurin kriisi on jatkunut kaksi vuotta, antavat täysin vastakkaisen vastauksen proletariaatin nykyisen taktiikan tärkeimpään kysymykseen?

Luokaapa katsaus myös Amerikkaan, joka on päälle päätteeksi puolueeton maa. Eiköhän vain sielläkin ole alkanut kahtiajako: samaan aikaan kun toisaalta Eugen Debs, tuo „Amerikan Bebel”, sanoo socialistisessa lehdistössä, että hän hyväksyy vain yhtä lajia olevan sodan, sosialismin voiton hyväksi käytävän kansalais sodan, ja että hän antaisi mieluummin ampua itsensä kuin äänestäisi edes yhden sentin myöntämistä Amerikan sotamenoihin (ks. „Appeal to Reason”⁸⁶, № 1032, syyskuun 11 pnä 1915), samaan aikaan toisaalta Amerikan Renaudelit ja Sembat't kuuluttavat „isänmaan puolustusta” ja „sotavalmiutta”. Ja Amerikan Longuet't ja Presse-mannet — voi poloiset! — yrittävät rakentaa sovintoa sosialishoviniestien ja vallankumouksellisten internationalistien välille.

Kaksi Internationalea on jo olemassa. Toinen niistä on Sembat'n, Südekumin, Hyndmanin, Plehanovin ja kumpp. ja toinen K. Liebknechtin, Macleanin (skotlantilainen opettaja, jonka Englannin porvaristo on tuominnut pakkotöihin työläisten luokkataistelun tukemisesta), Höglundin (ruotsalainen kansanedustaja, joka on tuomittu pakkotöihin sodanvastaisen vallankumouksellisen agitaatiotoimintansa vuoksi ja joka oli Zimmerwaldissa „Zimmerwaldin

vasemmiston” perustajia) ja Valtakunnanduuman viiden edustajan, jotka tuomittiin karkotettaviksi ainiaaksi Siperiaan sodanvastaisen agitaatiotoimintansa vuoksi j.n.e. Siis toisaalta on olemassa niiden Internationale, *jotka auttavat omaa hallitusta käymään imperialistista sotaa*, ja toisaalta niiden Internationale, *jotka käyvät vallankumouksellista kamppailua tuota sotaa vastaan*. Ja näitä kahta Internationalea ei pysty yhdistämään mikään parlamenttilörpöttelijäin kaunopuheisuus eikä mikään sosialismin „valtiomiesten” „diplomatia”. Toinen Internationale on elänyt aikansa. Kolmas Internationale on jo syntynyt. Ja joskaan II Internationalen ylipapit ja paavit eivät ole sitä vielä vihkineet, vaan ovat päinvastoin kironneet sen (ks. Vandervelden ja Stauningin puheita), niin tuo ei kuitenkaan estä sitä saamasta joka päivä uusia voimia. Kolmas Internationale antaa proletariaatille mahdollisuuden päästä eroon opportunisteista, ja se niin ikään johtaa joukot voittoon sosiaalisessa vallankumouksessa, joka kehittyy ja lähenee.

Ennen kuin lopetan minun on vastattava muutamalla sanalla Souvarinen henkilökohtaiseen polemiikkiin. Hän pyytää (Sveitsissä olevia sosialisteja) olemaan hillitympi Bernsteinin, Kautskyn, Longuet'n j.n.e. persoonakohtaisessa arvostelussa... Omasta puolestani minun on sanottava, etten voi suostua tuohon pyyntöön. Ja ennen muuta huomautan Souvarinelle, että „keskustalaisiin” kohdistuva arvosteluni ei ole persoonakohtaista, vaan poliittista arvostelua. Hrat Südekumit, Plehanovit j.n.e. ovat jo auttamattomasti menettäneet joukkovaikutuksensa: heidän arvovaltansa on jo siinä määrin horjahtanut, että poliisin täytyy suojella heitä kaikkialla. Mutta propagoimalla „yhtenäisyyttä” ja „isänmaan puolustusta”, pyrkimällä sovintoon, yrittämällä sanoin peitellä mitä syvimpiä erimielisyyksiä „keskustalaiset” aiheuttavat mitä suurinta vahinkoa työväenliikkeelle, sillä he viivästyttävät sosialishovinistien moraalisen arvovallan lopullista romahtamista ja pitävät siten yllä näiden joukkovaikutusta ja herättelevät henkiin II Internationalen opportunistien ruumista. Kaikkia näitä näkökohtia silmällä pitäen olen sitä mieltä, että taistelu Kautskya ja muita „keskustan” edustajia vastaan on sosialistinen velvollisuuteni.

Muiden ohella Souvarine „kääntyy Guilbeaux'n, Leninin ja kaikkien niiden puoleen, joilla on se etuisuus, että he ovat

„syrjässä taistelusta”, etuisuus, mikä usein antaa mahdollisuuden arvostella terveesti ihmisiä ja sosialismin asioita, mutta johon sisältynee myös tiettyä epämukavuutta”.

Läpinäkyvä vihjaus. Zimmerwaldissa Ledebour sanoi saman ajatuksen suoraan syyttäen meitä „Zimmerwaldin vasemmistolaisia” siitä, että me heitämme joukkojen keskuuteen vallankumouksellisia kehotuksia ulkomailta käsin. Toistan kansalainen Souvarinelle samat sanat, jotka lausuin Ledebourille Zimmerwaldissa. On kulunut 29 vuotta siitä, kun minut vangittiin Venäjällä. Näinä 29 vuotena olen jatkuvasti heittänyt vallankumouksellisia kehotuksia joukkojen keskuuteen. Tein sen vankilasta, Siperiasta ja sittemmin ulkomailta käsin. Ja olen useinkin havainnut vallankumouksellisessa lehdistössä samanlaisia „vihjauksia” kuin tsaarin prokuraattorien puheissa, nimittäin sellaisia, etten ole muka kyllin rehellinen, kun ulkomailla ollessani käännyn Venäjän kansanjoukkojen puoleen vallankumouksellisin kehotuksin. Tsaarin prokuraattorien lausumina nuo „vihjaukset” eivät ihmetytä ketään. Mutta myönnän, että Ledebourilta odotin toisenlaisia argumentteja. Ledebour lienee unohtanut, että myös Marx ja Engels, kun he vuonna 1847 kirjoittivat kuulun „Kommunistisen manifestinsa”, heittivät Saksan työläisille vallankumouksellisia kehotuksia ulkomailta käsin! Vallankumouksellinen taistelu on useinkin mahdotonta ilman vallankumousmiesten maanpakolaisuutta. Ranska on monesti kokenut sen. Ja kansalainen Souvarine olisi tehnyt paremmin, jos hän olisi ollut seuraamatta Ledebourin ja... tsaarin prokuraattorien huonoa esimerkkiä.

Souvarine sanoo vielä, että „Lenin ilman muuta leimaa shovinistiksi” Trotskin, „jota me (ranskalainen vähemmistö) pidämme Internationalen äärimmäisen vasemmiston äärimmäisiin aineksiin kuuluvana. Täytyy myöntää, että tässä hieman liioitellaan”.

Niin tietysti, „tässä hieman liioitellaan”, mutta sitä en tee minä, vaan Souvarine. En nimittäin ole koskaan leimannut Trotskin kantaa shovinistiseksi. Olen moittinut häntä siitä, että hän on liian usein edustanut Venäjällä „keskustan” politiikkaa. Kas tässä tosiasioita. Vuoden 1912 tammi-kuusta lähtien VSDTP on ollut virallisesti kahtiajakautuneena⁸⁷. Meidän puolueemme (joka on ryhmittynyt KK:n ympärille) syyttää opportunistiseksi toista puolue ryhmää,

OK:ta, jonka tunnetuimpia johtomiehiä ovat Martov ja Axelrod. Trotski kuului Martovin puolueeseen ja erosi siitä vasta 1914. Samaan aikaan puhkesi sota. Meidän suuntaamme edustanut duumaryhmä, johon kuului viisi henkeä (Muranov, Petrovski, Shagov, Badajev ja Samoilov), on karkotettu Siperiaan. Pietarissa meikäläiset työläiset äänestävät sotateollisuuskomiteoihin osallistumista *vastaan* (se on meillä tärkein käytännön kysymys; se on Venäjällä yhtä tärkeä kysymys kuin Ranskassa hallitukseen osallistumista koskeva kysymys). Toisaalta OK:n tunnetuimmat ja vaikutusvaltaisimmat kynämiehet — Potresov, Zsulitsh, Levitski ja muut — sanovat kannattavansa „isänmaan puolustusta” ja sotateollisuuskomiteoihin osallistumista. Martov ja Axelrod protestoivat ja sanovat vastustavansa noihin komiteoihin osallistumista, mutta eivät eroa puolueestaan, jonka toinen, shovinistiseksi muuttunut ryhmä suostuu osallistumaan niihin. Siksi me moitimmekin Martovia Kienthalissa siitä, että hän tahtoi edustaa koko OK:ta, vaikka hän todellisuudessa saattaa edustaa vain mainitun suunnan yhtä puolueeryhmää. Tämän puolueen duumaedustajisto (Tshheidze, Skobelev ja muut) jakaantui kahtia. Toiset näistä edustajista kannattavat „isänmaan puolustusta”, toiset vastustavat sitä. Kaikki he kannattavat osallistumista sotateollisuuskomiteoihin ja käyttävät kaksimielistä sanontaa: täytyy „pelastaa isänmaa”, mikä oikeastaan on vain toisin sanoin ilmaistu Südekumin ja Renaudelin „isänmaan puolustus”-tunnus. Enemmänkin, he eivät vastusta lainkaan Potresovin kantaa (joka todellisuudessa on samanlainen kuin Plehanovin kanta; Martov esiintyi julkisesti Potresovia vastaan ja kieltäytyi osallistumasta hänen aikakauslehtensä julkaisutyöhön, syystä että Potresov oli pyytänyt Plehanovia osallistumaan siihen).

Entä Trotski? Erottuaan Martovin puolueesta hän on edelleenkin syyttänyt meitä hajottajiksi. Hän siirtyy hitaasti vasemmalle ja ehdottaa jopa pesäeroa venäläisten sosialishovinistien johtajista, mutta hän ei sano meille lopullisesti, tahtooko hän yhtenäisyyttä Tshheidzen ryhmän kanssa vai eroamista siitä. Ja juuri tämä on tärkeimpiä kysymyksiä. Todellakin, jos huomenna koittaa rauha, niin ylihuomenna meillä toimitetaan uudet Duuman vaalit. Ja silloin meidän on ratkaistava viipymättä kysymys, esiinnymmekö me yhdessä Tshheidzen kanssa vai häntä vastaan. Me olemme

sellaista liittoa vastaan. Martov on sen kannalla. Entä Trotski? Sitä ei tiedetä. Pariisissa ilmestynvä venäläinen lehti „Nashe Slovo”, jonka toimittajia Trotskikin on, ei ole sanonut ratkaisevaa sanaansa ainoassakaan 500:sta numerossaan. Juuri siitä syystä emme olekaan yhtä mieltä Trotskin kanssa.

Mutta kysymys ei ole yksin meistä. Zimmerwaldissa Trotski ei ollut halukas liittymään „Zimmerwaldin vasemmistoon”. Trotski ja tov. H. Roland-Holst edustivat „keskustaa”. Mutta katsokaas, mitä tov. Roland-Holst kirjoittaa nykyisin hollantilaisessa sosialistisessa „Tribuuna” lehdessä⁸⁸ (№ 159, elokuun 23 pnä 1916): „Niiden, jotka Trotskin ja hänen ryhmänsä tapaan tahtovat käydä vallankumouksellista taistelua imperialismia vastaan, täytyy voittaa emigranttien keskuudessa olevien erimielisyyksien seuraukset, sillä nuo erimielisyydet ovat luonteeltaan enimmäkseen melko henkilökohtaisia ja ne hajottavat äärimmäistä vasemmistoa, sekä liittyä leniniläisiin. „Vallankumouksellinen keskusta” on mahdottomuus”.

Pyydän anteeksi, että olen puhunut näin paljon meidän ja toisaalta Martovin ja Trotskin suhteista, mutta ranskalainen sosialistinen lehdistö kirjoittaa niistä aika usein antaen lukijoille useinkin varsin epätarkkoja tietoja. Ranskalaisten toverien täytyy olla paremmin selvillä Venäjän sosialidemokraattista liikettä koskevista tosiasioista.

Lenin

*Kirjoitettu joulukuun
jälkipuoliskolla (v.l.) 1916*

*Julkaistu ensi kerran lyhennettynä
tammikuun 27 pnä 1918
„La Vérité” lehden 48. numerossa*

*Venäjän kielellä julkaistu
ensi kerran täydellisesti v. 1929
„Proletarskaja Revoljutsija”
julkaisun 7. (90.) numerossa*

*Julkaistaan
lehden oikaisuvedoksen
mukaan
Käännös ranskan kielestä*

VETOOMUS
KANSAINVÄLISELLE SOSIALISTISELLE
TOIMIKUNNALLE JA KAIKILLE SOSIALISTISILLE
PUOLUEILLE.
ALUSTAVA TEESILUONNOS⁸⁹

1. Nyt, kun maailmanpolitiikassa on tapahtumassa käänne imperialistisesta sodasta useiden porvarillisten hallitusten avoimiin imperialistista rauhaa kannattaviin esiintymisiin, on samalla tapahtumassa käänne maailman sosialistisen liikkeen kehityksessä.

2. Ensiksi mainittu käänne on aiheuttanut kokonaisen tulvan pasifistisia, kauniita ja sentimentaalisia fraaseja, lupauksia ja vakuutuksia, joilla imperialistinen porvaristo ja imperialistiset hallitukset pyrkivät pettämään kansoja ja saamaan ne „rauhassa” maksamaan kuuliaisesti rosvosodan kustannuksia, riisumaan miljoonat proletaarit rauhassa aseista ja salaamaan puolinaisilla pikkumyönnytyksillä sen, että valmistellaan siirtomaiden jakoa ja heikkojen kansojen finanssitaloudellista (mikäli mahdollista myös poliittista) kuristamista koskevia sopimuksia, jotka ovat tulevan imperialistisen rauhan olemuksena ja niiden salaisten rosvoussopimusten välittömänä jatkona, jotka jo ovat olemassa ja joita on solmittu varsinkin sodan aikana *kumman-kin* sotivan imperialistisen liittouman *kaikkien* valtakuntien kesken.

3*. Viimeksi mainittuna käänteenä on sosialismin kavaltaaneiden ja porvarillisen nationalismien tai imperialismin kannalle siirtyneiden sosialishovinistien virtauksen „sovinto” *Zimmerwaldin oikean siiven* kanssa, jota edustavat Kautsky ja kumpp. Saksassa, Turati ja kumpp. Italiassa, Longuet—Pressemanne—Merrheim Ranskassa j.n.e. Liittymällä yhteen sisällyksettömien, mitään sanomatto-

* Liitettävä 4. kohtaan.

mien, mihinkään velvoittamattomien pasifististen fraasien pohjalla, joilla todellisuudessa *peitellään* ja *kaunistellaan* imperialistista politiikkaa ja imperialistista rauhaa sen sijaan, että paljastettaisiin niiden olemus, nuo kaksi virtausta ovat ottaneet ratkaisevan askeleen pettääkseen mitä pahimmin työläisiä ja lujittaakseen työväenliikkeessä sosialistisin fraasein verhotun porvarillisen työväenpolitiikan valta-asemaa, työväenluokan niiden johtomiesten ja niiden etuoikeutettujen kerrosten valta-asemaa, jotka ovat auttaneet hallituksia ja porvaristoa käymään imperialistista ryöstösoata sanoen sitä „isänmaan puolustukseksi”.

4. Sosialipasifistinen politiikka eli sosialipasifististen fraasien politiikka, joka nyt on päässyt vallalle Euroopan tärkeimpien maiden sosialistisissa puolueissa (ks. Kautskyn viittä Saksan sosialidemokraattisessa lehdistössä ilmestynyttä pasifistista kirjoitusta ja Chemnitzer „Volksstim-messa” * samaan aikaan julkaistua sociali-imperialismin johtomiesten julkilausumaa, jossa he sanovat olevansa täysin valmiita sopimaan ja liittymään yhteen kautskylaisten kanssa pasifististen fraasien pohjalla; Saksan kautskylaisten opposition 7. I. 1917 antamaa pasifistista manifestia; Longuet'n kannattajain ja Renaudelin ja kumpp. yhteistä äänestystä Ranskan sosialistisen puolueen kongressissa; Jouhaux'n ja Merrheimin sekä niin ikään Brouthoux'n äänestystä Confédération Générale du Travail'in ** kongressissa kansaa pettävistä pasifistisista fraaseista laadittujen päätöslauselmien *puolesta*; Turatin samantapaista pasifistista esiintymistä 17. XII. 1916 ja Italian sosialistisen puolueen asettumista kokonaisuudessaan puolustamaan hänen kantaansa),— tuo politiikka merkitsee sosialististen ja syndikalististen (Jouhaux ja Merrheim) järjestöjen muuttumista hallituspiirien juonittelujen ja imperialismin salaisen diplomatian *välikkappaleiksi*, olkoot *kummankin* imperialistisen liittouman nykyisten, t.s. *porvarillisten*, hallitusten kesken valmistellun rauhan ehdot *millaisia tahansa*.

5. Kummankin imperialistisen liittouman porvarillisten hallitusten parhaillaan valmisteleman rauhan mahdolliset ehdot määräytyvät todellisuudessa niiden *muutosten* mukaisesti, joita sota on aiheuttanut ja voi aiheuttaa *voima-*suhteissa. Nuo muutokset ovat pääpiirteissään seuraavat:

* — Chemnitzin „Kansan Äänessä”. *Toim.*

** — Työn yleisjärjestön. *Toim.*

(a) Saksan imperialistinen liittouma on toistaiseksi osoittautunut kilpailijaansa paljon voimakkaammaksi, ja Saksan ja sen liittolaisten joukkojen valtaamat alueet ovat niiden käsissä *panttina* suoritettaessa uutta imperialistista maailmanjakoa (siirtomaiden, vähävoimaisten maiden, finanssipääoman vaikutuspiirin j.n.e. jakoa), joka rauhansopimuksella vain virallisesti vahvistetaan; (b) Englannin imperialistinen liittouma toivoo parantavansa sotilaallista asemaansa keväällä; kuitenkin (c) sodan aiheuttama nääntymys ja *etupäässä* se, että finanssioligarkian on vaikea saada rosvoituksi kansoilta *vielä* enemmän kuin mitä se jo on rosvonnut ennen näkemättömien „sotatulosten” muodossa, ovat sen yhteydessä, että pelätään proletariaatin vallankumousta, herättäneet eräissä porvaripiireissä pyrkimystä lopettaa sota mahdollisimman pikaisesti molempien imperialististen ryöväriyhmien väliseen sopimukseen; (d) maailmanpolitiikassa on havaittavissa käänne Saksan vastaisesta Englannin ja Venäjän liittoumasta Englannin vastaiseen (luonteeltaan yhtä imperialistiseen) Saksan ja Venäjän liittoumaan, jonka perustana on se, että tsarismi ei kykene valloittamaan Konstantinopolia, joka sille on luvattu Ranskan, Englannin, Italian y.m. kanssa solmituissa salaisissa sopimuksissa, ja että se pyrkii korvaamaan menetyksensä Galitsian, Armenian ja ehken Romanian y.m. jaolla sekä liittoutumalla Saksan kanssa Englantia vastaan Aasian ryöväämiseksi; (e) toisena huomattavana käänteenä maailmanpolitiikassa on se, että Euroopan kustannuksella on tavattomasti rikastunut Amerikan Yhdysvaltojen finanssipääoma, joka on aivan viime aikoina lisännyt aseistustaan (niin kuin Japaninkin imperialismi, joka tosin on paljon heikompi) ennen näkemättömässä mitassa ja kääntää varsin mielellään „omien” työläistensä huomion pois noista aseistautumispuuhista helppohintaisilla pasifistisilla fraaseilla, jotka *koskevat... Eurooppaa!*

6. Porvariston, joka pelkää proletariaatin vallankumousta, täytyy yrittää kaikin tavoin naamioida ja kaunistella tätä objektiivista poliittista tilannetta, tätä imperialistista todellisuutta, kääntää työläisten huomio siitä muualle, pettää heitä, ja parhaana keinona siinä ovat mihinkään velvoittamattomat, ulkokultaiset, valheisiinsa sokeutuneen diplomattian tavanomaiset fraasit „demokraattisesta” rauhasta, pienten kansojen vapaudesta „yleensä”, „aseistuksen

rajoittamisesta” y.m.s. Imperialistisen porvariston on sitä helpompi pettää näin kansoja, kun *joka maan* porvaristo, sanoessaan esim. „rauha ilman aluevaltauksia”, tarkoittaa *kilpailijansa* aluevaltauksia ja on „vaatimattomasti vaiti” aluevaltauksista, jotka *se itse on jo* suorittanut. Saksalaiset „unohtavat”, että *tosiasiallisesti* heidän valtaamiaan eivät ole yksinomaan Konstantinopoli, Belgrad, Bukarest, Bryssel, vaan myös Elsass-Lothringen, osa Schleswigiä, Preussin Puola j.n.e. Tsarismi ja sen lakeijat, Venäjän imperialistiset porvarit (siinä luvussa Plehanov ja Potresov kumppaneineen, t.s. OK:n puolueen enemmistö Venäjällä), „unohtavat”, että Venäjän valtaamia alueita eivät ole ainoastaan Erserum ja osa Galitsiaa, vaan myös Suomi, Ukraina j.n.e. Ranskan porvarit „unohtavat”, että he ovat yhdessä englantilaisten kanssa ryövänneet Saksan siirtomaita. Italian porvarit „unohtavat”, että he ryöväävät Tripolitaniaa, Dalmatiaa, Albaniaa j.n.e. loppumattomiin.

7. Objektiviisen asiointilan ollessa tällainen kaiken vilpittömän sosialistisen, kaiken rehellisen proletaarisen politiikan (tietoisesta marxilaisesta politiikasta puhumattaakaan) ilmeisenä ja ehdottomana tehtävänä on ensiksikin ja ennen kaikkea *o m a n hallituksen ja o m a n porvariston pasifistisen ja demokraattisen ulkokultaisuuden* johdonmukainen, järjestelmällinen, rohkea ja ehdoton *paljastaminen*. Ilman sitä kaikki fraasit sosialismista, syndikalismista ja internationalismista ovat pelkkää kansan pettämistä, sillä omien imperialististen kilpailijoiden aluevaltauspyrkimysten paljastaminen (saman tekevää, mainitaanko nuo kilpailijat suoraan vai viitataanko heihin ainoastaan väitellään, puhumalla „yleensä” aluevaltauksia vastaan ja turvautumalla muihin „diplomaattisiin” keinoihin, joilla salataan omat ajatukset) on suorastaan edullista ja suorastaan tuloja tuottavaa *kaikille* lahjottaville sanomalehtimiehille, kaikille imperialisteille, m.m. sosialisteiksi naamioituneille, jollaisia ovat Scheidemann ja kumpp., Sembat ja kumpp., Plehanov ja kumpp. y.m.

8. Tätä suoranaista velvollisuuttaan eivät ole ymmärtäneet lainkaan Turati ja kumpp., Kautsky ja kumpp., Longuet ja Merrheim sekä kumpp., jotka edustavat kokonaista suuntaa kansainvälisessä sosialistisessa liikkeessä ja jotka kaikki *tosiasiallisesti, objektiivisesti* — olkoot heidän aikomuksensa kuinka hyviä tahansa — suorastaan auttavat „omaa”

imperialistista porvaristiaan kansojen *pettämisessä*, porvariston imperialististen tarkoituksien *kaunistelemissä*. Nämä sosialipasifistit, jotka sanoissa ovat socialisteja, mutta käytännössä porvarillisen pasifistisen vilpin levittäjiä, esittävät nykyään aivan samaa osaa, jota kristilliset papit ovat esittäneet vuosisatoja kaunistellessaan sortavien luokkien, orjanomistajien, feodaalien ja kapitalistien, politiikkaa puhumalla lähimmäisen rakkaudesta ja kristuksen käskyistä ja *suostutellessaan* sorrettuja luokkia tyytymään sortavien luokkien herruuteen.

9. Politiikkaan, jolla ei petetä työläisiä, vaan avataan heidän silmänsä näkemään, tulee kuulua seuraavaa:

(a) Joka maan sosialistin täytyy nimenomaan nyt, kun vuorossa olevana kysymyksenä on rauha, paljastaa tavallista tarmokkaammin juuri *oma* hallituksensa ja *oma* porvaristonsa, paljastaa ne salaiset sopimukset, joita *ne* ovat tehneet ja tekevät *omien* imperialististen liittolaistensa kanssa siirtomaiden jaosta, vaikutuspiirien jaosta, yhteisistä finanssiyrityksistä muissa maissa, osakeostoista, monopoleista, toimiluvista j.n.e.

Sillä tämä ja *vain* tämä on valmisteilla olevan imperialistisen rauhan reaalin, todellinen eikä valheellinen *perusta* ja olemus, kaikki muu on kansan pettämistä. Demokraattista rauhaa, joka ei edellytä aluevaltauksia j.n.e., ei puolla se, joka vannoo ja vakuuttaa ja kertailee näitä sanoja, vaan se, joka *käytännössä* paljastaa *juuri oman* porvaristonsa, mikä *teoillaan* loukkaa noita todellisen sosialismin ja todellisen demokratian suuria periaatteita.

Sillä jokainen parlamentaarikko, toimittaja, työväenyhdistyksen sihteeri, sanomalehtimies, yhteiskunnallinen toimihenkilö *voi aina* koota hallituksen ja rahamiesten salassa pitämää aineistoa, johon sisältyy *totuus* imperialististen sopimusten reaalisesta perustasta, ja *elleivät* sosialistit *täytä* tätä velvollisuuttaan, he *kavaltavat* puolestaan sosialismin. Epäilemätöntä on, ettei *yksikään* hallitus salli juuri nyt julkaista vapaasti paljastuksia, jotka koskevat sen todellista politiikkaa, sen finanssi- ja muita sopimuksia j.n.e. Mutta tuo argumentti ei puhu paljastuksista kieltäytymisen puolesta. Se puhuu sen puolesta, että on välttämätöntä vapautua orjamaaisesta sensuurille alistumisesta ja aloittaa vapaa, t.s. sensuurista riippumaton, t.s. illegaalinen julkaisu.

Sillä *toisen* maan sosialisti ei voi paljastaa „hänen” kansakuntaansa vastaan sotivan valtion hallitusta ja porvaristoa, eikä yksinomaan siitä syystä, että hän ei tunne tuon kansan kieltä, historiaa, erikoisuuksia y.m.s., vaan myös sen vuoksi, että *sellainen* paljastaminen on *imperialistista* vehkeilyä eikä *internationalistinen* velvollisuus.

Internationalisti ei ole se, joka vain vannoo ja vakuuttaa olevansa internationalisti, vaan internationalisti on se, joka taistelee todella internationalistisesti *omaa* porvaristoa, *omia* sosialishovinisteja, *omia* kautskylaisia vastaan.

(b) Joka maan sosialistin tulee agitaatiotyössään korostaa nyt ennen kaikkea sitä, että on suhtauduttava täysin epäluuloisesti ei vain *oman* hallituksen jokaiseen poliittiseen fraasiin, vaan myös *omien* sosialishovinistien jokaiseen poliittiseen fraasiin, sillä *todellisuudessa* he ovat tuon hallituksen palveluksessa.

(c) Joka maan sosialistin tulee ennen kaikkea tehdä joukoille selväksi se kiistaton totuus, että todella kestävä, todella demokraattinen rauha (joka ei edellytä aluevaltauksia j.n.e.) voidaan solmia nyt *vain* ehdolla, että sitä *eivät* solmi nykyiset *eivätkä* yleensääkään *porvarilliset* hallitukset, vaan *proletaariset* hallitukset, jotka ovat kukistaneet porvariston herruuden ja panneet alulle porvariston pakko- luovutuksen.

Sota on vahvistanut erikoisen havainnollisesti ja lisäksi käytännössä sen totuuden, jota ennen sotaa kertailivat kaikki tätä nykyä porvariston puolelle siirtyneet sosialistisen liikkeen johtomiehet, nimittäin sen, että nykyaikainen kapitalistinen yhteiskunta, ainakin kehittyneimmissä maissa, on täysin kypsä siirtymään sosialismiin. Jos kerran kansan voimien jännittämiseksi rosvosodan hyväksi esim. Saksassa jouduttiin ohjaamaan 66-miljoonaisen kansan koko talouselämää *yhdestä keskuslaitoksesta* sadan tai parin sadan finanssimagnaatin ja aatelisherran, monarkian ja kumpp. etujen nimessä, niin omistamattomat joukot voivat tehdä *tuon saman* aivan hyvin väestön $\frac{9}{10}$ etujen nimessä, jos niiden taistelua tulevat johtamaan valveutuneet työläiset, jotka vapautuvat sociali-imperialistien ja sosialipasifistien vaikutuksesta.

Sosialismin hyväksi suoritettava agitaatiotyö tulee muuttaa abstraktisesta ja yleisestä konkreettiseksi ja välittömän käytännölliseksi: pankkeja pakkoluovutettaessa tehkää

kansanjoukkoihin nojautuen ja niiden etujen nimessä *samoin* kuin *WUMBA* * tekee Saksassa!

(d) Joka maan sosialistin tulee tehdä joukoille selväksi se kiistaton totuus, että mikäli sanoja „demokraattinen rauha” käytetään vakavassa mielessä, vilpittömästi ja rehellisesti eikä *imperialistisen* rauhan olemusta hämäävänä *kristillisenä* valheellisena fraasina, niin työläiset voisivat tosiaankin *nyt heti* saada todella aikaan sellaisen rauhan *vain* yhdellä tavalla, nimittäin *kääntämällä aseet omaa hallitusta vastaan* (t.s. noudattamalla Karl Liebknechtin neuvoa, joka siitä syystä sai pakkotyötuomion ja joka sanoi toisin sanoin sen, mitä puolueemme sanoi 1. XI. 1914 antamassaan manifestissa ** imperialistisen sodan muuttamisesta kansalaissodaksi, jossa proletariaatti taistelee porvaristoa vastaan sosialismin puolesta).

Kun 24. XI. 1912 annettu Baselin manifesti, jonka *kaikki* sosialistiset puolueet allekirjoittivat ja jossa pidettiin silmällä *juuri tätä samaa*, sittemmin todella puhjennutta *sotaa*, uhkasi hallituksia nimenomaan edessäolleen sodan yhteydessä tapahtuvalla „*proletaarisella vallankumouksella*” ja viittasi Pariisin Kommuuniin, niin se sanoi totuuden, jonka sosialismin kavaltajat nyt kieltävät pelkurimaisesti. Sillä jos Pariisin työläiset, joiden käsiin Napoleon III oli antanut mainion aseistuksen omia keisarivaltaisia tarkoituseriä ajaessaan, saattoivat vuonna 1871 käyttää tuota aseistusta tehdäkseen yrityksen, sankarillisen ja koko maailman sosialistien kunnioittaman yrityksen, jonka tarkoituksena oli porvariston kukistaminen ja vallan valtaaminen sosialismin toteuttamiseksi, — niin sellaisen yrityksen suorittamis-, onnistumis- ja menestymismahdollisuudet ovat tuhat kertaa suuremmat tällä haavalla, kun monen maan paljon suuremmilla, paremmin järjestäytyneillä ja valveutuneemmilla työläisjoukoilla on käsissään paljon parempi aseistus ja kun sodan kulku päivä päivältä valistaa ja vallankumouksellistaa massoja. Ja pahimpana haittana, joka kaikissa maissa estää ryhtymästä tämän suuntaiseen johdonmukaiseen propaganda- ja agitaatiotyöhön, ei nyt suinkaan ole „joukkojen väsymys”, minkä Scheidemannit ynnä Kautsky ja muut

* — Waffen und Munitionbeschaffungsamt — Ase- ja ammushuoltotoimisto.
Toim.

** Ks. Teokset, 21. osa, ss. 11—20. *Toim.*

sellaiset esittävät valheellisesti syyksi,— „joukot” eivät ole vielä väsyneet ampumiseen, ja ne jatkavat tuota ampumista vielä keväällä laajassa mitassa, elleivät niiden luokkaviholliset pääse sopimukseen Turkin, Romanian, Armenian, Afrikan y.m. jaosta,— pahimpana haittana on se, että osa valveutuneista työläisistä *luottaa* sosiali-imperialisteihin ja sosialipasifisteihin, ja noihin virtauksiin, *aatteisiin* ja *politiikan* lajeihin kohdistuvan luottamuksen horjuttamisesta täytyy tulla nykyhetken tärkein tehtävä.

Missä määrin sellaisella yrityksellä on mitä laajimpien joukkojen *mielialan* kannalta katsoen onnistumisen mahdollisuuksia, se saattaa *selvitä* vasta sitten, kun ryhdytään kaikkialla mitä päättäväisimmin ja tarmokkaimmin sen suuntaiseen agitaatio- ja propagandatyöhön ja tuetaan mitä vilpittömimmin ja antaumuksellisimmin joukkojen kasvavan suuttumuksen kaikkia vallankumouksellisia ilmauksia, niitä lakkoja ja mielenosoituksia, jotka pakottavat Venäjän porvariston edustajat tunnustamaan avoimesti, että vallankumous on tulossa, ja jotka ovat pakottaneet Helfferichin sanomaan valtiopäivillä: „Parempi on pitää vasemmistososialidemokraatit vankilassa kuin nähdä ruumiita Potsdamin torilla”, t.s. tunnustamaan, että vasemmistolaisten agitaatiolla on pohjaa joukoissa.

Joka tapauksessa se vaihtoehto, joka sosialistien tulee esittää selvästi joukoille, on seuraava: joko edelleenkin jatkamme toistemme surmaamista kapitalistien voitotulojen hyväksi ja siedämme kallista aikaa, nälkää, miljardilainojen iestä sekä demokraattisilla ja reformatorisilla lupauksilla peiteltyä imperialistista *välirauhanilveilyä* tai nousemme kapinaan porvaristoa vastaan.

Vallankumouksellinen puolue, joka uhkasi julkisesti koko maailman nähden hallituksia „proletaarisella vallankumouksella”, jos puhkeaa nimenomaan *sellainen* sota kuin sittemmin puhkesi, tuo puolue tekee moraalisen itsemurhan, jollei se neuvo työläisiä ja joukkoja suuntaamaan kaikkia ajatuksiiaan ja ponnistuksiaan kapinaan, kun joukot ovat mainiosti aseistettuja, erinomaisen sotilaskoulutuksen saaneita ja kun niitä vaivaa ajatus, että se imperialistinen lahtaus, jossa he yhä vieläkin ovat mukana, on järjetöntä ja rikollista.

(e) Toiminnassaan sosialistien tulee asettaa etutilalle taistelu reformismia vastaan, joka on aina hajottanut

vallankumouksellista työväenliikettä porvarillisilla aatteilla ja joka nyt on saanut hieman erikoisen muodon. Se nimittäin „pohjaa” reformeihin, jotka porvaristo on suorittava sodan jälkeen! se asettaa kysymyksen siten, että me muka „emme ota huomioon” „käytännöllistä puolta” ja „menetämme” reformimahdollisuudet, kun julistamme, propagoidemme ja valmistelemme proletariaatin sosialistista vallankumousta.

Koko tämä kysymyksen asettelu, mikä on yleinen sekä sosialishovinisteilla että Kautskyn kannattajien keskuudessa, joka saattoi sanoa katumielenosoituksia „seikkailuksi”, on perin juurin epätieteellinen, väärä ja porvarillisen valheellinen.

Sodan aikana maailman kapitalismi on astunut askeleen eteenpäin, ei ainoastaan yleensä keskittymisen mielessä, vaan myös siinä mielessä, että monopolista yleensä ollaan siirtymässä *valtiokapitalismiin* vieläkin laajemmassa mittassa kuin aikaisemmin. Sen suuntaiset taloudelliset reformit ovat väistämättömiä.

Politiikan alalla imperialistinen sota on todistanut, että juuri imperialistien kannalta katsoen on *toisinaan* paljon edullisempaa pitää liittolaisena pientä, valtiollisesti itsenäistä, mutta finanssitaloudellisesti riippuvaista kansakuntaa kuin uskaltautua riskiin, että sodan aikana tapahtuu irlantilaisia tai tshekkiläisiä „selkkauksia” (t.s. syntyy kapinoita tai kokonaisia rykmenttejä siirtyy vihollisen puolelle). Sen vuoksi on täysin mahdollista, että pienten kansakuntien suoranaiseen kuristamiseen tähtäävän politiikan ohella, mistä imperialismi ei voi koskaan kieltäytyä täydellisesti, imperialismiin politiikkana on erinäisissä tapauksissa oleva „vapaaehtoinen” (t.s. vain finanssitaloudellisella kuristuksella aikaan saatu) liitto sen tapaisten uusien pienten kansallisvaltioiden tai valtiokeskosten kanssa kuin Puola.

Tästä ei suinkaan seuraa, että sosialidemokraatit voisivat omaa minäänsä pettämättä „äänestää” sellaisia imperialistien „reformejä” tai yhtyä niitä kannattamaan.

Vain porvarilliset reformistit, joiden kannalle Kautsky, Turati, Merrheim ovat *itse asiassa* siirtyneet, asettavat kysymyksen näin: *joko* kieltäydytään vallankumouksesta ja silloin tulee reformejä *tai* — ei mitään reformejä.

Maailmanhistorian samoin kuin vuoden 1905 Venäjän vallankumouksenkin antamat kokemukset opettavat meille päinvastaista: *joko* vallankumouksellinen luokkataistelu, jonka oheisia tuotteita ovat *aina* reformit (jollei vallankumous onnistu täydellisesti) *tai* ei mitään reformeja.

Sillä *ainoana todellisena* muutoksiin pakottavana voimana on vain joukkojen vallankumouksellinen tarmo, muttei kuitenkaan sellainen, joka jää vain paperille niin kuin kävi II Internationalle, vaan sellainen, minkä seurauksena on kaikinainen vallankumouksellinen propaganda, agitatio ja joukkojen järjestäminen, jonka suorittavat vallankumouksen johdossa olevat eivätkä sen perässä laahustavat puolueet itse.

Vain julistamalla julkisesti vallankumousta ja karkottamalla työväenpuolueista kaikki vallankumouksen vastustajat ja ne, jotka „skeptillisesti” pitävät sitä mahdollisena, vain muuttamalla puolueiden *koko* toiminnan vallankumoukselliseksi toiminnaksi sosialidemokratia voi tällaisina maailmanhistorian „*kriittisinä*” kausina kuin nykyinen taata joukoille joko niiden asian täydellisen voiton, jos vallankumousta tukevat hyvin laajat joukot, tai reformeja, t.s. porvariston tekemiä myönnytyksiä, jos vallankumous ei onnistu täydellisesti.

Mutta jos noudatetaan Scheidemannien ja Kautskyjen politiikkaa, niin ei ole *mitään* takeita siitä, ettei reformeja supisteta nollaan tai suoriteta sellaisin taantumuksellisin poliisirajoituksin, jotka *eivät anna* proletariaatille mitään mahdollisuutta nojautua niihin vastaisuudessa, kun se toistamiseen lähtee vallankumoustaisteluun.

(f) Sosialistien on otettava vakavasti varteen Karl Liebknechtin ohjelause ja noudatettava sitä. Kannatus, joka tuolla nimellä on *joukkojen* keskuudessa, on eräänä *takeena* vallankumouksellisen toiminnan mahdollisuudesta ja menestymisestä. Scheidemannin ja kumpp., Kautskyn ja kumpp. suhtautuminen tuohon nimeen on näyte ulkokultaisuudesta: *puheissa* nostetaan hattua „kaikkien maiden Liebknechteille”, mutta *käytännössä* taistellaan Liebknechtin taktiikkaa vastaan.

Liebknecht ei tehnyt pesäeroa ainoastaan Scheidemanneista (Renaudeleista, Plehanoveista, Bissolateista), vaan myös Kautskyn (Longuet'n, Axelrodin, Turatin) *virtauksesta*.

Liebknrecht sanoi jo Parteivorstandille * lähettämässään kirjeessä, joka on päivätty lokakuun 2 p:nä 1914:

„Ich habe erklärt, dass die deutsche Partei, nach meiner innersten Ueberzeugung, von der Haut bis zum Mark **regeneriert** werden muss, wenn sie das Recht nicht verwirken will, sich sozialdemokratisch zu nennen, wenn sie sich die jetzt gründlich verscherzte Achtung der Welt wiedererwerben will” („Klassenkampf gegen den Krieg! Material zum „Fall Liebknrecht””. Seite 22). (Geheim gedruckt in Deutschland: „Als Manuskript gedruckt”)**.

Kaikkien puolueiden on otettava varteen tämä Liebknrechtin ohjelause, mutta olisi tietenkin naurettavaa luulla, että tuota ohjelausesta voidaan noudattaa erottamatta puolueesta Scheidemanneja, Legienejä, Renaudeleja, Sembat'ja, Plehanoveja, Vanderveldeja ja kumpp. tai luopumatta sellaisesta politiikasta, että tehdään myönnytyksiä Kautskyn, Turatin, Longuet'n, Merrheimin suunnalle.

* * *

10. Ehdotamme sen tähden zimmerwaldilaisten konferenssin koollekutsumista ja kehotamme tuota konferenssia tekemään seuraavaa:

(1) Torjumaan päättäväisesti ja ehdottomasti porvarillisena reformismina (yllä esitettyjen teesien perusteella) Longuet'n—Merrheimin, Kautskyn, Turatin y.m. edustaman suunnan sosialistisen pasifismin, joka periaatteessa torjuttiin jo Kienthalissa ja on torjuttava nyt siinä muodossa kuin sitä puolustavat konkreettisesti edellä mainitut *virtausten* edustajat.

(2) Sanoutumaan yhtä päättäväisesti irti sosialishovinisteista myös organisatorisessa suhteessa.

(3) Osoittamaan työväenluokalle sen välittömiksi ja lykkäystä sietämättömiksi tehtäviksi vallankumoustehtävät juuri siksi, että sota ja porvariston koreat pasifistiset valheelliset fraasit ovat tehneet lopun joukkojen kärsivällisyydestä.

* -- puoluehallinnolle. *Toim.*

** -- „Olen selittänyt olevani mitä syvimmin vakuuttunut siitä, että Saksan puolue täytyy *uudistaa* ylhäältä alas asti, jollei se halua menettää oikeutta sanoa itseään sosialidemokraattiseksi ja jos se aikoo hankkia itselleen jälleen maailman kunnioituksen, joka on nyt perin pohjin horjahtanut” („Luokkataistelu sotaa vastaan! „Liebknrechtin jutun” aineistoa”. S. 22). (Painettu salaa Saksassa: „Painettu käsikirjoituksena.”) *Toim.*

(4) Toteamaan ja tuomitsemaan julkisesti sekä Italian sosialistisen puolueen että Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen politiikan täydellisen poikkeamisen Zimmerwaldin ja Kienthalin kongressien hengestä ja kaikista päätöslauselmista: Italian sosialistinen puolue on siirtynyt nimittäin pasifismin raiteille ja Sveitsin sosialidemokraattinen puolue on äänestänyt Zürichissä 4. XI. 1916 välillisten verojen sallimisen puolesta, päättänyt 7. I. 1917 — „keskustalaisen” R. Grimmin ja sosialipatrioottien Greulichin, G. Müllerin ja kumpp. liittoutumisen ansiosta — lykätä määräämättömäksi ajaksi puolueen edustajakokousta, jonka piti kokoontua 11. II. 1917 varta vasten käsittelemään sotakysymystä, ja sietää vaiteliaasti sen, että nuo samat sosialipatrioottiset johtomiehet esittävät suoranaisen ultimaatumien uhaten avoimesti luopua valtuuksistaan, jos puolue epää isänmaan puolustuksen.

II Internationalen katkera kokemus on todistanut riittävän selvästi peräti vahingolliseksi sellaisen käytännön, että „yleisiä”, yleisin fraasein muotoiltuja vallankumouksellisia päätöksiä seuraa *todellisuudessa* reformistinen käytäntö, että internationalismin julistamista seuraa kielitäytyminen kunkin eri puolueen, kansainvälisen yhteenliittymän osana olevan puolueen, taktillisten peruskysymysten todella internationalistisesta *yhteisestä* käsittelystä.

Puolueemme katsoi velvollisuudekseen jo ennen Zimmerwaldin konferenssia ja itse Zimmerwaldin konferenssissa tehdä tovereille selkoa siitä, että me tuomitsemme jyrkästi pasifismin, abstraktisen rauhan propagoinnin porvarillisena petkutuksena (puolueemme päätöslauselma, jota jaettiin Zimmerwaldissa saksankielisenä „Socialismi ja sota” * kirjaseen liitteenä ja ranskankielisenä päätöslauselmien käännökset sisältäneenä lehtisenä). *Zimmerwaldin vasemmisto*, jonka muodostamisessa me olimme mukana, muodostettiin samassa Zimmerwaldin konferenssissa nimenomaan siksi, kun halusimme osoittaa, että me tuemme Zimmerwaldin yhdistystä, *mikäli* se taistelee sosialishovinismia vastaan.

Juuri nyt on käynyt lopullisesti ilmi — olemme siitä syvästi vakuuttuneet —, että Zimmerwaldin enemmistö eli Zimmerwaldin oikeisto on muuttanut *kokonaan* suuntaa, ei

* Ks. Teokset, 21. osa, ss. 145—151. *Tolm.*

suinkaan taistellakseen sosialishovinisteja vastaan, vaan luovuttaakseen kaikki asemansa ja sulautuakseen yhteen niiden kanssa pelkkien pasifististen fraasien pohjalla. Niinpä pidämme velvollisuutenamme ilmoittaa avoimesti, että työväenliikkeelle on mitä suurimmaksi vahingoksi, jos näissä oloissa pidetään yllä sellaista harhakäsitystä, että Zimmerwald on yhtenäinen ja taistelee III Internationalen muodostamisen puolesta. Ilmoitamme, ei minään „uhkauksena” eikä „ultimaatumina”, vaan päätöksenämme, jonka haluamme tiedottaa julkisesti, että mikäli tämä tilanne ei muutu, me emme jää Zimmerwaldin yhdistyksen jäseniksi.

*Kirjoitettu ennen joulukuun 25 päivää 1916
(ennen tammikuun 7 päivää 1917)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

V. A. KARPINSKILLE⁹⁰

Kalliit toverit!

Lähetän *mitä tärkeimmän* tiedotuksen.

Harkitkaa sitä itse ja tiedottakaa sitten Brilliantille ja Guilbeaux'lle: silloin ratkeakin kysymys, kenen *puolella* he ovat ja *keitä* he ovat: ovatko he pelkureita vai kykenevätkö he taistelemaan.

Taistelu siirtyy nyt *kokonaan* tälle alalle.

Kirjoittakaa, miten he suhtautuivat asiaan ja onko mahdollisuuksia vastalauseen tai avoimen kirjeen julkaisemiseen.

On käytettävä hyväksi sitä, että *Naine* on kiistaton auktoriteetti ranskalaisessa Sveitsissä.

Parhaimmat tervehdykseni Teidän

Sunnuntaina 7. I. 1917 Zürichissä pidettiin Sveitsin sosialistisen puolueen hallinnon (Parteivorstandin) istunto.

Hyväksyttiin häpeällinen päätös — lykättiin määräämättömäksi ajaksi puolueen edustajakokousta, jonka piti kokoontua 11. II. 1917 Bernissä käsittelemään varta vasten sotakysymystä. Perusteet: on kamppailtava kallista aikaa vastaan; työläiset eivät ole valmiit; valiokunnassa ei ole päästy yksimielisyyteen y.m.s., perusteet, joilla tehdään suorastaan pilkkaa puolueesta. (Valiokunnassa on jo kaksi valmista ja *kaikessa hiljaisuudessa painettua* ehdotusta: isänmaan puolustusta *vastustava* Affolterin, Nobsin, Schmidin, Nainen ja Graberin ehdotus ja isänmaan puolustusta *kannattava* G. Müllerin, Pflügerin, *Huberin* ja Klötin ehdotus.)

Tammikuun 7 pn istunto oli varsin myrskyisä. *Grimm* esiintyi oikeistolaisten, t.s. opportunistien, t.s. nationalistien, etunenässä ja syyti mitä halpamaisimpia fraaseja „ulkomaalaisia” vastaan, *nuoria* vastaan, syytti heitä „kahtiajaosta” (!!!) j.n.e. Edustajakokouksen lykkäämistä vastaan esiintyivät *jyrkästi* Naine, Platten, Nobs ja Müntzenberg. Naine sanoi Grimmille suoraan, että tämä murhaa itsensä „internationalen sihteerinä”!

Hyväksytyt päätös merkitsee sitä, että Grimm on täydellinen petturi ja että opportunistijohtajat, socialinationalistit, *tekevät pilkkaa puolueesta*. Koko Zimmerwaldin—Kienthalin yhteenliittymä ja toiminta on *tosiasiallisesti* muutettu fraasiksi, ja sen on tehnyt kourallinen johtomiehiä (siinä luvussa Grimm), jotka uhkaavat luopua valtuuksistaan (Sic!! *), jos hyväksytään isänmaan puolustusta vastustava päätös, ja jotka ovat päättäneet *olla jättämättä* tätä kysymystä puolueen „plebeijien” käsiteltäväksi sodan loppuun saakka. „Grütliäner”⁹¹ (4. I. ja 8. I.) on *oikeassa* antaessaan korvatillikoita *sellaiselle* puolueelle.

Vasemmistolaisten taistelu, taistelu Zimmerwaldin ja Kienthalin *puolesta* on nyt kokonaisuudessaan siirtynyt toiselle maaperälle: se on taistelua tuota johtomiesjunttaa vastaan, joka on häväissyt puolueen. On koottava kaikkialla vasemmistolaiset ja neuvoteltava taistelumenetelmistä. Kiirehtikää!

Eiköhän parhaana taistelumenetelmänä (minuuttiakaan ei saa menettää) olisi se, että La Chaux-de-Fondsissa ja Genevessä ajetaan heti paikalla läpi protestipäätöslauselmat plus Nainelle osoitetut avoimet kirjeet ja julkaistaan ne viipymättä. „Johtajat” tulevat epäilemättä käyttämään kaikkia vipuja estääkseen protestin pääsemisen lehtiin.

Avoimessa kirjeessä on sanottava suoraan kaikki se, mitä tässä on sanottu, ja kysyttävä siekailematta, (1) kiistääkö Naine nämä tosiasiat? (2) pitääkö hän *siedettävänä*, että demokraattisessa sosialistipuolueessa edustajakokouksen päätöstä muutetaan hallinnon päätöksellä? (3) onko *siedettävää* pitää puolueelta salassa se, mitä sosialismin kavaltajat äänestivät ja *puhuivat* istunnossa 7. I. 1917? (4) onko *siedettävää*, että Internationale Sozialistische Kommissionin ** puheenjohtajana on mies (Grimm), joka puhuu

* — Sillä tavalla! *Toim.*

** — Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan. *Toim.*

vasemmistolaisia fraaseja ja samalla *auttaa* Sveitsin nationalisteja, Zimmerwaldin vastustajia, „isänmaan puolustajia”, Pflügeriä, *Huberia* ja kumpp. *tekemään* tosiasiallisesti *tyhjäksi* Zimmerwaldin päätökset? (5) onko siedettävää, että samalla kun „*Berner Tagwachtissa*” * haukutaan Saksan sosialipatriotteja, autetaan *salaa* Sveitsin sosialipatriotteja? j.n.e.

Toistan: lehtiin ei päästetä. Se on selvää. Parasta on menetellä siten, että jonkin ryhmän nimissä julkaistaan avoin kirje nimenomaan Nainelle. Mikäli se on mahdollista, pitääkää kiirettä ja vastatkaa viivyttelemättä.

*Kirjoitettu joulukuun 26 p:nä 1916
(tammikuun 8 p:nä 1917)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — „Bernin Vartiossa”. *Toim.*

**AVOIN KIRJE CHARLES NAINELLE,
BERNIN KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN
TOIMIKUNNAN JÄSENELLE**

Arvoisa toveri! Herra kansallisneuvos Robert Grimmin esiintyminen puoluehallinnon istunnossa kuluvan vuoden tammikuun 7 p:nä yhdessä kaikkien sosialinationalistien kanssa ja huomattavassa määrin heidän etunenässäänkin puolueen edustajakokousta lykkäävän päätöslauselman *puolesta* on tehnyt lopun kärsivällisyydestä ja paljastanut lopullisesti hra kansallisneuvos R. Grimmin.

Zimmerwaldissa valitun Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan puheenjohtaja, Zimmerwaldin ja Kienthalin konferenssien puheenjohtaja, maailman „auktoriteettisin” Zimmerwaldin yhdistyksen edustaja esiintyy yhdessä sosialipatrioottien kanssa ja heidän etunenässään suoranaisena Zimmerwaldin petturina ehdottaen ajettavaksi karille puolueen edustajakokouksen, joka on jo kauan sitten ja varta vasten määrätty kutsuttavaksi koolle — Euroopan vapaimmassa ja ajan ja paikan vaatimusten puolesta suurinta kansainvälistä arvonantoa nauttivassa maassa — ratkaisemaan kysymystä, joka koskee isänmaan puolustamista imperialistisessa sodassa!!

Voidaanko olla vaiti? voidaanko pysyä tyynenä, kun kysymyksessä on tosiasia, joka ainiaaksi häpäisisi, ainiaaksi muuttaisi komediaksi koko zimmerwaldilaisen liikkeen, jolle riisuttaisi naamaria hra kansallisneuvos R. Grimmin kasvoilta?

Sveitsin sosialistinen puolue on Euroopassa ainoa sosialistinen puolue, joka on avoimesti ja virallisesti, puolueen julkisessa edustajakokouksessa, sotasensuurin ja sotilasviranomaisten haittaamatta yhtynyt Zimmerwaldiin, kannattanut sitä, antanut kaksi jäsentä Kansainväliseen sosia-

listiseen toimikuntaan, esiintynyt koko maailman nähden zimmerwaldilaisen liikkeen johtavimpana edustajana, mikäli ei puhuta Italian puolueesta, joka sotatilan painostamana on saatettu verrattomasti vaikeampiin oloihin. Ja nyt sitten Sveitsin sosialistisessa puolueessa, joka Zürichissä 4—5. XI. 1916 pitämässä edustajakokouksessaan päätti lopullisesti — vitkutuksen jälkeen, mihin oli syynä m.m. taistelu julkisia sosialipatriotteja vastaan, jotka erosivat puolueesta vasta syksyllä 1916 erilliseksi Grütli-Vereiniksi* — päätti kutsua koolle Berniin helmikuussa 1917 puolueen edustajakokouksen varta vasten päättämään sota- ja isänmaanpuolustuskysymyksestä,— tässä puolueessa on osoittautunut olevan miehiä, jotka ovat päättäneet estää edustajakokouksen pitämisen ja ajaa sen karille sekä olla antamatta työläisille mahdollisuutta, ja nimenomaan sodan aikana, keskustella ja päättää *itse* suhtautumisestaan militarismiin ja isänmaan puolustukseen.

Ja Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan puheenjohtaja osoittautui olevan niiden miesten etunenässä, joiden politiikka loukkaa koko zimmerwaldilaista liikettä!

Eikö tämä ole Zimmerwaldin täydellistä kavaltamista? Eikö tämä ole Zimmerwaldin kaikkien päätösten *häpäisemistä*?

Tämän menettelyn ymmärtämiseksi riittää, kun tarkastelee vaikkapa vain muutamia niistä motiiveista, joilla virallisesti selitellään edustajakokouksen lykkäämistä.

„Työläiset näettekös eivät ole valmiit” vielä ratkaisemaan mainittua kysymystä!

Zimmerwaldin ja Kienthalin kaikissa manifeesteissa, kaikissa päätöslauselmissa puhutaan moneen kertaan siitä, että isänmaan puolustaminen imperialistisessa sodassa, kahden imperialistisen liittouman välisessä sodassa, siirtomaiden rosvoamista ja heikkojen kansakuntien kuristamista takaa-ajavassa sodassa, on sosialismin kavaltamista riippumatta siitä, onko kysymys „suurvalloista” vai pienistä kansakunnista, jotka toistaiseksi ovat pysyneet puolueettomina. Tämä ajatus toistuu monella kymmenellä eri tavalla Zimmerwaldin ja Kienthalin kaikissa virallisissa asiakirjoissa. Tätä ajatusta on märehditty märehdimästä päästyäkin Sveitsin kaikkien sosialististen lehtien ja varsinkin „Berner

* — Grütli-liitoksi. *Toim.*

Tagwachtin”*, hra kansallisneuvos R. Grimmin toimittaman lehden, sadoissa artikkeleissa ja kirjoituksissa. K. Liebknechtille, Höglundille, Macleanille y.m. osoitetuissa myötämielisyyslausunnoissa on satoja kertoja tähdennetty sitä kaikkien zimmerwaldilaisten yhteistä vakaumusta, että nämä miehet ovat käsittäneet *oikein joukkojen* aseman ja edut, että nimenomaan *joukkojen*, t.s. sorrettujen ja riistettyjen enemmistön, myötätunto on *heidän* puolellaan, että kaikkialla, niin sotaa käyvässä „suur“-Saksassa kuin puolueettomassa pikku Ruotsissakin, proletaarit oivaltavat luokkavaistollaan sen totuuden, että isänmaan puolustaminen imperialistisessa sodassa on *sosialismin kavaltamista*.

Mutta nyt Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan puheenjohtaja esittää ulkokultaisesti ja valheellisesti puolueen edustajakokouksen lykkäämisen syyksi sen, että „työläiset eivät ole valmiit”, ja sen hyväksyvät ihastuneina ja sitä kannattavat innostuneina kaikki Sveitsin sosialistisessa puolueessa olevat *ilmeiset* sosialipatriotismien edustajat, H. Greulich, P. Pflüger, Huber, Manz-Schäppi j.n.e.

Tuo on mieltäkuohuttavaa, sietämätöntä ulkokultaisuutta ja valhetta. Kaikki tietävät — ja „*Grütliäner*”** lehti sanoo julkisesti tuon karvaan totuuden —, että edustajakokousta lykätään siksi, kun mainitut sosialipatriootit *pelkäävät* työläisiä, *pelkäävät* työläisten tekemän isänmaan puolustusta vastustavan päätöksen, ja he *uhkaavat* luopua Kansallisneuvoston edustajan valtuuksistaan, jos päätökseksi tulee kieltäytyminen isänmaan puolustuksesta. Sveitsin sosialistisen puolueen sosialipatrioottiset „johtomiehet”, jotka yhä vieläkin, 2½ vuoden kuluttua sodan alkamisesta, ovat „isänmaan puolustuksen” kannalla, t.s. jommankumman liittouman imperialistisen porvariston *puolustamisen* kannalla, nämä johtomiehet ovat päättäneet *estää edustajakokouksen pidon*, estää Sveitsin sosialistisia työläisiä ajamasta läpi tahtoaan, kieltää heitä sodan aikana harkitsemasta, määrittelemästä suhdettaan sotaan, „isänmaan puolustajiin”, t.s. imperialistisen porvariston lakeijoihin.

Juuri se on edustajakokouksen lykkäämisen todellinen syy, jonka kaikki hyvin tuntevat, juuri siten Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan puheenjohtaja on kavaltanut Zimmerwaldin siirtyen Sveitsin sosialistisen puolueen

* — „Bernin Vartion”. *Toim.*

** — „Grütliäinen”. *Toim.*

sosialipatriottien puolelle *vastustamaan* Sveitsin valvutuneita työläisiä!

Juuri tämä on se karvas totuus, minkä on jo sanonut ilmeisen sosialipatriottinen „Grütlianer”, joka muuten on aina parhaiten informoitu siitä, mitä *grütliiläiset* johtomiehet Greulich, Pflüger, Huber, Manz-Schäppi ja kumpp. ajattelevat ja tekevät sosialistisen puolueen *sisällä*, ja joka m.m. kolme päivää ennen 7. I. 1917 pidettyä istuntoa kirjoitti: *

Edustajakokouksen lykkäämisen toinen „virallinen” motiivi: valiokunta, joka varta vasten valittiin joului- tai ehkä jo marraskuussa 1916 laatimaan päätöslauselmaehdotusta sotakysymyksestä, „ei ole päässyt yksimielisyyteen”!

Niin kuin Grimm ja kumpp. eivät olisi tienneet aikaisemmin, että sellaisesta kysymyksestä Sveitsin sosialistisessa puolueessa on mahdotonta päästä yksimielisyyteen, jos puolueeseen jäävät eivätkä siirry sosialipatriottiseen Grütli-puolueeseen sellaiset „johtomiehet” kuin Greulich, Pflüger, G. Müller, Huber, Manz-Schäppi, Otto Lang y.m., jotka ovat kokonaan „Grütli-liiton” sosialipatriotisin kanalla ja vain *pettävät* sosialistisia työläisiä kuulumalla *sosialistiseen* puolueeseen!

Niin kuin Grimm ja kumpp. vuoden 1916 kesällä eivät olisi nähneet selvästi, että isänmaanpuolustuskysymyksestä ei olla eikä voidakaan olla yhtä mieltä, sillä julkaistiinhan kesällä 1916 Pflügerin, G. Müllerin y.m. *sosialipatriottiset* teesit ja Grimmin *täytyi* tietysti *pakostakin huomata National-Rathissa* ** tuhannet kerrat Greulichin ja kumpp., ellei National-Rathin koko sosialidemokraattisen ryhmän jäsenten enemmistönkin sosialipatriottiset katsomukset!

Grimm ja kumpp. tahtovat pettää Sveitsin sosialistisia työläisiä. Sen tähden he *eivät saattaneet* valiokuntaa nimitäessään *julkisuuteen* sen jäsenten nimiä. „Grütlianer” paljasti kuitenkin *totuuden* julkaisemalla nuo nimet ja sanomalla lisäksi itsestään ymmärrettävänä totuutena, kaikkien tuntemana totuutena, että *sellainen* valiokunta ei voi tehdä yksimielistä päätöstä!

Pettääkseen työläisiä Grimm ja kumpp. *eivät* tehneet päätöstä valiokunnan päätöslauselmien *viipymättömästi*

* Tässä kohdassa käsikirjoituksessa on poisjätetty. Toim.

** — Kansallisneuvostossa. Toim.

julkaisemisesta, vaan *salasivat* totuuden työläisiltä. Kuitenkin päätöslauselmaehdotukset ovat olleet jo kauan sitten valmiit ja vieläpä painettukin salaa!!

Kuten oli odotettavissakin, Huberin, Pflügerin, Klötin ja G. Müllerin nimi on sen päätöslauselmaehdotuksen alla, jossa hyväksytään „isänmaan puolustus”, t.s. katsotaan oikeutetuksi *socialismin kavaltaminen* sodan aikana, sodan, jonka imperialistinen luonne on paljastettu jo tuhat kertaa!! Nobsin, Äffolterin, Schmidin, Nainen, Graberin nimi on päätöslauselmaehdotuksen alla, jossa tuomitaan „isänmaan puolustus”.

Katsokaapa, miten häpeämätöntä, häikäilemätöntä peliä pitävät Grimm ja sosialipatriootit sosialististen työläisten kanssa:

He toittovat, että työläiset eivät ole valmiit, ja toittovat sellaista juuri silloin, kun nuo samat johtomiehet *itse salaavat* työläisiltä jo valmiit päätöslauselmaehdotukset, joissa työläisille esitetään kaksi aatepiiriä, kaksi sovittamatonta politiikkaa, nimittäin sosialipatrioottien politiikka ja Zimmerwaldin politiikka!!

Grimm ja sosialipatriootit ovat pettäneet hävyttömästi työläisiä, sillä nimenomaan heidän päättivät estää edustajakokouksen kokoontumisen, olla julkaisematta päätöslauselmaehdotuksia ja estää työläisiä harkitsemasta ja pohtimasta avoimesti kumpaakin politiikkaa, ja nyt he itse toittovat, että työläiset „eivät ole valmiit”!

Muut edustajakokouksen lykkäämisen puolesta esitetyt „viralliset” syyt: on taisteltava kallista aikaa vastaan, käytävä vaalikamppailua j.n.e.

Kaikki nuo syyt ovat vain työläisten pilkkaamista. Kukapa ei tietäisi, että me sosialidemokraatit emme vastusta reformikamppailua, mutta erotukseksi sosialipatriooteista, erotukseksi opportunisteista ja reformisteista me emme rajoitu reformikamppailuun, vaan *alitamme* sen palvelemaan vallankumouksen puolesta käytävää taistelua? Kukapa ei tietäisi, että juuri tämä politiikka on tuotu esille useamminkin kuin kerran Zimmerwaldin ja Kienthalin manifesteissa? Meillä ei ole mitään vaaleja vastaan eikä kallista aikaa helpottavia reformeja vastaan, mutta me aseamme *etutilalle* sen, että joukoille sanotaan suoraan *totuus*, nimittäin, että kalliista ajasta ei voida päästä muutoin kuin

pakkoluovuttamalla pankit ja suuryritykset, t.s. suorittamalla yhteiskunnallinen vallankumous.

Entä mitä Zimmerwaldin yhdistyksen *jokainen* manifesti kehottaa proletariaattia tekemään *vastaukseksi* so- taan? sodan *yhteydessä*?

Ryhtymään vallankumoukselliseen joukkotaisteluun, kääntämään aseet kotimaista vihollista vastaan (ks. vuoden 1916 joulukuun lopulla annettua Internationale Sozialistische Kommissionin * viime vetoomusta „an die Arbeiterklasse” **), t.s. kääntämään aseet *omaa* porvaristoa, *omaa* hallitusta vastaan.

Eikö jokaiselle, joka vähänkin pystyy ajattelemaan, ole tämän perusteella selvää, että tosi vallankumouksellinen, tosi sosialistinen taistelu kallista aikaa vastaan ja vaalikamppailun tosi sosialistinen eikä porvarillis-reformistinen hyväksikäyttö *edellyttävät* nimenomaan sellaista politiikkaa kuin *kieltäytyminen* isänmaan puolustuksesta?

Eikö tosiaankaan ole selvää, että nimenomaan sosialipatrioottien politiikka, politiikka, jonka suuntana on „isänmaan puolustus” imperialistisessa sodassa, on *reformismin* politiikkaa, siis porvarillis-reformistista *eikä* sosialistista taistelua kallista aikaa vastaan, porvarillis-reformistista eikä sosialistista taistelua vaalikamppailun aikana?

Kuinka sillä „tekosyöllä”, että on taisteltava kallista aikaa vastaan y.m.s., voidaan „*lykätä*” edustajakokousta, jonka ratkaistavana on „isänmaanpuolustus”-kysymys (t.s. jonka on valittava *joko* sosialipatrioottinen *tai* sosialistinen politiikka)?? Grimm ja sosialipatriootit tahtovat tällä väärällä ja valheellisella argumentilla *salata* työläisiltä sen totuuden, että he aikovat taistella kallista aikaa vastaan, suorittaa vaalit j.n.e. porvarillisen reformismin eikä Zimmerwaldin hengessä.

Grimm esiintyi elokuun 6 pnä 1916 Zürichissä kuulijoinaan 115 Arbeitervertrauensleute aus der ganzen Schweiz ***, ja hän esitteli heille nimenomaan porvarillis-reformistista ja vain reformistista taistelua kallista aikaa vastaan! Grimm kulkee „varmoin askelin” *päämääräänsä* kohti: lähemmäksi sosialipatriootteja sosialistisia työläisiä *vastaan*, Zimmerwaldia *vastaan*.

* — Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan. *Toim.*

** — „työväenluokalle”. *Toim.*

*** — työläisten luottamusmiestä kalkkialta Sveitsistä. *Toim.*

Mutta jos mikä on tässä yhteydessä erikoisen inhottavaa, niin se, että Grimm *naamioi* siirtymistään sosialipatrioottien puolelle haukkumalla *voimaperäisesti ei-sveitsiläisiä* sosialipatriootteja. Nimenomaan se onkin muuan Grimmin luopuruuden pohjimmaisista alkujuurista, nimenomaan se on vuoden 1917 tammikuun 7 päivän paljastaman petospolitiikan pohjimmaisista alkusyitä.

Silmäilkääpä „*Berner Tagwachtia*”: minkälaisia haukkumasanoja tämä lehti onkaan ladellut venäläisistä, ranskalaisista, englantilaisista, saksalaisista, itävaltalaisista, sanalla sanoen kaikista... paitsi sveitsiläisistä sosialipatriooteista! Grimm on miennyt jopa niinkin pitkälle, että on sanonut Ebertiä, saksalaista sosialipatrioottia, Saksan sosialidemokraattisen puolueen Parteivorstandin * jäsentä, „einen Rausschmeisser in einem Bordell” ** („*Berner Tagwacht*”, № . . . , . . . kuun . . . pnä).

Jopa on urho tuo Grimm, jopa on ritari, eikö niin? Kuinka miehuullisesti hän hyökkääkään Bernistä käsin... Berliinissä olevien sosialipatrioottien kimppuun! Ja kuinka jalosti tämä ritari onkaan vaiti... *Bernissä ja Zürichissä olevista* sosialipatriooteista!

Mutta missä suhteessa Berliinin Ebert eroaa Zürichin Greulichista, Manz-Schäppistä ja Pflügeristä? Bernin Gustav Mülleristä, Schneebergeristä ja Dürristä? *Ei kerrassaan missään. Kaikki he ovat sosialipatriootteja.* Kaikilla heillä on täysin sama periaatteellinen kanta. Kaikki he juurruttavat joukkoihin aatteita, jotka *eivät* ole sosialistisia, vaan „grütliläisiä”, t.s. reformistisia, nationalistisia, porvarillisia.

Laatiessaan kesällä 1916 teesinsä sotakysymyksestä ja laatiessaan ne tarkoituksellisesti pitkiksi ja epäselviksi toivossa pettää sekä vasemmistolaisia että oikeistolaisia ja „pelata” näiden kumpienkin erimielisyyksillä Grimm päätti nuo teesinsä seuraavaan lauseeseen:

„Puolue- ja ammattiliittoelinten on sovittava keskenään” (nimittäin pitäen silmällä sodan uhkaa ja vallankumouksellisten joukkoosiintymisten välttämättömyyttä).

Entä kuka on Sveitsin ammattiliittojen johdossa? Muiden muassa juuri Schneeberger ja Dürr, jotka toimittajina vas-

* — puoluehallinnon. *Toim.*

** — „bordellin ulosheittäjäksi”. *Toim.*

tasivat allekirjoituksellaan kesällä 1916 „Schweizerische Metallarbeiterzeitungista” *, toimittivat tuota lehteä taantumuksen, reformismin ja sosialipatriotismin hengessä ilmoittaen *avoimesti* olevansa „isänmaan puolustuksen” *kannalla* ja nousten *avoimesti* vastustamaan *koko* Zimmerwaldin politiikkaa.

Ja Sveitsin sosialistisen puolueen johdossa ovat sosialipatriootit Greulich, Pflüger, Manz-Schäppi, Huber j.n.e. j.n.e., kuten vuoden 1917 tammikuun 7 päivä taas kerran todisti.

Siis mihin päädytään?

Päädytään siihen, että Grimm on kehottanut teeseissään puoluetta uskomaan *sodanvastaisten* vallankumouksellisten joukkoesiintymisten johdon *juuri* sosialipatriooteille, Schneebergereille, Dürreille, Greulicheille, Pflügereille ja kumpp.! *Juuri niille, jotka vastustavat* sellaisia esiintymisiä, *juuri reformisteille!*

Nyt, vuoden 1917 tammikuun 7 pn jälkeen, Grimmin koko „taktikointi” on paljastunut loppuun saakka.

Grimm tahtoo, että häntä pidettäisiin vasemmiston päämiehenä, Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan puheenjohtajana, zimmerwaldilaisten edustajana ja johtajana; hän pettää työläisiä jos jonkinlaisilla „ultrrrravallankumouksellisilla” fraaseilla *naamioiden* niillä *itse asiassa* puolueen vanhaa, sosialipatrioottista, porvarillis-reformistista politiikkaa.

Hän vannoo ja vakuuttaa olevansa samaa mieltä kuin K. Liebknecht, Höglund j.n.e., kannattavansa *heitä* ja ajavansa *heidän* politiikkaansa.

Mutta K. Liebknecht Saksassa ja Höglund puolueettomassa pikku Ruotsissa *eivät* kamppailleet *ulkomaisia, vaan* kotimaisia sosialipatriootteja vastaan. He hyökkäilivät kotoisessa Berliinissä ja kotoisessa Tukholmassa eikä muissa maissa olevia reformisteja ja nationalisteja vastaan. Paljastamalla säälimättä sosialipatriootteja he hankkivat itselleen kunnian olla *Berliinin* ja *Tukholman* Greulichien, Pflügerien, Schneebergerien ja Dürrien vihaamia.

Onko tosiaankin vaikea käsittää, että kun Ranskan shovinistit kehuvat saksalaista Liebknehtiä ja Saksan shovinistit englantilaista Macleania, he käyttäytyvät kuin

* — „Sveitsin Metallityöläisten Lehestä”. *Toim.*

veijarit, sillä he tahtovat salata *oman* nationalisminsa kehumalla „internationalistisin” fraasein *muiden* internationalismia? Onko tosiaankin vaikea käsittää, että Grimm käyttäytyy aivan samalla tavalla haukkuessaan kaikkien muiden maiden *paitsi* Sveitsin sosialipatriotteja ja tekee näin nimenomaan salatakseen sen, että hän on siirtynyt Sveitsin sosialipatrioottien puolelle?

Grimm on antanut saksalaiselle sosialipatriootille Ebertille haukkumanimen „Rausschmeisser in einem Bordell” *siitä hyvästä*, että tämä on varastanut Saksan työläisiltä „Vorwärtsin” *,— siitä hyvästä, että tämä *on heittänyt* ja heittää ulos puolueesta vasemmistolaisia huutaen samalla hajaannuksesta.

Entä mitä Grimm tekee yhdessä vuoden 1917 tammikuun murehdittavan 7 päivän surkeiden sankarien kanssa kotimaassaan Sveitsissä?

Eikö Grimm ole varastanut Sveitsin työläisiltä edustajakokousta, joka oli virallisesti luvattu pitää varta vasten isänmaanpuolustuskysymyksestä? Eikö Grimm hajaannuksesta huutamisella valmistele zimmerwaldilaisten erottamista puolueesta?

Älkäämme olko lapsellisen naiiveja, vaan katsokaamme totuutta suoraan silmiin!

Vuoden 1917 tammikuun 7 päivän kokouksessa Grimmin uudet ystävät ja suojelijat, sosialipatriootit, nostivat yhdessä hänen kanssaan huudon hajaannusta vastaan syyttäen tällöin hajottajaksi erikoisestikin nuorisjärjestöä ja eräs huusi puoluesihteerin Plattenille, että „er sei kein Parteisekretär, er sei Parteiverräter” **.

Voidaanko todella olla vaihti, kun puhutaan tällaista ja kun „johtajat” tahtovat pitää sen salassa puolueelta? Eikö Sveitsin sosialistisia työläisiä todellakaan suututa moinen menettely?

Mihin nuorisoliitto ja Platten ovat syyllistyneet? Vain siihen, että he ovat Zimmerwaldin vilpittömiä kannattajia, vilpittömiä zimmerwaldilaisia eivätkä pyrkyreitä. Vain siihen, että he *vastustavat* edustajakokouksen lykkäämistä. Ja kun juorukellot huutavat, että edustajakokouksen lykkäämistä vastaan samoin kuin yleensä „hänen ylhäisyyttään

* — „Eteenpäin”. *Toim.*

** — „hän ei ole puoluesihteerin, hän on puolueen kavaltaja”. *Toim.*

Grimmiä vastaan” esiintyvät muka vain Zimmerwaldin vasemmistolaiset erillisenä puolueryhmänä, niin eikö vuoden 1917 tammikuun 7 päivä todistanut sitä juorupuheeksi? Ettekö tekin, tov. Ch. Naine, joka ette ole koskaan kuulunut enempää välittömästi kuin välillisestikään, enempää virallisesti kuin epävirallisestikaan Zimmerwaldin vasemmistolaisiin, esiintynyt Grimmiä vastaan?

Hajotussyytös! Siinä todella kulunut syytös, minkä juuri joka maan sosialipatriootit esittävät nyt kaikissa maissa salatakseen sen, miten *he* heittävät ulos puolueesta Liebknechtejä ja Höglundeja.

*Kirjoitettu joulukuun 26—27 pnä 1916
(tammikuun 8—9 pnä 1917)*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 4. (27.) numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**TYÖLÄISILLE,
JOTKA TUKEVAT TAISTELUA SOTAA
JA OMAN HALLITUKSENSA PUOLELLE SIIRTYNEITÄ
SOSIALISTEJA VASTAAN**

Kansainvälinen tilanne käy yhä selvemmäksi ja uhkaavammaksi. Kumpikin sotaa käyvä liittouma on tuonut aivan viime aikoina erikoisen näkyvästi ilmi sodan imperialistisen luonteen. Pasifistiset fraasit, fraasit demokraattisesta rauhasta, rauhasta ilman aluevaltauksia j.n.e. paljastuvat täysin sisällyksettömiksi ja valheellisiksi sitä pikemmin, mitä utterammin kapitalististen maiden hallitukset ja porvarilliset ja sosialistiset pasifistit niitä käyttävät. Saksa kuristaa useita pikku kansoja pitäen niitä puristuksissa rautakorkonsa alla aikoen aivan ilmeisesti olla luopumatta saaliistaan muutoin kuin vaihtamalla osan siitä laajoihin siirtomaa-alueihin ja naamioi tekopyhillä pasifistisilla fraaseilla sitä, että se on valmis solmimaan heti imperialistisen rauhan.

Englanti ja sen liittolaiset pitävät yhtä lujasti kiinni anastamistään Saksan siirtomaista, Turkin maa-alueista j.n.e. sanoen taisteluksi „oikeudenmukaisen” rauhan puolesta sitä loputonta lahtausta, jota käydään Konstantinopolin anastamistarkoituksessa, Galitsian kuristamista, Itävaltan jakamista ja Saksan häviötilaan saattamista.

Yhä lukuisammaksi käyvälle valveutuneiden työläisten joukolla valkenee aivan kouraantuntuvan selvästi se totuus, josta sodan alussa vain harvat olivat teoreettisesti vakuuttuneita, nimittäin, että ei voi olla edes puhetta mistään vakavasta sodanvastaisesta taistelusta, mistään sotien lopettamiseen ja pysyvän rauhan aikaansaamiseen tähtäävästä taistelusta, elleivät joka maan kansanjoukot ryhdy proletariaatin johdolla vallankumoukselliseen taisteluun omaa

hallitustaan vastaan, kukista porvariston herruutta, suorita sosialistista kumousta. Saattamalla kansojen voimat ennen näkemättömän jännityksen tilaan sota itsekin sysää ihmiskuntaa tätä ainoaa umpikujasta johtavaa ulospääsyä kohti pakottaen etenemään jättiläisaskelin valtiokapitalismin tietä ja osoittaen käytännössä, millä tavalla pitää ja millä tavalla voidaan hoitaa yhteiskunnallista suunnitelmataloutta ei kapitalistien etujen mukaisesti, vaan pakkoluovuttamalla heidät vallankumouksellisen proletariaatin johdolla joukkojen etujen nimessä, joukkojen, jotka nyt ovat tuhoutumassa nälänhädän ja sodan muiden onnettomuuksien seurauksena.

Mitä selvemmäksi tämä totuus käy, sitä syvemmmäلتi avautuu näkyviin kuilu niiden kahden sovittamattoman sosialistisen tendenssin, politiikan, toimintasuunnan välillä, joihin viittasimme jo Zimmerwaldissa esiintyessämme siellä erillisenä Zimmerwaldin vasemmistona ja kääntyessämme tämän vasemmiston nimissä heti Zimmerwaldin konferenssin päätyttyä manifestilla kaikkien sosialististen puolueiden ja kaikkien valveutuneiden työläisten puoleen. Tuo kuilu on sellainen, että toisaalta yritetään peitellä virallisen sosialismin ilmeistä vararikkoa ja sen edustajien siirtymistä porvariston ja hallitusten puolelle ja saada joukot suhtautumaan sovinnollisesti tuohon sosialismin asian täydelliseen kavaltamiseen ja toisaalta pyritään tuomaan ilmi tuon vararikon koko laajuus, paljastamaan proletariaatin puolelta porvariston puolelle siirtyneiden „socialipatrioottien” porvarillinen politiikka, tempaamaan joukot pois heidän vaikutuspiiristään ja luomaan mahdollisuuksia ja järjestöpohja todelliselle sodanvastaiselle taistelulle.

Zimmerwaldissa enemmistönä ollut Zimmerwaldin oikeisto vastusti kaikin voimin sellaista ajatusta, että on erottava socialipatriooteista ja perustettava III Internationale. Sittemmin tuo ero on tapahtunut lopullisesti Englannissa, ja Saksassa „opposition” viimeksi pidetty vuoden 1917 tammi-kuun 7 päivän konferenssi osoitti jokaiselle, joka ei sulje tahallaan silmiään näkemästä, että tässäkin maassa on todellisuudessa kaksi täysin vastakkaiseen suuntaan toimivaa ja keskenään sovittamattoman vihamielistä työväenpuoluetta: sosialistinen puolue, jonka toiminta on huomattavassa mitassa illegaalista ja jonka johtajiin kuuluu K. Liebknecht, ja läpeensä porvarillinen, socialipatrioottien

puolue, joka koettaa saada työläiset suhtautumaan sovinnollisesti sotaan ja hallitukseen. Maailmassa ei ole ainoatakaan maata, missä ei ilmenisi samanlaista jakautumista.

Kienthalissa Zimmerwaldin oikeistolla ei ollut enää selkeää enemmistöä, että se olisi voinut edelleenkin ajaa *omaa* politiikkaansa; tämä oikeisto äänesti sosialipatrioottista Kansainvälistä sosialistista toimistoa vastaan suunnattua päätöslauselmaa, jossa se tuomittiin mitä jyrkimmin, ja sosialipasifismia vastustavaa päätöslauselmaa, jossa varoitettiin työläisiä uskomasta valheellisia pasifistisia fraaseja, kaunisteltakoon niitä kuinka sosialistisiksi tahansa. Sosialistinen pasifismi, ellei se tee työläisille selväksi sitä, että *ilman* porvariston kukistamista ja sosialismin pystyttämistä rauhan toiveet ovat illusorisia, on vain toisinto porvarillisen pasifismista, joka koettaa saada työläiset luottamaan porvaristoon, kaunistelee imperialistisia hallituksia ja niiden keskinäisiä lehmäkauppoja sekä vieroittaa joukkoja ajankohtaiseksi käyneestä sosialistisesta vallankumouksesta, jonka tapahtumat ovat asettaneet päiväjärjestykseen.

Entä kuinka on käynyt? Kienthalin jälkeen Zimmerwaldin oikeisto on luisunut useissa suurimmissa maissa, kuten Ranskassa, Saksassa ja Italiassa, kokonaan tähän Kienthalissa tuomittuun ja hylättyyn sosialipasifismiin! Italiassa sosialistinen puolue on hyväksynyt vaiteliaasti parlamentti-ryhmänsä ja johtavimman puhujansa Turatin pasifistiset fraasit, vaikka noiden pasifististen fraasien koko valheellisuus on tullut silmännähtävästi ilmi nimenomaan nyt, kun aivan samanlaisia fraaseja ovat esittäneet sekä Saksa että Entente ja porvarihallitusten edustajat useissa puolueettomissa maissa, joiden porvaristo on rikastunut ja rikastuu edelleenkin tavattomasti sodan kustannuksella. Pasifistisillä fraaseilla on todellisuudessa peitelty imperialistisessa saaliinjakokamppailussa tapahtunutta uutta käännettä!

Saksassa Zimmerwaldin oikeiston päämies Kautsky on esittänyt samankaltaisen, mitään sanomattoman ja mihinkään velvoittamattoman pasifistisen manifestin, jolla oikeastaan vain koetetaan saada työläiset luottamaan porvaristoon ja uskomaan haaveisiin ja josta Saksan todellisten sosialistien, todellisten internationalistien, „Internationale”

ryhmän ja „Saksan internationalististen sosialistien” ryhmän, jotka todella noudattavat Karl Liebknechtin taktiikkaa, on pitänyt virallisesti sanoutua irti.

Ranskassa Zimmerwaldin konferenssiin osallistuneet Merrheim ja Bourderon sekä Kienthalin konferenssiin osallistunut Raffin-Dugens äänestävät mitä sisällyksettömmimpiä ja objektiiviselta merkitykseltään läpeensä valheellisia pasifistisia päätöslauselmia, jotka nykyisen asiointilan vallitessa ovat siinä määrin *edullisia* imperialistiselle porvaristolle, että niitä ovat äänestäneet sekä Jouhaux että Renaudel, joita Zimmerwaldin ja Kienthalin joka julkilausumassa syytetään sosialismin kavaltamisesta!

Se, että Merrheim on äänestänyt yhdessä Jouhaux'n kanssa, Bourderon ja Raffin-Dugens Renaudelin kanssa, ei ole mikään sattuma eikä ainutlaatuinen tapaus, vaan se symbolisoi mitä havainnollisimmin jo yleisesti valmisteltua sosialipatrioottien ja sosialipasifistien *liittoutumista* internationalistisia sosialisteja *vastaan*.

Lukuisten imperialististen hallitusten noottien pasifistiset fraasit ja Kautskyn, Turatin, Bourderonin ja Merrheimin samanlaiset pasifistiset fraasit, sekä Renaudelin käsi, jonka hän on ojentanut ystävällisesti niin edellisille kuin jälkimmäisillekin,— sellaiseksi on paljastunut pasifismi *todellisesti* politiikassa, kansojen *rauhottamiseksi*, keinoksi, jolla *tehdään* hallituksille *helpommaksi* pitää joukkoja kuuliaisina jatkuvassa imperialistisessä lahtauksessa!

Ja tämä Zimmerwaldin oikeiston täydellinen vararikko on tullut sitäkin näkyvämmiin ilmi Sveitsissä, ainoassa eurooppalaisessa maassa, jossa zimmerwaldilaiset ovat voineet kokoontua vapaasti ja jossa heillä on ollut tuki-kohtansa. Sveitsin sosialistinen puolue, joka on saanut pitää sodan aikana edustajakokouksiaan kohtaamatta mitään esteitä hallituksen taholta ja jolla on ollut eniten mahdollisuuksia auttaa saksalaisten, ranskalaisten ja italialaisten työläisten internationalistista yhteenliittämistä sotaa vastaan, asettui virallisesti Zimmerwaldin kannalle.

Kuitenkin tämän puolueen muuan johtomies, Zimmerwaldin ja Kienthalin konferenssien puheenjohtaja, Bernin Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan mitä huomattavin jäsen ja edustaja kansallisneuvos R. Grimm on *siirtynyt oman maansa* sosialipatrioottien *puolelle* kysymyksessä, jolla on ratkaiseva merkitys proletariaatin puolueelle. Hän

nimittäin ajoi läpi Sveitsin sosialistisen puolueen Partei-Vorstandin * istunnossa tammikuun 7 p:nä 1917 päätöksen, jolla *lykättiin* määräämättömäksi ajaksi puolueen edustajakokousta, minkä piti kokoontua varta vasten päättämään sellaisesta kysymyksestä kuin isänmaan puolustuksesta ja suhtautumisesta sosialipasifismin tuomitseviin Kienthalin päätöksiin!

Internationale Sozialistische Kommissionin allekirjoittamassa ja vuoden 1916 joulukuulle päivätyssä julkilausumassa Grimm sanoo hallitusten pasifistisia fraaseja ulkokulttaisiksi, mutta ei sano sanaakaan Merrheimiä ja Jouhaux'ta, Raffin-Dugensia ja Renaudelia yhdistävästä sosialistisesta pasifismista. Mainituissa julkilausumassa Grimm kehottaa sosialistisia vähemmistöryhmiä taistelemaan hallituksia ja niiden sosialipatrioottisia palkkarenkejä vastaan, mutta *hautaa* samaan aikaan Sveitsin puolueessa olevien „socialipatrioottisten palkkarenkien” kanssa puolueen edustajakokouksen, mikä on herättänyt oikeutettua suuttumusta Sveitsin kaikkien valvutuneiden ja vilpittömien internationalistityöläisten keskuudessa.

Millään verukkeilla ei voida hämätä sitä tosiasiaa, että Partei-Vorstandin tammikuun 7 p:nä 1917 tekemä päätös merkitsee nimenomaan Sveitsin sosialipatrioottien täydellistä voittoa Sveitsin sosialistisista *työläisistä*, Zimmerwaldin sveitsiläisten vastustajien voittoa *Zimmerwaldista*.

Työväenliikkeessä olevien johdonmukaisten ja avomielisten porvariston palvelijain sanomalehti „Grütliäner” ** ilmaisi yleisesti tunnetun totuuden sanoessaan, että Greulichin ja Pflügerin tapaiset sosialipatriootit, joihin kuului viksi voidaan katsoa ja onkin katsottava myös Seidel, Huber, Lang, Schneeberger, Dürr j.n.e., haluavat estää edustajakokouksen koollekutsumisen, tahtovat estää työläisiä ratkaisemasta isänmaanpuolustuskysymystä, uhkaavat *luopua* valtuuksistaan, jos edustajakokous kutsutaan koolle ja se tekee Zimmerwaldin hengen mukaisen päätöksen.

Niin Partei-Vorstandin istunnossa kuin „Berner Tagwacht” *** lehdessäänkin 8. I. 1917 Grimm puhui hävytöntä,

* — puoluehallinnon. *Toim.*
 ** — „Grütliäinen”. *Toim.*
 *** — „Bernin Vartio”. *Toim.*

sietämätöntä valhetta puolustellessaan edustajakokouksen lykkäämistä sillä, että työläiset eivät ole valmiit, että on käytävä taistelua kallista aikaa vastaan, että „vasemmistolaiset” itsekkin suostuivat lykkäykseen j.n.e.

Itse asiassa juuri vasemmistolaiset, t.s. vilpittömät zimmerwaldilaiset, haluten toisaalta valita pienemmän pahan ja toisaalta paljastaa sosialipatrioottien ja heidän uuden ystävänsä Grimmin todelliset aiomukset, ehdottivat puoluekokouksen lykkäämistä *maaliskuuhun*, äänestivät sen lykkäämistä *toukokuuhun* ja ehdottivat osoittamaan kantonihallinnoille määräajaksi *heinäkuun*, mutta Zimmerwaldin ja Kienthalin konferenssien puhemiehen R. Grimmin johdolla „isänmaan puolustajat” hylkäsivät *kaikki* nämä ehdotukset!!

Itse asiassa kysymys oli juuri siitä, oliko siedettävä, että Bernin Internationale Sozialistische Kommissionin ja Grimmin lehden taholta haukutaan ehtimiseen *ulkomaalaisia* sosialipatriootteja, mutta *suojellaan Sveitsin* sosialipatriootteja, ensin olemalla vaiti ja sitten myös siten, että Grimm karkaa heidän puolelleen, vai oliko noudatettava rehellistä internationalistista politiikkaa ja taisteltava ennen kaikkea *oman* maan sosialipatriootteja vastaan.

Itse asiassa kysymys oli siitä, oliko salattava vallankumouksellisilla fraaseilla sosialipatrioottien ja reformistien herruutta Sveitsin puolueessa vai oliko esiinnyttävä heitä vastaan *vallankumouksellisin* ohjelmin ja taktiikoin sellaisissa kysymyksissä kuin kamppailu kallista aikaa vastaan, taistelu sotaa vastaan ja sosialistisen vallankumouksen puolesta käytävän taistelun asettaminen päiväjärjestykseen.

Itse asiassa kysymys oli siitä, oliko siedettävä, että Zimmerwaldissa kertautuvat häpeällisen vararikon kärsineen II Internationalen *huonoimmat* perinteet, että työläisjoukoilta salataan se, mitä niiden johtajat päättävät ja puhuvat Partei-Vorstandissa, ja että vallankumouksellisin korulausein naamioidaan sosialipatrioottista ja reformistista saattaa, vai oliko oltava *todella* internationalisteja.

Itse asiassa kysymys oli juuri siitä, *oliko* myös Sveitsissä, jonka puolueella on ensiarvoinen merkitys koko Zimmerwaldin yhdistykselle, oliko myös Sveitsissä kannatettava selvää, periaatteellista, poliittisessa suhteessa rehellistä jakautumista sosialipatrioottien ja internationalistien

kesken, porvarillisten reformistien ja vallankumouksellisten kesken, proletariaatin neuvonantajien ja porvariston asiamiesten eli „palkkarenkien” kesken, joista edelliset auttavat proletariaattia suorittamaan sosialistisen vallankumouksen ja jälkimmäiset tahtovat reformeilla ja reformilupauksilla käännäyttää työläiset pois vallankumouksesta, grütiläisten ja sosialistisen puolueen kesken — *vai* oliko sumennettava ja harhaannutettava työläisten tietoisuutta noudattamalla sosialistisessa puolueessa juuri grütiläisten, sosialistisen puolueen omissa riveissä olevien sosialipatrioottien, „grütiläistä” politiikkaa.

Haukkukoot vain ulkomaalaisia nuo Sveitsin sosialipatriootit, nuo „grütiläiset”, jotka haluavat ajaa puolueen sisällä grütiläispolitiikkaa, t.s. kotimaan kansallisen porvariston politiikkaa, puolustakoot he Sveitsin puolueen „koskemattomuutta”, mikäli on kysymyksessä muiden puolueiden harjoittama arvostelu, pitääkööt kiinni vanhasta, porvarillis-reformistisesta, juuri sellaisesta politiikasta, jonka seurauksena oli Saksan ja muiden puolueiden vararikkoutuminen elokuun 4 p:nä 1914. Mutta me, jotka olemme Zimmerwaldin kannattajia teoissa emmekä vain sanoissa, me käsitämme internationalismin kokonaan toisin.

Me emme suostu äänettöminä katselemaan lopullisesti ilmitulleita ja itse Zimmerwaldin ja Kienthalin konferenssien puhemiehen siunaamia pyrkimyksiä jättää kaikki ennalleen Euroopan rappeutuneessa sosialistisessa liikkeessä ja tekeytymällä kaksinaamaisesti solidaariseksi K. Liebknechtin kanssa *vältyä* noudattamasta tuon internationalististen työläisten johtajan varsinaista ohjelausesta, hänen kehotustaan toimia entisten puolueiden „uudistamiseksi ylhäältä alas asti”. Me olemme varmoja siitä, että puolellemme ovat kaikki tietoiset työläiset, jotka kaikkialla maailmassa ovat tervehtineet innostuneesti K. Liebknehtiä ja hänen taktiikkaansa.

Me paljastamme julkisesti Zimmerwaldin oikeiston, joka on siirtynyt porvarillis-reformistisen pasifismin kannalle.

Me paljastamme julkisesti sen petoksen, jonka R. Grimm on tehnyt Zimmerwaldia kohtaan, ja vaadimme kutsumaan koolle konferenssin erottaaksemme hänet Internationale Sozialistische Kommissionin jäsenen tehtävistä.

Sana Zimmerwald on kansainvälisen sosialistisen liikkeen ja vallankumouksellisen taistelun tunnus. Tuo sana

ei saa olla sosialipatriotismin ja porvarillisen reformismin kilpenä.

Todellisen internationalismin puolesta, joka vaatii taistelun käymistä *ennen kaikkea* kotimaan sosialipatriotteja vastaan! Todellisen vallankumouksellisen taktiikan puolesta, jonka noudattaminen on mahdotonta, jos tehdään sopimuksia sosialipatriottien kanssa sosialistisia ja vallankumouksellisia työläisiä *vastaan!*

Kirjoitettu joulukuun lopulla (v.l.) 1916

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Proletarskaja Revoljutsija“
aikakauslehden 5. (28.) numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

ESITELMÄ

VUODEN 1905 VALLANKUMOUKSESTA ⁹²

Nuoret ystävät ja toverit!

Tänään on tullut kuluneeksi kaksitoista vuotta „Verisunnuntaista”, jota täydellä syyllä pidetään Venäjän vallankumouksen alkuna.

Tuhansia työläisiä, ei mitään sosialidemokraattisia työläisiä, vaan uskovaisia ihmisiä, uskollisia alamaisia, vaeltaa pappi Gaponin johdolla kaikista kaupunginosista pääkaupungin keskukseen Talvipalatsin torille jättääkseen tsaarille anomuskirjeensä. Työläiset kantavat pyhäinkuvia, ja heidän silloinen johtajansa Gapon oli kirjeellisesti vakuuttanut tsaarille, että hän takaa tsaarin henkilökohtaisen turvallisuuden ja pyytää tsaaria tulemaan kansan luo.

Kutsutaan sotaväkeä. Ulaanit ja kasakat hyökkäävät väkijoukon kimppuun lyömäasein, ampuvat aseettomia työläisiä, jotka polvillaan rukoilevat kasakkoja päästämään heidät tsaarin luo. Poliisitiedotusten mukaan silloin sai surmansa toista tuhatta henkeä ja haavoittui kolmatta tuhatta. Työläisten suuttumus oli sanoin kuvaamaton.

Sellainen on aivan yleispiirteinen kuva vuoden 1905 tammikuun 22 päivästä — „Verisunnuntaista”.

Havainnollistaakseni tämän tapahtuman historiallista merkitystä luen teille eräitä otteita työläisten anomuskirjeestä. Anomuskirje alkaa seuraavalla tavalla:

„Me työläiset, Pietarin asukkaat, olemme tulleet Sinun luoksesi. Me olemme onnettomia, häväistyjä orjia, meitä ahdistaa despotismi ja mielivalta. Kun kärsimystemme malja tuli kukkuroilleen, me lopetimme työnteon ja pyysimme isäntiämme antamaan meille vain sen, mitä ilman elämä on piinaa. Mutta kaikki se hylättiin, tehtailijoista

kaikki näytti laittomalta. Meillä, joita on tässä tuhansia, enempää kuin Venäjän muullakaan kansalla ei ole mitään ihmisoikeuksia. Sinun virkamiestesi takia meistä on tullut orjia”.

Anomuskirjeessä luetellaan seuraavat vaatimukset: amnestia, yhteiskunnalliset vapaudet, normaali työpalkka, maan siirtäminen vähitellen kansalle, perustavan kokouksen koollekutsuminen yleisen ja yhtäläisen vaalioikeuden perustalla, ja se päättyy sanoihin: „Hallitsija! Älä kiellä apua kansaltasi! Hajota Sinun ja kansasi välillä oleva muuri! Käske ja vannu, että pyyntömme täytetään, silloin Sinä teet Venäjästä onnellisen; ellet, niin me olemme valmiit kuolemaan tähän paikkaan. Meillä on vain kaksi tietä: vapaus ja onni tahi hauta”.

Kun *nyt* lukee tuota patriarkaalisen papin johtamien valistumattomien, lukutaidottomien työläisten anomuskirjettä, joutuu omituisen tunteen valtaan. Tahtomattaankin tulee rinnastaneeksi tätä naiivia anomuskirjettä ja niitä nykyisiä rauhanpäättöslauselmia, joita laativat sosialipasifistit, s.o. ne, jotka tahtovat olla sosialisteja, mutta todellisuudessa ovat vain porvarillisia fraasiniekkvoja. Vallankumousta edeltäneen Venäjän valistumattomat työläiset eivät tienneet, että tsaari on *hallitsevan luokan*, nimenomaan suurmaanomistajain luokan päämies, suurmaanomistajain, jotka ovat jo tuhansin sitein sidotut suurporvaristoon ja valmiit puolustamaan kaikin väkivaltakeinoin monopoliasemaansa, erioikeuksiaan ja voittojaan. Nykyiset sosialipasifistit, jotka — ihan vakavissaan! — tahtovat näyttää „korkeastioppineilta” ihmisiltä, eivät tiedä, että „demokraattisen” rauhan odottaminen porvarillisilta hallituksilta, jotka käyvät imperialistista ryöstösotaa, on yhtä typerää kuin sekin ajatus, että verinen tsaari muka voitaisiin rauhallisilla anomuskirjeillä taivuttaa suorittamaan demokraattisia reformeja.

Mutta kaiken tämän ohella niiden välillä on olemassa suuri ero, se, että nykyiset sosialipasifistit ovat varsin tekopyhiä ihmisiä, jotka pyrkivät säyseillä kehotuksillaan vieroittamaan kansan pois vallankumouksesta taistelusta, kun taas vallankumousta edeltäneen Venäjän valistumattomat työläiset osoittivat teoilla, että he olivat vilpittömiä ihmisiä, joiden poliittinen tietoisuus oli herännyt ensi kerran.

Ja juuri siinä, että vuoden 1905 tammikuun 22 päivä herätti valtaviiden kansanjoukkojen poliittisen tietoisuuden, herätti ne vallankumoukselliseen taisteluun, onkin sen historiallinen merkitys.

„Venäjällä ei ole vielä vallankumouksellista kansaa”, näin kirjoitti *kaksi päivää ennen* „Verisunnuntaita” silloinen Venäjän liberaalien johtaja herra Pjotr Struve, joka siihen aikaan julkaisi illegaalista, vapaata, rajantakaista lehteä. Sellaiselta järjestömyydeltä näytti tästä „korkeastisivistyneestä”, ylimielisestä ja peräti typerästä porvarillisten reformistien johtajasta ajatus, että lukutaidoton talonpoikaismaa voisi synnyttää vallankumouksellisen kansan! Silloiset — samoin kuin nykyisetkin — reformistit olivat niin syvästi vakuuttuneita todellisen vallankumouksen mahdollisuudesta!

Ennen vuoden 1905 tammikuun 22 päivää (vanhaa lukua 9 päivää) Venäjän vallankumouksellinen puolue käsitti pienen ihmisryhmän — silloiset reformistit (aivan samoin kuin nykyisetkin) nimittivät meitä pilkaten „lahkoksi”. Muutama sata vallankumouksellista organisaattoria, muutama tuhat paikallisjärjestöjen jäsentä, puolitusinaa korkeintaan kerran kuussa ilmestyviä vallankumouksellisia lehtisiä, joita julkaistiin etupäässä ulkomailla ja kuljetettiin Venäjälle salateitse, uskomattomia vaikeuksia voittaen, suurten uhrien hinnalla, — sellaisia olivat Venäjän vallankumoukselliset puolueet ja ensi vuorossa vallankumouksellinen sosialidemokratia vuoden 1905 tammikuun 22 päivään saakka. Tällainen asiointi antoi rajoittuneille ja pöyhkeille reformisteille muodollisen oikeuden väittää, että Venäjällä ei ole vielä vallankumouksellista kansaa.

Muutaman kuukauden kuluessa tilanne kuitenkin muuttui kokonaan. Sadat vallankumoukselliset sosialidemokraatit kasvoivat „yhtäkkiä” tuhansiksi, tuhansista tuli kahden—kolmen miljoonan proletaarin johtajia. Proletaarien taistelu aiheutti suurta kuohuntaa, osittain myös vallankumouksellista liikettä viisikymmen—satamiljoonaisten talonpoikaismoukkojen syvissä riveissä, talonpoikaismoukko löysi vastakätkä armeijassa ja johti sotilaskapinoihin, aseellisiin yhteenottoihin armeijan eri osien välillä. Valtava maa, jossa on 130 miljoonaa asukasta, astui siten vallankumoukseen, horroksissa ollut Venäjä muuttui siten vallankumouksellisen proletariaatin ja vallankumouksellisen kansan Venäjäksi.

On tutkittava, miten tämä siirtyminen tapahtui, ja ymmärrettävä, miksi se oli mahdollista, niin sanoakseni sen metodit ja tiet.

Tämän siirtymisen tärkeimpänä keinona oli *joukkolakko*. Venäjän vallankumouksen erikoisuutena onkin juuri se, että yhteiskunnalliselta sisällöltään se oli *porvarillis-demokraattinen*, mutta taistelukeinoiltaan *proletaarinen*. Se oli porvarillis-demokraattinen, sillä päämääränä, johon se välittömästi pyrki ja jonka se saattoi välittömästi omin voimin saavuttaa, oli demokraattinen tasavalta, 8-tuntinen työpäivä, aateliston äärettömän suuren maaomaisuuden konfiskoiminen,—kaikki ne toimenpiteet, jotka Ranskan porvarillinen vallankumous vuosina 1792 ja 1793 toteutti miltei täydellisesti.

Venäjän vallankumous oli samalla myös proletaarinen, eikä yksistään siinä mielessä, että proletariaatti oli liikkeen johtajana, etujoukkona, vaan siinäkin mielessä, että puhtaasti proletaarinen taistelukeino, nimittäin lakko, oli tärkeimpänä joukkojen liikkeeseenpanemisen keinona ja luonteenomaisimpana ilmiönä ratkaisevien tapahtumien aaltomaisessa kasvussa.

Venäjän vallankumous on maailman historiassa *ensimmäinen*, mutta epäilemättä se ei tule olemaan viimeinen suuri vallankumous, jossa poliittisella joukkolakolla oli tavattoman suuri merkitys. Vieläpä voidaan väittää, että Venäjän vallankumouksen tapahtumia ja sen poliittisten muotojen vaihtumista ei voida ymmärtää, ellei tutkita *lakkotilaston* mukaan näiden tapahtumien ja tämän muotojen vaihtumisen *perusteita*.

Tiedän varsin hyvin, kuinka sopimattomia kuivat tilastolliset numerot ovat suullisessa esitelmässä, kuinka tympäiseviä ne voivat olla kuuntelijasta. Mutta sittenkään en voi olla esittämättä muutamia pyöristettyjä numeroita, jotta teillä olisi mahdollisuus arvioida koko liikkeen todellinen objektiivinen pohja. Lakkolaisten vuotuinen keskimääräinen lukumäärä oli Venäjällä 10 vuoden aikana vallankumouksen edellä 43 tuhatta. Siis lakkolaisten yhteinen lukumäärä koko vuosikymmenen aikana vallankumouksen edellä teki 430 tuhatta. Tammikuussa 1905, vallankumouksen ensimmäisenä kuukautena, lakkolaisten lukumäärä teki 440 tuhatta. Siis *yhden* ainoan kuukauden aikana *enemmän* kuin koko edellisellä vuosikymmenellä!

Maailma ei tunne yhdessäkään kapitalistisessa maassa, ei edes kaikkein kehittyneimmissäkään, sellaisissa kuin Englannissa, Amerikan Yhdysvalloissa ja Saksassa, niin valtavaa lakkoliikettä kuin Venäjällä vuonna 1905. Lakkolaisten yhteinen lukumäärä oli 2 miljoonaa 800 tuhatta — kaksi kertaa niin suuri kuin tehdastyöläisten yleinen lukumäärä! Tämä ei tietenkään todista sitä, että kaupunkien tehdastyöläiset Venäjällä olivat valistuneempia tai voimakkaampia tai paremmin tottuneita taistelemaan kuin heidän veljensä Länsi-Euroopassa. Totuus on aivan päinvastainen.

Mutta se osoittaa, kuinka suuri saattaa olla proletariaatin uinuva energia. Tämä puhuu siitä, että vallankumouksellisella kaudella — väitän sitä vähääkään liioittelematta, Venäjän historian tarjoamien mitä täsmällisimpien tosiseikkojen perusteella — proletariaatti *voi* kehittää *sata kertaa* suuremman taistelutarmon kuin tavallisena rauhallisena aikana. Tämä puhuu siitä, että aina vuoteen 1905 saakka ihmiskunta ei vielä tiennyt, kuinka suuri, kuinka jättiläismäinen voi olla ja tulee olemaan proletariaatin voimain ponnistus, kun on kysymyksessä taistelu todella suurten päämäärien puolesta, todella vallankumouksellinen taistelu!

Venäjän vallankumouksen historia osoittaa meille, että juuri palkkatyöläisten etujoukko, valioaineokset kävivät taistelua mitä suurimmalla sitkeydellä ja mitä suurimmalla uhrautuvaisuudella. Mitä suurempia olivat tehtaat, sitä sitkeämpiä olivat lakot, sitä useammin ne toistuivat saman vuoden aikana. Mitä suurempi oli kaupunki, sitä huomattavampi oli proletariaatin osuus taistelussa. Kolmessa suuressa kaupungissa, joissa asuu tietoisin ja suurilukuisin työväestö, Pietarissa, Riassa ja Varsovassa, oli lakkolaisia työläisten yleiseen määrään verrattuna paljon enemmän kuin missään muissa kaupungeissa, maaseudusta puhumattakaan.

Metallityöläiset ovat Venäjällä, kuten luultavasti muissakin kapitalistisissa maissa, proletariaatin etujoukko. Ja tässä me havaitsemme seuraavan opettavaisen tosiasian: vuonna 1905 tuli Venäjällä kutakin sataa tehdastyöläistä kohti yleensä 160 lakkolaista. Mutta kutakin sataa *metallityöläistä* kohti oli samana vuonna 320 lakkolaista! Tehtyjen laskelmien mukaan jokainen Venäjän teollisuustyöläinen menetti vuonna 1905 lakon takia keskimäärin 10 ruplaa — noin 26 frangia sodanedellisen kurssin mukaan, — niin

sanoakseni uhrasi ne taistelun hyväksi. Mutta jos tarkastelemme yksinomaan metallityöläisiä, niin saamme *kolme kertaa suuremman* summan! Eturiveissä kulkivat työväenluokan parhaat ainekset vetäen mukaansa horjuvia, herätäten nukkuvia ja rohkaisten heikkoja.

Peräti omalaatuista oli taloudellisten ja poliittisten lakkosten yhteenpunoutuminen vallankumouksen aikana. Ei ole epäilystäkään siitä, että vain näiden kahden lakkomuodon välillä ollut mitä kiintein yhteys takasi liikkeelle suuren voiman. Riistettyjen laajoja joukkoja ei olisi voitu millään nuotoa vetää vallankumoukselliseen liikkeeseen, elleivät nämä joukot olisi joka päivä nähneet edessään esimerkkejä siitä, miten eri teollisuusalojen palkkatyöläiset pakottivat kapitalisteja parantamaan välittömästi, viipymättä työläisten asemaa. Tämän taistelun ansiosta koko Venäjän kansan joukoissa tuulahti uusi henki. Vasta nyt maaorjuudellinen, karhun talviunta uinuva, patriarkaalinen, hurskasmielinen ja nöyrä Venäjä karisti yltään vanhan Aatamin; vasta nyt Venäjän kansa sai todella demokraattisen, todella vallankumouksellisen kasvatuksen.

Kun porvariherrat ja heidän epäkriittilliset säestäjänsä, sosialistiset reformistit, puhuvat niin pöyhkeästi joukkojen „kasvattamisesta”, niin kasvattamisella he tavallisesti käsittävät jotain koulumaista, pedanttista, joukkoja demoralisoivaa, sellaista, mikä istuttaa joukkoihin porvarillisia ennakkoluuloja.

Joukkojen todellista kasvattamista ei voida milloinkaan erottaa itse joukon itsenäisestä poliittisesta ja varsinkaan vallankumouksellisesta taistelusta. Vain taistelu kasvattaa riistettyä luokkaa, vain taistelu osoittaa sille sen voimien suuruuden, laajentaa sen näköpiiriä, lisää sen kykyjä, selvittää sen järkeä, muovaa sen tahtoa. Ja sen vuoksi taantumuksellistenkin oli myönnettävä, että vuosi 1905, taistelun vuosi, „mieletön vuosi”, hautasi lopullisesti patriarkaalisen Venäjän.

Tarkastelkaamme lähemmin metallityöläisten ja tekstiilityöläisten välistä suhdetta Venäjällä lakkotaistelun aikana vuonna 1905. Metallityöläiset ovat parhaiten palkattuja, tietoisimpia ja kulttuurisimpia proletaareja. Tekstiilityöläiset, joiden lukumäärä Venäjällä ylitti vuonna 1905 enemmän kuin kaksi ja puoli kertaa metallityöläisten lukumäärän, ovat takapajuisinta, muita huonommin palkattua

joukkoa, joka useissa tapauksissa ei vielä ole katkaissut lopullisesti yhteyttään maaseudulla oleviin talonpoikais-sukulaisiinsa. Ja tässä huomaamme seuraavan erittäin tärkeän seikan.

Vuoden 1905 aikana olleissa metallityöläisten lakoissa oli poliittinen lakko vallitsevassa asemassa taloudelliseen nähden, vaikkakaan se vuoden alussa ei ollut läheskään niin vallitseva kuin vuoden lopussa. Tekstiilityöläisillä päinvastoin havaitsemme vuoden 1905 alussa taloudellisten lakkojen muodostaneen suuren valtaosan, ja vasta vuoden lopulla käyvät poliittiset lakot vallitseviksi. Tästä seuraa aivan selvästi, että vain taloudellinen taistelu, vain taistelu oman aseman viipymättömän, välittömän parantamisen puolesta kykenee saamaan liikkeelle riistetyn joukon takapajuisimmat kerrokset ja että se antaa niille todellisen kasvatuksen ja muuttaa ne — vallankumouksellisella kaudella — muutamien kuukausien kuluessa poliittisten taisteilijain armeijaksi.

Sitä varten on tietysti tarpeen, ettei työläisten etujoukko käsittäisi luokkataistelua taisteluksi vähäisen huippukerroksen etujen puolesta, mitä ajatusta reformistit hyvin usein ovat yrittäneet tyrkyttää työläisille, vaan että proletarit todellakin esiintyisivät riistettyjen enemmistön etujoukkona, saisivat vedettyä tämän enemmistön taisteluun, kuten tapahtui Venäjällä vuonna 1905 ja kuten tulee tapahtua ja epäilemättä tapahtuukin tulevassa proletarisessa vallankumouksessa Euroopassa.

Vuoden 1905 alku toi tullessaan ensimmäisen suuren lakkoliikkeen aallon koko maassa. Jo saman vuoden keväällä havaitaan ensimmäinen suuri *talonpoikaisliikkeen*, ei vain taloudellisen, vaan myös poliittisen liikkeen, herääminen Venäjällä. Kuinka tärkeä merkitys on tällä historiassa käännteentekevällä tosiasialla, voi käsittää vain se, joka muistaa, että Venäjän talonpoikaisto vapautui vasta vuonna 1861 mitä rasittavimmasta maaorjuudellisesta riippuvaisuudesta, että talonpoikain enemmistö on lukutaidoton, että he elävät kuvaamattomassa puutteessa, tilanherrojen polkemina ja pappien huumaamina, että suunnattoman pitkät välimatkat ja melkein täydellinen tietttömyys eristää heitä toisistaan.

Vuonna 1825 Venäjä näki ensi kerran vallankumouksellista liikettä tsarismia vastaan, ja tuo liike oli melkein

yksinomaan aateliston edustamaa. Siitä hetkestä lähtien vuoteen 1881 saakka, jolloin terroristit murhasivat Aleksanteri II, liikkeen johdossa olivat keskisäätyyn kuuluneet intelligentit. He osoittivat mitä suurinta uhrautuvaisuutta ja hämmästyttivät koko maailmaa sankarillisella terroristisella taistelumenetelmällään. Epäilemättä nuo uhrin eivät menneet hukkaan, epäilemättä ne edistivät — suoraan tai välillisesti — Venäjän kansan myöhempää vallankumouksellista kasvatusta. Mutta välitöntä tarkoituksensa, kansanvallankumouksen herättämistä, ne eivät saavuttaneet eivätkä voineetkaan saavuttaa.

Se onnistui vain proletariaatin vallankumoukselliselta taistelulta. Vain joukkolakon aallot, jotka imperialistisen venäläis-japanilaisen sodan ankarien opetusten yhteydessä vyöryivät yli koko maan, herättivät talonpoikaiston laajat joukot letargisesta unesta. Sana „lakkolainen” sai talonpoikien keskuudessa kokonaan uuden merkityksen: se merkitsi jotain kapinoitsijan, vallankumouksellisen tapaista, jota sitä ennen ilmaistiin sanalla „ylioppilas”. Mutta koska „ylioppilas” kuului keskisäätyyn, „oppineisiin”, „herroihin”, oli hän kansalle vieras. „Lakkolainen” sitävastoin oli itse lähtöisin kansasta, hän itse kuului riistettyihin; jouduttuaan karkotetuksi Pietarista hän hyvin usein palasi maalle ja kertoi maaseututovereilleen palosta, joka valtasi kaupunkia ja jonka piti hävittää niin kapitalistit kuin aatelistokin. Venäjän maaseudulle ilmestyi uusi tyyppi — tietoinen nuori talonpoika. Hän oli kanssakäymisessä „lakkolaisten” kanssa, luki sanomalehtiä, kertoi talonpojille kaupunkien tapahtumista, selitti maalaistovereilleen poliittisten vaatimusten merkitystä, kehotti heitä taisteluun aatelistia suurmaanomistajia vastaan, pappeja ja virkamiehiä vastaan.

Talonpojat kokoontuivat ryhminä, pohtivat asemaansa ja tulivat vähitellen mukaan taisteluun: he nousivat joukkoina suurmaanomistajia vastaan, polttivat heidän hovejaan ja kartanoitaan tai ottivat heidän varastonsa, anastivat viljaa ja muita elintarpeita, surmasivat poliiseja, vaativat suunnattoman suurten aatelistilojen maan luovuttamista kansalle.

Keväällä 1905 talonpoikaisliike oli vasta ituasteella, se oli vallannut vain ujestien vähemmistön, likipitään seitsemän osan niistä.

Mutta kaupunkien proletaarisen joukkolakon yhdistymisen maaseudun talonpoikaisliikkeeseen riitti, että tsarismien „vankin” ja viimeisin tukipylväs alkoi horjua. Tarkoitaa armeijaa.

Alkaa *sotilaskapinoiden* kausi laivastossa ja armeijassa. Jokaista lakko- ja talonpoikaisliikkeen aallon nousua vallankumouksen aikana seuraavat sotilaskapinat Venäjän kaikilla kolkilla. Kuuluisin niistä on kapina Mustanmeren panssarilaivalla „Ruhtinas Potjomkin”, joka kapinallisten käsiin jouduttuaan osallistui vallankumoukseen Odessaassa ja vallankumouksen tappion jälkeen, onnistumatta valtaamaan muita satamia (esim. Feodosiaa Krimillä), antautui Romanian viranomaisille Konstanzassa.

Sallikaa minun kertoa teille yksityiskohtaisesti eräs pieni tapaus tästä Mustanmeren laivaston kapinasta, että saisitte konkreettisen kuvan tapahtumista niiden kehityksen korkeimmassa pisteessä:

„Järjestettiin vallankumouksellisten työläisten ja matruusien kokouksia; niitä pidettiin yhä useammin. Kun sotilaita ei päästetty työläisten joukkokokouksiin, alkoivat työläiset käydä joukoittain sotilaiden kokouksissa. Väkeä kokoontui tuhansittain. Yhteisen esiintymisen aate sai elävää vastakaikua. Tietoisimmissa komppanioissa valittiin valtuutettuja.

Silloin sotilaspäällystö päätti ryhtyä toimenpiteisiin. Eräiden upseerien yritykset pitää kokouksissa „isänmaallisia” puheita johtivat perin surkeihin tuloksiin: väittelyihin tottuneet matruusit pakottivat päällikönsä häpeällisesti pakenemaan. Tällaisten vastoinkäymisten takia päätettiin yleensä kieltää joukkokokoukset. Marraskuun 24 päivän aamuna vuonna 1905 meriväen kasarmien portille asetettiin taistelukomppania täysissä taisteluvälineistään. Kontra-amiraali Pisarevski antoi kaikkien kuullen käskyn: „Kasarmeista ei saa päästää ulos ketään! Ellei totella, niin ammuttava”. Komppaniasta, jolle tämä käsky annettiin, astui esiin matruusi Petrov, latasi kaikkien nähdessä kiväärinsä, ampui ensimmäisellä laukauksellaan alikapteeni Steinin Belostokin rykmentistä ja toisella laukauksella haavoitti kontra-amiraali Pisarevskia. Kajahti upseerin käsky: „Vangitkaa hänet!”. Kukaan ei liikahtanut paikaltaan. Petrov heitti kiväärinsä maahan. „Mitä te seisotte? Vangitkaa minut!” Hänet vangittiin. Eri tahoilta paikalle tulleet matruusit vaativat kiihkeästi Petrovin vapauttamista sanoen menevänsä takuuseen hänestä. Kiihtymys kohosi huippuunsa.

— Petrov, sehän oli vain vahingonlaukaus, eikä totta? — kysyi upseeri löytääkseen ulospääsyn tilanteesta.

— Kuinka niin vahingonlaukaus! Minä astuin ulos rivistä, latasin ja tähtäsin, teinkö sen vahingossa?

— He vaativat vapauttamaan sinut...

Ja Petrov vapautettiin. Mutta matruusit eivät tyytyneet siihen, kaikki päiväystävät upseerit vangittiin, riisuttiin aseista ja vietiin kansliin... Matruusien edustajat, lukumäärältään noin 40 henkeä, neuvottelivat koko yön. Upseerit päätettiin vapauttaa, mutta olla päästämättä heitä enää kasarmeihin.”...

Tämä pieni välikohtaus osoittaa teille havainnollisesti, miten tapahtumat kehittyivät enimmässä sotilaskapinoissa. Vallankumouksellinen kuohunta kansassa ei voinut olla leviämättä myös sotaväkeen. Kuvaavaa on, että liikkeen johtajat olivat lähtöisin sotalaivaston ja armeijan *niistä aineksista*, jotka oli otettu palvelukseen pääasiassa teollisuustyöläisten keskuudesta ja joilla piti olla muita suurempi teknillinen koulutus, esim. sapöörit. Mutta laajat joukot olivat vielä liian naiiveja, niiden mieliala oli liian rauhallinen, liian hyväsydäminen, liian kristillinen. Ne syttyivät aika helposti, kaikenlainen epäoikeudenmukaisuus, liian tyly kohtelu upseerien taholta, huono ruoka y.m.s. saattoi herättää suuttumusta. Mutta ei riittänyt sitkeyttä, ei tajuttu selvästi tehtävää: ei käsitetty kyllin selvästi sitä, että vallankumouksen menestymisen ainoana takeena on vain aseellisen taistelun mitä tarmokkain jatkaminen, vain voitto kaikista sotilas- ja siviiliviranomaisista, vain hallituksen kukistaminen ja vallan valtaaminen koko valtiossa.

Matruusien ja sotilaiden laajat joukot ryhtyivät helposti kapinoimaan. Mutta yhtä helposti he tekivät sen naiivin tyhmyyden, että vapauttivat vangitut upseerit; he antoivat päällystön lupausten ja suostuttelujen rauhoittaa itsensä; sillä tavoin päällystö voitti kallista aikaa, sai apujoukkoja, löi kapinallisten voimat hajalle, ja sen jälkeen seurasi mitä julmin tukahduttaminen ja johtajien teloittaminen.

On erittäin mielenkiintoista verrata vuoden 1905 sotilaskapinoita Venäjällä dekabristien sotilaskapinaan vuonna 1825. Silloin poliittisen liikkeen johto kuului melkein yksinomaan upseereille ja nimenomaan aatelisupseereille; he olivat saaneet tartunnan kosketuksestaan Euroopan demokraattisiin aatteisiin Napoleonin sotien aikana. Sotilasjoukot, jotka silloin olivat vielä maaorjatalonpoikia, pysyivät passiivisina.

Vuoden 1905 historia antaa meille aivan päinvastaisen kuvan. Upseerit olivat nyt pieniä poikkeuksia lukuunottamatta joko porvarillis-liberaalisten, reformististen tai suorastaan vastavallankumouksellisten mielialojen vallassa.

Sotilaspukuiset työläiset ja talonpojat olivat kapinan sieluna; liikkeestä tuli kansanliike. Ensi kertaa Venäjän historiassa se sai mukaan riistettyjen enemmistön. Siltä puuttui vain joukkojen sitkeyttä ja päättäväisyyttä, näitä vaivasi liiaksi herkkäuskoisuuden tauti, ja toisaalta siltä puuttui sotilaspukuisten vallankumouksellisten sosialidemokraattisten työläisten järjestö: näiltä puuttui taitoa ottaa johto käsiinsä, asettua vallankumouksellisen armeijan johtoon ja siirtyä hyökkäykseen hallitusvaltaa vastaan.

Mainittakoon ohimennen, että ei ainoastaan kapitalismin yleinen kehitys, vaan myös nykyinen sota hävittävät nämä kaksi puutteellisuutta,— ehkä hitaammin kuin haluaisimme, mutta sen sijaan varmasti...

Joka tapauksessa Venäjän vallankumouksen historia samoin kuin vuoden 1871 Pariisin Kommuuninkin historia antaa meille sen eittämättömän opetuksen, että militarismia ei voida milloinkaan eikä missään tapauksessa voittaa ja hävittää millään muulla tavalla kuin ainoastaan kansanarmeijan toisen osan voitokkaalla taistelulla sen toista osaa vastaan. Ei riitä yksistään militarismin peittoaminen, kiroaminen ja „kieltäminen”, sen arvosteleminen ja sen vahingollisuuden todisteleminen, on tyhmää kieltäytyä rauhallisesti asepalveluksesta,— tehtävänä on pitää proletariaatin vallankumouksellinen tietoisuus vireessä ja samalla valmistella konkreettisesti eikä yleensä proletariaatin parhaimpia aineksia siihen, että ne asettuvat kansan syvimmän kuohunnan hetkellä vallankumouksellisen armeijan johtoon.

Tätä samaa opettaa meille minkä tahansa kapitalistisen valtion jokapäiväinen kokemus. Jokainen tällaisen valtion kokema „pieni” kriisi osoittaa meille pienoiskoossa niiden taistelujen ainekset ja idut, jotka kiertämättä toistuvat suuren kriisin aikana suuressa mittakaavassa. Ja mitä muuta onkaan esim. jokainen lakko, ellei kapitalistisen yhteiskunnan pientä kriisiä? Eikö Preussin sisäasiainministeri herra von Puttkamer ollutkin oikeassa lausueessaan tunnetun mietelauseensa: „Jokaisessa lakossa piilee vallankumouksen lohikäärme”. Eikö sotilaiden kutsuminen lakkojen aikana kaikissa, vieläpä — luvalla sanoen — kaikkein rauhanomaisimmissa, kaikkein „demokraattisimmissakin” kapitalistimaissa ole meille osoituksena siitä, *miten* tulee olemaan asianlaita todella *suurten* kriisien aikana.

Mutta palaan taas Venäjän vallankumouksen historiaan.

Olen yrittänyt kuvata teille, miten työläisten lakot ravis-
telivat koko maata ja mitä laajimpia, takapajuisimpia
riistettyjen kerroksia, miten alkoi talonpoikaisliike ja miten
sitä seurasivat sotilaskapinat.

Syksyllä 1905 koko liike saavutti huippunsa. Elokuun
19 (6) päivänä ilmestyi tsaarin manifesti edustuslaitoksen
muodostamisesta. Niin sanottu Bulyginin Duuma piti muo-
dostettaman sellaisen vaalilain perusteella, joka edellytti
naurettavan pienen määrän valitsijoita eikä antanut tälle
omalaatuiselle „parlamentille” mitään lainsäädännöllisiä
oikeuksia, vaan ainoastaan *neuvottelevat*, konsultatiiviset
oikeudet!

Porvaristo, liberaalit ja opportunistit olivat valmiit otta-
maan kaksin käsin vastaan tuon „lahjan” pelästyneeltä
tsaarilta. Meidän vuoden 1905 aikaiset reformistimme,
kuten muutkaan reformistit, eivät voineet käsittää, että on
sellaisia historiallisia tilanteita, jolloin reformeilla ja var-
sinkin reformilupauksilla on *ainoastaan* yksi päämäärä:
pysäyttää kansan kuohunta, pakottaa vallankumouksellinen
luokka lopettamaan taistelu tai ainakin heikentämään sitä.

Venäjän vallankumouksellinen sosialidemokratia ymmärsi
hyvin sen todellisen luonteen, mikä oli tällä oktrojoinnilla,
tällä näennäisen perustuslain lahjoittamisella elokuussa
1905. Ja siksi se hetkeäkään viivyttelämättä heitti tunnuk-
sen: alas neuvotteleva Duuma! On boikotoitava Duumaa!
Alas tsaarihallitus! On jatkettava vallankumouksellista
taistelua tämän hallituksen suistamiseksi vallasta! Ei tsaar-
in, vaan väliaikaisen vallankumouksellisen hallituksen on
kutsuttava koolle ensimmäinen todella kansan edustuslaitos
Venäjällä!

Historia todisti vallankumouksellisten sosialidemokraat-
tien kannan oikeaksi sillä, että *Bulyginin Duumaa* ei mil-
loinkaan kutsuttu koolle. Vallankumouksen vihuri pyyhkäisi
sen pois ennen kuin se oli ehditty kutsua koolle; tämä vihuri
pakotti tsaarin antamaan uuden vaalilain, joka lisäsi huo-
mattavasti valitsijain määrää, sekä tunnustamaan Duuman
lakiasäättäväksi.

Vuoden 1905 lokakuu ja joulukuu olivat Venäjän vallan-
kumouksen noususuunnan huippukohta. Kansan vallanku-
mouksellisen voiman kaikki lähteet aukenivat vielä paljon
laajemmin kuin aikaisemmin. Lakkolaisten lukumäärä, joka
tammikuussa 1905, kuten jo sanoin, oli 440 tuhatta, ylitti

lokakuussa 1905 puoli miljoonaa (huomatkaa, yhden ainoan kuukauden aikana!). Mutta tähän lukumäärään, joka käsittää *vain* tehdastyöläiset, on lisättävä vielä muutama sata tuhatta rautatietyöläistä, posti- ja lennätintoimitsijaa j.n.e.

Venäjän rautatieläisten yleislakko pysähdytti rautatieliikenteen ja halvaannutti mitä perinpohjaisimmin hallituksen voiman. Yliopistojen ovet avautuivat, ja luentosalit, joiden yksinomaisena käyttötarkoituksena rauhallisena aikana oli nuorten päiden huumaaminen professorien katederiviisaudella ja heidän muuttamisensa porvariston ja tsarismmin nöyriksi palvelijoiksi, olivat nyt tuhansien ja vielä tuhansien työläisten, käsityöläisten ja toimihenkilöiden kokouspaikkoja, joissa he pohtivat avoimesti ja vapaasti poliittisia kysymyksiä.

Saavutettiin painovapaus. Sensuuri yksinkertaisesti syrjäytettiin. Yksikään kustantaja ei rojhennut esittää viranomaisille pakkokappaletta eivätkä nämä uskaltaneet ryhtyä sitä vastaan mihinkään toimenpiteisiin. Ensi kertaa Venäjän historiassa alkoi Pietarissa ja muissa kaupungeissa ilmestyä vapaasti vallankumouksellisia sanomalehtiä. Yksistään Pietarissa ilmestyi kolme sosialidemokraattista päivälehteä, joiden painosmäärä oli 50—100 tuhatta kappaletta.

Proletariaatti kulki liikkeen johdossa. Se asetti tehtäväkseen 8-tuntisen työpäivän valloittamisen vallankumouksellista tietä. Pietarin proletariaatin silloisena taistelutunnukseksi oli: „*8-tuntinen työpäivä ja aseita!*”. Yhä kasvavalle työläisjoukkoille kävi selväksi, että vallankumouksen kohtalon voi ratkaista ja ratkaisee vain aseellinen taistelu.

Taistelun tulessa syntyi omalaatuinen joukkojärjestö: kuuluisat *työläisten edustajien Neuvostot*, kaikista tehtaista valittujen edustajien kokoukset. Muutamissa Venäjän kaupungeissa nämä *työläisten edustajien Neuvostot* alkoivat yhä enemmän esittää väliaikaisen vallankumouksellisen hallituksen osaa, kapinaelinten ja kapinain johtajien osaa. Tehtiin yrityksiä järjestää sotilaiden ja matruusien edustajien Neuvostoja ja yhdistää ne työläisten edustajien Neuvostojen kanssa.

Eräissä Venäjän kaupungeissa elettiin niinä päivinä erilaisten pienten paikallisten „tasavaltojen” aikakautta; hallituksen valta oli niissä kukistettu ja työläisten edustajien Neuvostot todella toimivat uutena valtiollisena valtana.

Valitettavasti nämä kaudet olivat liian lyhyitä, „voitot” liian heikkoja, liian eristettyjä.

Talonpoikaisliike saavutti syksyllä 1905 vielä suuremmat mittasuhteet. *Yli kolmasosa* koko maan ujesteista oli silloin niin sanottujen „talonpoikaislevottomuuksien” ja todellisten talonpoikaiskapinain vallassa. Talonpojat polttivat noin 2 tuhatta kartanoa ja jakoivat keskenään aatelisrosvojen kansalta ryöstämät elintarpeet.

Valitettavasti tämä työ ei ollut riittävän perinpohjaista! Talonpojat hävittivät silloin valitettavasti vain viidennentoista osan aateliskartanoiden yleisestä määrästä, vain viidennentoista osan siitä, mitä heidän olisi *pitänyt* hävittää pyyhkäistäkseen tyystin Venäjän maankamaralta feodaalisen suurmaanomistuksen häpeän. Talonpojat toimivat valitettavasti liian hajanaisesti, järjestymättömästi, riittämättömän hyökkäävästi, ja se onkin eräs vallankumouksen tappion perussyistä.

Venäjän sorrettujen kansojen keskuudessa puhkesi kansallinen vapausliike. Venäjällä *yli puolet, lähes kolme viidesosaa* (tarkasti sanoen: 57 prosenttia) väestöstä on kansallisen sorron alaista, sillä ei ole edes vapautta käyttää äidinkieltään, sitä väkivalloin venäläistetään. Esim. muhamettilaiset, jotka käsittävät kymmeniä miljoonia Venäjän väestöstä, perustivat silloin hämmästyttävän nopeasti — sehän oli yleensä erilaisten järjestöjen jättiiläismäisen kasvun kautta — muhamettilaisen liiton.

Antaakseni kokoukselle, varsinkin nuorisolle, kuvan siitä, miten kansallinen vapausliike silloisella Venäjällä nousi työväenliikkeen yhteydessä, esitän teille pienen esimerkin.

Joulukuussa 1905 sadoissa kouluissa puolalaiset koululaiset polttivat kaikki venäläiset kirjat, taulut ja tsaarin muotokuvat, pieksivät ja ajoivat pois kouluista venäläiset opettajat ja venäläiset toverinsa huutaen: „Menkää tiehenne, Venäjälle!”. Keskikoulujen puolalaiset oppilaat vaativat muun muassa seuraavaa: „1) kaikkien keskikoulujen alistamista työläisten edustajien Neuvostolle; 2) oppilaiden ja työläisten yhteisten kokousten koollekutsumista kouluhuoneistoissa; 3) lupaa pitää kymnaaseissa punaista puse-roa merkinä kuulumisesta tulevaan proletaariseen tasavaltaan” j.n.e.

Mitä korkeammalle nousivat liikkeen aallot, sitä tarkmokkaammin ja päättäväisemmin taantumus aseistautui

taisteluun vallankumousta vastaan. Vuoden 1905 Venäjän vallankumouksessa toteutui se, mistä K. Kautsky kirjoitti vuonna 1902 kirjassaan „Yhteiskunnallinen vallankumous” (ohimennen mainiten hän oli silloin vielä vallankumouksellinen marxilainen eikä sosialipatrioottien ja opportunistien puolustaja, kuten nykyään). Hän kirjoitti seuraavaa:

...„Tuleva vallankumous... muistuttaa enemmänkin pitkällistä *kansalaissotaa* kuin äkillistä kapinaa hallitusta vastaan”.

Niin tapahtuikin! Niin tapahtuu epäilemättä myös tulevassa Euroopan vallankumouksessa!

Tsarismin viha kohdistui erikoisesti juutalaisiin. Toisaalta juutalaisten keskuudesta oli noussut erittäin suuri prosentti (juutalaisen väestön yleiseen lukumäärään verrattuna) vallankumouksellisen liikkeen johtajia. Ja nytkin, ohimennen mainiten, juutalaisten ansioksi on laskettava, että heidän keskuudestaan on lähtöisin muihin kansoihin verrattuna suhteellisen korkea prosentti internationalistisen virtauksen edustajia. Toisaalta, tsarismi osasi käyttää mainiosti hyväseen kehittymättömimpien väestökerrosten halpamaisimpia ennakkoluuloja juutalaisia vastaan järjestääkseen *pogromeja*, ellei johtaakseen niitä välittömästi itse, noita rauhallisten juutalaisten, heidän vaimojensa ja lastensa kauheita pieksäjäisiä,— 100 kaupungissa surmattiin tuona aikana yli 4.000 ja tehtiin raajarikoksi yli 10.000 henkeä,— pieksäjäisiä, jotka herättivät niin suurta inhoa koko sivistyneessä maailmassa. Tarkoitin tietysti sivistyneen maailman todella demokraattisten ainesten inhoa, ja niitä ovat *yksinomaan* sosialistiset työläiset, proletaarit.

Länsi-Euroopan vapaimpienkin, tasavaltalaistenkin maiden porvaristo osaa varsin hyvin puhua tekopyhiä korulauseita „venäläisistä julmuuksista” ja samaan aikaan solmia mitä häpeämättöimpiä finanssisopimuksia, varsinkin antaa finanssiapua tsarismille ja riistää Venäjää imperiaalistien tapaan tuomalla tänne pääomaa j.n.e.

Huippukohtansa vuoden 1905 vallankumous saavutti Moskovan joulukuun kapinassa. Pieni määrä kapinaan nousseita, nimenomaan järjestyneitä ja aseistautuneita työläisiä — heitä oli korkeintaan *kahdeksan tuhatta* — teki 9 päivän kuluessa vastarintaa tsaarihallitukselle, joka ei voinut luottaa Moskovan varusväkeen, vaan oli päinvastoin pakotettu pitämään sitä suljettujen porttien takana, ja vasta

Semjonovin rykmentin saavuttua Pietarista pystyi kukistamaan kapinan.

Porvaristolla on tapana nimittää Moskovan kapinaa joksikin keinotekoiseksi ja pilkata sitä. Esim. saksalaisessa niin sanotussa „tieteellisessä” kirjallisuudessa herra professori Max Weber nimitti laajassa Venäjän poliittista kehitystä käsittelevässä teoksessaan Moskovan kapinaa „mellakaksi”. „Leninin ryhmä”, kirjoittaa tämä „korkeastioppinut” herra professori, „ja osa eserristä oli jo kauan valmistanut tätä *mieleetöntä* kapinaa”.

Tämän pelkurimaisen porvariston professoriviisauden arvostamiseksi ansionsa mukaan ei tarvitse muuta kuin palauttaa mieleen lakkotilaston kuivat numerot. Tammi-kuussa 1905 oli Venäjällä ainoastaan 123 tuhatta puhtaasti poliittista lakkolaista, lokakuussa 330 tuhatta, *joulukuussa saavutettiin enimmäismäärä*, nimittäin *370 tuhatta* puhtaasti poliittista lakkolaista yhden kuukauden aikana! Kun muistamme vallankumouksen kasvamisen, talonpoikien ja sotilaiden kapinat, niin heti tulemme vakuuttuneiksi siitä, että porvarillisen „tieteen” mielipide joulukuun kapinasta ei ole ainoastaan järjetön, vaan se on pelkurimaisen porvariston edustajien sanakonstailua, porvariston, joka näkee proletariaatissa vaarallisimman luokkaviihollisensa.

Todellisuudessa Venäjän vallankumouksen koko kehitys kiertämättä vei ratkaisevaan aseelliseen taisteluun tsaarihallituksen ja luokkatietoisien proletariaatin etujoukon välillä.

Edellä esitetyissä päätelmissäni olen jo osoittanut, mikä oli se Venäjän vallankumouksen heikkous, joka johti sen väliaikaiseen tappioon.

Joulukuun kapinan tukahduttamisesta alkaa vallankumouksen laskusuunta. Tälläkin kaudella on varsin mielenkiintoisia momentteja; palauttakaapa mieleenne vaikkapa työväenluokan taisteluhenkisimpien ainesten kaksi yritystä pysäyttää vallankumouksen perääntyminen ja valmistautua uuteen hyökkäykseen.

Mutta aikani on jo melkein lopussa enkä halua väärinkäyttää kuulijoitteni kärsivällisyyttä. Ja kaikkein tärkeimmän seikan Venäjän vallankumouksen ymmärtämiseksi: sen luokkaluonteen ja liikkeellepanevat voimat, sen taistelukeinot olen luullakseni jo kuvannut, mikäli yleensä on

mahdollista esittää tyhjentävästi tällainen jättiläismäinen teema lyhyessä esitelmässä.

Vielä vain muutama lyhyt huomautus Venäjän vallankumouksen yleismaailmallisesta merkityksestä.

Maantieteellisesti, taloudellisesti ja historiallisesti Venäjä ei kuulu ainoastaan Eurooppaan, vaan myös Aasiaan. Ja siksi näemme, ettei Venäjän vallankumouksen aikaansaannoksena ollut yksistään se, että se herätti lopullisesti unesta suurimman ja takapajuisimman Euroopan maan ja loi vallankumouksellisen kansan, jota johtaa vallankumouksellinen proletariaatti.

Se sai aikaan muutakin. Venäjän vallankumous herätti liikkeen koko Aasiassa. Vallankumoukset Turkissa, Persiassa ja Kiinassa osoittavat, että vuoden 1905 mahtava kapina on jättänyt syviä jälkiä ja että sen vaikutusta, joka tulee esiin *satojen ja taas satojen* miljoonien ihmisten edistytvässä liikkeessä, ei voida hävittää.

Venäjän vallankumous vaikutti välillisesti myös lännessä oleviin maihin. Ei pidä unohtaa, että kun lokakuun 30 päivänä 1905 Wieniin saapui sähkösanoma tsaarin perustuslakimanifestista, oli tuolla tiedolla ratkaiseva merkitys yleisen äänioikeuden lopulliselle voitolle Itävallassa.

Itävallan sosialidemokratian edustajakokouksen istunnon aikana, kun toveri Ellenbogen — silloin hän ei vielä ollut sosialipatriotti, silloin hän oli vielä toveri — piti selostustaan poliittisesta lakosta, hänen eteensä pöydälle pantiin tämä sähkösanoma. Puheenvuorot keskeytettiin heti. Itävallan sosialidemokratian edustajien istuntosalissa kiiri tunnus: meidän paikkamme on kadulla! Ja lähipäivinä nähtiin mitä suurimpia katumielenosoituksia Wienissä ja barrikadeja Prahassa. Yleisen äänioikeuden voitto Itävallassa oli taattu.

Hyvin usein tapaa länsieurooppalaisia, jotka puhuvat Venäjän vallankumouksesta siten kuin tapahtumat, suhteet ja taistelukeinot tässä takapajuisessa maassa muistuttaisivat hyvin vähän länsieurooppalaisia suhteita ja että sen vuoksi niillä tuskin voi olla mitään käytännöllistä merkitystä.

Ei ole mitään virheellisempää kuin tuollainen mielipide.

Euroopan tulevan vallankumouksen tulevien taistelujen muodot ja vaikuttimet tulevat epäilemättä eroamaan monessa suhteessa Venäjän vallankumouksen muodoista.

Mutta siitä huolimatta Venäjän vallankumous — nimenomaan sen ansiosta, että se on luonteeltaan proletaarinen tämän sanan jo mainitsemissani erikoisessa mielessä,— jää Euroopan tulevan vallankumouksen *alkunäytökseksi*. Tämä tuleva vallankumous voi epäilemättä olla vain proletaarinen vallankumous ja sitä paitsi tämän sanan vielä syvällisemmässä merkityksessä: sisällöltäänkin proletaarinen, sosialistinen. Tämä tuleva vallankumous osoittaa vielä suuremmassa määrässä sen, että vain ankarat taistelut, nimenomaan kansalaissodat, voivat vapauttaa ihmiskunnan pääoman ikeestä, ja sen, että vain luokkatietoiset proletaarit voivat esiintyä ja esiintyvät riistettyjen valtavan enemmistön johtajina.

Meitä ei saa pettää nykyinen haudanhiljaisuus Euroopassa. Eurooppa kantaa kohdussaan vallankumousta. Imperialistisen sodan hirvittävät kauhut, kalliin ajan tuottamat kärsimykset synnyttävät kaikkialla vallankumouksellista mielialaa, ja hallitsevat luokat — porvaristo, ja niiden käskyläiset — hallitukset, joutuvat yhä enemmän umpikujaan, josta ne yleensä eivät voi löytää ulospääsyä ilman mitä suurimpia järistyksiä.

Samoin kuin Venäjällä vuonna 1905 alkoi proletariaatin johdolla kansan kapina tsaarihallitusta vastaan tarkoituksella valloittaa demokraattinen tasavalta, aivan samoin lähimmät vuodet juuri tämän ryöstösodan yhteydessä vievät Euroopassa proletariaatin johtamiin kansan kapinoihin finanssipääomaa vastaan, suurpankkeja vastaan, kapitalisteja vastaan, eivätkä nämä järistyksen voi päättyä muuhun kuin porvariston pakkoluovuttamiseen, sosialismin voittoon.

Me vanhukset emme ehkä elä tuon tulevan vallankumouksen ratkaiseviin taisteluihin saakka. Mutta luullakseni voin ilmaista varmana vakaumuksenani sen, että nuorisolla, joka toimii niin mainiosti sosialistisessa liikkeessä Sveitsissä ja koko maailmassa, tulee olemaan onni ei vain taistella, vaan myös voittaa tulevassa proletaarisessa vallankumouksessa.

*Kirjoitettu saksan kielellä
ennen tammikuun 9 (22) päivää 1917*

*Julkaistu ensi kerran
tammikuun 22 p:nä 1925
„Pravda“ lehdessä 18. numerossa
Allekirjoitus: N. L e n i n*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksan kielestä*

KAKSITOISTA LYHYTTÄ TEESIÄ

H. GREULICHIN ISÄNMAANPUOLUSTUS-KANNASTA⁹³

1. H. Greulich sanoo ensimmäisen artikkelinsa alussa, että nykyään on „socialisteja” (luultavasti hän puhuu *valesocialisteista*), jotka „luottavat junkkeri- ja porvarihallitukseen”.

Tuo nykyajan „socialismin” *erästä* suuntausta, nimenomaan sosialipatriotismia, vastaan esitetty syytös on tietenkin oikea. Mutta mitä osoittavat тов. H. Greulichin kaikki neljä artikkelia, elleivät sitä, että hänkin „luottaa” yhtä *sokeasti* Sveitsin „porvarilliseen hallitukseen”? Hän unohtaa jopa senkin, että Sveitsin „porvarillinen hallitus” Sveitsin pankkipääoman lukuisten yhteyksien vuoksi ei ole pelkästään „porvarillinen hallitus”, vaan se on myös *imperialistinen* porvarillinen hallitus.

2. H. Greulich tunnustaa ensimmäisessä artikkelissaan, että koko kansainvälisessä sosialidemokraattisessa liikkeessä on *kaksi* perusvirtausta. Toisen niistä (tietenkin *sosiaalipatrioottisen*) hän määrittelee aivan oikein, leimaten sen kannattajat porvarillisten hallitusten „asiamiehiksi”.

Mutta Greulich unohtaa, ihme kyllä, ensinnäkin sen, että myös Sveitsin sosialipatriootit ovat Sveitsin porvarillisen hallituksen asiamiehiä; toiseksi sen, että samoin kuin Sveitsiä yleensä ei voida kiskaista irti maailmanmarkkinain yhdyssiteiden verkosta, niin ei korkealle kehittyntä ja erittäin rikasta nykypäivienkään porvarillista Sveitsiä voida kiskaista irti maailman imperialististen suhteiden verkosta; kolmanneksi sen, että olisi hyvä tarkastella niitä argumentteja, joita nimenomaan koko kansainvälisessä sosialidemo-

kratiassa esitetään isänmaan puolustuksen puolesta ja sitä vastaan, ja tarkastella niitä varsinkin juuri noiden imperiaalististen, finanssikapitalististen yleismaailmallisten keskinäissuhteiden yhteydessä; neljänneksi sen, että on mahdotonta sovittaa keskenään noita kahta koko kansainvälisessä sosialidemokratiassa olevaa perusvirtausta ja että Sveitsin puolueen pitää sen vuoksi *tehdä valinta*, kumman suuntauksen kanssa se haluaa kulkea.

3. H. Greulich sanoo toisessa artikkelissa: „Sveitsi ei voi käydä hyökkäyssotaa”.

Greulich unohtaa, ihme kyllä, sen eittämättömän ja ilmeisen tosiasian, että *kummassakin* mahdollisessa tapauksessa,— nimittäin sekä silloin, kun Sveitsi on liitossa Saksan kanssa Englantia vastaan, että silloin, kun se on liitossa Englannin kanssa Saksaa vastaan,— *kummassakin* tapauksessa Sveitsi osallistuu imperialistiseen sotaan, ryöstösotaan, hyökkäyssotaan.

Porvarillinen Sveitsi ei voi missään tapauksessa muuttaa nykyisen sodan luonnetta eikä ylipäänsäkään käydä imperialisminvastaista sotaa.

Onko se anteeksi annettavaa, että Greulich hylkää „tosi-asiaihin piirin” (ks. hänen neljättä artikkeliaan) ja sen sijaan, että puhuisi *tästä* sodasta, hän puhuu jostain mielikuvitelusta sodasta?

4. H. Greulich sanoo toisessa artikkelissaan:

„Neutraliteetti ja isänmaan puolustaminen ovat Sveitsin kannalta samaa. Ken kieltää isänmaan puolustamisen, hän uhkaa neutraliteettia. Se on tehtävä itselleen selväksi”.

Kaksi vaatimatonta kysymystä tov. Greulichille:

Ensinnäkin, eikö pitäisi tehdä itselleen selväksi, että neutraliteetin julistamiseen luottaminen, luottaminen siihen, että neutraliteetti säilytetään nykyisessä sodassa, ei ole vain sokeaa *omaan* „porvarilliseen hallitukseen” ja *muihin* „porvarillisiin hallituksiin” luottamista, vaan se on suorastaan naurettavaakin?

Toiseksi, eikö pitäisi tehdä itselleen selväksi, että todellisuudessa asia on näin:

Se, joka tässä sodassa tunnustaa isänmaan puolustamisen, muuttuu „*oman*” kansallisen porvaristonsa auttajaksi, porvariston, joka Sveitsissäkin on läpeensä imperialistista, koska se finanssisuhteessa on sidottu suurvaltoihin ja vedetty mukaan imperialistiseen maailmanpolitiikkaan.

Se, joka tässä sodassa hylkää isänmaan puolustamisen, horjuttaa proletariaatin uskoa porvaristoon ja *auttaa* kansainvälistä proletariaattia taistelemaan porvariston herruutta *vastaan*.

5. H. Greulich sanoo toisen artikkelin lopussa:

„Hävittämällä Sveitsin miliisin me emme vielä hävitä suurvaltojen välistä sotaa”.

Miksi tov. Greulich unohtaa, että sosialidemokraattien mielestä *kaikenlaisen* sotaväen (ja siis myös miliisin) hävittäminen ei tapahdu muuten kuin voitokkaan yhteiskunnallisen vallankumouksen *jälkeen?* että juuri nyt on välttämätöntä taistella liitossa *kaikkien* suurvaltojen internationalistis-vallankumouksellisten vähemmistöjen kanssa yhteiskunnallisen vallankumouksen puolesta?

Kenen Greulich odottaa hävittävän „suurvaltojen väliset sodat”? Ei suinkaan pienen, neljä miljoonaa asukasta käsittävän porvarillisen valtion miliisin?

Me sosialidemokraatit odotamme *kaikkien* suur- ja *pikku-*valtioiden proletariaatin vallankumouksellisten esiintymisten hävittävän „suurvaltojen väliset sodat”.

6. Kolmannessa artikkelissa Greulich vakuuttaa, että Sveitsin työläisten tulee „puolustaa” „demokratiaa”!!

Eikö tov. Greulich todellakaan tiedä, että tässä sodassa *ei yksikään* Euroopan valtio puolusta demokratiaa eikä voi sitä puolustaa? Päinvastoin, tähän imperialistiseen sotaan osallistuminen merkitsee *kaikille* valtioille, niin suurille kuin pienillekin, demokratian *tukahduttamista*, taantumuksen voittoa demokratiasta. Eikö Greulich todellakaan tunne niitä tuhansia esimerkkejä, joita tästä on olemassa Englannissa, Saksassa, Ranskassa y.m.? Vai „luottaako” tov. Greulich todellakin niin suuresti Sveitsin, t.s. omaan „porvarilliseen hallitukseen”, että pitää kaikkia Sveitsin pankinjohtajia ja miljonäärejä todellisina Wilhelm Tellinä?

Vain vallankumoustaistelu *kaikkia* porvarillisia hallituksia vastaan ja vain se eikä imperialistiseen sotaan osallistuminen, osallistuminen niihin mobilisaatioihin, joiden tarkoitusperänä on muka neutraliteetin puolustaminen, voi johdattaa sosialismiin, ja ilman sosialismia ei ole mitään *takeita* demokratialle!

7. Tov. Greulich kirjoittaa kolmannessa artikkelissa:

„Niinköhän Sveitsi odottaa proletariaatilta, että se „tulee tappelamaan itseään vastaan imperialistisissa taisteluissa“?”

Tuo kysymys todistaa, että tov. Greulich seisoo molemmin jaloin kansallisella maaperällä, mutta valitettavasti nykyisessä sodassa Sveitsillä *ei ole* sellaista maaperää.

Sitä ei „odota” proletariaatilta Sveitsi, vaan kapitalismi, joka kaikissa sivistysmaissa, Sveitsissä niin kuin muissakin maissa, on muuttunut *imperialistiseksi* kapitalismiksi. Porvariston herruus „odottaa” nyt *kaikkien* maiden proletariaatilta, että se „tulee tappelamaan itseään vastaan imperialistisissa taisteluissa”,— juuri sen Greulich unohtaa. Nyt ei ole olemassa mitään muuta keinoa, jonka avulla voimme pelastua tuollaiseen asemaan joutumiselta, kuin kansainvälinen vallankumouksellinen luokkataistelu porvaristoa vastaan!

Miksi Greulich unohtaa, että jo Internationalen Baselin manifestissa vuonna 1912 tunnustettiin suoraan ensinnäkin se, että *imperialistinen* kapitalismi määrää tulevan sodan perusluonteen; toiseksi sen, että siinä puhutaan *proletaarisesta vallankumouksesta nimenomaan* juuri tuon sodan yhteydessä?

8. Greulich kirjoittaa kolmannessa artikkelissa:

Joukkoluontoinen vallankumoustaistelu „demokraattisten oikeuksien hyväksikäytön asemesta” on „varsin epämääräinen käsite”.

Tämä todistaa, että Greulich tunnustaa yksinomaan porvarillis-reformistisen tien ja hylkää *vallankumouksen* tai ignoroi sitä. Tuo sopii grütililäiselle, mutta ei missään tapauksessa sosialidemokraatille.

Vallankumoukset *ilman* „joukkoluontoista vallankumoustaistelua” ovat mahdottomia. Sellaisia vallankumouksia ei ole ollut koskaan. Vallankumoukset ovat väistämättömiä Euroopassakin nyt alkaneella imperialismin kaudella.

9. Neljännessä artikkelissa tov. Greulich sanoo suoraan sen „olevan itsestään selvää”, että hän luopuu valtuuksistaan Kansallisneuvostossa, jos puolue hylkää *periaatteellisesti* isänmaan puolustuksen. Tähän hän lisää, että tuo hylkääminen merkitsee „yhtenäisyytemme rikkomista”.

Sellainen lausunto on selvä uhkavaatimus, jota mitkään tulkinnat eivät tee olemattomaksi, se on uhkavaatimus, jonka Kansallisneuvoston sosialipatrioottiset jäsenet

esittävät puolueelle. *Joko* puolueen on tunnustettava sosialipatrioottiset katsomukset *tahi* „me” (Greulich, Müller y.m.) luovumme valtuuksistamme.

Mutta, totta puhuen, mistä „yhtenäisyydestä” voidaan puhua? Ei tietenkään mistään muusta kuin vain sosialipatrioottisten johtajien ja *heillä* olevien Kansallisneuvoston jäsenvaltakirjojen „yhtenäisyydestä”?!

Periaatteellinen proletaarinen yhtenäisyys merkitsee valan jotain muuta: sosialipatrioottien, t.s. „isänmaan puolustajien”, on oltava „yhtenäisiä” sosialipatrioottisen, läpeensä porvarillisen Grütli-liiton kanssa. Niiden, jotka hylkäävät isänmaan puolustuksen, sosialidemokraattien, on oltava „yhtenäisiä” sosialistisen proletariaatin kanssa. Tämä on aivan selvää.

Uskomme varmasti, että tov. Greulich ei halua saattaa itseään häpeään eikä ryhdy todistelemaan (Englannin, Saksan, Ruotsin y.m. kokemuksesta huolimatta) sitä vastaan, että sosialipatrioottien, porvarillisten hallitusten „agenttien” ja sosialistisen proletariaatin „yhtenäisyys” ei voi johtaa mihinkään muuhun kuin ilmeiseen hajaannukseen, demoralisointiin, ulkokultaisuuteen ja valheeseen.

10. Greulichin mielestä sellainen, että Kansallisneuvoston jäsenet „vannovat” puolustavansa maan riippumattomuutta, „ei sovi yhteen” maanpuolustuksen kieltämisen kanssa.

Hyvä on! Mutta „sopiiko” mikään vallankumouksellinen toiminta „yhteen” sellaisten „valojen” kanssa, että suojellaan kapitalististen valtioiden lakeja?? Grüttiläiset, t.s. porvariston lakeijat, tunnustavat periaatteessa vain lailliset keinot. Tähän mennessä ei vielä ole ollut ainoatakaan sosialidemokraattia, joka olisi kieltänyt vallankumoukset tai tunnustanut yksinomaan sellaiset vallankumoukset, jotka „sopivat yhteen” sellaisten „valojen” kanssa, että suojellaan porvarillisia lakeja.

11. Greulich kieltää sen, että Sveitsi on „porvarillinen luokkavaltio” „tämän sanan ehdottomassa merkityksessä”. Hän määrittelee sosialismin (neljännen artikkelin lopussa) siten, että häneltä jäävät kokonaan syrjään sekä yhteiskunnallinen vallankumous että kaikkinaiset vallankumoukselliset esiintymiset. Yhteiskunnallinen vallankumous on „utopiaa”, sellainen on lyhyesti Greulichin kaikkien pitkien puheiden eli artikkelien sisältö.

Hyvä on! Mutta tuohan on kaikkein räikeintä grütliläisyyttä eikä sosialismia. Tuo on porvarillista reformismia eikä sosialismia.

Miksi tov. Greulich ei ehdota suoraan, että vuoden 1912 Baselin manifestista on pyyhittävä pois sanat „proletaarista vallankumouksesta”? tai vuoden 1915 Aaraan päätöksestä sanat „vallankumouksellisista joukkoesiintymisistä”? tai että kaikki Zimmerwaldin ja Kienthalin päätöslauselmat on poltettava?

12. Tov. Greulich seisoo molemmin jaloin kansallisella maaperällä,— porvarillis-reformistisella, grütliläisellä maaperällä.

Hän jättää itsepintaisesti ottamatta huomioon nykyisen sodan imperialistisen luonteen samoin kuin Sveitsin nykyisen porvariston imperialistiset yhteydetkin. Hän jättää ottamatta huomioon maailman sosialistien jakautumisen sosialipatriotteihin ja vallankumouksellisiin internationaaleihin.

Hän unohtaa, että tosiasiaassa Sveitsin proletariaatin edessä on *vain* kaksi tietä:

Ensimmäinen tie. Autetaan omaa kansallista porvaristoa aseistautumaan, kannatetaan muka neutraliteetin suojelemisen tarkoituksessa toimitettavia mobilisaatioita ja ollaan joka päivä vaarassa tulla vedetyksi mukaan imperialistiseen sotaan. Jos tällaisessa sodassa „voitetaan”, niin saadaan nähdä nälkää, rekisteröidä 100.000 kaatunutta, panna Sveitsin porvariston taskuihin uusia miljardeja sodasta saatuja voittoja, turvata sille uusia voittoantuottavia pääomasijoituksia ulkomailla ja joutua uuteen finanssiriippuvaisuuteen omista imperialistisista „liittolaisista” — suurvalloista.

Toinen tie. Lujassa liitossa kaikkien suurvaltojen internationalististen vallankumouksellisten vähemmistöjen kanssa käydään päättävää taistelua kaikkia „porvarillisia hallituksia” ja ennen kaikkea — *omaa* „porvarillista hallitusta” vastaan, ei osoiteta mitään „luottamusta” sen enempää omalle porvarilliselle hallitukselle yleensä kuin sen puheilekaan neutraliteetin suojelemisesta ja kehoitetaan kohteliaasti sosialipatriotteja siirtymään Grütti-liittoon.

Jos saadaan voitto, vapaudutaan ainiaaksi kalliista ajasta, nälänhädästä ja sodista ja yhdessä ranskalaisten, saksalaisten y.m. työläisten kanssa saadaan aikaan sosialistinen vallankumous.

Kumpikin tie on vaikea, kumpikin vaatii uhreja.

Sveitsin proletariaatin on tehtävä valintansa, haluaako se antaa nuo uhrit Sveitsin imperialistiselle porvaristolle ja jommallekummalle suurvaltojen liittoumalle vaiko ihmiskunnan kapitalismista, nälänhädästä ja sodista vapauttamisen asialle.

Proletariaatin on tehtävä valintansa.

*Kirjoitettu saksan kielellä
tammikuun 13 ja 17 (26 ja 30) p:n
välisenä aikana 1917*

*Julkaistu tammikuun 31
ja helmikuun 1 p:nä 1917
„Volksrecht“ lehdessä
26. ja 27. numerossa
Allekirjoitus: — e —*

*Venäjän kielellä julkaistu
ensimmäisen kerran v. 1931
XVII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksan kielestä*

PUOLUEETTOMUUDEN SUOJELUA

Sen seikan tunnustaminen, että nykyinen sota on imperiaalistista, t.s. kahden suuren saalistajan välistä sotaa maailmanherruudesta ja maailman ryöstämisestä, ei vielä todista, että on välttämätöntä hylätä sveitsiläisten isänmaan puolustaminen. Me sveitsiläiset suojelemme nimenomaan puolueettomuuttamme, olemme panneet rajoillemme sota-väkeä nimenomaan sitä varten, että voisimme välttää tähän ryöstösotaan osallistumista!

Näin puhuvat sosialistiseen puolueeseen kuuluvat ja sen ulkopuolella olevat sosialipatriootit, grütliläiset.

Tuo todisteperuste pohjautuu seuraaviin, hiljaisesti hyväksytyihin tai naamioidusti esitettyihin lähtökohtiin.

Kerrataan epäkriittisesti sitä, mitä porvaristo puhuu ja mitä sen on puhuttava säilyttääkseen luokkaherruutensa.

Luotetaan täydellisesti porvaristoon eikä luoteta lainkaan proletariaattiin.

Ei oteta huomioon todellista, ei keksittyä, kansainvälistä tilannetta, joka on muodostunut kaikkien Euroopan maiden välisten imperialististen suhteiden ja Sveitsin kapitalistiluokan imperialististen „yhdyssiteiden” pohjalla.

Eivätkö Romanian ja Bulgarian porvaristo ole monien kuukausien aikana vakuuttaneet mitä juhlallisimmin, että niiden sotavarustelut ovat muka „vain” puolueettomuuden suojelun sanelemia?

Onko olemassa vakavia, tieteellisiä perusteita, joiden pohjalla tässä kysymyksessä voitaisiin tehdä *periaatteellinen* ero mainittujen maiden porvariston ja Sveitsin porvariston välillä?

Ei tietenkään ole! Kun viitataan siihen, että Romanian ja Bulgarian porvaristolla on tiettyä valloitus- ja annektointikiikkoa, mutta että Sveitsin porvariston suhteen sitä ei voida todeta, niin eihän tätä voida pitää *periaatteellisena* eroavuutena. Imperialistiset edut, kuten kaikki tietävät, eivät tule ilmi yksinomaan aluevaltauksissa, vaan myös *finanssi*-valtauksissa. Ei pidä unohtaa, että Sveitsin porvaristo vie maasta ulos pääomaa ainakin 3 miljardia frangia, t.s. harjoittaa takapajuisten kansojen imperialistista riistoa. Sellainen on tosiasia. Tosiasia on sekin, että Sveitsin pankkipääoma on mitä kiinteimmässä yhteydessä suurvaltojen pankkipääomaan ja punoutunut yhteen sen kanssa, että Sveitsissä oleva „Fremdenindustrie” * j.n.e. on merkinä siitä, että suurvaltojen ja Sveitsin kesken tapahtuu vakainainen imperialististen rikkauksien *jako*. Sitä paitsi Sveitsi on paljon korkeammalla kapitalismin kehitystasella kuin Romania ja Bulgaria; kerta kaikkiaan ei voi olla puhettaakaan mistään Sveitsin „kansallisesta” kansanliikkeestä: se historiallisen kehityksen kausi on päättynyt Sveitsissä jomonia vuosisatoja sitten, mitä ei voida sanoa kummastakaan edellä mainitusta Balkanin valtiosta.

Siis porvarin sopii pyrkiä herättämään kansan, riistettyjen keskuudessa luottamusta porvaristoon ja peittelemään sopivilla korulauseilla „oman” porvaristonsa *todellista* imperialistista politiikkaa.

Sosialistin taas tulee tehdä vallan muuta. Nimenomaan: hänen on paljastettava säälimättömästi, niin ettei siinä ole sijaa millekään harhakuvitelmille, „oman” porvaristonsa todellinen politiikka. Sveitsin porvariston todellisen politiikan sellainen jatkaminen kuin oman kansansa *myyminen* jommallekummalle suurvaltojen imperialistiselle liittoumalle olisi paljon uskottavampaa ja „luonnollisempaa” (t.s. vastaisi enemmän tuon porvariston olemusta) kuin demokratian puolustaminen tuon sanan varsinaisessa mielessä, mikä olisi ristiriidassa liikevoiton etujen kanssa.

„Kullekin omansa”: pettäkööt grütiläiset porvariston palvelijoina ja asiamiehinä kansaa fraaseilla „puolueettomuuden suojelemisesta”.

* — „Ulkomaalaisia palveleva teollisuus”. *Toim.*

Porvaristoa vastaan taistelevien sosialistien tulee sen sijaan avata kansan silmät näkemään se varsin reaalinen, Sveitsin porvariston politiikan koko historian todeksi osoittama vaara, että „oma” porvaristo voi *myydä* tämän kansan!

*Kirjoitettu saksan kielellä
tammikuussa 1917*

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksan kielestä*

KÄÄNNE MAAILMANPOLITIIKASSA

Pasifisteilla on jokin juhlan tapainen. Puolueettomien maiden säädyllyiset porvarit riemuitsevat: „olemme hyötynneet riittävästi sodasta saaduista liikevoitoista ja kalliista ajasta; eiköhän riitä? emme taida kuitenkaan saada enää liikevoittoa, ja kansan kärsivällisyyskin voi loppua”...

Mikäpä heidän on riemuitessa, kun „itse” Wilson „toistaa toisin sanoin” Italian sosialistisen puolueen pasifistista julkilausumaa, puolueen, joka vasta hiljan hyväksyi Kienthalissa virallisen ja juhlallisen päätöslauselman sosialipasifismin täydellisestä virheellisyydestä?

Mikäs ihme se on, jos Turati riemuitsee „Avantissa!”* sen johdosta, kun Wilson toistaa toisin sanoin *heidän* italialaisia „myös-sosialistisia” pasifistisia fraasejaan? Mikäs ihme se on, jos ranskalaiset sosialipasifistit ja kautskylaiset „yhtyvät” „Le Populaire”⁹⁴ lehdessään sovinnollisesti Turatiin ja Kautskyyn, joka julkaisi Saksan sosialidemokraattisessa lehdistössä viisi erittäin typerää pasifistista artikkelia, joissa tietenkin niin ikään „toistetaan toisin sanoin” tapahtumien päiväjärjestykseen asettamia lörpötyksiä laatuista demokraattisesta rauhasta.

Nuo nykyiset lörpötykset todellakin eroavat entisistä nimenomaan siinä, että niillä on tietty *objektiivinen* pohja. Sellaista pohjaa on luonut se, että *imperialistisesta sodasta*, joka on onnellistanut kansat mitä suurimmilla onnettomuuksilla ja sillä mitä suurimmalla sosialismin kavaltamisella, johon herrat Plehanovit, Albert Thomas’t, Legienit, Scheidemannit y.m. ovat syyllistyneet, on maailmanpolitiikassa tapahtumassa käänne *imperialistiseen rauhaan*, jonka tulee onnellistaa kansat sillä, että niitä pete-

* — „Eteenpäin!”. *Toim.*

tään mitä pahimmin kauniiden fraasien, puolinaisten reformien, puolinaisten myönnytysten y.m.s. avulla.

Tuo käännekausi on alkanut.

Nykyhetkellä ei voida tietää — itse imperialistisen politiikan johtomiehekään, finanssikuninkaat eivätkä kruunatut rosvotkaan voi määritellä sitä tarkoin,— milloin nimenomaan koittaa tuo imperialistinen rauha, mitä muutoksia siihen mennessä tapahtuu sodassa, minkälaisia ovat tuon rauhan yksityiskohdat. Mutta ei se olekaan tärkeää. Tärkeää on se, että *tosiasiassa* on tapahtumassa käänne rauhaan, tärkeää on tuon rauhan *perussisältö*, ja aikaisempi tapahtumain kehitys on tehnyt nämä kaksi seikkaa jo kyllin selväksi.

29 sotakuukauden aikana kummankin imperialistisen liittouman voimavarat ovat tulleet kyllin selvästi ilmi, kaikki tai melkein kaikki mahdolliset liittolaiset lähimpien, vähänkin suurempien „naapurien” joukosta on vedetty mukaan lahtaukseen, armeijain ja laivastojen voimat on kokeiltu ja mitailltu moneen kertaan. Finanssipääoma on hyötynyt miljardeja: sotavelkojen paljous osoittaa, kuinka suuri on pakkovero, jota proletariaatin ja varattomien joukkojen „täytyy” nyt vuosikymmeniä maksaa kansainväliselle porvaristolle siitä hyvästä, että tämä on kaikkein armollisimmin antanut niiden tappaa miljoonia palkkaorjuudessa olevia kanssaveljiään imperialistisen saaliin jakamisesta käydyssä sodassa.

Nykyisen sodan avulla ei nähtävästi enää voida nylkeä useampaa nahkaa palkkatyöjuhdista — tämä on eräs niistä syvällisimmistä taloudellisista syistä, jotka ovat johtaneet maailmanpolitiikassa nykyään havaittavissa olevaan käännteeseen. Tuota ei voida tehdä sen takia, kun voimavarat yleensä hupenevat. Amerikkalaiset miljardöörit ja heidän nuoremmat veljensä Hollannissa, Sveitsissä, Tanskassa ja muissa puolueettomissa maissa alkavat huomata, että kultalähde ehtyy,— ja se on puolueettoman pasifismin kasvun lähteenä eivätkä jalot humaniset tunteet, kuten naiivit, surkeat, naurettavat Turati, Kautsky ja kumpp. luulevat.

Ja sen lisäksi kasvaa joukkojen tyytymättömyys ja suuttumus. Esitimme edellisessä numerossa Gutshkovin ja Helfferichin lausunnot⁹⁵, jotka osoittavat, että kumpikin heistä *pelkää* vallankumousta. Eikö ole jo aika lopettaa ensimmäinen imperialistinen lahtaus?

Niiden objektiivisten olosuhteiden lisäksi, jotka pakottavat lopettamaan sodan, vaikutuksensa on näin ollen myös sodan tuottamia voittoja ylettömästi kahmineen porvariston luokkavaistolla ja -laskelmoinnilla.

Tämän taloudellisen käänteän pohjalla tapahtuva poliittinen käänne käy kahta peruslinjaa: voittanut Saksa *vieroitaa erilleen* päävihollisestaan Englannista sen liittolaisia toisaalta sillä, että raskaimmat iskut on annettu (ja niitä voidaan antaa vielä) nimenomaan noille liittolaisille eikä suinkaan Englannille, ja toisaalta sillä, että Saksan imperialismi, joka on ryöväntynyt erittäin paljon, voi tehdä Englannin liittolaisille puolinaisia myönnytyksiä.

Ehkä Saksa ja Venäjä *ovat* sittenkin *solmineet* erillisrauhan. On muutettu vain näiden kahden rosvon välisen poliittisen sopimuksen *muotoa*. Tsaari on saattanut sanoa Vilhelmille: „jos allekirjoitan julkisesti erillisrauhan, niin huomenna sinä, keisarillinen sopimuskumppanini, joudut nähtävästi tekemisiin Miljukovin ja Gutshkovin, ellet Miljukovin ja Kerenskin hallituksen kanssa. Sillä vallankumous kasvaa, enkä minä mene takuuseen armeijasta, jonka kenraalien kanssa Gutshkov on kirjeenvaihdossa ja jonka upseeriston suurimman osan muodostavat nykyään eiliset kynnäsistit. Kannattaako meidän antautua sellaiseen riskiin, että minä voin menettää kruununi ja sinä hyvän sopimuskumppanin?”

„Ei tietenkään kannata”, on Vilhelmin pitänyt vastata, jos hänelle on puhuttu suoraan tai vihjaten tuollaista. „Ja mitä me teemme julkisella erillisrauhalla tahi yleensä paperille kirjoitetulla rauhalla? Eikö samaa voida aikaansaada toisella, ovelammalla tavalla? Käännyn avoimesti koko ihmiskunnan puoleen ehdotuksin, että se onnellistetaan rauhan hyvyyksillä. Vihjaan salaa ranskalaisille, että olen valmis luovuttamaan takaisin koko tai melkein koko Ranskan ja Belgian siitä hyvästä, jos he luovuttavat „aivan rehellisesti” Afrikassa olevat siirtomaansa,— ja italialaisille, että he voivat luottaa saavansa „palasen” Itävallan hallussa olevista Italian alueista ynnä palasia Balkanin maista. Pystyn tekemään sen, että ehdotukseni ja suunnitelmani tulevat kansojen tietoon: kykenevätkö englantilaiset silloin enää pidättämään länsieurooppalaisia liittolaisiaan? Ja me, sinä ja minä, jaamme keskenämme Romanian, Galitsian, Armenian; mitä Konstantinopoliin tulee, niin sitä

sinä, keisarillinen veljeni, et kuitenkaan näe milloinkaan enempää kuin omia korviasikaan! Puolaa sinä, keisarillinen veljeni, et kuitenkaan näe enempää kuin omia korviasikaan!”

Onko tuollainen keskustelu ollut, sitä on mahdoton tietää. Eikä se ole oleellistakaan. Oleellista on se, että asiat ovat alkaneet kehittyä *juuri* niin. Kun tsaari ei hyväksynyt saksalaisten diplomaattien argumentteja, niin niiden „*argumenttien*”, joita Mackensenin armeija esitti Romaniassa, piti vaikuttaa paljon tuntuvammin.

Siitä, että Romania aiotaan jakaa Venäjän ja „neliliiton” maiden (t.s. Saksan, Itävallan ja Bulgarian liittolaisten) kesken, puhutaan jo *avoimesti* Saksan imperialistisessa lehdistössä! Ja lörpöttelevä Hervé lörpöttelee jo salat julki: emme pysty pakottamaan kansaa sotimaan, jos se saa tietää, että voimme saada *heti paikalla* takaisin Belgian ja Ranskan. Ja puolueetonta porvaristoa edustavat pasifistihölmöläiset on pantu jo „asialle”: Vilhelm on avannut heidän suunsa! Ja sosialistien keskuudessa olevat pasifistiset... älypatit, Turati Italiassa, Kautsky Saksassa y.m. y.m., tekevät kaikkensa, panevat liikkeelle koko humanisuutensa, ihmisrakkautensa, taivaalliset avunsa (ja suuren älynsä) *kaunistellakseen* tulevaa imperialistista rauhaa!

Miten hyvin kaikki on järjestetty tässä parhaassa kaikista mahdollisista maailmoista! Me finanssikuninkaat ja kruunatut rosvot ajauduimme karille imperialistisen ryöstöpolitiikan harjoittamisessa, piti ryhtyä sotimaan — ja miten on käynyt? me olemme hyötäneet sodasta yhtä paljon kuin rauhasta, vieläpä huomattavasti enemmänkin! Ja matelevaa palvelusväkeä, jonka tehtävänä on julistaa sotamme „vapautus”-sodaksi, kaikkia noita Plehanoveja, Albert Thomas’ia, Legieneja, Scheidemanneja ja kumpp. meillä on kuinka paljon tahansa! Entä kun koittaa aika solmia imperialistinen rauha? — entä sitten? Sotavelat, nehän ovat sitoumuksia, jotka takaavat meille pyhän oikeutemme periä kansoilta satakertaisen pakkoveron? Ja sellaisia yksinkertaisia ihmisiä, joiden tulee *kaunistella* tuota imperialistista rauhaa ja pettää kansoja imelillä puheilla, meillä on kuinka paljon tahansa, vaikkapa esim. Turati, Kautsky ja muut yleismaailmallisen sosialistisen liikkeen „johtomiehet”!

Turatin ja Kautskyn esiintymiset ovatkin tragikoomillisia juuri siksi, että he *civät käsittä, mikä on se todellinen*, objektiivinen, poliittinen osa, jota he esittävät, että he esiintyvät pappeina, jotka *lohduttelevat* kansoja sen sijaan, että nostattaisivat niitä vallankumoukseen, *porvariston asianajajina*, jotka juhlallisilla korulauseilla kaikenmoisista hyvistä asioista yleensä ja varsinkin demokraattisesta rauhasta hämäävät, peittelevät, kaunistelevalle, pukevat parempaan asuun kansoja myyvän ja maita paloittelevan imperialistisen rauhan inhottavaa alastomuutta.

Sosialishoviniistien (Plehanovien ja Scheidemannien) ja sosialipasifistien (Turatin ja Kautskyn) *periaatteellinen yhtenäisyys* ilmeneekin juuri siinä, että niin toiset kuin toisetkin ovat *objektiivisesti* imperialismiin *palveluksessa*: toiset „palvelevat” sitä kaunistelemalla imperialistista sotaa soveltaen siihen käsitettä „isänmaan puolustaminen”, toiset palvelevat *samaa* imperialismia peitellen kehkeytyvää ja valmisteilla olevaa imperialistista rauhaa fraaseilla demokraattisesta rauhasta.

Imperialistinen porvaristo tarvitsee kumpaakin laatua eli vivahdetta olevia palvelijoita: Plehanoveja, jotka „alas valloittajat” -huudoilla auttavat lahtauksen jatkamista, Kautskyja, jotka imelällä rauhan ylistämisellä lohduttavat ja rauhoittavat liiaksi suuttuneita joukkoja.

Sen takia kaikkien maiden sosialishoviniistien ja sosialipasifistien yleinen yhteenliittyminen — se yleinen „socialisminvastainen salaliitto”, josta on mainittu eräässä Bernin Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan vetoamuksessa ⁹⁶, se „yleinen amnestia”, josta me olemme monta kertaa puhuneet, — ei myöskään tule olemaan sattuma, vaan se ainoastaan ilmaisee sitä periaatteellista yhtenäisyyttä, joka vallitsee *näiden* maailman myös-„socialismin” *kahden* suunnan välillä. Ei ole sattuma, että Plehanov huutaa vimmoissaan Scheidemannien „petoksesta” ja samanaikaisesti vihjailee, että täytyy saada aikaan rauha ja yhtenäisyys noiden herrojen kanssa, kunhan aika koittaa.

Mutta — saattaa lukija väittää vastaan — voidaanko unohtaa, että imperialistinen rauha „on kuitenkin parempi” kuin imperialistinen sota? että demokraattisen rauhan ohjelma voidaan toteuttaa, ellei kokonaan, niin „mahdollisuuksien mukaan” „osittain”? että riippumaton Puola on

parempi kuin Venäjän Puola? että Itävallalle kuuluvien Italian maiden liittäminen Italiaan on askel eteenpäin?

Turatin ja Kautskyn puolustajat naamioivatkin itseään juuri tuollaisilla johtopäätöksillä eivätkä huomaa, että siten he muuttuvat vallankumouksellisista marxilaisista porvarillisiksi tusinareformisteiksi.

Voidaanko selväjärkinä pysyen kieltää, että Bismarckin Saksa ja sen yhteiskunnalliset lait ovat „parempia” kuin Saksa ennen vuotta 1848? Että Stolypinin reformit ovat „parempia” kuin Venäjä ennen vuotta 1905? Äänestivätkö saksalaiset sosialidemokraatit (he olivat silloin sosialidemokraatteja) tämän perusteella Bismarckin reformien puolesta? Entä kaunistelivatko tai edes kannattivatko venäläiset sosialidemokraatit Stolypinin reformeja, lukuunottamatta tietenkin herroja Potresovia, Maslovia ja kumpp., joille nyt kääntää halveksuvasti selkänsä *heidän oman puolueensa* jäsenkin — Martov?

Historia ei pysy paikallaan vastavallankumouksenkaan aikana. Historia kulki eteenpäin myös vuosien 1914—1916 imperialistisen lahtauksen aikana, mikä oli edelläkävneiden vuosikymmenten imperialistisen politiikan *jatkoo*. Maailman kapitalismi, joka viime vuosisadan 60—70-luvulla oli vapaan kilpailun johtavana ja edistyksellisenä voimana ja joka XX vuosisadan alussa kasvoi *monopolistiseksi* kapitalismiksi, t.s. imperialismiksi, otti sodan aikana melko pitkän askeleen *eteenpäin* ei ainoastaan finanssipääoman vieläkin suurempaa keskittymistä kohti, vaan myös *valtiokapitalismiksi* muuttumisen tietä. Kansallisuuksien yhteenkuuluvaisuuden voiman ja kansallisten sympatioiden merkityksen ilmaisi tässä sodassa esim. irlantilaisten menettely toisessa imperialistisessa liittoumassa ja tshekkiläisten menettely toisessa. Imperialismin tietoiset johtajat sanovat itselleen: me emme tietenkään voi toteuttaa tarkoituseriämme ilman pienten kansojen tukahduttamista, mutta onhan olemassa kaksi tukahduttamiskeinoa. On tapauksia, jolloin on varmempaa — ja edullisempaa — saada vilpittömiä ja tunnollisia „isänmaan puolustajia” imperialistisessa sodassa luomalla *valtiollisesti* riippumattomia valtioita, joiden *finanssiriippuvaisuudesta* „me” jo huolehdimme! On edullisempaa olla (imperialististen valtojen käydessä vakavaa sotaa) riippumattoman Bulgarian liittolainen kuin riippuvaisuussuhteessa olevan Irlannin herra! Sen

päätökseenvieminen, mikä on vielä jäänyt tekemättä kansallisten reformien alalla, voi toisinaan lujittaa sisäisesti imperialistista liittoumaa — tämän ottaa aivan oikein huomioon esim. eräs Saksan imperialismiin erittäin alhaisista rengeistä, K. Renner, joka tietenkin puolustaa järkähtämättömästi yleensä sosialidemokraattisten puolueiden „yhtenäisyyttä” ja varsinkin yhtenäisyyttä Scheidemannin ja Kautskyn kanssa.

Objektiivinen asiainkulku ottaa omansa, ja samoin kuin vuosien 1848 ja 1905 vallankumousten tukahduttajat olivat tiettyssä mielessä noiden vallankumousten testamentin täytäntöönpanijoita, niin imperialistisen lahtauksen johtajainkin on pakko toteuttaa tiettyjä valtiokapitalistisia, tiettyjä kansallisia reformeja. Sitä paitsi on rauhoitettava myönnytyksillä joukkoja, jotka sota ja kallis aika ovat saattaneet suuttumuksen valtaan: miksipä ei voitaisi luvata (ja osittain toteuttaa — eihän se velvoita mihinkään!) „aseistuksen supistamista”? Sotahan on kuitenkin sellainen „tuotannonala”, joka muistuttaa metsänhoitoa: tarvitaan vuosikymmeniä, jotta kasvaa kyllin isoja puita... ei kuin kyllin runsaasti täysikasvuista „tykinruokaa”, piti minun sanoa. Ja me uskomme, että vuosikymmenien kuluttua „yhtenäisen” kansainvälisen sosialidemokratian uumenissa kasvaa uusia Plehanoveja, uusia Scheidemanneja, uusia makeileviä sovitelukannalla olevia Kautskyja...

Porvarilliset reformistit ja pasifistit ovat miehiä, joille tavallisesti *maksetaan* muodossa tai toisessa siitä, että he lujittaisivat kapitalismin herruutta paikkailemalla sitä, että he tuodittaisivat uneen kansanjoukkoja ja kääntäisivät niiden huomion pois vallankumouksellisesta taistelusta. Kun sellaiset sosialismin „johtomiehet” kuin Turati ja Kautsky, joko esittämällä suoranaisesti lausuntonsa (Turati „esitti vahingossa” yhden niistä surullisenukuisissa joulukuun 17 p:nä 1916 pitämässään puheessa) tai *vaikenemalla* (siinä asiassa Kautsky on suuri mestari), juurruttavat joukkoihin ajatusta, että mahdollinen on sellainen demokraattinen rauha, joka kasvaa esiin nykyisestä imperialistisesta sodasta ja porvarillisten hallitusten *säilyessä*, ilman vallankumouksellista kapinaa yleismaailmallisten imperialististen keskinäissuhteiden koko verkostoa vastaan, — silloin velvollisuutenamme on julistaa, että tuollainen propaganda on kansan pettämistä, että sillä ei ole mitään yhteistä sosialis-

min kanssa, että se on *imperialistisen* rauhan kaunistele-
mista.

Me olemme demokraattisen rauhan *kannalla*. Ja juuri siksi me emme halua valehdella kansoille, kuten valehtelevat Turati ja Kautsky, joiden aiomukset ovat tietenkin mitä parhaimpia ja vaikutteet mitä hyveellisimpiä! Me sanomme *totuuden*: demokraattinen rauha ei ole mahdollinen, ellei Englannin, Ranskan, Saksan ja Venäjän vallankumouksellinen proletariaatti kukista porvarillisia hallituksia. Se olisi meistä mitä suurinta tyhmyyttä, jos vallankumoukselliset sosialidemokraatit alkaisivat kieltäytyä reformien puolesta käytävästä taistelusta yleensä ja muun muassa „valtiollisen rakennustyön” puolesta käytävästä taistelusta. Mutta juuri nyt Euroopassa on sellainen ajankohta, jolloin tulee muistaa tavallista paremmin se totuus, että *reformit ovat vallankumouksellisen luokkataistelun oheinen tulos*. Sillä päiväjärjestykseen — ei meidän tahdostamme eikä kenenkään suunnitelmien vaikutuksesta, vaan objektiivisen asiainkulun pakottamana — on asetettu suurten historiallisten kysymysten ratkaiseminen joukkojen suoranaisella väkivallalla, mikä luo uudet perusukset, eikä sitä tietä, että tehdään sopimuksia pitäen pohjana vanhaa, mikä on mädäntynyttä ja kuolevaa.

Juuri nyt, kun hallitseva porvaristo valmistautuu riisumaan rauhallisesti miljoonat proletaarit aseista ja siirtämään heidät vaarattomasti — käyttäen kilpenään hyvältä näyttävää ideologiaa ja pirskotaen ehdottomasti heidän päälleen äiteliien pasifististen korulauseiden pyhää vettä! — likaisista, haisevista, löyhkäävistä juoksuhaudoista, joista he ovat suorittaneet lahtausta, pakkotyöhön kapitalistisiin tehtaisiin, joissa heidän pitää „rehellisellä työllään” maksaa satoja miljardeja käsittävä valtionvelka, — juuri nyt saa vielä suuremman merkityksen kuin sodan alussa tunnus, jolla puolueemme kääntyi kansojen puoleen vuoden 1914 syksyllä: imperialistisen sodan muuttaminen sosialismin puolesta käytäväksi kansalaissodaksi! * Pakkotyöhön tuomittu Karl Liebknecht hyväksyi tämän tunnuksen, kun hän sanoi valtiopäivien puhujakorokkeelta: kääntäkää aseet maan sisällä olevia luokkaviihollisianne vastaan! Sen, missä määrin nykyinen yhteiskunta on kypsynyt sosialismiin

* Ks. Teokset, 21. osa, ss. 11—20. Toim.

siirtymistä varten, on todistanut nimenomaan sota, jonka aikana kansan voimien jännittäminen pakotti siirtymään enemmän kuin viidenkymmenen miljoonan ihmisen kaiken talouselämän säännöstelyyn *yhdestä* keskuksesta. Kun se voidaan suorittaa aatelisjunkkerien pikku ryhmän johdolla harvalukuisen finanssipösöjen joukon hyväksi, niin eiköhän sitä voida suorittaa yhtä hyvin tietoisten työläisten johdolla nälän ja sodan näännyttämän väestön yhdeksän kymmenesosan hyväksi.

Mutta voidakseen johtaa joukkoja valveutuneiden työläisten tulee käsittää, että sellaiset sosialistisen liikkeen johtajat kuin Turati, Kautsky ja kumpp. ovat aivan mätiä. Nuo herrat pitävät itseään vallankumouksellisina sosialidemokraatteina ja joutuvat kovin kuohuksiin, kun heille sanotaan heidän paikkansa olevan herrojen Bissolatin, Scheidemannin, Legienin ja kumpp. puolueessa. Mutta Turati ja Kautsky eivät käsitä lainkaan sitä, että vain joukkojen vallankumous pystyy ratkaisemaan päiväjärjestykseen asetetut suuret kysymykset, eivät usko hivenenkään vertaa vallankumoukseen eikä heitä kiinnosta vähääkään se, miten vallankumous kypsyi joukkojen tietoisuudessa ja mielialassa nimenomaan sodan yhteydessä, eivätkä he kiinnitä siihen lainkaan huomiota. Heidän huomionsa on kiintynyt kokonaan reformeihin, hallitsevien luokkien eri osien väliinseen kaupanhierontaan, he kääntyvät noiden luokkien puoleen, „suostuttelevat” niitä, haluavat sopeuttaa työväenliikkeen niiden mukaiseksi.

Nyt on kysymys nimenomaan vain siitä, että proletariaatin valveutunut etujoukko suuntaisi ajatuksensa ja kokoaisi voimansa vallankumoukselliseen taisteluun omien hallitusten kukistamisen puolesta. Sellaisia vallankumouksia ei olekaan, jotka sekä Turati että Kautsky „ovat valmiit” tunnustamaan,—nimittäin sellaisia, että voitaisiin sanoa etukäteen, nimenomaan milloin vallankumous puhkeaa ja nimenomaan kuinka suuret ovat sen voiton mahdollisuudet. Euroopassa on nyt vallankumouksellinen tilanne. Joukkojen keskuudessa vallitsee mitä suurin tyytymättömyys, levottomuus ja suuttumus. Vallankumouksellisten sosialidemokraattien on suunnattava kaikki voimansa *tuon* virran voimistamiseen. Vallankumousliikkeen voimasta — siinä tapauksessa, jos tuolla liikkeellä ei ole suurta menestystä — riippuu se, mikä osa „luvatuista” reformeista toteutetaan

käytännössä ja tuo vaikka hiukan hyötyä työväenluokan jatkuvalle taistelulle. Vallankumousliikkeen voimasta — siinä tapauksessa, jos tuolla liikkeellä on menestystä — riippuu sosialismin voitto Euroopassa ja se, päättyykö Saksan taistelu Venäjää ja Englantia vastaan, Venäjän ja Saksan taistelu Englantia vastaan tai Yhdysvaltojen taistelu Saksa ja Englantia vastaan j.n.e. todella kestävään ja todella demokraattiseen rauhaan vai imperialistiseen välirauhaan.

„Sotsial-Demokrat“ № 58,
tammikuun 31 pnä 1917

Julkaistaan „Sotsial-Demokrat“ lehden
tekstin mukaan

TILASTOTIEDE JA SOSIOLOGIA ⁹⁷**ALKULAUSE**

Osa lukijalle esitettävistä kirjoitelmista on sellaisia, joita ei ole aikaisemmin julkaistu, ja osa sellaisia, jotka ovat ilmestyneet ennen sotaa eri aikakauslehdissä ja nyt julkaistaan uudestaan. Kirjoitelmissa käsitelty kysymys — kansallisten liikkeiden merkitys ja osuus, kansallisen ja kansainvälisen keskinäinen suhde — herättää nyt tietenkin erikoista mielenkiintoa. Tätä kysymystä koskevien mietintöjen yleisimpänä ja suurimpana vikana on se, että puuttuu historiallinen katsantokanta ja konkreettisuus. Varsin tavallista on kaikenlaisen roskan salakuljetus yleisten fraasien lipun alla. Siksi arvelemme, että on perin tarpeellista esittää jonkin verran tilastotietoja. Mielestämme on hyödyllistä verrata toisiinsa niitä lausuntoja, joita esitimme ennen sotaa, ja sodan antamia opetuksia. Kirjoitelmien siteenä on teorian ja katsantokannan yhteisyys.

Tammikuu 1917

*Kirjoittaja***KANSALLISTEN LIIKKEIDEN
HISTORIALLINEN TILANNE**

Tosiasiat ovat itsepintaisia, sanoo englantilainen sananlasku. Tuo sananlasku tulee varsin usein mieleen, kun näkee jonkun kirjailijan livertelevän kuin satakieli siitä, miten ylevä on „kansallinen periaate”, kun otetaan huomioon sen eri merkitykset ja keskinäissuhteet; useimmiten tuon „periaatteen” soveltaminen on kuitenkin yhtä onnistunutta, kuin onnistuneita ja soveliaita olivat kansansadun tunnetun

henkilön huudahdukset hänen nähdessään ruumissaattueen: „saatte kantaa kantamasta päästyänne”.

Tarkat tosiasiat, kiistattomat tosiasiat — juuri niitä tuollaiset kirjailijat vihaavat erikoisesti ja juuri ne ovat erittäin tarpeellisia, jos halutaan todella päästä selville mutkikkaasta ja vaikeasta kysymyksestä, jota alituisen on tieteen tahtoen sotkettu. Mutta miten tosiasioita on koottava? miten saadaan selville niiden yhteys ja keskinäinen riippuvaisuus?

Mikään yhteiskunnallisten ilmiöiden alalla käytetyistä menetelmistä ei ole sen yleisempi eikä pätemättömämpi kuin se, että esitetään irrallisina *erillisiä* toisarvoisia seikkoja ja pelataan esimerkeillä. Esimerkkien valitseminen yleensä ei tuota mitään vaikeutta eikä sillä ole mitään merkitystäkään tai sitten sillä on aivan kielteinen merkitys, koska kaikki riippuu eri tapausten konkreettisesta historiallisesta tilanteesta. Tosiasiat, jos ne otetaan *kokonaisuutena*, toisiinsa *sidottuina*, eivät ole vain „itsepintaisia”, vaan ne ovat ehdottomasti myös todistavia. Toisarvoiset seikat, jos niitä ei oteta kokonaisuutena eikä toisiinsa sidottuina, jos ne ovat vaillinaisia ja mielivaltaisia, ovat nimenomaan vain leikkikaluja tai jotain pahempaa. Kun esimerkiksi kirjailija, joka aikoinaan on käynyt vakavasta kirjailijasta ja haluaa, että häntä pidettäisiin sellaisena, ottaa käsiteltäväksi sellaisen tosiasian kuin mongolialainen ies ja esittää sen esimerkkinä selittääkseen eräitä tapahtumia XX vuosisadan Euroopassa, niin voidaanko sitä pitää vain leikkinä vai onko oikeammin pitää sitä poliittisena petkutuksena? Mongolialainen ies on historiallinen tosiasia, joka epäilemättä liittyy kansallisuuskysymykseen, aivan samoin kuin XX vuosisadan Euroopassa on havaittavissa useita, yhtä epäilemättömästi tuohon kysymykseen liittyviä tosiasioita. Kuitenkin löytyy vähän sellaisia ihmisiä — sen tyyppisiä ihmisiä, joita ranskalaiset sanovat „kansallisiksi klovneiksi”, — ketkä saattavat vaatia, että heidät on otettava vakavalta kannalta, ja operoivat sellaisella „tosiasialla” kuin mongolialainen ies havainnollistaakseen Euroopan tapahtumia XX vuosisadalla.

Tästä seuraa selvä johtopäätös: täytyy koettaa luoda tarkoista ja kiistattomista tosiasioista sellainen perusta, johon voitaisiin nojautua ja johon voitaisiin verrata mitä tahansa niistä „yleisistä” eli „esimerkillisistä” mietelmistä, joita

eräissä maissa sovelletaan niin tavattoman väärin meidän päivinämme. Jotta se olisi todella perusta, ei pidä ottaa erillisiä tosiasioita, vaan *kaikki* käsiteltävää kysymystä koskevat tosiasiat *yhdessä, ilman ainoatakaan* poikkeusta, sillä muussa tapauksessa herää kiertämättömästi epäily ja aivan oikea epäily, että tosiasiat on valittu tai koottu mielivaltaisesti, että kokonaisuutena otettujen historiallisten ilmiöiden objektiivisen yhteyden ja keskinäisen riippuvaisuuden asemesta esitetään „subjektiivista” sekasotkia ehkä likaisenkin jutun puolustukseksi. Sellaistahan tapahtuu... useammin kuin luullaankaan.

Näistä näkökohdista lähtien päätimme aloittaa tilastotiedoista, tajuten tietenkin täydelleen sen, kuinka suurta vastenmielisyyttä tilastotiedot herättävät eräissä lukijoissa, jotka pitävät „meitä ylentävää petosta” suuremmassa arvossa kuin „alhaisia totuuksia”, ja muutamissa kirjailijoissa, jotka internationalismia, kosmopolitismia, nationalismia, patriotismia y.m.s. koskevien „yleisten” mielmien lipun alla harjoittavat mielellään poliittista salakuljetusta.

I. LUKU

HIEMAN TILASTOTIETOJA

I

Jotta voitaisiin tarkastella kansallisia liikkeitä koskevia tietoja todella *kokonaisuutena*, meidän on otettava huomioon maapallon *koko* väestö. Tällöin on saatava selville mahdollisimman tarkoin ja tutkittava mahdollisimman täydellisesti kaksi tunnusmerkkiä: ensinnäkin, kuinka puhtaita tai kirjavia ovat eri valtiot kansalliselta kokoonpanoltaan; toiseksi, valtioiden jakaantuminen (tai valtion tapaisten muodostumien jakaantuminen niissä tapauksissa, kun herää epäily, voidaanko puhua varsinaisesti valtiosta) valtiollisesti itsenäisiin ja valtiollisesti riippuvaisiin.

Ottakaamme tarkasteltaviksi uusimmat, vuonna 1916 julkaistut tiedot ja käyttäkäämme kahta alkulähdettä: toinen niistä on saksalainen alkulähde, Otto Hübnerin „Maantieteelliset-tilastolliset taulukot”, ja toinen englantilainen, „Valtiokalenteri” („The Statesman's Year-Book”). Ensin mainittu alkulähde on otettava perustaksi, koska se käsitte-

lee meitä kiinnostavaa kysymystä paljon täydellisemmin, viimeksi mainittua käytämme sitä vastoin hyväksemme alkulähteenä, jonka mukaan tarkistamme ja teemme joitakin, enimmäkseen yksityisluontoisia oikaisuja.

Aloitamme katsauksemme valtiollisesti itsenäisistä ja kansallisen kokoonpanon eheyden puolesta kaikkein „puh-taimmista” valtioista. Ensi sijalle tässä suhteessa asettuu heti ryhmä *Länsi-Euroopan* valtioita, t.s. sellaiset valtiot, jotka sijaitsevat Venäjältä ja Itävallasta länteen.

Tuohon kuuluu kaikkiaan 17 valtiota, joista kuitenkin viisi, ollen erittäin puhtaita kansalliselta kokoonpanoltaan, on mitättömän pienen kokonsa puolesta suorastaan leikki-valtioita. Ne ovat Luxemburg, Monaco, Marino, Liechtenstein ja Andorra, joiden yhteinen asukasluku on kaikkiaan vain 310 tuhatta ihmistä. Epäilemättä on paljon oikeampaa olla laskematta niitä lainkaan valtioiden joukkoon. Jäljelle jääneistä 12 valtiosta seitsemän on kansalliselta kokoonpanoltaan aivan puhdasta: Italiassa, Hollannissa, Portugalissa, Ruotsissa ja Norjassa 99% joka valtion väestöstä on samaa kansallisuutta; Espanjassa ja Tanskassa 96% väestöstä. Sitten seuraa kolme valtiota, joissa on melkein puhdas kansallinen kokoonpano: Ranska, Englanti ja Saksa. Ranskassa on vain 1,3% väestöstä italialaisia, jotka Napoleon III on annektoinut loukaten ja väärentäen kansan tahtoa. Englanti on annektoinut Irlannin, jonka väestö, 4,4 milj., muodostaa vähemmän kuin yhden kymmenesosan koko väestöstä (46,8 milj.). Saksan 64,9-miljoonaisesta väestöstä ovat kansallisesti vieraita ja kansallisesti melkein yhtä sorrettuja aineksia kuin irlantilaiset Englannissa puolalaiset (5,47%), tanskalaiset (0,25%) ja elsasslothingeniläiset (1,87 milj.), mutta kuitenkin erästä osaa (ei ole tarkkaa tietoa, nimenomaan kuinka suurta osaa) elsasslothingeniläisistä epäilemättä vetää ei ainoastaan kielen, vaan myös taloudellisten etujen ja sympatioiden vuoksi Saksan puoleen. Ylipäänsä noin 5 miljoonaa Saksan väestöstä kuuluu vieraisiin, vajaa oikeudellisiin ja vieläpä sorrettuihinkin kansallisuuksiin.

Vain kahdessa Länsi-Euroopan pienessä valtiossa on sekalainen kansallinen kokoonpano: Sveitsissä, jonka vähää vaille neljä miljoonaa käsittävästä väestöstä on 69% saksalaisia, 21% ranskalaisia ja 8% italialaisia, ja Belgiassa

(väestöä vajaan 8 milj.; likipitään noin 53% on luultavasti flaamilaisia ja noin 47% ranskalaisia). On kuitenkin huomautettava, että niin kirjavia kuin nuo valtiot ovatkin kansalliselta kokoonpanoltaan, ei tässä yhteydessä voida puhua kansallisuuksien sortamisesta. Kummankin valtion perustuslain mukaan kaikki kansallisuudet ovat tasa-arvoisia; Sveitsissä tuo tasa-arvoisuus on todellakin toteutettu täydellisesti; Belgiassa on eriarvoisuutta flaamilaisten suhteen, vaikka he muodostavatkin enemmistön väestöstä, mutta tuo eriarvoisuus on mitättömän vähäistä verrattuna esim. siihen, mitä puolalaiset ovat saaneet kärsiä Saksassa tai irlantilaiset Englannissa, puhumattakaan siitä, mitä tavallisesti havaitaan niissä maissa, jotka eivät kuulu tarkasteltavana olevaan valtioryhmään. Muun muassa sen vuoksi termi „kansallisuuksien valtio”, jonka laajalle leviämislle antoivat hyvän alun kansallisuuskysymyksen alalla esiintyneet opportunistit, itävaltalaiset kirjailijat K. Renner ja O. Bauer, on oikea vain hyvin rajoitetussa mielessä, nimenomaan silloin, kun toisaalta ei unohdeta sitä erikoista historiallista paikkaa, mikä on tuontyyppisten valtioiden suurimmalla osalla (siitä meidän on puhuttava vielä tuonnempana), ja kun toisaalta ei anneta verhota tuolla termillä perusteellista eroavaisuutta, mikä on kansallisuuksien todellisen tasa-arvoisuuden ja kansallisuuksien sortamisen välillä.

Kun yhdistämme käsittelemämme maat, niin saamme yhden 12 Länsi-Euroopan valtiota käsittävän ryhmän, jonka yhteinen asukasluku on 242 milj. ihmistä. Noista 242 miljoonasta vain noin 9½ milj., t.s. yhteensä 4%, on sorrettuja kansallisuuksia (Englannissa ja Saksassa). Jos lasketaan yhteen kaikkien näiden valtioiden ne väestönosat, jotka eivät kuulu valtion peruskansallisuuteen, niin saamme noin 15 milj., t.s. 6%.

Kyseistä valtioryhmää luonnehtivat siis ylipäänsä seuraavat tunnusmerkit: ne ovat kehittyneimpiä kapitalistisia maita, kaikkein kehittyneimpiä niin taloudellisessa kuin valtiollisessakin suhteessa. Myös kulttuuritaso on korkein. Kansallisessa suhteessa suurin osa näistä valtioista on kansalliselta kokoonpanoltaan aivan puhtaita tai melkein puhtaita. Kansallisella eriarvoisuudella erikoisena valtiollisena ilmiönä on aivan mitätön osuus. Olemme tekemisissä

sentyypin „kansallisen valtion” kanssa, josta niin usein puhutaan, mutta useimmiten unohdetaan sen olevan luonteeltaan historiallisesti ehdollinen ja ohimenevä ihmiskunnan yleisessä kapitalistisessa kehityksessä. Mutta siitä puhumme tarkemmin omalla ajallaan.

Herää kysymys, rajoittuuko tuo valtiotyyppi Länsi-Eurooppaan? Nähtävästi ei. Kaikkia tuon tyyppin perustunnusmerkkejä, taloudellisia (pitkälle ja erittäin nopeasti kehittynyt kapitalismi), valtiollisia (edustusjärjestelmä), kulttuurillisia, kansallisia, havaitaan myös Amerikan ja Aasian kehittyneimmissä valtioissa: Yhdysvalloissa ja Japanissa. Viimeksi mainitun kansallinen kokoonpano on jo kauan sitten vakiintunut ja aivan puhdas; yli 99% väestöstä on japanilaisia. Yhdysvalloissa on ainoastaan 11,1% väestöstä neekereitä (sekä mulatteja ja intiaaneja), joita on pidettävä sorrettuna kansallisuutena, koska tasa-arvoisuutta, joka valloitettiin vuosien 1861—1865 kansalaisodalla ja turvattiin tasavallan perustuslailla, on neekerien tärkeimmillä asuinpaikoilla (etelässä) ja monessa suhteessa todellisuudessa rajoitettu yhä enemmän siirryttäessä vuosien 1860—1870 edistyksestä, esimonopolistisesta kapitalismista uuden ajan taantumukselliseen, monopolistiseen kapitalismiin (imperialismiin), uuden ajan, jonka erittäin selvänä rajana Amerikassa oli Espanjan ja Amerikan välinen vuoden 1898 imperialistinen sota (t.s. sota, jonka aiheutti kahden rosvon välinen saaliinjako).

Yhdysvaltojen valkoihoisesta väestöstä, jota on 88,7%, amerikkalaiset muodostavat 74,3% ja vain 14,4% on syntynyt ulkomailla, t.s. saapunut muista maista. Kuten tunnettu, Amerikassa vallinneet erittäin suotuisat kapitalismin kehityshedot ja kapitalismin erittäin nopea kehitys ovat saaneet aikaan sen, että tavattoman suuresti toisistaan eroavat kansallisuudet eivät ole missään maailmassa sulautuneet niin nopeasti ja perin pohjin kuin ne siellä ovat sulautuneet yhtenäiseksi „amerikkalaiseksi” kansakunnaksi.

Liittämällä Yhdysvallat ja Japanin edellä lueteltuihin Länsi-Euroopan maihin saamme 14 valtiota, joiden yhteinen asukasluku on 394 milj., näistä on kansallisesti sorrettuja noin 26 milj., t.s. 7%. Kiiruhtaen edelle huomautamme, että XIX vuosisadan lopun ja XX vuosisadan alun

käsittäväällä kaudella, t.s. juuri sillä kaudella, kun kapitalismi muuttui imperialismiksi, suurin osa nimenomaan näistä 14 kehittyneestä valtiosta pyrki erittäin voimaperäisesti eteenpäin siirtomaapolitiikan tiellä, minkä tuloksena näiden valtioiden „hallussa” on nyt yli puoli miljardia käsitävä riippuvaisuussuhteessa olevien maiden, siirtomaiden väestö.

II

Ryhmä Itä-Euroopan valtioita — Venäjä, Itävalta, Turkki (maantieteellisesti on oikeampaa pitää tuota viimeksi mainittua nyt aasialaisena valtiona ja taloudellisesti „puolittain siirtomaana”) ja 6 pientä Balkanin valtiota: Romania, Bulgaria, Kreikka, Serbia, Montenegro ja Albania — antaa meille heti toisen kuvan, joka eroaa perin pohjin edellisestä. *Ei ainoatakaan* valtiota, joka olisi puhdas kansalliselta kokoonpanoltaan! Vain Balkanin pikkuvaltioita voidaan nimittää kansallisiksi valtioiksi, mutta ei saa kuitenkaan unohtaa, että niissäkin vieraskansallinen väestö muodostaa 5—10%, että tavattoman suuri (kyseisen kansallisuuden edustajain kokonaismäärään verrattuna tavattoman suuri) määrä romanialaisia ja serbialaisia asuu „oman” valtionsa rajojen ulkopuolella, että porvarillis-kansalliseen suuntaan käyvä „valtiollinen rakennustyö” Balkanilla ei yleensä ole päättynyt edes „eilisiin”, voitaneen sanoa, vuosien 1911—1912 sotiin. Balkanin pikkuvaltioiden joukossa ei ole ainoatakaan *sellaista* kansallista valtiota kuin ovat Espanja, Ruotsi y.m. Ja Itä-Euroopan suurissa valtioissa, kaikissa kolmessa, „omaa” kansallisuutta ja sitä paitsi pääkansallisuutta on vain 43%. Yli puolet, 57%, näiden kolmen suuren valtion väestöstä kuuluu „vieraskansalliseen” (aito venäläisittäin sanoen: vierasheimoiseen) väestöön. Länsi-Euroopan ja Itä-Euroopan valtioryhmien välinen ero voidaan tilastollisesti ilmaista seuraavalla tavalla:

Ensimmäisessä ryhmässä on 10 puhdasta tai melkein puhdasta kansallisvaltiota, joiden väkiluku on 231 miljoonaa; kansallisessa suhteessa „kirjavia” valtioita on vain kaksi, mutta niissä ei ole kansallisuuksien sortoa, kansallisuuksien tasa-arvoisuus on perustuslain säätämä ja sitä tosiasiallisesti noudatetaan; väkiluku on 11½ milj.

Toisessa ryhmässä on 6 melkein puhdasta valtiota, joiden väkiluku on 23 milj.; kolme valtiota on „kirjavaa” tai „sekalaista”, puuttuu kansallisuuksien tasa-arvoisuus, väkiluku on 249 miljoonaa.

Yleensä vieraskansallista väestöä (t.s. kunkin eri valtion peruskansallisuuteen * kuulumatonta väestöä) on Länsi-Euroopassa 6%, ja jos lisätään Yhdysvallat ja Japani, niin 7%. Itä-Euroopassa sen sijaan tuota väestöä on 53%!

Julkaistu ensi kerran v. 1935
„Bolshevik” aikakauslehden 2. numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

* Venäjällä isovenäläiset, Itävallassa saksalaiset ja madjaarit, Turkissa turkkilaiset.

KUVITELTU VAIKO TODELLINEN SUO?

Tov. R. Grimm vakuuttaa enemmistöä ja vähemmistöä koskevassa artikkelissaan („Berner Tagwacht” * ja „Neues Leben” **), että „meilläkin on keksitty” „suo, kuviteltu puolueen keskusta”.

Me näytämme toteen, että juuri se kanta, jolle Grimm on edellä mainitussa artikkelissaan asettunut, onkin tyypillinen keskustan näkökanta.

Väitellessään enemmistöä vastaan Grimm kirjoittaa:

„Yksikään Zimmerwaldin ja Kienthalin toimintaohjelman kannalla oleva puolue ei ole esittänyt sotapalveluksesta kieltäytymisen tunnusta eikä velvoittanut samanaikaisesti jäseniään noudattamaan sitä elämässä. Itse Liebknechtkin puki ylleen sotilaspuvun ja astui armeijan riveihin. Italian puolue rajoittui sotamäärärahojen ja kansalaisrauhan hylkäämiseen. Vähemmistö Ranskassa menetteli samoin”.

Hieromme hämmästyneinä silmiämme. Luemme uudelleen tuon tärkeän kappaleen Grimmin kirjoituksesta ja kehoitamme lukijaa mietiskelemään sitä.

Se on uskomatonta, mutta totta! Todistaakseen, että keskusta on meillä keksitty, tuon meidän keskustamme edustaja Grimm panee samaan joukkoon vasemmistointernationalistit (Liebknecht) ja Zimmerwaldin oikeistolaiset eli keskustan!!!

Luuleekohan Grimm todellakin voivansa pettää Sveitsin työläisiä ja saada heidät vakuuttuneiksi siitä, että Lieb-

* — „Bernin Vartio”. *Toim.*
 ** — „Uusi Elämä”. *Toim.*

knecht ja Italian puolue kuuluvat samaan suuntaukseen? että niiden välillä ei ole *nimenomaan sitä eroavaisuutta*, mikä erottaa vasemmiston ja keskustan?

Esitämme *omat* todistusperusteemme:

Ensinnäkin, kuunnelkaamme todistajaa, joka ei kuulu keskustaan eikä vasemmistoon. Saksalainen sosiali-imperialisti Ernst Heilmann kirjoitti elokuun 12 pnä 1916 „Glocke”⁹⁸ aikakauslehdessä, s. 772: ... „Die Arbeitsgemeinschaft * eli *Zimmerwaldin oikeisto*, jonka teoreetikkona on Kautsky ja poliittisina johtajina Haase ja Ledebour”... Voiko Grimm kiistää sen, että Kautsky—Haase—Ledebour ovat tyypillisiä keskustan edustajia?

Toiseksi. Voiko Grimm olla tietämättä sitä, että Zimmerwaldin oikeisto eli keskusta *vastustaa* nykypäivien sosialistisessa liikkeessä viipymätöntä välien katkaisemista KST:n, Haagin Kansainvälisen sosialistisen toimiston, *sosiaalipatrioottien toimiston* kanssa? että vasemmisto *kannattaa* tuota välien katkaisemista? että Kienthalissa „Internationale” ryhmän edustajat — Liebknecht kuuluukin juuri siihen ryhmään — taistelivat KST:n koollekutsumista vastaan ja vaativat välien katkaisemista toimiston kanssa?

Kolmanneksi. Onkohan Grimm unohtanut, että keskusta on juuri nyt ottanut ohjelmakseen Ranskassa, Saksassa ja Italiassa sosialipasifismin, mikä Kienthalin päätöslauselmassa suoranaisesti tuomittiin? että koko Italian puolue, joka ei ole esittänyt vastalausestaan parlamenttiryhmänsä monilukuisia sosialipasifistisiä päätöslausemia ja julki-lausumia eikä myöskään Turatin joulukuun 17 pnä pitämää häpeällistä puhetta vastaan, on sosialipasifismin kannalla? että kumpikin Saksan vasemmistoryhmä, niin I. S. D. (Saksan internationalistisocialistit) kuin „Internationalekin” (eli „Spartacus” ryhmä, johon juuri kuuluukin Liebknecht), *on hylännyt suoranaisesti* keskustan sosialipasifismin? Samalla tulee muistaa, että Ranskan peräti vahingolliset sosiali-imperialistit ja sosialipatriootit, joiden johdossa ovat Sembat, Renaudel ja Jouhaux, *myös* äänestivät sosialipasifististen päätöslauselmien puolesta ja että siten tuli paljastetuksi erittäin havainnollisesti sosialipasifismin todellinen, objektiivinen merkitys.

* — Työyhteisö. Toim.

Neljänneksi... mutta riittääköön! Grimm on juuri keskustan näkökannalla, kun hän neuvoo Sveitsin puoluetta „tytymään” määrärahojen ja kansalaisrauhan hylkäämiseen, kuten on tehnyt Italian puolue. Grimm arvostelee enemmistön ehdotuksia nimenomaan keskustan näkökannalta, koska tuo enemmistö haluaa lähentyä *Lieb knechtin* kantaa.

Grimm ryhtyy puolustamaan selvyyttä, suoruutta ja rehellisyyttä. Hyvä on! Mutta eivätkö nuo mainiot ominaisuudet velvoita tekemään selvästi, avoimesti ja rehellisesti eroa *Lieb knechtin* ja keskustan näkökannan ja taktiikan välillä eikä yhdistämään niitä samaan ryhmään?

Lieb knechtin kannalla oleminen merkitsee sitä, että (1) hyökätään omassa maassa olevaa päävihollista vastaan; (2) paljastetaan oman maan sosialipatriootit (eikä ainoastaan *ulkolaiset*, luvallanne sanoen, тов. Grimm!), taistellaan heitä vastaan eikä liitytä yhteen heidän kanssaan — luvallanne sanoen, тов. Grimm! — vasemmistoradikaaleja vastaan; (3) arvostellaan ja paljastetaan avoimesti ei ainoastaan oman maan sosialipatrioottien, vaan myös sosialipasifistien ja „keskustalaisten” heikkoudet; (4) parlamentin puhujalavalta kehoitetaan proletariaattia käymään vallankumoustaistelua ja kääntämään aseet toisaalle; (5) levitetään illegaalista kirjallisuutta ja järjestetään illegaalisia kokouksia; (6) järjestetään sellaisia proletaarisia mielenosoituksia kuin oli esimerkiksi Berliinin Potsdamin torilla pidetty mielenosoitus, jossa *Lieb knecht* vangittiin; (7) kehoitetaan sotatarveteollisuuden työläisiä järjestämään lakkoja, kuten „Internationale” ryhmä teki illegaalisissa julistuksissaan; (8) todistetaan avoimesti, että nykyisten, reformatoriseen toimintaan rajoittuvien puolueiden täydellinen „uudistaminen” on välttämätöntä, ja toimitaan samoin kuin toimi *Lieb knecht*; (9) hylätään ehdottomasti isänmaan puolustus imperialistisessa sodassa; (10) taistellaan kautta linjan reformismia ja opportunistia vastaan sosialidemokratian sisällä; (11) esiinnyttään yhtä leppymättömästi ammattiliikkeen johtajia vastaan, jotka kaikissa maissa, varsinkin Saksassa, Englannissa ja Sveitsissä, muodostavat sosialipatriotismin ja opportunistin y.m. etujoukon.

On selvää, että *tältä* kannalta katsoen enemmistön päätöslauselmaehdotuksessa on paljon arvostelemisen varaa. Mutta siitä voidaan puhua vain erikoisessa artikkelissa.

Tässä yhteydessä sen sijaan on tarpeellista korostaa, että enemmistö joka tapauksessa ehdottaa otettavaksi tiettyjä askelia *tuohon* suuntaan ja että Grimm ei hyökkää tätä enemmistöä vastaan vasemmalta, vaan *oikealta*, ei Liebnechtin näkökannalta, vaan keskustan näkökannalta.

Artikkelissaan Grimm koko ajan sekoittaa toisiinsa kaksi periaatteellisesti erilaista kysymystä: ensinnäkin kysymyksen, *milloin*, minkälaisena ajankohtana tulee toteuttaa tuo tahi tämä vallankumouksellinen toimenpide. On järjetöntä yrittää ratkaista tätä kysymystä ennakolta, ja moittiessaan enemmistöä tämän johdosta Grimm vain heittää sumua työläisten silmille.

Toinen kysymys: *kuinka* puolue, joka *ei* nyt *kykene* käymään järjestelmällistä, sitkeää ja todella vallankumouksellista taistelua missä konkreettisissa olosuhteissa tahansa, on muutettava, järjestettävä uudelleen sellaiseksi puolueeksi, joka *kykenisi sen tekemään*.

Tämä on tärkein kysymys! Tämä on koko sen kiistan ja kaiken sen taistelun *y d i n*, jota eri suunnat ovat käyneet sotakysymyksestä samoin kuin myös maanpuolustuskysymyksestä! Ja Grimm on vaiti juuri tästä kysymyksestä, hän peittelee ja hämää sitä. Eikä siinä kaikki: Grimmin selitykset merkitsevät, että hän *ei hyväksy* tuota kysymystä.

Kaikki jää entiselleen — juuri tämä on Grimmin koko artikkelin punaisena lankana; tämä on se syvälinen perusta, jonka nojalla voidaan väittää, että tässä artikkelissa on edustettuna *keskusta*. Kaikki jää entiselleen: *ainoastaan* sotamäärärahojen ja kansalaisrauhan hylkääminen! Yksikään viisas porvari ei voi olla myöntämättä, että loppujen lopuksi sen *voi hyväksyä* porvaristokin: se ei uhkaa vielä porvariston herruutta, ei estä sitä käymästä sotaa („me alistumme” „vähemmistönä valtiossa” — näillä Grimmin sanoilla on tavattoman suuri poliittinen merkitys, paljon suurempi kuin miltä ensi silmäykseltä näyttää!).

Ja eikö se ole kansainvälinen tosiasia, että sotivissa maissa, ennen kaikkea Englannissa ja Saksassa, itse porvaristo ja sen hallitukset *vainoavat ainoastaan* Liebnechtin kannattajia ja *sietävät* keskustan edustajia?

Eteenpäin, vasemmalle, vaikkapa sen yhteydessä erät sosialipatrioottiset johtajat eroaisivatkin! — tällainen on lyhyesti sanoen enemmistön ehdotusten poliittinen sisältö.

Takaisin Zimmerwaldista, oikealle, sosialipasifismiin, keskustan kannalle, „rauhan” solmimiseen sosialipatrioottisten johtomiesten kanssa, ei mitään joukkoesiintymisiä, ei mitään liikkeen vallankumouksellistamista, ei mitään puolueen uudistamista! — tällainen on Grimmin kanta.

Toivottavasti se vihdoin avaa Sveitsin vasemmistoradikaalien silmät näkemään hänen keskustalaisen asenteensa.

*Kirjoitettu saksan kielellä
tammikuun lopulla 1917*

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksan kielestä*

**EHDOTUS SOTAKYSYMYSTÄ KOSKEVAAN
PÄÄTÖSLAUSELMAEHDOTUKSEEN TEHTÄVISTÄ
MUUTOKSISTA ⁹⁹**

1. Parlamentissa olevat puolueen edustajat sitoutuvat hylkäämään kaikki sotilaalliset vaatimukset ja sotamäärärahat motivoiden periaatteellisesti menettelyään. Demobilisaation vaatiminen.

2. Ei mitään kansalaisrauhaa; periaatteellisen taistelun kärjistyminen kaikkia porvarillisia puolueita vastaan sekä myös työväenliikkeessä ja puolueessa esiintyviä nationalistis-grüniläisiä aatteita vastaan.

3. Järjestelmällinen vallankumouksellinen propaganda armeijassa.

4. Kaiken sotaa ja omia hallituksia vastaan suunnatun vallankumouksellisen liikehtimisen ja taistelun tukeminen kaikissa sotivissa maissa.

5. Kaikenlaisen itse Sveitsissä käytävän vallankumouksellisen joukkotaistelun, lakkojen ja mielenosoitusten edistäminen ja niiden muuttaminen avoimeksi aseelliseksi taisteluksi.

6. Vallankumouksellisen joukkotaistelun päämääräksi, mikä tunnustettiin jo Aaraun puoluepäivillä v. 1915, puolue julistaa Sveitsin sosialistisen uudistamisen. Tuo kumous on ainoa ja tehokkain keino työväenluokan vapauttamiseksi kalliin ajan ja nälänhädän kauhuilta, se on välttämätön militarismin ja sodan täydellistä lopettamista varten.

*Kirjoitettu tammikuun 27 ja 29
(helmikuun 9 ja 11) päivän
välisenä aikana 1917*

*Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoituskopion mukaan
Käännös saksan kielestä*

ERÄÄN SOSIALISTISEN PUOLUEEN ERÄÄN LYHYEN ELÄMÄNKAUDEN HISTORIIKKIA

7. I. 1917. Sveitsin sosialistisen puolueen hallinnon istunto. „Keskustan” johtaja R. Grimm yhtyy sosialipatrioottisiin johtomiehiin ja lykkää epämääräiseksi ajaksi puoluepäivien pitämisen (niillä piti käsitellä sotakysymys ja ne oli määrätty helmikuun 11 päiväksi 1917).

Nobs, Platten, Naine y.m. protestoivat ja äänestävät sitä vastaan.

Valveutuneissa työläispiireissä vallitsee mitä suurin suuttumus tuon lykkäyksen johdosta.

9. I. 1917. Julkaistaan enemmistön ja vähemmistön päätöslauselmaehdotukset. Enemmistön ehdotuksesta puuttuu *täydellisesti* selvä lausunto isänmaan puolustamista vastaan (Affolter ja Schmid olivat sitä vastaan), mutta 3. §:ssä on kuitenkin vaatimus: „Parlamentissa olevat puolueen jäsenet sitoutuvat hylkäämään kaikki sotilaalliset vaatimukset ja sotamäärärahat motivoiden periaatteellisesti menettelyään”. Tämä on pantava visusti mieleen.

23. I. 1917. Zürichin „Volksrecht” * julkaisee kirjoituksen kansanäänestyksen¹⁰⁰ motiiveista. Näissä motiiveissa lykätys luonnehditaan jyrkästi, mutta aivan oikein grütliläisten voitoksi sosialismista.

Johtomiesten suuttumuksen myrsky tuota kansanäänestystä vastaan. *Grimm* aikakauslehdessä „Berner Tagwacht” **, *Jacques Schmid* (Olten) „Neue Freie Zeitungissa”, *F. Schneider* „Basler Vorwärts”¹⁰¹ lehdessä, sitten näiden „keskustalaisten” lisäksi sosialipatriootti *Huber St.-Gallenin* „Volksstimme” *** aikakauslehdessä,— kaikki

* — „Kansan Oikeus”. *Toim.*

** — „Bernin Vartio”. *Toim.*

*** — „Kansan Ääni”. *Toim.*

he parhaavat ja uhkailevat ylenmäärin kansanäänestyksen alkuunpanijoita.

R. Grimm on tuon häpeällisen ristiretken johdossa, erikoiden hän koettaa säikäyttää „nuorisjärjestön” ja lupaa esiintyä sitä vastaan seuraavilla puoluepäivillä.

Monet sadat saksalaisen ja ranskalaisen Sveitsin työläiset merkitsevät innolla nimensä kansanäänestyslistoihin. Naine sähköittää Münzenbergille, että kantonin sihteeristö tulee todennäköisesti kannattamaan kansanäänestystä.

22. I. 1917. „Berner Tagwacht” ja „Volksrecht” julkaisevat Kansallisneuvoston jäsenen *Gustav Müllerin* lausunnon. Müller esittää puolueelle virallisen uhkavaatimuksen ilmoittaen ryhmänsä nimessä (hän kirjoittaa „meidän ryhmämme”), että hän luopuu Kansallisneuvoston jäsenen valtakirjastaan, koska hän *ei voi hyväksyä* „sotamäärärahojen periaatteellista hylkäämistä”.

26. I. 1917 *Greulich* esittää „Volksrecht” lehdessä julkaisussa neljännessä kirjoituksessaan puolueelle saman uhkavaatimuksen ilmoittaen olevan „itsestään selvää”, että hän luopuu valtuuksistaan, jos puoluepäivät hyväksyy *enemmistön päätöslauselmaehdotuksen 3. pykälän*.

27. I. 1917 E. Nobs kirjoittaa toimituksen artikkelissa („Kansanäänestyksestä”), että hän *ei missään tapauksessa* ole kansanäänestyksen perustelujen kannalla.

Platten on vaiti.

31. I. 1917 sihteeristö päättää kutsua puoluepäivät koolle kesäkuun 2 ja 3 p:nä 1917 (ei pidä unohtaa, että sihteeristö jo kerran päätti määrätä puoluepäivät helmikuun 11 päiväksi 1917, mutta puolueen hallinto muutti tuon päätöksen!).

1. II. 1917 Oltenissa kerääntyy vajaassa kokoonpanossa Zimmerwaldin konferenssi. Siihen osallistuvat niiden järjestöjen edustajat, jotka oli kutsuttu Entente-maiden sosialistikonferenssiin (maaliskuussa 1917).

Radek, Zinovjev, Münzenberg ja eräs „Internationalen” jäsenistä (Saksan „Spartacus” ryhmä, jonka jäsen K. Liebknecht oli) ruoskivat julkisesti R. Grimmia ja ilmoittavat, että hänen liittonsa sosialipatrioottien kanssa Sveitsin sosialistisia työläisiä *vastaan* tekee hänestä „poliittisen vainajan”.

Lehdistö on uppiniskaisesti vaiti tuosta konferenssista.

1. II. 1917 Platten julkaisee ensimmäisen artikkelinsa sotakysymyksestä. Tämän yhteydessä pitää kiinnittää erikoista huomiota kahteen lausuntoon.

Ensiksikin, Platten kirjoittaa kirjaimellisesti näin: „Valiokunnassa tuntui tietenkin se, että puuttui selvää päätä ja pelotonta ja johdonmukaista Zimmerwaldin soturia, joka kannatti sotakysymyksen *panemista veran alle* sodan päättymiseen saakka”.

On helppo arvata, ketä vastaan isku on suunnattu, vaikkei nimeä olekaan mainittu.

Toiseksi, Platten esittää samassa artikkelissa periaatteellisen kannan:

„Sotakysymys ei ole ainoastaan *tuon* kysymyksen ympärillä käytävää mielipidetistelua, vaan se on myös määrätty suunta puolueen tulevassa kehityksessä, se on taistelu puolueessa ilmenevää opportunistia vastaan, esiintymistä reformisteja vastaan ja vallankumouksellisen luokkataistelun puolesta”.

3. II. 1917 pidetään keskustalaisten (Grimm, Schneider, Rimathé y.m.) erityinen neuvottelukokous, johon osallistuvat niin ikään Nobs ja Platten. Münzenberg ja tri Bronski oli myös kutsuttu, mutta he kieltäytyivät osallistumasta kokoukseen.

Hyväksytään päätös enemmistön päätöslauselmaehdotuksen „muuttamisesta” sellaiseksi, että se oleellisesti *huononee* ja muuttuu „keskustan päätöslauselmaehdotukseksi”, varsinkin sen takia, kun *3. pykälä* katoaa ja sen tilalle pannaan aivan epämääräinen, epäselvä sanonta.

6. II. 1917 pidetään Zürichissä sos.-dem. puolueen jäsenten yleinen kokous. Tärkein kohta: komitean vaalit.

Väkeä kerääntyi vähän, etenkin työläisiä.

Platten ehdottaa istunnon lykkäämistä. Sosialipatriootit ja Nobs ovat vastaan. Ehdotus hylätään.

Alkavat vaalit. Kun tulee tiedoksi, että valituksi tuli tri Bronski, niin sosialipatriootti *Baumann* ilmoittaa komitean neljän jäsenen nimessä, että hän kieltäytyy toimimasta yhdessä tri Bronskin kanssa.

Platten ehdottaa tämän uhkavaatimuksen hyväksymistä (siihen alistumista), koska hän ilmoittaa (aivan epädemo-

kraattisesti ja laittomasti) koko vaalit epäpäteviksi. Tuo ehdotus hyväksytään!!!

9. II. 1917. Julkaistaan enemmistön „uusi” päätöslauselmaehdotus. Allekirjoitukset: „keskustalaiset” Grimm, Rimathé, Schneider, Jacques Schmid y.m., lisäksi Nobs ja Platten. Päätöslauselmaehdotus on paljon huonompi, ja *kolmas pykälä*, kuten jo sanottiin, on kadonnut.

Päätöslauselmaehdotuksessa *ei ole mitään viittausta* taisteluun opportunistia ja reformismia vastaan eikä siihen, että olisi lujasti päätetty seurata Karl Liebknechtin taktiikkaa!

Se on tyyppillinen keskustan päätöslauselmaehdotus, missä on enimmäkseen „yleisiä”, muka „teoreettisia” tyhjiä korulauseita, mutta käytäntöä koskevat vaatimukset on muotoiltu tahallisesti niin heikosti ja epäselvästi, että saatetaan uskoa, etteivät vain Grimm ja G. Müller, vaan vieläpä Baumannkin=Zürich suvaitsevat ehkä peruuttaa uhkavaatimuksensa ja... armahtaa puoluetta.

Yhteen veto: Sveitsin puolueen johtomiehet ovat haudanneet juhlallisesti „suohon” zimmerwaldilaisuuden.

Lisäys.

St.-Gallenin „*Volkstimme*” (johon Huber=Rohrschach kirjoittaa hyvin usein) 25. I. 1917:

„Riittää, kun tuon häpeämättömyyden (s.o. kansanäänestyksen motivoinnin) vastakohtaksi esitetään se seikka, että lykkäysehdotuksen (7. I.) teki tov. Grimm ja sitä puolustivat tarmokkaasti muun muassa toverit Manz, Greulich, Müller, Affolter ja Schmid”.

„*Basler Vorwärts*” tiedotti 16. I. 1917, että lykkäysehdotuksen (7. I.) tekivät seuraavat toverit:

„Grimm, Rimathé, Studer, Münch, Lang=Zürich, Schneider=Basel, Keel=St.-Gallen ja Schnurrenberger” (näinkö!?! Ehkä tässä on painovirhe? eikö pitäisi olla Schneeberger?).

Työläisillä on kaikki perusteet olla kiitollisia kummallekin lehdelle näiden *nimien* julkaisemisesta!..

Kirjoitettu saksan kielellä
helmikuun lopulta 1917

Julkaistu ensi kerran v. 1931
XVII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksan kielestä

VUODEN 1917 MAALISKUUN 4 (17) pn TEESIEN LUONNOS ¹⁰²

Tiedot, joita tällä hetkellä, 17. III. 1917, Zürichissä on Venäjältä, ovat niin niukkoja ja tapahtumat kehittyvät maassamme nyt niin nopeasti, että asioiden tilasta voidaan tehdä päätelmiä vain perin varovaisesti.

Eilen sähkeet kuvasivat asian siten, että tsaari on jo luopunut valtaistuimesta ja uusi lokakuulais-kadettilainen hallitus ¹⁰³ on jo tehnyt sopimuksen Romanovien hallitsijasuvun muiden edustajien kanssa. Tänäpäin saatiin tieto Englannista, ettei tsaari ole vielä luopunut valtaistuimesta ja ettei hänen olinpaikastaan ole tietoa. Tsaari siis yrittää tehdä vastarintaa, järjestää puoluetta ja mahdollisesti sotaväkeä restauraatiota varten; jos tsaarin onnistuu paeta Venäjältä tai saada osa sotavoimista puolelleen, hän saattaa kansaa pettääkseen esittää Saksan kanssa allekirjoittamansa manifestin viipymättömästä erillisrauhasta!

Tällaisen asiain tilan vallitessa proletariaatin tehtävä on melko monimutkainen. Epäilemättä sen tulee järjestäytyä mahdollisimman hyvin, koota voimansa, aseistautua, lujittaa ja kehittää liittoaan kaupunkien ja maaseudun työtekevien joukkojen kaikkien kerrosten kanssa kyetäkseen tekemään armotonta vastarintaa tsaristiselle taantumukselle ja murskaamaan lopullisesti tsaristisen monarkian.

Toisaalta uusi hallitus, joka on anastanut vallan Pietarissa tai oikeamminkin siepannut sen väkisin sankarillisen verisen taistelun voittaneen proletariaatin käsistä, on kokoonpantu liberaalisista porvareista ja tilanherroista, joiden talutusnuorassa kulkee Kerenski, joka edustaa demokraattista talonpoikaistoa ja mahdollisesti työläisten sitä osaa, joka on saatu houkuteltua porvarilliselle tielle ja unohtanut internationalismin. Uusi hallitus on kokoonpantu

niistä, jotka ovat Saksan-vastaisen imperialistisen sodan, t.s. Englannin ja Ranskan imperialististen hallitusten kanssa liitossa käytävän sodan, vieraiden maiden, Armenian, Galitsian, Konstantinopolin y.m., ryöstämisen ja valloittamisen takia käytävän sodan ilmeisiä kannattajia ja puolustajia.

Uusi hallitus ei pysty antamaan Venäjän kansoille (eikä liioin niille kansakunnille, joihin sota on meidät sitonut) ei rauhaa, ei leipää eikä myöskään täydellistä vapautta, ja siksi työväenluokan on käytävä edelleen taisteluaan sosialismin ja rauhan puolesta, käytettävä sitä varten hyväkseen uutta tilannetta ja selitettävä se mitä laajimmille kansanjoukoille.

Uusi hallitus ei pysty antamaan rauhaa sen takia, että se edustaa kapitalisteja ja tilanherroja, eikä senkään takia, että sitä sitovat Englannin ja Ranskan kapitalisteihin sopimukset ja velkasitoumukset. Jääden uskollisiksi internationalismille Venäjän sosialidemokraattien tulee siksi selittää rauhaa odottaville kansanjoukoille ennen kaikkea ja ensi vuorossa se, että rauhaa ei voida saavuttaa nykyisen hallituksen aikana. Ensimmäisessä kansalle osoittamassaan vetoamuksessa (17. III.) tuo hallitus ei sanonut sanaakaan nykyhetken tärkeimmästä peruskysymyksestä, rauhasta. Se pitää salassa ryöstösopimukset, joita tsarismi solmi Englannin, Ranskan, Italian, Japanin y.m. kanssa. Se haluaa salata kansalta totuuden sotasuunnitelmastaan, siitä, että se on sodan ja Saksasta saavutettavan voiton kannalla. Se ei kykene tekemään sitä, mikä nykyään on tarpeen kansoille: ehdottamaan viipymättä ja julkisesti kaikille sotiville maille välirauhan solmimista heti paikalla ja sitten solmimaan rauhan sillä perusteella, että vapautetaan kokonaan siirtomaat ja kaikki riippuvaiset ja vajaa-oikeuksiset kansat. Sen toteuttamista varten tarvitaan työväenhallitus, joka on liitossa ensinnäkin maaseutuväestön köyhimpien joukkojen kanssa ja toiseksi kaikkien sotivien maiden vallankumouksellisten työläisten kanssa.

Uusi hallitus ei pysty antamaan kansalle leipää. Ja mikään vapaus ei tyydytä joukkoja, jotka näkevät näikää sen takia, että elintarvikkeita on riittämättömästi, että niiden jakelu on kehoa ja, mikä tärkeintä, että tilanherrot ja kapitalistit ovat anastaneet ne itselleen. Jotta kansoille voitaisiin antaa leipää, tarvitaan tilanherroja ja

kapitalisteja vastaan suunnattuja vallankumouksellisia toimenpiteitä, ja näitä toimenpiteitä kykenee toteuttamaan vain työväenhallitus.

Ja lopuksi, uusi hallitus ei pysty antamaan kansalle myöskään täydellistä vapautta, vaikka se manifestissaan 17. III. 1917 puhuu yksinomaan poliittisesta vapaudesta vaieten muista yhtä tärkeistä kysymyksistä. Uusi hallitus on jo koettanut saada aikaan sopimusta Romanovien hallitsijasuvun kanssa, sillä kansan tahdosta välittämättä se on ehdottanut tuon hallitsijasuvun tunnustamista sillä perusteella, että Nikolai II luopuu valtaistuimesta ja joku Romanovien perheestä määrätään holhoojahallitsijaksi hänen poikansa alaikäisyyden ajaksi. Uusi hallitus lupaa manifestissaan kaikenlaisia vapauksia, mutta ei täytä suoranaista ja ehdotonta velvollisuuttaan, mikä vaatii sitä myöntämään viipymättä vapaudet, antamaan sotilaiden valita upseerit y.m., määräämään toimitettaviksi Pietarin, Moskovan ja muiden kaupunginduumien vaalit todella yleisen eikä vain miesten äänioikeuden perusteella, luovuttamaan kaikki valtion ja julkiset rakennukset kansankokousten pitoa varten, määräämään toimitettaviksi kaikkien paikallisten laitosten ja zemstvojen vaalit samanlaisen todella yleisen äänioikeuden perusteella, kumoamaan kaikki paikallisen itsehallinnon oikeuksien rajoitukset, panemaan pois viralta kaikki virkamiehet, joita nimitetään ylhäältä käsin valvomaan paikallisten itsehallintojen toimintaa, toteuttamaan paitsi uskonnustuksen vapautta myös vapauden olla uskomatta, erottamaan koulun heti kirkosta ja vapauttamaan sen virkamiesholhouksesta j.n.e.

Uuden hallituksen koko manifesti maaliskuun 17 pltä herättää mitä suurinta epäluottamusta, sillä se sisältää pelkästään lupauksia eikä toteuta viipymättä elämässä ainoatakaan kaikkein välttämättömimmistäkään toimenpiteistä, jotka aivan hyvin voitaisiin ja pitäisi toteuttaa heti.

Uusi hallitus ei mainitse ohjelmassaan sanallakaan 8-tuntisesta työpäivästä eikä työläisten taloudellisen aseman muista parannuksista, maan antamisesta talonpojille, kaiken tilanherrojen maan luovuttamisesta talonpojille ilman iunastusmaksua; ja olemalla vaiti noista kipeistä kysymyksistä se paljastaa olevansa luonteeltaan kapitalistien ja tilanherrojen hallitus.

Rauhan, leipää ja täydellisen vapauden pystyy kansalle antamaan vain työväenhallitus, joka nojautuu ensinnäkin talonpoikaisväestön valtaenemmistöön, maataloustyöläisiin ja köyhiin talonpoikiin ja toiseksi liittoon kaikkien sotivien maiden vallankumouksellisten työläisten kanssa.

Vallankumouksellinen proletariaatti ei sen vuoksi voi pitää maaliskuun 1 (14) pn vallankumousta muuna kuin ensimmäisenä, ei vielä läheskään täydellisenä voittona suurella tiellään, eikä se voi olla asettamatta tehtäväkseen taistelun jatkamista demokraattisen tasavallan ja sosialismin saavuttamisen puolesta.

Täyttääkseen tuon tehtävän proletariaatin ja VSDTP:n on käytettävä hyväkseen ennen kaikkea sitä suhteellista ja epätäydellistä vapautta, jonka uusi hallitus myöntää ja joka voidaan turvata ja saada täydellisemmäksi vain jatkamalla päättävämmin ja sitkeämmin vallankumouksellista taistelua.

On välttämätöntä, että maaseudun ja kaupunkien kaikki työtätekevät joukot ja myös sotaväki saisivat tietää totuuden nykyisestä hallituksesta ja siitä, miten se todellisuudessa suhtautuu päivänpolttaviin kysymyksiin. Tarvitaan työläisten edustajien Neuvostojen järjestämistä ja työläisten aseistamista; on välttämättömästi perustettava proletaarisia järjestöjä sotaväen keskuuteen (jolle uusi hallitus myös lupaa myöntää poliittiset oikeudet) ja maaseudulle; erittäin välttämätön on maatalouden palkkatyöläisten luokkaorganisaatio.

Vain silloin, kun mitä laajimmat väestöjoukot ovat selvillä asioista ja järjestyneitä, voidaan turvata vallankumouksen seuraavan vaiheen täydellinen voitto ja vallan valtaaminen työväenhallituksen käsiin.

Jotta saataisiin täytetyksi tuo tehtävä, jonka kansa voi vallankumouksellisena aikana ja sodan ankarien opetusten vaikutuksesta omaksua paljon lyhyemmässä ajassa kuin tavallisten olosuhteiden vallitessa, on tarpeen, että vallankumouksellisen proletariaatin puolue, joka on pysynyt uskollisena internationalismille eikä ole uskonut valheellisia porvariston fraaseja, mitkä pettävät kansaa puheilla „isänmaan puolustuksesta” nykyisessä imperialistisessa sodassa, ryöstösodassa,— että tämä puolue olisi aatteellisesti ja järjestöllisesti itsenäinen.

Ei ainoastaan nykyinen hallitus, vaan myös demokraattisporvarillinen tasavaltalainen hallitus, jos se muodostuisi ainoastaan Kerenskistä ja muista narodnikkilaisista ja „marxilaisista” sosialipatriooteista, on kykenemätön pelastamaan kansaa imperialistisesta sodasta ja takaamaan rauhaa.

Siksi me emme voi tehdä mitään blokkeja, liittoja emmekä edes sopimuksia puolustuskannalla olevien työläisten kanssa, emme Gvozdevin—Potresovin—Tshhenkelin—Kerenskin y.m. suunnan kanssa emmekä niiden henkilöiden kanssa, jotka Tshheidzen y.m. tavoin ovat horjuvalla ja epä määräisellä kannalla tässä peruskysymyksessä. Sellaiset sopimukset eivät ainoastaan kylväisi valhetta joukkojen tietoisuuteen ja tekisi niitä riippuvaisiksi Venäjän imperialistisesta porvaristosta, vaan ne myös heikentäisivät ja horjuttaisivat sitä proletariaatin johtavaa osuutta, joka sillä on kansojen vapauttamisessa imperialistisista sodista ja kaikkien maiden työväenhallitusten välisen todella kestäväen rauhan takaamisessa.

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

**SÄHKE VENÄJÄLLE MATKUSTAVILLE
BOLSHEVIKEILLE ¹⁰⁴**

Taktiikkamme: täydellinen epäluottamus uutta hallitusta kohtaan, ei mitään kannatusta sille, Kerenskiä epäilemme erikoisesti, proletariaatin aseistaminen on ainoa tae, viipymättömät Pietarin duuman vaalit, ei mitään lähentymistä muihin puolueisiin. Sähköttäkää tämä Pietariin.

Uljanov

*Kirjoitettu
maaliskuun 6 (19) pnä 1917
Julkaistu ensi kerran v. 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsinkirjoitetusta kopiosta
Käännös ranskan kielestä*

ILMOITUS „VOLKSRECHT” LEHDELLE ¹⁰⁵

Saksan eri lehdet ovat julkaisseet *vääristeltynä* sähkeen, jonka lähetin maanantaina, maaliskuun 19 p:nä, Skandinaviaan eräille puolueemme jäsenille, jotka matkustivat Venäjälle ja kysyivät neuvoani taktiikkaan nähden, jota sosialidemokraattien tulee noudattaa.

Sähköitin seuraavaa:

„Taktiikkamme: täydellinen epäluottamus uutta hallitusta kohtaan, ei mitään kannatusta sille, Kerenskiä epäilemme erikoisesti, proletariaatin aseistaminen on ainoa tae, viipymättömät Pietarin duuman (kaupunginneuvoston) vaalit, ei mitään lähentymistä muihin puolueisiin. Sähköitäkää tämä Pietariin”.

Lähetin tuon sähkeen Keskuskomitean *ulkomailla olevien* jäsenten enkä itse Keskuskomitean nimessä. En puhunut Perustavasta kokouksesta, vaan *kunnalliselinten* vaaleista. Perustavan kokouksen vaalit ovat toistaiseksi vain tyhjä lupaus. Pietarin kaupunginduuman vaalit voidaan ja ne pitäisi suorittaa *heti*, jos hallitus todella kykenee myöntämään elämässä ne vapaudet, jotka on luvattu. Nuo vaalit voisivat olla proletariaatille avuksi järjestettäessä ja lujitettaessa sen vallankumouksellisia asemia.

N. Lenin

Kirjoitettu maaliskuun 6 (19) p:n jälkeen
1917

Julkaistu maaliskuun 29 p:nä 1917
„Volksrecht” lehden 75. numerossa
Venäjän kielellä julkaistaan
ensi kertaa

Julkaistaan
lehden tekstin mukaan
Käännös saksan kielestä

KIRJEITÄ KAUKAA ¹⁰⁶

KIRJEITÄ KAUKAA

I. KIRJE

ENSIMMAISEN VALLANKUMOUKSEN ENSIMMÄINEN VAIHE

Yleismaailmallisen imperialistisen sodan synnyttämä ensimmäinen vallankumous on alkanut. Tämä ensimmäinen vallankumous ei tule varmaankaan olemaan viimeinen.

Tämän ensimmäisen vallankumouksen, nimittäin *Venäjän* vuoden 1917 maaliskuun 1 päivän vallankumouksen, ensimmäinen vaihe on Sveitsissä olevista niukoista tiedoista päätellen päättynyt. Tämä ensimmäinen vaihe ei tule varmaankaan olemaan vallankumouksemme viimeinen vaihe.

Miten saattoi tapahtua sellainen „ihme”, että kaiken kaikkiaan 8 päivässä — aikamäärä, jonka herra Miljukov mainitsi kerskailevassa sähkösanomassaan kaikille ulkomailla oleville Venäjän edustajille,— luhistui monarkia, joka oli pysynyt pystyssä vuosisatoja ja kestänyt kaikesta huolimatta 3 vuotta jatkuneissa mitä suurimmissa, yleiskansallisissa luokkien välisissä otteluissa vuosina 1905—1907.

Luonnossa ja historiassa ei tapahdu ihmeitä, mutta jokainen jyrkkä käänne historiassa, m.m. jokainen vallankumous, on niin rikassisältöinen, kehittää sellaisia odottamattoman omalaatuisia taistelumuotojen yhdistelmiä ja taistelevien voimasuhteita, että poroporvarin älylle täytyy monien seikkojen näyttää ihmeeltä.

Sitä varten, että tsaristinen monarkia saattoi luhistua muutamassa päivässä, oli välttämätöntä monien maailmanhistoriallisen merkityksen omaavien ehtojen yhteenpuntuuminen. Mainitsemme niistä tärkeimmät.

Ilman kolme vuotta jatkuneita mitä valtavimpia luokkien välisiä otteluja ja Venäjän proletariaatin vuosina 1905—1907 osoittamaa vallankumouksellista tarmoa niin

nopea toinen vallankumous, nopea siinä mielessä, että sen *alkuvaihe* päättyi muutamassa päivässä, ei olisi ollut mahdollinen. Ensimmäinen vallankumous (v. 1905) mullisti syvältä maaperän, kiskoi juurineen vuosisataiset ennakkoluulot, herätti miljoonat työläiset ja kymmenet miljoonat talonpojat poliittiseen elämään ja poliittiseen taisteluun, näytti toisilleen ja koko maailmalle Venäjän yhteiskunnan *kaikki* luokat (ja kaikki tärkeimmät puolueet), niiden todellisen luonnon, niiden etujen, niiden voimien, niiden toimintatapojen, niiden lähimpien ja kaukaisimpien päämäärien väliset todelliset suhteet. Ensimmäinen vallankumous ja sitä seurannut vastavallankumouksen kausi (1907—1914) paljasti tsaristisen monarkian koko olemuksen, saattoi sen „äärimmäiseen rajaansa”, toi esiin sen koko mädännäisyyden ja inhottavuuden, tsaristisen koplakunnan ja sen etunenässä olleen Rasputin heittiön koko kyynillisyyden ja irstauden, Romanovien perheen koko petomaisuuden — niiden pogromihurttien petomaisuuden, jotka valelivat Venäjän juutalaisten, työläisten ja vallankumouksellisten verellä ja jotka olivat „ensimmäisiä samanarvoisten” *tilanherrojen* joukossa, *jotka omistavat miljoonia* desjatiinoja maata ja ovat valmiit turvautumaan kaikkiin petomaisuuksiin, kaikkiin rikoksiin, köyhdyttämään ja kuristamaan kuinka suuren määrän kansalaisia tahansa säilyttääkseen tuon oman ja oman luokkansa „pyhän omaisuuden”.

Ilman vuosien 1905—1907 vallankumousta ja vuosien 1907—1914 vastavallankumousta ei olisi ollut mahdollista Venäjän kansan eikä muiden Venäjällä asuvien kansojen kaikkien luokkien niin tarkka „itseääräytyminen” eikä liioin se, että määräytyi näiden luokkien suhtautuminen toinen toiseensa ja tsaristiseen monarkiaan, mikä tuli ilmi vuoden 1917 helmi—maaliskuun vallankumouksen kahdeksan päivän aikana. Tämä kahdeksanpäiväinen vallankumous „näyteltiin”, jos voidaan näin vertauskuvallisesti sanoa, ikään kuin kymmenisen kenraaliharjoituksen ja esiharjoituksen jälkeen; „näyttelijät” tunsivat toisensa, omat osansa, paikkansa, koko tilanteen pitkin ja poikin, läpikotaisin, jokaiseen vähänkin huomattavaan poliittisten suuntien ja toimintamenetelmien vivahteeseen asti.

Mutta kun ensimmäinen, vuoden 1905 suuri vallankumous, jonka herrat Gutshkovit ja Miljukovit mielistelijöineen tuomitsivat „suurena mellakkana”, johti 12 vuoden kuluttua

vuoden 1917 „loistavaan”, „mainehikkaaseen” vallankumoukseen, jonka Gutshkovit ja Miljukovit ovat julistaneet „mainehikkaaksi”, sillä se on (*toistaiseksi*) antanut heille vallan,— niin tarvittiin vielä suuri, mahtava, kaikkivoipa „näytelmän ohjaaja”, joka toisaalta pystyi jouduttamaan valtavasti maailmanhistorian kulkua ja toisaalta synnyttämään ennenkuulumattoman voimakkaita yleismaailmallisia kriisejä — taloudellisia, poliittisia, kansallisia ja kansainvälisiä kriisejä. Maailmanhistorian tavattoman voimakkaan jouduttamisen lisäksi tarvittiin vielä erikoisen jyrkkiä historian käännteitä, jotta verellä ja lialla ryvetetyt Romanovien monarkian kärryt saattoivat eräässä tällaisessa käänteessä *kerralla* kaatua.

Tuona kaikkivoipana „näytelmän ohjaajana”, tuona mahtavana jouduttajana oli imperialistinen maailmansota.

Nyt on jo kiistatonta, että sota on yleismaailmallinen, sillä Yhdysvallat ja Kiina on tänään vedetty siihen jo puoleksi ja huomenna vedetään täydellisesti.

Nyt on jo kiistatonta, että sota on imperialistista *kummaltakin* puolelta. Vain kapitalistit ja heidän hännystelijänsä, sosialipatriootit ja sosialishovinistit — eli jos käytämme yleisten vaikeaselitteisten määritelmien asemesta Venäjällä tunnettuja poliittisia nimiä — vain Gutshkovit ja Lvovit, Miljukovit ja Shingarevit toisaalta ja vain Gvozdevit, Potresovit, Tshhenkelit, Kerenskit ja Tshheidzet toisaalta voivat kieltää tai hämätä tämän tosiasian. *Sekä* saksalainen *että* englantilais-ranskalainen porvaristo käy sotaa vieraiden maiden ryöstämiseksi, pienten kansojen kuristamiseksi, maailman finanssiherruudesta, siirtomaiden jakamisesta ja uudelleen jakamisesta, tuhoutuvan kapitalistisen järjestelmän pelastamiseksi petkuttamalla eri maiden työläisiä ja eristämällä heitä toisistaan.

Imperialistisen sodan täytyi objektiivisen välttämättömyyden pakosta jouduttaa tavattomasti ja kärjistää ennen kuulumattomasti proletariaatin luokkataistelua porvaristoa vastaan, sen täytyi muuttua toisilleen vihamielisten luokkien väliseksi kansalaisodaksi.

Tämän *muuttumisen pani alulle* vuoden 1917 helmi—maaliskuun vallankumous, jonka ensimmäinen vaihe näytti meille, ensinnäkin, tsarismiin saaneen yhteisen iskun, minkä antoivat kaksi voimaa: toisaalta kaikki Venäjän porvarit ja tilanherrat kaikkine tiedottomine häntyreineen ja kaikkine

tietoisine johtajineen englantilais-ranskalaisten lähettiläiden ja kapitalistien persoonassa ja toisaalta *työläisten edustajain Neuvosto*, joka on alkanut vetää puolelleen sotilaiden ja talonpoikain edustajia.

Nämä kolme poliittista leiriä, kolme poliittista perusvoimaa: 1) tsaristinen monarkia, maaorjanomistaja-tilanherrain johtaja, vanhan virkamieskunnan ja kenraaliston johtaja; 2) porvarillinen ja tilanherrojen lokakuulais-kadettilainen Venäjä, jonka perässä laahusti pikkuporvaristo (sen pääedustajat Kerenski ja Tshheidze); 3) työläisten edustajain Neuvosto, joka etsii itselleen liittolaisia koko proletariaatin ja koko köyhimmän väestöjoukon keskuudesta, — nämä kolme poliittista perusvoimaa tulivat mitä selvemmin näkyviin jo „ensimmäisen vaiheen” kahdeksan päivän aikana, ne näki jopa sellainenkin tarkkailija kuin näiden rivien kirjoittaja, joka on näin etäällä tapahtumista ja pakotettu rajoittumaan ulkomaalaisten lehtien niukkoihin sähkösanomatietoihin.

Mutta ennen kuin ryhdyn tarkemmin puhumaan siitä, minun on palattava kirjeeni siihen osaan, jossa käsitellään tärkeintä voimatekijää — imperialistista maailmansotaa.

Sota on kytkenyt sotivat valtakunnat, sotivat kapitalistien ryhmät, kapitalistisen järjestelmän „isännät”, kapitalistisen orjuusjärjestelmän orjanomistajat *rautakahleilla* toisiinsa. *Yksi verinen vyyhti* — sellaista on nykyisen historiallisen ajankohdan yhteiskunnallis-poliittinen elämä.

Sosialistit, jotka siirtyivät sodan alussa porvariston puolelle, kaikki nuo Davidit ja Scheidemannit Saksassa, Plehanovit, Potresovit, Gvozdevit ja kumpp. Venäjällä, kirkuivat kauan ja täyttä kurkkua vallankumouksellisten „haaveita” vastaan, Baselin manifestin „haaveita” vastaan, imperialistisen sodan kansalaissodaksi muuttamisen „houreilveilyä” vastaan. He ylistelivät kaikin tavoin muka kapitalismilla ilmennyttä voimaa, elinvoimaisuutta, mukautumiskykyä, — *he*, jotka auttoivat kapitalisteja „mukauttamaan”, kesyttämään ja petkuttamaan eri maiden työväenluokkia ja eristämään niitä toisistaan.

Mutta „se parhaiten nauraa, joka viimeksi nauraa”. Porvariston ei onnistunut lykätä pitkäksi aikaa sodan synnyttämää vallankumouksellista kriisiä. Se kasvaa hillittömällä voimalla kaikissa maissa alkaen Saksasta, jossa erään siellä hiljattain käyneen havainnoitsijan sanojen mukaan on

„nerokkaasti järjestetty nälänhätä”, ja päättyen Englantiin ja Ranskaan, joissa *myös* uhkaa *nälänhätä* ja joissa järjesty on paljon vähemmän „nerokasta”.

On luonnollista, että tsaarin Venäjällä, jossa sekasorto oli kaikkein hirveintä ja proletariaatti on vallankumouksellisinta (ei sen erikoisten ominaisuuksien, vaan „vuoden 1905” elävien perinteiden ansiosta), puhkesi vallankumouksellinen kriisi *ennemmin kuin muualla*. Tätä kriisiä jouduttivat ne monet mitä raskaimmat tappiot, joita Venäjä ja sen liittolaiset olivat kärsineet. Tappiot olivat järkyttäneet koko vanhaa hallituskoneistoa ja koko vanhaa järjestelmää, nostaneet *kaikkien* väestöluokkien suuttumuksen sitä vastaan, saattaneet armeijan suuttumuksen valtaan, tuhonneet tavattomassa määrin sen vanhaa, piintyneestä aatelistosta ja erittäin rappeutuneista virkamiehistä muodostunutta päällystää ja nostaneet sen tilalle nuorta, verestä, pääasiallisesti porvarillista, raznotshinetslaista, pikkuporvarillista päällystää. Porvariston edessä suoranaisesti nöyristelevät taikka yksinkertaisesti selkärangattomat ihmiset, jotka ovat kirkuneet ja ulvoneet „tappion toivomista” vastaan, ovat nyt joutuneet sen tosiasian eteen, että kaikkein takapajuisimman ja barbaarimaisimman tsaristisen monarkian kärsimän tappion ja vallankumouksellisen palon *alkamisen* välillä on olemassa historiallinen yhteys.

Mutta kun sodan alussa kärsityt tappiot olivat kielteinen tekijä, joka joudutti purkausta, niin englantilais-ranskalaisen finanssipääoman, englantilais-ranskalaisen imperialismin *yhteys* Venäjän lokakuulais-kadettilaiseen pääomaan oli tekijä, joka joudutti tätä kriisiä *järjestämällä* suoranaisesti *salaliiton* Nikolai Romanovia vastaan.

Ymmärrettävistä syistä englantilais-ranskalainen lehdistö vaikenee asian tästä erittäin tärkeästä puolesta, mutta saksalainen lehdistö korostaa sitä vahingoniloisena. Meidän marxilaisten on katsottava suoraan totuutta silmiin hämmentymättä valheesta, imperialistien toisen sotivan ryhmän diplomaattien ja ministerien virallisesta, imelän diplomaattisesta valheesta, enempiä kuin heidän toiseenkaan sotivaan ryhmään kuuluvien finanssi- ja sotakilpailijoittensa silmänsästä ja hihityksistä. Helmi—maaliskuun vallankumouksen koko tapahtumain kulku osoittaa selvästi, että Englannin ja Ranskan lähetystöt asiamiehineen ja „yhteyksineen”,

lähetystöt, jotka ovat jo kauan ponnistelleet mitä hurjimmin ehkäistäkseen Nikolai II tekemästä „erillis”-sopimuksia ja erillisrauhaa (ja toivokaamme viimeksi mainittua ja pyrkikäämme siihen) Vilhelm II kanssa, järjestivät yhdessä loka-kuulaisten ja kadettien kanssa, yhdessä armeijan sekä erikoisesti Pietarin varusväen kenraaliston ja upseeriston erään osan kanssa välittömästi salaliiton Nikolai Romanovin *syrjäyttämiseksi*.

Älkäämme rakennelko harhakuvitelmia. Älkäämme langetko samaan virheeseen kuin ne, jotka nyt — eräiden „orgkomitealaisten” tai „menshevikkien” tapaan, niiden tapaan, jotka horjuvat gvozdevilaisuuden — potresovilaisuuden sekä internationalismin välillä ja luisuvat liian usein pikkuporvarilliseen pasifismiin, — ovat valmiit ylistämään „sovintoa” työväenpuolueen ja kadettien välillä, ylistämään sellaista, että edellisen tulee „tukea” jälkimmäisiä j.n.e. Vanhaa ulkoaopittua (eikä lainkaan marxilaista) oppiaan noudattaen nämä ihmiset verhoavat englantilais-ranskalaisten imperialistien ja Gutshkovien ja Miljukovien salaliittoa, jonka tarkoituksena on syrjäyttää „päättelupukari” Nikolai Romanov pois paikaltaan ja panna hänen tilalleen tarmokkaampia, reippaampia ja pystyvämpiä *tappelupukareita*.

Kun vallankumous voitti näin nopeasti ja — ulkonaisesti, pintapuoliselta ensi silmäykseltä — perin radikaalisesti, niin se tapahtui vain siksi, että tavattoman omalaatuisen historiallisen tilanteen vuoksi *valoutuivat* yhteen ja erittäin „sopuisasti” *aivan erilaiset virtaukset, aivan erilaatuiset* luokkaedut, *aivan vastakkaiset* poliittiset ja yhteiskunnalliset pyrkimykset. Nimittäin: englantilais-ranskalaisten imperialistien salaliitto, imperialistien, jotka työnsivät Miljukovia, Gutshkovia ja kumpp. kaappaamaan vallan, *jotta olisi voitu jatkaa imperialistista sotaa*, käydä sitä vieläkin kiihkeämmin ja sitkeämmin, *tapattaa vielä miljoonia* Venäjän työläisiä ja talonpoikia sitä varten, että Konstantinopolin saisivat... Gutshkovit, Syyrian... ranskalaiset kapitalistit, Mesopotamian... englantilaiset kapitalistit j.n.e. Tämä toisaalta. Mutta toisaalta oli käynnissä syvä ja vallankumouksellista laatua oleva proletaarinen ja joukkoluontoinen (kaupunkien ja kylien koko köyhimmän väestön käsittänyt) kansanliike *leivän, rauhan ja todellisen vapauden* puolesta.

Olisi suorastaan tyhmää puhua siitä, että Venäjän valankumouksellisen proletariaatin pitäisi „tukea” kadettien ja lokakuulaisten imperialismia, englantilaisten rahoilla „kokoonharsittua” imperialismia, joka on yhtä inhottavaa kuin tsaristinenkin imperialismi. Vallankumoukselliset työläiset ovat hävittäneet tsaristista monarkiaa, saaneet jo huomattavassa määrin hävitetyksi sitä ja hävittävät inhottavan tsaristisen *monarkian* perustuksiaan myöten, eivätkä he joudu ihastuksen tai hämmingin valtaan siitä, että tiettyinä lyhytaikaisina ja poikkeuksellisesta suhdanteesta johtuvina historiallisina ajankohtina *heidän avukseen* tulee Buchananin, Gutshkovin, Miljukovin ja kumpp. taistelu, jota nämä käyvät yhden monarkin *vaihtamiseksi toiseen monarkkiin* ja mieluummin myös Romanoviin!

Näin ja vain näin oli asian laita. Näin ja vain näin voi asioita katsella poliitikko, joka ei pelkää totuutta, punnitsee terveälyisesti yhteiskunnallisten voimien suhteen vallankumouksessa, arvioi jokaisen „nykyhetken” ei vain sen nykyisen, tämänpäiväisen omalaatuisuuden kannalta, vaan myös syvällisempien liikuttimien kannalta, niiden syvempien suhteiden kannalta, jotka ovat olemassa proletariaatin ja porvariston etujen välillä niin Venäjällä kuin koko maailmassakin.

Pietarin työläiset samoin kuin koko Venäjänkin työläiset ovat taistelleet uhrautuvasti tsaristista monarkiaa vastaan vapauden puolesta, maan antamisesta talonpojille, *rauhan puolesta*, imperialistista teurastusta vastaan. Tämän teurastuksen jatkamiseksi ja voimistamiseksi englantilaisranskalainen imperialistinen pääoma punoi palatsijuonia, järjesti salaliiton kaartinupseerien kanssa, ylltytti Gutshkoveja ja Miljukoveja ja herätti heissä toiveita, järjesti *salaa aivan valmiin uuden hallituksen*, joka *kaappasikin vallan* heti sen jälkeen, kun proletariaatin taistelu oli antanut tsarismille ensimmäiset iskunsa.

Tämä uusi hallitus, jossa lokakuulaisten ja „rauhallisten uudistajien”, noiden Hirttäjä-Stolypinin eilisten apureiden, Lvovin ja Gutshkovin hallussa ovat *todella tärkeät* virka-paikat, johtopaikat, ratkaisevat paikat, armeijan ja virkamieskunnan johto,— tämä hallitus, jossa Miljukov ja muut kadetit istuvat pikemminkin koristuksena, kylttinä, imelien professorinpuheiden pitämistä varten ja „trudovikki” Kerenski näyttölee suunsoittajan osaa työläisten ja

talonpoikien pettämiseksi,—tämä hallitus ei ole mikään satunnainen kopla.

He ovat Venäjällä valtiovallan johtoon nousseen uuden luokan edustajia, he edustavat kapitalististen tilanherrojen ja porvariston luokkaa, joka on jo kauan *hallinnut* maamme taloudellisesti ja joka niin vuosien 1905—1907 vallankumouksen aikana kuin vuosien 1907—1914 vastavallankumouksenkin aikana ja vihdoin — ja erikoisen nopeasti — vuosien 1914—1917 sodan aikana on järjestynyt poliittisesti tavattoman nopeasti ja kahminut käsiinsä sekä paikallisen itsehallinnon että kansanvalistustoimen, sekä erilaiset edustajakokoukset että Duuman ja sotateollisuuskomiteat j.n.e. Tämä uusi luokka *oli pääsemässä* valtaan jo „melkein täydellisesti” vuoteen 1917 tultaessa; siksi tsarisille annetut ensimmäiset iskut olivatkin riittäviä, jotta se luhistui ja vapautti paikan porvaristolle. Imperialistinen sota, joka on vaatinut uskomattomia voimainponnistuksia, on siinä määrin jouduttanut takapajuisen Venäjän kehitystä, että me *olemme* „kerralla” (todellisuudessa *aivan kuin kerralla*) *saavuttaneet* Italian, Englannin ja melkein Ranskan, olemme saaneet „kokoomus”-hallituksen, „kansallisen” (s.o. imperialistisen teurastuksen käymiseen ja kansan petkuttamiseen sopeutuvan) „parlamentaarisen” hallituksen.

Tämän hallituksen rinnalle, joka *nykyisen* sodan kannalta on asiallisesti vain pelkkä „Englanti ja Ranska” miljardi-„firman” käskyläinen, on syntynyt tärkein, epävirallinen, vielä kehittymätön, verrattain heikko *työväenhallitus*, joka edustaa proletariaatin sekä koko kaupunki- ja maaseutuväestön köyhimmän osan etuja. Se on Pietarin *työläisten edustajain Neuvosto*, joka etsii yhteyksiä sotilaisiin ja talonpoikiin ja myöskin maataloustyöläisiin ja erikoisesti tietysti ja ensi kädessä juuri heihin, enemmänkin heihin kuin talonpoikiin.

Sellainen on *todellinen* poliittinen tilanne, joka meidän on ennen kaikkea pyrittävä määrittelemään objektiivisesti mahdollisimman tarkasti, jotta voisimme perustaa marxilaisen taktiikan sille ainoalle vankalle perustalle, jolle sen tulee pohjautua,— *tosiasioiden* perustalle.

Tsaristinen monarkia on murskattu, mutta siitä ei ole vielä tehty loppua.

Lokakuulais-kadettilainen, porvarillinen hallitus, joka haluaa käydä imperialistista sotaa „loppuun asti”, on todellisuudessa „Englanti ja Ranska” finanssifirman käskyläinen, jonka on pakko luovata kansalle mahdollisimman paljon vapauksia ja antipaloja, mitkä sopivat yhteen sen kanssa, että tämä hallitus säilyttää valtansa kansaan nähden ja mahdollisuuden jatkaa imperialistista teurastusta.

Työläisten edustajain Neuvosto on työväenjärjestö, työvänehallituksen itu, se edustaa väestön kaikkien köyhimpien joukkojen, s.o. rauhaa, leipää ja vapautta vaativan väestön $\frac{9}{10}$:n etuja.

Näiden kolmen voiman välinen taistelu määrää nyt muodostuneen tilanteen, joka on siirtymistä vallankumouksen ensimmäisestä vaiheesta sen toiseen vaiheeseen.

Ristiriita ensimmäisen ja toisen voiman välillä ei ole syvä, se on tilapäinen, sen ovat aiheuttaneet vain ajankohdan olosuhteet, jyrkkä käänne imperialistisen sodan tapahtumissa. Koko uusi hallitus on muodostunut monarkisteista, sillä puheisiin rajoittuva Kerenskin tasavaltalaisuus ei kerta kaikkiaan ole vakavaa, poliitikon arvolle sopivaa, vaan se on objektiivisesti pelkkää politikoimista. Uusi hallitus ei ehtinyt vielä nujertaa loppuun tsaristista monarkiaa, kun se jo alkoi tehdä kauppoja tilanherra-Romanovien hallitsijasuvun kanssa. Lokakuulais-kadettilaistyyppinen porvaristo tarvitsee monarkiaa byrokratian ja armeijan päänä pääoman etuoikeuksien suojelemiseksi työtätekeviä vastaan.

Se, joka sanoo, että työläisten pitää tukea uutta hallitusta tsarismin taantumusta vastaan käytävän taistelun hyväksi (ja näin sanovat nähtävästi Potresovit, Gvozdevit, Tshhenkelit ja kaikesta vältteleväisyydestään huolimatta Tshheidzekin), on työläisten kavaltaja, proletariaatin asian kavaltaja, rauhan ja vapauden asian kavaltaja. Sillä todellisuudessa imperialistinen pääoma, imperialistinen sotapolitiikka, ryöstöpolitiikka on jo sitonut juuri tämän uuden hallituksen kädet ja jalat, ja tämä hallitus on jo alkanut tehdä kauppoja (kansan mieltä kysymättä!) hallitsijasuvun kanssa, se tekee jo työtä tsaristisen monarkian palauttamiseksi, se kutsuu jo uudeksi tsaariehdokkaaksi Mikael Romanovia, se pitää jo huolta hänen valtaistuimensa lujittamisesta, legitimisen (lainmukaisen, vanhaan lakiin nojautuvan) monarkian vaihtamisesta bonapartelaiseen

kansanäänestykseen perustuvaan (väärennettyyn kansanäänestykseen nojautuvaan) monarkiaan.

Ei, jotta voitaisiin käydä tosi taistelua tsaristista monarkiaa vastaan ja todella eikä vain sanoissa, ei vain kaunopuhujien Miljukovin ja Kerenskin lupauksissa turvata vapaus, tuon uuden hallituksen on „tuettava” työläisiä *eikä* työläisten tuota hallitusta! Sillä tsarismin täydellisen murskaamisen ja vapauden ainoa *tae* on *proletariaatin aseistaminen*, työläisten edustajain Neuvoston osuuden, merkityksen ja voiman lujittaminen, laajentaminen ja kehittäminen.

Kaikki muu on tyhjää puhetta ja valhetta, liberaalien ja radikaalien leirin politikoitsijoiden itsepetosta, veijari-*maista* petkutusta.

Auttakaa työläisten aseistamista tai olkaa edes häiritsemättä sitä — ja vapaus tulee Venäjällä olemaan voittamaton, monarkia palauttamaton ja tasavalta turvattu.

Muussa tapauksessa Gutshkovit ja Miljukovit palauttavat monarkian eivätkä myönnä *mitään*, eivät kerrassaan mitään lupaamistaan „vapauksista”. Kaikki porvarilliset politikoitsijat ovat *kaikissa* porvarillisissa vallankumouksissa „syötäneet” kansalle lupauksia ja petkuttaneet niillä työläisiä.

Meidän vallankumouksemme on porvarillinen, *siksi* työläisten on tuettava porvaristoa,— sanovat Potresovit, Gvozdevit, Tshheidzet, niin kuin Plehanov sanoi eilen.

Meidän vallankumouksemme on porvarillinen,— sanomme me marxilaiset,— *siksi* työläisten on avattava kansan silmät näkemään porvarillisten politikoitsijoiden petos ja opetettava sitä olemaan uskomatta sanoihin, luottamaan vain *omiin* voimiinsa, *omaan* järjestäytymiseensä, *omaan* yhteenliittymiseensä, omaan *aseistautumiseensa*.

Lokakuulaisten ja kadettien hallitus, Gutshkovien ja Miljukovien hallitus, *ei pysty* — vaikkapa se rehellisesti haluaisikin sitä (vain pikkulapset voivat ajatella Gutshkovin ja Lvovin olevan vilpittömiä) — *ei pysty* antamaan kansalle *ei rauhaa, ei leipää eikä vapautta*.

Rauhaa se ei pysty antamaan siksi, että se on sodan hallitus, imperialistisen teurastuksen jatkamisen hallitus, *ryöstöhallitus*, joka mielii rosvota Armenian, Galitsian ja Turkin, anastaa Konstantinopolin, vallata uudelleen Puolan, Kuurinmaan, Liivinmaan j.n.e. Englantilais-ranskalainen imperialistinen pääoma on sitonut tämän hallituksen kädet ja jalat. Venäläinen pääoma on *sadoista miljardeista*

ruplista määrällävän „Englanti ja Ranska” nimisen „toiminimen” haaraosasto.

Leipää se ei pysty antamaan siksi, että se on porvarillinen hallitus. *Parhaassa* tapauksessa se antaa kansalle „nerokkaasti järjestetyn nälänhädän”, kuten Saksa on antanut. Mutta kansa ei halua sietää nälkää. Kansaa saa tietää ja nähtävästi saa pian tietää, että leipää on ja sitä voidaan saada, mutta ei muuten kuin ryhtymällä *pääoman ja maanomistuksen pyhydestä piittaamattomiin* toimenpiteisiin.

Vapautta se ei pysty antamaan siksi, että tämä hallitus on tilanherrain ja kapitalistien hallitus, joka *pelkää* kansaa ja on jo ryhtynyt hieromaan kauppoja Romanovien hallitsijasuvun kanssa.

Siitä, millaisia ovat taktilliset tehtävämme tähän hallitukseen suhtautumisessa lähiaikoina, puhumme toisessa artikkelissa. Siinä osoitamme, mikä on nykyhetken erikoisuus, vallankumouksen ensimmäisestä vaiheesta sen toiseen vaiheeseen *siirtymisen* erikoisuus, minkä takia tunnuksena, „päivän tehtävänä” tällä hetkellä täytyy olla: *työläiset, te olette näyttäneet proletaarisen sankaruuden, kansan sankaruuden ihmeitä kansalaissodassa tsarismia vastaan, teidän on näytettävä proletaarisen ja yleiskansallisen järjestäytymisen ihmeitä valmisteillaksenne voittoanne vallankumouksen toisessa vaiheessa.*

Rajoittuessamme nyt siihen, että analysoimme luokkataistelua ja luokkavoimien suhdetta vallankumouksen tässä vaiheessa, meidän on vielä asetettava kysymys: keitä ovat proletariaatin *liittolaiset nykyisessä* vallankumouksessa?

Sillä on *kaksi* liittolaista: ensiksikin laajat, monia kymmeniä miljoonia käsittävät, väestön valtavan enemmistön muodostavat Venäjän puoliproletaariset ja osaksi pientalonpoikaiset väestöjoukot. Nämä joukot *tarvitsevat välttämättömästi* rauhaa, leipää, vapautta ja maata. Nämä joukot tulevat kiertämättä olemaan porvariston ja erikoisesti pikkuporvariston tietyn vaikutuksen alaisia, pikkuporvariston, jota ne ovat kaikkein lähimpänä elämänehtojensa puolesta, häilyen porvariston ja proletariaatin välillä. Sodan ankarat opetukset, jotka tulevat olemaan *sitä* ankarampia, mitä tarmokkaammin Gutshkov, Lvov, Miljukov ja kumpp. tulevat käymään sotaa, työntävät *kiertämättömästi* näitä joukkoja proletariaatin puolelle pakottaen ne kulkemaan proletariaatin mukana. Käyttäen hyväksemme

uuden järjestelmän suomaa suhteellista vapautta ja työläisten edustajain Neuvostoja meidän on pyrittävä nyt *valistamaan* ja *järjestämään* ennen kaikkea ja parhaiten näitä joukkoja. Talonpoikain edustajain Neuvostot, maataloustyöläisten edustajain Neuvostot — tämä on tärkeimpiä tehtäviä. Meidän pyrkimyksenämme ei tällöin tule olemaan vain se, että maataloustyöläiset muodostavat omat erikoiset Neuvostonsa, vaan myös se, että varattomat ja köyhät talonpojat järjestyvät *erikseen* varakkaista talonpojista. Nykyisin niin ehdottoman välttämättömäksi käyneen järjestäytymisen erikoisista tehtävistä ja erikoisista muodoista puhumme seuraavassa kirjeessä.

Toiseksi, Venäjän proletariaatin liittolaisena on kaikkien sotivien ja yleensä kaikkien maiden proletariaatti. Se on nykyään aika lailla sodan painama, ja sosialishovinistit, jotka Euroopassa samoin kuin Plehanov, Gvozdev ja Potresov Venäjällä ovat siirtyneet porvariston puolelle, puhuvat liian usein proletariaatin nimessä. Mutta imperialistisen sodan jokaisen kuukauden kuluessa proletariaatti on yhä enemmän vapautunut heidän vaikutuksestaan, ja Venäjän vallankumous jouduttaa *kiertämättömästi* tätä prosessia suunnattomasti.

Näiden kahden liittolaisen kanssa proletariaatti voi lähteä ja lähtee nykyisen siirtymiskauden *erikoisuuksia hyväksyen käyttäen* taistelemaan tavoitteenaan ensin demokraattisen tasavallan pystyttäminen gutshkovilais-miljukovilaisen puolimonarkian tilalle ja talonpoikain täydellinen voitto tilanherroista ja sitten *sosialismi*, joka on ainoa, mikä antaa sodan näännyttämille kansoille *rauhan, leipää ja vapauden*.

N. Lenin

Kirjoitettu maaliskuun 7 (20) pnä 1917

Julkaistu maaliskuun 21 ja 22 pnä 1917

„Pravda” lehden 14. ja 15. numerossa

Julkaistaan
„Pravda” lehden tekstiin verrattun
konekirjoitusjäljennöksen mukaan

KIRJEITÄ KAUKAA

2. KIRJE

UUSI HALLITUS JA PROLETARIAATTI

Tärkein asiakirja, joka minulla on tähän päivään (maaliskuun 8/21) mennessä käytettävissäni, on Englannin kaikkein vanhoillisimman ja porvarillisimman „Times” lehden¹⁰⁷ numero maaliskuun 16 päivältä, joka sisältää tiedonantoja vallankumouksesta Venäjällä. On selvää, että on vaikea löytää toista lähdettä, joka suhtautuisi vieläkin myönteisemmin — lievästi sanoen — Gutshkovin ja Miljukovin hallitukseen.

Mainitun sanomalehden kirjeenvaihtaja tiedottaa Pietarista keskiyökköna maaliskuun 1 (14) pnä, jolloin oli olemassa vasta *ensimmäinen* väliaikainen hallitus, s.o. 13-henkinen Duman Toimeenpaneva komitea, jonka johdossa oli Rodzjanko ja jäsenten joukossa, lehden sanonnan mukaan, kaksi „sosialistia” — Kerenski ja Tshheidze, seuraavaa:

„22-henkinen Valtakunnan neuvoston valituista jäsenistä muodostunut ryhmä, Gutshkov, Stahovitsh, Trubetskoi, professori Vasiljev, Grimm, Vernadski y.m., lähetti eilen tsaarille sähkösanoman”, rukoillen häntä „hallitsijasuvun” y.m. y.m. pelastamiseksi kutsumaan koolle Duman ja nimitämään hallituksen päämieheksi henkilön, joka nauttii „kansakunnan luottamusta”. „Minkä ratkaisun tekee keisari, jonka pitäisi tänään saapua, sitä ei tällä hetkellä vielä tiedetä”, kirjoittaa kirjeenvaihtaja, „mutta eräs seikka on aivan varma. Jos hänen majesteettinsa ei viipymättä tyydytä lojaalien alamaistensa kaikkein maltillisimpien ainesten pyyntöä, niin vaikutusvalta, joka Valtakunnanduman Väliaikaisella komitealla nykyään on, siirtyy kokonaisuudessaan sosialisteille, jotka tahtovat tasavallan pystyttämistä, mutta eivät kykene muodostamaan mitään vähänkään

kunnollista hallitusta ja jotka veisivät maan kiertämättä sisäiseen sekasortoon ja ulkopoliittiseen vararikoon”...

Miten valtioviisaasti ja selvästi sanottu, eikö totta? Kuinka hyvin Gutshkovien ja Miljukovien englantilainen henkiystävä (ellei johtaja) käsittääkään luokkavoimien ja -etujen suhteet! „Lojaalien alamaisten kaikkein maltillisimmat ainekset”, s.o. monarkistiset tilanherrat ja kapitalistit, haluavat saada vallan käsiinsä ymmärtäen oikein hyvin, että muussa tapauksessa „vaikutusvalta” siirtyy „sosialisteille”. Mutta miksi juuri „sosialisteille” eikä kenellekään muulle? Siksi, että englantilainen gutshkovilainen näkee mainiosti, että poliittisella näyttämöllä *ei ole eikä voikaan* olla mitään muuta yhteiskunnallista voimaa. Val-lankumouksen suoritti proletariaatti, se osoitti sankaruutta, se vuodatti vertaan, se veti mukaansa mitä laajimmat työtä-tekevät ja köyhimmät väestöjoukot, se vaatii leipää, rauhaa ja vapautta, se vaatii tasavaltaa, se kannattaa sosialismia. Mutta Gutshkovien ja Miljukovien johtama pieni ryhmä tilanherroja ja kapitalisteja haluaa pettää valtavan enemmistön tahdon tai pyrkimyksen, tehdä *kaupat luhistuvan monarkian kanssa*, tukea sitä, pelastaa sen: teidän majesteettinne, nimittäkää Lvov ja Gutshkov, niin me olemme monarkian puolella kansaa vastaan. Juuri sellainen on uuden hallituksen politiikan koko tarkoitus ja sisältö!

Entä miten puolustellaan kansan pettämistä, sen puijaamista, väestön valtavan enemmistön tahdon loukkaamista?

Sitä varten on parjattava kansaa — tämä on porvariston vanha, mutta aina yhtä uusi menetelmä. Ja englantilainen gutshkovilainen parjaa, haukkuu, sylkee ja sättii: „sisäinen sekasorto ja ulkopoliittinen vararikko”, ei mitään „kunnollista hallitusta”!!

Se ei ole totta, arvoisa gutshkovilainen! Työläiset tahtovat tasavaltaa, ja tasavalta on paljon „kunnollisempi” hallitus kuin monarkia. Mikä takaa kansalle sen, ettei toinen Romanov hanki itselleen toista Rasputinia? Vararikoon johtaa nimenomaan sodan jatkaminen, s.o. nimenomaan uusi hallitus. Proletaarinen tasavalta, jota tukevat maaseudun työläiset sekä talonpoikain ja kaupunkilaisten köyhin osa, on ainoa, joka voi turvata rauhan, antaa leipää, pysyttää järjestyksen ja vapauden.

Sekasorrosta kirkumisella vain verhotaan kapitalistien voitonhimoisia pyyteitä, kapitalistien, jotka haluavat hyö-

~~Дру
Трудов~~

Письма из далека.

п. 2 1

Письмо 2.

Новое правительство и пролетариат.

Главный документ, который я располагаю по сегодняшнее число (8/21 март), это — номер английской консервативнейшей и буржуазнейшей газеты "Times" (Таймс) от 16/3 со сводкой сообщений о революции в России. Это, то порочника, бытье благоприяно — выражает себя — настроенная к правительству Гучкова и Митрокова, кайти пенелко.

Корреспондент этой газеты сообщает из Петербурга от среды 1(14)марта, когда существовало еще только первое временное правительство т.е. Думский Исполнительный Комитет из 13 человек, с Родзянкой во главе и с Думид, по выражению газеты, "социалистами" Керенским и Какузе в числе членов, — следующие:

"Группа из 22 выборных членов Гос. Совета, Гучков, Старович, Трубицкий, проф. Васильев, Зомин, Вернадский и др., отправивла вчера телеграмму царю", уведомляя его для сведения "дальней" и пр. и пр. советом Думу и назначить главу правительства, поименовав "доброем нации". Каково будет решение Императора, который сегодня думает прибавить, еще неизвестно в данный момент, — пишет корреспондент — но одна вещь совершенно несомнительна. Если его Величество не удовлетворит немедленно требования самих внутренних элементов

V. I. Leninin
„Kirjettä kaukaa. 2. kirje. Uusi hallitus
ja proletariaatti” käsikirjoituksen ensi sivu.—
Maaliskuun 22 (9) pnä 1917

tyä sodasta ja sotalainoista ja palauttaa monarkian *vastoin* kansan tahtoa.

....„Eilen”, jatkaa kirjeenvaihtaja, „sosialidemokraattinen puolue antoi sisällöltään mitä kapinallisimman julistuksen, ja tätä julistusta levitettiin kaikkialla kaupungilla. He” (s.o. sosialidemokraattinen puolue) „ovat ilmettyjä doktrinäärejä, mutta he saattavat tehdä äärettömän paljon pahaa tällaisena aikana kuin on nykyinen. Hra Kerenskin ja hra Tshheidzen, jotka käsittävät, että ilman upseerien ja kansan maltillisempien ainesten tukea he eivät voi toivoa välttävänsä sekasortoa, on pakko kuunnella vähemmänviisaita tovereitaan, ja heitä sysätään huomaamatta asettumaan sellaiselle kannalle, joka vaikeuttaa Väliaikaisen komitean tehtävää”...

Oi, te suuri englantilainen gutshkovilaisdiplomaatti! Kuinka „epäviisaasti” te lörpöttelittekään julki totuuden!

„Sosialidemokraattinen puolue” ja „vähemmänviisaat toverit”, joita „Kerenskin ja Tshheidzen on pakko kuunnella”, — se on ilmeisesti meidän, vuoden 1912 tammikuun konferenssissa uudelleen muodostetun puolueemme Keskuskomitea tai Pietarin komitea, ne samat „bolshevikit”, joita porvarit haukkuvat aina „doktrinääreiksi” siitä syystä, että he ovat uskollisia „doktriinille”, s.o. *sosialismin* perusteille, periaatteille, opille ja päämäärille. Englantilainen gutshkovilainen haukkuu puolueemme julistusta ja menettelyä kapinalliseksi ja doktrinääriseksi aivan ilmeisesti siitä syystä, että siinä kehotetaan taistelemaan tasavallan puolesta, rauhan puolesta, tsaristisen monarkian täydellisen murskaamisen puolesta, leivän puolesta kansalle.

Leipää kansalle ja rauha — se on kapinaa, mutta ministerinpaikkoja Gutshkoville ja Miljukoville — se on „järjestystä”. Vanhaa tuttua puhetta!

Minkälaista sitten on Kerenskin ja Tshheidzen taktiikka englantilaisen gutshkovilaisen luonnehtimana?

Häilyväistä: toisaalta gutshkovilainen kehuu heitä, he nähkääs „käsittävät” (kilttejä poikia! vallan viisaita!), että ilman upseerien ja maltillisempien ainesten „tukea” ei voida välttää sekasortoa (ja me kun olemme tähän saakka luulleet ja luulemme edelleenkin doktriinimme mukaan, sosialismin oppimme mukaan, että juuri kapitalistit tuovat ihmisyyshyönteiskuntaan sekasortoa ja sotia, että vain *kaiken* valtiovallan siirtyminen proletariaatille ja köyhimmälle kansalle voi

pelastaa meidät sodilta, sekasorrolta, nälältä!). — — — Toisaalta heidän on nähkääs „pakko kuunnella” „vähemmänviisaita tovereitaan”, s.o. bolshevikkeja, Venäjän sosialidemokraattista työväenpuoluetta, jonka Keskuskomitea on uudelleen järjestänyt ja yhdistänyt.

Mutta mikä voima „pakottaa” Kerenskin ja Tshheidzen „kuuntelemaan” bolshevistista puoluetta, johon he *eivät* ole *koskaan* kuuluneet, jota he itse tai heidän edustajansa kirjallisuuden alalla („socialistivallankumoukselliset”, „kansansosialistit”¹⁰⁸, „orgkomitealaiset menshevikit” y.m.) ovat aina herjanneet, jonka he ovat tuominneet ja julistaneet mitättömäksi maanalaiseksi kerhoksi, doktrinäärien lahkoksi j.n.e.? Missä ja milloin on ennen nähty sellaista, että vallankumouksellisena aikana, jolloin toimivat etupäässä suuret *joukot*, selväjärkisinä pysyneet poliitikot olisivat „kuunnelleet” „doktrinäärejä”??

Englantilainen gutshkovilaispöloisemme on sotkeutunut kokonaan, puhunut itsensä pussiin, hän ei ole osannut valehdella täydellisesti eikä liioin sanoa koko totuutta, hän on vain paljastanut itsensä.

Kerenskin ja Tshheidzen on pakottanut kuuntelemaan Keskuskomitean johtamaa sosialidemokraattista puoluetta se vaikutus, mikä tällä puolueella on proletariaattiin, joukkoihin. Meidän puolueemme on ollut joukkojen mukana, vallankumouksellisen proletariaatin mukana siitä huolimatta, *vaikka* meidän kansanedustajamme vangittiin ja karkotettiin Siperiaan jo vuonna 1914, huolimatta siitä hurjasta ajajahdistista ja niistä vangitsemisista, joilla Pietarin komiteaa vainottiin sen maanalaisen työn vuoksi, jota se teki sodan aikana sotaa *vastaan* ja tsarismia vastaan.

„Tosiasiat ovat itsepintaisia”, sanoo englantilainen sananlasku. Sallikaa palauttaa se teidän mieleenne, te mitä kunnianarvoisin englantilainen gutshkovilainen! „*Itse*” englantilaisenkin gutshkovilaisen on ollut *pakko* tunnustaa se tosiasia, että meidän puolueemme johti Pietarin työläisiä tai ainakin antoi rajatonta apuaan heille vallankumouksen suurina päivinä. Ja hänen oli samoin myönnettävä se tosiasia, että Kerenski ja Tshheidze horjuivat porvariston ja proletariaatin *välillä*. Gvozdevilaiset, „puolustuskannan ajajat”, s.o. sosialishovinistit, s.o. imperialistisen ryöstösodan puoltajat, kulkevat nyt täydellisesti porvariston mukana, ja Kerenski, joka on mennyt ministeristöön, s.o.

toiseen Väliaikaiseen hallitukseen, on myöskin siirtynyt kokonaan porvariston kannalle; Tshheidze ei ole siirtynyt, vaan *horjuu* edelleenkin toisaalta porvariston Väliaikaisen hallituksen, Gutshkovien ja Miljukovien, sekä toisaalta proletariaatin ja köyhimpien kansanjoukkojen „väliaikaisen hallituksen”, työläisten edustajain Neuvoston ja Keskuskomitean yhteenliittämän Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen välillä.

Vallankumous on siis vahvistanut oikeaksi sen, mitä me erikoisesti korostimme kehottaessamme työläisiä tekemään itselleen täysin selväksi sen luokkaeron, mikä on peruspuolueiden ja päävirtausten välillä työväenliikkeessä ja pikkuporvariston keskuudessa,— sen, mitä me kirjoitimme esim. Genevessä ilmestyneessä „Sotsial-Demokratissa”, № 47, lähes puolitoista vuotta sitten, lokakuun 13 p:nä 1915:

„Pidämme edelleenkin sallittavana sosialidemokraattien osallistumista väliaikaiseen vallankumouhallitukseen yhdessä demokraattisen pikkuporvariston kanssa, mutta *ei* yhdessä shovinistivallankumouksellisten kanssa. Shovinistivallankumouksellisia pidämme niitä, jotka tahtovat voittaa tsarismiin, jotta sitten voitaisiin voittaa Saksa,— ryövätä muita maita,— lujittaa isovenäläisten herruutta Venäjän toisiin kansoihin j.n.e. Vallankumouksellisen shovinismin perustana on pikkuporvariston luokka-asema. Pikkuporvaristo horjuu aina porvariston ja proletariaatin välillä. Nyt se horjuu shovinismin (joka estää sitä olemasta johdonmukaisen vallankumouksellinen edes demokraattisen vallankumouksen mielessä) ja proletaarisen internationalismin välillä. Tämän Venäjän pikkuporvariston poliittisina edustajina ovat tällä hetkellä trudovikit¹⁰⁹, sosialistivallankumoukselliset, „Nasha Zarja” (nykyinen „Nashe Delo”)¹¹⁰, Tshheidzen ryhmä, Organisaatiokomitea, hra Plehanov ynnä muut sen kaltaiset. Jos Venäjällä voittaisivat shovinistivallankumoukselliset, niin me vastustaisimme *heidän* „isänmaansa” puolustamista tässä sodassa. Meidän tunnuksemme on — shovinisteja vastaan, olkoot he vaikka vallankumouksellisia ja tasavaltalaisia, heitä *vastaan* ja kansainvälisen proletariaatin liiton *puolesta* sosialistista vallankumousta varten” *.

* Ks. Teokset, 21. osa, s. 400. *Toim.*

Mutta palatkaamme englantilaiseen gutshkovilaiseen.

..., Valtakunnanduuman Väliaikainen komitea”, jatkaa hän, „arvioiden ne vaarat, joita sillä oli edessään, pidättäytyi tahallisesti toteuttamasta alkuperäistä ministerien vangitsemisuunnitelmaansa, vaikka heidät olisi voitu eilen vangita pienimmin vaikeuksin. Ovi oli näin ollen auki neuvotteluja varten, minkä ansiosta me” („me” = englantilainen finanssipääoma ja imperialismi) „voimme saada kaikki uuden järjestelmän suomat edut käymättä läpi Kommuunin kauheita koettelemuksia ja kansalaissodan aiheuttamaa sekasortoa”...

Gutshkovilaiset *kannattivat heidän* hyväkseen käytävää kansalaissotaa, he *vastustavat* kansan hyväksi, s.o. työtekevien todellisen enemmistön hyväksi, käytävää kansalaissotaa.

..., Suhteet, jotka ovat vallinneet koko kansakuntaa edustavan Väliaikaisen duumakomitean” (neljännen Duuman, tilanherrojen ja kapitalistien Duuman komitea on muka sellainen!) „ja työläisten edustajain Neuvoston välillä, joka edustaa puhtaasti luokkaetuja” (näin puhuu diplomaatti, joka on toisella korvallaan kuullut viisaita sanoja ja haluaa salata sen, että työläisten edustajain Neuvosto edustaa proletariaattia ja köyhiä, s.o. $\frac{9}{10}$ väestöstä), „mutta jolla nykyisen kaltaisen kriisin aikana on hyvin suuri valta, herättivät suurta huolestuneisuutta järkevien ihmisten keskuudessa, jotka näkevät, että yhteentörmäys niiden välillä on mahdollinen,— yhteentörmäys, jonka seuraukset olisivat voineet olla liian hirvittäviä.

Onneksi tämä vaara saatiin vältetyksi,— ainakin täksi ajankohdaksi” (huomatkaa tämä „ainakin”!) „nuoren asianajajan hra Kerenskin vaikutuksen ansiosta; Kerenskillä on loistavat puhujanlahjat ja hän käsittää selvästi” (erotukseksi Tshheidzestä, joka myös „käsitti”, mutta gutshkovilaisen mielestä ei kai kuitenkaan kyllin selvästi?), „että on välttämätöntä toimia yhdessä Komitean kanssa, hänen valitsijainsa, työväenluokkaan kuuluvien valitsijain, etujen nimessä” (s.o. saadaksean työläisten äänet, liehitelläkseen heitä). „Myönteinen sopimus¹¹¹ solmittiin tänään (keski- viikkona, maaliskuun 1/14 pnä), minkä tuloksena kaikki liialliset kahaukset vältetään”.

Emme tiedä, minkälainen sopimus se oli, onko se tehty *koko* työläisten edustajain Neuvoston kanssa ja millaiset

ehdot siinä on. *Pääasiasta* englantilainen gutshkovilainen oli tällä kertaa kokonaan vaiti. Kuinkas muuten! Porvaristolle ei ole edullista, että nämä ehdot olisivat selvät, täsmälliset, yleisesti tunnetut,— sillä silloin porvariston on vaikeampi rikkoa ne!

Edelliset rivit oli jo kirjoitettu, kun luin kaksi hyvin tärkeää uutista. Ensiksikin luin pariisilaisen mitä vanhoillisimman ja porvarillisimman „Le Temps” („Aika”) ¹¹² lehden maaliskuun 20 päivän numerosta työläisten edustajain Neuvoston julistuksen uuden hallituksen „tukemisesta” ja toiseksi otteita Skobelevin puheesta, jonka hän piti Valtakunnanduudessa maaliskuun 1 (14) pnä; otteet julkaisi eräs zürichiläinen sanomalehti („Neue Zürcher Zeitung” ¹¹³, I Mit.-bl., 21/3) erään berliiniläisen lehden („National-Zeitung” ¹¹⁴) uutisten mukaan.

Työläisten edustajain Neuvoston julistus, elleivät ranskalaiset imperialistit ole väärentäneet sen sanamuotoa, on mitä merkittävin asiakirja, joka osoittaa, että Pietarin proletariaatti, ainakin tämän vetoimuksen julkaisemishetkellä, oli pikkuporvarillisten poliitikkojen vallitsevan vaikutuksen alaisena. Muistutan mieliin, että lasken tämän lajin poliitikkoihin, kuten edellä jo on mainittu, Kerenskin ja Tshheidzen tyyppiset ihmiset.

Julistuksesta löydämme kaksi poliittista ajatusta ja sitä vastaavasti kaksi tunnusta:

Ensiksikin. Julistuksessa sanotaan, että hallitus (uusi) on kokoonpantu „maltillisista aineksista”. Luonnehdinta on kummallista, kerrassaan puutteellista ja luonteeltaan puhtaasti liberaalista, epämarxilaista. Minäkin olen valmis myöntämään, että tietyissä mielessä — seuraavassa kirjeessä sanon, nimenomaan missä mielessä,— jokaisen hallituksen on nyt, vallankumouksen ensimmäisen vaiheen päättymisen jälkeen, oltava „maltillinen”. Mutta on kerrassaan sallimatonta salata itseltään ja kansalta sitä, että tämä hallitus haluaa imperialistisen sodan jatkamista, että se on Englannin pääoman asiamies, että se haluaa monarkian palauttamista sekä tilanherrojen ja kapitalistien herruuden lujittamista.

Julistuksessa sanotaan, että kaikkien demokraattien täytyy „tukea” uutta hallitusta ja että työläisten edustajain Neuvosto pyytää Kerenskiä osallistumaan Väliaikaiseen

hallitukseen ja valtuuttaa hänet tekemään sen. Ehdot — luvattujen reformien toimeenpaneminen jo sodan aikana, kansallisuuksien „vapaan kulttuurillisen” (ainoastaanko??) kehityksen takaaminen (puhtaasti kadettilainen, viheliäinen liberaalinen ohjelma) ja sellaisen erikoisen komitean muodostaminen, joka valvoo Väliaikaisen hallituksen toimintaa ja muodostuu työläisten edustajain Neuvoston jäsenistä ja „sotilashenkilöistä”¹¹⁵.

Tästä Valvontakomiteasta, joka liittyy toisen lajin aatteisiin ja tunnuksiin, tulee erikseen puhe alempana.

Mutta voidaan sanoa, että venäläisen Louis Blanc'in, Kerenskin, nimittäminen ja kehoitus tukea uutta hallitusta on klassillinen esimerkki vallankumouksen asian ja proletariaatin asian pettämisestä, juuri sellaisesta pettämisestä, mikä vei turmioon useita XIX vuosisadan vallankumouksia, riippumatta siitä, kuinka vilpittömiä ja uskollisia sosialismin asialle sellaisen politiikan johtajat ja kannattajat ovat olleet.

Proletariaatti ei voi eikä saa tukea sodan hallitusta, restauraation hallitusta. Taistelun käymiseksi taantumusta vastaan, vastaiskun antamiseksi Romanovien ja heidän ystäviensä kaikille mahdollisille ja luultaville yrityksille, joiden tarkoituksena on palauttaa monarkia ja koota vastavallankumouksellinen sotajoukko, ei tarvita lainkaan Gutshkovin ja kumpp. tukemista, vaan *proletaarisen* miliisin *järjestämistä*, laajentamista ja lujittamista, kansan aseistamista työläisten johdolla. Ilman tätä tärkeintä, pääasiallisinta perustoimenpidettä ei voi olla puhettakaan siitä, että voitaisiin vastustaa vakavasti monarkian palauttamista ja luvattujen vapauksien riistämistä tai tyypistämisyriksiä, eikä liioin siitäkään, että astuttaisiin lujasti sille tielle, joka johtaa leivän, *rauhan* ja vapauden saamiseen.

Jos Tshheidze, joka yhdessä Kerenskin kanssa oli ensimmäisen Väliaikaisen hallituksen (13-henkisen Duumakomitean) jäsen, ei mennyt toiseen Väliaikaiseen hallitukseen edellä mainittua laatua olevien tai muiden samantapaisten todella periaatteellisten syiden takia, niin se on hänelle kunniaksi. Se on sanottava suoraan. Valitettavasti tällainen tulkinta on ristiriidassa muiden tosiasioiden ja ennen kaikkea Skobelevin puheen kanssa, Skobelevin, joka on aina kulkenut käsi kädessä Tshheidzen kanssa.

Skobelev sanoi, mikäli edellä mainittuun lähteeseen voidaan luottaa, että „sosiaalisella (? nähtävästi sosialidemokraattisella) ryhmällä ja työväellä on vain vähäinen kosketus (vähäinen yhteys) Väliaikaisen hallituksen päämääriin”, että työväki vaatii rauhaa ja että jos jatketaan sotaa, niin keväällä koittaa kuitenkin vararikko, että „työväki on solminut yhteiskuntapiirien (liberaalisten yhteiskuntapiirien) kanssa väliaikaisen sopimuksen (eine vorläufige Waffenfreundschaft), vaikka työväen poliittiset tavoitteet ovat yhtä kaukana yhteiskuntapiirien tavoitteista kuin taivas maasta”, että „liberaalien on kieltäydyttävä mielettömistä (unsinnige) sodan tarkoituksista” j.n.e.

Tämä puhe on mallinäyte siitä, mitä me edellä, „Sotsial-Demokratista” lainaamassamme otteessa, nimitimme „horjumiseksi” porvariston ja proletariaatin välillä. Liberaalit pysyen liberaaleina *eivät voi* „kieltäytyä” „mielettömistä” sodan tarkoituksista, joita sivumennen sanoen eivät määrää he yksin, vaan sellainen maailman mahtivoima kuin englantilais-ranskalainen finanssipääoma, jonka mahti laskeetaan sadoissa miljardeissa. Ei pidä „suostutella” liberaaleja, vaan täytyy *selittää* työläisille, miksi liberaalit ovat joutuneet umpikujaan, miksi *heiltä* on sidottu kädet ja jalat, miksi he *salaavat* niin tsarismien sopimukset Englannin y.m. kanssa kuin myös ne kaupat, jotka venäläinen pääoma on tehnyt englantilais-ranskalaisen y.m. pääoman kanssa j.n.e.

Kun Skobelev sanoo työläisten tehneen jonkinlaisen sopimuksen liberaalisten yhteiskuntapiirien kanssa eikä esitä vastalauseita sitä vastaan eikä selitä Duuman puhujalavalta sen vahingollisuutta työläisille, niin siten hän *hyväksyy* sopimuksen. Mutta sitä ei olisi pitänyt tehdä missään tapauksessa.

Se, että Skobelev on suoraan tai välillisesti, selvin sanoin tai vaieten hyväksynyt työläisten edustajain Neuvoston ja Väliaikaisen hallituksen välisen sopimuksen, on Skobelevin horjumista porvariston puoleen. Skobelevin puheet siitä, että työläiset vaativat rauhaa, että heidän tavoitteensa ovat yhtä kaukana liberaalien tavoitteista kuin taivas maasta, ovat Skobelevin horjumista proletariaatin puoleen.

Käsittelemämme työläisten edustajain Neuvoston julistuksen toinen poliittinen ajatus on sisällöltään puhtaasti proletaarinen, todella vallankumouksellinen ja syvästi oikea, nimittäin ajatus „Valvontakomitean” muodostamisesta (en

tiedä, nimitetäänkö sitä venäjäksi juuri näin; olen kääntänyt sen vapaasti ranskan kielestä), nimenomaan Väliaikaisen hallituksen proletaarisen ja sotilaallisen valvonnan järjestämisestä.

Tämä on jo asiaa! Tämä on työväen arvolle sopivaa, työväen, joka on vertaan vuodattaen hankkinut kansalle vapautta ja rauhaa ja leipää! Tämä on *reaalinen askel* sitä tietä, joka antaa *reaaliset takeet* sekä tsarismia vastaan, monarkiaa vastaan, että Gutshkovin—Lvovin ja kumpp. monarkisteja vastaan! Tämä on merkki siitä, että Venäjän proletariaatti on kaikesta huolimatta mennyt eteenpäin vuoden 1848 Ranskan proletariaattiin verrattuna, joka „antoi valtuudet” Louis Blanc’ille! Tämä on todistus siitä, että proletaaristen joukkojen vaistoa ja älyä eivät tyydytä julki-lausumat, julisteet, reformien ja vapauksien lupaamiset, ei „työväen valtuuttaman ministerin” nimitys eikä muu sellainen turhanpäiväinen koreus, vaan se etsii tukea *vain* sieltä, missä se on löydettävissä, proletariaatin, tietoisten työläisten järjestämisestä ja johtamista *aseistetuista* kansanjoukoista.

Se on askel oikealla tiellä, mutta *vasta* ensimmäinen askel.

Jos tämä „Valvontakomitea” jää pelkäksi parlamentaariseksi, vain poliittista tyyppiä olevaksi laitokseksi, s.o. valio-kunnaksi, joka „tekee kyselyjä” Väliaikaiselle hallitukselle ja saa siltä vastauksia, niin siinä tapauksessa se jää sittenkin leikkikaluksi, silloin se ei ole mitään.

Mutta jos se johtaa viipymättä ja hinnalla millä hyvänsä todella koko kansan, todella kaikki miehet ja naiset käsittävän *työväen miliisin* tai *työväen nostoväen* muodostamiseen, joka ei ainoastaan astu murskatun ja hävitetyn poliisin tilalle ja tee *mahdottomaksi* sen palauttamista *minkään*, ei monarkistis-perustuslaillisen eikä demokraattis-tasavalta-laisen hallituksen taholta, *ei* Pietarissa *eikä* missään muuallakaan Venäjällä,— niin silloin Venäjän eturivin työläiset todella astuvat uusien ja suurten voittojen tielle, joka johtaa voittoon sodasta, siihen, että käytännössä toteutetaan tunnus, joka lehtien kertoman mukaan loisti ratsuväki-joukkojen lipuissa niiden osoittaessa mieltään Pietarissa Valtakunnanduuman edustalla olevalla torilla:

„Eläköön kaikkien maiden sosialistiset tasavallat!”

Ajatukseni tästä työväen nostoväestä esitän seuraavassa kirjeessä.

Koetan osoittaa siinä toisaalta sen, että juuri yleiskansallisen, työläisten johtaman nostoväen muodostaminen on oikea päivän tunnus, joka vastaa Venäjän vallankumouksen (ja maailman vallankumouksen) nykyisen omalaatuisen siirtymishetken taktillisia tehtäviä, ja toisaalta sen, että tämän työväen nostoväen menestymiseksi sen on oltava ensiksikin yleiskansallinen, niin joukkoluontoinen, että *se käsittää kaikki*, todella *koko* työkykyisen väestön, molemmat sukupuolet mukaan luettuna; toiseksi sen pitää ryhtyä yhdistämään ei ainoastaan puhtaasti poliisiluontoisia, vaan myös yleisvaltiollisia tehtäviä sotilaallisiin tehtäviin sekä tuotteiden yhteiskunnallisen tuotannon ja jakelun valvontaan.

N. Lenin

Zürich, maaliskuun 22 (9) pnä 1917.

P. S.* Unohdin päivätä edellisen kirjeen: maaliskuun 20 (7) pv.

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Bolshevik“ aikakauslehden
3.—4. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* — Postscriptum — jälkikirjoitus. *Toim.*

KIRJEITA KAUKAA

3. KIRJE

PROLETAARISESTA MILIISISTA

Kaksi asiakirjaa on tänään, maaliskuun 10 (23) pnä, vahvistanut täydellisesti oikeaksi sen johtopäätöksen, jonka tein eilen Tshheidzen horjuvan taktiikan suhteen. Ensimmäinen niistä on „Frankfurtin Lehdelle”¹¹⁶ Tukholmasta lennättimitse lähetetty ote puolueemme, Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen, Pietarissa olevan Keskuskomitean manifestista. Tässä asiakirjassa ei ole sanaakaan gutshkovilaisen hallituksen tukemisesta eikä sen kukistamisestakaan; työläisiä ja sotilaita kehoitetaan järjestäytymään työläisten edustajain Neuvoston ympärille, valitsemaan siihen edustajia taistelun käymiseksi tsarismia vastaan tasavallan puolesta, 8-tuntisen työpäivän puolesta, tilanherrojen maiden ja viljavarastojen takavarikoimiseksi ja mikä tärkeintä — ryöstösodan lopettamiseksi. Tämän yhteydessä on erittäin tärkeä ja erittäin ajankohtainen se Keskuskomiteamme aivan oikea ajatus, että rauhan saavuttamiseksi on välttämätöntä kanssakäyminen *kaikkien sotivien maiden proletaarien kanssa*.

Me pettäisimme itseämme ja kansaa, jos odottaisimme porvarillisten hallitusten välisten neuvottelujen ja kanssakäymisen johtavan rauhaan.

Toinen asiakirja on samoin Tukholmasta lennättimitse toiselle saksalaiselle lehdelle („Vossin Lehdelle”¹¹⁷) lähetetty tiedonanto Tshheidzen duumaryhmän neuvottelusta työryhmän (? Arbeiterfraction) ja viidentoista työväenliiton edustajain kanssa maaliskuun 2 (15) päivänä sekä julistuksesta, joka julkaistiin seuraavana päivänä. Lennätin välittää tämän julistuksen 11 pykälästä vain kolme: 1:sen, jossa vaaditaan tasavaltaa, 7:nnen, jossa vaaditaan rauhaa ja

viipymätöntä rauhanneuvottelujen aloittamista, ja 3:nnen, jossa vaaditaan „Venäjän työväenluokan edustajien riittävä osallistumista hallitukseen”.

Jos tämä pykälä on esitetty oikein, niin ymmärrän, minkä takia porvaristo kehuu Tshheidzeä. Ymmärrän, miksi edellä esittämäni englantilaisten gutshkovilaisten „Times” * lehdessä julkaisemaan ylistykseen on liittynyt lisänä ranskalaisten gutshkovilaisten „Le Temps” ** lehdessä julkaisema ylistys. Tämä ranskalaisten miljonäärien ja imperialistien lehti kirjoittaa maaliskuun 22 pnä: „Työväenpuolueiden johtajat, erikoisesti hra Tshheidze, panevat liikkeelle koko vaikutusvaltansa rajoittaakseen työväenluokkien pyrkimystä”.

Todellakin, on sekä teoreettisesti että poliittisesti mieleттöntä vaatia työläisten „osallistumista” gutshkovilaismiljukovilaiseen hallitukseen: vähemmistönä osallistuminen merkitsisi pelinappulana olemista; „tasapuolisesti” on mahdotonta osallistua, sillä ei voida sovittaa yhteen sodan jatkamisen vaatimusta ja vaatimusta välirauhan solmimisesta ja rauhanneuvottelujen aloittamisesta; jotta voitaisiin „osallistua” enemmistönä, täytyy olla voimaa *kukistaa* gutshkovilais-miljukovilainen hallitus. Käytännön kannalta „osallistumisen” vaatiminen on kaikkein pahinta louis-blancilaisuutta, s.o. luokkataistelun ja sen reaalisen tilanteen unohtamista, missä sitä käydään, viehättymistä perin tyhjänpäiväisiin heliseviin fraaseihin, harhaluulojen levittämistä työläisten keskuuteen, *kallisarvoisen* ajan hukkaamista neuvotteluihin Miljukovin tai Kerenskin kanssa, ajan, joka on käytettävä sellaisen *todellisen* luokkavoiman, vallankumouksellisen voiman, proletarisen miliisin luomiseen, joka kykenee *herättämään luottamusta kaikissa* köyhimmissä väestökerroksissa, jotka muodostavat väestön valtaosan, *auttamaan niiden järjestäytymistä*, auttamaan *niitä* käymään taistelua leivän, rauhan ja vapauden puolesta.

Tämä Tshheidzen ja hänen ryhmänsä (en puhu OK:n, Organisaatiokomitean *puolueesta*, sillä käytettävissäni olleissa tietolähteissä ei ole mainittu mitään OK:sta) julistuksessa oleva virhe on sitäkin kummallisempi, kun

* — „Alkoja”. Toim.

** — „Aika”. Toim.

Tshheidzen läheisin aatoveri Skobelev sanoi lehtien kertoman mukaan neuvottelukokouksessa maaliskuun 2 (15) p:n seuraavaa: „Venäjä on toisen, oikean (wirklich, kirjaimellisesti: todellisen) vallankumouksen kynnyksellä”.

Se on totta, mutta Skobelev ja Tshheidze ovat unohtaneet tehdä siitä käytännölliset johtopäätökset. Täältä, kirotulta kaukaiselta asuinsijaltani, en voi päätellä, kuinka lähellä on tuo toinen vallankumous. Skobelev näkee sen siellä paikan päällä paremmin. Siksi en asetakaan itselleni sellaisia kysymyksiä, joiden ratkaisemiseksi minulla ei ole eikä voikaan olla konkreettista aineistoa. Korostan vain sitä, että „sivullinen todistaja”, s.o. meidän puolueeseemme kuulumaton Skobelev, todistaa oikeaksi sen *tosiasioihin* pohjautuvan johtopäätöksen, johon minä tulin ensimmäisessä kirjeessäni, nimittäin, että helmi—maaliskuun vallankumous oli vain vallankumouksen *ensimmäinen vaihe*. Venäjä elää parhaillaan omalaatuista historiallista ajankohtaa, jolloin tapahtuu *siirtyminen* vallankumouksen seuraavaan vaiheeseen eli „toiseen vallankumoukseen”, kuten Skobelev sanoo.

Jos haluamme olla marxilaisia ja ottaa oppia maailman vallankumouksien kokemuksesta, meidän on koetettava ymmärtää, nimenomaan missä mielessä tämä *siirtymishetki* on *omalaatuisensa* ja minkälainen taktiikka johtuu sen objektiivisista erikoisuuksista.

Tämä tilanne on omalaatuisensa siinä mielessä, että gutshkovilais-miljukovilainen hallitus saavutti ensimmäisen voiton tavattoman helpolla seuraavien kolmen tärkeimmän seikan takia: 1) sitä auttoivat englantilais-ranskalainen finanssipääoma ja sen asiamiehet; 2) sitä auttoi armeijan ylimpien kerrosten eräs osa; 3) koko Venäjän porvaristo oli valmiiksi järjestäytynyt zemstvo- ja kaupunkivirastoissa, Valtakunnanduumassa, sotateollisuuskomiteoissa y.m.

Gutshkovilainen hallitus on pihdeissä: pääoman etuihin sidottuna sen on pakko pyrkiä jatkamaan ryöstösotaa, rosvosotaa, suojelemaan pääoman ja tilanherrojen hirmuvoittoja, palauttamaan monarkia. Hallituksen, jota sitoo sen vallankumouksellinen syntyperä sekä välttämättömyys siirtyä jyrkästi tsarismista demokratiaan ja joka on nälkää näkevien ja rauhaa vaativien joukkojen painostuksen alainen, on pakko valehdella, kieroilla, voittaa aikaa, „julistaa” ja luvata mahdollisimman paljon (lupaukset ovat ainoaa tavaraa, mikä on sängen halpaa vieläpä hurjan

hintojen nousun kaudellakin), panna täytäntöön mahdollisimman vähän, toisella kädellä jakaa myönnytyksiä ja toisella ottaa niitä takaisin.

Nojautumalla koko Venäjän porvariston ja porvarillisen sivistyneistön kaikkiin organisatorisiin kykyihin uusi hallitus voi tiettyjen olosuhteiden vallitessa lykätä parhaassa tapauksessa jonkin verran romahdusta. Mutta siinäkään tapauksessa *se ei voi* välttää romahdusta, sillä *ei voida* riistäytyä irti maailman kapitalismin synnyttämän imperiaalistisen sodan ja nälän hirvittävästä pedonkynsistä, ellei hylätä porvarillisten suhteiden maaperää, ellei siirrytä toteuttamaan vallankumouksellisia toimenpiteitä, ellei vedota sekä Venäjän että koko maailman proletariaatin mitä suurimpaan historialliseen sankaruuteen.

Tästä seuraa johtopäätös: me emme voi kukistaa yhdellä iskulla uutta hallitusta tai, jos voimme tehdä sen (vallankumouksen aikana mahdollisuuksien rajat laajenevat tuhatkertaisesti), niin emme pysty pitämään valtaa, *ellemme aseta* koko Venäjän porvariston ja koko porvarillisen sivistyneistön erinomaisen järjestyneisyyden *vastakohtaksi* yhtä erinomaista *proletariaatin järjestyneisyyttä*, proletariaatin, joka johtaa koko kaupunki- ja maaseutuköyhälistön, puoli-proletariaatin ja pikkuisäntien ääretöntä joukkoa.

Se on saman tekevää, onko Pietarissa jo puhjennut „toinen vallankumous” (sanoin jo, että olisi aivan mieletöntä ajatella voitavan rajan takaa laskea etukäteen sen kypsymisen konkreettinen vauhti) vai onko se lykkäytynyt joksikin aikaa vai onko se jo alkanut joillakin Venäjän paikkakunnilla (siitä on nähtävästi olemassa joitakin viitteitä),— *joka* tapauksessa hetken tunnuksena sekä uuden vallankumouksen aattona että sen aikana samoin kuin myös seuraavana päivänä sen jälkeen tulee olla *proletariaatin järjestäytyminen*.

Työläistoverit! Te näytitte eilen proletaarisen sankaruuden ihmeitä kukistaessanne tsaristisen monarkian. Teidän on kiertämättä osoitettava uudelleen enemmän tai vähemmän läheisessä tulevaisuudessa (ehkäpä juuri nyt, kun kirjoitan näitä rivejä) samanlaisen sankaruuden ihmeitä kukistaaksenne imperialistista sotaa käyvien tilanherrojen ja kapitalistien vallan. Te ette voi saada *kestävää voittoa* tuossa seuraavassa, „oikeassa” vallankumouksessa, ellette osoita *proletaarisen järjestyneisyyden ihmeitä!*

Hetken tunnus on järjestäytyminen. Mutta jos rajoitetaan tähän, niin ei sanota vielä mitään, sillä, toisaalta, järjestäytymistä tarvitaan *aina* eikä siis pelkkä „joukkojen järjestäytymisen” välttämättömyyteen viittaaminen selitä vielä yhtään mitään, ja toisaalta, se, joka rajoittuisi siihen, olisi vain liberaalien säestäjä, sillä herruutensa lujittamiseksi *liberaalit* haluavat *nimenomaan* sitä, että työväestö *ei menisi tavallisia*, „laillisia” („normaalin” porvarillisen yhteiskunnan kannalta „laillisia”) järjestöjä *pitemmälle*, s.o. että työläiset *vain* kirjoittautuisivat omaan puolueeseensa, ammattiliittoonsa, osuuskuntaansa j.n.e. y.m.s.

Työläiset ovat luokkavaistollaan käsittäneet, että vallankumouskaudella he tarvitsevat aivan toisenlaista *eikä vain* tavallista järjestöä, he ovat astuneet oikein vuoden 1905 vallankumouksemme ja vuoden 1871 Pariisin Kommuunin kokemusten osoittamalle tielle, he ovat luoneet *työläisten edustajain Neuvoston*, he ovat ryhtyneet kehittämään, laajentamaan ja lujittamaan sitä ottamalla mukaan *sotilaiden* edustajia ja epäilemättä myös maaseudun *palkkatyöläisten* ja sitten (muodossa tai toisessa) koko talonpoikaisköyhälistön edustajia.

Tällaisten järjestöjen muodostaminen poikkeuksetta kaikilla Venäjän paikkakunnilla, poikkeuksetta kaikkia ammatteja ja proletaarisia ja puoliproletaarisia väestökerroksia varten, s.o. kaikkia työtätekeviä ja riistettyjä varten,— taloustieteen kannalta epätarkempaa, mutta kansanomaisempaa sanontaa käyttäksemme,— sellainen on ensivuoroisen tärkeä ja lykkäystä sietämätön tehtävä. Rientäen hiukan edelle huomautan, että koko talonpoikaisjoukosta puheen ollen puolueemme (sen *erikoisesta* osuudesta uudentyypissä proletaarisissa järjestöissä aion puhua yhdessä seuraavista kirjeistäni) on erikoisesti suositeltava palkkatyöläisten ja sitten myös viljaa myymättömien pienviljelijäin *erillisten* neuvostojen muodostamista *erikseen* varakkaista talonpojista; ellei tätä ehtoa täytetä, ei voida harjoittaa yleensä puhuen todella proletaarista politiikkaa * eikä ottaa oikealta kannalta miljoonien ihmisten mitä tärkeintä

* Maaseudulla laajenee nyt taistelu pientalonpoikaistosta ja osaksi keskitalonpoikaistosta. Tilanherrat tulevat varakkaisiin talonpoikiin nojautuen johdattamaan sitä porvariston alaiseksi. Meidän on maaseudun palkkatyöläisiin ja köyhälistöön nojautuen johdettava sitä mitä läheisimpään liittoon kaupunkiproletariaatin kanssa.

käytännöllistä elämän ja kuoleman kysymystä: *viljan* oikeaa jaottelua, sen tuotannon lisäämistä j.n.e.

Herää kysymys: mitä työläisten edustajain Neuvostojen on tehtävä? Niitä „on pidettävä kapinan eliminä, vallankumouksellisen vallan eliminä”, kirjoitimme me geneveläisen „Sotsial-Demokratian” 47. numerossa lokakuun 13 pnä 1915*.

Tätä teoreettista teesiä, joka on johdettu vuoden 1871 Kommuunin ja vuoden 1905 Venäjän vallankumouksen antamasta kokemuksesta, on selitettävä ja kehiteltävä konkreettisemmin juuri Venäjän nykyisen vallankumouksen juuri tämän vaiheen tarjoamien käytännöllisten ohjeiden pohjalla.

Me tarvitsemme vallankumouksellista *valtaa*, me tarvitsemme (tietyn siirtymiskauden ajaksi) *valtiota*. Siinä me eroamme anarkisteista. Vallankumoukselliset marxilaiset ja anarkistit eivät eroa toisistaan ainoastaan siinä, että edelliset kannattavat keskitettyä, kommunistista suurtuotantoa ja jälkimmäiset pirstoutunutta pientuotantoa. Ei, nimenomaan valtakysymyksessä, valtiokysymyksessä me eroamme toisistamme siinä, että me *kannatamme* vallankumouksellisten valtiomuotojen vallankumouksellista hyväksikäyttämistä taistelun käymiseksi sosialismin puolesta, mutta anarkistit *vastustavat* sitä.

Me tarvitsemme valtion. Mutta me *emme* tarvitse *sellaista* valtiota, jollaiseksi porvaristo on luonut sen kaikkialla, perustuslaillisista monarkioista aina kaikkein demokraattisimpiin tasavaltoihin saakka. Ja siinä me eroamme vanhojen, mätänemään alkaneiden sosialististen puolueiden opportunisteista ja kautskylaisista, jotka ovat väärentäneet Pariisin Kommuunin opetuksia tai unohtaneet ne sekä sen, miten Marx ja Engels analysoivat näitä opetuksia**.

Me tarvitsemme valtion, mutta *emme* sellaista kuin porvaristo, joka tarvitsee valtiota, jossa on kansasta erotettu ja kansan vastakohtaksi asetetut valtaelimet poliisin, armeijan ja byrokratian (virkamiehistön) muodossa. Kaikki

* Ks. Teokset, 21. osa, s. 399. *Toim.*

** Jossain seuraavista kirjeistäni tai erikoisessa artikkelissa käsitelien yksityiskohtaisesti tätä analyysia. Joka on esitetty muun muassa Marxin teoksessa „Kansalaisuutta Ranskassa”, Engelsin johdannossa saman teoksen 3. painokseen ja kirjeissä: Marxin kirjeessä 12. IV. 1871 ja Engelsin kirjeessä 18—28. III. 1875, sekä sitä, miten Kautsky vääristeli täydellisesti marxilaisuutta polemisoidessaan vuonna 1912 Pannekoekia vastaan kysymyksessä niin sanotusta „valtion murskaamisesta”¹¹².

porvarilliset vallankumoukset ovat vain täydentäneet *t ä t ä* valtiokonetta, vain siirtäneet *sen* yhden puolueen käsistä toisen puolueen käsiin.

Proletariaatin sen sijaan, jos se haluaa suojata nykyisen vallankumouksen aikaansaannokset ja mennä pitemmälle, saada rauhan, leipää ja vapauden, on Marxin sanoja käyttäksemme „*s ä r j e t t ä v ä*” tämä „valmis” valtiokone ja pantava sen tilalle uusi, *sulattaen* poliisin, armeijan ja byrokraatian kansaan, *joka on aseistettu viimeistä miestä myöten*. Kulkien vuoden 1871 Pariisin Kommuunin ja vuoden 1905 Venäjän vallankumouksen kokemusten viitoittamaa tietä proletariaatin on järjestettävä ja aseistettava *kaikki* väestön köyhimmät ja riistetyt osat, jotta ne *itse* ottaisivat välittömästi omiin käsiinsä valtiovallan elimet, *muodostaisivat itse* tämän vallan elimet.

Ja Venäjän työläiset *ovat* jo ensimmäisen vallankumouksen ensimmäisen vaiheen aikana, helmi—maaliskuussa 1917, *astuneet* tälle tielle. Nyt on vain käsitettävä selvästi, minkälainen on tämä uusi tie,— kuljettava rohkeasti, varmasti ja päättäväisesti eteenpäin tätä tietä.

Englantilais-ranskalaiset ja venäläiset kapitalistit halusivat „vain” syrjäyttää tai vain „säikäyttää” Nikolai II jättäen koskemattomaksi vanhan valtiokoneiston, poliisin, armeijan ja virkamiehistön.

Työväestö meni pitemmälle ja särki sen. Ja nyt eivät ainoastaan englantilais-ranskalaiset, vaan saksalaisetkin kapitalistit *ulvoovat* vihasta ja kauhusta nähdessään esimerkiksi, miten venäläiset sotilaat ovat ampuneet upseereitaan, vaikkapa esim. Gutshkovin ja Miljukovin kannattajan amiraali Nepeninin.

Sanoin, että työväestö särki sen, tuon vanhan valtiokoneen. Tarkemmin sanoen: *on alkanut* särkeä sitä.

Tarkastelkaamme konkreettista esimerkkiä.

Pietarissa ja monilla muilla paikkakunnilla poliisi on osaksi lyöty, osaksi erotettu. Gutshkovilais-miljukovilainen hallitus *ei pysty* palauttamaan monarkiaa eikä yleensä pysymään vallassa *palauttamatta ennalleen* poliisia — erikoista, kansasta erotettua ja sen vastakohtaksi asetettua aseellisten miesten järjestöä, joka on porvariston käskettävänä. Se on päivän selvää.

Toisaalta uuden hallituksen on otettava huomioon vallankumouksellinen kansa, ruokittava sitä puolinaisilla myön-

nytyksillä ja lupauksilla, voitettava aikaa. Sen takia se suorittaa puolinaisia toimenpiteitä: se perustaa „kansanmiliisin”, jolla on valinnallinen johto (tuo kuulostaa hirveän hyvältä! hirveän demokraattiselta, vallankumoukselliselta ja kauniilta!) — *mutta... mutta* ensiksikin se asettaa tuon miliisin Nikolai Verisen ja Hirttäjä-Stolypinin lakien nojalla valittujen zemstvojen ja kaupunkien itsehallintojen valvonnan ja määräysvallan alaiseksi, s.o. tilanherrojen ja kapitalistien määräysvallan alaiseksi! Toiseksi, nimittäessään miliisiä „kansan”-miliisiksi heittääkseen sumua „kansan” silmille hallitus ei *käytännössä* kehota kansaa osallistumaan *viimeistä miestä myöten* tähän miliisiin *eikä velvoita* isäntiä ja kapitalisteja *maksamaan* toimihenkilöille ja työläisille tavallista palkkaa *niiltä tunteilta ja päiviltä*, jotka nämä pyhittävät *yhteiskunnan palvelemiselle*, s.o. miliisille.

Juuri siinä on koira haudattuna. Juuri tällaisin keinoin Gutshkovien ja Miljukovien tilanherra- ja kapitalistihallitus saa aikaan sen, että „kansanmiliisi” jää paperille, mutta todellisuudessa palautetaan vähitellen, hissun kissun voimaan *porvarillinen*, kansanvastainen miliisi, aluksi se nuodostuu „8.000 ylioppilaasta ja professorista” (sellaiseksi ulkomaalaiset sanomalehdet kuvaavat nykyistä Pietarin miliisiä) — se on pelkkä leikkikalu! — ja sitten vähitellen vanhasta ja uudesta *poliisista*.

Ei saa antaa palauttaa poliisia! Ei saa luovuttaa pois paikallisia vallanelimiä! On luotava todella yleiskansallinen, järjestään kaikki käsittävä ja yleinen, proletariaatin johtama miliisi! — sellainen on päivän tehtävä, sellainen on hetken tunnus, joka vastaa yhtä hyvin sekä jatkuvan luokkataistelun, edelleen jatkuvan vallankumousliikkeen oikein ymmärrettyjä etuja että jokaisen työläisen, jokaisen talonpojan, jokaisen työtätekevän ja riistetyn ihmisen demokraattista vaistoa, niiden vaistoa, jotka eivät voi olla vihaamatta poliisia, maalaispoliisia, urjadnikkoja ja sitä, että tilanherrat ja kapitalistit komentelevat aseellisia miehiä, jotka saavat vallan kansan yli.

Minkälaista poliisia *he*, nuo Gutshkovit ja Miljukovit, tilanherrat ja kapitalistit, tarvitsevat? Samanlaista kuin oli tsaristisen monarkian aikana. *Kaikki* maailman porvarilliset ja porvarillis-demokraattiset tasavallat ovat muodostaneet maassaan tai palauttaneet ennalleen, mitä lyhimpien

vallankumouskausien jälkeen, *juuri sellaisen* poliisin, erikoisen kansasta erotettujen ja kansan vastakohtaksi asetettujen aseistettujen miesten järjestön, joka tavalla tai toisella on alistettu porvaristolle.

Minkälaista miliisiä me, proletariaatti ja kaikki työtätekevät, tarvitsemme? Todella *kansan* miliisiä, s.o. ensiksikin sellaista, joka on kokoonpantu *järjestään* koko väestöstä ja johon kuuluvat kaikki *mies-* ja *naispuoliset* aikuiset kansalaiset, ja toiseksi sellaista, joka yhdistää toisiinsa kansanarmeijan tehtävät ja poliisin tehtävät, valtiollisen järjestyksen ja valtionhallinnan tärkeimmän, peruselimen tehtävät.

Havainnollistaakseni paremmin näitä teesejä esitän puhtaasti kaavallisen esimerkin. On itsestään selvää, että olisi typerää ajatella jonkinlaisen proletaarista miliisiä koskevan „suunnitelman” tekemistä: kun työväki ja koko kansa käyvät oikein joukolla asiaan käsiksi käytännöllisesti, niin ne laativat ja järjestävät sen sata kertaa paremmin kuin mitkään teoretikot. En esitä mitään „suunnitelmaa”, vaan haluan ainoastaan havainnollistaa ajatustani.

Pietarissa on noin 2 miljoonaa asukasta. Heistä on enemmän kuin puolet 15—65 vuoden ikäisiä. Otamme puolet — 1 miljoonan. Jätämme vielä pois kokonaisen neljänneksen sairaiden y.m. sellaisten osalle, jotka pätevien syiden takia eivät tällä hetkellä ota osaa yhteiskunnan palvelukseen. Jää 750.000 henkeä, jotka toimien miliisissä sanokaamme yhden päivän viidestätoista (ja saaden siltä ajalta palkan isännältä) muodostaisivat 50.000 henkeä käsittävän armeijan.

Juuri tämän tyypistä „valtiota” me tarvitsemme!

Juuri tällainen miliisi olisi todellisuudessa eikä vain sanoissa oikea „kansanmiliisi”.

Juuri tätä tietä meidän on kuljettava päästäksemme siihen, *ettei voitaisi* palauttaa erikoista poliisia eikä erikoista, kansasta erotettua armeijaa.

Tällainen miliisi olisi 95 osaltaan 100:sta muodostunut työläisistä ja talonpojista ja edustaisi *todella* kansan valtavien enemmistön mieltä ja tahtoa, voimaa ja valtaa. Tällainen miliisi todella aseistaisi järjestään koko kansan ja opettaisi sille sotataittoa tehden tyhjäksi, mutta *ei* gutshkovilaiseen *eikä* miljukovilaiseen tapaan, kaikki taantumuksen palauttamisyrietykset ja kaikki tsaarin asiamiesten juonittelut. Tällainen miliisi olisi „työläisten ja sotilaiden edus-

tajain Neuvostojen" toimeenpaneva elin, se nauttisi väestön *ehdotonta* kunnioitusta ja luottamusta, sillä se olisi itse järjestään koko väestön järjestö. Tällainen miliisi muuttaisi demokratian siitä kauniista kyltistä, joka verhoaa kansan orjuuttamista kapitalistien taholta ja kapitalistien harjoittamaa kansan pilkkaamista, todelliseksi *joukkojen kasvatamiseksi*, jotta ne voisivat osallistua *kaikkien* valtionasioiden hoitoon. Tällainen miliisi vetäisi varhaisnuorison mukaan poliittiseen elämään, opettaisi sitä ei ainoastaan sanoilla, vaan myös teoilla, *työllä*. Tällainen miliisi kehittäisi niitä tehtäviä, jotka oppineiden kielellä sanoen kuuluvat „hyvinvointipoliisiin” toimialaan, saniteettivalvontaa y.m. vetäen sellaisiin toimiin mukaan järjestään kaikki aikuiset naiset. Ja taas vetämättä naisia mukaan yhteiskunnan palvelukseen, miliisiin, poliittiseen elämään, tempaamalla naisia pois kodin ja keittiön tylsyyttävistä oloista *ei voida* turvata todellista vapautta, *ei voida* rakentaa edes demokratiaa, sosialismista puhumattakaan.

Tällainen miliisi olisi proletaarinen miliisi, sillä teollisuus- ja kaupunkityöläiset saisivat siinä johtavan vaikutuksen köyhälistöjoukkoihin yhtä luonnollisesti ja kiertämättömästi kuin he saivat johtavan paikan kansan kaikessa vallankumoustaistelussa sekä vuosina 1905—1907 että vuonna 1917.

Tällainen miliisi turvaisi ehdottoman järjestyksen ja uskollisella antaumuksella toteutettavan toverikurin. Ja samalla tämän raskaan kriisin aikana, jota kaikki sotivat maat parhaillaan kärsivät, se antaisi mahdollisuuden taistella tosi demokraattisesti tätä kriisiä vastaan, toteuttaa oikein ja nopeasti viljan ja muiden tarvikkeiden jakelun, saattaa voimaan „yleisen työvelvollisuuden”, jota ranskalaiset nimittävät nyt „siviilimobilisaatioksi” ja saksalaiset „siviilipalvelusvelvollisuudeksi” ja jota ilman *ei voida* — *on osoittautunut, ettei voida*, — parantaa niitä haavoja, joita kauhea ryöstösota on iskenyt ja yhä iskee.

Onko Venäjän proletariaatti todellakin vuodattanut vertaan vain saadakseen suurisanaisia ja yksinomaan poliittisia demokraattisia uudistuksia koskevia lupauksia? Eiköhän se vaadi ja saa aikaan sitä, että *jokainen* työtätekevä näkisi ja tuntisi *heti paikalla* tiettyä parannusta elämässään? Että jokaisella perheellä olisi leipää? Että jokainen lapsi saisi pullon hyvää maitoa ja ettei yksikään rikkaaseen perheeseen

kuuluva aikuinen rohkeneisi ottaa maitoa yli määrän ennen kuin lapset on turvattu? Että tsaarin ja ylimystön jättämät palatsit ja loistoasunnot eivät olisi turhaan tyhjinä, vaan antaisivat suojan kodittomille ja varattomille? Mikä muu voi toteuttaa nämä toimenpiteet paitsi kansanmiliisiä, johon naiset ehdottomasti osallistuvat tasa-arvoisina miesten rinnalla?

Tällaiset toimenpiteet *eivät vielä ole* sosialismia. Ne koskevat kulutuksen säännöstelyä, mutta eivät tuotannon uudestijärjestämistä. Ne eivät olisi vielä „proletariaatin diktatuuria”, vaan ainoastaan „proletariaatin ja köyhimmän talonpoikaiston vallankumouksellisen-demokraattista diktatuuria”. Nyt ei ole kysymys siitä, miten ne teoreettisesti luokitellaan. Tekisimme mitä suurimman virheen, jos alkaisimme sovittaa mutkallisia, päivänpolttavia ja nopeasti kehittyviä vallankumouksen käytännöllisiä tehtäviä suppeasti käsitetyn „teorian” Prokrusteen vuoteeseen sen sijaan, että pitäisimme teoriaa ennen kaikkea ja eniten juuri *toiminnan ohjeena*.

Löytyykö Venäjän työläisjoukoissa niin paljon tietoisuutta, kestävyyttä ja sankaruutta, että ne voivat osoittaa „proletaarisen järjestyneisyyden ihmeitä” sen jälkeen, kun ne ovat suoranaudessa vallankumouksellisessa taistelussa osoittaneet rohkeuden, aloitteellisuuden ja uhrautuvaisuuden ihmeitä? Sitä emme tiedä ja sen arvaileminen olisi turhaa ajanhukkaa, sillä vastaukset tällaisiin kysymyksiin antaa *vain* käytäntö.

Minkä me tiedämme varmasti ja mitä meidän on puolueena selitettävä joukoille, on toisaalta se, että on olemassa äärettömän valtava historiallinen voimatekijä, joka synnyttää ennen kuulumattoman kriisin, nälänhädän ja lukemattomia onnettomuuksia. Tämä voimatekijä on sota, jota *molempien* sotivien leirien kapitalistit käyvät ryöstötarkoituksissa. Tämä „voimatekijä” on sysännyt useita mitä rikkaimpia, vapaimpia ja valistuneimpia kansakuntia perikadon partaalle. Se *pakottaa* kansat ponnistamaan äärimmilleen kaikki voimansa, se asettaa ne sietämättömään asemaan, se ei aseta päiväjärjestykseen joidenkin „teoriain” toteuttamista (siitä ei voi olla puhettakaan, ja Marx varoitti aina sosialisteja sellaisesta harhaluulosta), vaan kaikkein äärimmäisten, käytännöllisesti mahdollisten toimenpiteiden toteuttamisen, sillä *ilman* äärimmäisiä toimenpiteitä

uhkaa miljoonien ihmisten tuho, pikainen ja ehdoton nälkäkuolema.

Se ei kaipaa mitään todisteluja, että olosuhteissa, jolloin objektiivinen tilanne *vaatii* koko kansalta äärimmäisiä toimenpiteitä, etumaisen luokan vallankumouksellinen intomieli voi saada *suuria* aikaan. Venäjällä jokainen näkee omin silmin *tämän* puolen asiasta ja *tuntee* sen.

On tärkeää ymmärtää, että vallankumouksen aikakaudella todellinen tilanne muuttuu yhtä nopeasti ja jyrkästi kuin yleensä muuttuu elämä. Mutta meidän *on osattava soveltaa* taktiikkamme ja lähimmät tehtävämme jokaisen kyseessäolevan tilanteen *erikoisuuksiin*. Vuoden 1917 helmikuuhun saakka oli vuorojärjestyksessä rohkea vallankumouksellis-internationalistinen propaganda, joukkojen nostaminen taisteluun, niiden herättäminen. Helmi—maaliskuun päivinä tarvittiin sankaruutta antaumuksellisessa taistelussa, jotta olisi saatu murskatuksi viipymättä lähin vihollinen, tsarismi. Nyt meillä on sellainen kausi, jolloin *siirrytään* tästä vallankumouksen ensimmäisestä vaiheesta sen toiseen vaiheeseen, „ottelusta” tsarismia vastaan „otteluun” gutshkovilais-miljukovilaista, tilanherra-kapitalistista imperialismia vastaan. Nyt on vuorossa *organisatorinen* tehtävä, mutta ei missään tapauksessa siinä mielessä, että toimittaisiin kaavamaisesti vain kaavamaisuuteen rajoittuvien järjestöjen puitteissa, vaan siinä mielessä, että järjestöihin vedetään mukaan sorrettujen luokkien ennen kuulumattoman laajat joukot ja että tähän järjestötyöhön sisältyvät sekä sotilaalliset, yleisvaltakunnalliset että kansantaloudelliset tehtävät.

Proletariaatti on jo ryhtynyt ja ryhtyy eri teitä toteuttamaan tätä omalaatuistaan tehtävää. Erällä Venäjän seuduilla helmi—maaliskuun vallankumous antoi sen käsiin melkein kaiken vallan,—toisilla se ehkä ryhtyy „valtaamalla” luomaan ja laajentamaan proletaarista miliisiä,—kolmansilla se tulee nähtävästi vaatimaan yleisen j.n.e. vaalioikeuden perustalla toimitettavia kaupunkiduumien ja zemstvohallintojen viipymättömiä vaaleja tehdäkseen näistä laitoksista vallankumouksellisia keskuksia y.m., kunnes proletaarisen järjestyneisyyden kasvu, sotilaiden lähenyminen työväestöön, talonpoikaiston liikehtimiset sekä monien monien pettymys Gutshkovin ja Miljukovin sotilas-imperialistisen hallituksen kelvollisuuden suhteen jouduttaa

sitä hetkeä, jolloin tämän hallituksen tilalle asetetaan työläisten edustajain Neuvostojen „hallitus”.

Älkäämme unohtako myöskään sitä, että aivan Pietarin vieressä meillä on eräs kaikkein kehittyneimmistä todella tasavaltalaisista maista, Suomi, joka on vuosien 1905—1917 välisenä aikana, Venäjällä käytyjen vallankumouksellisten taistelujen suojassa, kehittänyt demokratiaa suhteellisen rauhallisesti ja vallannut kansan *enemmistön* sosialismin puolelle. Venäjän proletariaatti turvaa Suomen tasavallalle täydellisen vapauden aina eroamisvapauteen saakka (tuskin yksikään sosialidemokraatti on nykyään horjuvalla kannalla siinä suhteessa, kun kadetti Roditshev niin häpeällisesti tinkii Helsingissä etuoikeuksien muruja isovenäläisille),— ja juuri sillä hankkii koko Venäjän proletariaatin asialle Suomen työväestön *täydellisen* luottamuksen ja toverillisen avun. Suuressa ja vaikeassa tehtävässä virheet ovat väistämättömiä,— mekään emme voi välttää niitä,— suomalaiset työläiset ovat parempia järjestäjiä kuin me, he auttavat meitä siinä suhteessa, he vievät *omalla tavallaan* eteenpäin sosialistisen tasavallan perustamista.

Vallankumoukselliset voitot itse Venäjällä,— rauhalliset järjestötyön saavutukset Suomessa näiden voittojen suojassa,— Venäjän työväestön siirtyminen vallankumouksellisten järjestötehtävien täyttämiseen uusissa mittasuhteissa — vallan valtaaminen proletariaatin ja köyhimpien väestökerrosten käsiin — sosialistisen vallankumouksen edistäminen ja kehittäminen Lännessä,— tämä on se tie, joka johtaa meidät *rauhaan* ja *sosialismiin*.

N. Lenin

Zürich, maaliskuun 11 (24) pnä 1917.

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Kommunistitsheski Internatsional”
aikakauslehden 3.—4. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KIRJEITÄ KAUKAA

4. KIRJE

MITEN VOIDAAN AIKAANSAADA RAUHA?

Juuri äsken (maaliskuun 12/25) luin „Uudesta Zürichin Lehdestä” (№ 517 maaliskuun 24 pltä) seuraavanlaisen uutisen, joka oli sähkötetty Berliinistä:

„Ruotsista tiedotetaan Maksim Gorkin lähettäneen sekä hallitukselle että Toimeenpanevalle komitealle ihastusta uhkuvan tervehdysten. Hän tervehtii kansan voittoa taantumuksen valtijoista ja kehottaa kaikkia Venäjän poikia auttamaan Venäjän uuden valtiorakennuksen luomista. Samalla hän kehottaa hallitusta kruunaamaan vapautustehtävänsä solmimalla rauhan. Sen ei pidä olla rauha mihin hintaan tahansa; Venäjällä on tällä hetkellä vähemmän syytä kuin koskaan ennen pyrkiä solmimaan rauhaa hinnalla millä hyvänsä. Sen on oltava sellainen rauha, joka antaisi Venäjälle mahdollisuuden elää kunniakkaasti maapallon muiden kansojen rinnalla. Ihmiskunta on jo vuodattanut kyllin paljon verta; jos uusi hallitus onnistuisi solmimaan nopeasti rauhan, niin se olisi sille mitä suurimmaksi kunniaksi, ei ainoastaan Venäjän, vaan myös koko ihmiskunnan edessä”.

Näin on M. Gorkin kirje tulkittu.

Katkerana tunne valtaa mielen, kun luet tätä kirjettä, joka on yleisiksi tulleiden poroporvarillisten ennakkoluulojen läpätunkema. Näiden rivien kirjoittaja tavatessaan Gorkin Caprin saarella joutui varoittamaan ja nuhtelemaan häntä poliittisista virheistä. Gorki vastasi näihin moitteisiin hymyillen verrattoman herttaisesti ja sanoen vilpittömästi: „Tiedän, että olen huono marxilainen. Ja sitä paitsi me taiteilijat olemme kaikki vähän syyntakeettomia ihmisiä”. Sitä vastaan on vaikea väittää.

Gorki on epäilemättä suuri taiteilijakyky, joka on antanut ja antaa maailman proletaariselle liikkeelle paljon hyötyä.

Mutta mitä varten Gorkin piti sitten puuttua politiikkaan?

Minun käsittääkseni Gorkin kirje tulkitsee niitä ennakkoluuloja, jotka ovat tavattoman laajalti levinneitä ei ainoastaan pikkuporvariston, vaan myös erään työläisosan keskuudessa, joka on sen vaikutuksen alaisena. Puolueemme *kaikki* voimat, tietoisten työläisten kaikki ponnistelut on suunnattava sitkeään, peräänantamattomaan ja kaikinpuoliseen taisteluun näitä ennakkoluuloja vastaan.

Tsaarihallitus aloitti ja kävi tätä nykyistä sotaa *imperialistisena*, ryöstö- ja rosvoussotana pitäen tarkoituksperänään heikkojen kansojen ryöstämistä ja kuristamista. Gutshkoviin ja Miljukovien hallitus on tilanherrojen ja kapitalistien hallitus, jonka on pakko jatkaa ja joka haluaa jatkaa *juuri tätä, tällaista* sotaa. Kääntyminen tämän hallituksen puoleen ehdottamalla demokraattisen rauhan solmimista on samaa kuin ryhtyä saarnaamaan hyveitä porttoloiden omistajille.

Selitämme tätä ajatustamme.

Mitä on imperialismi?

Kirjasessani „Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena”, joka lähetettiin „Parus” kustantamolle jo ennen vallankumousta ja jonka se otti vastaan ja josta se ilmoitti aikakauslehdessä „Letopis”¹¹⁹, vastasin tähän kysymykseen näin:

„Imperialismi on kapitalismia sillä kehitysasteella, jolloin on muodostunut monopolien ja finanssipääoman herruus, pääoman vienti saanut huomattavan merkityksen, kansainväliset trustit alkaneet maailman jakamisen ja maapallon koko alueen jakaminen suurimpien kapitalistien maiden kesken on päättynyt” (VII luku mainitussa kirjasessa, jonka „Letopis” ilmoitti vielä sensuurin aikana julkaisevansa otsikolla: V. Iljin. „Uusin kapitalismi”)*.

Kysymys on siitä, että pääoma on kasvanut suunnattomiin mittasuhteisiin. Harvalukuisten suurimpien kapitalistien liitot (kartellit, syndikaatit, trustit) määräilevät *miljardeista* ja jakavat keskenään koko maailman. *Koko* maapallo on jaettu. Sota on aiheutunut siitä, että kaksi mitä mahdollista miljardööriryhmää, englantilais-ranskalainen ja

* Ks. Teokset, 22. osa, s. 257. Toim.

saksalainen ryhmä, on törmännyt yhteen maailman *uudelleen jakamisen* vuoksi.

Englantilais-ranskalainen kapitalistiryhmä haluaa ensi vuorossa ryöväätä Saksan ottamalla siltä siirtomaat (ne on jo otettu melkein kaikki) sekä sen jälkeen ryöväätä Turkin.

Saksalainen kapitalistiryhmä haluaa anastaa Turkin *itselleen* ja hyvitykseksi siirtomaiden menetyksestä anastaa itselleen pienet naapurivaltiot (Belgian, Serbian, Romanian).

Sellainen on väärentämätön totuus, jota verhotaan kaikenlaisella porvarillisella valheella „vapaussodasta”, „kansallisesta” sodasta, „sodasta oikeuden ja oikeudenmukaisuuden puolesta” y.m.s. koreuksilla, joilla kapitalistit aina pettävät tavallista kansaa.

Venäjä ei käy sotaa omilla rahoillaan. Venäjän pääoma on englantilais-ranskalaisen pääoman *kumppani*. Venäjä käy sotaa Armenian, Turkin, Galitsian ryöväämiseksi.

Meidän nykyiset ministerimme, Gutshkov, Lvov, Miljukov, eivät ole satunnaisia henkilöitä. He ovat koko tilanherrain ja kapitalistien luokan edustajia ja johtajia. Heitä *sitovat* pääoman edut. Kapitalistit eivät voi luopua eduistaan, samoin kuin ihminen ei voi nostaa itseään tukasta.

Toiseksi, Gutshkovia—Miljukovia kumppaneineen *sitoo* englantilais-ranskalainen pääoma. He ovat käyneet ja käyvät sotaa vierailta rahoilla. He ovat luvanneet maksaa lainaamistaan miljardeista *vuosittain satoja miljoonia* korkoa ja kiskoa tämän *pakkoveron* Venäjän työläisiltä ja Venäjän talonpojilta.

Kolmanneksi, Gutshkovia—Miljukovia kumppaneineen *sitovat* ne suoranaiset *sopimukset*, joita he ovat tehneet tämän sodan rosvouspäämääristä Englannin, Ranskan, Italian, Japanin ja kapitalistirosvojen muiden ryhmien kanssa. Nämä sopimukset solmi jo *tsaari Nikolai II*. Gutshkov—Miljukov kumppaneineen käyttivät hyväkseen työläisten taistelua tsaristista monarkiaa vastaan anastaakseen vallan, *mutta ilmoittivat noudattavansa* tsaarin solmimia *sopimuksia*.

Sen teki koko gutshkovilais-miljukovilainen hallitus manifestissaan, josta „Pietarin tietotoimisto” sähkötti ulkomaille maaliskuun 7 (20) pnä: „hallitus” (Gutshkovin ja Miljukovin hallitus) „noudattaa uskollisesti kaikkia sopimuksia, jotka yhdistävät meitä muihin suurvaltoihin”,

sanotaan tuossa manifestissa. Uusi ulkoasiainministeri Miljukov sanoi *aivan samaa* kaikille ulkomailla oleville Venäjän edustajille lähettämässään sähkösanomassa maaliskuun 5 (18) pnä 1917.

Kaikki nämä sopimukset ovat *salaisia*, ja Miljukov ja kumpp. *eivät halua* saattaa niitä julkisuuteen kahdesta syystä: 1) he pelkäävät kansaa, joka ei halua ryöstösotaa; 2) he ovat sidotut englantilais-ranskalaiseen pääomaan, joka vaatii sopimusten salassa pitämistä. Mutta jokainen lehtiä lukeva ja asioita tutkiva tietää, että näissä sopimuksissa puhutaan siitä, että Japani ryövää Kiinan, Venäjä Persian, Armenian, Turkin (erikoisesti Konstantinopolin), Galitsian, Italia Albanian, Ranska ja Englanti Turkin sekä Saksan siirtomaat j.n.e.

Sellainen on asiointila.

Sen vuoksi sellaisen ehdotuksen esittäminen gutshkovilais-miljukovilaiselle hallitukselle, että se solmisi pikemmin rehellisen, demokraattisen, naapuruussopuun rakentuvan rauhan, on samaa kuin jos hyväntahtoinen maalaispappi, „kirkkoisä”, kääntyisi tilanherrojen ja kauppiaiden puoleen kehotuksin, että nämä eläisivät „jumalisesti”, rakastaisivat lähimmäistään ja kääntäisivät oikean korvansa, kun vasemmalle lyödään. Tilanherrat ja kauppiaat kuuntelevat tuota saarnaamista, ahdistavat ja ryöväävät edelleenkin kansaa ja ovat ihastuksissaan siitä, kun „kirkkoisä” osaa niin hyvin lohduttaa ja tyyntyyttää „musikoita”.

Aivan samanlaista osaa — riippumatta siitä, tajuavatko he sen vai eivät,— näyttelevät kaikki ne, jotka nykyisen, imperialistisen sodan aikana kääntyvät porvarillisten hallitusten puoleen laupeilla puheilla rauhasta. Porvarilliset hallitukset toisinaan kieltäytyvät kokonaan kuuntelemasta sellaisia puheita ja vieläpä kieltävät ne, toisinaan sallivat niiden pitämisen vakuutellen oikealle ja vasemmalle, että hehän muka käyvätkin sotaa „kaikkein oikeudenmukaisimman” rauhan solmimiseksi mahdollisimman pikaisesti ja että syyssä on vain heidän vihollisensa. *Porvarilliselle* hallitukselle osoitetut puheet rauhasta ovat itse asiassa *kansan pettämistä*.

Kapitalistiryhmät, jotka ovat hukuttaneet maan vereen tapellessaan maiden, markkinoiden, konsessioiden jakamisesta, *eivät voi* solmia „kunniallista” rauhaa. Ne voivat

solmia vain *häpeällisen* rauhan, rauhan *ryöstetyn saaliin jakamisesta, Turkin ja siirtomaiden jakamisesta.*

Mutta kaiken lisäksi gutshkovilais-miljukovilainen hallitus ei yleensä suostu tällä hetkellä rauhaan, sillä *nyt* se saisi „saaliista” „*vain*” Armenian ja osan Galitsiaa, mutta se haluaa ryöväitä *vielä* Konstantinopolin *sekä lisäksi vielä* vallata saksalaisilta takaisin Puolan, jota tsarismi on aina niin epäinhimillisesti ja hävyttömästi sortanut. Edelleen, gutshkovilais-miljukovilainen hallitus on todellisuudessa vain englantilais-ranskalaisen pääoman käskyläinen, pääoman, joka haluaa pitää hallussaan Saksalta ryöstetyt siirtomaat ja *sen lisäksi* pakottaa Saksan luovuttamaan takaisin Belgian ja osan Ranskaa. Englantilais-ranskalainen pääoma auttoi Gutshkoveja ja Miljukoveja Nikolai II kukistamisessa, jotta nämä auttaisivat sitä „voittamaan” Saksan.

Miten on meneteltävä?

Rauhan saavuttamiseksi (ja semmitenkin todella demokraattisen, todella kunniallisen rauhan saavuttamiseksi) tarvitaan sitä, että valta valtakunnassa ei kuuluisi tilanherroille ja kapitalisteille, vaan *työläisille ja köyhimmille talonpojille*. Tilanherrat ja kapitalistit ovat väestön mitätön vähemmistö; kapitalisteille, kuten kaikki tietävät, sota tuottaa hirveitä summia.

Työläiset ja köyhimmät talonpojat muodostavat väestön *valtavan* enemmistön. He eivät hyödy sodasta, vaan köyhtyvät ja näkevät nälkää. Heitä ei sido pääoma eivätkä kapitalistien rosvoryhmien väliset sopimukset; he *voivat* ja vilpittömästi haluavat lopettaa sodan.

Jos valtiovalta Venäjällä kuuluisi työläisten, sotilaiden ja talonpoikain edustajain *Neuvostoille*, niin nämä Neuvostot ja niiden valitsema *Yleisvenäläinen Neuvosto* voisivat ja varmaan suostuisivat toteuttamaan sen rauhanohjelman, jonka meidän puolueemme (Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue) viitoitti jo lokakuun 13 p:nä 1915 tämän puolueen Pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokratin” 47. numerossa * (lehti ilmestyi silloin tsaristisen sensuurisorron takia Genevessä).

Tuo rauhanohjelma olisi nähtävästi tällainen:

* Ks. Teokset, 21. osa, ss. 398—401. *Toim.*

1) Työläisten, sotilaiden ja talonpoikain edustajain Yleisvenäläinen Neuvosto (tai sen tilalla väliaikaisesti toimiva Pietarin Neuvosto) julistaisi heti, että sitä *eivät* sido mitkään sopimukset — *eivät* tsaristisen monarkian *eivätkä* porvarillisten hallitusten sopimukset.

2) Se saattaisi heti julkisuuteen *kaikki* nämä sopimukset leimatakseen siten julkisella häpeällä tsaristisen monarkian ja poikkeuksetta *kaikkien* porvarillisten hallitusten rosvo-
maiset tarkoitusperät.

3) Se ehdottaisi viipymättä ja avoimesti *kaikille* sotiville valloille *pikaista välirauhan* solmimista.

4) Se julkaisisi viipymättä koko kansan tietoon meidän, työväestön ja talonpoikaiston, *rauhanehdot*:

kaikkien siirtomaiden vapauttaminen;

kaikkien riippuvaisten, sorrettujen ja vajaa-oikeuksisten kansojen vapauttaminen.

5) Se julistaisi, ettei se odota porvarillisilta hallituksilta mitään hyvää, vaan kehottaa kaikkien maiden työväkeä kukistamaan ne ja antamaan kaiken vallan valtiossa työläisten edustajain Neuvostoille.

6) Se julistaisi, että *herrat kapitalistit* saavat *itse* maksaa ne miljardilainat, joita porvarilliset hallitukset ovat ottaneet tämän rikollisen ryöstösodan käymiseksi, mutta työläiset ja talonpojat *eivät tunnusta* näitä lainoja. Korkojen maksaminen näistä lainoista merkitsisi *pakkoveron* maksamista kapitalisteille monien pitkien vuosien kuluessa siitä, että he ovat armollisesti sallineet työläisten surmata toisiaan kapitalistien saaliin jaon vuoksi.

Työläiset ja talonpojat! — sanoisi työläisten edustajain Neuvosto, suostutteko te maksamaan herroille kapitalisteille *joka vuosi satoja miljoonia* ruplia palkkiona sodasta, jota on käyty Afrikan siirtomaiden, Turkin y.m. jakamisesta?

Näiden rauhanehtojen puolesta työläisten edustajain Neuvosto suostuisi käsittääkseni *käymään sotaa vaikka mitä* porvarillista hallitusta vastaan ja maailman *kaikkia* porvarillisia hallituksia vastaan, sillä se olisi todella oikeutettua sotaa, sillä *kaikkien* maiden *kaikki* työläiset ja työtätekevät *auttaisivat sen* voittoon viemistä.

Saksalainen työläinen näkee nyt, että Venäjän sotakiikhoisen monarkian tilalle tulee *sotakiikhoinen* tasavalta, kapitalistien tasavalta, kapitalistien, jotka haluavat jatkaa

imperialistista sotaa ja tunnustavat tsaristisen monarkian solmimat rosvoussopimukset.

Päätelkää itse, voiko saksalainen työläinen luottaa *sellaiseen* tasavaltaan?

Päätelkää itse, jatkuuko sota, säilyykö kapitalistien herruus maanpäällä, jos Venäjän kansa, jota ovat auttaneet ja auttavat „viidennen vuoden” suuren vallankumouksen elävät muistot, valtaa täydellisen vapauden ja antaa kaiken valtiollaan työläisten ja talonpoikain edustajain Neuvostoille?

N. Lenin

Zürich, maaliskuun 12 (25) pnä 1917.

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Kommunistisheskii Internatsional”
aikakauslehden 3.—4. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

KIRJEITÄ KAUKAA

5. KIRJE

VALLANKUMOUKSELLISEN PROLETAARISEN
VALTIORAKENNUSTYÖN TEHTÄVÄT

Edellisissä kirjeissä on vallankumouksellisen proletariaatin tehtävät tällä hetkellä Venäjällä viitoitettu seuraavasti: (1) on osattava kulkea oikeinta tietä vallankumouksen seuraavaan vaiheeseen eli toiseen vallankumoukseen, jonka (2) on siirrettävä valtiotalta tilanherrojen ja kapitalistien (Gutshkovien, Lvovien, Miljukovien, Kerenskien) hallitukselta työläisten ja köyhimpien talonpoikien hallituksen käsiin. (3) Tämän viimeksi mainitun hallituksen tulee järjestäytyä työläisten ja talonpoikain edustajain Neuvostojen malliin, nimenomaan (4) sen on särjettävä, hävitettävä kokonaan vanha ja *kaikissa* porvarillisissa valtioissa tavallinen valtiokoneisto, armeija, poliisi ja byrokraatia (virkamiehistö) asettaen tämän koneiston tilalle (5) ei ainoastaan joukkoluontoisen, vaan järjestään kaikki käsitettävän yleisen aseistetun kansan järjestön. (6) *Vain* tällainen hallitus, joka on luokkakokoonpanonsa („proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellisdemokraattinen diktatuuri”) ja hallintoelimiensä („proletaarinen miliisi”) puolesta „tällainen” hallitus, *kykenee* ratkaisemaan menestyksellisesti erittäin vaikean ja nykyhetken *tärkeimmän*, ehdottomasti kiireellisimmän tehtävän, nimittäin: saamaan aikaan *rauhan*, mutta ei imperialistista rauhaa, imperialistivaltojen keskinäistä sopimusta kapitalistien ja niiden hallitusten ryöstämän saaliin jakamisesta, vaan todella kestävän ja demokraattisen rauhan, joka ei ole saavutettavissa ilman useissa maissa tapahtuvaa proletaarista vallankumousta. (7) Venäjällä proletariaatin voitto on toteutettavissa aivan lähitulevaisuudessa *vain* sillä ehdolla, että heti voiton ensimmäisellä askeleella työläisiä

tukee talonpoikaiston valtava enemmistö taistelullaan, jota se käy tilanherrojen kaiken maaomaisuuden konfiskoimiseksi (ja kaiken maan kansallistamiseksi, jos lähdetään siitä, että „104:n” agrariohjelman¹²⁰ on jäänyt olemukseltaan *talonpoikaiston* agrariohjelmaksi). (8) Tällaisen talonpoikaistalouden yhteydessä ja sen perustalla ovat mahdollisia ja välttämättömiä proletariaatin seuraavat askeleet liitossa talonpoikaiston *köyhimmän* osan kanssa, askeleet, jotka on tähdätty tärkeimpien tuotteiden tuotannon ja jakelun *valvontaan*, „yleisen työvelvollisuuden” voimaansäätämiseen j.n.e. Nämä askeleet sanelee ehdottoman kiertämättömästi se tilanne, minkä sota on luonut ja mitä sodanjälkeinen aika on vielä monessa suhteessa kärjistävä; kokonaisuutena nämä askeleet ja niiden kehitys muodostuivat *siirtymiseksi sosialismiin*, jota Venäjällä on mahdoton toteuttaa välittömästi, heti ja ilman siirtymistoimenpiteitä, mutta joka on täysin toteutettavissa ja ehdottoman välttämättömän tämänkaltaisten siirtymistoimenpiteiden tuloksena. (9) Tämän yhteydessä nousee esiin äärimmäisen pakottavana sellainen tehtävä, että *maaseudulla* on järjestettävä viipymättä ja aivan erikoisesti työläisten edustajain Neuvostot, s.o. maatalouden *palkkatyöläisten* neuvostot, *erikseen* muiden talonpoikaistalouden edustajain neuvostoista.

Tällainen on lyhyesti meidän esittämämme ohjelma, joka perustuu Venäjän ja maailman vallankumouksen luokkavoimien huomioimiseen sekä vuosien 1871 ja 1905 kokemukseen.

Koetamme nyt luoda yleiskatsauksen tähän ohjelmaan kokonaisuudessaan ja tarkastella ohimennen, miten tätä aihetta käsittelee K. Kautsky, „Toisen” (vv. 1889—1914) Internationalen suurin teoretikko, sosialishovinistien ja vallankumouksellisten internationalistien välillä horjuvan ja kaikissa maissa havaittavan „keskusta”-virtauksen, „suon” huomatuin edustaja. Kautsky käsittelee tätä aihetta aikakauslehdessään „Uusi Aika” (Die Neue Zeit lehdessä numero, joka on päivätty huhtikuun 6 päivälle 1917 uutta lukua), artikkelissa: „Venäjän vallankumouksen näköalat”.

„Meidän on ennen kaikkea”, kirjoittaa Kautsky, „tehtävä itsellemme selväksi ne tehtävät, jotka vallankumouksellisella proletaarisella järjestelmällä” (valtiorakenteella) „ovat edessään”.

„Kaksi seikkaa”, jatkaa kirjoittaja, „ovat proletariaatille tuikei välttämättömiä: demokratia ja sosialismi”.

Valitettavasti Kautsky esittää tämän täysin kiistattoman teesin perin yleisessä muodossa, niin ettei se oikeastaan sano mitään eikä selitä mitään. Miljukov ja Kerenski, nuo porvarillisen ja imperialistisen hallituksen jäsenet, hyväksyisivät mielihyvin tuon yleisen teesin, toinen sen ensimmäisen osan ja toinen jälkimmäisen osan...*

*Kirjoitettu maaliskuun 26
(huhtikuun 8) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Bolshevik” aikakauslehden
3.—4. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

VANKEUDESSA NÄÄNTYVILLE TOVEREILLE ¹²¹

Toverit! Venäjällä on tapahtunut vallankumous.

Pietarin ja Moskovan työläiset ovat esiintyneet jälleen suuren vapausliikkeen alkuunpanijoina. He julistivat poliittisen lakon. He lähtivät kaduille punaisine lippuineen. He tappelivat kuin leijonat tsaarin poliiseja, santarmeja ja sitä pientä sotaväenosaa vastaan, joka ei siirtynyt heti kansan puolelle. Kaatuneita ja haavoittuneita lasketaan olevan yksistään Pietarissa yli 2.000. Venäjän työläiset ovat ostaneet verellään vapauden maallemme.

Työläiset vaativat: *leipää, vapautta, rauhaa.*

Leipää — koska Venäjällä kansa näkee nälkää samoin kuin melkein kaikissa nykyiseen ryöstösotaan osallistuvissa maissa.

Vapautta — koska tsaarihallitus on sotaa hyväkseen käyttäen muuttanut lopullisesti koko Venäjän pelkäksi vankilaksi.

Rauhaa — koska Venäjän työläiset enempää kuin muidenkaan maiden tietoisimmat työläiset eivät halua enää kuolla rikkaiden pikkuryhmän etujen vuoksi, eivät halua enää käydä kruunattujen ja kruunaamattomien rosvojen aloittamaa rikollista sotaa.

Suurin osa Pietarin ja Moskovan varusväen sotilaista on siirtynyt kapinaan nousseiden työläisten puolelle. Työläiset ja talonpojat, joilla on yllään sotilaspuku, ovat ojentaneet veljellisesti kätensä työläisille ja talonpojille, jotka eivät ole sotilaspuvussa. Paras osa upseeristosta on yhtynyt vallankumoukseen. Sotilaat ovat ampuneet ne upseerit, jotka halusivat esiintyä kansaa vastaan.

Vallankumouksen suorittivat työläiset ja sotilaat. Mutta vallan anasti ensi aluksi porvaristo, kuten on tapahtunut

muissakin vallankumouksissa. Valtakunnanduuma, jossa tilanherroilla ja kapitalisteilla on valtava enemmistö, koetti kaikin voimin saada aikaan sovinnon tsaari Nikolai II:n kanssa. Vielä viime hetkellä, jolloin Pietarin kaduilla oli jo käynnissä kansalaisota, Valtakunnanduuma lähetti tsaarille sähkeen toisensa jälkeen rukoillen häntä suostumaan pieniin myönnytyksiin ja säilyttämään siten kruununsa. *Tsaarin kukistivat kapinaan nousseet työläiset ja sotilaat* eikä Valtakunnanduuma — tilanherrojen ja rikkaiden Duuma. Mutta uuden Väliaikaisen hallituksen nimitti Valtakunnanduuma.

Tuo Väliaikainen hallitus on kokoonpantu liberaalisten kapitalistien ja suurmaanomistajien edustajista. Tärkeimmät virkapaikat siinä kuuluvat ruhtinas Lvoville (suurtilanherra ja perin maltillinen liberaali), A. Gutshkoville (Stolypinin työkumppani, joka hyväksyi aikoinaan sota-tuomioistuimien käytön vallankumouksellisia vastaan), Tereshshenkolle (mitä suurin sokeritehtailija — miljonääri), Miljukoville (hän on aina puolustanut ja puolustaa nytkin ryöstösotaa, johon tsaari Nikolai ja hänen joukkionsa ovat syösseet maamme). „Demokraatti” Kerenski on kutsuttu uuteen hallitukseen ainoastaan sitä varten, että saataisiin luoduksi näennäinen „kansan” hallitus, että olisi „demokraattinen” kaunopuhuja, joka puhuisi kansalle mahtipontisia, mutta sisällyksettömiä *sanoja* samaan aikaan kuin Gutshkovit ja Lvovit suorittavat kansanvastaisia *tekojaan*.

Uusi hallitus haluaa ryöstösodan jatkamista. Se on venäläisten, englantilaisten ja ranskalaisten kapitalistien käskyäinen, jotka — samoin kuin saksalaisetkin kapitalistit — haluavat ehdottomasti „tapella loppuun asti” ja tinkiä itselleen parhaat palat saaliista. Se ei halua eikä voi antaa Venäjälle rauhaa.

Uusi hallitus ei halua ottaa tilanherroilta pois heidän maitaan kansan hyväksi, se ei halua panna sodan rasituksia rikkaiden kannettavaksi. Sen vuoksi se ei voi antaa kansalle leipää. Työläisten ja yleensä köyhän kansan on pakko nähdä edelleenkin nälkää.

Uusi hallitus on kokoonpantu kapitalisteista ja tilanherroista. Se ei halua antaa Venäjälle täyttä vapautta. Kapinaan nousseiden työläisten ja sotilaiden painostuksesta se lupasi kutsua koolle Perustavan kokouksen, joka

ТОВАРИЩАМЪ, ТОМЯЩИМСЯ ВЪ ПЛѢНУ.

Товарищи! Въ Россіи провозгласила революцію.

Рабочіе Петрограда и Москвы снова выступили застрѣльщиками великаго освободительнаго движенія. Они объявили политическую забастовку. Они вышли на улицу съ красными знаменами. Они дружили, какъ братья, съ царской полиціей, жандармеріей и той небольшою частью войскъ, которая не сразу перешла на сторону народа. Убитыхъ и раненыхъ въ одномя Петроградѣ насчитываютъ болѣе 2000 человекъ. Снегомъ кровью русскіе рабочіе купили свободу нашей странѣ.

Требованія рабочихъ были: хлѣба, свободы, мира.

Хлѣба — потому что народъ въ Россіи голодаетъ, какъ и во всѣхъ почти странахъ, участвующихъ въ нынѣшней грабительской войнѣ.

Свободы — потому что царское правительство, пользуясь войной, окончательно превратило всю Россію въ одну сплошную тюрьму. Мира — потому, что рабочіе Россіи, какъ и болѣе сознательные рабочіе другихъ странъ, не хотятъ болѣе умирать за интересы жюри богачей, не хотятъ болѣе вести преступную войну, начатую коронованными и не коронованными рабфюрерами.

Большинство солдатъ петербургскаго и москвинскаго гарнизона перешли на сторону воцарившихся рабочихъ. Рабочіе и крестьяне въ солдатскихъ мундирахъ братски подали руку рабочимъ и крестьянамъ безъ мундировъ. Лучшая часть офицерства примкнула къ революціи. Офицеры, пожелавшіе идти противъ народа, солдаты расстрѣляли.

Революцію сдѣлали рабочіе и солдаты. Но власть, какъ это бывало и въ другихъ революціяхъ, на перемѣхъ порохъ захватила буржуазія. Государственная Дума, въ которой огромне большинство принадлежатъ помещикамъ и капиталистамъ, всеми силами старалась помириться съ царемъ Николаемъ II. Еще въ послѣднюю минуту, когда на улицахъ Петрограда уже кипѣла гражданская война, Государственная Дума послала царю телеграмму за телеграммой, умоляя его пойти на маленькія уступки и тѣмъ сохранить свою иерархическую Государственную Думу — Думу помещиковъ и богачей — а *насташе рабочие и солдаты низвергли царя*. Ну новое временное правительство назначено Государственной Думой.

Это временное правительство состоитъ изъ представителей либеральныхъ капиталистовъ и крупныхъ земельныхъ собственниковъ. Главные посты въ немъ принадлежатъ: князю Львову (ирунскій помещикъ и умѣренныйшій либералъ), А. Гучкову (соратникъ Столыпина, въ свое время одобрявшій военные суды противъ революціонеровъ), Терещенко (ирунскій сахарозаводчикъ-миллионеръ), Миллюнову (всегда защищала и защищаетъ теперь грабительскую войну, въ исторію нашу страну втравливая царя Николая съ его жандарми). «Демократы» Герценскіе пришедши въ новое правительство только для того, чтобы создать видимость «народнаго» правительства, чтобы имѣть «демократическаго» краснорѣчиваго, который говорилъ-бы впродолженіи, но пустымъ, словомъ, въ то время, какъ Гучковы и Львовы будутъ дѣлать анти-народное дѣло.

Новое правительство хочетъ продолженія разбойничьей войны. Оно является приказникомъ русскихъ, английскихъ и французскихъ капиталистовъ, которые — какъ и нѣмецкіе капиталисты — хотятъ непременно «додраться» и выторговать себѣ лучше куски добычи. Оно не хочетъ и не можетъ дать Россіи мира.

Новое правительство не хочетъ отнять у помещиковъ изъ земель изъ пользу народа, оно не хочетъ возложить тяготъ войны на богачей. Оно не можетъ возложить тяготъ войны на рабочихъ и бѣдное населеніе вообще вынуждено попрежнему голодать.

Новое правительство состоитъ изъ капиталистовъ и помещиковъ. Оно не хочетъ дать Россіи полную свободу. Оно давленіемъ воцарившихся рабочихъ и солдатъ оно обязано созвать Учредительное Собраніе, которое рѣшило-бы какъ устроить Россію. Но оно оттягиваетъ назначеніе выборовъ въ Учредительное Собраніе, желая выиграть время и потѣмъ обмануть народъ, какъ это не разъ въ исторіи дѣлала подобная правительства. Оно не хочетъ созданія въ Россіи демократической республики. Оно хочетъ только, вмѣсто плохого царя Николая II, посадить на престолъ якобы «хорошаго» царя Михаила. Оно хочетъ, чтобы власть въ Россіи имѣла не съмъ народъ, а новый царь вмѣстѣ съ буржуазіей.

Такое новое правительство.

Но въ Петроградѣ рядомъ съ этимъ правительствомъ постепенно организуется другое правительство. Рабочіе и солдаты образовали Советъ рабочихъ и солдатскихъ депутатовъ. Каждая тысяча рабочихъ или солдатъ выбираетъ одного депутата. Этотъ Советъ заседаетъ теперь въ Таврическомъ дворцѣ въ числѣ болѣе чѣмъ 1000 уполномоченныхъ. И онъ является действительно народнымъ представительствомъ.

Ensimmäinen sivu lentolehtisestä:

„Vankeudessa näännyville tovereille! — Vuosi 1917

Pienennetty

päättäisi, millainen järjestelmä pystytetään Venäjällä. Mutta se pitkittää Perustavan kokouksen vaalien määräämistä haluten voittaa aikaa ja pettää sitten kansaa, kuten moiset hallitukset ovat monta kertaa historiassa tehneet. Se ei halua, että Venäjällä perustetaan demokraattinen tasavalta. Se haluaa vain asettaa valtaistuimelle huonon tsaarin Nikolai II:n tilalle muka „hyvän” tsaarin Mikaelin. Se haluaa, ettei valta Venäjällä kuuluisi itse kansalle, vaan uudelle tsaarille ja porvaristolle.

Sellainen on uusi hallitus.

Mutta Pietarissa tuon hallituksen rinnalle järjestyy vähitellen toinen hallitus. Työläiset ja sotilaat ovat muodostaneet työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvoston. Jokaista tuhatta työläistä tai sotilasta kohden valitaan yksi edustaja. Tuo yli 1.000 valtuusmiestä käsittävä Neuvosto pitää parhaillaan istuntojaan Taurian palatsissa. Ja se on todella kansanedustuslaitos.

Tämä Neuvosto voi alkuaikoina tehdä erilaisia virheitä. Mutta se päättyy kiertämättömästi siihen, että vaatii kovaäänisesti ja käskävästi rauhaa, leipää, demokraattista tasavaltaa.

Työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvosto pyrkii siihen, että kutsutaan *viipymättä* koolle Perustava kokous, että sotilaat osallistuvat vaaleihin sekä sotaa ja rauhaa koskevan kysymyksen ratkaisemiseen. Neuvosto pyrkii siihen, että tsaarin ja tilanherrojen maat luovutetaan talonpoikaistolle. Neuvosto pyrkii siihen, että muodostetaan tasavalta, eikä halua kuullakaan uuden „hyvän” tsaarin nimittämisestä. Neuvosto vaatii yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta kaikille miehille ja kaikille naisille. Neuvosto sai aikaan sen, että keisari ja keisarinna vangittiin. Neuvosto haluaa perustaa valvontakomitean, joka tarkastaa uuden hallituksen jokaisen toimenpiteen ja todellisuudessa itse muuttuu hallitukseksi. Neuvosto pyrkii saamaan aikaan liiton kaikkien muiden maiden työläisten kanssa, jotta voitaisiin hyökätä yksimielisesti kapitalisteja vastaan. Rintamalle on lähtenyt hyvin paljon työläisiä — vallankumousmiehiä sopiakseen, vapautta hyväkseen käyttäen, sotamiesten kanssa siitä, miten voidaan toimia yhdessä, lopettaa sota, taata kansan oikeudet, lujittaa vapautta Venäjällä. Pietarissa ilmestyy jälleen sosialidemokraattinen „Pravda” lehti¹²², joka auttaa työläisiä täyttämään kaikki nuo suuret tehtävät.

Toverit, sellainen on asiaintila nykyään.

Te, vankeudessa nääntyvät, ette voi jäädä syrjään tästä kaikesta. Teidän on oltava valmiina siihen, että ehkä teidänkin osallenne lankeaa jo pian tärkeä tehtävä.

Venäjän vapauden viholliset panevat joskus toiveensa teihin. He sanovat: vankeudessa on noin 2 miljoonaa sotamiestä; jos he kotimaahan palattuaan siirtyvät tsaarin puolelle, me voimme panna taas jälleen valtaistuimelle Nikolain tai hänen „rakastettavan” veljensä. Historiassa on tapahtunut niinkin, että eilinen vihollinen, tehtyään sovinnon kukistetun tsaarin kanssa, luovuttaa tälle takaisin tämän vangiksijoutuneet sotilaat, jotta nämä auttaisivat häntä taistelussa omaa kansaa vastaan...

Toverit! Pohtikaa kaikkialla, missä teillä on siihen mahdollisuus, synnyinmaamme suuria tapahtumia. Ilmoittakaa kuuluvasti, että te yhdessä Venäjän sotilaiden koko parhaan osan kanssa ette halua tsaaria, että te vaaditte vapaata tasavaltaa, tilanherrojen maiden luovuttamista ilman korvausta talonpojille, 8-tuntista työpäivää, Perustavan kokouksen viipymätöntä koollekutsumista. Ilmoittakaa, että te olette työläisten ja sotilaiden edustajain Pietarin Neuvoston puolella, että Venäjälle palattuanne te ette asetu tsaarin puolelle, vaan tsaaria vastaan, ette tilanherrojen ja rikkaiden puolelle, vaan niitä vastaan.

Järjestäytykää kaikkialla, missä siihen on mahdollisuus, tehkää sen mukaisia päätöksiä, selittäkää kehittymättömille tovereillenne, millainen suurenmoinen tapahtuma on tapahtunut maassamme.

Olette saaneet kärsiä tarpeeksi kurjuutta ennen sotaa ja sodan aikana sekä vankeudessa ollessanne. Nyt me kuljemme parempia aikoja kohti. Vapaus jo sarastaa.

Palatkaa Venäjälle vallankumouksen armeijana, kansan armeijana älkääkää tsaarin armeijana. Vuonna 1905 Japanista palanneista vangeista tuli myös parhaita vapaustais-telijoita.

Palattuanne synnyinmaahan te hajaannutte eri puolille maata. Saattakaa viesti vapaudesta jokaiseen nälän, veron ja mielivallan näännyttämään kaukaiseen kolkkaan, jokaiseen Venäjän kylään. Valistakaa talonpoikaisveljiänne: karkottakaa kylistä pois pimeys, kehottakaa talonpoikaisköyhälistöä tukemaan kaupunkien ja maaseudun työläisiä näiden mainehikkaassa taistelussa.

Sitten kun Venäjän työläiset saavat perustettua tasavallan, he liittyvät yhteen kaikkien muiden maiden työläisten kanssa ja johdattavat rohkeasti koko ihmiskunnan *socialismiin*, sellaiseen järjestelmään, jossa ei tule olemaan rikkaita eikä köyhiä ja jonka vallitessa rikkaiden pikkuryhmä ei voi tehdä miljoonia ihmisiä palkkaorjikkeeseen.

Toverit! Niin pian kuin vain voimme me kiiruhdamme matkustamaan Venäjälle yhtyäksemme siellä työläis- ja sotilasveljiemme taisteluun. Mutta sielläkään me emme unohda teitä. Koetamme lähettää teille vapaalta Venäjältä kirjoja, sanomalehtiä ja viestejä maamme tapahtumista. Me vaadimme, että teille lähetettäisiin riittävästi rahaa ja leipää. Ja me sanomme kapinaan nousseille työläisille ja sotilaille: te voitte luottaa veljiinne, jotka nääntyvät nyt vankeudessa. He ovat kansan poikia ja he lähtevät yhdessä meidän kanssa taisteluun vapauden puolesta, taisteluun tasavallan puolesta, tsaaria vastaan.

„Sotsial-Demokratin” toimitus

*Kirjoitettu maaliskuun
puolivälissä 1917*

*Julkaistu v. 1917 erillisenä
lentolehtisenä*

*Julkaistaan
lentolehtisen tekstin mukaan*

VENÄJÄN VALLANKUMOUS JA KAIKKIEN MAIDEN TYÖLÄISTEN TEHTÄVÄT

Työläistoverit!

Niiden sosialistien ennakkonäkemykset, jotka ovat jääneet uskollisiksi sosialismille eivätkä ole antautuneet hillittömän, petomaisen sotamielialan kiihkon valtaan, on osoittautunut oikeaksi. Ensimmäinen vallankumous, jonka synnytti eri maiden kapitalistien välinen yleismaailmallinen rosvo-sota, on puhjennut. Imperialistinen sota, toisin sanoen sota, jota käydään ryöstetyn saaliin jakamisesta kapitalistien kesken, heikkojen kansojen kuristamiseksi, *on alkanut* muuttua kansalaissodaksi, toisin sanoen työläisten sodaksi kapitalisteja vastaan, työtätekevien ja sorrettujen sodaksi sortajiaan vastaan, tsaareja ja kuninkaita vastaan, tilanherroja ja kapitalisteja vastaan, sodaksi, jota käydään ihmiskunnan vapauttamiseksi kokonaan sodista, joukkojen kurjuudesta, ihmisen harjoittamasta toisen ihmisen sorrosta!

Venäläisten työläisten osaksi lankesi kunnia ja onni aloittaa *ensimmäisinä* vallankumous, toisin sanoen sorrettujen suuri, ainoa oikeutettu ja oikeudenmukainen sota sortajia vastaan.

Pietarin työläiset ovat saaneet voiton tsaristisesta monarkiasta. Aloitettuaan aseettomina kapinan konekiväärejä vastaan työläiset saivat sankarillisessa taistelussa poliisia ja tsaarin sotaväkeä vastaan vedettyä puolelleen suurimman osan Pietarin varusväen sotilaista. Samoin tapahtui Moskovassa ja muissa kaupungeissa. Sotaväkensä hylkäämään tsaarin piti antautua: hän luopui virallisesti valtaistuimesta omassa ja poikansa nimessä. Hän ehdotti valtaistuimen luovuttamista veljelleen Mikaelille.

Sen seurauksena, että kumous tapahtui tavattoman nopeasti, että englantilais-ranskalaiset kapitalistit antoivat suoranaista apua, että *kaikki* Pietarin työläis- ja kansanjoukot olivat riittämättömän tietoisia ja että Venäjän tilanherrat ja kapitalistit järjestyneitä ja valmennettuja, *he* anastivat valtiovallan omiin käsiinsä. Venäjän uudessa hallituksessa, „Väliaikaisessa hallituksessa”, tärkeimmät virkapaikat, puheenjohtajan paikka, sisäasiainministeriö ja sotaministeriö, joutuivat Lvoville ja Gutshkoville, lokakuulaisille, jotka olivat auttaneet kaikin voimin Nikolai Veristä ja Hirttäjä-Stolypinia vuoden 1905 vallankumouksen tukahduttamisessa, maan ja vapauden puolesta taistelleiden työläisten ja talonpoikain ampumisessa ja hirttämässä. Toisarvoiset ministeriöt joutuivat kadeteille: ulkoasiain — Miljukoville, kansanvalistuksen — Manuiloville, maanviljelysministeriö — Shingareville. Ja eräs vallan vähäpätöinen virkapaikka, oikeusministeriö, annettiin trudovikki Kerenskille, kaunopuhujalle, jota kapitalistit tarvitsevat rauhoitukseen kansaa pelkillä lupauksilla, petkuttaakseen sitä kaikuvilla fraaseilla, „rakentaakseen rauhan” sen sekä tilanherrain ja kapitalistien hallituksen kesken, joka haluaa jatkaa ryöstösotaa liitossa Englannin ja Ranskan kapitalistien kanssa, sotaa, jonka tavoitteena on Armenian, Konstantinopolin ja Galitsian anastaminen, sotaa, jota käydään sen hyväksi, että englantilais-ranskalaiset kapitalistit *voisivat pitää* hallussaan saaliin, minkä he *ovat riistäneet* saksalaisilta kapitalisteilta (saksalaisten kaikki siirtomaat Afrikassa), ja että he samalla voisivat riistää saksalaisilta kapitalisteilta saaliin, jonka *nämä* rosvot ovat anastaneet (osan Ranskaa, Belgian, Serbian, Romanian y.m.).

Työläiset eivät tietenkään voineet luottaa sellaiseen hallitukseen. Työläiset kukistivat tsaristisen monarkian taistellen *rauhan, leivän ja vapauden* puolesta. Työläiset tajusivat heti, miksi Gutshkovin, Miljukovin ja kumpp. onnistui riistää voitto työkansalta? Siksi, että Venäjän tilanherrat ja kapitalistit olivat hyvin valmentuneita ja järjestyneitä; siksi, että heidän puolellaan on pääoman voima, sekä Venäjän kapitalistien että maailman rikkaimpien — Englannin ja Ranskan — kapitalistien *rikkaus*. Työläiset käsittivät heti, että taistelua varten rauhan, leivän ja vapauden puolesta työtätekevien luokkien, työläisten, sotilaiden ja

talonpoikien, on *järjestäydyttävä*, liityttävä yhteen ja yhdistyttävä *erikseen* kapitalisteista ja näitä *vastaan*.

Voitettuaan tsaristisen monarkian Pietarin työläiset perustivatkin heti *oman* järjestönsä, *työläisten edustajain Neuvoston*, ryhtyivät heti lujittamaan ja laajentamaan sitä, perustamaan *itsenäisiä* sotilaiden ja talonpoikain edustajain Neuvostoja. Jo muutaman päivän kulluttua vallankumouksen jälkeen työläisten ja sotilaiden edustajain Pietarin Neuvostossa oli *yli 1.500* työläisten ja sotilaspukuisten talonpoikain edustajaa. Tuo Neuvosto nautti sellaista rautatievirkailijain ja kaikkien työätekevien väestöjoukkojen luottamusta, että se alkoi muuttua todelliseksi *kansanhallitukseksi*.

Ja yksinpä Gutshkovin—Miljukovin uskollisimpienkin ystävien ja suojelijain, englantilais-ranskalaisen rosvo-pääoman uskollisimpien hurttien, Robert Wilsonin, Englannin kapitalistien rikkaimman „The Times” * sanomalehden avustajan, ja Charles Rivet'n, Ranskan kapitalistien rikkaimman „Le Temps” ** sanomalehden avustajan,— yksinpä heidänkin, haukkuessaan raivokkaasti työläisten edustajain Neuvostoa, piti kuitenkin tunnustaa, että *Venäjäällä on kaksi hallitusta*. Toinen on „kaikkien” tunnustama (s.o. tosiasiallisesti kaikkien *rikkaiden* ihmisten tunnustama) tilanherrain ja kapitalistien, Gutshkovien ja Miljukovien hallitus. Toinen on sellainen hallitus, jota „kukaan” (rikkaista luokista) *ei ole* tunnustanut, työläisten ja talonpoikien hallitus: työläisten ja sotilaiden edustajain Pietarin Neuvosto, joka pyrkii perustamaan *kaikkialla Venäjällä* työläisten edustajain Neuvostoja ja talonpoikain edustajain Neuvostoja.

Tarkastelkaamme, mitä kumpikin noista hallituksista puhuu ja tekee.

1. *Mitä tekee tilanherrain ja kapitalistien hallitus, Lvovin—Gutshkovin—Miljukovin hallitus?*

Tuo hallitus jakelee auliisti mitä juhlallisimpia lupauksia. Se lupaa Venäjän kansalle mitä täydellisimmän vapauden. Se lupaa kutsua koolle yleiskansallisen Perustavan kokouksen, joka säätäisi Venäjän hallitusmuodon. Kerenski ja kadettijohtajat ilmoittavat olevansa demokraattisen tasa-

* — „Ajat”. Toim.

** — „Aika”. Toim.

vallan kannattajia. Teatraalisen vallankumouksellisuutensa puolesta Gutshkovit—Miljukovit ovat saavuttamattomissa. Mainostus on täydessä käynnissä. Entä minkälaisia ovat heidän *tekonsa*?

Samalla kun uusi hallitus lupasi vapauksia, se kävi tosiasiallisesti neuvotteluja tsaarin perheen, hallitsijasuvun kanssa monarkian palauttamisesta. Se ehdotti Mikael Romanoville, että tämä ryhtyisi valtionhoitajaksi, t.s. väliaikaiseksi tsaariksi. Monarkia olisi jo palautettukin Venäjällä, elleivät Gutshkoveja ja Miljukoveja olisi häirinneet työläiset, jotka järjestivät Pietarissa kulkueita ja kirjoittivat lippuihinsa: „Maata ja vapautta! Kuolema tyrannoille!” ja kokoontuivat yhdessä ratsuväen kanssa Duuman aukiolle ja kohottivat lippunsa, joihin oli kirjoitettu: „Eläköön sosialistinen tasavalta kaikissa maissa!”. Gutshkovien—Miljukovien liittolainen Mikael Romanov huomasi, että tällaisessa tilanteessa on viisaampaa kieltäytyä, siksi kunnes hänet valitsee valtaistuimelle Perustava kokous, ja Venäjä jäi — toistaiseksi — tasavallaksi.

Hallitus jätti entisen tsaarin vapauteen. Työläiset pakottivat vangitsemaan hänet. Hallitus tahtoi luovuttaa armeijan koko päällikkyuden Nikolai Nikolajevitsh Romanoville. Työläiset pakottivat erottamaan hänet. On selvää, että tilanherrat Lvovit—Gutshkovit pääsisivät jo huomenna yhteisymmärrykseen Romanovin tai jonkun muun tilanherran kanssa, ellei olisi työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvostoa.

Hallitus tiedotti niin kansalle osoittamassaan manifestissa kuin myös Miljukovin sähkössä kaikille ulkomailla oleville Venäjän edustajille, että se *noudattaa uskollisesti kaikkia* Venäjän solmimia kansainvälisiä sopimuksia. Nuo sopimukset ovat kukistetun tsaarin solmimia. Hallitus ei uskalla julkaista noita sopimuksia ensiksikään sen takia, että venäläinen, englantilainen ja ranskalainen pääoma on sitonut sen kädet ja jalat; toiseksi sen takia, että se pelkää kansaa, joka raatelisi Gutshkovit ja Miljukovit, jos saisi tietää, että kapitalistit tahtovat surmauttaa vielä 5, vielä 10 miljoonaa Venäjän työläistä ja talonpoikaa sodassa, jonka tarkoitusperänä on Konstantinopolin valloittaminen, Galitsian tukahduttaminen y.m.s.

Mitä merkitystä on vapaus-lupauksilla, ellei kansa saa tietää totuutta, minkäläisten tilanherratsaarin sopimusten

takia kapitalistit haluavat vuodattaa yhä vieläkin sotilaiden verta?

Mitä merkitystä kaikenlaisten vapauksien ja vieläpä demokraattisen tasavallankin lupaamisella on kansalle, jota uhkaa nälänhätä ja joka halutaan viedä silmät sidottuina lahtaukseen, jota harjoitetaan sen vuoksi, että venäläiset, englantilaiset ja ranskalaiset kapitalistit saisivat rosvota saksalaisia kapitalisteja?

Mutta samanaikaisesti Gutshkovien ja Miljukovien hallitus tukahduttaa suoranaisella väkivallalla kaikki Venäjän työläisten yritykset päästä yhteisymmärrykseen veljiensä, muiden maiden työläisten kanssa: hallitus *ei anna viedä Venäjältä* ulos „Pravda” lehteä, joka on alkanut ilmestyä uudelleen Pietarissa vallankumouksen jälkeen, ei Pietarissa julkaistua puolueemme, Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen, Keskuskomitean Manifestia eikä edustaja Tshheidzen ja hänen ryhmänsä vetoomustakaan!!

Työläiset ja talonpojat! Voitte olla rauhassa: teille on luvattu vapaus — vapaus kuolleille, nälkään menehtyneille ja sodassa surmatuille!!

Uusi hallitus ei ole sanonut ohjelmissaan *sanaakaan* maan luovuttamisesta talonpojille eikä työläisten palkkojen korotuksesta. Tähän mennessä ei ole säädetty mitään Perustavan kokouksen koollekutsumisen määräaikaakaan. Ei ole määrätty mitään Pietarin kaupunginduuman vaaleja. Kansanmiliisi pannaan zemstvojen ja kaupunkien itsehallintojen alaiseksi, joiden valitsemisen ovat toimittaneet Stolypinin lain mukaan yksinomaan kapitalistit ja rikkaimmat tilanherrat. Kuvernöörit määrätään tilanherroista — siinä teille „vapaus”!

2. *Mitä tekee työläisten ja talonpoikain hallitus ja mitä sen tulee tehdä?...**

Kirjoitettu maaliskuun 12 (25) pnä 1917

Julkaistu ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

* Käsikirjoitus katkeaa tähän. Toim.

VSDTP:n TEHTÄVISTÄ VENÄJÄN VALLANKUMOUKSESSA ¹²³

REFERAATTI

Leninin 2¹/₂ tuntia kestänyt referaatti muodostui kahdesta osasta. Ensimmäisessä osassa Lenin kuvasi niitä historiallisia ehtoja, jotka voivat ja joiden täytyi saada aikaan sellainen „ihme” kuin tsaristisen monarkian kukistuminen 8 päivässä. Tärkein sija noiden ehtojen joukossa kuuluu vuosien 1905—1907 „suurelle kapinalle”, jota niin kovin ovat parjanneet nykyiset tilanteen herrat, Gutshkovit ja Miljukovit, jotka ovat ihastuksissaan vuoden 1917 „maineikkaasta vallankumouksesta”. Mutta ellei todella syvällinen vuoden 1905 vallankumous olisi „raivannut maaperää”, ellei se olisi näyttänyt toinen toiselleen toiminnassa kaikkia luokkia ja puolueita, näyttänyt tsaristista joukkiota sen koko raivossa ja julmuudessa, niin vuoden 1917 nopea voitto ei olisi ollut mahdollinen.

Aivan poikkeuksellinen olosuhteiden yhteenpunoutuminen teki vuonna 1917 mahdolliseksi liittää yhteen mitä erilaisimpien yhteiskunnallisten voimien tsarismia vastaan suuntaamat iskut. Ensinnäkin englantilais-ranskalainen finanssipääoma, joka kaikkein eniten hallitsee koko maailmaa ja ryövää koko maailmaa, oli vuoden 1905 vallankumousta vastaan ja auttoi tsarismia (vuoden 1906 laina) sen tukahduttamisessa. Nyt se osallistui välittömästi vallankumoukseen mitä aktiivisimmalla tavalla järjestäen

herrojen Gutshkovien, Miljukovien ja armeijan ylipäällystön erään osan suoranaisen salaliiton kukistaakseen Nikolai II:n tai pakottaakseen hänet tekemään myönnytyksiä. Maailmanpolitiikan ja maailman finanssipääoman kannalta katsoen Gutshkovin—Miljukovin hallitus on pelkästään „Englanti ja Ranska” pankkifirman käskyläinen, imperialistisen kansojen lahtauksen jatkamisen välikappale. Toiseksi, tsaristisen monarkian kärsimät tappiot pyyhkäisivät pois armeijan vanhan päällystön ja asettivat tilalle uuden, nuoren, porvarillisen päällystön. Kolmanneksi, koko Venäjän porvaristo, joka järjestäytyi voimaperäisesti vuosina 1905—1914 ja vielä nopeammin vuosina 1914—1917, liittyi yhteen tilanherrojen kanssa lahonnutta tsaristista monarkiaa vastaan käydyssä taistelussa tahtoen rikastua Armenian, Konstantinopolin, Galitsian y.m. rosvoamisella. Neljänneksi, noiden luonteeltaan *imperialististen* voimien lisäksi tuli syvälinen ja mahtava proletaarinen liike. Proletariaatti, omaamatta mitään yhteistä imperialistisen porvariston kanssa, suoritti vallankumouksen vaatien *rauhaa, leipää ja vapautta*, ja se on saanut mukaansa *suurimman* osan armeijasta, joka on koostunut työläisistä ja talonpojista. Imperialistisen sodan muuttuminen kansalais sodaksi on alkanut.

Siitä johtuu nykyisen vallankumouksen perusristiriita, joka tekee tämän vallankumouksen vain *ensimmäiseksi* vaiheeksi sodan aiheuttamassa ensimmäisessä vallankumouksessa. Gutshkovin—Miljukovin, tilanherrojen ja kapitalistien hallitus ei pysty antamaan kansalle rauhaa, leipää eikä vapautta. Se on rosvosodan jatkamisen hallitus, joka on ilmoittanut suoraan, että se on uskollinen tsarismien kansainvälisille sopimuksille, ja nuo sopimukset ovat pelkkiä ryöstösopimuksia. Tuo hallitus voi itselleen parhaassa tapauksessa *viivyttää* kriisin tuloa, mutta se *ei* pysty pelastamaan maata nälänhädältä. Se ei pysty antamaan myöskään vapautta, antakoon se kuinka paljon „lupauksia” tahansa (lupaukset ovat huokeita), sillä se on sidottu tilanherrain maanomistuksen ja pääoman intresseihin, se alkoi heti *hieroa kauppoja* hallitsijasuvun kanssa palauttaakseen monarkian.

Kaikkein typerintä on sen takia sellainen taktiikka, että „tuetaan” uutta hallitusta muka „taantumusvastaisen tais-

telun” hyväksi. Sellaisen taistelun käymistä varten on tarpeen *proletariaatin aseistaminen* — tämä on ainoa luja, reaallinen tae niin tsarismia kuin Gutshkoveja ja Miljukovejakin vastaan, jotka pyrkivät palauttamaan monarkian.

Oikeassa on sen takia edustaja Skobelev, joka sanoi Venäjän olevan „toisen, todellisen (wirklich) vallankumouksen kynnyksellä”.

Ja tuota vallankumousta varten on olemassa kansanjärjestö ja se kasvaa. Se on työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvosto, jota englantilais-ranskalaisen pääoman asiamiehet, „Times” * ja „Le Temps” ** lehden kirjeenvaihtajat, eivät suotta parjaa.

Tutkiessaan sanomalehtien julkaisemia työläisten edustajain Neuvostoa koskevia tietoja Lenin tuli johtopäätökseen, että Neuvostossa on kolme virtausta. Ensimmäinen on lähimpänä sosialipatriotteja. Se suhtautuu luottamuksellisesti Kerenskiin, tuohon fraasisankariin, Gutshkovin ja Miljukovin pelinappulaan, „louisblancilaisuuden” pahimpaan edustajaan, joka ruokkii työläisiä tyhjämpäiväisillä lupauksilla, puhuu juhlallisia fraaseja eurooppalaisten sosialipatriottien ja sosialipasifistien à la *** Kautsky ja kumpp. hengessä, mutta tosiasiassa „sopeuttaa” työläisiä ryöstösodan jatkamiseen. Kerenskin suulla Venäjän imperialistinen porvaristo sanoo työläisille: me annamme sinulle tasavallan, 8-tuntisen työpäivän (se on jo saatettu voimaan Pietarissa), lupaamme vapaudet — kaikki sitä varten, että sinä auttaisit meitä ryöväämään Turkin ja Itävallan, riistämään Saksan imperialismilta *sen* saaliin ja säilyttämään englantilais-ranskalaisen imperialismiin saaliin.

Toinen suuntaus on meidän Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueemme Keskuskomitean suuntaus. Lehdissä on julkaistu ote (Auszug) Keskuskomiteamme „Manifestista”. Manifesti ilmestyi Pietarissa maaliskuun 18 p:nä. Siinä julistetaan vaatimukset: demokraattinen tasavalta, 8-tuntinen työpäivä, tilanherrojen maiden konfiskointi talonpoikien hyväksi, viljavarastojen konfiskointi,

* — „Ajat”. *Toim.*

** — „Aika”. *Toim.*

*** — kuten. *Toim.*

rauhanneuvottelujen viipymätön aloittaminen, *ei* Gutshkovin ja Miljukovin hallituksen, *vaan* työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvoston toimesta. Manifestin mukaan tuo Neuvosto *on* todellinen vallankumoushallitus. (Lenin lisäsi, että „Times” lehden kirjeenvaihtajakin kirjoittaa Venäjän *kahdesta hallituksesta.*) Neuvotteluja viipymättömästä rauhasta tulee käydä kaikkien sotaa käyvien maiden *proletaarien kanssa eikä* porvarillisten hallitusten kanssa. Manifesti kehottaa kaikkia työläisiä, talonpoikia ja sotilaita valitsemaan edustajia työläisten edustajain Neuvostoon.

Sellaista on ainoa todella sosialistinen, todella vallankumouksellinen taktiikka.

Kolmas suuntaus on Tshheidzen ja hänen kumppaniensa suuntaus. He *horjuvat*, mikä kuvastuu selvästi „Timesin” ja „Le Tempsin” lausunnoissa — ne milloin ylistävät, milloin soimaavat Tshheidzeä. Kun Tshheidze kieltäytyi menemästä *toiseen* Väliaikaiseen hallitukseen, kun hän julisti, että sota *on molemmin* puolin imperialistista y.m., hän ajoi proletaarista politiikkaa. Kun Tshheidze kuului *ensimmäisen* Väliaikaisen hallituksen („Duumakomitean”) kokoonpanoon, kun hän vetoamuksensa 3. pykälässä vaati „ausreichende Teilnahme der Vertreter der russischen Arbeiterschaft an der Regierung” (internationalistien osallistumista imperialistisen sodan hallitukseen!!), kun hän (ja Skobelev) kehotti tuota *imperialistista* hallitusta aloittamaan rauhanneuvottelut (sen asemesta, että olisi selittänyt työläisille sen totuuden, että finanssipääoma, joka ei voi vapautua imperialismista, on sitonut *porvariston* kädet ja jalat), kun Tshheidzen kumppanit Tuljakov ja Skobelev käyvät Gutshkovin ja Miljukovin hallituksen toimeksiannosta „rauhottamassa” liberaalisia kenraaleja vastaan kapinaan nousseita sotilaita (Nepeninin (Admiral Nepenin) murha; yksinpä saksalaisetkin imperialistit *surevat häntä!!*) — silloin Tshheidze ja hänen kumppaninsa vajoavat pahimman lajin „louisblancilaisuuteen”, ajavat *porvariston* politiikkaa, vahingoittavat vallankumouksen asiaa.

Lenin hyökkäsi myös Gorkin sosialipasifistista vetoumusta vastaan ja pahoitteli sitä, että suuri taiteilija alkaa harrastaa politiikkaa toistaen pikkuporvariston ennakkoluuloisia käsityksiä.

Toisessa osassa Lenin asetti tehtäväkseen osoittaa, milaista tulee olla proletariaatin taktiikan. Hän kuvasi *kyseisen* ajankohdan historiallisen tilanteen omalaatuisuutta, kuvasi sen ajankohdaksi, jolloin tapahtuu *siirtyminen* vallankumouksen ensimmäisestä vaiheesta toiseen vaiheeseen, tsarismia vastaan suunnatusta kapinasta kapinaan porvaristoa vastaan, imperialistista sotaa vastaan, tai siirtyminen Konventtiin, joksi Perustava kokous voi muuttua, jos hallitus täyttää „lupauksensa” sen koollekutsumisesta.

Tuota *siirtymistilaa* vastaavana ajankohdan erikoistehtävänä on *proletariaatin organisaatio*. Mutta ei kaavamainen organisaatio, mihin tyytyvät sosialismin kavaltajat, kaikkien maiden sosialipatriootit ja opportunistit ja niin ikään kautskylaiset, vaan *vallankumouksellinen organisaatio*. Tuon organisaation pitää olla ensinnäkin yleiskansallinen; toiseksi sen tulee yhdistää *sotilaalliset ja valtiolliset* tehtävät.

II Internationalessa vallitsevina olleet opportunistit vääristelivät Marxin ja Engelsin opin vallankumouskauden valtiosta. Myös Kautsky hylkäsi Marxin näkökannan polemisoissaan Pannekoekia vastaan (1912). Ottaen oppia vuoden 1871 Kommuunin kokemuksesta Marx opetti, että työväenluokka „die Arbeiterklasse nicht die fertige Staatsmaschine einfach in Besitz nehmen und sie für ihre eigenen Zwecke in Bewegung setzen kann”. Das Proletariat soll (muss?) diese Maschine (Armee, Polizei, Bureaukratie) *zerbrechen*¹²⁴. Das ist, was die Opportunisten (Sozialpatrioten) und Kautskianer (Sozialpazifisten) entweder bestreiten oder vertuschen. Das ist die *wichtigste* praktische Lehre der Pariser Kommune und der russischen Revolution von 1905.

Wir unterscheiden uns von den Anarchisten dadurch, dass wir die Notwendigkeit des *Staates* für die revolutionäre Umwälzung anerkennen. Wir unterscheiden uns aber von den Opportunisten und Kautskianer dadurch, dass wir sagen: wir brauchen nicht die „fertige” Staatsmaschinerie, wie sie in den demokratischsten bürgerlichen Republiken existiert, sondern *unmittelbare Macht bewaffneter und organisierter Arbeiter*. Das ist der Staat, den wir brauchen. Das sind, ihrem Wesen nach, die Kommune von 1871, und die *Arbeiterdelegiertenräte* von 1905 und 1917.

Auf diesem Fundament müssen wir weiter bauen *. *Ei saa sallia* poliisin ennallistamista! Kansanmiliisistä on luotava proletariaatin johtama todella *koko kansan miliisi*, „meidän valtiomme”, ja niin, että kapitalistit maksavat työläisille niistä päivistä, jotka he ovat miliisin palveluksessa. „*Proletariaatin sankaruuden ihmeitä*”, joita proletariaatti osoitti *eilen* taistelussa tsarismia vastaan ja joita se osoittaa *huomenna* taistelussa Gutshkoveja—Miljukoveja vastaan, on täydennettävä „*proletariaatin järjestyneisyyden ihmeillä*”. Se on tämän hetken tunnus! Se on menestyksen tae!

Sille tielle työläisiä sysäävät *objektiiviset* olosuhteet: nälänhätä, viljan jakelun välttämättömyys, „Zivildienstpflicht'in”** välttämättömyys, rauhan aikaansaamisen välttämättömyys. Meidän rauhanehdotomme, sanoi Lenin, ovat seuraavat: 1) vallankumouksellisena hallituksena työläisten edustajain Neuvosto julistaisi heti, että sitä *eivät* sido *mitkään*, eivät tsarismiin eivätkä porvariston solmimat sopimukset; 2) se julkaisisi heti nuo katalat ryöstösopimukset; 3) se ehdottaisi julkisesti *kaikille* sotiville heti väli- rauhaa; 4) se ehdottaisi rauhaa asettaen ehdoksi *kaikkien* siirtomaiden ja *kaikkien* vajaa-oikeuksisten kansojen vapauttamisen; 5) se julistaisi, ettei se luota porvarillisiin hallituksiin ja että se kehottaa kaikkien maiden työläisiä kukistamaan ne; 6) se julistaisi, että sotavelat on tehnyt porvaristo ja *kapitalistit* saavat maksaa ne.

Sellaista on se politiikka, joka saisi työläisten edustajain Neuvoston puolelle sekä työläisten että köyhien talonpoikien enemmistön. Tilanherrojen maiden konfiskointi olisi taatua. *Se ei olisi vielä sosialismia*. Se olisi työläisten ja köyhien talonpoikien voitto, joka turvaisi rauhan, vapauden ja

* — „Työväenluokka ei voi ilman muuta ottaa haltuunsa valmista valtiokoneistoa ja panna sitä käyntiin omien tarkoituseriensä toteuttamiseksi”. Proletariaatin täytyy *murskata* tuo koneisto (armeija, poliisi, virkavalta). Tämä on se, minkä opportunistit (sosialipatriootit) ja kautskylaiset (sosialipassitit) kiistävät tai mitä he hämäävät. Tämä on Pariisin Kommuunin ja Venäjän vuoden 1905 vallankumouksen *mitä tärkein* käytännöllinen opetus.

Me eroamme anarkisteista siinä, että tunnustamme *valtion* olevan välttämättömän vallankumouksellisen muuttamisen suorittamista varten. Mutta me eroamme opportunisteista ja kautskyläisistä siinä, että sanomme: me emme tarvitse „valmistaa” valtiokoneistoa sellaisena kuin se on olemassa kaikkein demokraattisimissa porvarillisissa tasavalloissa, vaan me tarvitsemme *asetettujen ja järjestyneiden työläisten välittöntä* valtaa. *Tämä* on se valtio, jota *me* tarvitsemme. Sellainen valtio oli varsinaisesti vuoden 1871 Kommuuni ja vuosien 1905 ja 1917 *työläisten edustajain Neuvostot*. Tälle perustalle meidän tulee rakentaa edelleenkin. Toim.

** — „siviilipalvelusvelvollisuuden”. Toim.

leivän. *Sellaisten* rauhanehtojen puolesta *mekin* suostumme käymään *vallankumouksellista* sotaa! Lenin palautti mieleen, että „*Sotsial-Demokrat*in” 47. numerossa (13. X. 1915) jo ilmoitettiin, että sosialidemokratia *ei kieltäydy* sellaisesta vallankumouksellisesta sodasta *. Kaikkien maiden sosialistisen proletariaatin antama apu olisi turvattu. Sosialipatrioottien halpamaiset kehotukset (sellaiset kuin Guesden häpeällinen kirje „Ensin voitto, sitten tasavalta”) häipyivät olemattomiin kuin usva.

Eläköön Venäjän vallankumous! — lopetti selostaja.—
Eläköön *jo alkanut* työväen maailmanvallankumous!

Kirjoitettu maaliskuun 15—16
(28—29) pnä 1917

Julkaistu maaliskuun 31 pnä
ja huhtikuun 2 pnä 1917
„*Volksrecht*” lehden
77. ja 78. numerossa

Venäjän kielellä julkaistu
ensi kerran v. 1929
„*Proletarskaja Revoljutsija*”
aikakauslehden
10. (93.) numerossa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

* Ks. Teokset, 21. osa, ss. 398—401. *Toim.*

TASAVALTALAISTEN SHOVINISTIEN JUONITTELUA

30/III 1917.

Luin vastikään tämämpäiväisestä „Uudesta Zürichin Lehestä”, 30/III, № 557, ensimmäisestä aamujulkaisusta, seuraavaa:

„Milano, maaliskuun 29. Pietarin-kirjeenvaihtaja tiedottaa erään *Tshernomazovin*, vallankumouksen aikana ilmestymään alkaneen sosialistisen „Pravda” lehden toimittajan, vangitsemisesta. Vanhan valtakomennon aikana *Tshernomazov* oli salaisen poliisin asiamies ja sai joka kuukausi 200 ruplaa. Hänen johtamansa lehti, joka vaati sosialistista tasavaltaa, hyökkäili jyrkästi Väliäikaista hallitusta vastaan ilmeisenä tarkoituksenaan palvella taantumusta. Yleensä se agitaatio, jota vastuuttomat piirit harjoittavat hallitusta vastaan, panee epäilemään sellaista, että ne ovat vanhan valtakomennon ja vihollisen rikoskumppaneita. Yksinpä työläisten ja sotilaiden edustajain Neuvostokin, jolla Väliäikaiseen hallitukseen verrattuna on määrätty radikaalinen näkökanta, on kääntänyt selkensä noille piireille”.

Tämä tiedonanto on toisinto sähköstä, joka julkaistiin shovinistisessa italialaisessa „Iltakuriiri” („Corriere della Sera”)¹²⁵ lehdessä, Milano, 29/3, ja oli lähetetty sinne Pietarista 26/3 klo 10.30 illalla. Selittääkseni lukijoille, millaiseen „silmänkääntötemppuun” shovinistit tällä kertaa yleisen tapansa mukaan turvautuvat, minun on alettava hiukan kauempaa.

„Vanhan valtakomennon aikana”, nimittäin vuoden 1912 huhtikuusta vuoden 1914 heinäkuuhun, Pietarissa ilmestyi jokapäiväinen sosialidemokraattinen „Pravda” lehti. Tosi-asiallisesti tuo lehti oli puolueemme, Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen, *Keskuskomitean* äänen-

kannattaja. Kirjoitin tuohon lehteen melkein joka päivä Krakovasta, missä asuin siihen aikaan poliittisena maanpakolaisena. Puolueeseemme kuuluneet Duuman sosialidemokraattiset edustajat, jotka tsaari karkotti Siperiaan agitaatiosta imperialistista sotaa vastaan, Badajev, Muranov, Petrovski, Shagov ja Samoïlov (vuoden 1914 kesään saakka tuohon ryhmään kuului myös Malinovski), kävivät usein Krakovassa, ja me neuvottelimme siitä, mikä suunta lehdelle on annettava.

On itsestään selvää, että tsaarihallitus ei vain kaikin voimin ympäröinyt urkkijoilla „Pravdaa”, jonka painosmäärä kohosi 60 tuhanteen, vaan koetti myös saada sen toimitsijain keskuuteen provokaattoreita. Provokaattorien joukossa oli myös Tshernomazov, joka puoluepiireissä tunnettiin nimellä „Miron”. Hän hankkiutui suosioon, ja vuonna 1913 hänestä tuli „Pravdan” sihteeri.

Seurattuamme edustajaryhmän kanssa Tshernomazovin toimintaa tulimme ensinnäkin siihen johtopäätökseen, että hän kirjoituksissaan kompromettoi meidän suuntaustamme, ja toiseksi, että hän on epäilyttävä poliittisen rehellisyyden mielessä.

Mutta sijaisen löytäminen ei ollut helppoa, varsinkin kun edustajaryhmä piti yhteyttä Krakovaan joko illegaalisesti tai siten, että edustajat kävivät siellä, ja noita matkoja ei voitu tehdä kovinkaan usein. Vihdoin vuoden 1914 keväällä onnistuimme siirtämään Pietariin Rosenfeldin (Kamenevin), jonka tsaari myös karkotti Siperiaan vuoden 1914 lopulla edustajiemme kanssa.

Rosenfeldin (Kamenevin) tehtävänä oli *syрjäyttää* Tshernomazov asiain hoidosta ja hän *syрjäytti* tämän kokonaan. Tshernomazov erotettiin. Keskuskomiteamme määräsi toimitettavaksi *tutkimuksen* Tshernomazoviin kohdistuneiden epäilyjen johdosta, mutta tarkkoja tietoja ei onnistuttu keräämään, joten pietarilaiset toverit eivät rohjenneet *julistaa* häntä provokaattoriksi. Piti rajoittaa Tshernomazovin *syрjäyttämiseen „Pravdasta”*.

On aivan epäilemätöntä, että Tshernomazov ja tietenkin myös muut provokaattorit auttoivat tsaaria karkottamaan edustajamme Siperiaan.

Marraskuun 13 p:nä 1916 Pietarissa oleva puolueemme „Keskuskomitean Byroo” tiedotti meille, että Tshernomazov

yrittää jälleen tunkeutua illegaaliseen järjestöön ja että „Byroo” on syrjäyttänyt järjestöstä „Mironin” ja erään hänen kanssaan yhteyttä pitävän henkilön ja „tulee menetelemään siten kaikkiin nähden, jotka ovat edelleenkin tekemisissä hänen kanssaan”.

Me tietenkin vastasimme, että Tshernomazovia ei saa pitää puolueessa, sillä hänet on syrjäytetty yllämainittujen edustajien osanotolla laaditulla Keskuskomitean päätöksellä.

Sellainen historia on vanhalla „Pravdalla”, joka ilmestyi vanhan, tsaristisen valtakomennon aikana ja jonka tsaari lakkautti ennen sotaa, heinäkuussa 1914.

Herää kysymys, eikö Tshernomazov osallistunut suoranaisesti tai välillisesti myös uuden „Pravdan” julkaisemiseen, kun se alkoi ilmestyä Pietarissa vallankumouksen jälkeen? Siitä en tiedä mitään, sillä vallankumouksen ajoista lähtien Gutshkovin—Miljukovin hallitus ei ole päästänyt perille minun sähköitani „Pravdaan” eikä tietysti niitäkään, joita „Pravdasta” on lähetetty minulle¹²⁶. En tiedä edes sitä, onko KK:n Byroo säilynyt, ovatko Pietariin saapuneet Kamenev ja ne edustajat, jotka tuntevat Mironin ja syrjäyttäisivät hänet heti, jos hän yrittäisi käyttää hyväkseen henkilönvaihdoista ja hakeutua uudelleen suosioon.

Ranskalainen sosialishovinistinen „L’Humanité” * lehti julkaisi maaliskuun 28 pnä sähkönen, minkä „Petit Parisien” lehti¹²⁷ oli muka saanut Pietarista. Tässä sähkönessä Tshernomazovia nimitetään „äärimmäisen sosialidemokraattisen „Pravda” lehden entiseksi toimittajaksi”.

Toivottavasti lukija nyt käsittää, kuinka kavalia ja alhaisia ovat ne taistelumenetelmät, joita käyttää Gutshkovin—Miljukovin hallitus ja heidän ystävänsä, jotka tahtovat mustata puoluettamme, joka on muka vanhan valtakomennon ja vihollisen kanssarikollinen. Tuo hallitus ja sen ystävät vihaavat puoluettamme ja parjaavat sitä, sillä me sanoimme jo 13. X. 1915 „Sotsial-Demokrat” lehtemme (Geneve) 47. numerossa, että me olemme ehdottomasti imperialistista sotaa vastaan siinäkin tapauksessa, jos tuota sotaa tulee käymään shovinistis-vallankumouksellinen, shovinistis-tasavaltalainen Venäjän hallitus eikä tsaarihallitus **.

* — „Ihmisyys”. Toim.

** Ks. Teokset, 21. osa, ss. 398—401. Toim.

Gutshkovin—Miljukovin hallitus on nimenomaan *sellainen* hallitus, koska se on vahvistanut tsarismin ja englantilais-ranskalaisen imperialismin väliset *rosvosopimukset* ja käy tätä sotaa *ryöstötarkoituksessa* (Armenian, Galitsian, Konstantinopolin y.m. valloittaminen).

(Lähetän huomenna „Volksrecht” * ja „Avanti!” ** lehteen.)

*Julkaistu huhtikuun 5 pnä 1917
„Volksrecht” lehden 81. numerossa
Allekirjoitus: N. L e n i n
Venäjän kielellä julkaistu
ensi kerran v. 1924
II Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsinkirjoitetun jäljennöksen
mukaan*

* — „Kansan Oikeus”. Toim.
** — „Eteenpäini”. Toim.

VSDTP:n KK:n ULKOMAISEN KOLLEGION PÄÄTÖSLAUSELMA

VSDTP:n Keskuskomitean Ulkomainen kollegio päättää hyväksyä tov. Robert Grimmin ehdotuksen, jonka mukaisesti emigrantit, jotka haluavat palata kotimaahan, voivat matkustaa Venäjälle Saksan kautta ¹²⁸.

KK:n Ulkomainen kollegio toteaa:

(1) että tov. R. Grimm kävi neuvotteluja puolueettoman maan hallituksen yhden jäsenen, ministeri Hoffmannin kanssa, joka ei pitänyt mahdollisena Sveitsin virallista asiaan puuttumista yksistään sen takia, että Englannin hallitus pitäisi sellaista epäilemättä puolueettomuuden rikkomisena, koska Englanti ei halua sallia internationalistien kauttakulkua;

(2) että R. Grimmin ehdotus voidaan täydellä syyllä hyväksyä, koska on taattu matkustamisvapaus, joka ei riipu poliittisesta suuntauksesta, suhtautumisesta sellaisiin kysymyksiin kuin „isänmaan puolustus” ja se, jatkaako Venäjä sotaa vai solmiiko se rauhan j.n.e.;

(3) että tämä ehdotus pohjautuu suunnitelmaan, minkä mukaan venäläiset emigrantit vaihdetaan Venäjällä internoituina oleviin saksalaisiin, eikä emigranteilla ole mitään perusteita kieltäytyä agitoimasta sellaisen vaihtamisen puolesta Venäjällä;

(4) että tov. R. Grimm on jättänyt tämän ehdotuksensa kaikkien poliittisen emigraation suuntausten edustajille ilmoittaen puolestaan, että nykyisen asiointilan vallitessa tämä on ainoa tie ja että nykyisissä oloissa se on täysin hyväksyttävä;

(5) että me puolestamme olemme tehneet kaiken mahdollisen saadaksemme eri suuntausten edustajat vakuuttuneiksi

siitä, että on välttämättömästi hyväksyttävä tämä ehdotus ja että viivyttely on kerrassaan sallimatonta;

(6) että eräiden suuntausten edustajat kannattavat valittavasti jatkuvaa viivyttelyä, mikä on sellainen päätös, jota me emme voi olla tunnustamatta peräti virheelliseksi, sellaiseksi, joka aiheuttaa mitä suurinta vahinkoa Venäjän vallankumousliikkeelle.

Pitäen silmällä näitä näkökohtia KK:n Ulkomainen kollegio päättää saattaa puolueemme kaikkien jäsenten tietoon, että me olemme hyväksyneet ehdotuksen ja että matkustetaan viipymättä, ja kehottaa heitä luetteloimaan kaikki, jotka haluavat matkustaa, ja tekemään tämän päätöslauseلمان jäljennöksen tiettäväksi muiden suuntausten edustajille.

Zürich, maaliskuun 31 pnä 1917.

Julkaistu ensi kerran v. 1928

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

JÄÄHYVÄISKIRJE SVEITSIN TYÖLÄISILLE

Toverit Sveitsin työläiset!

Matkustaessamme Sveitsistä Venäjälle jatkaaksemme val-lankumouksellista internationalistista toimintaa kotimaas-samme me, Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen jäsenet, sen puolueen jäsenet, jota yhdistää Keskuskomitea (erotukseksi *toisesta* puolueesta, jolla on *sama* nimi, mutta jota yhdistää Organisaatiokomitea), lähetämme teille tove-rillisen tervehdyksen ja toverillisesti kiitämme teitä syvästi toverillisesta suhtautumisestanne maanpakolaisiin.

Joskin *julkiset* sosialipatriootit ja opportunistit, Sveitsin „grütliläiset”, jotka niin kuin kaikkien muidenkin maiden sosialipatriootit ovat siirtyneet proletariaatin leiristä por-variston leiriin, joskin nuo ihmiset kehottivat *julkisesti* teitä taistelemaan Sveitsin työväenliikettä vahingoittavaa ulko-maalaisten vaikutusta vastaan,— joskin *salaiset* sosialipat-riootit ja opportunistit, jotka ovat enemmistönä Sveitsin sosialistisen puolueen johtajien keskuudessa, ajoivat *peite-tyyssä* muodossa samaa politiikkaa,— niin meidän on sanot-tava, että internationalistisella näkökannalla olevien Sveit-sin vallankumouksellisten sosialististen työläisten taholta me olemme kohdanneet lämmintä myötätuntoa ja saaneet paljon hyötyä keskinäisestä toverillisesta kanssakäymises-tämme.

Me olemme aina olleet erittäin varovaisia esiintyessäm-me Sveitsin liikkeen niistä kysymyksistä, joihin perehtymi-nen vaatii pitkäaikaista toimintaa paikallisessa liikkeessä. Mutta ne meistä, korkeintaan ehkä 10—15 henkeä, jotka olivat Sveitsin sosialistisen puolueen jäseniä, pitivät velvol-lisuutenaan puolustaa päättävästi kansainvälisen socialisti-sen liikkeen yleisissä ja tärkeimmissä kysymyksissä meidän

näkökantaamme, „Zimmerwaldin vasemmiston” näkökanta, ja taistella päättävästi ei vain sosialipatriotismia, vaan myös niin sanotun „keskustan” suuntausta vastaan, johon kuuluvat R. Grimm, F. Schneider, Jacques Schmid y.m. Sveitsissä, Kautsky, Haase, „Arbeitsgemeinschaft” * Saksassa, Longuet, Pressemanne y.m. Ranskassa, Snowden, Ramsay MacDonald y.m. Englannissa, Turati, Treves ja heidän ystävänsä Italiassa, edellä mainittu „Organisaatiokomitean” puolue (Axelrod, Martov, Tshheidze, Skobelev y.m.) Venäjällä.

Me olemme toimineet yksimielisinä Sveitsin niiden valankumouksellisten sosialidemokraattien kanssa, jotka ovat ryhmittyneet osittain „Freie Jugend”¹²⁹ aikakauslehden ympärille, laatineet ja tehneet tunnetuksi sen kansanäänestyksen motiivit (saksan ja ranskan kielellä), minkä vaatimuksena on puolueen edustajakokouksen koollekutsuminen vuoden 1917 huhtikuussa ratkaisemaan kysymystä sotaan suhtautumisesta,— jotka esittivät Zürichin kantonin edustajakokouksessa Tössissä nuorten ja „vasemmistolaisten” päätöslauselmaehdotuksen sotakysymyksestä¹³⁰,— jotka julkaisivat ja levittivät vuoden 1917 maaliskuussa muutamilla ranskalaisen Sveitsin paikkakunnilla ranskan- ja saksankielistä lentolehtistä „Meidän rauhanehtomme” j.n.e.

Lähetämme veljellisen tervehdyksen näille tovereille, joiden kanssa olemme työskennelleet käsi kädessä kuin aateveljet konsanaan.

Emme ole epäilleet emmekä epäile hitustakaan sitä, että Englannin imperialistinen hallitus ei millään muotoa päästä Venäjälle venäläisiä internationalisteja, Gutshkovin—Miljukovin ja kumpp. imperialistisen hallituksen leppymättömiä vastustajia, niitä, jotka vastustavat järkähtämättömästi *imperialistisen* sodan jatkamista Venäjän taholta.

Tämän yhteydessä meidän on mainittava lyhyesti siitä, miten me ymmärrämme Venäjän vallankumouksen tehtävät. Katsomme tämän sitäkin tarpeellisemmaksi sen vuoksi, että me voimme ja meidän pitää kääntyä Sveitsin työläisten välityksellä saksalaisten, ranskalaisten ja italialaisten työläisten puoleen, jotka puhuvat samoja kieliä kuin puhuu Sveitsin väestö, joka on nauttinut tähän saakka rauhan hyvyksiä ja suhteellisesti suurinta poliittista vapautta.

* — „Työyhteisö”. *Toim.*

Me pysymme ehdottoman uskollisina sille lausunnolle, jonka esitimme puolueemme Pää-äänenkannattajassa, Genevessä ilmestyneen „Sotsial-Demokrat” lehden 47. numerossa lokakuun 13 p:nä 1915. Sanoimme siinä, että jos Venäjällä voittaa vallankumous ja valtaan tulee *tasavaltalainen* hallitus, joka haluaa jatkaa *imperialistista* sotaa, sotaa liitossa Englannin ja Ranskan imperialistisen porvariston kanssa, sotaa Konstantinopolin, Armenian, Galitsian y.m. y.m. valloittamiseksi, niin me tulemme olemaan tuon hallituksen päättäviä vastustajia, tulemme *vastustamaan* „isänmaan puolustusta” *tuollaisessa* sodassa*.

Suunnilleen niin on tapahtunutkin. Venäjän uusi hallitus, joka kävi neuvotteluja Nikolai II veljen kanssa Venäjän monarkian palauttamisesta ja jossa tärkeimmät, ratkaisevat virkapaikat kuuluvat *monarkisteille* Lvoville ja Gutshkoville, koettaa pettaa Venäjän työläisiä tunnuksella „sakslaitesten on kukistettava Vilhelm” (oikein! mutta miksi ei voitaisi lisätä: englantilaisten, italialaisten y.m. on kukistettava kuninkaansa ja venäläisten omat monarkistinsa, Lvov ja Gutshkov??). Sellaisen tunnuksen avulla ja *olemalla julkaisematta* niitä imperialistisia ryöstösopimuksia, joita tsarismi solmi Ranskan, Englannin y.m. kanssa ja jotka *Gutshkovin—Miljukovin—Kerenskin hallitus on hyväksynyt*, tuo hallitus koettaa esittää Saksaa vastaan käymänsä *imperialistisen* sodan „puolustussodaksi” (t.s. jopa proletariaatinkin näkökannalta oikeudenmukaiseksi, lailliseksi sodaksi),— esittää Venäjän, Englannin ja muiden maiden pääoman petomaisen, imperialististen ryöstöpäämäärien suojelun Venäjän tasavallan „suojelemiseksi” (Venäjällä ei vielä ole tasavaltaa *eivätkä* Lvovit ja Gutshkovit ole vielä edes *luvanneet* perustaa sitä!).

Jos viimeiset lennätintiedot, joissa osoitetaan, että Venäjän julkisten sosialipatrioottien (sellaisten kuin herrojen Plehanovin, Zsulitshin, Potresovin y.m.) ja „keskusta”-puolueen, „Organisaatiokomitean” puolueen, Tshheidzen, Skobelevin y.m. puolueen välillä on tapahtunut jotain lähenemisen tapaista tunnuksin: „niin kauan kuin saksalaiset eivät kukista Vilhelmiä, meidän sotamme on puolustus-sotaa”,— jos nuo tiedot pitävät paikkansa, niin me tulemme

* Ks. Teokset, 21. osa, ss. 398—401. *Toim.*

taistelemaan kaksinkertaisella tarmolla Tshheidzen, Skobelevin y.m. puoluetta vastaan, taistelemaan niin kuin aina *ennenkin* tuota puoluetta vastaan sen opportunistisen, horjuvan, epävakaa poliittisen menettelyn takia.

Meidän tunnuksemme on: ei mitään kannatusta Gutshkovin—Miljukovin hallitukselle! Se, joka sanoo tuon kannatuksen olevan välttämätöntä taistelun käymiseksi tsarismin palauttamista vastaan, pettää kansaa. Päinvastoin, nimenomaan Gutshkovin hallitus *on jo käynyt* neuvotteluja Venäjän monarkian palauttamisesta. *Ainoastaan* proletariaatin aseistaminen ja järjestäminen voivat *estää* Gutshkoveja ja kumpp. *palauttamasta* monarkiaa Venäjällä. Ainoastaan internationalismille uskollisena pysyvä Venäjän *ja koko Euroopan* vallankumouksellinen proletariaatti kykenee pelastamaan ihmiskunnan imperialistisen sodan kauhuilta!

Me emme sulje silmiämme näkemästä niitä tavattoman suuria vaikeuksia, joita on Venäjän proletariaatin vallankumouksellisen internationalistisen etujoukon edessä. Nykyisen ajan kaltaisina aikoina ovat mahdollisia mitä äkinäisimmät ja nopeimmat muutokset. „Sotsial-Demokratin” 47. numerossa vastasimme suoraan ja selvästi luonnollisesti heräävään kysymykseen: mitä puolueemme tekisi, jos vallankumous asettaisi sen valtaan *heti paikalla? Me vastasimme: (1) ehdottaisimme heti rauhaa kaikille* sotiville kansoille; (2) ilmoittaisimme rauhanehtomme, jotka edellyttävät *kaikkien* siirtomaiden ja *kaikkien* sorrettujen eli vajaaosikeuksisten kansojen viipymätöntä vapauttamista; (3) aloittaisimme heti ja veisimme päätökseen isovenäläisten sortamien kansojen vapauttamisen; (4) me emme epäile hetkeäkään sitä, että sellaisia ehtoja *ei voisi hyväksyä* sen enempiä Saksan monarkistinen kuin tasavaltalainenkaan porvaristo, *eikä* yksin Saksan, vaan ei myöskään Englannin eikä Ranskan kapitalistiset hallitukset.

Me joutuisimme käymään vallankumouksellista sotaa Saksan emmekä vain yksistään Saksan porvaristoa vastaan. *Me tulisimme käymään sitä.* Me emme ole passiiviteja. Me olemme imperialistisia sotia vastaan, joita käydään saaliinjaosta kapitalistien kesken, mutta me olemme aina sanoneet typeryydeksi sitä, jos vallankumouksellinen proletariaatti kieltäytyisi vallankumouksellisista sodista, jotka *saattavat* osoittautua välttämättömiksi *socialismin* etujen kannalta.

„Sotsial-Demokratian” 47. numerossa esittämämme tehtävä on tavattoman suuri. Se voidaan ratkaista vain hyvin monissa proletariaatin ja porvariston välisissä suurissa luokkaotteluissa. Mutta ei meidän kärsimättömyytemme eikä meidän halumme, vaan imperialistisen sodan luomat *objektiiviset olosuhteet* ovat johtaneet ihmiskunnan umpikujaan ja asettaneet sille vaihtoehdon: on joko annettava tuhota vielä miljoonia ihmisiä ja hävittää lopullisesti koko Euroopan kulttuuri tai annettava *kaikissa* sivistysmaissa valta vallankumouksellisen proletariaatin käsiin, toteutettava sosialistinen kumous.

Venäjän proletariaatin osaksi on langennut suuri kunnia *aloittaa* niiden vallankumousten sarja, joita imperialistinen sota aiheuttaa objektiivisen kiertämättömästi. Mutta meille on vallon vieras sellainen ajatus, että pitäisimme Venäjän proletariaattia parhaimpana vallankumouksellisena proletariaattina muiden maiden työläisten keskuudessa. Tiedämme varsin hyvin, että Venäjän proletariaatti *ei ole niin* järjestäytyntä, valmentunutta ja tietoista kuin muiden maiden työläiset. Vain erikoisiksi muodostuneet historialliset olosuhteet eivätkä erikoiset ominaisuudet ovat tehneet Venäjän proletariaatista *tietyksi, ehkä hyvin lyhyeksi ajaksi* koko maailman vallankumouksellisen proletariaatin esitaistelijan.

Venäjä on talonpoikaismaa, Euroopan jälkeenjääneimpiä maita. Sosialismi *ei voi heti* voittaa Venäjällä *välittömästi*. Mutta kun aatelisten tilanherrain tavattoman suuri maavaranto on säilynyt, *voi* maan talonpoikainen luonne, vuoden 1905 kokemuksen perusteella, antaa tavattoman laajat mittasuhteet porvarillis-demokraattiselle vallankumoukselle Venäjällä ja tehdä vallankumouksestamme maailman sosialistisen vallankumouksen *prologin*, siihen vievän *askelman*.

Taistelussa noiden aatteiden puolesta, jotka niin vuoden 1905 kokemus kuin vuoden 1917 kevätkin ovat todistaneet täysin oikeiksi, muodostui puolueemme, esiintyen leppymättömästi kaikkia muita puolueita vastaan, ja noiden aatteiden puolesta me tulemme taistelemaan vastedeskin.

Sosialismi ei voi voittaa Venäjällä välittömästi ja heti. Mutta talonpoikaisjoukot *voivat* viedä kiertämättömän ja kypsyneen agraarikumouksen tilanherrojen koko rajattoman

maaomaisuuden *konfiskointiin* saakka. Me olemme aina esittäneet tuon tunnuksen, ja nyt sen ovat esittäneet Pietarissa sekä puolueemme Keskuskomitea että puolueemme „*Pravda*” lehti. Proletariaatti tulee taistelemaan tuon tunnuksen puolesta sulkematta lainkaan silmiään näkemästä sitä, että ankarat luokkayhteenotot, joita tapahtuu toisaalta maatalouden palkkatyöläisten ja näihin yhtyvien köyhien talonpoikien ja toisaalta Stolypinin (1907—1914) maa-„reformin” voimistamien *varakkaiden talonpoikien* välillä, ovat väistämättömiä. Ei pidä unohtaa, että 104 talonpoikaisedustajaa esitti sekä ensimmäisessä (1906) että toisessa (1907) Duumassa vallankumouksellisen agraarilakiehdotuksen, jossa vaadittiin kaikkien maiden kansallistamista ja niiden antamista täydellisen demokratismin pohjalla valittujen paikallisten komiteain määräysvaltaan.

Tuollainen kumous ei sinänsä olisi vielä lainkaan sosialistinen kumous. Mutta se antaisi valtavan sysäyksen maailman työväenliikkeelle. Se lujittaisi tavattomasti sosialistisen proletariaatin asemia Venäjällä ja tuon proletariaatin vaikutusta maataloustyöläisiin ja köyhiin talonpoikiin. Se antaisi kaupunkiproletariaatille mahdollisuuden kehittää tuohon vaikutukseen nojautuen sellaisia vallankumouksellisia järjestöjä kuin „työläisten edustajain Neuvostoja”, asettaa ne porvarillisten valtioiden käyttämien vanhojen sarron välikappaleiden, armeijan, poliisin, virkamieskunnan tilalle, toteuttaa — sietämättömän raskaan imperialistisen sodan ja sen seurausten painostuksesta — useita vallankumouksellisia toimenpiteitä tuotannon ja tuotteiden jakelun *valvonnan* aikaansaamiseksi.

Venäjän proletariaatti ei voi yksistään omin voimin *viedä* sosialistista vallankumousta voitokkaasti *päätökseen*. Mutta se voi antaa Venäjän vallankumoukselle sellaisen voiman, joka luo sosialistiselle vallankumoukselle mitä parhaimmat edellytykset ja tietystä mielessä *alkaa* sen. Se voi helpottaa tilannetta, jotta sen *tärkein*, uskollisin, luotettavin auttaja, *Euroopan* ja Amerikan *sosialistinen* proletariaatti, voi ryhtyä ratkaiseviin taisteluihin.

Antaa heikkouskoisten joutua epätoivoon sen johdosta, että Euroopan sosialistisessa liikkeessä ovat päässeet väliaikaisesti voitolle sellaiset imperialistisen porvariston inhottavat lakeijat kuin Scheidemannit, Legienit, Davidit ja kumpp. Saksassa, Sembat, Guesde, Renaudel ja kumpp.

Ranskassa, fabianilaiset ja „laburistit”¹³¹ Englannissa. Olemme varmasti vakuuttuneita siitä, että vallankumouksen aallot huuhtelevat pian pois tuon maailman työväenliikkeen pinnalla olevan *kuonan*.

Saksassa jo *kuohuu* niiden proletaarijoukkojen mieliala, jotka ovat antaneet niin paljon ihmiskunnalle ja sosialismille sitkeällä, päättävällä ja johdonmukaisella organisaatiotoiminnallaan vuosina 1871—1914 Euroopassa vallinneen „hiljaisuuden” pitkien vuosikymmenien aikana. Saksan sosialistisen liikkeen tulevaisuutta eivät edusta kavaltajat Scheidemannit, Legienit, Davidit ja kumpp. eivätkä sellaiset horjuvat, selkärangattomat, „rauhan” kauden rutiinin lamaannuttamat poliitikot kuin herrat Haase, Kautsky ja muut heidän kaltaisensa.

Tuo tulevaisuus kuuluu suuntaukselle, joka on nostanut esiin Karl Liebknechtin, perustanut „Spartacuksen ryhmän” ja harjoittanut propagandaa bremeniläisessä „Arbeiterpolitik”¹³² aikakauslehdessä.

Imperialistisen sodan objektiiviset olosuhteet ovat taakkeena siitä, että vallankumous ei rajoitu Venäjän vallankumouksen *ensimmäiseen vaiheeseen*, että vallankumous *ei* rajoitu Venäjään.

Saksan proletariaatti on Venäjän ja yleismaailmallisen proletaarisen vallankumouksen mitä uskollisin, luotettavin liittolainen.

Kun puolueemme asetti vuoden 1914 marraskuussa tunnuksen: „imperialistisen sodan muuttaminen kansalaisodaksi”, sorrettujen kansalaissodaksi sortajia vastaan, sosialismin puolesta, niin sosialipatriootit ottivat vastaan tuon tunnuksen vihamielisesti ja ilkeämielisen ivallisesti ja „keskustan” sosialidemokraatit olemalla vaiti epäuskoisen skeptillisinä, selkärangattoman odottelevina. Saksalainen sosialishovinisti, sociali-imperialisti David nimitti sitä „järjettömäksi”, ja herra Plehanov, joka edustaa venäläistä (sekä englantilais-ranskalaista) sosialishovinismia — se on sosialismia sanoissa, imperialismia teoissa,— nimitti sitä „houreilveilyksi” (Mittelding zwischen Traum und Komödie). Keskustan edustajat taas sivuuttivat tuon tunnuksen vaitiololla tai tekivät halpamaista pilaa tuon „tyhjään avaruuteen vedetyn suoran linjan” johdosta.

Nyt, vuoden 1917 maaliskuun jälkeen, vain sokea voi olla näkemättä, että tuo tunnus on oikea. Imperialistisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi *alkaa olla* tosiasia.

Eläköön Euroopassa *alkava* proletaarinen vallankumous!

Niiden poismatkustavien tovereiden, Venäjän sos.-dem. (Keskuskomitean yhdistämän) työväenpuolueen jäsenten toimeksiannosta, jotka hyväksyivät tämän kirjeen kokouksessaan huhtikuun 8 pnä (uutta lukua) vuonna 1917.

N. Lenin

*Kirjoitettu maaliskuun 26
(huhtikuun 8) pnä 1917*

*Julkaistu toukokuun 1 pnä 1917
„Jugend-Internationale“ lehdessä
8. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

HUOMAUTUKSIA

¹ Tarkoitetaan kirjasta „Kuka suorittaa valtiollisen vallankumouksen?“, joka ilmestyi „Uralin sosialidemokraattisen ryhmän“ julkaiseman „Proletarskaja Borba“ („Proletariaatin Taistelu“) kokoelman 1. n:ossa vuonna 1899 ja toistamiseen Kievin komitean julkaisemana samana vuonna. Kirjaseen tekijä A. A. Sanin, joka oli „ekonomismin“ kannalla, ei pitänyt tarpeellisena työväenluokan itsenäisen poliittisen puolueen muodostamista ja oli sitä mieltä, että Venäjällä valtiollinen vallankumous voidaan suorittaa yleislakon tietä ilman aseellista kapinaa.— 1.

² Lenin tarkoittaa VSDTP:n ulkomaisten jaostojen konferenssia, joka pidettiin Bernissä (Sveitsi) vuoden 1915 helmikuun 27 p:n ja maaliskuun 4 p:n (u. l.) välisenä aikana. Konferenssissa pitämässään selostuksessa „Sota ja puolueen tehtävät“ Lenin teki selkoa bolshevikkipuolueen tärkeimmistä imperialistisen sodan aikaisista strategia- ja taktiikkakysymyksistä.

Konferenssissa esiintyi teeseineen Buharin puolustaen marxilaisvastaisia, puoluevastaisia katsomuksia. Lenin luonnehti nuo katsomukset „imperialistisen ekonomismin“ suunnaksi.

Konferenssi hyväksyi Leninin laatimat päätöslauselmaehdotukset, jotka koskivat sodan luonnetta, „isänmaan puolustamisen“ tunnusta, vallankumouksellisen sosialidemokratian tunnuksia, suhtautumista muihin puolueisiin ja ryhmiin y. m. (ks. Teokset, 21. osa, ss. 145—151).— 1.

³ Tarkoitetaan Pjatakovia ja Boschia.— 2.

⁴ Tarkoitetaan „Hollannin vallankumouksellisen sosialistisen liiton ja sosialidemokraattisen työväenpuolueen ohjelmaluonnosta“, joka ilmestyi Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan bulletiinin 3. n:ossa helmikuun 29 p:nä 1916.

„Internationale Sozialistische Kommission zu Bern. Bulletin“ („Bernin Kansainvälinen Sosialistinen Toimikunta. Bulletiini“) — Zimmerwaldissa vuoden 1915 syyskuun 5—8 p:nä (u. l.) pidetyssä ensimmäisessä sosialistisessa internationalistien konferenssissa perustetun KST:n äänenkannattaja. Bulletiinia julkaistiin saksan,

ranskan ja englannin kielellä Bernissä vuoden 1915 syyskuusta vuoden 1917 tammikuuhun. Kaikkiaan ilmestyi kuusi numeroa.— 2.

⁶ „Vorbote” („Edelläkävijä”) — aikakauslehti, Zimmerwaldin vasemiston teoreettinen julkaisu; ilmestyi saksan kielellä Bernissä 1916. Kaikkiaan ilmestyi kaksi numeroa: № 1 tammikuussa ja № 2 huhtikuussa 1916. Aikakauslehdessä julkaistiin V. I. Leninin kaksi kirjoitusta „Opportunismi ja II Internationalen vararikko” sekä „Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus (Teesit)” (ks. Teokset, 22. osa, ss. 99—111 ja 135—149).— 2.

⁶ „Sotsial-Demokrat” („Sosialidemokraatti”) — VSDTP:n Pää-äänenkannattaja, illegaalinen lehti; julkaistiin helmikuusta 1908 tammikuuhun 1917. Ilmestyi 58 numeroa. Ensimmäinen numero ilmestyi Venäjällä ja sen jälkeen lehden painattaminen siirtyi ulkomaille, ensin Pariisiin, sitten Geneveen. Pää-äänenkannattajan toimitus oli muodostettu VSDTP:n Keskuskomitean päätöksen mukaisesti bolshevikkien ja menshevikkien sekä Puolan sosialidemokraattien edustajista.

„Sotsial-Demokrat” lehdessä julkaistiin yli kahdeksankymmentä Leninin artikkelia ja pienempää kirjoitusta. Toimituksessa V. I. Lenin kävi taistelua johdonmukaisen bolshevistisen suunnan puolesta. Osa toimituksen jäsenistä (Kamenev ja Zinovjev) suhtautui sovittellevasti likvidaattoreihin koettaen häiritä leniniläisen linjan ajamista. Toimituksen menshevikkijäsenet Martov ja Dan sabotivat Pää-äänenkannattajan toimitustyötä ja puolsivat samalla avoimesti omassa ryhmäkuntalehdessään „Golos Sotsial-Demokrata” likvidaattoruutta. Leninin leppymätön taistelu likvidaattoreita vastaan sai aikaan sen, että Martov ja Dan erosivat kesäkuussa 1911 toimituksesta. Vuoden 1911 joulukuusta lähtien „Sotsial-Demokratia” toimitti V. I. Lenin.

Imperialistisen maailmansodan (1914—1918) alussa Lenin sai vuoden väliajan jälkeen lehden ilmestymään uudelleen. Marraskuun 1 p:nä (u. l.) 1914 ilmestyi „Sotsial-Demokratin” 33. numero, jossa oli Leninin kirjoittama VSDTP:n KK:n manifesti. Sodan aikana „Sotsial-Demokratissa” julkaistuilla Leninin artikkeleilla oli huomattava merkitys siinä taistelussa, jota käytiin bolshevistisen puolueen strategian ja taktiikan noudattamiseksi sodan, rauhan ja vallankumouksen kysymyksissä, avointen ja naamioituneiden sosialishovinjien paljastamiseksi sekä kansainvälisen työväenliikkeen internationalististen aineiden yhteenliittämiseksi.

Vuonna 1916 „Sotsial-Demokratin” toimitus julkaisi kaksi vihkoa „Sbornik Sotsial-Demokrata” („Sosialidemokraatin Kokoelma”), joissa ilmestyivät Leninin kirjoitukset „Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus (Teesit)”, „Itsemääräämisestä käydyn väittelyn yhteenvedot”, „„Aseistariisuutumisen”-tunnukset” y. m.— 2.

⁷ Zimmerwaldin vasemmistoryhmän muodosti Lenin ensimmäisessä Kansainvälisessä sosialistikonferenssissa, joka pidettiin Zimmerwaldissa (Sveitsi) syyskuun 5—8 p:nä (u. l.) 1915. Tätä konferenssia Lenin sanoi „ensimmäiseksi askeleeksi” internationalistisen sodan-

vastaisen liikkeen kehityksessä. Vain Leninin johtamilla bolsheveikeilla oli Zimmerwaldin vasemmistoryhmässä oikea ja loppuun saakka johdonmukainen kanta. Ryhmään kuului horjuviakin internationalisteja. Heidän virheidensä arvostelua ks. V. I. Leninin kirjoituksista „Juniuksen kirjasen johdosta” ja „Itsemääräämisestä käydyn väittelyn yhteenvetoja” (Teokset, 22. osa, ss. 295—310, 311—352).— 2.

- ⁸ „*Prosveshtshenije*” („Valistus”) — bolshevikkien yhteiskunnallispoliittinen ja kirjallinen kuukausijulkaisu; ilmestyi legaalisesti Pietarissa vuoden 1911 joulukuusta. Aikakauslehti perustettiin Leninin kehotuksesta tsaarihallituksen lakkauttaman Moskovassa ilmestyneen bolshevistisen „Mysl” aikakauslehden tilalle. Lenin johti „Prosveshtshenijen” julkaisutyötä ulkomailta; aikakauslehdessä julkaistiin Leninin kirjoitukset: „Marxilaisuuden kolme lähdettä ja kolme perusosaa”, „Vaalikamppailun periaatekysymyksiä”, „Vaalien tulokset”, „Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä”, „Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta” y.m.

Toimituskollegiossa työskentelivät M. A. Saveljev, M. S. Olminski, A. I. Jelizarova y.m.; aikakauslehden työhön osallistui J. V. Stalin. Kaunokirjallista osastoa toimitti A. M. Gorki. Lehden painosmäärä lähenteli 5 tuhatta.

Tsaarihallitus lakkautti lehden ensimmäisen maailmansodan edellä — kesäkuussa 1914. „Prosveshtshenijen” julkaiseminen uudistettiin syksyllä 1917, mutta ilmestyi vain yksi numero (kaksoisnumero), jossa julkaistiin Leninin kirjoitukset „Kykenevätkö bolshevikit pitämään valtiiovallan?” ja „Puolueohjelman tarkistamisesta”.— 5.

- ⁹ Lenin tarkoittaa Ranskan työväenpuolueen ohjelmaa vuodelta 1880 ja Saksan sosialidemokratian ohjelmia — vuoden 1875 Gothan ohjelmaa ja vuoden 1891 Erfurtin ohjelmaa.— 5.

- ¹⁰ Kysymys on kirjasesta „Sosialismi ja sota” (ks. Teokset, 21. osa, ss. 289—333).— 8.

- ¹¹ Tarkoitetaan ilmoitusta, jonka Puolan sosialidemokraattien edustajisto teki Zimmerwaldissa ensimmäisessä Kansainvälisessä sosialistikonferenssissa (1915). Mainitussa ilmoituksessa protestoitii sitä vastaan, että Saksan ja Itävallan hallitukset katsovat Puolan alueet valtaamakseen siirtomaaksi eivätkä anna Puolan kansalle mahdollisuutta päättää itse kohtalostaan.— 9.

- ¹² Artikkelin on kirjoitettu vastaukseksi kansakuntien itsemääräämisoikeutta käsittelevään P. Kijevskin (J. Pjatakovin) kirjoitukseen. Artikkelin käsikirjoituksessa on seuraava Leninin merkintö: „Kijevskin artikkeli itsemääräämisestä ja Leninin vastaus siihen”. Hieman myöhemmin Lenin kirjoitti tästä samasta kysymyksestä laajan artikkelin „Marxilaisuuden irvikuvasta ja „imperialistisesta ekonomismista”” (ks. tätä osaa, ss. 18—69). Käsikirjoituksesta puuttuu otsikko. Otsikon on antanut NKP:n KK:n Marxismin-leninismiin instituutti.— 11.

- ¹³ Lenin tarkoittaa hollantilaisen sosialidemokraatin Roland-Holstin kirjoitusta, joka ilmestyi Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen aikakauslehden „Neues Leben” („Uusi Elämä”) loka—marraskuun ja joulukuun viikkoissa vuonna 1915; „nuorten” — Socialististen nuorisjärjestöjen kansainvälisen liiton — äänenkannattajan „Jugend-Internationale” („Nuorisointernationale”) 3. numerossa maaliskuussa 1916 julkaistua toimituksen artikkelia ja Skandinavian vasemmistolaisten esiintymisiä.
- „Aseistariisuutumis”-tunnuksen arvostelua ks. V. I. Leninin artikkeleista „Proletaarisen vallankumouksen sotilaallinen ohjelma” ja „„Aseistariisuutumis”-tunnuksesta” (tämä osa, ss. 70—81 ja 88—99).— 13.
- ¹⁴ Kysymys on kansakuntien itsemääräämisoikeutta käsittelevästä P. Kijevskin (J. Pjatakovin) artikkelista, jonka Lenin aikoi julkaista „Sbornik Sotsial-Demokrata” kokoelman 3. vihkossa. Kokoelman samassa vihkossa piti julkaistaman myös Leninin artikkeli „Marxilaisuuden irvikuvasta ja „imperialistisesta ekonomismista””, jossa paljastettiin Pjatakovin opportunistinen kanta. „Sbornik Sotsial-Demokrata” kokoelman 3. vihko jäi julkaisematta.— 19.
- ¹⁵ „Die Neue Zeit” („Uusi Aika”) — Saksan sosialidemokraattien aikakauslehti; ilmestyi Stuttgartissa vuodesta 1883 vuoteen 1923. Vuosina 1885—1895 „Die Neue Zeitissa” julkaistiin eräitä F. Engelsin kirjoituksia. Engels antoi usein ohjeita aikakauslehden toimitukselle ja arvosteli sitä ankarasti marxilaisuudesta poikkeamisten johdosta. 1890-luvun puolivälistä lähtien, F. Engelsin kuoleman jälkeen, lehti julkaisi säännöllisesti revisionistien kirjoituksia. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) lehden kanta oli keskustalainen, kautskylainen ja se tuki sosialishovinisteja.— 25.
- ¹⁶ „Internationale” ryhmän, jota sittemmin sanottiin „Spartacus” liitoksi, perustivat Saksan vasemmistolaiset sosialidemokraatit K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, K. Zetkin ja muut sodan alussa. Vuoden 1916 tammikuussa vasemmistolaisten sosialidemokraattien yleissaksalaisessa konferenssissa ryhmä hyväksyi R. Luxemburgin laatimat ja esittämät teesit, joissa määriteltiin kansainvälisen sosialidemokratian tehtävät. „Internationale” ryhmä harjoitti joukkojen keskuudessa vallankumouksellista propagandaa imperialistista sotaa vastaan, paljasti Saksan imperialismiin anastuspolitiikan ja sosialidemokratian johtajien petturuuden. Mutta se teki kuitenkin puolimenshevistisiä virheitä teorian ja politiikan tärkeimmissä kysymyksissä: kehitti puolimenshevistisen imperialismiteorian, hylkäsi kansakuntien itsemääräämisperiaatteen siinä mielessä kuin marxilaisuus sen ymmärtää (t.s. itsemäärääminen aina eroamiseen ja itsenäisen valtion muodostamiseen asti), piti mahdottomina kansallisia vapaussetia imperialismiin kaudella, aliarvioi vallankumouksellisen puolueen merkitystä ja alistui palvomaan liikkeen alkuvoimaisuutta. Saksan vasemmistolaisten virheitä on arvosteltu V. I. Leninin kirjoituksissa „Juniuksen kirjasen johdosta” (ks. Teokset, 22. osa, ss. 295—310), „Proletaarisen vallankumouksen sotilaallinen ohjelma” (ks. tätä osaa, ss. 70—81) y.m. „Internationale”

ryhmä liittyi vuonna 1917 keskustalaiseen Saksan riippumattomaan sosialidemokraattiseen puolueeseen säilyttäen järjestöllisen itsenäisyytensä. Saksan vuoden 1918 marraskuun vallankumouksen jälkeen se erosi „riippumattomista” ja perusti saman vuoden joulukuussa Saksan kommunistisen puolueen.— 27.

¹⁷ „*Sbornik Sotsial-Demokrata*” („Sosialidemokraatin Kokoelma”) — sitä julkaisi VSDTP:n Pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokrat” lehden toimitus Leninin välittömällä ohjauksella. Ilmestyi kaksi vihkoa: 1. vihko lokakuussa 1916 ja 2. vihko joulukuussa 1916.— 27.

¹⁸ V. Iljin — V. I. Lenin.— 29.

¹⁹ Ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, 1952, s. 304.— 37.

²⁰ Ks. F. Engels, „Anti-Dühring”, 1953, s. 40.— 46.

²¹ „*Frakit*” — vuonna 1892 muodostetun Puolan sosialistisen puolueen (PPS), pikkuporvarillisen nationalistisen puolueen oikeistosiipi. Ottaen ohjelmansa pohjaksi taistelun riippumattoman Puolan puolesta PPS harjoitti puolalaisten työläisten keskuudessa separatistista, nationalistista propagandaa ja pyrki vieroittamaan heidät venäläisten työläisten kanssa käytävästä yhteisestä taistelusta itsevaltiutta ja kapitalismia vastaan. Venäjän ensimmäisen vallankumouksen vaikutuksesta PPS jakautui 1906 kahdeksi ryhmäksi: PPS:n „levitsaksi” (vasemmistoksi) ja PPS:n „pravitsaksi” („frakeiksi”) (oikeistoksi). Ensimmäisen maailmansodan vuosina suurin osa PPS-„levitsasta” asettui internationalistiselle kannalle ja liittyi vuoden 1918 joulukuussa Puolan ja Liettuan sosialidemokraattiseen puolueeseen; yhdistyneet puolueet perustivat Puolan kommunistisen työväenpuolueen (niin nimitettiin Puolan kommunistista puoluetta vuoteen 1925 saakka).

„Pravitsa” — oikeisto — harjoitti ensimmäisen maailmansodan aikana edelleenkin nationalistis-shovinistista politiikkaa; se muodosti puolalaisia legioonia, jotka kävivät sotaa itävaltalais-saksalaisen imperialismin puolella.

Puolan porvarillisen valtion perustamisen jälkeen PPS:n oikeisto otti taas nimekseen PPS. Asetuttuaan hallituksen johtoon se luovutti vallan Puolan porvaristolle ja harjoitti sitten järjestelmällisesti neuvostovastaista ja kommunisminvastaista agitaatiota, tuki Neuvostomaata vastaan tähdätyä hyökkäyspolitiikkaa, Länsi-Ukrainaan ja Länsi-Valkovenäjään kohdistuvaa anastus- ja siirtomaapolitiikkaa. Pilsudskin toimeenpaneman fasistisen vallankaappauksen (toukokuu 1926) jälkeen PPS oli muodollisesti oppositiossa, mutta todellisuudessa yhteistyössä fasistien kanssa ja jatkoi neuvostovastaista propagandaa.

Toisen maailmansodan aikana PPS jakaantui uudelleen. Sen taantumuksellinen, shovinistinen osa, joka otti nimekseen „Wolność, równość, niepodległość” („Vapaus, tasa-arvoisuus, riippumattomuus”), WRN, oli yhteistoiminnassa fasistien kanssa ja osallistui puolalaisten emigranttien taantumukselliseen Lontoon „hallitukseen”.

PPS:n toinen, vasemmistolainen osa, joka nimitti itseään „Puolan sosialistien työväenpuolueeksi” (RPPS), liittyi vuonna 1942 perustetun Puolan työväenpuolueen (PPR) vaikutuksesta yhteiseen taistelurintamaan hitleriläisiä miehittäjiä vastaan, kävi taistelua Puolan vapauttamiseksi fasisesta orjuutuksesta ja asetui Puolan ja Neuvostoliiton välisten ystävällisten suhteiden solmimisen kannalle.

Vuonna 1944, sen jälkeen, kun oli vapautettu Puolan itäosa saksalaisten miehitysvallasta ja muodostettu Puolan kansallinen vapautuksen komitea, RPPS otti jälleen nimekseen PPS ja osallistui yhdessä PPR:n kanssa kansandemokraattisen Puolan rakentamiseen. Joulukuussa 1948 PPR ja PPS yhdistyivät ja muodostivat Puolan yhdistyneen työväenpuolueen (PORP).— 49.

²² Kysymys on kirjeestä, jonka Engels kirjoitti Kautskylle syyskuun 12 p:nä 1882 (ks. K. Marx ja F. Engels, Valittuja kirjeitä, 1953, ss. 356—357). Lenin siteeraa tätä kirjettä artikkelissaan „Itsemäärämisestä käydyn väittelyn yhteenvetoja” (ks. Teokset, 22. osa, ss. 311—352), joka julkaistiin ensi kerran „Sbornik Sotsial-Demokrata” kokoelman 1. vihkossa lokakuussa 1916.— 50.

²³ *Junius* — Rosa Luxemburg.— 54.

²⁴ „*Golos*” („Ääni”) — menshevikkiläis-trotskilainen päivälehti, ilmestyi Pariisissa vuoden 1914 syyskuusta vuoden 1915 tammikuuhun. Lehden kanta oli keskustalainen.— 66.

²⁵ OK (Organisaatiokomitea) — menshevikkien johtava keskus, joka muodostettiin vuonna 1912 menshevikkilikvidaattorien ja kaikkien puoluevastaisten ryhmien ja virtausten elokuun konferenssissa.— 66.

²⁶ Artikkelin „*Proletaarisen vallankumouksen sotilaallinen ohjelma*” on kirjoitettu saksan kielellä syyskuussa 1916 niiden Skandinavian vasemmistososialidemokraattien lehdistöä varten, jotka imperialistisen maailmansodan (1914—1918) aikana esiintyivät sosialidemokraattisen ohjelman „kansan aseistaminen” -kohtaa vastaan ja esitivät virheellisen „aseistariisuutumis”-tunnuksen.

Joulukuussa 1916 artikkeli julkaistiin uusittuna „Sbornik Sotsial-Demokrata” kokoelman 2. vihkossa otsikolla „„Aseistariisuutumis”-tunnuksesta” (ks. tätä osaa, ss. 88—99).

Huhtikuussa (u. l.) 1917 vähää ennen Venäjälle matkustamistaan Lenin jätti artikkelinsa saksankielisenä „*Jugend-Internationale*” lehden toimitukselle. Artikkelin julkaistiin tämän lehden 9. ja 10. numerossa vuonna 1917.

„*Jugend-Internationale*” („Nuorisointernationale”) — Zimmerwaldin vasemmistolalle läheisen Sosialististen nuorisjärjestöjen kansainvälisen liiton äänenkannattaja; julkaistiin Zürichissä syyskuusta 1915 toukokuuhun 1918. Arviointia „*Jugend-Internationale*stä” ks. kirjotuksesta „Nuorisointernationale” (tämä osa, ss. 159—162).— 70.

²⁷ Tarkoitetaan R. Grimmin (Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen erään johtohenkilön) kesällä 1916 Sveitsin sosialidemokraattisen

puolueen ylimääräiseen edustajakokoukseen valmistautumisen yhteydessä laatimia teesejä sotakysymyksestä. Edustajakokous aiottiin kutsua koolle helmikuussa 1917 ratkaisemaan kysymystä Sveitsin sosialistien suhtautumisesta sotaan.— 70.

²⁸ „*Neues Leben*” („Uusi Elämä”) — kuukausijulkaisu, Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen äänenkannattaja; ilmestyi Bernissä tammi-kuusta 1915 joulukuuhun 1917. Aikakauslehti ajoi Zimmerwaldin oikeistolaisien katsomuksia; vuoden 1917 alussa se asettui sosialishovinistiselle kannalle.— 70.

²⁹ Ks. K. Marx ja F. Engels, Valittuja kirjeitä, 1953, ss. 356—357.— 72.

³⁰ Tarkoitetaan internationalistien kansainvälisiä sosialistisia konferensseja, jotka pidettiin Zimmerwaldissa ja Kienthalissa (Sveitsi).

Ensimmäinen Kansainvälinen sosialistikonferenssi pidettiin Zimmerwaldissa syyskuun 5—8 pnä (u. l.) 1915. Konferenssissa kehkeytyi taistelu Leninin johtamien vallankumouksellisten internationalistien ja kautskyläisen enemmistön välillä. Lenin muodosti vasemmostointernationalisteista Zimmerwaldin vasemmistoryhmän, jossa vain bolshevikkien puolue oli täysin oikealla, loppuun saakka johdonmukaisella internationalistisella kannalla sotaa vastaan.

Konferenssi hyväksyi manifestin, jossa maailmansota katsottiin imperialistiseksi sodaksi; tuomittiin niiden „socialistien” menettely, jotka äänestivät sotamäärärahojen puolesta ja osallistuivat porvarillisiin hallituksiin; kehoitettiin Euroopan työläisiä ryhtymään taisteluun sotaa vastaan rauhan puolesta, joka ei edellytä aluevaltauksia eikä sotakorvauksia.

Konferenssi hyväksyi myös päätöslauselman myötätunnosta sodan uhreja kohtaan ja valitsi Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan (I. S. K.).

Zimmerwaldin konferenssin merkityksestä ks. Leninin artikkeleja „Ensi askel” ja „Vallankumoukselliset marxilaiset Kansainvälisessä sosialistikonferenssissa syyskuun 5—8 pnä 1915” (Teokset, 21. osa, ss. 379—385 ja 386—390).

Toinen Kansainvälinen sosialistikonferenssi pidettiin Kienthalissa huhtikuun 24—30 pnä (u. l.) 1916. Tässä konferenssissa vasen siipi oli tiiviimpi ja voimakkaampi kuin Zimmerwaldin konferenssissa. Lenin ajoi läpi päätöslauselman, jossa arvosteltiin sosialipasifismia ja Kansainvälisen sosialistisen toimiston opportunistista toimintaa. Kienthalissa hyväksytyt manifesti ja päätöslauselmat olivat uutena edistysaskeleena kansainvälisen sodanvastaisen liikkeen kehittämisessä.

Zimmerwaldin ja Kienthalin konferenssit edistivät internationalisten aineiden erottumista ja yhteenliittymistä, mutta ne eivät olleet johdonmukaisen internationalismin kannalla eivätkä hyväksyneet bolshevikkien politiikan peruskohtia: imperialistisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi, oman imperialistisen hallituksen tappio sodassa, III Internationalen perustaminen.— 77.

³¹ „*Sosialidemokraattinen työväenryhmä*” — „*Arbeitsgemeinschaft*” („Työyhteisö”) — saksalaisten keskustalaisten järjestö; sen perustivat maaliskuussa 1916 valtiopäivien edustajat, jotka olivat eronneet

valtiopäivien sosialidemokraattisesta ryhmästä. Tämä ryhmä muodosti vuonna 1917 perustetun Saksan keskustalaisen Riippumattoman sosialidemokraattisen puolueen kantajoukon; mainittu puolue puolusteli avoimia sosialishovinisteja ja kannatti yhtenäisyyden säilyttämistä näiden kanssa.— 77.

³² *Riippumaton työväenpuolue* (I. L. P. — Independent Labour Party) perustettiin vuonna 1893. Puolueen johdossa olivat James Keir Hardie, R. MacDonald y.m. Väittäen olevansa poliittisesti riippumaton porvarillisista puolueista Riippumaton työväenpuolue oli itse asiassa „riippumaton sosialismista, mutta riippuvainen liberalismista” (*Lenin*). Imperialistisen maailmansodan aikana (1914—1918) Riippumaton työväenpuolue esitti alussa sodanvastaisen manifestin (elokuun 13 pnä (u. l.) 1914). Sitten helmikuussa 1915, Ententen maiden sosialistien Lontoon konferenssissa, riippumattomat yhtyivät kannattamaan konferenssin hyväksymää sosialishovinistista päätöslauselmaa. Siitä lähtien riippumattomien johtomiehet olivat kannanotoissaan sosialishovinistisia käyttäen kilpenään pasifistisia fraaseja. Kun sitten vuonna 1919 perustettiin Komintern, Riippumattoman työväenpuolueen johtomiehet päättivät puolueen vasemmistolaistuneiden jäsenjoukkojen painostuksesta erota II Internationaleen. Vuonna 1921 riippumattomat liittyivät n.s. 2¹/₂ Internationaleen ja sen hajottua uudelleen II Internationaleen. Vuonna 1921 Englannin Riippumattoman työväenpuolueen vasen siipi erosi puolueestaan ja liittyi Ison-Britannian kommunistiseen puolueeseen.— 77.

³³ *Sotateollisuuskomiteoita* perustettiin Venäjällä imperialistisen suurporvariston toimesta vuonna 1915. Yrittäessään alistaa työläiset vaikutuksensa alaiseksi ja istuttua heihin puolustusmielialoja porvaristo ryhtyi järjestämään „työläisryhmiä” noiden komiteain yhteyteen. Porvaristolle oli edullista saada näihin ryhmiin työläisten edustajia, jotka olisivat agitoinet työläisjoukkoja kohottamaan työn tuottavuutta sotatarviketehtaissa. Menshevikit olivat aktiivisesti mukana tässä porvariston alulle panemassa valhepatrioottisessa puuhassa. Bolshevikit julistivat sotateollisuuskomiteat boikotin alaisiksi ja boikotoivat niitä menestyksellisesti työläisten enemmistön tukemina.— 77.

³⁴ *Baselin manifesti* — sotaa koskeva manifesti, jonka II Internationalen Baselinissa (Sveitsissä) marraskuun 24—25 pnä (u. l.) 1912 pidetty ylimääräinen kongressi hyväksyi yksimielisesti. Manifesti pani merkille valmisteltavan imperialistisen sodan ryöstötarkoitukset ja kehotti kaikkien maiden työläisiä ryhtymään päättävään taisteluun sotaa vastaan. Siinä tapauksessa, jos imperialistinen sota syttyy, manifesti kehotti sosialisteja käyttämään hyväksi sodan aiheuttamaa taloudellista ja poliittista kriisiä taistelun käymiseksi sosialistisen vallankumouksen puolesta. (Manifestista ks. Teokset, 21. osa, ss. 198—208 ja 301—302).

II Internationalen johtajat Kautsky, Vandervelde y.m. äänestivät kongressissa tämän manifestin hyväksymisen puolesta. Mutta vuonna 1914 imperialistisen maailmansodan puhjettua he unohtivat Baselin manifestin ja asettuivat omien imperialististen hallitustensa kannalle.— 78.

⁸⁵ „*La Sentinelle*” („Vartija”) — sanomalehti, Neuchâtelin kantonin (ranskalainen Sveitsi) sveitsiläisen sosialidemokraattisen järjestön äänenkannattaja; perustettiin La Chaux-de-Fonds'ssa vuonna 1884. Imperialistisen maailmansodan (1914—1918) alkuvuosina lehti oli internationalistisella kannalla. Marraskuun 13 p:nä 1914 lehden 265. numerossa julkaistiin lyhennettynä VSDTP:n Keskuskomitean manifesti „Sota ja Venäjän sosialidemokratia” (ks. Teokset, 21. osa, ss. 11—20). Lehti ilmestyy nykyäänkin; se on kommunismi- ja neuvostovastaisella kannalla.

„*Volksrecht*” („Kansan Oikeus”) — päivälehti, Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen ja Zürichin kantonin sosialidemokraattisen järjestön äänenkannattaja; sitä on julkaistu Zürichissä vuodesta 1898. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) lehti julkaisi vasemmistolaisten zimmerwaldilaisten artikkeleja. Siinä julkaistiin myös Leninin kirjoitukset: „Kaksitoista lyhyttä teesiä H. Greulichin isänmaanpuolustus-kannasta”, „VSDTP:n tehtävistä Venäjän vallankumouksessa”, „Tasavaltalaisten shovinistien juonittelua” y.m. Lehti ilmestyy nykyäänkin; se on kommunismi- ja neuvostovastaisella kannalla.

„*Berner Tagwacht*” („Bernin Vartio”) — sanomalehti, Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen äänenkannattaja; perustettiin vuonna 1893 Bernissä. Imperialistisen maailmansodan (1914—1918) alussa lehdessä julkaistiin K. Liebknechtin, F. Mehringin ja muiden vasemmistososialidemokraattien kirjoituksia. Vuodesta 1917 lähtien lehti alkoi kannattaa avoimesti sosialishovinisteja; ilmestyy nykyäänkin ja on kommunismi- ja neuvostovastaisella kannalla.— 87.

⁸⁶ Tarkoitetaan Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen Aaraun edustajakokousta, joka pidettiin marraskuun 20—21 p:nä (u.l.) 1915. Edustajakokouksen työjärjestyksen keskeisenä kysymyksenä oli Sveitsin sosialidemokratian suhtautuminen internationalistien Zimmerwaldin yhdistykseen. Tämän kysymyksen johdosta Sveitsin sosialidemokraattisessa puolueessa kehkeytyi taistelu kolmen suunnan välillä: 1) Zimmerwaldin vastustajain (Greulich, Pflüger ja muut), 2) Zimmerwaldin oikeiston kannattajien (Grimm ja muut) ja 3) Zimmerwaldin vasemmiston kannattajien (Platten ja muut) välillä.

R. Grimm esitti päätöslauselman, jossa Sveitsin sosialidemokraattiselle puolueelle ehdotettiin Zimmerwaldin yhdistykseen liittymistä ja Zimmerwaldin oikeiston poliittisen linjan hyväksymistä. Sveitsin vasemmistososialidemokraatit tekivät korjaus ehdotuksen Grimmin päätöslauselmaan. Korjauksessa ehdotettiin, että vallankumouksellisen sodanvastaisen joukkotaistelun kehittäminen katsotaan välttämättömäksi, ja sanottiin, että vain proletariaatin voitokas vallankumus voi tehdä lopun imperialistisesta sodasta.

Äänen enemmistöllä edustajakokous hyväksyi vasemmistolaisten korjaus ehdotuksen.— 81.

⁸⁷ „*Bjulleten Zagranitshnogo Komiteta Bunda*” („Bundin Ulkomaisen Komitean Tiedonantolehti”) ilmestyi Genevessä vuonna 1916; se oli sosialishovinismin kannalla. Tiedonantolehteä ilmestyi kaksi numeroa.— 82.

³⁸ *Italian sosialistinen puolue* perustettiin vuonna 1892. Ensimmäisen maailmansodan kaudella se oli imperialisminvastaisella kannalla; Italian sosialistisen puolueen edustajat osallistuivat internationalistien kansainvälisiin Zimmerwaldin ja Kienthalin konferensseihin, joissa he yhtyivät keskustalaiseen enemmistöön. Maassa tapahtuneen vallankumouksellisen nousun ja Venäjän Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen voiton vaikutuksesta voimistui ensimmäisen maailmansodan kaudella muodostunut Italian sosialistisen puolueen vasen siipi. Lokakuussa 1919 Bolognassa pidetty Italian sosialistisen puolueen XVI edustajakokous teki päätöksen Kommunistiseen Internationaleen liittymisestä ja lähetti edustajansa Kominternin II kongressiin (edustajiston johtajana oli G. M. Serrati). Keskustalaisella kannalla ollut Serrati vastusti kongressin jälkeen välien katkaisemista reformisteihin. Tammikuussa 1921 Livornossa pidetyssä puolueen XVII edustajakokouksessa Serratin johtamat keskustalaiset, jotka olivat edustajakokouksessa enemmistönä, kieltäytyivät katkaisemasta välejäan reformisteihin ja hyväksymästä täydellisesti Kommunistiseen Internationaleen liittymisen „21 ehtoa”. Tammikuun 21 p:nä 1921 vasemmistolaiset kommunistiedustajat poistuivat edustajakokouksesta ja perustivat Italian kommunistisen puolueen.

Italian sosialistisen puolueen johdossa olleet reformistit eivät asettuneet johtamaan työväenluokan taistelua fasismia vastaan, mikä helpotti tosiasiallisesti fasistien valtaantuloa v. 1922.

Vuoden 1922 lopulla Italian sosialistisen puolueen sisällä muodostui jälleen vasemmistoryhmä — „III Internationalen kannattajat” (Serrati, Lazzari y.m.), joka puolusti Italian kommunistiseen puolueeseen yhtymistä. Elokuussa 1924 „III Internationalen kannattajat” liittyivät Italian kommunistiseen puolueeseen.

Fasistidiktatuurin kaudella Italian sosialistisessa puolueessa muodostui uudestaan vaikutusvaltainen vasen siipi. Vuodesta 1934 lähtien Italian sosialistinen puolue on ollut yhteistoiminnassa Italian kommunistisen puolueen kanssa taisteltaessa työtätekevien etujen puolesta. Tämän yhteistoiminnan ansiosta kumpikin puolue on saavuttanut suurta menestystä ja tuo yhteistoiminta on Italian työväenliikkeen huomattava voitto.

Tammikuussa 1947 Italian sosialistisesta puolueesta erosi Saragatin johtama oikeistoryhmä, joka perusti niin sanotun „Italian työtätekevien sosialistisen puolueen”. Vuonna 1949 Italian sosialistinen puolue erotti riveistään Romiton johtaman oikeistolaisryhmän. Vuonna 1952 nuo kaksi ryhmää muodostivat „Italian sosialidemokraattisen puolueen” (ISDP). Tämän puolueen yhdistämät reformistiainekset yrittävät tehdä tyhjäksi sosialistisen ja kommunistisen puolueen yhteistoimintapolitiikan, saada aikaan hajaannusta Italian työväenliikkeessä.

Italian sosialistisen puolueen XXXII edustajakokous, joka pidettiin vuoden 1957 helmikuussa, käsiteli kysymykset sosialistien ja sosialidemokraattien yhteenliittymisestä ja yhteistoiminnasta kommunistien kanssa. Edustajakokous hyväksyi päätöslauselman Italian sosialistisen ja kommunistisen puolueen yhteistoimintapolitiikasta. Päätöslauselmassa sanotaan: „Sosialistien ja kommunistien keskinäissuhteiden perustana on luonnollisesti luokkasoli-

daarisuus ja yhteisvastuuntunto työtätekevien suhteen". Edustajakokouksen päätöslauselmassa on jälleen todettu välttämättömäksi yhtenäisyys ammattiliitoissa, osuuskunnissa, joukkojärjestöissä ja kunnallishallinnoissa.— 84.

- ³⁹ „*Avanti!*” („Eteenpäin!”)— päivälehti, Italian sosialistisen puolueen pää-äänenkannattaja; perustettiin joulukuussa 1896. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) lehti oli epäjohdonmukaisesti internationalismin kannalla eikä katkaissut yhteyksiään reformisteihin. Lehti ilmestyy nykyäänkin.— 85.
- ⁴⁰ „*Saksan internationalistiset sosialistit*” (I. S. D.)— imperialistisen maailmansodan (1914—1918) alussa Saksassa muodostunut vasemmistolaisten sosialidemokraattien ryhmä (Borchardt y.m.). I. S. D.-ryhmä liittyi Zimmerwaldin vasemmistoon, ja kysymyksissä, jotka koskivat eroamista sosialishovinisteista ja keskustalaisista, sillä oli johdonmukaisempi kanta kuin R. Luxemburgin kannattajilla. Ryhmällä ei ollut kuitenkaan laajempia yhteyksiä joukkoihin ja se hajosi pian.— 85.
- ⁴¹ „*Vorwärts*” („Eteenpäin”) — päivälehti, Saksan sosialidemokratian pää-äänenkannattaja; ilmestyi vuodesta 1876 W. Liebknechtin y.m. toimittamana. F. Engels kävi lehden palstoilla taistelua kaikkinaisia opportunistien ilmauksia vastaan. 1890-luvun toiselta puoliskolta lähtien, F. Engelsin kuoleman jälkeen, „*Vorwärts*ssä” julkaistiin säännöllisesti Saksan sosialidemokraattisessa puolueessa ja II Internationalaessa vallalla olleiden opportunistien kirjoituksia. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) „*Vorwärtsin*” kanta oli sosialishovininistinen. Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen jälkeen „*Vorwärts*” lehti muodostui erääksi Neuvostoliittovastaisen propagandan keskuksiksi; ilmestyi Berliinissä vuoteen 1933.— 86.
- ⁴² *Entente-Sozialisten* (Entente-maiden sosialistien) *konferenssi* kutsuttiin koolle Ranskan sosialishovininistien (Thomas'n, Renaudelin, Sembat'n) aloitteesta. V. I. Leninin ehdotuksesta VSDTP:n KK antoi julkilausuman, jossa paljastettiin sosialishovininistien petosaikeet ja kehoitettiin internationalisteja vastaamaan kielteisesti konferenssiin-osallistumis-kutsuun. VSDTP:n KK:n julkilausuma julkaistiin joulukuussa 1916 „*Sbornik Sotsial-Demokrata*” kokoelman 2. vihkossa. Konferenssia lykättiin. Se pidettiin Lontoossa elokuun 28 pnä (u. l.) 1917.— 87.
- ⁴³ Tarkoitetaan „kolmisopimus”-maiden *sosialistien Lontoon konferenssia*, joka pidettiin helmikuun 14 pnä (u. l.) 1915. Siinä olivat läsnä Englannin, Ranskan ja Belgian sosialishovininistien edustajat ja näiden maiden sosialististen puolueiden pasifististen ryhmien edustajat sekä Venäjän edustajina menshevikkejä ja eserriä.
- Vaikei bolshevikkeja oltukaan kutsuttu, meni Litvinov (Maksimoviitsh) V. I. Leninin toimeksiannosta konferenssiin esittääkseen VSDTP:n KK:n julkilausuman, jonka pohjaksi oli otettu Leninin kirjoittama luonnos. Julkilausumassa vaadittiin sosialistien eroamista

porvarillisista hallituksista, täydellistä välien katkaisemista imperiaalisteihin ja kieltäytymistä yhteistyöstä näiden kanssa, päättäväistä taistelua omaa imperialistista hallitusta vastaan ja sotamäärärahojen puolesta äänestämisen tuomitsemista. Julkilausuman lukemisen aikana Litvinov keskeytettiin ja häneltä riistettiin puheoikeus; Litvinov jätti julkilausuman tekstin puhemiehistölle ja poistui konferenssista.

Ks. Leninin artikkeleja „Lontoon konferenssista” ja „Lontoon konferenssin johdosta” (Teokset, 21. osa, ss. 118—120 ja 166—168).— 87.

⁴⁴ Kysymys on K. Chilboomin artikkelista „Ruotsin sosialidemokratia ja maailmansota” ja A. Hansenin artikkelista „Norjan nykyisen työväenliikkeen muutamia vaiheita”, jotka julkaistiin „Sbornik Sotsial-Demokrata” kokoelman 2. vihkossa (joulukuu 1916).— 88.

⁴⁵ „The Socialist Review” („Sosialistinen Katsaus”) — kuukausijulkaisu, Englannin Riippumattoman työväenpuolueen äänenkannattaja; ilmestyi Lontoossa vuodesta 1908 vuoteen 1934.— 98.

⁴⁶ Ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, suomenkiel. painos, ss. 198—199.— 102.

⁴⁷ „Kommunist” („Kommunisti”) — aikakauslehti, jota „Sotsial-Demokrat” lehden toimitus julkaisi Genevessä 1915. Ilmestyi yksi (kaksois-) numero, jossa julkaistiin kolme Leninin artikkeleita: „II Internationalen vararikko”, „Ranskalaisen sosialistin rehelliä puhetta” sekä „Imperialismi ja sosialismi Italiassa” (ks. Teokset, 21. osa, ss. 195—250, 344—352 ja 353—362).

Aikakauslehden toimituksessa Lenin kävi taistelua Buharinin ja Pjatakovin puoluevastaista ryhmää vastaan, paljasti sen bolshevisminvastaiset katsantokannat ja sen yritykset käyttää lehteä ryhmäkuntalaistarkoituksiin. Mainitun ryhmän puoluevastaisen asenteen vuoksi Lenin kehotti katkaisemaan suhteet ryhmään ja lopettamaan lehden yhteisen julkaisemisen. Lokakuusta 1916 „Sotsial-Demokrat” lehden toimitus alkoi julkaista omaa „Sbornik Sotsial-Demokrata” nimistä kokoelmaa.— 102.

⁴⁸ „Izvestija Zagranitshnogo Sekretariata Organizatsionnogo Komiteta Rossiiskoi Sotsial-Demokratitsheskoj Rabotshei Partii” („Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Organisaatiokomitean Ulkomaisen Sihteeristön Tiedonantoja”) — menshevistinen sanomalehti; sitä julkaistiin Sveitsissä vuoden 1915 helmikuusta vuoden 1917 maaliskuuhun. Kaikkiaan ilmestyi 10 numeroa.— 105.

⁴⁹ Ks. K. Marx ja F. Engels, Valittuja kirjeitä, 1953, s. 105.— 107.

⁵⁰ Ks. K. Marx ja F. Engels, Teokset, XXVI osa, 1935, ss. 288, 370.— 107.

⁵¹ Ks. K. Marx ja F. Engels, Teokset, XXIV osa, 1931, ss. 529—530.— 107.

⁵² Ks. K. Marx ja F. Engels, Valittuja kirjeitä, 1953, s. 356.— 107.

- ⁵³ Ks. K. Marx ja F. Engels, Valittuja kirjeitä, 1953, ss. 415—416.— 108.
- ⁵⁴ Ks. K. Marx ja F. Engels, Teokset, XXVIII osa, 1940, ss. 208—209, 295, 340.— 108.
- ⁵⁵ Ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, 1952, ss. 386—400.— 108.
- ⁵⁶ *Tshheidzen ryhmä* — menshevistinen ryhmä IV Valtakunnanduumassa.— 113.
- ⁵⁷ „*Nashe Delo*” („Meidän Asiamme”) — menshevikkien kuukausijulkaisu, likvidaattorien, sosialishovinitien pää-äänenkannattaja Venäjällä; ilmestyi vuonna 1915 Pietarissa lokakuussa 1914 lakkautetun „*Nasha Zarja*” julkaisun asemesta.
- „*Golos Truda*” („Työn Ääni”) — menshevikkien legaalinen sanomalehti; ilmestyi Samarassa vuonna 1916.— 113.
- ⁵⁸ „*Kansainvälisiä yhteyksiä ennallistavan komitean*” muodostivat Ranskan internationalistit tammikuussa 1916. Komitea harjoitti propagandaa imperialistista sotaa vastaan ja julkaisi joukon kirjasia ja lehtisiä, joissa paljastettiin imperialistien anastuspyrkimykset ja sosialishovinitien petturuus. Mutta se ei kuitenkaan pitänyt tarpeellisenä päättäväistä eroamista opportunisteista eikä esittänyt mitään selvää johdonmukaista ohjelmaa vallankumouksellisen taistelun kehittämiseksi.
- Komitean epäjohdonmukaisesta kannasta huolimatta Lenin oli sitä mieltä, että Komiteaa oli käytettävä hyväksi Ranskan vasemistolaisien internationalistien yhteenliittämiseksi ja Zimmerwaldin vasemiston vaikutuksen voimistamiseksi. Leninin kehotuksesta Komitean toimintaan otti osaa Inessa Armand.
- Venäjän Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen vaikutuksesta ja Ranskan työväenliikkeen voimistumisen seurauksena Komitea muodostui vallankumouksellisten internationalististen aineiden keskuksiksi. Vuonna 1920 se liittyi vastaperustettuun Ranskan kommunistiseen puolueeseen.— 117.
- ⁵⁹ Kysymys on Itävallan sosialidemokraattien erään johtomiehen Friedrich Adlerin suorittamasta Itävallan pääministerin Stürgkhin murhasta.— 117.
- ⁶⁰ Kysymys on Kansainvälisestä sosialistisesta toimistosta — II Internationalen toimeenpaneavasta elimestä, joka muodostettiin vuonna 1900 pidetyn Pariisin kongressin päätöksen mukaan. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) KST oli sosialishovinismin kannalla, keräsi ympärilleen sosialististen puolueiden opportunistiset ainekset ja yritti eri maiden sosialistien „keskinäisen amnestian” tietä ennallistaa II Internationalea.— 129.
- ⁶¹ „*Kansan Ääni*” („*Volksstimme*”) — sanomalehti, ilmestyi Chemnitzissä vuoden 1890 tammikuusta vuoden 1933 helmikuuhun;

- imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) se oli sosialishoviniestien äänenkannattaja.— 129.
- ⁶² Teesit „*Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston tehtävät*” oli kirjoitettu venäjäksi ja saksaksi. I. Armand käänsi ne ranskaksi. Teesit lähetettiin Sveitsin vasemmistolaisten sosialidemokraattien käsiteltäviksi.— 132.
- ⁶³ Tämä ohjelause on esitetty vuoden 1914 lokakuun 2 pille (u. l.) päivätyssä Saksan sosialidemokraattisen puolueen hallinnolle osoitetussa K. Liebknechtin kirjeessä. Lenin siteeraa mainitun kirjeen tekstiä „Kansainväliselle sosialistiselle toimikunnalle ja kaikille sosialistisille puolueille” osoitetun vetoomuksen alustavassa teesiluonnoksessa (ks. tätä osaa, s. 216).— 132.
- ⁶⁴ *Egli* ja *de Loys* — sveitsiläisiä upseereita, joita syytettiin vakoilusta imperialistisen maailmansodan aikana. Sveitsin pääesikunnassa puolueen eversti Eglin oikeusjuttu vuonna 1916 todisti hänen osallistuneen vakoiluun. Militaristisen porvariston ja sotilasjuntan painostuksesta Sveitsin tuomioistuimien kuitenkin rajoittui siihen, että päätti luovuttaa syytetyn sotilasviranomaisille sotilaskurinpidollista rangaistusta varten.— 133.
- ⁶⁵ *Oltenin päätös* — päätös, jonka Oltenissa (Sveitsi) helmikuun 10—11 p:nä (u. l.) 1906 pidetty Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen ylimääräinen edustajakokous teki sotakysymyksestä.— 140.
- ⁶⁶ *Grütli-Verein* (Grütli-liitto) — porvarillis-reformistinen järjestö, perustettu Sveitsissä vuonna 1838. Vuonna 1901 Grütli-liitto liittyi Sveitsin sosialidemokraattiseen puolueeseen säilyttäen järjestöllisen itsenäisyytensä; imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) sen asenne oli sosialishovinistinen.
- Vuoden 1916 marraskuussa Zürichissä kokoontunut Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokous teki pesäeron Grütli-liitosta katsoen sen sosialishovinistisen toiminnan olevan ristiriidassa sosialidemokraattiseen puolueeseen kuulumisen kanssa.— 141.
- ⁶⁷ Kyseiset teesit Lenin kirjoitti Sveitsin vasemmistolaisia sosialidemokraatteja varten näiden valmistautuessa Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen ylimääräiseen edustajakokoukseen; edustajakokouksen piti kokoontua helmikuussa 1917 päättämään kysymyksestä, joka koski sosialistien suhtautumista sotaan. Kokousta koskevaa aineistoa ks. V. I. Leninin kirjoituksista: „Avoin kirje Charles Nainelle, Bernin Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan jäsenelle” ja „Erään sosialistisen puolueen erään lyhyen elämänkauten historiikka” (tämä osa, ss. 222—231 ja 292—295).— 144.
- ⁶⁸ Ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, suomenkiel. painos, s. 486.— 149.
- ⁶⁹ „*Schweizerische Metallarbeiter-Zeitung*” („Sveitsin Metallityöläisten Lehti”) — viikkolehti, perustettu Bernissä 1902; imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) lehden asenne oli sosialishovinistinen.— 151.

⁷⁰ *Fabianilainen puolue* („Fabianilainen yhdistys”) — reformistinen, äärimmäisen opportunistinen järjestö, jonka perusti muuan porvarillinen intelligenttiryhmä Englannissa vuonna 1884. Yhdistys sai nimensä roomalaisen sotapäällikön Fabius Cunctatorin („Vitkaste-lijan”) mukaan, joka oli tunnettu viivyttelytaktiikastaan ja ratkaisevien taistelujen välttelemisestä. Lenin sanoi Fabianilaisen yhdistyksen edustavan „opportunistimin ja liberaalisen työväenpolitiikan viimeistä sanaa”. Fabianilaiset vieroittivat proletariaattia pois luokkataistelusta ja julistivat, että kapitalismista voidaan siirtyä sosialismiin rauhallista tietä uudistusten kautta. Imperialistisen maailmansodan aikana (1914—1918) fabianilaisten kanta oli sosialishovinistinen. Fabianilaisista annettua karakteristiikkaa ks. Leninin kirjoituksista: „Esipuhe kirjan „J. Ph. Beckerin, J. Dietzgenin, F. Engelsin, K. Marxin y.m. kirjeitä F. A. Sorgelle ynnä muille” venäjänkieliseen painokseen” (Teokset, 12. osa, ss. 354—355), „Sosialidemokratian agraariohjelma Venäjän vallankumouksessa” (Teokset, 15. osa, s. 165), „Englantilainen pasifismi ja englantilainen teorian vieroksunta” (Teokset, 21. osa, s. 253) y.m.— 159.

⁷¹ *Työväenpuolue* (Labour Party) perustettiin 1900 ammattiliittojen sekä sosialististen järjestöjen ja ryhmien yhtymänä siinä tarkoituksessa, että olisi saatu parlamenttiin työväenedustajia („Työväenedustuskomitea”). Vuonna 1906 Komitea muutti nimensä Työväenpuolueeksi (Labour-puolueeksi). Labour-puolue, joka alun perin muodostui kokoomukseltaan työväen puolueeksi (johon sittemmin on liittynyt huomattava määrä pikkuporvarillisia aineksia), on ideologiansa ja taktiikkansa puolesta opportunistinen järjestö. Puolueen syntymishetkestä alkaen sen johtomiesten politiikkana on ollut työväenluokan ja porvariston yhteistoiminta. Imperialistisen maailmansodan aikana (1914—1918) Labour-puolueen johtomiesten kanta oli sosialishovinistinen. Labouristit ovat monta kertaa muodostaneet hallituksen (vuosina 1924, 1929, 1945 ja 1950) harjoittaen vallassa ollessaan kansanetujen vastaista ulko- ja sisäpolitiikkaa. Ulkopoliittikan alalla labouristihallitukset ovat hyväksyneet „Marshall-suunnitelman” orjuuttavat ehdot, allekirjoittaneet Bryselin sopimuksen ja vetäneet Englannin Pohjois-Atlantin liittoon. Labour-puolueen johdon politiikka herättää yhä suurempaa tyytymättömyyttä puolueen rivijäsenten keskuudessa, jotka vaativat puolueen politiikan muuttamista. Labour-puolueen viimeksi pidetyissä vuosikonferensseissa puolueen perusjärjestöjen ja johdon mielipiteet sellaisissa kysymyksissä kuin kansallistaminen, Pohjois-Atlantin liitto, Englannin Lähi- ja Kauko-Idän politiikka y.m. ovat eronneet jyrkästi toisistaan. Puolueen rivijäsenten painostuksen tuloksena Labour-puolueen johdossa on syntynyt ristiriitaisuuksia, jotka ovat johtaneet Labour-puolueen virallista politiikkaa vastustavien vasemmistöryhmien muodostumiseen.— 159.

⁷² *Nota-Bene* — Buharinin salanimi.— 161.

⁷³ Vuoden 1916 lopulla ja vuoden 1917 alussa Lenin tutki valtiota koskevaa aineistoa. Silloin hän laati myös jäsenyyksen artikkelia varten, jonka aiheena oli marxilaisuuden suhtautuminen valtioon.

Hänen aikomuksenaan oli julkaista artikkeli „Sbornik Sotsial-Demokrata” kokoelman neljännessä vihkossa. Varojen puutteen vuoksi kokoelmaa ei julkaistu; artikkeli jäi kirjoittamatta.— 162.

⁷⁴ „*Nashe Slovo*” („Meidän Sanamme”) — menshevikkien ja trotski-laisten päivälehti; ilmestyi Pariisissa vuoden 1915 tammikuusta vuoden 1916 syyskuuhun „Golos” lehden asemesta.— 163.

⁷⁵ „*Aloiteryhmiä*” perustivat vuoden 1910 lopulta alkaen menshevikkilikvidaattorit, jotka pitivät niitä Stolypinin valtakomentoon mukautuvan uuden laajan legaalisen puolueen soluina. Likvidaattorit onnistuivat perustamaan „aloiteryhmiä” Pietarissa, Moskovassa, Jekaterinoslavissa ja Konstantinovkassa (Donetsin laakiolla). Nämä olivat pieniä intelligenttiryhmiä, joilla ei ollut yhteyksiä työläisjoukkoihin. Imperialistisen maailmansodan aikana aloiteryhmien kanta oli sosialishovinistinen.— 168.

⁷⁶ *Ortodoks* — menshevikki L. I. Axelrod.— 168.

⁷⁷ „*Delo*” („Asia”) — kahdesti kuussa ilmestynyt menshevikkien sosialishovinistinen aikakauslehti, jota julkaistiin Moskovassa vuodesta 1916 vuoteen 1917.— 169.

⁷⁸ „*Diskussionnyi Listok*” („Väittelylehtinen”) — VSDTP:n Pää-äänenkannattajan „Sotsial-Demokratin” liite; ilmestyi VSDTP:n KK:n tammikuun (1910) täysistunnon päätöksen perusteella Pariisissa maaliskuun 6 (19) pstä 1910 huhtikuun 29 (toukokuun 12) päivään 1911. Ilmestyi kolme numeroa.— 169.

⁷⁹ „*Golos*” („Ääni”) — suuntaukseltaan sosialishovinistinen menshevikkien sanomalehti, jota julkaistiin Samarassa 1916. Ilmestyi neljä numeroa. Lehti oli niin ikään Samarassa ilmestyneiden menshevikkilehtien „Nash Golos” ja „Golos Truda” jatkona.— 170.

⁸⁰ Artikkelin „*Porvarillinen pasifismi ja sosialistinen pasifismi*” Lenin aikoi julkaista „Novyi Mir” lehdessä, jota venäläiset sosialistiemi-grantit julkaisivat New Yorkissa. Mainitussa lehdessä artikkelia ei kuitenkaan julkaistu. Kaksi ensimmäistä lukua tästä artikkelista julkaistiin muunnetussa muodossa „Sotsial-Demokrat” lehden viimeisessä, 58:nnessä numerossa otsikoituna „Käännöksen maailmanpolitiikassa” (ks. tätä osaa, ss. 268—277).— 173.

⁸¹ *Yleinen työväen ammattiyhdistysten liitto* (Työn yleisjärjestö) — vuonna 1895 muodostettu yleisranskalainen ammattiyhdistysten yhtymä. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) Työn yleisjärjestön johtokunta asettui imperialistien puolelle ja propagoi luokkien yhteistoimintaa ja „isänmaan puolustusta”.— 185.

⁸² *Ranskan sosialistinen puolue* perustettiin vuonna 1902. Vuonna 1905 Ranskan sosialistisen puolueen ja Ranskalaisen sosialistisen puolueen aloitteesta järjestettiin yhtenäinen sosialistinen puolue; siihen liittyivät kaikki sosialististen puolueiden ja ryhmien edustajat (guesdistit, blanquistit, jauresilaiset y.m.). Ranskan sosialistisen puolueen johto siirtyi sosialistireformisteille (ja näiden johtomiehelle Jaurèsille), jotka olivat enemmistönä puolueessa.

Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) puolueen kanta oli sosialishovinistinen, sen parlamenttiryhmä äänesti sotamäärärahojen myöntämisen puolesta ja sen edustajat osallistuivat porvarilliseen hallitukseen. Toursissa pidetyssä edustajakokouksessa (joulukuun 25—30 p:nä 1920) Ranskan sosialistinen puolue hajosi: enemmistö perusti Ranskan kommunistisen puolueen ja Léon Blumin johtama oikeisto-opportunistinen vähemmistö poistui edustajakokouksesta ja muodosti itsenäisen puolueen, joka otti itselleen vanhan nimen — Ranskan sosialistinen puolue.— 185.

- ⁸³ „*La Bataille*” („Taistelu”) — sanomalehti, Ranskan anarkisti-syndikalistien äänenkannattaja; alkoi ilmestyä Pariisissa vuoden 1915 marraskuusta; imperialistisen maailmansodan aikana (1914—1918) sen kanta oli shovinistinen.— 188.
- ⁸⁴ Tämä artikkeli on kirjoitettu vastaukseksi ranskalaisen trotskilaisen Boris Souvarinin avoimeen kirjeeseen, joka julkaistiin 1916 otsikoituna „*A nos amis qui sont en Suisse*” („Sveitsissä oleville ystävillemme”). Sensuuri esti Souvarinelle osoitetun Leninin vastauksen julkaisemisen, ja tämä vastaus ilmestyi vuoden kuluttua sen kirjoittamisen jälkeen Ranskan keskustalaisten sosialistien lehdessä „*La Vérité*” („Totuus”) suuresti lyhenneltynä ja toimituksen antamin alaotsikoin varustettuna. Kirjeen täydellinen teksti on säilynyt „*La Vérité*” lehden korrehtuurivedoksena.— 195.
- ⁸⁵ „*L'Humanité*” („Ihmisyys”) — päivälehti, jonka J. Jaurès perusti vuonna 1904 Ranskan sosialistisen puolueen äänenkannattajaksi Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) lehti oli Ranskan sosialistisen puolueen äärimmäisen oikeistosiiven käsissä ja sen kanta oli sosialishovinistinen. Kohta sen jälkeen, kun sosialistinen puolue vuoden 1920 joulukuun kongressissa jakautui kahtia ja perustettiin Ranskan kommunistinen puolue, lehdestä tuli tämän äänenkannattaja; lehti ilmestyy Pariisissa nykyäänkin Kommunistisen puolueen pää-äänenkannattajana.— 197.
- ⁸⁶ „*Appeal to Reason*” („Vetoamus Järkeen”) — amerikkalaisten sosialistien lehti; perustettu Kansasin valtiossa (Amerikan Yhdysvalloissa) vuonna 1895; imperialistisen maailmansodan aikana (1914—1918) lehden kanta oli internationalistinen.— 201.
- ⁸⁷ Tammikuussa 1912 pidetyssä VSDTP:n Prahan konferenssissa menshevikkilikvidatorit erotettiin puolueesta ja muodostettiin bolshevikkien itsenäinen puolue. Konferenssia koskevaa aineistoa ks. „NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n täysistuntojen päätöslauselmissa ja päätöksissä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 265—287.— 203.
- ⁸⁸ „*Tribuuna*” („De Tribune”) — sanomalehti, jonka Hollannin sosialidemokraattisen työväenpuolueen vasemmistosiipi perusti Amsterdamissa vuonna 1907; vuonna 1909 lehdestä tuli Hollannin sosialidemokraattisen puolueen äänenkannattaja ja vuonna 1918 Hollannin kommunistisen puolueen äänenkannattaja; 1930-luvun alusta vuoteen 1940 sen nimenä oli „*Volksdagbladet*” („Kansanlehti”).— 205.

⁸⁹ „*Vetoamus Kansainväliselle sosialistiselle toimikunnalle ja kaikille sosialistisille puolueille. Alustava teesiluonnos*” on kirjoitettu tammikuun alkupäivinä (u. l.) 1917. Käsikirjoituksessa on otsikon alapuolella Leninin merkintö: „(lähettävä I. S. K:lle ja julkaistavaksi)”.

Kautskylaisuuden kannalla ollut Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan puheenjohtaja R. Grimm, Sveitsin vasemmistolaisten vastustuksesta huolimatta, ajoi tammikuun 7 p:nä (u. l.) 1917 läpi Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen hallinnossa päätöksen, jolla lykättiin ylimääräisen edustajakokouksen kokoontumista määräämättömäksi ajaksi. Saksan sosialidemokraattien konferenssi, joka pidettiin samana päivänä Berliinissä, hyväksyi Kautskyn pasifistisen manifestin. Nämä tapahtumat merkitsivät Zimmerwaldin oikeistolaisten siirtymistä julkisesti sosialishovinistien puolelle. Tämän johdosta Lenin teki luonnokseensa joukon korjauksia, mutta päätti sitten lykätä sen julkaisemista tehden luonnokseen merkinnön: „kirjoitettu ennen 7. l. 1917 ja sen vuoksi osittain vanhentunut”. Lenin kirjoitti sittemmin tämän luonnoksen pohjalla vetoomuksen „Työläisille, jotka tukevat taistelua sotaa ja oman hallituksensa puolelle siirtyneitä sosialisteja vastaan” (ks. tätä osaa, ss. 232—239).— 206.

⁹⁰ Lenin kirjoitti kirjeen Zürichissä ja lähetti Geneveen V. A. Karpinskille. Sen piti tulla käsitellyksi VSDTP:n ulkomaisissa jaostoissa.— 219.

⁹¹ „*Grütliäner*” („Grütliäinen”) — sanomalehti, Sveitsin porvarillis-reformistisen Grütli-liiton äänenkannattaja; perustettu Zürichissä vuonna 1851. Imperialistisen maailmansodan aikana (1914—1918) lehden kanta oli sosialishovinistinen. Lenin sanoi tätä lehteä „työväenliikkeessä olevien johdonmukaisten ja avomielisten porvariston renkien lehdeksi”.— 220.

⁹² „*Esitelmän vuoden 1905 vallankumouksesta*” V. I. Lenin piti saksan kielellä tammikuun 9 (22) p:nä 1917 Zürichin kansantalolla Sveitsin työläisnuorison kokouksessa.— 240.

⁹³ Lenin kirjoitti teesit sveitsiläisen sosialishovinistin H. Greulichin artikkelien johdosta, jotka julkaistiin lehdessä „*Volksrecht*” („Kansan Oikeus”) yleisellä otsikolla „*Zur Landesverteidigung*” („Isänmaan puolustuksesta”).— 258.

⁹⁴ „*Le Populaire*” („Kansan Lehti”) — ranskalaisten keskustalaisten sosialistien perustama sanomalehti; julkaistiin vuodesta 1916 Limoges'issa ja vuoden 1917 heinäkuusta Pariisissa. Vuodesta 1921 lähtien lehdestä tuli Ranskan sosialistisen puolueen äänenkannattaja. Nykyään lehti on oikeistososialistien hallussa.— 268.

⁹⁵ Tarkoitetaan „*Sotsial-Demokrat*” lehden 57. numerossa julkaistuja aineistoja: vuoden 1916 elokuun 15 (28) p:lle päivättyä Gutshkovin kirjettä korkeimman ylipäällikön pääesikunnan päällikölle kenraali Aleksejeville ja otteita Saksan sisäministerin Helfferichin puheesta, jonka hän piti valtiopäivillä vastaukseksi opposition kyselyyn sosialidemokraattien monilukuisista vangitsemisista.

Gutshkovin kirje ilmaisi Venäjän porvariston pelkoa kehkeytävän vallankumouksen edessä ja tyytymättömyyttä hallitukseen, joka ei kyennyt ehkäisemään vallankumouksen puhkeamista.

Helferichin puheen pääajatuksena oli se, että parempi on ehkäistä vallankumouksen puhkeaminen vangitsemalla sen johtajat kuin sallia vallankumouksen tapahtuvan.— 269.

- ⁹⁶ Tarkoitetaan Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan laajennetun neuvottelukokouksen helmikuussa 1916 hyväksymää vetoomusta „Kaikille meitä lähentyville puolueille ja ryhmille”. Vetoomuksessa on arvosteltu ankarasti sosialishovinisteja ja Kansainvälisen sosialistisen toimiston sosialishovinistista kantaa. Kansainvälisen sosialistisen toimiston johtomiesten yrityksiä palauttaa ennalleen II Internationale sosialistien „keskinäisen amnestian” avulla on vetoomuksessa nimitetty „salaliitoksi sosialismia vastaan”. Vetoamus vaati sosialisteja kieltäytymään äänestämästä sotamäärärahojen puolesta ja kehotti heitä järjestämään lakkoja, mielenosoituksia, veljeilyä juoksuhaudoissa sekä soveltamaan muita imperialistista sotaa vastaan tähdätyjä vallankumouksellisia taistelumuotoja. Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan vetoamus julkaistiin „Internationale Sozialistische Kommission zu Bern. Bulletin” („Bernin Kansainvälinen Sosialistinen Toimikunta. Bulletin”) julkaisun 3. numerossa helmikuun 29 p:nä 1916 ja „Sotsial-Demokrat” lehden 52. numerossa maaliskuun 25 p:nä 1916.— 272.

- ⁹⁷ Kirjoituksen „*Tilastotiede ja sosiologia*” Lenin aikoi julkaista legaalisesti erillisenä kirjasena P. Pirjutshevin salanimellä. Hänen ei onnistunut päättää kirjoitusta.

Kirjasen valmistava aineisto ja jäsenyys on julkaistu XXX Lenin-kokoelmassa, 1937, ss. 280—300.— 278.

- ⁹⁸ „*Die Glocke*” („Kello”) — aikakauslehti, jota Saksan sosialidemokraattisen puolueen jäsen, sosialishovinisti ja Saksan imperialismin agentti Parvus (Helphand) julkaisi vuosina 1915—1925 ensin Münchenissä ja sittemmin Berliinissä.— 287.

- ⁹⁹ „*Ehdotuksen sotakysymystä koskevaan päätöslauselmaehdotukseen tehtävistä muutoksista*” tekivät Sveitsin vasemmistososialidemokraatit käsiteltäessä sotakysymystä Zürichin sosialidemokraattisen järjestön kantonin edustajakokouksessa, joka pidettiin helmikuun 11—12 p:nä (u. l.) 1917 Tössissä.

Edustajakokouksessa esitettiin kaksi päätöslauselmaehdotusta: 1) sosialishovinismien hengessä laadittu oikeistolaisten päätöslauselmaehdotus ja 2) keskustalaisten päätöslauselmaehdotus, jonka Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen johtavien toimihenkilöiden enemmistö hyväksyi. Äänten enemmistöllä (93 puolesta, 65 vastaan) edustajakokous hyväksyi enemmistön päätöslauselmaehdotuksen. Ettei sosialishovinistien päätöslauselmaehdotus olisi tullut hyväksytyksi, vasemmistolaiset äänestivät enemmistön päätöslauselmaehdotusta, mutta ehdottivat tehtäväksi tuohon päätöslauselmaehdotukseen muutoksia Zimmerwaldin vasemmiston hengessä. Vasemmistolaisten ehdotus sai 32 ääntä.

Sveitsin sosialidemokraattisessa puolueessa käydyistä taistelusta ks. Leninin kirjoitusta „Erään sosialistisen puolueen erään lyhyen elämänsä historian historiikkia” (tämä osa, ss. 292—295).— 291.

¹⁰⁰ Tarkoitetaan kansanäänestystä Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen ylimääräisen edustajakokouksen koollekutsumista koskevasta kysymyksestä; edustajakokouksessa piti käsitellä kysymys sotaan suhtautumisesta. Sveitsin vasemmistososialidemokraatit julistivat kansanäänestyksen sen yhteydessä, että Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen hallinto teki päätöksen edustajakokouksen koollekutsumisen lykkäämisestä epämääräiseksi ajaksi.— 292.

¹⁰¹ „*Neue Freie Zeitung*” („Uusi Vapaa Lehti”) — Sveitsin Solothurnin kantonin sosialidemokraattisen järjestön äänenkannattaja; ilmestyi Oltenissa vuodesta 1905 vuoteen 1920. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) oli keskustalaisella kannalla.

„*Basler Vorwärts*” („Baselin Eteenpäin”) — sanomalehti, Sveitsin Baselin kantonin sosialidemokraattisen järjestön äänenkannattaja; perustettiin vuonna 1898; imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) oli keskustalaisella kannalla.— 292.

¹⁰² „*Vuoden 1917 maaliskuun 4 (17) p:n teesien luonnoksen*” V. I. Lenin kirjoitti Zürichissä saatuaan ensimmäiset tiedot helmikuun porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta ja lähetti sen Tukholmaan ohjeeksi Venäjälle matkustaville bolshevikeille.— 296.

¹⁰³ Tarkoitetaan porvarillista Väli aikaista hallitusta, joka muodostettiin maaliskuun 2 (15) p:nä 1917 sopimuksen perusteella, jonka Valtakunnanduuman Väli aikainen komitea oli tehnyt työläisten ja sotilaiden edustajain Pietarin Neuvoston Toimeenpanevan komitean eserräläis-menshevististen johtomiesten kanssa salassa bolshevikeilta. Väli aikaiseen hallitukseen kuuluivat ruhtinas Lvov, kadettien päämies Miljukov, lokakuulaisten päämies Gutshkov ja muita porvariston ja tilanherrojen edustajia. „Demokraattisten piirien” edustajana hallitukseen otettiin eserrä Kerenski.— 296.

¹⁰⁴ Asiakirjan otsikon on antanut NKP:n KK:n Marxismin-leninismimin instituutti.— 301.

¹⁰⁵ Asiakirjan otsikon on antanut NKP:n KK:n Marxismin-leninismimin instituutti.— 302.

¹⁰⁶ „*Kirjeitä kaukaa*” — viisi kirjettä, jotka V. I. Lenin kirjoitti Sveitsissä maaliskuun lopulla ja huhtikuun alussa (u. l.) vuonna 1917 bolshevistista „*Pravda*” lehteä varten, jota alettiin jälleen julkaista Pietarissa helmikuun vallankumouksen jälkeen.

„1. kirje. Ensimmäisen vallankumouksen ensimmäinen vaihe” julkaistiin „*Pravdan*” 14. ja 15. numerossa maaliskuun 21 ja 22 p:nä 1917 suuresti lyhenneltynä ja korjailtuna. V. I. Leninin Teosten toisessa ja kolmannessa painoksessa kirje julkaistiin „*Pravda*” lehden tekstin mukaan, neljännessä painoksessa se julkaistaan konekirjoituskopion tekstistä, joka on tarkastettu „*Pravdan*” tekstin mukaan. Muut neljä kirjettä julkaistiin 1924.— 303.

- ¹⁰⁷ „*The Times*” („*Ajat*”) — Lontoossa vuonna 1785 perustettu sanomalehti; Englannin porvariston huomattavimpia konservatiivisia sanomalehtiä.— 317.
- ¹⁰⁸ „*Kansansosialistit*” (enessät) — pikkuporvarillinen puolue, joka muodostui vuonna 1906 erottuaan eserrien oikeistosiivestä: esitti maltillisia demokraattisia vaatimuksia, jotka pysyttelivät perustuslaillisen monarkian puitteissa. Enessät eivät hyväksyneet eserrien ohjelmavaatimusta maiden yhteiskunnallistamisesta, vaan tunnustivat tilanherrojen maiden luovutuksen lunastamisen pohjalla. V. I. Lenin nimitti enessia „poroporvarillisiksi opportunisteiksi”, „sosialikadeteiksi”, „eserräläisiksi menshevikeiksi”. Enessien johtajia olivat A. V. Peshehonov, V. A. Mjakotin, N. F. Annenski y.m.
Helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen enessien puolue tuki aktiivisesti porvarillista Väliaikaista hallitusta ja siirtyi vastavallankumouksellisten leiriin.— 320.
- ¹⁰⁹ *Trudovikit* eli „Työryhmä” — pikkuporvarillisten demokraattien ryhmä; se muodostui huhtikuussa 1906 I Valtakunnanduuman talonpoikaisedustajista. Trudovikkien edustajaryhmä toimi kaikissa neljässä Duumassa. Imperialistisen maailmansodan aikana (1914—1918) trudovikit olivat shovinistisella kannalla. Helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen trudovikit, jotka olivat kulakiston etujen ilmaisijoita, siirtyivät yhdessä kansansosialistien kanssa vastavallankumouksellisten leiriin.— 321.
- ¹¹⁰ „*Nasha Zarja*” („Meidän Sarastuksemme”) — menshevikkilikvidaat-torien legaalinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa vuosina 1910—1914. „*Nasha Zarja*” muodostui Venäjällä olleiden likvidaat-torien keskuksiksi. Julkaisun tultua lakkautetuksi sen asemesta alkoi tammikuussa 1915 ilmestyä aikakauslehti „*Nashe Delo*”.— 321.
- ¹¹¹ Tarkoitetaan sopimusta porvarillisen Väliaikaisen hallituksen muodostamisesta; se solmittiin salaa bolshevikeilta maaliskuun 1 (14) p:nä 1917 Valtakunnanduuman Väliaikaisen komitean ja työläisten ja sotilaiden edustajain Pietarin Neuvoston Toimeenpanevan komitean eserräläis-menshevististen johtajien kesken. Eserrät ja menshevikit luovuttivat vapaaehtoisesti vallan porvaristolle antamalla Valtakunnanduuman Väliaikaiselle komitealle oikeuden muodostaa Väliaikainen hallitus oman mielensä mukaan.— 322.
- ¹¹² „*Le Temps*” („*Aika*”) — porvarillinen päivälehti; ilmestyi Pariisissa vuodesta 1861 vuoteen 1942.— 323.
- ¹¹³ „*Neue Zürcher Zeitung*” („*Uusi Zürichin Lehti*”) — sveitsiläinen porvarillinen sanomalehti; perustettu Zürichissä v. 1780; vuoteen 1821 saakka se ilmestyi nimellä „*Zürcher Zeitung*”. Lehti ilmestyy nykyäänkin.— 323.
- ¹¹⁴ „*National-Zeitung*” („*Kansallinen Lehti*”) — saksalainen porvarillinen sanomalehti; perustettu Berliinissä v. 1848.— 323.

- ¹¹⁵ Tarkoitetaan „kontaktikomiteaa”, johon kuuluivat Tshheidze, Steklov, Suhanov, Filippovski ja Skobelev (myöhemmin siihen kuuluivat lisäksi Tshernov ja Tsereteli). „Kontaktikomitean” muodosti työläisten ja sotilaiden edustajain Pietarin Neuvoston menshevikkiläis-eserräläinen Toimeenpaneva komitea maaliskuun 8 (21) pnä 1917 tarkoituksena saada aikaan yhteys Väliaikaiseen hallitukseen, „vaukuttua” siihen ja „valvua” sen toimintaa. Käytännössä „kontaktikomitea” auttoi Väliaikaisen hallituksen porvarillisen politiikan toteuttamista ja pyrki pidättämään työläisjoukkoja aktiivisesta vallankumoustaistelusta kaiken vallan siirtämiseksi Neuvostoille. „Kontaktikomitea” toimi vuoden 1917 toukokuuhun saakka, jolloin menshevikkien ja eserrien edustajat menivät välittömästi Väliaikaiseen hallitukseen.— 324.
- ¹¹⁶ „*Frankfurtin Lehti*” („Frankfurter Zeitung”) — saksalainen porvarillinen sanomalehti; ilmestyi Frankfurt am Mainissa vuodesta 1856 vuoteen 1943.— 328.
- ¹¹⁷ „*Vossin Lehti*” („Vossische Zeitung”) — saksalainen porvarillinen sanomalehti; perustettu Berliinissä vuonna 1704.— 328.
- ¹¹⁸ Ks. tästä kysymyksestä V. I. Leninin teosta „Valtio ja vallankumous” (Teokset, 25. osa).— 333.
- ¹¹⁹ „*Letopis*” („Aikakirja”) — kirjallinen, tieteellinen ja poliittinen kuukausijulkaisu, jonka M. Gorki perusti Pietarissa; se ilmestyi vuoden 1915 joulukuusta vuoden 1917 elokuuhun saakka.— 342.
- ¹²⁰ „104:n” *agraariohjelma* — maalain „perusasetusten luonnos”, joka 104:n talonpoikaisedustajan allekirjoittamana esitettiin I Duumalle toukokuun 23 (kesäkuun 5) pnä 1906. Luonnoksessa esitettiin vaatimukset: yleiskansallisen maavaranon muodostaminen valtion, hallitsijasuvun, kabinetin ja luostarien maista sekä yksityisten maanomistajain maista, jos maatilan suuruus ylittää säädetyn työperusteisen normin; maankäyttöoikeuden myöntäminen vain niille, jotka itse viljelevät maata. Edellytettiin maksettavaksi korvaus luovutettavista yksityisomistuksellisista maista. Maareformin toteuttaminen tahdottiin antaa paikallisten talonpoikaismiteain tehtäväksi, jotka piti valittaman täydellisen demokratismin pohjalla. Lenin nimitti „104:n” luonnosta „vallankumoukselliseksi agraarilakiehdotukseksi” (ks. tätä osaa, s. 381).— 349.
- ¹²¹ Bolshevikit muodostivat vuonna 1915 Bernissä sotavankien auttamiskomitean. Komitea teki suuren työn yhteydenpidon ja työn järjestämiseksi saksalaisilla leireillä olleiden venäläisten sotavankien keskuudessa: järjestettiin laaja kirjeenvaihto, lähetettiin illegaalista bolshevistista kirjallisuutta.
- Kyseisen sotavangeille osoitetun vetoimuksen Lenin kirjoitti pian sen jälkeen, kun oli saatu ensimmäiset tiedot vallankumouksesta Venäjällä, ja „Sotsial-Demokratin” toimitus julkaisi sen erillisessä lentolehtisessä. Lentolehtisen lopussa on jälkikirjoitus: „Toverit!

Pitäkää edelleenkin yhteyttä sotavankien auttamiskomiteaan — osoitteella: Schweiz, Bern, Falkenweg 9. Toverit koettavat kuten ennenkin lähettää teille kirjoja y.m.”.— 351.

¹²² „Pravda” („Totuus”) — bolshevikkien legaalinen jokapäiväinen lehti; sitä julkaistiin Pietarissa; perustettiin Pietarin työläisten aloitteeseen nojautuen huhtikuussa 1912.

„Pravda” oli työväen joukkolehti, sitä julkaistiin työläisten itsensä keräämillä varoilla. Lehden ympärille muodostui laaja työläiskirjeenvaihtajien ja työläiskynäilijöiden piiri. Niinpä yhtenä julkaisuvuotena siinä julkaistiin yli 11 tuhatta työläisten kirjettä. „Pravdaa” levisi keskimäärin 40 tuhatta kappaletta, ja muutamina kuukausina sen painosmäärä nousi 60 tuhanteen kappaleeseen päivässä.

Oleskellen ulkomailla V. I. Lenin johti „Pravdaa”, kirjoitti lehteen miltei joka päivä, antoi sen toimituskunnalle ohjeita, keräsi lehden ympärille puolueen parhaita kirjailijavoimia. Lehden työhön osallistuivat aktiivisesti J. M. Sverdlov, J. V. Stalin, V. M. Molotov ja M. I. Kalinin. Vakituksina toimitustyöntekijöinä olivat M. S. Olminski, N. G. Poletajev, K. N. Samoiloa, N. N. Baturin, A. I. Jelizarova, K. S. Jeremejev ynnä muut. „Pravdan” työhön ottivat toimeliaasti osaa IV Valtakunnanduuman bolshevikki edustajat: A. J. Badajev, G. I. Petrovski, M. K. Muranov, F. N. Samoilov ja N. R. Shagov.

„Pravda” joutui alituisesti poliisivainojen alaiseksi. Olemassaolonsa ensimmäisenä vuotena se takavarikoitiin 41 kertaa, toimittajia vastaan nostettiin 36 oikeusjuttua ja toimittajat istuivat vankilassa yhteensä 47½ kuukautta. Kahden vuoden ja kolmen kuukauden aikana tsaarihallitus lakkautti „Pravdan” kahdeksan kertaa, mutta se ilmestyi jälleen uusilla nimillä: „Rabotshaja Pravda” („Työväen Totuus”), „Severnaja Pravda” („Pohjolan Totuus”), „Pravda Truda” („Työn Totuus”), „Za Pravdu” („Totuuden puolesta”), „Proletarskaja Pravda” („Proletaarinen Totuus”), „Putj Pravdy” („Totuuden Tie”), „Rabotshi” („Työmies”), „Trudovaja Pravda” („Työn Totuus”). Heinäkuun 8 (21) pnä 1914, ensimmäisen maailmansodan aattona, lehti lakkautettiin.

„Pravdaa” alettiin julkaista uudelleen vasta helmikuun vallankumouksen jälkeen. Maaliskuun 5 (18) päivästä 1917 „Pravda” alkoi ilmestyä VSDTP:n Pää-äänenkannattajana. Huhtikuun 5 (18) pnä, palattuaan ulkomailta, V. I. Lenin tuli toimituskuntaan ja asettui „Pravdan” johtoon. Heinäkuun 5 (18) pnä 1917 junkkerit ja kasakat hävittivät „Pravdan” toimituksen. Heinä—lokakuun aikana 1917 „Pravda” Väliaikaisen hallituksen vainoamana muutti monta kertaa nimeään ja ilmestyi nimillä „Listok „Pravdy”” („Totuuden” Lehtinen”), „Proletari” („Proletaari”), „Rabotshi” („Työmies”), „Rabotshi Putj” („Työmiehen Tie”). Lokakuun 27 (marraskuun 9) päivästä lehti alkoi ilmestyä vanhalla nimellään — „Pravda” nimisenä.— 355.

¹²³ Referaatin „VSDTP:n tehtävistä Venäjän vallankumouksessa” V. I. Lenin piti saksan kielellä maaliskuun 14 (27) pnä 1917 Zürichin kansantalolla Sveitsin työläisten kokouksessa.— 363.

- ¹²⁴ Ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, suomenk. painos, ss. 2 ja 454.— 367.
- ¹²⁵ „*Corriere della Sera*” („Iltakuriiri”) — italialainen porvarillinen päivälehti; perustettiin Milanossa vuonna 1876; ilmestyy nykyäänkin.— 370.
- ¹²⁶ Vuoden 1914 tammikuusta Tshernomazov syrjäytettiin „Pravda” lehden toimituksen työstä epäiltynä provokaatiosta, eikä hän sen jälkeen osallistunut lainkaan „Pravda” lehden julkaisemiseen.— 372.
- ¹²⁷ „*Petit Parisien*” („Pieni Pariisilainen”) — Ranskan porvariston taantumuksellisimpien piirien päivälehti; perustettiin Pariisissa vuonna 1876.— 372.
- ¹²⁸ Venäläisten emigranttien kotimaahan paluuta järjestävän komitean toimeksiannosta R. Grimm ryhtyi neuvotteluihin heidän matkustamisestaan Venäjälle. Sen takia, kun Grimm otti kaksimielisen asenteen ja pitkitti matkustamisesta käytyjä neuvotteluja, bolshevikit kieltäytyivät hänen palveluksistaan ja antoivat Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen sihteerille F. Plattenille valtuudet jatkaa neuvotteluja.— 374.
- ¹²⁹ „*Freie Jugend*” („Vapaa Nuoriso”) — Sveitsin sosialidemokraattisen nuorisjärjestön äänenkannattaja; ilmestyi Zürichissä vuodesta 1906 vuoteen 1918. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) asettui Zimmerwaldin vasemmiston kannalle.— 377.
- ¹³⁰ Tarkoitetaan V. I. Leninin kirjoittamaa „Ehdotusta sotakysymystä koskevaan päätöslauselmaehdotukseen tehtävistä muutoksista”, joka esitettiin Sveitsin vasemmistososialidemokraattien nimissä Tössin kantonin edustajakokouksessa, joka pidettiin helmikuun 11—12 p:nä (u. l.) 1917 (ks. tätä osaa, s. 291).— 377.
- ¹³¹ „*Labouristeiksi*” Lenin nimittää labouristeja — Työväenpuolueen (Labour Parlyn) jäseniä.— 382.
- ¹³² „*Arbeiterpolitik*” („Työväenpolitiikka”) — legaalinen viikkojulkaisu; ilmestyi Saksan vasemmistososialidemokraattien Bremenin ryhmän julkaisemana vuodesta 1916 vuoteen 1919.— 382.

TIETOJA
V. I. L E N I N I N
ELÄMÄSTÄ JA TOIMINNASTA
(Elokuu 1916 — maaliskuu 1917)

1916

- Elokuun loppu — syyskuun alku.* Lenin palaa takaisin Flümsistä Zürichiin.
- Elo — syyskuu.* Lenin kirjoittaa artikkelit „Syntymässä olevasta „imperialistisen ekonomismin” suunnasta” ja „Vastaus P. Kijevskille (J. Pjatakoville)”.
- Elo — lokakuu.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Marxilaisuuden irvikuvasta ja „imperialistisesta ekonomismista”.
- Syyskuu, 17 (30).* Lenin osallistuu Bernin Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan neuvottelukokoukseen.
- Syyskuu.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Proletaarisen vallankumouksen sotilaallinen ohjelma”. Artikkelijulkaisiin vuonna 1917 „Jugend-Internationale” lehtien 9. ja 10. numerossa.
- Lokakuun alkupuolisko.* Lenin kirjoittaa VSDTP:n KK:n nimessä tervehdyksen Italian sosialistisen puolueen edustajakokoukselle. Tervehdys luettiin edustajakokouksessa lokakuun 2 (15) pnä Zürichissä.
- Lokakuu.* Lenin kirjoittaa artikkelit „„Aseistariisuutumis”-tunnuksesta” ja „Imperialismi ja sosialistisen liikkeen hajaannus”. Artikkelit julkaistiin vuoden 1916 joulukuussa „Sbornik Sotsial-Demokrata” julkaisun 2. numerossa.
- Lokakuu, 21 ja 22 (marraskuu, 3 ja 4).* Lenin on läsnä Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksen vasemmistolaisen sosialidemokraattiedustajien neuvottelukokouksessa; osallistuu edustajakokouksen päätöslauselmaehdotuksen laatimiseen Kienthalin konferenssiin suhtautumista koskevasta kysymyksestä.

- Lokakuu, 22*
(*marraskuu, 4*). Lenin on läsnä Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen Zürichin edustajakokouksessa; hän pitää VSDTP:n KK:n nimessä tervehdyspuheen.
- Lokakuu, 24*
(*marraskuu, 6*). Leninin artikkelit „Erillisrauhasta” ja „Koko kymmenikkö „socialistisia” ministereitä” julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden 56. numerossa.
- Lokakuu.* Ilmestyy „Sbornik Sotsial-Demokrata” julkaisun I. numero, jossa on julkaistu Leninin artikkelit „Itsemääräämisestä käydyn väittelyn yhteenvedoja”, „Juniuksen kirjaseen johdosta” ja teesit „Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus”.
- Lokakuun loppu — marraskuun alku.* Lenin kirjoittaa teesit „Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston tehtävät”; kehottaa kääntämään teesit ulkolaisille kielelle ja levittämään niitä. Teesit julkaistiin vuonna 1918 erillisenä kirjaseinä ranskan kielellä.
- Marraskuu, 7 (20).* Lenin pitää vasemmistozimmerwaldilaisten kanssa keskustelutilaisuuden teeseistä „Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston tehtävät”.
- Marraskuu, 17 (30).* Lenin pitää vasemmistozimmerwaldilaisten kanssa toisen keskustelutilaisuuden teeseistä „Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston tehtävät” ja Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen suhtautumisesta sotaan.
- Marraskuu 1916 — helmikuu 1917.* Inessa Armandille lähettämässään kirjeissä Lenin puolustaa ja kehittää tärkeimpiä marxilaisia katsoimuksia suhtautumisesta sotaan ja isänmaan puolustamisesta.
- Lenin arvostelee ankarasti Pjatakovin—Buharinin „imperialistisen ekonomismin” opportunistista asennetta, paljastaa Radekin häikäilemättömän poliittisen vehkeilyn, Trotskin ja Zinovjevin periaatteettoman kaksinaamaisen menettelyn, vasemmistososialidemokraattien virheet ja epäjohtonmukaisuuden ja arvostelee niitä.
- Joulukuun alku.* Lenin laatii „Teesejä Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen suhtautumisesta sotaan”.
- Joulukuun 19*
(*tammikuun 1 pnä 1917*). Lenin kirjoittaa artikkelin „Porvarillinen pasifismi ja sosialistinen pasifismi”.

- Joulukuun loppupuoli.* Lenin kirjoittaa „Avoimen kirjeen Boris Souvarinelle”. Kirje julkaistiin lyhennettynä tammikuun 27 pnä 1918 „La Vérité” lehden 48. numerossa.
- Ennen joulukuun 25 (tammikuun 7 pv. 1917).* Lenin kirjoittaa alustavan teesiluonnoksen „Vetoamus Kansainväliselle sosialistiselle toimikunnalle ja kaikille sosialistisille puolueille”.
- Joulukuun 26 (tammikuun 8 pnä 1917).* Kirjeessään V. A. Karpinskille Lenin paljastaa R. Grimmin sosialishovinistisen kannan ja hahmottelee toimenpiteet, joiden avulla tulee taistella sosialishovinistien puolelle siirtyneiden Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen opportunististen johtomiesten enemmistöä vastaan.
- Joulukuun 26—27 (tammikuun 8—9 pnä 1917).* Lenin kirjoittaa „Avoimen kirjeen Charles Nainelle, Bernin Kansainvälisen sosialistisen toimikunnan jäsenelle”.
- Joulukuun loppu.* Lenin kirjoittaa vetoituksen „Työläisille, jotka tukévat taistelua sotaa ja oman hallituksensa puolelle siirtyneitä sosialisteja vastaan”.
- Joulukuun.* Ilmestyy „Sbornik Sotsial-Demokrata” julkaisun 2. numero, jossa on julkaistu Leninin artikkelit „„Aseistariisuutumis”-tunnuksesta”, „Imperialismi ja sosialistisen liikkeen hajaannus”, „Nuorisointernationale”, „Opportunismien puolustamisyhteyksiä” ja „Tshheidzen ryhmä ja sen merkitys”.
- Lenin kirjoittaa artikkelit „Sotakysymystä koskevia periaatteellisia näkökohtia” ja „Isänmaan puolustusta koskevan kysymyksen asettelusta”.
- 1917**
- Tammikuu, 1—2 (14—15).* Lenin johtaa Sveitsin vasemmistososialidemokraattien neuvottelukokousta, jossa käsitellään kysymystä esiintymisestä Grimmiä vastaan.
- Tammikuu, 6 (19).* Lenin lähettää bolshevikkien ulkomaisille jaostoille Sveitsin niiden vasemmistososialidemokraattien päätöslauselman, jotka olivat panneet toimeen kansanäänestyksen puolueen ylimääräisen edustajakokouksen koollekutsumiskysymyksestä, koska Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen hallinto oli päätöksellään lykännyt sen koollekutsumisen epämääräiseksi ajaksi.

- Tammikuu, 9 (22).* Lenin pitää esitelmän vuoden 1905 vallankumouksesta nuorison kokouksessa Zürichissä.
- Tammikuun 13 ja 17 (26 ja 30) välillä.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Kaksitoista lyhyttä teesiä H. Greulichin isänmaanpuolustus-kannasta”. Artikkelin julkaistaan „Volksrecht” lehden 26. ja 27. numerossa.
- Tammikuu, 18 (31).* Leninin artikkeli „Käännöksen maailmanpolitiikassa” julkaistaan „Sotsial-Demokrat” lehden 58. numerossa.
- Tammikuu.* Lenin kirjoittaa kirjasen „Tilastotiede ja sosiologia”, teesit „Kansainvälisessä sosialidemokraattisessa liikkeessä virtauksena esiintyvän „keskustan” tunnusmerkit” ja artikkelin „Kuviteltu vaiko todellinen suo?”.
- Tammikuu, 24 (helmikuu, 6).* Lenin osallistuu Zürichin sosialidemokraattisen järjestön yleiseen kokoukseen, jossa suoritetaan komitean vaalit.
- Tammikuun 27 ja 29 (helmikuun 9 ja 11) välillä.* Lenin kirjoittaa „Ehdotuksen sotakysymystä koskevaan päätöslauselmaehdotukseen tehtävistä muutoksista”, mikä piti esitettävän Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen kantonien edustajakokouksissa vasemmistososialidemokraattien nimessä.
- Tammii — helmikuu.* Lenin tutkii Zürichin kirjastossa kysymystä, miten marxilaisuus suhtautuu valtioon; kirjoittaa muistiin otteita K. Marxin ja F. Engelsin teoksista; kirjoittaa omia reunahuomautuksiaan ja johtopäätöksiään. Täten valmistellulle aineistolle Lenin antaa otsikoksi „Marxilaisuus valtiosta”.
- Helmikuu, 4 (17).* Tukholmaan A. M. Kollontaille lähettämässään kirjeessä Lenin kysyy, onko mahdollista järjestää yhteys Ruotsin vasemmistososialidemokraattien kanssa ja kirjoitella heidän sanomalehteensä.
- Helmikuu, 20 (maaliskuu, 5).* Tukholmaan A. M. Kollontaille lähettämässään kirjeessä Lenin antaa konkreettisia ohjeita toimenpiteistä vasemmistolaisten yhteenliittämiseksi ja hahmottelee nuorten (Ruotsin sosialidemokraattisen nuorisoliiton) edustajakokoukselle esitettävien teesi- ja laatimissuunnitelman.
- Helmikuun loppu.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Erään sosialistisen puolueen erään lyhyen elämäkauden historiikka”.
- Helmi — maaliskuu.* Lenin osallistuu Zimmerwaldin vasemmiston Sveitsin ryhmän „Lehtisen” 1. numeron toimittamiseen,

- järjestää „Lehtisen” kääntämisen ulkolaisille kielille ja sen levittämisen.
- Maaliskuu, 2*
(15). Lenin saa ensimmäiset tiedot helmikuun vallankumouksesta ja ryhtyy toimenpiteisiin palatakseen mahdollisimman pian Venäjälle.
- Maaliskuu, 3*
ja 4 (16 ja 17). Tukholmaan A. M. Kollontaille lähettämässään kirjeissä Lenin antaa arvion Venäjän helmikuun vallankumouksesta ja viitoittaa bolshevikkien taktiikan.
- Maaliskuu, 4*
(17). Lenin kirjoittaa „Vuoden 1917 maaliskuun 4 (17) pn teesien luonnoksen” ja lähettää sen Tukholmaan ohjeeksi Venäjälle matkustaville bolshevikeille.
- Maaliskuu, 5*
(18). Lenin pitää Chaux-de-Fonds’issa (Sveitsi) esitelmän Pariisin Kommuunista ja Venäjän vallankumouksen kehityksen näköaloista.
- Maaliskuu, 6*
(19). Lenin lähettää Tukholmaan sähkeen Venäjälle matkustaville bolshevikeille antaen siinä johtavia ohjeita puolueen taktiikasta vallankumouksessa.
- Maaliskuu, 7*
(20). Lenin kirjoittaa „Kirjeitä kaukaa. 1. kirje. Ensimmäisen vallankumouksen ensimmäinen vaihe”. Kirje julkaistaan „Pravda” lehden 14. ja 15. numerossa.
- Maaliskuu, 8—9*
(21—22). Lenin kirjoittaa „Kirjeitä kaukaa. 2. kirje. Uusi hallitus ja proletariaatti”.
- Maaliskuu, 10*
(23). Lenin lähettää bolshevikkien ulkomaisille jaostoille kopion ensimmäisestä ja toisesta „Kirjeestä kaukaa”.
- Maaliskuu,*
10—11 (23—24). Lenin kirjoittaa „Kirjeitä kaukaa. 3. kirje. Proletaarisesta miliisistä”.
- Maaliskuu, 12*
(25). Lenin kirjoittaa „Kirjeitä kaukaa. 4. kirje. Miten voidaan aikaansaada rauha?” ja artikkelin „Venäjän vallankumous ja kaikkien maiden työläisten tehtävät”.
- Maaliskuun*
puoliväli. Lenin kirjoittaa vetoimuksen „Vankeudessa näännyville tovereille”, joka julkaistaan erillisenä lehtisenä allekirjoituksella „Sotsial-Demokratian” toimitus”.
- Maaliskuu, 14*
(27). Lenin pitää Zürichissä esitelmän „VSDTP:n tehtävistä Venäjän vallankumouksessa”. Referaatti julkaistaan „Volksrecht” lehden 77. ja 78. numerossa.

- Maaliskuu, 17 (30).* Lenin kirjoittaa artikkelin „Tasavaltalaisten shovinistien juonittelua”. Artikkelin julkaistaan „Volkrecht” lehden 81. numerossa ja lyhennettynä „Avantil” lehden 99. numerossa.
- Maaliskuu, 18 (31).* VSDTP:n KK:n Ulkomainen kollegio hyväksyy Leninin kirjoittaman emigranttien Venäjälle palautusjärjestystä koskevan päätöksen.
- Maaliskuu, 22 (huhtikuu, 4).* Lenin osallistuu Zürichissä neuvottelukokoukseen, jossa käsitellään kysymystä emigranttien Venäjälle palaamisen järjestämisestä.
- Lenin matkustaa Berniin allekirjoittaakseen pöytäkirjan Sveitsistä Venäjälle matkustamisesta.
- Maaliskuu, 26 (huhtikuu, 8).* Lenin kirjoittaa „Kirjeitä kaukaa. 5. kirje. Vallankumouksellisen proletariaanin valtiorakennustyön tehtävät”.
- Lenin kirjoittaa „Jäähyväiskirjeen Sveitsin työläisille”. Kirje hyväksytään Bernissä pidetyssä Venäjälle matkustavien VSDTP:n jäsenten kokouksessa.
- Maaliskuu, 27 (huhtikuu, 9).* Lenin ja Krupskaja matkustavat Sveitsistä Venäjälle.
- Maaliskuun 27 ja 30 (huhtikuun 9 ja 12) välillä.* Matkalla Lenin laatii teesejä proletariaatin tehtävistä vallankumouksessa („Huhtikuun teesit”).
- Maaliskuu, 31 (huhtikuu, 13).* Matkallaan emigraatiosta Venäjälle Lenin pysähtyy päiväksi Tukholmaan; osallistuu Ruotsin internationalistisoidemokraattien neuvottelukokoukseen; järjestää VSDTP:n KK:n Ulkomaisen Byroon.

SISÄLTÖ

Esipuhe	IX
<i>1916</i>	
SYNTYMÄSSÄ OLEVASTA „IMPERIALISTISEN EKONOMISMIN“ SUUNNASTA	1—10
VASTAUS P. KIJEVSKILLE (J. PJATAKOVILLE)	11—17
MARXILAISSUUDEN IRVIKUVASTA JA „IMPERIALISTISESTA EKO- NOMISMISTA“	18—69
1. Marxilaisten suhde sotiin ja „isänmaan puolusta- miseen“	19
2. „Meidän käsityksemme uudesta aikakaudesta“	26
3. Mitä on taloudellinen analyysi?	31
4. Norjan esimerkki	39
5. „Monismista ja dualismista“	46
6. Muita P. Kijevskin koskettelemia ja vääristelemiä poliittisia kysymyksiä	56
7. Yhteenveto. Aleksinskin menetelmiä	68
PROLETAARISEN VALLANKUMOUKSEN SOTILAALLINEN OHJELMA	70—81
I	70
II	73
III	76
EKSYKSISSÄ KOLMEN MÄNNYN KESKELLÄ	82—83
TERVEHDYS ITALIAN SOSIALISTISEN PUOLUEEN EDUSTAJA- KOKOUKSELLE	84—87

„ASEISTARIISUUTUMIS”-TUNNUKSESTA	88—99
I	88
II	90
III	93
IV	95
IMPERIALISMI JA SOSIALISTISEN LIIKKEEN HAJAANNUS	100—115
SVEITSIN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN EDUSTAJA- KOKOUKSESSA MARRASKUUN 4 pnä 1916 PIDETTY PUHE.....	116—119
ERILLISRAUHASTA	120—128
KOKO KYMMENIKKÖ „SOSIALISTISIA” MINISTEREITA	129—131
SVEITSIN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN ZIMMERWAL- DILAISEN VASEMMISTON TEHTÄVÄT	132—143
I. Suhtaantuminen sotaan ja porvarilliseen hallituk- seen yleensä.....	133
II. Kallis aika ja joukkojen sietämättömän vaikea taloudellinen asema.....	134
III. Erikoisen ajankohtaiset demokraattiset uudistuk- set ja poliittisen taistelun ja parlamentarismin hyväksikäyttö	137
IV. Puolueen lähimmät tehtävät propagandan, agitaa- tion ja organisaation alalla	138
V. Sveitsin sosialidemokraattien kansainväliset teh- tävät	142
TEESIT SVEITSIN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN SUH- TAANTUMISESTA SOTAAN	144—146
SOTAKYSYMYSTÄ KOSKEVIA PERIAATTEELLISIA NÄKÖKOHTIA	147—156
ISÄNMAAN PUOLUSTUSTA KOSKEVAN KYSYMYKSEN ASETTE- LUSTA	157—158
NUORISOINTERNATIONALE (<i>Kirjoitelma</i>)	159—162
OPPORTUNISMIN PUOLUSTAMISYRITYKSIÄ	163—166
TSHHEIDZEN RYHMÄ JA SEN MERKITYS	167—171

1917

PORVARILLINEN PASIFISMI JA SOSIALISTINEN PASIFISMI	173—194
1. kirjoitus (eli luku). Käännöksen maailmanpolitiikassa	175
2. kirjoitus (eli luku). Kautskyn ja Turatin pasifismi	179
3. kirjoitus (eli luku). Ranskan sosialistien ja syndi- kalistien pasifismi	185
4. kirjoitus (eli luku). Zimmerwald tienhaarassa	190
 AVOIN KIRJE BORIS SOUVARINELLE	 195—205
VETOOMUS KANSAINVALISELLE SOSIALISTISELLE TOIMIKUN- NALLE JA KAIKILLE SOSIALISTISILLE PUOLUEILLE. ALUSTAVA TEESILUONNOS	206—218
V. A. KARPINSKILLE	219—221
AVOIN KIRJE CHARLES NAINELLE, BERNIN KANSAINVALISEN SOSIALISTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENELLE	222—231
TYÖLÄISILLE, JOTKA TUKEVAT TAISTELUA SOTAA JA OMAN HALLITUKSENSA PUOLELLE SIIRTYNEITÄ SOSIALISTEJA VAS- TAAAN	232—239
ESITELMÄ VUODEN 1905 VALLANKUMOUKSESTA	240—257
KAKSITOISTA LYHYTTÄ TEESIÄ H. GREULICHIN ISÄNMAAN- PUOLUSTUS-KANNASTA	258—264
PUOLUEETTOMUUDEN SUOJELUA	265—267
KÄÄNNÖS MAAILMANPOLITIIKASSA	268—277
TILASTOTIEDE JA SOSIOLOGIA	278—285
Alkulause	278
Kansallisten liikkeiden historiallinen tilanne	278
1. luku. Hieman tilastotietoja	280
I	280
II	284
 KUVITELTU VAIKO TODELLINEN SUO?	 286—290
EHDOTUS SOTAKYSYMYSTÄ KOSKEVAAN PÄÄTÖSLAUSELMAEHDO- TUKSEEN TEHTÄVISTÄ MUUTOKSISTA	291
ERÄÄN SOSIALISTISEN PUOLUEEN ERÄÄN LYHYEN ELÄMÄN- KAUDEN HISTORIKKIA	292—295

UUDEEN 1917 MAALISKUUN 4 (17) pn TEESIEN LUONNOS	296—300
SAHKE VENÄJÄLLE MATKUSTAVILLE BOLSHEVIKEILLE	301
ILMOITUS „VOLKSRECHT” LEHDELLE	302
KIRJEITÄ KAUKAA	303—350
<i>Kirjeitä kaukaa. 1. kirje.</i> Ensimmäisen vallankumouksen ensimmäinen vaihe	305
<i>Kirjeitä kaukaa. 2. kirje.</i> Uusi hallitus ja proletariaatti	317
<i>Kirjeitä kaukaa. 3. kirje.</i> Proletaarisesta miliisistä	328
<i>Kirjeitä kaukaa. 4. kirje.</i> Miten voidaan aikaansaada rauha?	341
<i>Kirjeitä kaukaa. 5. kirje.</i> Vallankumouksellisen proletarisen valtiorakennustyön tehtävät	348
VANKEUDESSA NÄÄNTYVILLE TOVEREILLE	351—357
VENÄJÄN VALLANKUMOUS JA KAIKKIEN MAIDEN TYÖLÄISTEN TEHTÄVÄT	358—362
VSDTP:n TEHTÄVISTÄ VENÄJÄN VALLANKUMOUKSESSA. <i>Referraatti</i>	363—369
TASAVALTALAISTEN SHOVINISTIEN JUONITTELUA	370—373
VSDTP:n KK:n ULKOMAISEN KOLLEGIION PÄÄTÖSLAUSELMA	374—375
JÄÄHYVÄISKIRJE SVEITSIN TYÖLÄISILLE	376—383
<i>Huomautuksia</i>	385—410
<i>Tietoja V. I. Leninin elämästä ja toiminnasta</i>	411—418

KUVAT

V. I. Leninin kuva.— Vuosi 1917	X—1
V. I. Leninin „Kirjeitä kaukaa. 2. kirje. Uusi hallitus ja proletariaatti” käsikirjoituksen ensi sivu.— Maaliskuun 22 (9) pnä 1917	318—319
Ensimmäinen sivu lentolehtisestä: „Vankeudessa nääntyville tovereille”.— Vuosi 1917	353

Karjalan ASNT
Kulttuuriasian ministeriön
Poligrafizdatin
Sortavalan kirjapaino
Sortavala, Karjalankatu, 32
